Lilangano lya Sambano

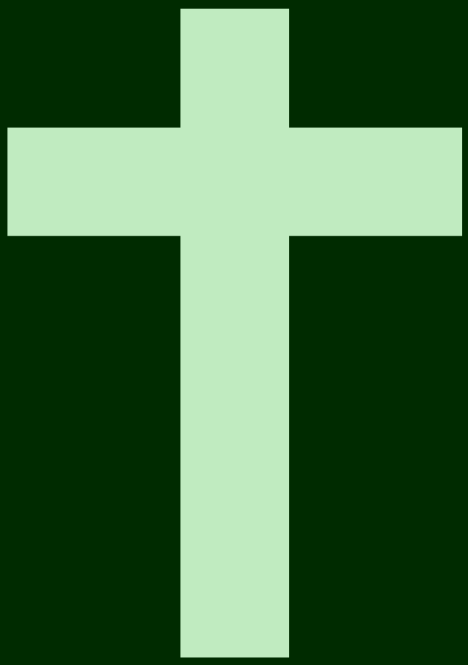

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible Version Translation Project

Lilangano lya Sambano

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano lya Sambano

Yao New Testament
The Word for the World International
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2023 from source files dated 19 Apr 2023
83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62

Contents

Matayo 1
MALIKO 50
Luka 83
YOHANA 136
MASENGO 174
Ŵaloma 221
1 Ŵakolinto 243
2 ŴAKOLINTO 263
ŴAGALATIA 277
ŴAEFESO 285
ŴAFILIPI 293
ŴAKOLOSAI 299
1 Ŵasesalonike 305
2 Ŵasesalonike 310
1 TIMOSEO 313
2 TIMOSEO 320
Tito 325
Filimoni 328
Ŵaebulania 330
Yakobo 347
1 Petulo 353
2 Petulo 360
1 YOHANA 364
2 YOHANA 370
3 YOHANA 372
YUDA 374
Chiunukuko 377

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba
Matayo
Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chimo mwa itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito Chachilichose chikuŵilanjikwa "Injili," malumbo gakwe, "Ngani Jambone." Yele itabu yalembekwe pakumala chiwa chi Che Yesu, yele itabu yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Ŵaumanyilisi ngaakumanyilila uchenene katema pijalembekwe Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe mu yaka sitini pakumala kupagwa kwa Che Yesu Kilisito Nombe ngakukumanyika kwapi kuŵalembele, nambo ikuganichikwa kuti jalembelechekwe ku Palesitina panepa mmusi wa ku Yelusalemu.

Matayo ni juŵalembile, mundu juŵaliji jwakukumbikanya nsongo akanaŵe kuŵilanjikwa ni Che Yesu kuŵa jwakulijiganya jwakwe. Ŵamanyiche sooni kwa liina lya che Lawi. Che Matayo ŵaliji jumo jwa achinduna likumi ni ŵaŵili, nombe ŵaalembele ŵa umanyilisi ŵa Chiyahudi. Gelego nkukombola kugaona pangasisika pakuŵa kwana Malembo sitini kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Nningwa wao waliji kulosya kuti Che Yesu ŵaliji Kilisito, Jwakuwombola jwasagulikwe ni Akunnungu, mundu jwati ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵasalaga ngani syakwe. Sooni che Matayo ŵalembile indu yejinji nkati umwenye wa Akunnungu. Ŵayahudi ŵalolele kuti Jwakuwombola chaŵe chilongola jwa umwenye wa pachilambo pano. Che Matayo kwa kulilolechesya nnope akuchikanila chikulupi chao kwa kukunguluchila kuti umwenye wa Akunnungu uli wa chimbumu.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chitabu chambone kuŵa chaandanda mu Lilangano lya Sambano kwa ligongo lya malembelo gagalembekwe kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Chili chilumbikanyo chambone cha malangano gaŵili. Ŵaumanyilisi akuganisya kuti pane che Matayo ŵalingaga kusyasya mpela che Musa yatite kulemba mu itabu yakwe nsano yaandanda mu Lilangano lya Kalakala. Majiganyo ga Che Yesu paŵaliji pa chikwesya (Matayo 5-7). Ikukomboleka kulandanywa ni chipanganyo chiŵachitesile Akunnungu chakwapa che Musa Lilajisyo. (Chikumbuchilo cha lilajisyo 19:3-23:33)

Yaili mwelemo

Che Matayo akujitanda Ngani Jambone nkati kupagwa ku Che Yesu Kilisito ni ndande ja masengo gakwe mu liunjili lya 1-4.

Kumala pele che Matayo akusala nkati masengo ga Che Yesu ni majiganyo gakwe gamajinji mu liunjili lya 5-25.

Liuto lya mbesi lya Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo likusala nkati Che Yesu iŵatite pakumalichisya masengo gakwe, gagakuwoneka mu chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe mu liunjili lya 26-28.

Lukosyo lu Che Yesu Kilisito
(Luka 3:23-38)

1 Achi chili chitabu cha meena ga lukosyo lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwaliji jwa uŵelesi u che Daudi, jwa uŵelesi u che Iblahimu.

2 Che Iblahimu ŵammeleche che Isaka ni che Isaka ŵammeleche che Yakobo ni che Yakobo ŵammeleche che Yuda ni achapwakwe. 3 Che Yuda ŵammeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu ŵao ŵaliji che Tamali ni che Pelesi ŵammeleche che Esloni ni che Esloni

ŵammeleche che Alamu. 4 Che Alamu ŵammeleche che Aminadabu ni che Aminadabu ŵammeleche che Nashoni ni che Nashoni ŵammeleche che Salumoni ni, 5 Che Salumoni ŵammeleche che Boasi, achikulu ŵao che Boasi ŵaliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi ŵaliji achaŵelesi ŵa che Obedi ni che Obedi ŵammeleche che Yese, 6 nombe che Yese ŵammeleche Mwenye che Daudi.

Che Daudi ŵammeleche che Selemani, achikulu ŵao che Selemani ŵaliji ŵankwawo che Ulia. 7 Che Selemani ŵammeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu ŵammeleche che Abiya ni che Abiya ŵammeleche che Asa ni, 8 che Asa ŵammeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati ŵammeleche che Yolamu ni che Yolamu ŵammeleche che Usia ni, 9 Che Usia ŵammeleche che Yosamu ni che Yosamu ŵammeleche che Ahasi ni che Ahasi ŵammeleche che Esekiya ni, 10 Che Esekiya ŵammeleche che Manase ni che Manase ŵammeleche che Amoni ni che Amoni ŵammeleche che Yosia ni, 11 Che Yosia ŵammeleche che Yekonia ni achapwakwe. Keleko kaliji katema kakwasamichisya Ŵayahudi ku chilambo cha ku Babeli.

12 Nipele, Ŵayahudi paŵaiche ku chilambo cha Babeli, che Yekonia ŵammeleche che Sealitieli ni che Sealitieli ŵammeleche che Selubabeli ni, 13 Che Selubabeli ŵammeleche che Abiudi ni che Abiudi ŵammeleche che Eliakimu ni che Eliakimu ŵammeleche che Asoli. 14 Che Asoli ŵammeleche che Sadoki ni che Sadoki ŵammeleche che Akimu ni che Akimu ŵammeleche che Eliudi, 15 Che Eliudi ŵammeleche che Eliasali ni che Eliasali ŵammeleche che Matani ni che Matani ŵammeleche che Yakobo, 16 Che Yakobo ŵammeleche che Yusufu, ŵankwawo che Maliamu achikulugwe Che Yesu ŵakuŵilanjikwa Kilisito Jwakuwombola.

17 Pelepo paliji ni iŵelesi kumi na nne kutyochela che Iblahimu kwaichilila che Daudi, iŵelesi kumi na nne kutyochela che Daudi mpaka Ŵayahudi paŵajigalikwe ku usami ku Babeli ni iŵelesi kumi na nne kutyochela kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito.

Kupagwa ku Che Yesu Kilisito

18 Yelei ni iŵatite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikulugwe, ŵaliji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akanaŵe kuwonegana mpela mundu ni ŵankwakwe, che Maliamu ŵalisimene ali ŵapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. 19 Nombe che Yusufu ŵankwakwe pakuŵa ŵaliji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulusya che Maliamu pa ŵandu, ŵasachile kwaleka pangaimanyilila ŵandu. 20 Nombewo paŵaliji aninkuganisya yeleyo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵankopochele mu sagamisi, ŵansalile, “Che Yusufu mwana ju che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuŵa ŵankwenu, ligongo ali ŵapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. 21 Chaligopole mwanache jwannume nomwe chimwape liina lyakwe Che Yesu, pakuŵa jwelejo ni juchiŵakulupusye ŵandu ŵakwe mu sambi syao.”

22 Nipele yoseyo yakopochele kuti liŵe isyene, liloŵe lya Ambuje liŵaŵechete kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, 23 “Mwalimwalipe chaŵe jwapachiilu, chaligopole mwanache jwannume, nombewo chachaŵilanga Emanueli” malumbo gakwe, “Akunnungu ali pamo ni uwe.”

24 Nombe che Yusufu paŵajimwiche, ŵatesile ilaila iŵatite pakusala katumetume jwa kwinani jwa Ambuje, ŵanjigele che Maliamu ŵankwawo ni kwaulanawo kumangwao. 25 Nambo nganawonegana nawo mpaka che Maliamu paŵaligopwele mwanache jwannume. Nombe che Yusufu ŵampele liina lyakwe Che Yesu.

2

Achalendo kutyochela kungopochelo lyuŵa

1 Che Yesu ŵapagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele
katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, ŵandu ŵaŴaimanyichisye nnope
ndondwa kutyochela kungopochelo lyuŴa ŵaiche ku Yelusalemu. 2 Ŵausisye ŵandu,
“Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuŴa Mwenye jwa Ŵayahudi? Tujiweni
ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuŴa ni weleu tuiche kukwapopelela.”
3 Mwenye che Helode paŴapilikene yeleyo ni ŵapwele ntima, ŵelewo pamo ni ŵandu
wose ŵa ku Yelusalemu. 4 Nipele, ŵaaŴilasile pamo achakulungwa wose ŵambopesi ni
ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŴapele che Musa, ŵausisye kuti, “Ana Kilisito
Jwakuwombola chapagwe kwapi?” 5 Nombewo ŵajanjile, “Mu musi wa ku Beselehemu,
muchilambo cha ku Yudea, pakuŴa yeleyo ni yaitite pakulembekwa ni jwakulondola
jwa Akunnungu,
6 ‘Mmwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea,
mmwe nganimma jwamwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea,
pakuŴa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola
juchiŴalongosye ŵandu ŵangu, Ŵaisilaeli.’ ”
7 Pelepo, che Helode ŵaaŴilasile pachisyepela ŵanyawo ŵaŴaimanyichisye nnope
ndondwa ni ŵausisye katema chi jele ndondwa jo pijakopochele. 8 Nipele ŵatumile ku Be-
selehemu aninkuti, “Njaulanje nkauchilichisye uchenene ngani sya jwele mwanache.
Mwamalaga kummona, nkauje kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiŴalile.”
9 PaŴamalisisye kumpilikanila mwenye, ŵajendelechele ni ulendo wao nipele jele
ndondwa jo jiŴajiweni kungopochelo lyuŴa jalongolele mmbujo mwao mpaka pajaiche
ni kwima pachanya nyuumba jiŴaliji mwanache. 10 PaŴajiweni jele ndondwa jo
ŵasengwile nnope. 11 Ŵajinjile nkati ni ŵammweni mwanache jula pamo ni che Maliamu
achikulugwe, ŵatindiŴalile ni kunkotamila. Pelepo ni ŵagopwele mmalombo gao ni
ŵampele ntuuka, sahabu ni ubani ni mauta gagakuŴilanjikwa manemane.
12 Akunnungu ŵakanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele
ŵausile kumangwao kwa litala line.

Kuutuchila ku Misili

13 PaŴamasile kutyoka achalendo ŵala, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje
ŵankopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, “Njimuche! Munjigale mwanache
jo pamo ni achikulugwe ni mmutuchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinan-
tanjile, pakuŴa che Helode akusaka kummulaga mwanache ju.”
14 Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe,
ŵatyosile chilo, ŵajawile ku Misili. 15 Ŵatemi kweleko mpaka che Helode paŴajasiche.
Yeleyo yatendekwe kuti liloŴe liŴaŴechete Ambuje kwa litala lya jwakulondola jwakwe
liŴe isyene,
“Nammilasile mwanangu kutyochela ku Misili.”

Kuulagwa kwa ŵanache achanandi

16 Che Helode paŴaimanyi kuti ŵaŴaimanyichisye ndondwa kwa nnope ŵala
ŵalambwisye, ŵatumbile nnope. Ŵalajisye ŵandu ŵakwe akaaulaje ŵanache achanandi
wose ŵachilume ŵapagwile ku Beselehemu ni mumbali mwakwe ŵaali ni yaka iŴili
ni paasi ja pelepo. Ŵatesile yeleyo malinga ni katema paŴaimanyi kutyochela kwa
ŵele ŵaŴaimanyichisye nnope ndondwa. 17 Yeleyo ni igatite kuŴa isyene maloŴe
gagaŴechetekwe kwa litala lya che Yelemia juŴaliji jwakulondola jwa Akunnungu
achitiji,
18 “LiloŴe lipikaniche ku Lama ko,
kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo.
Che Laheli akwalilila ŵanache ŵao,

ni ngaakusaka kwamyalasya,
pakuŵa ŵanache wose ajasiche."

Kutyoka ku Misili

19 Paŵawile che Helode, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵankopochele che
Yusufu mu sagamisi ku Misili kula, 20 ŵansalile, "Njimuche! Munjigale mwanache jo
pamo ni achikulugwe, mmuje sooni ku chilambo cha Isilaeli, pakuŵa ŵandu ŵaŵasakaga
kummulaga mwanache jo ŵamale kwasika." 21 Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni ŵanjigele
mwanache pamo ni achikulugwe, ŵausile ku chilambo cha Isilaeli.
22 Nambo che Yusufu paŵapilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode,
akamulile umwenye wa atatigwe, ŵajogwepe kwaula ku Yudea. Nombe, paŵamasile
kukanyikwa mu sagamisi, ŵajawile mbande sya ku Galilaya, 23 ŵajawile kutama mu musi
waukuŵilanjikwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite pakuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa
litala lya ŵakulondola ŵa Akunnungu gagakuti,
"Chaŵilanjikwe jwa ku Nasaleti."

3

Che Yohana Ŵakubatisya akwalalichila ŵandu
(Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

1 Agala moŵa gala ŵakopochele che Yohana Ŵakubatisya, ŵatandite kwalalichila ŵandu
mu lipululu lya ku Yudea. 2 Ŵatite, "Nneche sambi, pakuŵa Umwenye wa kwinani
uŵandichile." 3 Aŵa ni ŵeŵala che Yohana ŵala, juŵagambagwa ni che Isaya jwakulondola
jwa Akunnungu paŵatite,
"Liloŵe lya mundu likuŵilanga mwipululu,
'Mwakolochesye Ambuje litala lyakwe,
ngolosyanje litala lyakwe.' "
4 Che Yohana ŵawete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chinyama
chachikuŵilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao
chaliji itete ni uchi wa mwikonde. 5 Ŵandu ŵa ku Yelusalemu ni kutyochela kosekose
ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, ŵajaulile,
6 ŵajitichisye sambi syao ni kuleka, nombewo ŵabatisye mu lusulo lwa Yolodani.
7 Nambo che Yohana paŵaweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila
kuti ŵabatisye ni ŵaasalile, "Ŵanyamwe uŵelesi wa lijoka! Ŵaani ŵanjamwiche muuŵambale
uchimwa wa Akunnungu waukwika? 8 Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi.
9 Nkaganisya ni kuliŵechetela muntima kuti, 'Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!'
Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe
uŵelesi u che Iblahimu. 10 Sambano jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele,
chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa
mooto. 11 Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti nnesile sambi. Nambo ŵakwika
kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbunda une, ni une nganguŵajilwa namose
kwawula ilatu yao. Ŵelewo chambatisyanje ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto.
12 Ŵelewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanye
ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisya pa mooto wangasimika."

Che Yesu akubatiswa
(Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22)

13 Kele katema ko Che Yesu ŵatyosile ku Galilaya ni kwika mu lusulo lwa Yolodani
ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe. 14 Nambo che Yohana ŵalinjile kwasiŵila
aninkuti, "Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iŵele uli mmwe kwika
kukwangu nambatisye?" 15 Nambo Che Yesu ŵajanjile, "Nneche kaje itendekwe yeleyo

kwa sambano, pakuŵa ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu." Pelepo che Yohana ŵajitichisye.
16 Che Yesu paŵamasile kubatiswa ŵatyosile mmeesi ni papopo kwinani kwaugwiche,
ŵammweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga mpela nguunda ni kwatula pachanya pakwe. 17 Nipele Liloŵe kutyochela kwinani lyaŵechete, "Jweleju ni Mwanangu jungunnonyela nonyelwe nawo."

4

Che Yesu akulinjikwa ni Shetani
(Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13)

1 Nipele Mbumu jwa Akunnungu jwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjikwe ni Shetani. 2 Paŵatemi pangalya moŵa alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala. 3 Nipele Shetani ŵannyichilile, ni ŵansalile, "Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche gaŵe mikate." 4 Che Yesu ŵajanjile, "Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti,
'Mundu ngakulama ni nkate pe,
nambo kwa liloŵe lyalili lyose lyakuŵecheta Akunnungu.' "
5 Nipele, Shetani ŵanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musi wa Akunnungu,
ŵammisile penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu, 6 ŵaasalile, "Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, nliponye paasi pakuŵa ilembekwe,
'Akunnungu chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani kwa ligongo lyenu,
channyakule mmakono mwao,
ntakuligomba lukongolo lwenu pa liganga.' "
7 Che Yesu ŵajanjile, "Ilembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, 'Nkaalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.' "
8 Nipele Shetani ŵanjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe. 9 Ŵansalile, "Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iŵaga chimundindiŵalile ni kumbopelela." 10 Pelepo, Che Yesu ŵanjanjile, "Shetani ngambe kwaula! Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,
'Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu ŵenu ni kwapopelela ŵawowo pewo.' "
11 Nipele Shetani, ŵannesile Che Yesu, ni ŵaiche achikatumetume ŵa kwinani ni kwatumichila.

Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
(Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15)

12 Che Yesu paŵapilikene kuti che Yohana ataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa ŵandu,
ŵajawile ku Galilaya. 13 Ŵatyosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenaumu musi wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali. 14 Yeleyo ni ilyatite pakuŵa isyene liloŵe lilyaŵechetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu,
15 "Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali,
litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo lwa Yolodani,
ku Galilaya, chilambo cha ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi!
16 Ŵandu ŵakutama mu chipi
chaliwone lilanguka lyalikulungwa.
Nombe ŵandu ŵakutamanga pa chilambo cha chipi ni pa mmwilili wa chiwa,
lilanguka chilyalanguchisye!" 17 Kutandilila kele katema Che Yesu ŵatandite kulalichila achitiji, "Nneche sambi, pakuŵa Umwenye wa kwinani uŵandichile!"

Che Yesu akwaŵilanga ŵandu ncheche ŵakukoka somba
(Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11)

18 Che Yesu paŵajimajimaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵanakajumo
ŵaŴili ŵakukoka, che Simoni jwakuŴilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwakwe.
Ŵaliji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuŵa ŵaliji ŵakukoka somba. 19 Che
Yesu ŵaasalile, “Munguye, none chinantende ŵanyamwe mme ŵakwaikanawo ŵandu kwa
Ambuje.” 20 Papopo ŵalesile nyau syao ni kwakuya.
21 PaŵajawileŴ mmbujo kanandi ŵaweni ŵanakajumo ŵane ŵaŴili che Yakobo ni che
Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo. Ŵanyawo ŵaliji mu ngalaŵa pampepe ni che Sebedayo
atati ŵao aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu ŵaaŴilasile. 22 Papopo ŵajilesile
ngalaŵa jila pamo ni atati ŵao, ni kwakuya.

Che Yesu akwalamya ŵakulwala
(Luka 6:17-19)

23 Che Yesu ŵajaulaga papalipose pala mu chilambo cha ku Galilaya, achijiganyaga
mmajumba ga kupopelela ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu.
Ŵalamisye ŵandu ilwele yakupisyangana iŵaliji nayo. 24 Ngani syakwe syajenele
mbande syose sya ku Silia. Ŵakulwala wose ŵaŵaliji ni ilwele yakupisyangana ni aŵala
ŵakulaga, ŵaŴakamwilwe ni masoka ni ŵaali ni njilinjili ni ŵandu ŵakulemala ŵajawisye
kweleko nombewo ŵalamisye ŵana wose. 25 Mipingo ja ŵandu achajinji kutyochela ku
Galilaya ni ku Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni peesi lusulo
lwa Yolodani ŵankuiye.

5

Che Yesu akwajiganya ŵandu pa chitumbi

1 Che Yesu paŴauweni mpingo wa ŵandu ŵakwesile pa chitumbi ni kutama.
Ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile, 2 nombewo ŵatandite kwajiganya.

Kusangalala kusyenesyene
(Luka 6:20-23)

3 “Akwete upile ŵele ŵakwakulupilila Akunnungu,
pakuŵa umwenye wa kwinani uli wao.
4 Akwete upile ŵele ŵakulilasika muntima,
pakuŵa chatulaswe.
5 Akwete upile ŵele ŵakulitimalika,
pakuŵa chapochele chilanga cha Akunnungu.
6 Akwete upile ŵele ŵajakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa
Akunnungu,
pakuŵa Akunnungu chachajikutisya.
7 Akwete upile ŵaali ni chanasa kwa ŵane,
pakuŵa chachikolelwa chanasa.
8 Akwete upile ŵaali ni ntima wambone,
pakuŵa chachawona Akunnungu.
9 Akwete upile ŵakwalumbanya ŵandu,
pakuŵa ŵanyawo chachiŴilanjikwa ŵanache ŵa Akunnungu.
10 Akwete upile ŵele ŵakusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa
Akunnungu,
pakuŵa Umwenye wa kwinani uli wao.
11 “Nsangalale ŵanyamwe ŵandu pachachintukananga ni kunnagasya ni kum-
mechetela yangalumbana kwa ligongo lyangu. 12 Nsangalale ni kuchina pakuŵa mbote
jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuŵa iyoyo peyo ni iŵapanganyichisye ŵakulondola ŵa
Akunnungu ŵaŴapali nkanaŴe ŵanyamwe.

Lilanguka ni njete
(Maliko 9:50; Luka 14:34-35)

13 “Ŵanyamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe
chintaje chichi kuti unonye wakwe uujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jik-
wasikwa paasa ni kuliŵatikwa ni ŵandu.
14 “Ŵanyamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautaŵikwe pachanya chitumbi
ngaukukomboleka kusisika. 15 Ŵandu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo,
nambo akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli pakuti lwalanguchisye ŵaali
nkati mo. 16 Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchisye paujo pa ŵandu, kuti
aiwone isambo yenu yambone, ni ŵakusye Atati ŵenu ŵaali kwinani.

Majiganyo gankati Malajisyo

17 “Nkaganisya kuti naiche kukugatyosya Malajisyo ni majiganyo ga ŵakulondola
ŵa Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisya. 18 Ngunsalila
isyene kuti, mpaka pelepo kwinani ni chilambo pachiimale kupita, ngapagwa namose
nukuta pane chindu chamwana mu malajisyo chachichityochekwe mpaka imalile
yose. 19 Nipele, mundu jwalijose jwangajitichisya namose likanyo limo mmalamulo
ga mwana ga ni kwajiganya ŵane, jwelejo chaŵe jwannandi nnope mu Umwenye
wa kwinani. Nambo jwelejo juchalikamulichisye ni kwajiganya ŵane, jwelejo chaŵe
jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani. 20 Nipele ngunsalila kuti, iŵaga umbone
wenu ngaupunda aula wa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni
Mafalisayo nganjinjila ng'oo mu Umwenye wa kwinani.

Majiganyo gagakukanya kuŵa ni Uchimwa
(Luka 12:57-59)

21 “Mpilikene kuti ŵandu ŵa chiikala ŵasalilwe kuti, ‘Nkaulaga! Juchaulaje
akusachilwa alamulikwe.’ 22 Nambo une ngunsalila kuti, mundu jwalijose
jwakuntumbilila mpwakwe, chiimbajile kulamulikwa. Jwakwachembulusya apwao
chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao ‘Jwakuloŵela,’ chaŵajilwe
kwinjila ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. 23 Nipele mwapelekaga
mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu ŵana umenyani
nomwe, 24 njileche mbopesi jenu mmbujo mwa chilisa, njaule kaje nkajilane ni
mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu.
25 “Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkanaŵe kwika ku nkungulu. Ya-
pundaga pelepo jwammagongo jwenu chantaje mmakono mwa jwakulamula, nombe
jwakulamula jo chantaje mmakono mwa jwangondo, nombejo champonye mu nyu-
umba jakutaŵilwa. 26 Ngunsalila isyene kuti, ngantyoka mwelemo mpaka pachimmal-
isye kulipa mbiya ja mbesi.

Majiganyo gagakukanya Chikululu

27 “Mpilikene kuti, ŵandu ŵasalilwe, ‘Nkatenda chikululu!’ 28 Nambo une ngunsalila,
kila mundu juchannolechesye jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu
nawo muntima mwakwe. 29 Nipele, iŵaga liso lyenu lya kundyo likunneŵasya nlityosye
ni kulijasila kwakutalika. Mmbaya nnope kupotesya chiŵalo chenu chimo cha pachiilu,
kupunda chiilu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali
mbesi. 30 Ni iŵaga nkono wenu wa kundyo ukunneŵasya, nkate nkaujase kwakuta-
lika. Mmbaya kukwenu kupotesya chiŵalo chimo cha chiilu kupunda chiilu chose
chiponyekwe pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi.

Majiganyo gagakukanya kulekangana
(Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18)

31 “Iŵechetekwe kuti, ‘Jwakunleka ŵankwakwe, akusachilwa ŵaape talaka.’ 32 Nambo
une ngunsalila kuti, kila mundu jwakunleka ŵankwakwe, pangaŵa kwa ligongo lya
chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwannume alombelaga jwankongwe
jwalesilwe, akutenda chikululu.

Majiganyo gagakukanya kulumbila

33 “Sooni mpilikene kuti ŵandu ŵa kalakala ŵasalilwe kuti, ‘Nkalumbila kwa un-
ami, nambo mpanganye mpela imwalumbile kupanganya kwa Ambuje.’ 34 Nambo
une ngunsalila, nkalumbila ng'o, atamuno kwa kwinani, pakuŵa chili chitengu
cha umwenye cha Akunnungu, 35 atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuŵa chili
chitengu chao cha kuŵichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musi wa Yelusalemu,
pakuŵa uli musi wa Mwenye jwankulu. 36 Atamuno nkalumbila kwa ntwe wenu,
pakuŵa ngankukombola kupanganya luumbo lumo kuŵa lweswela atamuno lwepiliu.
37 Mwatiji, ‘Elo’, jiŵe ‘Elo’, ni mwatiji, ‘Ngwamba’, jiŵe ‘Ngwamba’. Chachili chose cha
kupunda yeleyo chikutyoka kwa jwangalumbana jula.

Majiganyo gagakukanya kuliuchisya
(Luka 6:29-30)

38 “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.’ 39 Nambo une ngunsalila
kuti, nkaliuchisya kwa jwangalumbana. Mundu jwalijose juchampute lijanda pa lijeje
lya kundyo, mwagalauchisye ni lijakwe. 40 Mundu anjausyaga ku nkungulu kukum-
mechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu.
41 Mundu jwalijose ankanganichisyaga njigale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo,
njende nawo kilomita siŵili. 42 Jwakummenda mumpe, nombe jwakusaka kunkongola,
ngasimwajima.

Kwanonyela ŵammagongo
(Luka 6:27-28,32-36)

43 “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.’
44 Nambo une ngunsalila, mwanonyele ŵammagongo ŵenu ni mwapopelele aŵala
ŵakunlagasya, 45 kuti mme ŵanache ŵa Atati ŵenu ŵaali kwinani. Pakuŵa ak-
walanguchisya lyuŵa lyakwe ŵandu ŵangalumbana ni ŵambone ni kwanyelela ula
ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu ni ŵangalumbana. 46 Ana chimpate mbote chi
mwanonyelaga pe ŵakunnonyela ŵanyamwe? Ngwamba! Pakuŵa ŵakukumbikanya
nsongo nombe akutenda iyoyo? 47 Iŵaga nkwakomasyaga achapwenu pe, ana ntesile
chapi chakupunda kwapunda ŵane? Ana ngati ŵangakwamanyilila Akunnungu akutenda
iyoyo. 48 Nipele mme ŵautindimisyo mu ntima kwati mpela Atati ŵenu ŵa kwinani yatite
kuŵa jwautindimisyo.

6

Majiganyo gankati kwakamuchisya ŵakulaga

1 “Nlilolechesye, nkatenda yambone pa ŵandu kuti mmoneche. Pakuŵa mwatendaga
yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochela kwa Atati ŵenu ŵa kwinani.
2 “Nipele pankunkamuchisya jwakulaga, nkagomba lipenga. Nkatenda mpela yakuti
pakutenda ŵaulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti ŵandu anlape. Ngun-
salila isyene, ŵelewo ŵamale kupochela ntuuka wao. 3 Nambo mmwe pankunka-
muchisya jwakulaga, ntende yeleyo mwakusisa namose ambusanga ŵenu akamany-
ilila, 4 nipele mwakamuchisye ŵakulaga mwakusisika ni Atati ŵenu ŵakulola yakusisika,
chachimpa mbote.

Majiganyo gankati kupopela
(Luka 11:2-4)

5 “Sooni pankupopela, nkaŵa mpela ŵaulamba. Pakuŵa ŵelewo ikwanonyela kupopela
achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekano melepe aoneche ni ŵandu. Ngun-
salila isyene, ŵelewo ŵamale kupochela mbote jao. 6 Nambo mmweji pankupopela,
njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni mwapopele Atati ŵenu ŵangakuwonekana.
Nombe Atati ŵenu ŵakulola inkuipanganya kwakusisika, champe mbote.
7 “Pankupopela, nkaŵecheta maloŵe ga wamba mpela ŵandu ŵangakwamanyilila Akun-
nungu. Pakuŵa ŵanyawo akuganisya kuti Akunnungu chachapilikanila kwa ligongo
lya maloŵe gao gamajinji. 8 Nipele nkalandana ni ŵanyawo, pakuŵa Atati ŵenu
akumanyilila chinkusaka nkanaŵe kwaŵenda. 9 Nipele ŵanyamwe mpopeleje yeleyi,
‘Atati ŵetu ŵandi kwinani,
Liina lyenu lichimbichikwe kwannope.
10 Umwenye wenu uiche.
Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano mpela kwinani.
11 Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa.
12 Ntulechelesye ileŵo yetu,
mpela uweji itukuti kwalechelesya wose ŵakutuleŵela.
13 Nkatujinjisya nkulinjikwa,
nambo ntukulupusye ni jwangalumbana.’ Pakuŵa umwenye uli wenu ni machili ni
ukulu moŵa gose pangali mbesi.
14 “Pakuŵa mwalechelesyaga ŵandu ileŵo yao, Atati ŵenu ŵa kwinani chan-
nechelesye ni ŵanyamwe ŵakwe. 15 Nambo iŵaga ngamwalechelesya ŵandu, nombe Atati
ŵenu ŵa kwinani ngasannechelesya ni ŵanyamwe ŵakwe.

Majiganyo gankati kutaŵa

16 “Pankutaŵa, ngasimma mpela ŵaulamba. Ŵanyawo akutaŵa sinya ku meeso kwao
melepe awoneche ni ŵandu kuti akutaŵa. Nambo une ngunsalila isyene kuti ŵelewo
ŵamale kupochela ntuuka wao. 17 Nambo mwe pankutaŵa, nsukusule ku meeso ni
kupakala mauta muntwe, 18 kuti ŵandu anamanyilile kuti nkutaŵa, nambo mmanyiche
ni Atati ŵenu ŵangakuwoneka. Nombe Atati ŵenu pe ŵakulola yakusisika, chachimpa
mbote jenu.

Mbiko kwinani
(Luka 12:33-34)

19 “Nkaligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni
ŵawiyi akwinjila ni kwiŵa. 20 Nambo nligosele mbiko kwinani kwangajonasika chindu
ni idudu namose imbulukutu, atamuno ŵawiyi ngakukombola kwinjila ni kwiŵa.
21 Pakuŵa pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuŵe.

Liso lili lilanguka lya chiilu
(Luka 11:34-36)

22 “Liso lili lulanga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lyaŵaga lyansima, chiilu chenu chose
chichiŵe mu lilanguka. 23 Nambo liso lyenu lyaŵaga ngaŵa lyansima, chiilu chenu
chose chichiŵe mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lyaŵaga mu chipi, chipi
cho chili totoloo!

Akunnungu ni chipanje
(Luka 16:13; 12:22-31)

24 “Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje ŵaŵili. Pakuŵa chanchime
jumo ni kunnonyela jwine. Pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine.
Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo.
25 “Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti
chindye chichi ni ching'we chichi namose kwa ligongo lya iilu kuti chimmwale chichi.
Pakuŵa umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo. 26 Nnyilole

ijuni ya mwikonde, ngaikupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yaili yose. Nambo Atati ŵenu ŵa kwinani akuilisya. Ŵanyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo. 27 Nipele, ŵaani mwa ŵanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjechesya namose lyuŵa limo mmoŵa ga umi wakwe?

28 "Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluŵa wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaukupanganya masengo atamuno ngaukuliluchila iwalo. 29 Nambo ngunsalila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo. 30 Nipele iŵaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda ŵanyamwe ŵandi ni chikulupi chamwana?

31 "Nipele ngasinkola lipamba chindye chichi? Atamuno ching'we chichi? Namose chimbwale chichi? 32 Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati ŵenu ŵa kwinani akumanyilila kuti nkuilajila yele indu. 33 Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chiijonjechekwe kukwenu. 34 Nipele ngasinkola lipamba yankati malaŵi, pakuŵa malaŵi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuŵa limo kukunkwana kwa lyele lyuŵa.

7

Yankati kwalamula ŵandu ŵane
(Luka 6:37-38,41-42)

1 "Ngasimwalamula ŵane, kuti ni ŵanyamwe nkaika kulamulikwa ni Akunnungu, 2 pakuŵa chinchilamulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula ŵane ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamulila ŵane ni chichocho chachipimila Akunnungu kunlamula ŵanyamwe. 3 Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? 4 Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, 'Mpwanga, nninde kaje nantyosye chiswani chachili mu liso lyenu', akuno mu liso lyenu kwana chitela? 5 Jwaulamba mmwejo! Ntyosye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

6 "Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngakaŵa chagalauche ni kumpalula, namose ngasimwajasila maguluŵe igogo yenu ya ndalama, ngakaŵa chailiŵate.

Mmende, nsose ni kugomba nnango
(Luka 11:9-13)

7 "Mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nsose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango. 8 Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akwiwona ni jwakupoposya nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. 9 Ana jwapi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga nkate chiŵape liganga? 10 Pane aŵendaga somba, chiŵape lijoka? 11 Iŵaga ŵanyamwe ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana ŵenu indu yambone, isyene Atati ŵenu ŵa kwinani chatende mwakupunda, chiŵape yambone aŵala ŵakwaŵenda.

12 "Nipele yose inkusaka ŵandu ampanganyichisye, ni ŵanyamwe ŵakwe mwapanganyichisye iyoyo. Pakuŵa gelega gali malumbo ga malajisyo ga che Musa ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu.

Nnango wakunyilila
(Luka 13:24)

13 "Njinjile kwa kupitila nnango wakunyilila. Pakuŵa litala lyalikwaula ku uwonasi lipangwiche, ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wepanguche ni ŵakwinjila mwelemo

atupile. 14 Nambo litala lya kwinjilila mu umi linyilile ni nnango wakwinjilila mwelemo
uli wakunyilila ni ŵandu ŵakulimanyilila litala lyo nganatupa.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-44)

15 "Nlilolechesye ni ŵakulondola ŵa unami. Ŵelewo akwika kukwenu ali nku-
woneka mpela ngondolo kwa paasa, nambo kwa munkati ali masogo gakalipa.
16 Chimwamanyilile kwa isambo yao. Uli?, Ŵandu akukombola kukaŵa sabibu pa
chitela cha miiŵa, pane tini pa nkwanga? Ngwamba! 17 Nipele, chitela chambone chiku-
sogola isogosi yambone, ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana.
18 Chitela chambone ngachikusogola isogosi yangalumbana, ni chitela changalumbana
ngachikusogola isogosi yambone. 19 Chitela chachili chose chingachikusogola isogosi
yambone chachichigwisya ni kwasila pa mooto. 20 Nipele chinchamanyilila kwa
isambo yao.

Ngangummanyilila ŵanyamwe
(Luka 13:25-27)

21 "NgaŵA kila mundu jwakumilanga, 'Ambuje, Ambuje', juchajinjile mu umwenye
wa kwinani, nambo ajula jwakwitenda yakwisaka Atati ŵangu ŵaali kwinani. 22 LyuŵA
lya malamulo lyo ŵajinji chaasalile, 'Ambuje, Ambuje! Uwe ni ŵeŵala utwalalichilaga
ngani syenu kwa liina lyenu, ni kwa liina lyenu twagakoposyaga masoka ni kupan-
ganya yakusimonjeka yejinji' 23 Pelepo chinjasalila kwa kang'wa jangu, 'Ŵanyamwe
nganinammanya ng'o, ntyoche mmbujo mwangu, ŵanyamwe ŵankupanganya yaigongo-
malo.'

Ŵakutaŵa nyuumba ŵaŵili
(Luka 6:47-49)

24 "Nipele jwalijose jwakugapilikana maloŵe gangu ni kugapanganya, akulandana
ni mundu jwakwete lunda, jwataŵile nyuumba jakwe pa lwala. 25 Pajanyele ula,
sulo syasewiche, mbungo japujile ni kujigomba nyuumba jila. Nambo nyuumba jo
nganijigwa pakuŵa jaliji jitaŵikwe pachanya lwala.
26 "Nambo jwalijose jwakugapilikanila maloŵe gangu ga nombejo anapanganye
chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwakuloŵela jwataŵile nyuumba jakwe
pa nsanga. 27 Pajanyele ula, sulo syasewiche, ni mbungo japujile, ni kujigomba
nyuumba jila, nombejo jagwile ni kugumuka jose."

Ukombole u Che Yesu

28 Nipele, Che Yesu paŵamasile kuŵecheta maloŵe go, mpingo wa ŵandu ŵasimosile
yatite kwiganya. 29 PakuŵA ŵajiganyaga nti mundu jwali ni ukombole, ngaŵa mpela
yakuti kwiganya ŵakwiganya Malajisyo ŵao.

8

Che Yesu akunlamya mundu jwa matana
(Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16)

1 Che Yesu paŵatulwiche pa chitumbi, mipingo jekulungwa ja ŵandu jakuiye. 2 Nipele,
ŵaiche mundu jwa matana, ŵatindiŵalile ni kwakotamila ni kuti, "Ambuje, mwasakaga,
nkukombola kuswejesya!" 3 Che Yesu ŵajongwele nkono, ŵakwayiye ni kuti, "Ngusaka,
nswejele." Papopo mundu jo ŵalamile matana gao. 4 Nipele Che Yesu ŵansalile,
"Mpilikane, munansalile mundu jwalijose, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi,
nkatyosye mbopesi mpela iŵatite pakusala che Musa kwalosya ŵandu wose kuti
nnamile."

Chikulupi cha chilongola jumo jwa Chiloma
(Luka 7:1-10)

5 Che Yesu paŵajinjilaga musi wa Kapelenaumu, chilongola jumo jwa ŵandu ŵangondo
ŵa chilambo cha ku Loma ŵanjaulile ni kwachondelela ŵakamusye 6 achitiji, “Ambuje,
katumetume jwangu agonile mu nyuumba atatele, ni akupotekwa nnope.”
7 Nipele Che Yesu ŵansalile, “Chiiche kukunnamya.” 8 Chilongola jwa ŵandu ŵangondo
jo ŵanjanjile, “Ambuje, nganguŵajilwa mmwe njinjile mu nyuumba jangu. Nambo
mmechete liloŵe pe ni katumetume jwangu chalame. 9 Pakuŵa noneji nombe ndili
mundu jundi paasi pa ukombole wa achakulungwa, sooni ngwete ŵangondo paasi pa
une. Nansalilaga jumo, ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika
ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’, Nombejo akuchitenda.”
10 Nipele, Che Yesu paŵagapilikene maloŵe go, ŵasimosile, ni ŵasalile ŵandu ŵaŵaliji
aninkwakuya, “Ngunsalila isyene, nganinammone mundu jwali ni chikulupi mpela
achi namuno mu chilambo cha ku Isilaeli. 11 Nipele, ngunsalila kuti, ŵandu achajinji
chaiche kutyochela kungopochelo lyuŵa ni kulikuswela lyuŵa, ni ŵanyawo chatame
pachindimba cha chakulya pamo ni che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo mu
Umwenye wa kwinani. 12 Nambo ŵelewo ŵati aŵe mu Umwenye wo chaponyekwe
paasa, pa chipi, kweleko chalile ni kuchilimya meeno.” 13 Nipele, Che Yesu ŵansalile
chilongola jwa ŵandu ŵangondo jula, “Njaule kumangwenu ni itendekwe kukwenu
mpela inkuti pakukulupilila.” Ni katumetume jwao ŵalamile katema kakoko.

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji
(Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41)

14 Che Yesu ŵaiche kumusi ku che Petulo, ŵasimene akwegwao ŵa chikongwe che
Petulo ali agonile pachindanda, aninkulwala chiboko. 15 Nipele, Che Yesu ŵankwaiye
nkono jwankongwe, nombewo ŵalamile ni ŵajimwiche ni kwatumichila.
16 Ligulo lyakwe, ŵaichisye ŵandu achajinji ŵaŵakamwilwe ni masoka, nombejo kwa
litala lya majiganyo gakwe, ŵagaŵinjile masoka go ni kwalamya wose ŵaŵalwalaga.
17 Ŵatesile yeleyo kuti gamalile maloŵe gaŵaŵechete che Isaya jwakulondola jwa
Akunnungu gagakuti,
“Asyene akutyosisye kulaga kwetu,
ni kutulamya ilwele yetu.”

Ŵakusachilwa kuŵa ŵakulijiganya
(Luka 9:57-62)

18 Nipele, Che Yesu paŵauweni mpingo wa ŵandu uninkwasyungula, ŵaasalile
ŵakulijiganya ŵao ajomboche ajaulangane peesi litanda. 19 Jwakwiganya Malajisyo
jumo ŵanjaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya, une chinankuye kwakulikose
kuchinjaule.” 20 Che Yesu ŵatite, “Macheto gakwete masomwa, ni ijuni ikwete isusi,
nambo Mwana jwa Mundu nganakola peuto pakupumulila.”
21 Nipele, mundu jwine mwa ŵakulijiganya ŵao ŵansalile, “Ambuje muuneche kaje
nyaule ngaasiche atati ŵangu.” 22 Nambo Che Yesu ŵansalile, “Munguye, mwaleche ŵawe
ŵaasiche ŵawe ŵao.”

Che Yesu akuchikalipila chimbunga
(Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25)

23 Che Yesu ŵajinjile mu ngalaŵa ni ŵakulijiganya ŵao ŵajawile nawo. 24 Chisisimuchile
jatandite kupuga chimbunga chekulungwa mu litanda ni matumbela gatandite kujiu-
nichila ngalaŵa. Nambo Che Yesu ŵaliji agonile lugono. 25 Ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile
kukwajimusya achitiji, “Ambuje ntukulupusye, tulinkwasika!” 26 Che Yesu ŵaasalile,
“Ŵanyamwe ŵandu ŵandi ni chikulupi chamwana, ligongo chi nkogopa?” Nipele,

ŵajinamukwiche, ni kuchikalipila chimbunga ni matumbela, ni kwatulele jii. 27 Ni ŵandu ŵasimonjile ni ŵatite, “Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chimbunga ni matumbela ikwapilikanila!”

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵaŵili ŵaali ni masoka (Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39)

28 Che Yesu paŵaiche peesi litanda mu chilambo cha Ŵagelasi, ŵandu ŵaŵili ŵaŵakamwilwe ni masoka ŵasimene nawo achikopochelaga kumalembe. Ŵandu wo ŵajogoyaga nnope, namose ŵandu nganapitaga litala lyo. 29 Nipele, ŵatandite kunyanyisya achitiji, “Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakanaŵe katema ketu?”

30 Chiŵandi ni pelepo kwaliji ni mpingo wa maguluŵe ganinkulya. 31 Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, “Iŵaga nkutukoposya, ntusalile tukagajinjile maguluŵe gala.” 32 Che Yesu ŵagasalile, “Ayaga, njaule.” Papopo gakopweche kwa ŵandu ŵala ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waselelechele mu litanda ni maguluŵe gose gawile mmeesi.

33 Ŵakuchinga maguluŵe gala ŵautwiche, ŵajawile mmusi. Kweleko ŵaasalile ŵandu ngani syose ni indu iyasimene ŵandu ŵaŵili ŵaŵakamwilwe ni masoka ŵala. 34 Nipele, ŵandu wose ŵa musi wo ŵatyosile kukwachingamila Che Yesu, paŵaweni ŵachondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9

Che Yesu akunnamya mundu jwakutatala (Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26)

1 Che Yesu ŵajinjile mu ngalaŵa, ŵajombweche litanda ni kwika mmusi wao. 2 Pelepo ŵandu ŵampeleche mundu jumo jwatatele chiilu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao, ŵansalile mundu jwakutatala jula, “Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambi syenu.” 3 Nipele, ŵakwiganya Malajisyo ŵane ŵatandite ganisya mmitima jao aninkuti, “Mundu ju akwatukana Akunnungu!”

4 Che Yesu ŵasimanyi ng'anisyo syao ni ŵausisye, “Kwachichi nkuganisya yangalumbana mmitima jenu? 5 Chichi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche, Njaule?’ 6 Nambo, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalechelesya ŵandu sambi syao.” Pelepo ŵansalile jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu njaule kumangwenu.”

7 Nipele, mundu jo ŵajimwiche ni kwaula kumangwao. 8 Ŵandu wose mu mpingo wo paŵaiweni yeleyo, ŵasimosile ni kukamulwa ni lipamba, ŵaakusisye Akunnungu uŵapele ŵandu ukombole wanti yele.

Che Yesu akummilanga che Matayo (Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32)

9 Che Yesu ŵatyosile pelepo, ni paŵajaulaga, ŵambweni mundu jumo ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo liina lyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu ŵansalile, “Munguye.” Nombe che Matayo, ŵajimwiche ni kwakuya.

10 Che Yesu paŵaliji mu nyuumba ji che Matayo kulya chakulya, ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵaali ni sambi ŵaiche ni kutama pamo nawo ni ŵakulijiganya ŵao. 11 Mafalisayo paŵaiweni yeleyo, ŵausisye ŵakulijiganya ŵa Che Yesu, “Kwachichi jwakunjiganya akulya pamo ni ŵakukumbikanya nsongo ni ŵaali ni sambi?”

12 Che Yesu ŵagapilikene gelego ni ŵajanjile, “Ŵangakulwala ngakwalajila ŵantela, ikaŵe ŵakulwala ni ŵakwalajila ŵantela. 13 Nipele, njaule nkalijiganye malumbo ga maloŵe

ga, ‘Ngusaka chanasa, ngaŵa mbopesi.’ Nganiika kukwaŵilanga ŵandu ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu nambo ŵaali ni sambi.”

Majiganyo gankati kutaŵa (Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39)

14 Nipele, ŵakulijiganya ŵa che Yohana Ŵakubatisya ŵajaulile Che Yesu ni kwausya, “Uweji ni Mafalisayo tukutaŵa kaŵilikaŵili, kwachichi ŵakulijiganya ŵenu ngakutaŵa?” 15 Che Yesu ŵajanjile, “Uli, nkuganisya kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga ŵa mlombela asupuche akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.

16 “Ngapagwa mundu jwakutotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupundanganye. 17 Sooni ngapagwa ŵandu ŵakutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende. Pakuŵa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. Nambo ŵandu akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iŵili ikugosekwa.”

Mwali juŵawile ni jwankongwe jumo (Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56)

18 Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta gelego, ŵaiche chilongola jumo jwa Chiyahudi, ŵatindiŵalile ni kuti, “Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi.” 19 Che Yesu ŵajimi ni kunkuya, ŵakulijiganya ŵao ŵajawile pamo nawo.

20 Jwakopochele jwankongwe jumo juŵalwalaga magono kwa yaka likumi ni iŵili, ŵannyichilile Che Yesu panyuma, ŵakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. 21 Ŵatesile yeleyo pakuŵa ŵaganisisye muntima mwao kuti, “Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame.” 22 Nombe Che Yesu ŵagalawiche, ŵamweni ni ŵansalile, “Muusimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye.” Jwankongwe jo ŵalamile katema kakoko.

23 Nipele Che Yesu ŵaiche mu nyuumba ja chilongola jula. Ni ŵaweni ŵakugomba ipeta ni mpingo wa ŵandu aninkulila kwa malumbo, 24 ni ŵatite, “Ntyochanje pelepa, pakuŵa mwali ju nganajasika, agambile gona pe.” Ni ŵanyawo ŵaasechile. 25 Ŵandu ŵala paŵaŵinjikwe, Che Yesu ŵajinjile nkati, ŵankamwile nkono mwali jula, nombejo ŵajimwiche. 26 Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose.

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵaŵili ŵangakulola

27 Che Yesu ŵatyosile pelepo, ni paŵaliji nkwaula, ŵandu ŵaŵili ŵangakulola ŵankuiye achinyanyisyaga, “Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanasa!” 28 Che Yesu paŵajinjile mu nyuumba, ŵangakulola wala ŵajaulile, nombejo ŵausisye, “Ana nkukulupilila kuti ngukombola kunlamya?” Nombewo ŵajanjile, “Elo, Ambuje.” 29 Pelepo Che Yesu ŵagakwaiye meeso gao, ŵatite, “Iŵeje kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” 30 Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu ŵakanyisye kwa nnope kuti, “Ngasimunsalila mundu jwalijose ngani ji.” 31 Nambo ŵanyawo ŵatyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose.

Che Yesu akunnamya mundu jwangakuŵecheta

32 Ŵandu ŵaŵili ŵala paŵaliji nkutyoka, ŵandu ŵane ŵannyichisye Che Yesu mundu jumo jwangakuŵecheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. 33 Paŵankopwesye masoka papopo mundu jwangakuŵecheta jula, ŵatandite kuŵecheta. Ŵandu ŵasimosile nikuti, “Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!” 34 Nambo Mafalisayo ŵatite, “Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulu jwa masoka.”

Che Yesu akwakolela chanasa ŵandu

35 Che Yesu ŵasyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achijiganyaga mmajumba
gao ga kupopelela, ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni
kwalamisya ŵandu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. 36 Nipele, paŵaweni ŵandu,
mipingo kwa mipingo, ŵakolele chanasa pakuŵa ŵapesile ni kukola lipamba chisau
ngondolo syangali ni jwakuchinga. 37 Pelepo ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, "Magungulo
gali gamajinji, nambo ŵakugungula nganatupa. 38 Nipele mwapopele Ambuje ŵa
magungulo, apeleche ŵakupanganya masengo mmagungulo gao."

10

Achinduna likumi ni ŵaŵili
(Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16)

1 Che Yesu ŵaaŵilasile pamo ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili, ŵapele ukombole wa
kugakoposya masoka, ni kwalamya ŵandu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. 2 Ni
meena ga ŵele achinduna likumi ni ŵaŵili wo gali gelega: Che Simoni jwakuŵilanjikwa
che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che
Yohana mpwao, 3 Che Filipo ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo juŵaliji
jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo, 4 Che
Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Isikaliote juŵangalawiche Che Yesu.

Che Yesu akwatuma achinduna likumi ni ŵaŵili
(Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6)

5 Nipele, Che Yesu ŵaatumile ŵanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamusi achitiji:
"Nkajaula mmajumba ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, atamuno nkajinjila mmisi ja
Ŵasamalia. 6 Nambo njaule kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli ŵasochelele mpela ngondolo
syangali ni jwakuchinga. 7 Pinkwaulanga nkalalicheje yeleyi, 'Umwenye wa kwinani
uŵandichile.' 8 Nkaalamye ŵakulwala, nkaasyusye ŵawile, nkaaswejesye ŵaali ni matana,
nkagakoposye masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapeleganye pangali malipilo.
9 Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu.
10 Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo waaŵili, atamuno ilatu, atamuno
nkongojo. Pakuŵa jwakupanganya masengo immajile kupegwa chakulya chakwe.
11 "Sooni pachinkajinjile mu musi wauli wose atamuno mu nsinda, nkasose mwelemo
mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelemo mpaka pachinkatyoche.
12 Pachinjinjile mu nyuumba mwakomasye nchitiji, 'Chitendewele chiŵe kukwenu.'
13 Nipele, ŵele ŵakutama mu nyuumba mo ampochelaga, chitendewele chenu chi-
chitame kwa ŵanyawo. Nambo yaŵaga ngakumpochela, nipele, chitendewele chenu
chichimmujile mwachinsyene. 14 Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose ata-
muno kugapilikana maloŵe genu, pachinkopoche mu jele nyuumba jo atamuno mu
wele musi wo, nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka.
15 Ngunsalila isyene, lyuŵa lya malamulo, ŵandu ŵa wele musi wo chakole magambo
gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola.

Malagasyo gagakwika
(Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17)

16 "Nnole, nguntuma ŵanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda
mpela majoka, ni ŵakulitimalika mpela nguunda. 17 Mlilolechesye ni ŵandu, pakuŵa
chachinjausya ŵanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga
kupopelela. 18 Chachinjausya kwa achakulu ni mamwenye kwa ligongo lyangu une,
mpatanje kwasalila ŵanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa ŵandu ŵangaŵa
Ŵayahudi. 19 Nipele pachachinjausya ŵanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati
chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe

chakuŵecheta. 20 Pakuŵa ngaŵa ŵanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbumu jwa Atati ŵenu jwaali nkati mwenu ni juchaŵechete.
21 “Nipele, jwankulungwa changalauche jwamnung'una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni ŵanache chiŵagalauche achaŵelesi ŵao ni kwaulaga. 22 Ŵandu chanchimanje ŵanyamwe kwaligongo lya kuungulupilila une. Nambo juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. 23 Annagasyaga ŵandu mmusi umo, mmutuchilanje mmusi wine. Ngunsalila isyene, ngammalisya kuutuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanaŵe kwika Mwana jwa Mundu.
24 “Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe. 25 Paichile pa jwakulijiganya kuŵa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iŵaga ammilasile nsyene nyuumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwaŵilanga ŵandu ŵaali mu nyuumba jo meena gakusakala nnope.

Ŵakusachilwa kwajogopa
(Luka 12:2-7)

26 “Nipele, kasimwajogopa ŵandu. Pakuŵa kila chindu cheunichikwe chichiŵe cheunukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche. 27 Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakunsongonela, nkachisale kwa ŵandu pangasisa. 28 Kasimwajogopa ŵakuchiulaga chiilu, nambo ngakukombola kujiulaga mbumu. Mmbaya mwajogope ŵakukombola kuchijonanga chiilu ni mbumu ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. 29 Ijojolo iŵili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati ŵenu kusaka. 30 Nambo kukwenu ŵanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siŵalanjikwe syose. 31 Kwayele ngasinjogopa, ŵanyamwe ndi ŵakutopela mwakuipunda ijojolo.

Kwakunda ni kwakana Kilisito
(Luka 12:8-9)

32 “Nipele, jwalijose jwakunyitichisya une paujo pa ŵandu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati ŵangu ŵaali kwinani. 33 Nambo jwalijose juchachingana paujo pa ŵandu, noneji chinamkane paujo pa Atati ŵangu ŵaali kwinani.

Utiinda
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

34 “Nkaganisya kuti ichenawo chitendewele pachilambo pano. Ngwamba! Ngani-ikanawo chitendewele nambo ichenawo ngondo. 35 Pakuŵa iche kukuntindanya mundu ni atatigwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe. 36 Ni ŵammagongo ŵa mundu chaŵe ŵandu ŵaali mu nyuumba jakwe.
37 “Jwakunnonyela atatigwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuŵajilwa kuŵa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonyela mwana jwannume pane mwana jwankongwe kumbunda une, jwelejo ngakuŵajilwa kuŵa jwakulijiganya jwangu. 38 Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuŵajilwa kuŵa jwakulijiganya jwangu. 39 Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kungulupilila une, chachiusimana.

Mbote
(Maliko 9:41)

40 “Jwakumpochela ŵanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochela ŵele ŵandumile une wo. 41 Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunnungu ligongo atekuŵa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu pakuŵa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 42 Ngunsalila isyene, jwalijose juchachimpa jumo jwa ŵangamanyika kwannope ŵa ngao

wa meesi gamasisi, pakuŵa ali ŵakulijiganya ŵangu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe."

11

Ŵantenga kutyochela ku Che Yohana Ŵakubatisya (Luka 7:18-35)

1 Nipele, Che Yesu paŵamalisisye kwalajisya ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili,
ŵatyosile kweleko, ŵajawile kwiganya ni kulalichila mmisi jajili ku Galilaya.
2 Nombe che Yohana paŵaliji mu nyuumba jakutaŵilwa ŵapilikene ngani ja masengo
ga Kilisito Jwakuwombola, ŵaatumile ŵakulijiganya ŵao, 3 akausye, "Ana mmwe ni ŵele
ŵakwika ŵala pane twalolele ŵane?" 4 Che Yesu ŵaajanjile, "Njaulanje nkaasalile che
Yohana aila inkuipilikana ni kuilola. 5 Ŵangalola akulola, ni ŵangajenda akwenda, ni
ŵamatana akuswejeswa, ni ŵangapilikana akupilikana, ni ŵawe akusyuswa, ni ŵakulaga
akusalilwa Ngani Jambone. 6 Jwana upile jwele mundu jwangakungolela lipamba."
7 Nipele, ŵele ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵaliji nkwenda, Che Yesu ŵatandite
kwasalila ŵandu ngani si che Yohana aninkuti, "Ana mwajawile kukulola chichi kwele
kwipululu ko? Uli, mwajawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?"
8 Iŵaga ngaŵa yeleyo ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola mundu
jwawete iwalo yambone? Ŵandu ŵakuwala iwalo yambone akutama mmajumba
ga mamwenye. 9 Nambo, ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola
Jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa
Akunnungu. 10 Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu juŵangambaga mmalembelo ga
Akunnungu,

Nnole, nguntuma jwantenga jwangu mmbujo mwenu,
juchakankolochesye litala lyenu.

11 Ngunsalila isyene, mwa ŵandu ŵakutama mu chilambo, nganatyochele mundu jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana Ŵakubatisya. Nambo jwalijose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwinani ali jwankulungwa kumpunda jwelejo. 12 Chitandile katema kaŵalalichilaga che Yohana Ŵakubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwinani ukukanikwa, ni ŵandu ŵaali ni machili akulinga kuujigala kwa machili. 13 Majiganyo gose ga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni Malajisyo gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana. 14 Iŵaga nkusaka kwitichisya gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche. 15 Jwakwete mapilikanilo, apilikane!

16 "Chinaulandanye ni chichi uŵelesi wu? Ulandene ni achachanda ŵaŵatemi
paluŵala lwa kusumichisya malonda, ni kuŵechetesyana ni achinjao,
17 'Twangombele ngoma nambo nganintyala!
Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!' 18 Pakuŵa Che Yohana ŵaiche,
ŵataŵaga ni nganang'waga divai, ni ŵanyawo ŵatite, 'Akamwilwe ni masoka.'
19 Mwana jwa Mundu ŵaiche, achilyaga ni aching'waga ni ŵanyawo ŵatite,
'Munnole aju, jwakutolwa ni jwakolelwa, mmbusanga jwa ŵakukumbikanya
nsongo ni ŵa sambi!' Nambo lunda lwa Akunnungu lwawoneche kuŵa
lwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe."

Ŵandu ŵangakulupila ŵa misi jine jine (Luka 10:13-15)

20 Nipele, Che Yesu ŵatandite kwakalipila ŵandu ŵa misi jo jiŵatesile yakusimonjeka,
nambo ŵandu ŵakwe nganaleka sambi. 21 "Ulaje kukwenu ku Kolasini! Ulaje kukwenu
ku Besesaida! Pakuŵa, ayi yakusimosya yaitendekwe kukwenu, ikatendekwe akula ku
Tilo ni ku Sidoni kula, ŵandu ŵakwe akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti

alesile sambi syao. 22 Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula, ŵanyamwe chinjamukwe kwannope kupunda ŵandu ŵa ku Tilo ni ku Sidoni. 23 Nomwe Kapelenaumu ana chinlikusye mpaka kwinani? Chinchituluswa mpaka kwiuto kwa ŵandu ŵawile. Pakuŵa, yakusimosya yaitendekwe kukwenu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chiŵela mpaka lelo. 24 Nambo ngunsalila, lyuŵa lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda ŵandu ŵa ku Sodoma."

Njise kukwangu nkapumulile (Luka 10:21-22)

25 Katema kakoko, Che Yesu ŵatite, "Nguntogolela Atati, Ambuje ŵa kwinani ni chilambo, pakuŵa mwasisile indu yi ŵandu ŵa lunda ni ŵandu ŵa umanyilisi ni kwaunukulila ŵanache. 26 Elo, Atati, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakunnonyela.

27 "Atati ŵangu ambele indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana, akaŵe Atati, ni sooni ngapagwa jwakummanyilila Atati, akaŵe Mwana ni jwalijose jwakunsaka Mwana kuti ammunukulile. 28 Njisanje kukwangu ŵanyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumusye. 29 Mungunde, nkalijiganye kukwangu, pakuŵa une ndili jwakutulala ni jwakulitulusya, nomwe chinkapumule mmitima jenu. 30 Pakuŵa chingunsalila mpanganye chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa."

12

Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila (Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5)

1 Kele katema ko Che Yesu ŵapitaga mmigunda ja ngano pa Lyuŵa lya Kupumulila. Nipele, ŵakulijiganya ŵao jakwete sala, ŵatandite kupulula masache ga ngano ni kulya. 2 Nambo Mafalisayo paŵaiweni yeleyo, ŵaasalile Che Yesu, "Nnole, ŵakulijiganya ŵenu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila."

3 Che Yesu ŵajanjile ŵanyawo kuti, "Uli nganinsyome iŵatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala? 4 Jwelejo jwajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu, ŵajigele ni kulya mikate jijatyosyekwe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjakwe nganasachilwa kulya ikaŵe ŵambopesi pe. 5 Pane, uli ngannaŵe kusyoma mmalembelo ga Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa kila Lyuŵa lya Kupumulila ŵambopesi akugatema Malajisyo pa nyuumba ja Akunnungu, nambo ngakuŵalanjilwa kuŵa aleŵile? 6 Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwaali jwankulu kujipunda Nyuumba ja Akunnungu. 7 Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga maloŵe ga gaasasile Akunnungu, 'Ngusaka chanasa ngaŵa mbopesi,' ngankaalamule ŵandu ŵangali ni sambi. 8 Pakuŵa Mwana jwa Mundu ali Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila."

Mundu jwali ni nkono wakutatala (Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11)

9 Nipele, Che Yesu ŵatyosile pelepo, ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela. 10 Mwaliji ni mundu jumo jwali ni nkono wakutatala. Nipele, ŵandu ŵausisye Che Yesu, "Uli, ili yambone kunnamya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila?" Ŵambusisye yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwaŵechetela.

11 Nambo Che Yesu ŵaasalile, "Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitumbuchile mwisimbo, uli, ana nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuŵa lili Lyuŵa lya Kupumulila? 12 Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yaili yambone pa Lyuŵa lya Kupumulila." 13 Nipele, ŵansalile mundu jo kuti, "Ngolosye nkono wenu." Ŵaugolwesye, nombe ni ŵalamile chisau nkono wine ula. 14 Nipele, Mafalisayo ŵatyosile paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu.

Katumetume jwasagulikwe ni Akunnungu

15 Nambo Che Yesu paŵasimanyi ng'anisyo syao, ŵatyosile pepala. Ŵandu acha-
jinji ŵakuiye ni ŵaalamisye ŵakulwala wose, 16 ŵakanyisye ngasiŵamanyisya ŵandu ngani
syakwe, 17 pakuti gamalile maloŵe gaŵechete jwakulondola che Isaya,
18 "Nnole, jwakutumichila jwangu junansagwile,
jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntima wangu.
Chinantaje Mbumu jwangu,
nombejo chakaasalile ŵandu ŵa ilambo kulamula kwangu.
19 Ngasakola makani atamuno nganyanyisya,
ni liloŵe lyao ngalipikanika mwitala.
20 Chapunde kwakolela chanasa ŵandu ŵakwete masauko ga kuputikwa kwa nnasi,
ni kwakamulisya ntima ŵandu ŵangali machili,
mpaka ulamusi waukusachilwa pachiukomboleswe kulamula.
21 Ŵandu wose ŵa ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo."

Che Yesu ni Belesebuli
(Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23)

22 Papopo ŵandu ŵannyichisye Che Yesu mundu jwangalola atamuno kuŵecheta kwa
ligongo lya kukamulwa ni masoka. Nipele ŵannamisye jwangaŵecheta jo ni jwaŵechete
ni kulola. 23 Mpingo wose wa ŵandu ŵasimosile ni ŵatite, "Jweleju ngati Mwana ju che
Daudi?" 24 Nambo Mafalisayo paŵapilikene gelego, ŵatite, "Mundu ju akugakoposya
masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu jwa masoka."
25 Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, ŵaasalile, "Umwenye wauliwose wau-
gaŵanyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane
ŵandu ŵa nyuumba jajilijose agaŵanyikaga maunjili maunjili gagakumenyana achin-
syene pe, nyuumba jo ngajijima. 26 Iŵaga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine
mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo ugaŵanyiche, nipele, chiujime
chinauli? 27 Ŵanyamwe nkutinji une ngugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli,
uli, ŵakulijiganya ŵenu akugakoposya kwa machili ga acheni? Kwa lye ligongo lyo
ŵandu ŵakunkuya ni ŵachammechetele ŵanyamwe. 28 Nambo iŵaga une ngugakoposya
masoka kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu, pelepo mmanyilile kuti umwenye
wa Akunnungu unnyichilile.
29 "Sooni mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyuumba ja mundu jwali ni
machili ni kunsumula chipanje chakwe, akanamtaŵe kaje mundu jwali ni machili jula?
Pele ni pachapakombole kunsumula chipanje chakwe.
30 "Jwalijose jwanganaŵa pamo none, akunganila une ni jwangasonganganya ŵandu
pamo none, akwapwilinganya. 31 Kwa lye ligongo lyo ngunsalila, ŵandu chalecheleswe
sambi ni liloŵe lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbumu
jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa. 32 Ni jwalijose juchaŵechete liloŵe lya
kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswe, nambo jwele juchaŵechete liloŵe lya
kunkanila Mbumu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, ngaŵa pa chilambo cha sambano
chi atamuno pa chilambo chachikwika cho.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-45)

33 "Chitela chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chiku-
sogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe.
34 Ŵanyamwe uŵelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusala gambone mwasyene
mwaŵaga ŵangalumbana? Pakuŵa mundu akuŵecheta agala gagagumbele mu ntima
wakwe. 35 Mundu jwambone akukoposya gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni
mundu jwangalumbana akukoposya gangalumbana mu ngokwe jakwe jangalumbana.

36 “Nipele, ngunsalila, lyuŵa lya kulamula ŵandu chasachilwe kwanga kwa liloŵe
lyalili lyose lyangalumbana lyaŵaŵechete. 37 Pakuŵa kwa maloŵe genu gambone
chachimmalanjila kuti ndi ŵambone paujo pa Akunnungu, ni kwa maloŵe genu
gakusakala chinchilamulwa.”

Kusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32)

38 Nipele, ŵane ŵa ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵaasalile Che Yesu kuti, “Jwak-
wiganya, tukusaka kulola chimanyisyo kutyochela kukwenu.” 39 Nombejo ŵaajanjile,
“Uŵelesi wangalumbana ni wangakulupilichika! Nkusakanga chimanyisyo, nambo
ngampegwa chimanyisyo ikaŵe achila pe chimanyisyo cha che Yona jwakulondola
jwa Akunnungu. 40 Pakuŵa mpela che Yona iŵatite pakutama moŵa gatatu muusi ni
chilo mlutumbo lwa somba jajikulungwa, iyoyo Mwana jwa Mundu nombe ni ichajile
pakutama mu lisi moŵa gatatu muusi ni chilo. 41 Ŵandu ŵa ku Ninawi chakopochele
katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa
ŵandu ŵa ku Ninawi ŵalesile sambi syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni
nnole, apano apali jwampundile che Yona! 42 Mwenye jwankongwe jwa chilambo
cha ku Sheba chakopochele katema au uŵelesi u pachiulamulikwe, nombe chasale
kuti uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa ŵelewo ŵaiche kutyochela kwakutalika, ŵaiche
kukugapilikanila maloŵe ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana
jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani.

Kuuja kwa lisoka
(Luka 11:24-26)

43 “Lisoka palikunkopoka mundu, likusyungula syungula mwipululu mwangali
meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata, 44 pelepo ni likuti, ‘Chimu-
jile ku nyuumba jangu akula kungopochele kula.’ Nambo palikuuja ni kujisimana
nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye, 45 pele likwaula kukugajigala
masoka gane saba gakusakala kupunda ŵelewo, gose gakwaula kukunjinjila jwele
mundu jo. Ni jwele mundu jo akuŵa jwangalumbana nnope kupunda iŵaliji kundanda.
Yeleyo ni ichijile pakutyochela kwa ŵandu ŵangalumbana.”

Achalongo ŵausyesyene ŵa Che Yesu
(Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21)

46 Che Yesu paŵaliji aninkwendelechela kukunguluka ni mipingo ja ŵandu, achikulu
ŵao ni achalongo ajao ŵaiche ni kwima paasa, ŵasachile kunguluka nawo. 47 Nipele,
mundu jumo ŵaasalile Che Yesu kuti, “Achikulu ŵenu ni achalongo ajenu ajimi paasa,
akusaka kuŵecheta nomwe.” 48 Nambo Che Yesu ŵanjanjile jwele mundu jo kuti, “Ŵaani
achikulu ŵangu? Ni ŵaani achalongo ajangu?” 49 Che Yesu ŵanlanjile mundu jula
ŵakulijiganya ŵao achitiji, “Ŵeleŵa ni ŵaali achikulu ŵangu ni achalongo achinjangu!
50 Pakuŵa jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati ŵangu ŵa kwinani, jwelejo ni
mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu ŵangu.”

13

Chitagu cha jwakupanda
(Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8)

1 Ndaŵi jijojo, Che Yesu ŵakopweche mu nyuumba jila, ŵajawile kukutama mungu-
lugulu litanda. 2 Mipingo jajikulungwa ja ŵandu jansyungwile nipele ŵakwesile mu
ngalaŵa ni kutama. Ŵandu wose ŵajimi mungulugulu litanda, 3 nombe Che Yesu
ŵaasalile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda ŵajawile kukumisa
mbeju.

4 “Paŵaliji nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda,
nipele yaiche ijuni ni kusimila. 5 Sine syapatuchile mmaganga pangali litaka lyejinji.
Syawoneche simesile kwachitema pakuŵa litaka lyaliji kanandi. 6 Nipele, lyuŵa
palyaŵasile syatiniche ligongo michiga jakwe jaliji nganijijinjilisya paasi, syajumwile.
7 Sine syapatuchile pa miiŵa, nombe miiŵa jo jamesile ni kusiŵijikanya. 8 Sine syap-
atuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini ni sine
selasini. 9 Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikane!”

Nningwa wa kwiganya kwa itagu (Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10)

10 Ŵakulijiganya ŵao Che Yesu ŵajaulile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkuŵecheta
ni ŵandu kwa itagu?” 11 Che Yesu ŵajanjile, “Ŵanyamwe mpegwilwe ukombole wa ku-
manyilila yantemela ya umwenye wa kwinani nambo ŵanewo nganapegwa. 12 Pakuŵa
jwalijose jwakwete chindu chapegwe ni kujonjecheswa, nambo jwele jwanganakola
chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe. 13 Kwa ligongo lyo nguŵecheta nawo
kwa itagu, pakuŵa akulola nambo ngakulola, akupilikana nambo ngakupilikanichisya
atamuno ngakumanyilila. 14 Kwa ŵelewo gamalile agala maloŵe gaŵechete che Isaya
jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti:
‘Kupilikana chimpilikane nambo ngammanyilila.
Kulola chinlolechesye nambo ngammona.
15 Pakuŵa lunda lwa ŵele ŵandu wo lupungwene,
agasiŵile mapilikanilo gao,
akupilenje.
Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao,
ni kupilikana kwa mapilikanilo gao,
nombe akamanyilile kwa lunda lwao,
ni kung'alauchila,
none ngaalamisye.’

16 “Nambo nkwete upile ŵanyamwe pakuŵa meeso genu gakulola ni mapilikanilo
genu gakupilikana. 17 Ngunsalila isyene kuti ŵakulondola achajinji ni ŵandu ŵajinji
ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ŵasachile kugaona gankugaona nambo
nganagaona ni kugapilikana gamkugapilikana nambo nganagapilikana.

Malumbo ga chitagu cha jwakupanda (Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15)

18 “Nipele, ŵanyamwe mpilikane malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi.
19 Jwalijose jwakulipilikana liloŵe lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimany-
ilila, ali mpela mbeju sisyapatuchile mmatala ga mmigunda, Jwangalumbana jula
akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho. 20 Nombe syele mbeju
sisyapatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulipochela
kwa unonyelo. 21 Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe,
akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo
lya liloŵe lyo, papopo akuleka kulikulupilila liloŵe. 22 Nombe syele mbeju sisyap-
atuchile pa miiŵa syo sili mpela mundu jwakulipilikana liloŵe, nambo kwa ligongo
lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannope chipanje
kukuliŵijikanya liloŵe lyo, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya yaik-
wanonyelesya Akunnungu. 23 Nombe syele mbeju sisyapatuchile pa litaka lyambone
sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejinji
yambone yaikusachilwa mpela mbeju ijikuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni
jine selasini.”

Chitagu cha masindi

24 Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ukulandana ni mundu jwapandile mbeju syambone mu ngunda wakwe. 25 Nambo ŵandu paŵaliji agonile, ŵaiche jwammagongo jwakwe, ŵapandile masindi mwepande ngano, ni kutyoka. 26 Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka. 27 Achikapolo ŵa asyene ngunda ŵaiche nikuti, ‘Ambuje, ngati mwapandile mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?’ 28 Nipele ŵatite, ‘Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.’ Nipele, achikapolo wakwe ŵaausisye, ‘Uli, nkusaka tujaule tukagatupule?’ 29 Nombejo ŵajanjile, ‘Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano. 30 Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjasalila ŵakugungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagataŵikanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga mu ngokwe jangu.’ ”

Chitagu cha mbeju ja Haladali
(Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19)

31 Nipele, Che Yesu ŵaatagulile ŵandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbeju jajinandi nnope jajikuŵilanjikwa haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe. 32 Jisyene jili jajinandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuŵa jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuŵa chitela mpaka ijuni ya mwinani ikwika ni kutaŵa isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha amila
(Luka 13:20-21)

33 Che Yesu ŵaasalile ŵandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siŵili ni nusu, ni utandi wose wasaseŵele.”

Yakuti pakutumia itagu
(Maliko 4:33-34)

34 Che Yesu ŵaasalile ŵandu yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiŵasalila chachili chose. 35 Pakuti limalile liloŵe lyaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu:
“Chiŵechetenawo kwa itagu,
chinaasalile ŵandu indu yaisisikwe chitandile kugumbikwa chilambo.”

Che Yesu akusagamukula chitagu cha masindi

36 Nipele, Che Yesu ŵaulesile mpingo wa ŵandu, ŵajinjile mu nyuumba. Ŵakulijiganya ŵao ŵaichile ni kwasalila, “Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda.”
37 Che Yesu ŵaasalile, “Jwakupanda mbeju syambone ni Mwana jwa Mundu. 38 Nombe ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili ŵele ŵandu ŵati Umwenye uli wo. Nambo masindi ali ŵandu ŵa jwangalumbana jula. 39 Nombe jwammagongo jwapandile masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe ŵakugungula ali achikatumetume ŵa kwinani. 40 Mpela ila masindi igakuti pakusonganganywa ni kutinisya, iyoyo ichichiŵa kumbesi kwa chilambo chino. 41 Mwana jwa Mundu chachalajisya achikatumetume ŵao ŵa kwinani kuti asonganganye kutyochela mu Umwenye wao wose aŵala ŵakwaleŵekasya ŵandu atende sambi ni wose ŵatesile ya sambi. 42 Ni achikatumetume ŵa kwinani wo chiŵaponye ŵandu pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno. 43 Kele katema ko ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chachimelemenda mpela lyuŵa mu Umwenye wa Atati ŵao. Ŵakwete mapikanilo, apikanile!

Chitagu cha mbiko jajisisiche

44 “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpepe
ŵajiweni ni kujisisa sooni. Nipele ŵasangalele nnope ni ŵajawile kukuisumisya iŵakwete
yose ni kusuma ngunda ula.

Chitagu cha igogo

45 “Sooni, umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwakusumisya malonda
achisosaga igogo yambone. 46 Nombe paŵachiweni chigogo chimo cha ndalama jajiku-
lungwa, ŵajawile, ŵaisumisye iŵakwete yose, ŵachisumile chigogo chila.

Chitagu cha lwau lwa somba

47 “Sooni, Umwenye wa kwinani ulandene ni lwau lwauponyekwe mu litanda,
lwatanjile somba syasili syose. 48 Lwau palwagumbele, ŵakukoka somba ŵaluutile kumb-
wani, ŵatemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syan-
galumbana ŵasijasile. 49 Yeleyi ni ichichiŵa kumbesi kwa chilambo chino, achikatume-
tume ŵa kwinani chachikopochela, chiŵalekanganye ŵandu ŵambone ni ŵangalumbana.
50 Nombe ŵele ŵangalumbana wo chiŵajasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni
kuchilimya meeno.”

Mbiko ja sambano ni ja kalakala

51 Che Yesu ŵausisye, “Ana gele gose ga nkugamanyilila?” Ŵajanjile, “Elo.” 52 Nombewo
ŵaasalile, “Kwa ligongo lyo, jwakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa
jwalijose jwakuŵa jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwinani, alandene ni nsyene
nyuumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalama ya sambano ni indu ya
ndalama ya kalakala.”

Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti
(Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30)

53 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yele itagu yo, ŵatyosile pelepo, 54 ni ŵapite mu musi
wao. Kweleko ŵajiganyaga ŵandu mu nyuumba jao ja kupopelela, nombewo ŵasimosile
nikuti, “Jweleju apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa kuipanganya yakusimon-
jeka? 55 Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu ŵao ngati akuŵilanjikwa
che Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che
Yuda? 56 Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi
aga gose ga?” 57 Nipele, nganiŵakunda. Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Jwakulondola jwa
Akunnungu akuchimbichikwa nambo ngaakuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni
mu nyuumba jakwe!” 58 Kwa ligongo lyo, nganatenda yakusimonjeka yaijinji ligongo
lya ungali chikulupi wao.

14

Chiwa chi Che Yohana Ŵakubatisya
(Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9)

1 Kele katema ko chilongola che Helode ŵapilikene ngani si Che Yesu. 2 Nipele, ŵaasalile
achikatumetume ŵao, “Jwele mundu ni che Yohana Ŵakubatisya asyuchile mchiwa,
lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati
mwakwe.”

3 Che Helode ni juŵankamwile che Yohana ni kuntaŵa kwa minyolo, ŵammisile mu
nyuumba jakutaŵilwa kwa ligongo lya che Helodia, ŵankwawo che Filipo nkulugwe.
4 Ligongo che Yohana ŵansalile che Helode kuti, “Ngankusachilwa kunnombela jwele
jwankongwe jo!” 5 Che Helode ŵasachile kwaulaga che Yohana, nambo ŵajogwepe ŵandu
pakuŵa kukwao che Yohana ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu.

6 Nipele, pa chindimba cha lyuŵa lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali
jwao che Helodia ŵatyasile mmbujo mwa achalendo ni mwali jula ŵaasengwasisye che

Helode, 7 mpaka ŵalanjile achitiji, “Ngulumbilila, chinampe chachili chose chachinsache.” 8 Nombejo ŵanyenjekwe ni achikulugwe, ŵatite, “Mumbeje panopano ntwe u che Yohana Ŵakubatisya mumbale.” 9 Mwenye ŵasupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo ŵaŵatemi pamo nawo, ŵalajisye apegwe. 10 Nipele, che Helode ŵannajisye mundu ku nyuumba ja kutaŵila ŵandu kuti ŵakate che Yohana ntwe. 11 Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nombejo ŵampele achikulugwe. 12 Ŵakulijiganya ŵa che Yohana ŵaiche, ŵachijigele chiilu chakwe, ŵachisichile. Nipele ŵajawile kukwasalila Che Yesu.

Che Yesu akwapa chakulya ŵandu elufu tano.
(Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

13 Che Yesu paŵapilikene ngani syo, ŵatyosile pepala kwa ngalaŵa, ŵajawile pantemela pajikape. Nambo ŵandu paŵapilikene, ŵakuiye kwa makongolo achityochelaga mmisi jao. 14 Nipele, paŵaiche kumbwani, ŵauweni mpingo wekulungwa wa ŵandu, ŵakolele chanasa ni ŵalamisye ŵakulwala ŵao.

15 Pakwaswele, ŵakulijiganya ŵao ŵaichilile ni kwasalila, “Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwalanje ŵandu wo kuti ajaule mmisinda akalisumile chakulya.” 16 Che Yesu ŵaasalile, “Nganakola ligongo lya kwaula, ŵanyamwe mwape chakulya.” 17 Nambo ŵanyawo ŵanjanjile, “Tukwete mikate nsano pe ni somba siŵili.” 18 Che Yesu ŵaasalile, “Njise nawo apano.” 19 Ŵaasalile ŵandu kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu ŵajigele mikate nsano ni somba sila, ŵalolite kwinani, ŵatogolele Akunnungu ni kugaŵanya ni kwapa ŵakulijiganya mikate jo, nombewo ŵagaŵenye ŵandu. 20 Ŵalile wose, ŵajikwite. Nipele ŵakulijiganya ŵalokwete sigasi sya mikate jila, ŵagumbesye itundu kumi na mbili. 21 Wose ŵaŵalile ŵala ŵaliji achalume mpela elufu tano, pangaŵalanjikwa achimmasyeto ni ŵanache.

Che Yesu akwenda mmeesi
(Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21)

22 Pangakaŵa, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao akwele mu ngalaŵa kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mipingo ja ŵandu. 23 Paŵamasile kwalanga ŵandu, ŵakwesile kwitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, ŵelewo ŵaliji kweleko jikape. 24 Kele katema ko ngalaŵa jo jaŵandichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwannope ni matumbela pakuŵa mbungo jaliji nkujiputa. 25 Kumasikusiku, Che Yesu ŵaichile ŵakulijiganya ŵao achendaga mmeesi. 26 Ŵakulijiganya ŵao paŵaweni achendaga mmeesi, ŵajogwepe nnope ni ŵatite, “Lili lilaika!” Ŵagumilangaga kwa woga. 27 Papopo, Che Yesu ŵasalile, “Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!” 28 Che Petulo ŵatite, “Ambuje mwaŵaga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi.” 29 Che Yesu ŵatite, “Njise.” Nipele che Petulo ŵatulwiche mu ngalaŵa, ŵajesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu. 30 Nambo paŵajiweni mbungo, ŵajogwepe ni ŵatandite kutiŵila, ŵagumisile achitiji, “Ambuje mungulupusye!” 31 Papopo Che Yesu ŵagolwesye nkono wao, ŵankamwile ni ŵansalile, “Mmwe ŵa chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?” 32 Nipele, wose ŵakwesile mu ngalaŵa, ni mbungo jatulele. 33 Nombe, wose ŵaŵaliji mu ngalaŵa ŵatindiŵalile ni kwakotamila, achitiji, “Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu.”

Che Yesu akwalamya ŵakulwala ku msinda wa ku Genesaleti
(Maliko 6:53-56)

34 Ŵajombweche litanda ni ŵaiche ku msinda wa ku Genesaleti. 35 Ŵandu ŵa pepala paŵaamanyi Che Yesu, ŵajenesye ngani muumbali mose mumwasyungwile. Nipele, ŵannyichisye ŵakulwala wose, 36 ni ŵachondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo ŵao. Nombe wose ŵaŵankwaiye ŵalamile.

15

Majiganyo ga achambuje (Maliko 7:1-13)

1 Nipele, Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaichile Che Yesu kutyochela ku
Yelusalemu. 2 Paŵaiche ŵambusisye, “Kwachichi ŵakulijiganya wenu akugapwanya
majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje ŵetu? Ngakunaŵa makono yam-
bone akanaŵe kutanda kulya?” 3 Che Yesu ŵajanjile, “Kwachichi ŵanyamwe mkup-
wanya makanyo ga Akunnungu kwa kusechelela majiganyo genu mwachinsyene?
4 Akunnungu atite, ‘Mwachimbichisye atati ŵenu ni achikulu ŵenu,’ ni ‘Jwakunl-
wesya atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.’ 5 Nambo ŵanyamwe
nkwiganya kuti, mundu aŵaga ni chindu cha kwakamuchisya atatigwe atamuno
achikulugwe, ni atiji, ‘Achi chindu chi ndyosisye sadaka kwa Akunnungu.’ 6 Nipele,
jwele mundu jo ngakwachimbichisya atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusya lilamulo
lya Akunnungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinsyene. 7 Ŵanyamwe ŵaulamba!
Che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ŵasagamukwile yambone yankati ŵanyamwe
paŵatite,
8 ‘Akunnungu akuti, aŵa ŵandu ŵa akunjimbichisyanga ni ngomo pe,
nambo mmitima jao atalikengene ni une.
9 Nombe akumbopela iyiyipe,
pakuŵa indu yakwiganya ili malajisyo ga ŵandu pe.’ ”

Aila yaikuntaga mundu usakwa (Maliko 7:14-23)

10 Nipele, Che Yesu ŵauŵilasile mpingo wa ŵandu, ŵaasalile, “Mpilikane ni kumanyilila!
11 Chindu chachikuntaga mundu usakwa ngaŵa chachikwinjila nkang'wa, nambo
achila chachikutyoka nkang'wa ni chachikuntaga mundu usakwa.”
12 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile ni kwasalila, “Ana nkumanyilila kuti Mafalisayo
yachimile paŵapilikene maloŵe genu?” 13 Nambo ŵelewo ŵatite, “Mmela wauliwose
wanganapande Atati ŵangu ŵa kwinani, chiuchitupulwa. 14 Mwaleche ŵanyawo! Ŵele
ali ŵangalola ŵakwalongosya ŵangalola. Jwangalola annongosyaga jwangalola njakwe,
wose ŵaŵili chatumbuchile mwisimbo.” 15 Che Petulo ŵatite, “Ntugopolele chele
chitagu cho.” 16 Che Yesu ŵaasalile, “Nombe ŵanyamwe ŵakwe ngankumanyilila? 17 Ana
ngankumanyilila kuti chindu chachikwinjila nkang'wa chikupita nnutumbo ni chiku-
jasikwa kulindi? 18 Nambo yaikutyoka nkang'wa ikutyochela mu ntima, yele ni yaikun-
taga mundu usakwa. 19 Pakuŵa mu ntima sikukopoka ng'anisyo syangalumbana sya
kuulaga ni chikululu ni chigwagwa ni wiyi ni kuŵecheta yaunami ni kutukana. 20 Gelego
ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo kulya panganaŵa makono ngakukuntaga mundu
usakwa.”

Chikulupi cha jwankongwe jumo (Maliko 7:24-30)

21 Che Yesu ŵatyosile kweleko ni ŵajile ku chilambo cha ku Tilo ni ku Sidoni. 22 Nipele,
jwankongwe jumo Mkanaani, kutyochela chilambo chilachila, ŵaichilile achinyany-
isyaga, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa! Mwali jwangu akamwilwe
ni masoka kwannope.” 23 Nambo Che Yesu ngananjanga liloŵe. Ŵakulijiganya ŵao
ŵajaulile ni kwachondelela achitiji, “Mwasalile ajaule, pakuŵa akutukuya ali nkun-
yokonya.” 24 Che Yesu ŵajanjile, “Akunnungu andumile kukwakulupusya ŵandu
ŵa ku Isilaeli ŵaŵapotele mpela ngondolo.” 25 Pelepo jwambumba jula ŵaiche ni
kwatindiŵalila paujo pao achitiji, “Ambuje, mungamuchisye.” 26 Che Yesu ŵajanjile,
“Ngaŵa yambone kutola chakulya cha ŵanache ni kusiponyela mbwa.” 27 Jwankongwe
jo ŵajanjile, “Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika sisikupatuka pakulila

achambuje ŵao.” 28 Pelepo Che Yesu ŵajanjile, “Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa, nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka.” Mwali jwao jula ni ŵalamile katema kakoko.

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji

29 Che Yesu ŵatyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵakwesile kwitumbi, ŵatemi paasi. 30 Nipele, jaichile mipingo ja ŵandu ŵajinji, ŵampelechele ŵandu ŵangajenda ni ŵangalola ni ŵakulemala ni ŵangaŴecheta ni ŵane ŵajinji ŵakulwala, nipele ŵaŴisile mmbujo mwakwe ni kwalamya. 31 Nombe mpingo wa ŵandu ula wasimonjile nnope paŴaweni ŵangaŴecheta aninkuŴecheta ni ŵangalola aninkulola ni ŵakulemala ali alamile ni ŵangajenda aninkwenda, ŵandu ŵaakusisye Akunnungu ŵa ku Isilaeli.

Che Yesu akwapa chakulya ŵandu elufu nne
(Maliko 8:1-10)

32 Che Yesu ŵaaŴilasile ŵakulijiganya ŵao, ŵaasalile, “Ngwakolela chanasa aŴa ŵandu ŵa pakuŴa atemi ni une moŴa gatatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka naaleche ajaule pangalya ngakaŴa chakomoche mwitala.” 33 Ŵakulijiganya ŵala ni ŵatite, “Tutupate kwapi chakulya chachijinji cha kwajikutisya ŵele ŵandu ŵa?” 34 Che Yesu ŵaausisye, “Nkwete mikate jilingwa?” Ŵajanjile, “Saba ni tusomba kanandi pe.” 35 Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵandu atamanje paasi. 36 Ŵajitosile mikate saba ni tusomba tula, ŵatogolele Akunnungu, ŵajigaŴenye ni kwapa ŵakulijiganya ŵao, nombe ŵakulijiganya wo ŵagaŴenye ŵandu. 37 Ŵalile wose, ŵajikwite. PaŴamasile kulya ŵalokotenye mbakatika ja mikate ni somba sila itundu saba yegumbale. 38 Ŵele uŴalile wo ŵaliji achalume elufu nne, pangaŴalanjila achakongwe ni ŵanache. 39 Nipele, Che Yesu ŵalanjile ŵandu, ŵakwesile mu ngalaŴa ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16

Ŵandu akusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56)

1 Mafalisayo ni Masadukayo ŵaajaulile Che Yesu, ni kwa kwalinga ŵaŴendile ŵalosye chimanyisyo kutyochela kwinani. 2 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Lyaikaga ligulo ŵanyamwe nkutinji, ‘Lelo chikulanguche pakuŴa kwiunde kuchejele!’ 3 Ni kuninkucha nkutinji, ‘Lelo mbungo chijipuje, pakuŴa kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!’ Nipele, ŵanyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kuimanyilila. 4 UŴelesi wangalumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngaupegwa chimanyisyo ikaŴe chimanyisyo chi che Yona.” Nipele ŵalesile ni kwaula.

Amila ja Mafalisayo ni Masadukayo
(Maliko 8:14-21)

5 Ŵakulijiganya ŵao paŴamasile koombochela mbande jine ja litanda, ŵaliji aliŴalile kwigala mikate. 6 Che Yesu ŵaasalile kuti, “Nlilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” 7 Nambo ŵele ŵanyawo ŵaliji nkuusyana achinsyene pe achitiji, “AkuŴecheta yeleyo pakuŴa nganitujigala mikate.” 8 Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao ni kwasalila, “Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, ŵanyamwe ŵa chikulupi chachinandi kuti nganinjigala mikate? 9 Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panagaŴenye mikate tano jila, kwa ŵandu elufu tano ŵala? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye? 10 Pane mikate saba jila jiŴagaŴenye ŵandu elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwalokotenye? 11 Uli, ngankumanyilila kuti nganingunguluchilaga mikate? Nambo nlilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!”

12 Pelepo ŵakulijiganya ŵaimanyilile kuti nganaŵecheta yankati amila ja mikate, nambo majiganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo.

Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu (Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21)

13 Che Yesu paŵaiche mmusi wa Kaisalia Filipi, ŵausisye ŵakulijiganya ŵao kuti, "Ŵandu akuti Mwana jwa Mundu ali nduni?" 14 Ŵajanjile, "Ŵane akuti che Yohana Ŵakubatisya ni ŵane akuti che Elia ni ŵane akuti che Yelemia, pane jumo jwao ŵakulondola ŵa Akunnungu." 15 Che Yesu ŵaausisye sooni, "Nombe ŵanyamwe nkuti une ndili nduni?" 16 Che Simoni Petulo ŵajanjile, "Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ŵaali ŵajumi." 17 Che Yesu ŵatite, "Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuŵa ngaŵa mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati ŵangu ŵaali kwinani. 18 None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa lwele lwala lu chindandisye mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola. 19 None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwinani, ni chachili chose chachinchitaŵe pa chilambo pano, chichiŵe chetaŵikwe kwinani ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichiŵe chegopolwe kwinani." 20 Nipele ŵakanyisye kwa nnope ŵakulijiganya ŵao kuti akansalila mundu kuti ŵelewo ali Kilisito.

Che Yesu akuŵecheta yankati kulaga ni chiwa chao (Maliko 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

21 Chitandile ke katema ko Che Yesu ŵatandite kwalosya pangasisika ŵakulijiganya ŵao kuti yaŵajile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola ŵa achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyuŵa lyaatatu chasyuche. 22 Pelepo che Petulo ŵaajigele Che Yesu pambali ni ŵatandite kwakalipila achitiji, "Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gelego!" 23 Nambo Che Yesu ŵagalauchile ni kwasalila che Petulo, "Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiŵila litala paujo pangu, pakuŵa nganku ganisya gagali ga Akunnungu, nambo ga ŵandu!"

24 Nipele, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, "Mundu jwakusaka kunguya, alikane nsyene, atwichile nsalaba wakwe, anguye une. 25 Pakuŵa, mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwakuutyosya umi wakwe kwaligongo lyangu, chaukole sooni. 26 Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyosye chichi pamalo pa umi wakwe? 27 Pakuŵa Mwana jwa Mundu chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamo ni achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani, pelepo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao. 28 Ngunsalila isyene, apali ŵane mwa ŵanjimi apano ngaapasya chiwa akanaŵe kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye."

17

Che Yesu akugalauka uwoneche wakwe (Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36)

1 Pagamasile moŵa sita, Che Yesu ŵajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, ŵakwesile pamo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko ŵaliji ŵanyapewo. 2 Kweleko, Che Yesu ŵagalawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela lyuŵa ni iwalo yao yaliji yeswela mpela lulanga. 3 Chisisimuchile che Musa ni che Elia ŵaakopochele, ŵaliji nkukunguluka ni Che Yesu. 4 Pelepo che Petulo ŵaasalile Che Yesu, "Ambuje, yambone uwe kuŵa apano! Mwasakaga chindaŵe masakasa gatatu, limo lyenumwe ni line li che Musa ni line li che Elia."

5 Paŵaŵechetaga gelego, liunde lyeswela lyaunichile ŵanyawo, ni lyapikaniche liloŵe kutyochela mu liunde lila lichitiji, "Aju ali Mwanangu jungunnonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanichisye jwelejo." 6 Ŵakulijiganya paŵapilikene yeleyo ŵajogwepe nnope,

ŵagwile manguku. 7 Nipele Che Yesu ŵaichilile, ŵakwayiye achitiji, “Njimuche, nkajogopa!” 8 Paŵalolite kwinani nganammona mundu jwalijose akaŵe Che Yesu jika pe.

9 Nipele, paŵatulukaga pa chitumbi po, Che Yesu ŵaasalile, “Kasimunsalila mundu jwalijose inyiweni ila, mpaka patachisyuka Mwana jwa Mundu kutyochela mu chiwa.” 10 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵammusisye, “Kwachichi nambi ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa akuti chaiche kaje che Elia?” 11 Che Yesu ŵajanjile, “Isyene, che Elia chaiche kaje ni kukolosya indu yose iŵe chile. 12 Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganammanyilila, nambo ŵantendele iŵasachile. Nombewo chachinnagasya Mwana jwa Mundu iyoyopeyo.” 13 Pelepo ŵakulijiganya ŵala ŵaimanyilile kuti ŵangambaga che Yohana Ŵakubatisya.

Che Yesu akunnamya jwanchanda jwakamwilwe ni lisoka (Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43)

14 Paŵaiche sooni pa wele mpingo wa ŵandu ula, ŵaiche mundu jumo mmbujo pa Che Yesu ni kwatindiŵalila, 15 ŵatite, “Ambuje, munkolele chanasa mwanangu pakuŵa akulwala njilinjili ni kulaga nnope, katema kakajinji akugwilila pa mooto pane mmeesi. 16 Nannyichisye kwa ŵakulijiganya ŵenu, nambo nganakombola kunnamya.” 17 Che Yesu ŵajanjile, “Uŵelesi wangali chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni ŵanyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampilililе? Munjise nawo apano.” 18 Nipele, Che Yesu ŵalikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula ŵalamile katema kakoko.

19 Nipele, ŵakulijiganya ŵaichile Che Yesu kwa chisyepela ni kwausya, “Ligongo chi nganitukombola kulikoposya lisoka lila?” 20 Che Yesu ŵajanjile, “Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulupi atamuno chaŵaga chachinandi chisau mbeju jajinandi nnope jajikuŵilanjikwa haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, ‘Ntyoche apa njaule ako,’ nombecho chichityoche. Ngalipagwa liloŵe lyangalikombolecheka kukwenu.” 21 Nambo lisoka lyanti yele ngalikutyosyekwa ikaŵe kwa kupopela ni kutaŵa.

Che Yesu akuŵecheta sooni yankati chiwa ni kusyuka kwao (Maliko 9:30-32; Luka 9:43b-45)

22 Ŵakulijiganya paŵaliji pamo ku Galilaya, Che Yesu ŵaasalile, “Mwana jwa Mundu akwaula kukutagwa mmakono ga ŵandu. 23 Nombewo chachimmulaga, nambo chachisyuka pa lyuŵa lyaatatu.” Pelepo ŵakulijiganya ŵasongoneche nnope.

Kupeleka nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu

24 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao paŵaiche ku Kapelenaumu ŵandu ŵakukumbikanya nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu ŵaichilile che Petulo, ŵausisye, “Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu?” 25 Che Petulo ŵajanjile, “Elo, akulipa.” Nipele, che Petulo paŵajinjile mu nyuumba, akanaŵe kuŵecheta liloŵe, Che Yesu ŵalongolele kummusya achitiji, “Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye ŵa pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa ŵandu chi? Kutyochela kwa achinsyene musi pane kwa achalendo?” 26 Che Petulo ŵajanjile, “Kutyochela kwa achalendo.” Che Yesu ŵansalile, “Nipele, iŵaga ili yeleyo, achinsyene musi wo ngakusachilwa kulipa. 27 Nambo tukaachima ŵandu ŵa. Njaule kulitanda nkaloposye, ni somba jandanda kutanjila pa ndowana, nkajiunukule kang'wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe.”

18

Nduni jwaali jwankulungwa? (Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48)

1 Kekala katema kala ŵakulijiganya ŵaichilile Che Yesu ni kwausya, “Ana nduni
jwaali jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani?” 2 Che Yesu ŵambilasile mwanache,
ŵanjimiche mmbujo mwao. 3 Nipele ŵatite, “Isyene ngunsalila, iŵaga ngankugalauka
ni kuŵa mpela ŵanache, nganjinjila kose mu umwenye wa kwinani. 4 Nipele jwalijose
jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni jwali jwankulungwa mu umwenye
wa kwinani. 5 Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu,
jwelejo akumbochela une.”

Kwatenda ŵane atende sambi (Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2)

6 “Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achanandi ŵa, ŵakungulupilila une atende
sambi, ikaliji yambone kwa ŵelewo ataŵikwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusya-
jila ni kumponya mu bahali pakwendesya nnope. 7 Ulaje chiuŵe kwa ŵandu ŵa pa
chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwatenda ŵandu atende sambi. Indu yo
ikusachilwa ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu juchaichenawo indu yo.
8 “Iŵaga nkono wenu pane lukongolo lwenu lukuntenda ntende sambi, mmukate
nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi pangali nkono umo pane
lukongolo lumo kupunda kuponyekwa pa mooto wa moŵa gose pangali mbesi wan-
gasimika ndi ni makono gaŵili ni makongolo gaŵili. 9 Ni liso lyenu lyantendaga ntende
sambi, nlikolopole ni kuliponya kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi
wangamala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wangasimika moŵa gose
pangali mbesi ndi ni meeso gaŵili.

Chitagu cha ngondolo jajisochele (Maliko 15:3-7)

10 “Nlilolechesye! Nkanchembulusya jumo jwa achanandi ŵa. Ngunsalila, achika-
tumetume ŵao kwinani ko moŵa gose akulola usyo wa Atati ŵaali kwinani. 11 Pakuŵa
Mwana jwa Mundu ŵaiche kukwakulupusya aŵala ŵaŵasochele.
12 “Ana ŵanyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochelaga
ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kuku-
jisosa jajisochele jila? 13 Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila
kusipunda tisini na tisa syangasochela sila. 14 Iyoyo Atati ŵenu ŵa kwinani ngakusaka
ata jumo jwa achanandi ŵa kuti asochele.

Kunjamuka nlongo jwakutenda sambi

15 “Nlongo njenu anleŵelaga, munjaulile nkanlosye chileŵo chakwe nli ŵaŵili pe.
Ampilikanilaga chimme mumpatile nlongo njenu. 16 Nambo iŵaga ngakumpilikanila,
munjigale mundu jumo pane ŵaŵili pakuti kwa kang'wa sya ŵaumboni ŵaŵili pane
ŵatatu, kila liloŵe likaluche, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala.
17 Akanaga kwapilikanichisya ŵanyawo, muusalile mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kil-
isito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, mummalanjile
yalumo mundu jwangakwamanyilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo.

Kukanya ni kukunda

18 “Ngunsalila isyene, gagali gose gachingakanye pachilambo chigaŵe gamakanikwe
kwinani ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigaŵe gamakundikwe kwinani.
19 “Ngunsalila isyene, ŵaŵili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu
chachilichose chichaŵende, Atati ŵangu ŵa kwinani chiŵapanganyichisye chindu cho.
20 Pakuŵa palipose pakusongangana ŵandu ŵaŵili pane ŵatatu pamo kwa liina lyangu,
une ndili pelepo ni ŵanyawo.”

Chitagu cha jwakutumichila jwangalechelesya

21 Nipele, che Petulo ŵaichile Che Yesu nikuti, “Ambuje, ana mpwanga aneŵele
kalingwa none naalechelesye? Mala saba?” 22 Che Yesu ŵajanjile, “Ngangunsalila mala
saba pe, nambo saba mala sabini. 23 Kwayele, Umwenye wa kwinani ulandene ni
mwenye jumo juŵasakaga kulola achikapolo ŵakwe yatite pakupanganya. 24 PaŵatanditeKulola, ŵannyichisye mundu jumo juŵaliji ni ligambo lya mamilioni kwa mamilioni.
25 Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe ŵalamwile asumisikwe nti
kapolo mundu jula ni ŵankwakwe ni achiŵanagwe ni yanayose iŵakwete, kuti ligambo
limale. 26 Nipele, kapolo jula ŵatindiŵele mmbujo pa ambujegwe ni kwaŵenda achitiji,
‘Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’ 27 Mmbujegwe kapolo jula ŵankolele
chanasa, ŵannechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule.
28 “Nambo kapolo jula ŵatyosile, ŵansimene jumo jwa achikapolo achinjakwe
juŵandaiji mbiya kanandi. Ŵankamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, ‘Nlipe ligambo
lyenu!’ 29 Nombe kapolo njakwe jula ŵatindiŵele pa makongolo gakwe ŵanchondelele
achitiji, ‘Mumbililile kaje, none chinanlipe yose’. 30 Nombejo ŵakanile, ŵajawile
kukumponya mu nyuumba jakutaŵilwa, mpaka patachilipa ligambo lila.
31 “Nipele, achikapolo achinjakwe paŵaiweni yeleyo ŵasongoneche nnope, ŵajawile
kukwasalila ambuje ŵao yose iyatendekwe. 32 Pele ambujegwe ŵammilasile ni kunsalila,
‘Ugwe jwakutumichila jwangalumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose
pamwanjondelele. 33 Ana nganinsachilwa kunkolela chanasa kapolo njenu jo mpela
inatite pakunkolela chanasa mmwe?’
34 “Nipele mmbujegwe jula ŵatumbile nnope, ŵampeleche katumetume jula kwa
ŵakulagasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose. 35 Ni atati ŵangu ŵa kwinani
chachintendela iyoyo peyo iŵaga jwalijose mwa ŵanyamwe ngannechelesya mpwakwe
ni mtima wakwe wose.”

19

Makanyo gankati kulekangana
(Maliko 10:1-12)

1 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta gele maloŵe go, ŵatyosile ku Galilaya, ŵapite ku
Yudea peesi lusulo lwa Yolodani. 2 Ŵandu achajinji ŵakuiye ŵelewo kweleko, nombejo
ŵalamisye ilwele yao.
3 Mafalisayo ŵaichile achalingaga achitiji, “Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka
ŵankwakwe kwa ligongo lililyose?” 4 Che Yesu ŵajanjile, “Uli, ana nganinsyoma Mmalem-
belo ga Akunnungu kuti Akunnungu juŵangumbile mundu kutyochela kundanda
ŵaagumbile jwannume ni jwankongwe? 5 Ŵapundile kusala, ‘Kwaligongo lyo jwannume
chiŵaaleche atatigwe ni achikulugwe, chalumbikane ni ŵankwakwe, nombe ŵaŵili wo
chachiŵa chiilu chimo?’ 6 Kwa yeleyo, ngaaŵa sooni ŵaŵili, nambo chiilu chimo. Nipele
chalumbikenye Akunnungu, mundu akachilekanganya.”
7 Nambo ŵele ŵanyawo ŵausisye, “Nambi kwachichi che Musa ŵatulamwile kuti
jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?” 8 Che Yesu ŵajanjile, “Che Musa ŵannechelele
nlekangane ni achiŵankwenu kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo
chitandile kundanda nginiŵa yeleyi. 9 Nipele none ngunsalila ŵanyamwe, mundu
juchalekangane ni ŵankwakwe kwaligongo lililyose ni kulombela jwankongwe jwine,
ikaŵe kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu.”
10 Ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, “Iŵaga yele kwa mundu ni ŵankwakwe, nipele mm-
baya kutama pangalombela.” 11 Che Yesu ŵaasalile, “Ngaŵaŵanawose ŵakukombola
kulipochela liloŵe li, nambo ikaŵe ŵele ŵandu ŵapegwile ni Akunnungu machili ga
kulipochela liloŵe li. 12 Pakuŵa kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya
mundu kutama pangalombela, apali ŵaŵaŵelekwe yeleyo, ni ŵane atesilwe ni ŵandu

atame ŵangalombela ni ŵane asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwinani. Jwakukombola kulipochela lilowe li apochele."

Che Yesu akwapa upile ŵanache achanandi (Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17)

13 Nipele ŵannyichisye Che Yesu ŵanache achanandi kuti ŵasajichile makono ni kwapopelela. Nambo ŵakulijiganya ŵao ni ŵakalipile. 14 Che Yesu ŵatite, "Mwaleche ŵanache aichanje kukwangu ni nkaasiŵila, pakuŵa Umwenye wa kwinani uli wa ŵandu ŵaali mpela ŵanache ŵa." 15 Nipele, ŵasajichile makono kuti ŵape upile, ni ŵatyosile pelepo.

Jwanchanda jwa kusichila (Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30)

16 Mundu jumo ŵaichile Che Yesu ŵausisye, "Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili chambone kuti ngapate umi wa moŵa gose pangali mbesi?" 17 Che Yesu ŵansalile, "Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapagwa jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwinjila mu umi, ngakamulichisye makanyo."

18 Mundu jula ŵausisye, "Makanyo chi?" Che Yesu ŵatite, "Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjiŵa ni Kasinsala ya unami. 19 Sooni, mwachimbichisye atati ŵenu ni achikulu ŵenu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene."

20 Jwanchanda jula ŵatite, "Makanyo ganagose nagakamulisye chitandile wanache wangu, chisoŵile chindu chi sooni?" 21 Che Yesu ŵansalile jwelejo, "Mwasakaga kuŵa jwautindimisyo, njaule nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape ŵandu ŵakulaga, nomwe chinkole mbiko kwinani, mwamalaga muunguye." 22 Paŵapilikene yele jwele nchanda jo, ŵajawile aninkusongoneka mu ntima, pakuŵa ŵakwete chipanje chachijinji.

23 Pelepo Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, "Ngunsalila isyene, chiiŵe yakulimba jwachipanje kwinjila mu Umwenye wa kwinani. 24 Ngunsalila sooni, ili yakwaluka kwa chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia kupeleta pachipowo cha sindano, kupunda jwachipanje kwinjila mu umwenye wa Akunnungu." 25 Ŵakulijiganya ŵao paŵapilikene yele, ŵasimosile nnope, ŵausisye, "Ŵaani nambi, akukombola kukulupuka?" 26 Che Yesu ŵalolite, nikuti, "Lyeleli lili lyangakomboleka kwa ŵandu, nambo kwa Akunnungu indu yose ikukomboleka."

27 Nipele, che Petulo ŵajanjile, "Nnole, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?" 28 Che Yesu ŵaasalile, "Ngunsalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha sambano, ŵanyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya ŵandu ŵa ku Isilaeli. 29 Ni jwalijose jwalesile nyuumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atatigwe pane achikulugwe pane ŵanache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa moŵa gose pangali mbesi. 30 Nambo ŵajinji ŵaali ŵandanda sambano chachiŵa ŵambesi ni ŵaali ŵambesi sambano chachiŵa ŵandanda.

20

Ŵamasengo mu ngunda wa sabibu

1 "Umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, juŵatyosile kundaŵi pe kukwaŵika ŵandu ŵakulima mu ngunda wao. 2 Paŵamasile kulangana ni ŵakulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuŵa limo, ŵapeleche ku ngunda wa sabibu. 3 Ŵatyosile saa tatu kundaŵi, ŵaweni ŵane ŵangali ni masengo ali ajimi pakusumichisya malonda. 4 Ŵaasalile, 'Njende ni ŵanyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe.' 5 Nipele, ŵapite. Asyene ngunda ŵala ŵatyosile

sooni saa sita ni saa tisa, ŵatesile iyoyo. 6 Pajaŵandichile saa kumi na moja, ŵatyosile sooni, ŵasimene ŵandu ŵane ali ajimi papopo pakusumisya malonda. Nipele ŵausisye, ‘Kwachichi nkwima apano muusi wose u pangali masengo?’ 7 Ŵajanjile, ‘Pakuŵa ngapagwa mundu jwatupele masengo.’ Nombejo ŵaasalile, ‘Njaule ni ŵanyamwe nka-panganye masengo ku ngunda wa sabibu.’

8 “Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula ŵansalile jwakulolela masengo gao kuti, ‘Nkaaŵilanje ŵamasengo mwape malipilo gao, kutandila ŵa kumbesi mpaka ŵa kundanda.’ 9 Nipele, ŵaiche ŵele ŵaŵapegwilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose ŵapochele chipande chimo cha madini ga feza. 10 Ni ŵandanda ŵala paŵaiche ŵaganichisye kuti chapochele yakupunda, nambo nombe ŵanyawo ŵapochele chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao. 11 Paŵapochele mbiya syao, ŵatandite kwasongonechela asyene ngunda ŵala. 12 Ŵatite, ‘Aŵaŵa ŵaŵapele masengo kumbesi apangenye masengo kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni ŵanyaŵa akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyuŵa lili nkuŵala?’

13 “Pelepo nsyene ngunda jula ŵanjanjile jumo jwao kuti, ‘Ambusanga, ngangum-monela! Ana nganitulangana none kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza? 14 Njigale chichili chenu, njaule kumangwenu. Ngunonyelwa kumpa aju junampele masengo kumbesi yalumo ni mmwe. 15 Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nkati yose ingwete? Ana nkukola wiwu pakuŵa une ndili jwambone?’ ”

16 Nipele Che Yesu ŵamalichisye kwa kusala, “Iyoyo ŵaali ŵambesi chachiŵa ŵandanda ni ŵaali ŵandanda chachiŵa ŵambesi.”

Che Yesu akuŵecheta kaatatu nkati chiwa chao (Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34)

17 Che Yesu paŵaliji nkukwela kwaula ku Yelusalemu, ŵaajigele ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, paŵaliji nkwenda mwitala, peuto pangali ŵandu ŵane, ŵaasalile, 18 “Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajikwe mmakono mwa achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo, nombewo chalamulikwe aula-jikwe. 19 Chakampeleche kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwaŵamba pa nsalaba ni pa lyuŵa lyaatatu chachisyuka.”

Kuŵenda kwa achikulu (Maliko 10:35-45)

20 Nipele achikulu ŵa ŵanache ŵa che Sebedayo ŵaichile Che Yesu, pamo ni achiŵanagwe, ŵatindiŵalile ni kwaŵenda chindu. 21 Che Yesu ŵammusisye, “Chichi nkusaka?” Ŵatite, “Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achiŵanangu ŵaŵili ŵa chatame, jumo kundyo kwenu ni jwine kunchiji kwenu.” 22 Che Yesu ŵajanjile, “Ana nkumanyilila chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chiching'wele une?” Ŵanyawo ŵajanjile, “Tukupakombola.” 23 Che Yesu ŵaasalile, “Isyene chinng'welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyo ni kunchiji kwangu nganigaŵa masengo gangu nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo ŵele ŵaŵakolochesye.”

24 Nombe ŵakulijiganya ŵane likumi ŵala paŵapilikene gele, ŵatumbilile ŵaŵili wo. 25 Nipele Che Yesu ŵaaŵilasile ni kwasalila, “Nkumanyilila kuti mamwenye ŵa ilambo akwalongosya ŵandu ŵao kwa machili, ni achakulu ŵao akwatenda ali ŵandu ŵao. 26 Nambo inaŵe yele kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuŵa jwamkulungwa kukwenu akusachilwa aŵe katumetume jwa wose. 27 Ni jwalijose jwakusaka kuŵa jwaandanda kukwenu akusachilwa aŵe jwakutumichila jwenu. 28 Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuutyosya umi wakwe kuti gaŵe malipilo kwa ligongo lya chiwombolo cha ŵandu ŵajinji.”

Che Yesu akwalamya ŵangalola ŵaŴili
(Maliko 10:46-52; Luka 18:35-43)

29 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao paŴaliji nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa ŵandu ŵaliji
nkwakuya. 30 Nipele, ŵapali ŵangalola ŵaŴili uŴatemi mungulugulu litala, nombewo
paŴapikene kuti Che Yesu ŵaliji nkupita pelepo, ŵanyanyisye achitiji, “Ambuje, Mwana
ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” 31 Mpingo wa ŵandu wakalipile ni kwasalila
amyalale. Nambo ŵanyawo ŵapundangenye kunyanyisya, achitiji, “Ambuje, Mwana ju
che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” 32 Che Yesu ŵajimi, ŵaaŴilasile ni kwausya,
“Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?” 33 Ŵajanjile, “Ambuje, tukummenda
gaunukuche meeso getu.” 34 Nipele, Che Yesu ŵakolele chanasa, ŵakwaiye meeso gao ni
papopo ŵakombwele kulola, ni ŵankuiye.

21

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kusangalala
(Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)

1 Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaŴandichile ku Yelusalemu, ni paŴaiche ku
Besefage pachikwesya cha Miseituni, ŵatumile ŵakulijiganya ŵaŴili. 2 Ŵaasalile, “Njaule
kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajitaŴikwe ni
mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune. 3 Iŵaga chakammusye
mundu ligongo lya kwagopola, nkajile, ‘Ambuje akusisaka,’ ni pangakaŴa chakan-
nechele.” 4 Ali lyatendekwe kuti gamalile gaŴaŴechete jwakulondola jwa Akunnungu.
5 “Mwasalile ŵandu ŵa musi wa Sayuni,
Nnole, Mwenye jwenu akunnyichilila!
Atulele, ni akwesile mbunda,
ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itutule.”

6 Ŵakulijiganya ŵala ŵajawile, ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu.
7 Ŵajiichenawo mbunda ni mwanambunda, ŵatandiche nguo syao pachanya pawo ni Che
Yesu ŵatemi pachanya pakwe. 8 Mpingo wekulungwa wa ŵandu watandiche nguo syao
mwitala, ni ŵane ŵakatile nyambi sya mwana sya itela ni ŵatandiche mwitala. 9 Mipingo
ja ŵandu ŵaŴalongolele ni ŵaŴakuiye ŵanyanyisye achitiji,
“Ajinichilwe Mwana ju che Daudi,
Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje!
Ajinichilwe Akunnungu ŵaali kwinani!”

10 Che Yesu paŴajinjilaga ku Yelusalemu, ŵandu ŵa musi wose ŵaliji jugulijuguli. Ŵandu
ŵaliji nkuusyana, “Ana aju ali nduni?” 11 Ŵandu mu mpingo ula ŵatite, “ŴeleŴa ni Che
Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu kutyochela ku Nasaleti musi wa ku Galilaya.”

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu
(Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

12 Nipele, Che Yesu ŵajinjile mu lutenje lwa Nyuumba ja Akunnungu, ŵaaŴinjile
ŵanawose uŴasumisyaga ni kusuma malonda pepala, ŵapitikwisye mesa sya
ŵaŴasumanyaga mbiya, ni itengu yao ŵaŴasumisyaga nguunda. 13 Ŵaasalile, “Ilembekwe
Mmalembelo ga Akunnungu, ‘Nyuumba jangu chijiŴilanjikwe nyuumba ja kupopelela.’
Nambo ŵanyamwe njitesile peuto pakulisisila ŵa wiyi.”

14 Ŵangalola ni ŵakulemala ŵanjaulile pa Nyuumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu
ŵalamisye. 15 Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo paŴaiweni indu yambone

nnope iŵaitesile Che Yesu ni ŵanache ali nkunyanyisya pa Nyuumba ja Akunnungu achitiji, “Ajinichilwe Mwana ju che Daudi,” ŵanyawo ŵatumbile. 16 Ŵausisye, “Uli ngankupilikana yakuti ŵanache?” Che Yesu ŵajanjile, “Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Malowe ga?

‘Kutyochela nkang'wa sya ŵanache achanandi ni ŵakonga,
nlipatile lumbili lwemalilwe.’ ”

17 Nipele, ŵalesile, ŵakopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko.

Che Yesu akuulwesya nkuju (Maliko 11:12-14,20-24)

18 Kundaŵi, Che Yesu paŵaujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala. 19 Ŵauweni ntini mungulugulu litala, ŵaujaulile, nambo nganachisimana chindu mwelemo, ŵausimene uli masamba pe. Ŵausalile, “Nkasogola isogosi sooni moŵa gose pangali mbesi!” Papopo nkuju wo wanyasile. 20 Ŵakulijiganya paŵauweni, ŵasimosile, ŵaliusisye, “Ntini u ujumwile chinauli chitema kwantinyi?” 21 Che Yesu ŵajanjile, “Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulupi pangali lipamba lili lyose, chinkombole kupanganya ngaŵa yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, ‘Ntupuche ni kuliponya mu bahali,’ chiitendekwe iyoyo. 22 Mwakolaga chikulupi, chachilichose chachimmende nkupopela, chimpate.”

Liusyo lyankati ukombole u Che Yesu (Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8)

23 Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu, ni kwiganya. Paŵajiganyaga, achakulu ŵa mbopesi ni achakulu ŵane ŵa ŵandu ŵausisye kuti, “Ana kwa ukombole chi nkutenda yele indu yi? Ŵaani ŵampele wele ukombole u?”

24 Che Yesu ŵajanjile, “None chinammusye liusyo limo pe, mwanyangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi. 25 Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwinani pane kwa ŵandu?” Nambo ŵaŵechetesyene achinsyene pe achitiji, “Twajilaga, ‘Watyosile kwinani,’ chatuusye, ‘Nambi kwachichi nganimunkulupilila?’ 26 Nambo twajilaga, ‘Watyochele kwa ŵandu,’ tukogopa mpingo wa ŵandu pakuŵa ŵanawose akwitichisya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu.” 27 Nipele, ŵajanjile, “Ngatukumanyilila!” Nombe Che Yesu ŵatite, “Atamuno une ngangunsalila ŵanyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi.

Chitagu cha achachanda ŵaŵili

28 “Ŵanyamwe nkuganisya uli? Mundu jumo ŵakwete achachanda ŵaŵili. Ŵantendele jwaandanda jo kuti, ‘Mwanangu, lelo njaule nkapanganye masengo mungunda wa sabibu.’ 29 Nchanda jo ŵajanjile, ‘Ngangusaka!’ Nambo kanyuma kakwe ŵapitikwiche ntima, ŵajawile kupanganya masengo. 30 Atati ŵala ŵanjaulile mwanagwe jwaaŵili jo ni kunsalila ilaila, nombe ŵajanjile ŵatite, ‘Elo, atati!’ Nambo nganajaula kumasengo. 31 Ana jwapi jwa ŵele ŵaŵili wo jwatesile yakuisaka atatigwe?”

Ŵajanjile, “Jwanchanda jwaandanda jo.”

Che Yesu ŵatite, “Ngunsalila isyene, ŵakukumbikanya nsongo ni ŵakulaŵalaŵa chajinjile mu Umwenye wa Akunnungu nkanaŵe kwinjila. 32 Pakuŵa che Yohana ŵaiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni ŵanyamwe nganimunkulupilila, nambo ŵakukumbikanya nsongo ni ŵakulaŵalaŵa ŵankulupilile. Ni ŵanyamwe pammasile kugawona gele nganinleka sambi ni kunkulupilila.”

Chitagu cha ngunda wa misabibu ni ŵakwasima ngunda (Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19)

33 Che Yesu ŵatite, “Mpilikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyu-
umba ŵalimile ngunda wa sabibu, ŵausyunguchisye lutenje ni ŵakolosisye pakuminyila
sabibu, ŵataŴile chilindo mmomopemo. Nipele ŵaujasimisye kwa ŵakulima ni kwaula
ku chilambo cha kutalika. 34 Katema ka kugungula, ŵatumile achikapolo ŵao kwa
ŵakulima ŵala, kuti akajigale liunjili lyakwe lya magungulo. 35 Ŵakulima ŵala ŵakamwile
achikapolo ŵao, jumo ŵamputile, ni jwine ŵammuleje, ni jwine ŵamponyile maganga.
36 Sooni ŵatumile achikapolo ŵane ŵajinji kupunda ŵa kundanda. Ŵakulima ŵala
ŵajasime ngunda ŵatendele ilaila. 37 Kumbesi kwakwe ŵantumile mwanagwe achigan-
isyaga mu ntima wakwe achitiji, ‘Chakanchimbichisye mwanangu.’ 38 Nambo ŵakulima
ŵala paŴammweni mwanagwao ŵaŴechetesyene achinsyene pe, ‘Aju ni juchapochele
iŴagosele, twende tummulaje kuti indu iŴagosele tujigale uwe!’ 39 Nipele, ŵankamwile,
ŵantyosisye paasa ngunda wa sabibu, ŵammuleje.

40 “Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi
ŵakulima ŵala?”

41 Ŵanyawo ŵajanjile, “Chachajonanga wamba ŵele ŵachigongomalo wo ni ngunda
wa sabibu ula chachiujasimisya kwa ŵakulima ŵane uchachapa liunjili lyakwe lya
magungulo kwa katema kakwe.”

42 Pelepo Che Yesu ŵaasalile, “Uli ana nganinsyome lye liloŴe li Mmalembelo ga
Akunnungu?

‘Liganga liŴalikanile ŵakutaŴa
sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyalikusachilwa kwannope kugapunda mag-
anga gose.
Ambuje ni ŵatesile achi chindu chi,
nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!’

43 “Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiutyosekwe kukwenu, ni ku-
pegwa ŵandu ŵakupanganya yakuisaka Akunnungu.” 44 Jwalijose juchagwilile pa liganga
lyo chakasiche ipande ipande, ni jwalijose juchilyagwilile, chilinkanyatekanyate.

45 Achakulu ŵa mbopesi ni Mafalisayo paŴapilikene itagu yao, ŵamanyilile kuti ŵaliji
nkwagamba ŵanyawo. 46 Nipele ŵasosaga litala lya kwakamula, nambo ŵajogwepe ŵandu
pakuŴa ŵanyawo ŵanganisisye nti jwakulondola jwa Akunnungu.

22

Chindimba cha chakulya cha ulombela (Luka 14:15-24)

1 Che Yesu ŵaŴechetenawo sooni kwa itagu achitiji, 2 “Umwenye wa kwinani ulandene
ni mwenye jumpepe juŴantendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela.
3 Nipele ŵatumile achikapolo ŵao kukwaŴilanga ŵaalaliche kwika ku ulombela, nambo
ŵakanile kwika. 4 Ŵaatumile sooni achikapolo ŵane, achitiji, ‘Mwasalile ŵalalichikwe
ŵala kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng'ombe jangu ja nkambaku ni
ng'ombe sine syakunakana, inayose ili chile, njise ku ulombela.’ 5 Nambo ŵandu ŵala
ŵakanile kwika, ŵajawile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe, 6 ni
ŵane ŵaakamwile achikapolo ŵala ŵaputile ni ŵane kwaulaga. 7 Mwenye jula ŵatumbile,
ŵaatumile ŵandu ŵangondo ŵao kuti akaaulaje ŵakuulaga ŵala ni kuchoma mooto musi
wao. 8 Nipele ŵaasalile achikapolo ŵao, ‘Ulombela uli chile, nambo unalaliche ŵala
nganaŴajilwa. 9 Nipele njaule mmalekano ni ŵanawose uchinkaasimane, nkaaŴilanje
aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.’ 10 Achikapolo ŵao ŵala ŵatyosile,
ŵajawile mmatala, ŵaichenawo wose uŴasimene nawo, ŵangalumbana ni ŵambone. Nyu-
umba ja ulombela jagumbele achalendo.

11 “Nambo paŵajinjile mwenye ku kwalola achalendo, ŵammmweni mundu jumo jwanganatakula nguo sya ulombela. 12 Mwenye ŵammusisye, ‘Ambusanga, njinjile chinauli, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?’ Nambo ŵelewo ŵamyalele. 13 Nipele, mwenye ŵaasalile achikatumetume ŵao, ‘Muntaŵe makongolo ni makono, mkamponye paasa ku chipi, kweleko chakalile ni kuchilimya meeno.’ ” 14 Che Yesu ŵamalichisye achitiji, “Ŵajinji ŵakuŵilanjikwa, nambo ŵasagulikwe nganatupa.”

Nkati kulipa nsongo
(Maliko 12:13-17; Luka 20:20-26)

15 Nipele, Mafalisayo ŵajawile, ŵajilene itajile pa kwatanjisya Che Yesu kwa maloŵe gao. 16 Nipele, ŵaatumile ŵakulijiganya ŵao, pamo ni ŵakulijiganya ŵa mumpingo u che Helode ku Che Yesu. Ŵausisye achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulupilichika, nkwiganya litala lya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya ŵandu akusala chichi, pakuŵa ngankulola ukulu wa mundu. 17 Sambano, ntusalile, nkuganisya ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane akuŵilanjikwa che Kaisali, pane tunalipe?” 18 Nambo Che Yesu ŵaumanyilile nningwa wao wangalumbana, ŵaasalile, “Kwachichi nkuuninga, ŵanyamwe ŵaulamba? 19 Munosye mbiya ja kulipila nsongo.” Nombewo ŵaiche nawo likobili. 20 Nipele, Che Yesu ŵausisye, “Aku ku meeso ku ni liina li ya ŵaani?” 21 Ŵajanjile, “Che Kaisali.” Pelepo Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo kuti, “Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.” 22 Paŵagapilikene gele ŵasimosile, ŵalesile, ŵajawile.

Liusyo lyankati kusyuka
(Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40)

23 Lye lyuŵa lyo, Masadukayo ŵane ŵakuti ngapagwa kusyuka ŵaichilile Che Yesu, 24 nipele, ŵausisye, “Jwakwiganya, che Musa ŵatite mundu jwalombele awaga pangaleka ŵanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni ŵankwakwe, kuti ammelechele ŵanache nkulugwe. 25 Nipele, pa musi petu pano ŵapali ŵandu saba ŵaŵapagwile lutumbo lumo. Jwaandanda jo ŵalombele ni ŵawile pangali ŵanache, ni mpwakwe ŵannombile jwankongwe jula. 26 Iyoyo yaliji kwa jwaaŵili jula ni jwaatatu ni mpaka ŵanawose saba. 27 Paŵamasile kuwa ŵanawose saba, jwankongwe jula ŵawile. 28 Nambi, pa lyuŵa lya kusyuka jwele jwankongwe chaŵe jwa ŵaani mwa ŵele saba wo? Pakuŵa wose saba ŵannombile.”

29 Che Yesu ŵajanjile ŵanyawo, “Ŵanyamwe nkosele pakuŵa ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu. 30 Pakuŵa pachachisyuka ŵawe ngalombela atamuno kulombwa, chaaŵe mpela achikatumetume ŵa kwinani. 31 Nambo yankati kusyuka kwa ŵawe, uli, nganinsyoma aila iŵansalile Akunnungu? Ŵansalile, 32 ‘Une ndili Akunnungu ŵa che Iblahimu ni Akunnungu ŵa che Isaka ni Akunnungu ŵa che Yakobo.’ Nipele ŵele nganaŵa Akunnungu ŵa ŵawe, nambo ŵa ŵajumi.” 33 Mpingo wa ŵandu ula paŵapilikene yeleyo, ŵagasimosile majiganyo gao.

Likanyo lyekulungwa
(Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28)

34 Mafalisayo paŵapilikene kuti Che Yesu ŵamyalesye Masadukayo, ŵasongangene pamo. 35 Jumo jwao, ŵakwiganya malajisyo, ŵausisye Che Yesu achalingaga kuti, 36 “Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?” 37 Che Yesu ŵanjanjile, “ ‘Mwanonyele Ambuje Akunnungu ŵenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.’ 38 Alili ni likanyo lyekulungwa ni lyaandanda. 39 Ni lyaaŵili lyalikulandana ni lyele, lili, ‘Munnonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasyene.’

40 Malajisyo gose ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa
Akunnungu gakukulupilila ge makanyo gaŵili ga."

Liusyo lyankati Kilisito
(Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44)

41 Paŵasongangene pamo Mafalisayo, Che Yesu ŵausisye, 42 "Ŵanyamwe nkuganisya uli
yankati Kilisito? Uli ali mwanagwao ŵaani?" Ŵajanjile, "Ŵa che Daudi." 43 Che Yesu
ŵaasalile, "Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu
akwaŵilanga Ambuje? Pakuŵa ŵatite,
44 'Ambuje ŵaasalile Ambuje ŵangu,
ntame kundyo,
mpaka pachinaaŵiche ŵammagongo ŵenu paasi pa makongolo genu.'
45 Nipele, iŵaga che Daudi akwaŵilanga Kilisito 'Ambuje' ikukomboleka chinauli kuti ali
mwanagwao?" 46 Ngapagwa mundu jwalijose juŵakombwele kwanga. Chitandile lyuŵa
lyo ngapagwa juŵalinjile sooni kummusya.

23

Che Yesu akwajamuka ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo
(Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)

1 Nipele, Che Yesu ŵausalile mpingo wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao kuti, 2 "Ŵakwiganya
malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa kusala uchenene Malajisyo. 3 Kwalye
ligongo lyo mpikanichisye ni kutenda chachili chose chichansalile. Nambo nkasyasya
isambo yao, pakuŵa ngakutenda yele yakuisala yo. 4 Akutaŵanga misigo jakutopela ni
kwatwika ŵandu mmakoyo, nambo ŵele achinsyene wo ngakusaka atamuno kukwaya
ni chala. 5 Ŵanyawo akugatenda masengo gao gose kuti apate kuloleka ni ŵandu.
Akuwala indu yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya meeso ni konjechesya
ukulu wa nguo syao kuti aloleche ali ŵandu ŵa Akunnungu. 6 Ikwanonyela kutama
peuto pa kuchimbichikwa mu indimba ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba
ga kupopelela. 7 Ikwanonyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya
malonda ni kusaka ŵandu ŵaŵilanje, 'Jwakwiganya.' 8 Nambo ŵanyamwe nkaŵilanjikwa
'Jwakwiganya,' pakuŵa jwakwiganya jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo.
9 Atamuno ngasimummilanga mundu 'Atati' pa chilambo pano, pakuŵa Atati ŵetu ali
ŵamo pe, ŵaali kwinani. 10 Atamuno ngasimmilanjikwa 'ilongola' pakuŵa chilongola
jwenu ali jumo pe, yaani Kilisito. 11 Nombe jwali jwankulungwa jwenu chaaŵe
katumetume jwenu. 12 Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chachikweswa.

Che Yesu akwamuka yankati ulamba
(Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47)

13 "Ulaje uwe kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Pakuŵa
nkuugala nnango wa Umwenye wa kwinani mmbujo pa ŵandu. Ni ŵanyamwe mwachin-
syene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka ŵakusaka kwinjila ajinjile. 14 Ulaje uwe
kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Nkwasumula ŵawililwe ni
achiŵankwawo ipanje yao nchilitendaga ŵandu ŵambone nkupopela mapopelo gamaleu,
kwa lye ligongo lyo kulaga kwenu chikuŵe kwakukulungwa nnope.
15 "Ulaje uwe kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Pakuŵa
nkutaŵa ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda namose mundu
jumo aŵe jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda aŵe mundu jwakwinjila ku
jehanamu kumpunda mwachinsyene.
16 "Ulaje uwe kukwenu ilongola ŵangalola! Ŵanyamwe nkutinji mundu alumbililaga
kwa Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko ngaŵa chindu, nambo alumbililaga

kwa sahabu ja Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile. 17 Ŵanyamwe ŵangalola ŵakuloŵela! Chapi chachili cha malumbo nnope, sahabu pane Nyuumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu jiŵe jeswela? 18 Sooni nkutinji mundu alumbililaga pa chilisa ngaŵa chindu, nambo alumbilaga nkujikolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile. 19 Ŵanyamwe ŵangalola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwa malumbo nnope, kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi jiŵe jeswela? 20 Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa chose chachili pachanya pakwe. 21 Ni jwakulumbila kwa Nyuumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakutama nkati mo. 22 Nombe jwakulumbila kwa kwinani akulumbilila kwa chitengu cha Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakutama pachanya pakwe.

23 "Ulaje uwe kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Nkupochela mbopesi kwa ŵandu, atamuno pa masamba ga kununjila, ni bisali ni jila, nkuileka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni chanasa ni chikulupi. Gelega ni gankusachilwa kugakamulisya pangagaliŵalila gane. 24 ilongola ŵangalola! Nkujityosya membe mu yakung'wa, nambo nkuchimila chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia!

25 "Ulaje uwe kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Nkosya chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiyi ni nsese. 26 Ugwe Mfalisayo jwangalola! Njosye chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale.

27 "Ulaje uwe kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Pakuŵa nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuŵa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga ŵawe ni usakwa wejinji. 28 Iyoyopeyo ni ŵanyamwe kwa paasa nkuoneka ni ŵandu kuŵa ŵambone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate.

Kulaga kukwika
(Luka 11:47-51)

29 "Ulaje uwe kukwenu ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, ŵaulamba! Nkugumba malembe ga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kugasalalisya malembe ga ŵandu ŵambone. 30 Nkutinji, 'Tukaapali kalakala katema ka achambuje ŵetu, ngatukaŵe pamo mmaulajo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu!' 31 Kwakuŵecheta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti ŵanyamwe ndi achiŵana ŵa aŵala ŵaŵauleje ŵakulondola ŵa Akunnungu. 32 Hayaga, mmalichisye masengo gaŵachokwele achambuje ŵenu! 33 Ŵanyamwe ŵa uŵelesi wa lijoka lya sumu! Chimmutuche chinauli ulamusi wa ku jehanamu? 34 Nipele lye ligongo lyo une ngumpelechela ŵanyamwe ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵandu ŵa lunda ni ŵakwiganya malajisyo, ŵane mwa ŵanyawo chimwaulaje ni kwaŵamba pa nsalaba, ni ŵane chimwapute ibokola mmajumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose. 35 Nipele chileŵo chichiŵe kukwenu kwa ligongo lya miasi ja ŵandu ŵambone jajijitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habili jwanganakola chileŵo mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyuumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa. 36 Isyene ngunsalila kuti, ŵandu ŵa uŵelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi.

Che Yesu yakuti pakuunonyela musi wa ku Yelusalemu
(Luka 13:34-35)

37 "Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkwaulaga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kwaputa maganga ŵelewo ŵaŵatumikwe kukwenu. Ana kalingwa nasachile kwasonganganya achiŵana ŵenu, mpela nguku ijikuti pakwasonganganya achiŵanagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile. 38 Ayaga nipele, nyuumba jenu chijisigale lisame

pe. 39 Ngunsalila, ngamuumona sooni mpaka pachinchiti, ‘Akole upile jwele jwakwika
mu liina lya Ambuje.’ ”

24

Che Yesu akuŵecheta yankati konasika kwa Nyuumba ja Akunnungu
(Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6)

1 Che Yesu ŵakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu, ni paŵajaulaga, ŵakulijiganya
ŵao ŵajaulile ni kwalosya majumba ga Nyuumba ja Akunnungu. 2 Che Yesu ŵaasalile,
“Elo, gose gankugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo
lichilisigale pa line, kila chindu chichijonasikwe.”

Kulaga ni kusauka
(Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19)

3 Che Yesu paŵatemi ku chitumbi cha Miseituni, ŵakulijiganya ŵajaulile pa chisye-
pela, ŵausisye, “Ntusalile ana gelega chigatyochele chakachi? Ni chimanyisyo chi
chakutulosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?” 4 Che Yesu ŵajanjile,
“Nlilolechesye kuti akaika kunnambusya mundu. 5 Pakuŵa achajinji chakopochele
aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya ŵandu ŵajinji. 6 Chimpikane
yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuŵa gelega
gakusachilwa gatyochele kaje, nambo kumbesi kwakwe kukanaŵe. 7 Chilambo chimo
chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiŵa ni sala
ni chindendemesi cha chilambo. 8 Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi.
9 “Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kummulaga. Chinchichimwa ni ŵandu
ŵa ilambo yose ligongo lya liina lyangu. 10 Sooni, achajinji chachileche chikulupi
chao, chachigalaukana ni kuchimana jwine ni jwine. 11 Chachikopochela ŵakulondola
ŵa unami achajinji chiŵalambusye ŵandu ŵajinji 12 Ligongo lya winji wa ungalimate,
unonyelo wa ŵandu ŵajinji chiuchinandupa. 13 Nambo jwalijose juchapililile mpaka
kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. 14 Nambo, kukanaŵe kwika kumbesi, aji Ngani
Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijilalichikwe pa chilambo chose jiŵe umboni
kwa ilambo yose.

Kulaga kwakukulungwa
(Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24)

15 “Nipele, pachinchione ‘Chindu cha soni chachikusakasya Nyuumba ja Akunnungu’
chichaŵechetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti chijimi peuto
papaswela, ŵakusyoma amanyilile malumbo gakwe. 16 Pelepo, ŵaali ku Yudea autuchile
kumatumbi. 17 Jwaali pachanya nyuumba akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala
chindu. 18 Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao. 19 Ulaje kukwao
ŵele utachiŵa pachiilu ni ŵachajonjesye gele moŵa go! 20 Mpopele kuti kuutuka kwenu
kunaŵe katema ka mbepo, atamuno Lyuŵa lya Kupumulila! 21 Pakuŵa kele katema
ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa
chilambo chino mpaka sambano, atamuno ngali pachikutyochele sooni. 22 Iŵaga
gele moŵa go ngagakapunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele
moŵa go chigapunguchikwe kwa ligongo lya ŵele ŵaŵasagulikwe.
23 “Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, ‘Kilisito ali apa’ pane ‘Ali akuno,’
nkakulupilila. 24 Pakuŵa chachikopochela ŵanya kilisito ŵa unami ni ŵakulondola
ŵa unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya
ŵandu yakombolekaga namose ŵasagulikwe ŵa Akunnungu. 25 Mpilikane, nanjamwiche
chile kakanaŵe katema. 26 Nipele, ansalilaga kuti, ‘Nnole, ali mwipululu,’ nkajaula
kweleko, pane ‘Nnole, ali munkati,’ nkakulupilila. 27 Pakuŵa, mpela njasi ijikuti
kumesya kutyochela kungopochelo lyuŵa mpaka kulikutiŵila lyuŵa, iyoyo peyo ni

ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu. 28 Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu (Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28)

29 “Nambo nkumala kulaga kwa ge moŵa go, lyuŵa chilipilile, ni lwesi ngalulanguchisya, ni ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni machili ga kwinani chigachitinganyika. 30 Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwinani, pelepo ŵandu wose ŵa pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwika pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa. 31 Nombe chachatuma achikatumetume ŵao ŵa kwinani ali akamulile mapenga ga kusona nnope, ni ŵanyawo chachasonganganya ŵandu ŵao uŵasagulikwe kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo, chitandile aji mbesi ja kwinani mpaka aji mbesi ji.

Chitagu cha nkuju (Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33)

32 “Kwa chitela cha ntini nlijiganye achi chitagu chi, Paukutanda kola nyambi ni kusipuka masamba, ŵanyamwe nkumanyilila kuti katema ka chuuku kaŵandichile. 33 Iyoyo peyo ŵanyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, mmanyilile kuti katema ka une kuuja kaŵandichile. 34 Isyene ngunsalila, Au uŵelesi u ngaupita gakanaŵe kutendekwa aga gose ga. 35 Kwinani ni chilambo chiichipita, nambo maloŵe gangu ngagapita ng'o.

Ngapagwa jwakumanyilila lyuŵa ni saa (Maliko 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36)

36 “Nambo, yankati lyuŵa ni saa, ngapagwa ŵakuimanyilila chakachi chiikopochele, atamuno achikatumetume ŵa kwinani, atamuno Mwana, Atati jika pe ni ŵakumanyilila. 37 Pakuŵa yaitite mmoŵa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. 38 Pakuŵa gele moŵa go, chikumba meesi chachikulungwa chikanaŵe, ŵandu ŵalyaga ni kung'wa, ni ŵalombelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuŵa lyo che Nuhu paŵajinjile mu safina. 39 Nganamanyilila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. 40 Kele katema ko ŵandu ŵaŵili chachiŵa ku ngunda, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. 41 Achakongwe ŵaŵili chachiŵa aninkusyaga, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. 42 Nipele, nlilolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa chi litaiche Ambuje wenu. 43 Nambo nkumbuchile lyeleli, kuti akaimanyi nsyene nyuumba katema chi jwawiyi pataiche, akachesisye, ngakajileche nyuumba jakwe jijonasikwe. 44 Kwalye ligongo lyo, ŵanyamwe nliŵiche chile, pakuŵa ngankumanyilila katema kachaiche Mwana jwa Mundu.”

Katumetume jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika (Luka 12:41-48)

45 Che Yesu ŵapundile kuŵecheta, “Nipele nduni jwali jwakutumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chammiche pachanya pa ŵandu ŵao, ŵape chakulya katema kakwe? 46 Jwana upile jwakutumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo. 47 Isyene ngunsalila, chachimmika jwele katumetume jo alindilile chipanje chakwe chose. 48 Nambo jwakutumichila aŵaga jwangalumbana atiji muntima mwakwe kuti, ‘Ambuje ŵangu akukaŵa kuuja,’ 49 ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe ni kulya ni kung'wa pamo ni ŵakolelwa, 50 ambujegwe kapolo jula chachiika lyuŵa lyangakulilolela ni saa jangakujimanya. 51 Chachinjamuka wamba ni kummika mu mpingo umo ni ŵaulamba. Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.

25

Chitagu cha achiŵali likumi

1 “Kele katema ko, Umwenye wa kwinani chiulandane ni achiŵali likumi ŵaŵajigele
ibatali yao, ŵatyosile kwachingamila ambuje ŵa ulombela. 2 Nsano ŵao ŵaliji ŵakuloŴela
ni nsano ŵaliji ŵakalamuka. 3 ŴaŵaliJi ŵakuloŴela ŵala ŵajigele ibatali yao, nambo
nganajigala mauta ga akiba. 4 Nambo ŵele ŵaŵaliji ŵakalamuka ŵala ŵajigele mauta
mu yupa pamo ni ibatali yao. 5 Pakuŵa ambuje ŵaulombela ŵakaŴile kwika, achiŵali
ŵala wose ŵagwesele ni kugona. 6 Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya,
‘Nnole! Ambuje ŵaulombela akwika, njaule nkaachingamile.’ 7 Pelepo achiŵali ŵala
wose ŵajimwiche, ŵaiŴisile chile ibatali yao. 8 Ŵele ŵakuloŴela ŵala ŵaasalile ŵakalamuka
kuti, ‘Mtupe mauta genu kanandi pakuŵa ibatali yetu ikusimika.’ 9 Nambo ŵakalamuka
ŵala ŵajanjile, ‘Ngagatukwana uwe ni ŵanyamwe! Mmbaya njaule kwa kusumisya
nkalisumile mwachinsyene!’ 10 Nipele, ŵele achiŵali ŵakuloŴela wo paŵajawile kusuma
mauta, ambuje ŵaulombela ŵaiche, ni achiŵali ŵaŵaliŴisile chile ŵajinjile pamo nawo mu
nyuumba ja ulombela ni nnango waugalikwe. 11 Kanyuma achiŵali ŵane ŵala ŵaiche,
ŵaaŴilasile, ‘Achimwene, achimwene, ntuugulile!’ 12 Nambo ŵelewo ŵajanjile, ‘Ngun-
salila isyene, ngangummanyilila ŵanyamwe.’ ” 13 Nipele, Che Yesu ŵatite, “Nlilolechesye,
pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu.

Chitagu cha ŵakutumichila ŵatatu (Luka 19:11-27)

14 “Pakuŵa Umwenye wa kwinani uli mpela mundu jwasachile kwaula ulendo,
ŵaaŴilasile ŵakutumichila ŵao ni kwalechela chipanje chakwe. 15 Ŵampele kila jumo
ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili gaŴili ni jwine liunjili
limo, ni ŵajawile. 16 Nipele, juŵapochele mbiya maunjili nsano ŵajawile kukusumisya
malonda ni ŵapatile mbiya sine maunjili nsano. 17 Ilaila juŵapochele mbiya maunjili
gaŴili jula, ŵapatile sine maunjili gaŴili. 18 Nambo jwele juŵapochele mbiya liunjili limo
jula, ŵajawile, ni kusola lisimbo paasi, ni ŵasisile mbiya ja achimwene jwao.

19 “Pagapite moŵa gamajinji, achimwene jwa ŵakutumichila ŵala ŵausile, ni
ŵatandite kuŵalanjila mbiya sisyatumiche ni mbiya sisyapatikene mu mbiya syakwe.
20 Katumetume juŵapochele mbiya maunjili nsano ŵaiche ali ajigele gane nsano,
ŵaasalile, ‘Achimwene, mwambele maunjili nsano ga mbiya, nnole, nyonjechesye
maunjili gane nsano.’ 21 Achimwene jwao ŵansalile jwelejo kuti, ‘Yambone,
jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu
yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

22 “Sooni jwakutumichila juŵapochele mbiya maunjili gaŴili ŵaiche, ŵatyosisye mbiya
sine maunjili gaŴili gagajonjechekwe, ŵatite, ‘Achimwene, mwambele mbiya maunjili
gaŴili. Nnole, mbatile sine maunjili gaŴili gagajonjechekwe.’ 23 Achimwene jwao
ŵansalile jwelejo kuti, ‘Yambone, jwakutumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi
jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo
ni achimwene jwenu.’

24 “Nambo juŵapochele mbiya liunjili limo jula ŵaiche, ŵatite, ‘Achimwene, nguimany-
ilila kuti mwe ndi ŵakulimba, mmweji nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya
panganimmisa. 25 Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele njigale mbiya jenu.’

26 “Achimwene jwao ŵanjanjile, ‘Mwe ndi jwakutumichila jwangalumbana ni jwa
ulesi! Nkuumanyilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya pan-
ganimisa. 27 Nipele yammajile kujiŴika mbiya jangu mu nyuumba ja kugosela mbiya,
none pachiiche ngajijigele jajili jangu ni chakonjecheka chakwe! 28 Munsumule mbiya
jo mumpe jwakwete mbiya maunjili likumi. 29 Pakuŵa, jwali ni chindu chapegwe ni
konjechekwa. Nambo jwanganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe.

30 Yankati jwakutumichila jwangaikanacho chakonjecheka, mumponye paasa ku chipi!
Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.' "

Kulamula kwa mbesi

31 "Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumetume ŵa
kwinani wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitengu chao cha umwenye
chachili ni ukulu. 32 Ŵandu ŵa ilambo yose chasongangane mmbujo mwao, nombe
chachalekanganya ŵandu mpela ŵakuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni
mbusi. 33 Chaachisiŵika ngondolo yaani ŵandu ŵambone kundyo kwakwe ni mbusi
yaani ŵandu ŵangalumbana kunchiji kwakwe.

34 "Nombe Mwenye chiŵasalile ŵaali ŵa kundyo kwakwe kuti, 'Njise ŵanyamwe
ŵampegwile upile ni Atati ŵangu, mpochele umwenye ŵampanganyichisye chile chitandile
kugumbikwa chilambo. 35 Pakuŵa jangwete sala ni ŵanyamwe mwambele chakulya
ni jangwete njota ni ŵanyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni ŵanyamwe
mwambochele mmajumba genu. 36 Naliji matakope, ŵanyamwe mwandakwisye ni naliji
jwakulwala ŵanyamwe mwaaiche kukuunola ni naliji jwantawe ŵanyamwe mwanyima-
jimile.' 37 Pelepo, ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chiŵajanje
mwenye kuti, 'Ambuje, ana chakachi twambweni ŵa sala ni kumpa chakulya, pane
jinkwete njota ni kung'wesya meesi? 38 Ana chakachi twammweni nli jwannendo ni
kumpochela, pane matakope ni kuntakusya? 39 Chakachi twammweni ndi nkulwala
pane jwantawe ni kwika kukunnola?' 40 Mwenye chiŵajanje, 'Ngunsalila isyene,
chachilichose chimwantendele jumo jwa ŵanyaŵa achalongo ŵangu achanandi, mwan-
dendele une.'

41 "Nipele chiŵasalile ŵele ŵaali kunchiji kwao, 'Ntyoche mmbujo mwangu ŵanyamwe
ŵankwete malweso! Njaule ku mooto moŵa gose pangali mbesi wangasimika,
wauŵichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumetume ŵakwe. 42 Pakuŵa
jangwete sala nganimumba chakulya, jangwete njota nganimumba meesi. 43 Naliji
jwannendo nganimumbochela mmajumba genu ni panaliji matakope nganimumba
nguo ni nalwalaga ni nataŵikwe nganinnyika kukulola.'

44 "Pelepo nombe chajanje, 'Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala
ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwantaŵikwe,
nowe nganitunkamusya?' 45 Mwenye chajanje, 'Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga
kumpanganichisya gelega jumo jwa ŵanyaŵa achanandi ŵa, mwakanile kuumban-
ganichisya une.' 46 Nipele, ŵanyaŵa chajaule kumasausyo moŵa gose pangali mbesi,
nambo ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chajaule ku umi wa
moŵa gose pangali mbesi."

26

Majilano ga kwaulaga Che Yesu
(Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

1 Che Yesu paŵamalisisye kuŵecheta gelego gose, ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao,
2 "Nkumanyilila kuti pachigamale moŵa gaŵili chichiŵe chindimba cha Pasaka, ni
Mwana jwa Mundu chakatyosyekwe kuti aŵambikwe pa nsalaba."

3 Katema ko achakulu ŵa mbopesi ni achakulu ŵa ŵandu ŵasimene pa nsana wa nyu-
umba ja Jwankulu Jwambopesi jwaŵilanjikwe che Kayafa. 4 Ŵajilene ichajile pa kwaka-
mula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga. 5 Nambo ŵatite chele chindu chinatyochele
katema ka lyuŵa lya chindimba cha Pasaka, ngakaŵa chikutyochele kutindiganya pa
ŵandu.

Che Yesu akupakaswa mauta ku Besania
(Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8)

6 Che Yesu paŵaliji ku Besania, ku nyuumba ji che Simoni, juŵalamile matana.
7 Jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta
chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalama jajikulungwa, ŵaichilile Che Yesu
paŵatemi kulya chakulya, ŵajitile mauta muntwe. 8 Ŵakulijiganya ŵao paŵaiweni yele
ŵatumbile, ŵatite, "Awu uwonasi u wa chichi? 9 Aga mauta ga ngati gakasumichikwe
kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa ŵakulaga."
10 Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao, ŵaasalile, "Ligongo chi nkunsausya
jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu." 11 Ŵakulaga alinji moŵa gose ni
ŵanyamwe, nambo une nguuŵa ni ŵanyamwe moŵa gose. 12 Aju jwankongwe ju anyitilile
pa chiilu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu. 13 Ngunsalila
isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile
jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila.

Che Yuda akukunda kwagalauka Che Yesu
(Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6)

14 Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa likumi ni ŵaŵili ŵala, ŵajawile kwa achakulu
ŵa mbopesi, 15 ŵausisye, "Ana chimuumbe ichichi nannyichisyaga Che Yesu kukwenu?"
Ŵaŵalanjile ipande selasini ya feza. 16 Chitandile kele katema ko che Yuda ŵasosaga
lipesa lya kwaichisya kukwao.

Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao akulya chakulya cha Pasaka
(Maliko 14:12-21; Luka 22:7-13,21-23; Yohana 13:21-30)

17 Lyuŵa limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila,
ŵakulijiganya ŵajaulile Che Yesu ni kwausya, "Ana kwapi nkusaka tukankolochesye
chakulya cha Pasaka?" 18 Ŵajanjile, "Njaule mmusi kwa mundu jumpepe, nkansalile,
'Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindye chakulya cha Pasaka kumangwenu
pamo ni ŵakulijiganya ŵangu.' " 19 Ŵakulijiganya ŵala ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa
ni Che Yesu, ŵakolosisye chakulya cha Pasaka.
20 Ligulo, Che Yesu ŵatemi pakulila chakulya pamo ni ŵakulijiganya ŵao kumi na
mbili. 21 Paŵalyaga, Che Yesu ŵatite, "Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang'alauche."
22 Ŵakulijiganya ŵasupwiche nnope, ŵatandite kuusya jumo jumo, "Ambuje! Uli, ndili
une?" 23 Che Yesu ŵajanjile, "Juchakatoŵele nkate mumbale pampepe ni une jujojo ni
juchakang'alauche. 24 Elo, Mwana jwa Mundu chawe mpela Malembelo ga Akunnungu
igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakangalauche Mwana jwa Mundu!
Ikaliji mmbaya ngakapagwe jwele mundu jo."
25 Che Yuda, juŵangalawiche, ŵausisye, "Jwakwiganya! Ndili une?" Che Yesu ŵajanjile,
"Ugwe mmechete."

Chakulya cha Ambuje
(Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Ŵakolinto 11:23-25)

26 Paŵalyaga, Che Yesu ŵaujigele nkate, ŵatogolele Akunnungu, ŵaugaŵenye, ŵapele
ŵakulijiganya ŵao achitiji, "Njigale ndye, achi ni chiilu changu." 27 Nipele ŵachijigele
chikombe cha divai, ŵatogolele, ŵapele achitiji, "Nng'welele achi ŵanawose, 28 pakuŵa
aji ni miasi jangu ja lilangano jajikwitika kwa ligongo lya ŵajinji kwa kwalechelesya
sambi. 29 Nambo ngunsalila kuti nguung'wa sooni divai ja sabibu mpaka paching'we
jasambano pamo ni ŵanyamwe mu umwenye wa Atati ŵangu."
30 Paŵamasile kwimba lujimbo lwa kulapa, ŵatyosile, ŵajawile kuchikwesya cha Mis-
eituni.

Che Yesu akusala kuti chakanikwe ni che Petulo
(Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

31 Nipele Che Yesu ŵaasalile sooni, “Chilo cha lelo jino, ŵanyamwe ŵanawose
chinchimwe ni une, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Chinampute
jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.’
32 Nambo pachimale kusyuka, chinannongolele ku Galilaya.” 33 Che Petulo ŵaasalile
Che Yesu, “Nachiŵamuno ŵanawose chachimwe ni mmwe ni kunneka, nambo une
ngali pachinanneche.” 34 Che Yesu ŵansalile che Petulo, “Ngunsalila isyene, chilo
chino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu.” 35 Che Petulo ŵatite, “Iŵaga
chingawe pamo nomwe, ngasinankana.” Ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵanawose ŵatite iyoyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane
(Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Nipele Che Yesu ŵajawile pamo nawo kwiuto kwakukuŵilanjikwa ku Getesemane,
ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, “Ntame apano une ngwaula ako kukupopela.”
37 Ŵalongene nawo che Petulo pamo ni ŵanache ŵaŵili ŵa chilume ŵa che Sebedayo,
ŵatandite kusupuka nnope ni kulagasika. 38 Pelepo ŵaasalile, “Ngusupuka nnope
muntima mpaka chiŵandi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une.” 39 Nipele,
ŵajawile mmbujo kanandi, ŵagwile manguku, ŵapopele achitiji, “Atati ŵangu, iŵaga
ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo ngaŵa kwa kusaka une,
nambo iŵe mpela inkuti pakusaka mmwe.” 40 Ŵajaulile ŵakulijiganya ŵala, ŵasimene
agonile, ŵaasalile che Petulo, “Ana uli, nganinkombola kuchesya pamo ni une atamuno
saa jimope? 41 Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjikwa. Mbumu jikusaka
nambo chiilu changali machili.”
42 Che Yesu ŵajawile sooni kaaŵili kukupopela, “Atati ŵangu, iŵaga ngaikomboleka
achi chikombe cha malagasyo chipite pangang'welela une, nipele, chinkusaka chi-
tendekwe.” 43 Ŵajaulile sooni ŵakulijiganya ŵao, ŵasimene agonile, pakuŵa meeso gao
gatopelwe ni lugono.
44 Nipele ŵalesile, ŵajawile sooni kukupopela kaatatu kwa maloŵe galagala. 45 Nipele
ŵajaulile ŵakulijiganya ŵala, ŵaasalile, “Ana uli, chiŵela nli mu lugono ni kupumulila?
Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa ŵandu
ŵa sambi. 46 Njime, twende. Nnole! Akwika jwakuung'alauka.”

Che Yesu akukamulwa
(Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

47 Nipele, Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta nawo, ŵaiche che Yuda, jumo jwa ŵakulijiganya
kumi na mbili ŵala. Pamo nawo ŵaiche ŵandu ŵajinji ali ajigele mapanga ni imbonga
ŵaŵatumikwe ni achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa ŵandu. 48 Juŵasachile kungalauka
Che Yesu jo, ŵapele chimanyisyo kuti, “Juchinankomasye kwa kwakunnonyela ni jujojo,
munkamule.” 49 Che Yuda ŵammandichile Che Yesu, ŵaasalile, “Ngunkomasya jwak-
wiganya!” Nipele ŵankomasisye kwa kwakumbata. 50 Che Yesu ŵansalile, “Ambusanga,
ntende chinnyichile.” Pelepo ŵaiche ŵandu ŵala, ŵankamwile Che Yesu ni kwaŵika paasi
pa ulamusi wao.
51 Jumo jwa ŵaŵaliji pamo ni Che Yesu ŵalisolomwele lipanga lyakwe, ŵamputile
kapolo jwa Jwankulu Jwambopesi, ŵankatile liwiwi. 52 Pelepo Che Yesu ŵansalile jwejo,
“Mmusye upanga wenu mwigonelo mwakwe, pakuŵa jwalijose jwakuulaga ni lipanga,
chaulajikwe ni lipanga. 53 Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaŵenda Atati
ŵangu ni kuumbelechela kupunda ŵangondo mipingo kumi na mbili ŵa achikatume-
tume ŵa kwinani? 54 Nambo chigamalile chinauli Malembelo ga Akunnungu gagakuti
ikuŵajilwa kuwa?”
55 Katema kakoko Che Yesu ŵausalile mpingo wa ŵandu uŵaiche kukwakamula, “Uli
nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugaka-
mulichisya malajisyo? Moŵa gose naliji pa Nyuumba ja Akunnungu njijiganyaga,

nambo nganimungamula! 56 Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti gamalile malembelo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu." Pelepo ŵakulijiganya ŵanawose ŵalesile, ŵatisile.

Che Yesu akwauswa kunkungulu
(Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

57 Nipele, ŵele ŵandu ŵaŵankamwile Che Yesu ŵanjawisye ku nyuumba ji che Kayafa juŵaliji Jwankulu Jwambopesi, kuŵasongangene ŵakwiganya Malajisyo ni achachekulu. 58 Che Petulo ŵankuiye kwa kutali mpaka mu lutenje lwa Jwambopesi Jwankulu, ŵajinjile nkati pamo ni ŵakulindilila kuti alole ichikatendekwe.

59 Nipele, achakulu ŵambopesi ni nkungulu wose ŵausosile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu. 60 Nambo nganapata umboni wauli wose, nachiŵamuno ŵaiche ŵandu ŵajinji ŵa unami. Kumbesi kwakwe ŵaiche ŵandu ŵaŵili. 61 Ŵatite, "Aju mundu ju ŵatite, 'Ngukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitaŵa sooni kwa moŵa gatatu.' " 62 Jwambopesi Jwankulu ŵajimi, ŵammusisye Che Yesu, "Ana ngankwanga liloŵe? Ana ŵandu ŵa akummechetela chichi?" 63 Nambo Che Yesu ŵatemi ji. Jwambopesi Jwankulu ŵansalile, "Ngunnumbisya kwa Akunnungu ŵaali ŵajumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!" 64 Che Yesu ŵanjanjile, "Mmwe mmechete! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje ŵa machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwinani."

65 Pelepo, Jwambopesi Jwankulu ŵapapulenye nguo syao, ŵatite, "Ŵatukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpilikene yatite pakwatukana Akunnungu. 66 Ŵanyamwe nkuti uli?" Ŵanyawo ŵanjanjile, "Aŵajilwe kuwa!" 67 Nipele ŵansunile mata ku meeso, ŵamputile. Ŵane ŵamputile majanda palijeje, 68 achitiji, "Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, ŵaani ŵamputile!"

Che Petulo akwakana Che Yesu
(Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

69 Che Petulo ŵatemi paasa mu lutenje. Nipele, jwakutumichila jumo jwankongwe ŵanjaulile, nikuti, "Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Galilaya." 70 Nambo che Petulo ŵakanile mmbujo mwa ŵanawose achitiji, "Ngangumanyilila inkuŵecheta yo." 71 Paŵakopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe ŵammweni, ŵaasalile uŵaliji pelepo kuti, "Mundu ju ŵaliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti." 72 Che Petulo ŵakanile sooni kwa kulumbilila, "Ngangummanyilila mundu ju." 73 Kanyuma kanandi, ŵandu ŵaŵaliji pelepo ŵajaulile che Petulo, ŵansalile, "Kusyene, mmwe nomwe nli jumo jwakwe, pakuŵa uŵechete wenu ukummanyisya." 74 Pelepo che Petulo ŵatandite kulumbilila kwakulilwesya achitiji, "Ngangummanyilila mundu ju!" Katema kakoko tambala jatongwele. 75 Che Petulo ŵagakumbuchile maloŵe gaŵasalilwe ni Che Yesu kuti, "Chimungane katatu, jikanaŵe kutongola tambala." Nipele, ŵatyosile paasa, ŵalisile nnope.

27

Che Yesu akujigalikwa ku Che Pilato
(Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32)

1 Pakwachele, achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa ŵandu ŵajilene ichajile pakwaulaga Che Yesu. 2 Ŵataŵile magwedegwede, ŵanjigele, ŵampeleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma.

Chiwa chi che Yuda
(Masengo 1:18-19)

3 Pelepo, che Yuda juŵangalawiche, paŵaiweni kuti Che Yesu amasile kulamulikwa, ŵalilasiche muntima, ŵausisye kwa achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa ŵandu ipande

selasini ya feza. 4 Ŵaasalile, “Leŵile kwa kuntyosya mundu jwangali ni sambi aula-
jikwe.” Nambo ŵele ŵanyawo ŵatite, “Yeleyo ili yetuwe? Chimmanyilile mwasyene.”
5 Nombejo ŵaponyele feza sila pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵakopweche paasa, ŵajawile
kukulitaŵilila. 6 Achakulu ŵambopesi ŵasijigele feza sila, nikuti, “Ngalumbana kusiŵika
kwa jwakugosa feza sya Nyuumba ja Akunnungu pakuŵa sili feza sisyapatikene kwa
kuulaga.” 7 Nipele, ŵajilene, ŵasumile ngunda wa lilongo kuti paŵe pakwasichila achal-
endo. 8 Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuŵilanjikwa ngunda uwasumikwe
kwa feza sisyapatikene kwa kuulaga.
9 Kwa yeleyo maloŵe gaŵaŵechete che Yelemia jwakulondola jwa Akunnungu
gamalile gagakuti, “Ŵajigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gaŵajilene
Ŵaisilaeli kulipa kwa ligongo lyao. 10 Feza syo ŵasumile ngunda wa lilongo, mpela
iŵanajisye Ambuje.”

Che Pilato akwausya Che Yesu mausyo
(Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38)

11 Che Yesu ŵajimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa
Chiloma ŵammusisye, “Ana mmwe ni Mwenye jwa Ŵayahudi?” Che Yesu ŵanjanjile,
“Mmwe mmechete.” 12 Nambo achakulu ŵambopesi ni achachekulu paŵammechetelaga,
nganajanga. 13 Nipele che Pilato ŵammusisye, “Ana ngankupilikana ganagose gele
gakummechetela go?” 14 Nambo Che Yesu nganajanga namose liloŵe limo, jwankulu
jwa Chiloma jo ŵasimosile nnope.

Che Yesu akulamulikwa kuwa
(Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

15 Yasyoŵeleche jwankulu jwa Chiloma kwagopolela Myahudi jumo jwataŵikwe
juŵansachile katema ka chindimba cha Pasaka. 16 Kele katema ko paliji ni jwantawe
juŵamanyiche nnope, liina lyakwe che Balaba. 17 Nipele, paŵasongangene ŵandu pamo,
che Pilato ŵausisye, “Ana nkusaka nangopole jwapi mwa ŵele ŵaŵili, che Balaba pane
Che Yesu jwakuŵilanjikwa Kilisito?” 18 Pakuŵa ŵaimanyilile kuti ŵantyosisye kwa ligongo
lya wiu.
19 Che Pilato paŵatemi pa chitengu cha kulamulila, ŵankwawo ŵaichenawo utenga
wanti, “Nkalipasyapasya kutenda chachili chose nkati jwele mundu jwambone jo,
pakuŵa lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo lyakwe.”
20 Nambo achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵane ŵanyenjile ŵandu kuti ŵaŵende
agopolwe che Balaba ni ŵaulaje Che Yesu. 21 Che Pilato ŵausisye ŵanyawo, “Nkunsaka
jwapi nangopolele mwa ŵele ŵaŵili ŵa?” Ŵajanjile, “Che Balaba!”
22 Che Pilato ŵausisye ŵanyawo, “Sano, naatende chichi Che Yesu jwakuŵilanjikwa
Kilisito?” Ŵanawose ŵatite, “Mwaŵambe pa nsalaba!”
23 Nambo che Pilato ŵausisye, “Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?” Ŵanyawo
ŵanyanyisye achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”
24 Nipele, che Pilato paŵaiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo
kutindiganya kukutanda, ŵajigele meesi ni kunaŵa makono mmbujo pa ŵandu ni ŵatite,
“Une nganguliipasyapasya nkati chiwa cha aju mundu ju, chinyimanyilile mwachin-
syene.” 25 Ŵandu ŵanawose ŵatite, “Miasi jao jiŵe pachanya petu ni achiŵana ŵetu!”
26 Nipele che Pilato ŵagopolele che Balaba kutyochela mu nyuumba jakutaŵilwa, nambo
paŵamasile kumputa Che Yesu ibokola ŵantyosisye kukwaŵamba pa nsalaba.

Ŵangondo akuntendela chanache Che Yesu
(Maliko 15:16-20; Yohana 19:2-3)

27 Nipele ŵangondo ŵa jwankulu jwa Chiloma ŵanjinjisye Che Yesu nkati likome, wan-
syungwile mpingo wose. 28 Ŵammusile nguo syao, ŵammwasisye mwinjilo wechejeu wa

chimwenye. 29 Nipele ŵakolosiye chindu mpela singwa ja miiŵa, ŵammwasisye mu ntwe,
sooni ŵammichile nnasi kundyo. Ŵatindiŵele mmbujo mwao ni kuntendela chanache
achitiji, “Tukunkomasya Mwenye jwa Ŵayahudi!” 30 Ŵansunile mata, ŵaujigele nnasi ula
ni kumputa mu ntwe. 31 Paŵamasile kuntendela chanache, ŵammusile mwinjilo ula ni
kuntakusya nguo syao, nipele ŵampeleche kukwaŵamba pa nsalaba.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba
(Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

32 Paŵajaulaga, ŵansimene mundu jumo liina lyakwe che Simoni jwa musi wa ku Ku-
lene, ŵankanganichisye kujigala nsalaba u Che Yesu. 33 Paŵaiche peuto papakuŵilanjikwa
Goligota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe, 34 ŵampele divai jewan-
ganye chindu chakuŵaŵa kutyosya kupeteka. Nambo Che Yesu nkupasya pe ŵakanile
kung'wa.

35 Ŵaŵambile pa nsalaba, nipele ŵagaŵene nguo syao kwakutendela gudugudu.
36 Ŵatemi pepala, ŵaliji nkwalindilila. 37 Pachanya ntwe wakwe pa nsalaba ŵaŵisile
chibao cha maloŵe gagalembekwe, “Aŵa ni Che Yesu, Mwenye jwa Ŵayahudi.” 38 Paliji
ni ŵachiswamba ŵaŵili ŵaŵambikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyo.

39 Ŵandu ŵaŵapitaga pelepo ŵantukene achipukunyaga mitwe jao nikuti, 40 “Mmwe
jumwatite kuti nkukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitaŵa kwa
moŵa gatatu. Sambano nlikulupusye mwasyene. Iŵaga mmwe ndi Mwana jwa Akun-
nungu, ntuluche pa nsalaba po!” 41 Iyoyo peyo achakulu ŵambopesi pamo ni ŵakwiganya
malajisyo ni achachekulu ŵantendele chanache achitiji, 42 “Ŵakulupwisye ŵane, nambo
asyene ngakukombola kulikulupusya! Iŵaga ŵele ali Mwenye jwa Ŵaisilaeli! Sambano
atuluche pa nsalaba po, noweji tutwakulupile. 43 Ŵaakulupilile Akunnungu ni kuŵecheta
kuti ŵele ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, iŵaga Akunnungu akunsaka ŵakulupusye
sambano.”

44 Iyoyo peyo ŵeŵala uŵaŵambikwe pamo nawo pa nsalaba nombe ŵantukene.

Chiwa chi Che Yesu
(Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

45 Chitandile lyuŵa pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chaliji chipi. 46 Pajaiche
saa tisa Che Yesu ŵalisile kwa liloŵe lyekulungwa, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?”
Malumbo gakwe, “Akunnungu ŵangu, Akunnungu ŵangu, kwachichi mulesile?”
47 Nambo ŵandu ŵane ŵaŵajimi pele paŵapilikene yele ŵatite, “Akwaŵilanga che Elia.”
48 Jumo jwao ŵautwiche, ŵajigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, ŵajiŵisile
mu nnasi, ŵapele ang'we. 49 Ŵane ŵatite, “Nnindilile tulole iŵaga che Elia chaiche
kukwakulupusya.”

50 Nipele, Che Yesu ŵalisile sooni kwa liloŵe lyekulungwa, ŵajasiche.

51 Pelepo nguo ja lusasa ja Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati,
kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwala syapalwiche.
52 Malembe gaunukwiche ni iilu ya ŵandu ŵajinji ŵa Akunnungu ŵaŵajasiche
ŵasyuchikwe. 53 Nombewo ŵakopweche mmalembe, ni Che Yesu paŵamasile kusyuka,
ŵajinjile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni ŵandu ŵajinji ŵaweni.

54 Nipele, jwankulu jwa ŵangondo ni ŵangondo ŵane ŵaŵaliji pamo nawo achin-
lindililaga Che Yesu paŵachiweni chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala,
ŵajogwepe nnope, ŵatite, “Isyene aju mundu ju ŵaliji Mwana jwa Akunnungu.”

55 Pelepo paliji ni achakongwe ŵajinji ŵaŵalolechesyaga kwakutali. Ŵanyawo ni ŵeŵala
ŵaŵankuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila. 56 Mwa ŵele ŵanyawo
ŵaliji che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo
ni che Yusufu, pamo ni achikulu ŵa ŵanache ŵa che Sebedayo.

Masiko gi Che Yesu
(Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

57 Pakwaswele, ŵaiche mundu jumo jwa chipanje jwa musi wa ku Alimataya liina lyao
che Yusufu, nombejo jwaliji jwakulijiganya jwa Che Yesu. 58 Ŵajawile kwa che Pilato,
ŵaŵendile apegwe chiilu chi Che Yesu. Che Pilato ŵalamwile kuti apegwe. 59 Che Yusufu
ŵachijigele chiilu chila, ŵachiŵijilile nguo jeswela mbee jajili jasambano, 60 Che Yusufu
ŵachiŵisile chiilu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liŵasepile palwala kwa ligongo
lyakwe nsyene. Nipele, ŵaligalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni
kutyoka. 61 Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu ŵane ŵala ŵatemi
aninkulolechesya ku lilembe.

Lilembe likulindililwa

62 Malaŵi jakwe, yaani lyuŵa lyakuliŵika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya
Kupumulila, achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵajaulile che Pilato, 63 Ŵatite,
“Achimwene, tukukumbuchila kuti jwakulambusya jula akanaŵe kuwa ŵatite,
‘Pakumala moŵa gatatu chisyuche.’ 64 Kwayele tukummenda mwasalile ŵangondo
ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti ŵakulijiganya ŵao anakombole
kuchijigala chiilu chao ni kwasalila ŵandu kuti asyuchile. Akuno kulambusya
kwa mbesi kuno chikuŵe kwawamba nnope kupunda kwaandanda kula.” 65 Che
Pilato ŵaasalile, “Ayaga, nkwete ŵangondo, njaule nkalilindilile inkuti pakukombola.”
66 Nipele, ŵajawile, ŵalilindilile lilembe, ŵaŵisile chiugulilo peganga ni kwaleka ŵangondo
kulindilila.

28

Kusyuka ku Che Yesu
(Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)

1 Palyamasile Lyuŵa lya Kupumulila, kuninkucha lyuŵa lyaandanda lya chijuma,
che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu jwine ŵajawile kukulilola
lilembe. 2 Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo,
katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵatulwiche kutyochela kwinani, ŵaligalambwile
liganga lila ni kutamila. 3 Uwoneche wakwe waliji mpela kumesya ni nguo syakwe
syaliji syeswela mbee. 4 Ŵakulindilila lilembe lila ŵatetemele kwa lipamba nnope, ŵaliji
mpela ŵawe.

5 Nambo katumetume jwa kwinani jula ŵaasalile achakongwe ŵala achitiji,
“Ŵanyamwe nkajogopa! Ngumanyilila kuti nkunsosa Che Yesu juŵaŵambikwe pa
nsalaba. 6 Nganapagwa pelepa pakuŵa ŵamale kusyuka mpela iŵasasile. Njise kunnole
paŵagonile. 7 Nipele, njaule chitema nkaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti asyuchile,
nombewo akunnongolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale
kunsalila.”

8 Achiŵaga ni lipamba ni kusengwa kwakukulungwa, achakongwe wo ŵatyosile
chitema ku lilembe, achiutukaga kukwasalila ŵakulijiganya ŵao.

9 Chisisimuchile, Che Yesu ŵasimene nawo, ŵatite “Ngunkomasya.” Achakongwe ŵala
ŵajawile, ŵagakamwile makongolo gao ni kwapopelela. 10 Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Nka-
jogopa! Njaule nkaasalile achalongo ŵangu ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchaka-
mone une.”

Utenga wa ŵakulindilila lilembe

11 Achakongwe ŵala pawajaulaga, ŵakulindilila ŵampepe ŵa lilembe ŵajawile mu
mmusi kukwasalila achakulu ŵambopesi yanayose iyatendekwe. 12 Nipele, ŵasimene
pamo ni achachekulu, ŵatemi nkungulu, pakumala kukunguluka ŵapele ŵakulindilila
ŵala mbiya syasijinji, 13 ni kwasalila, “Ŵanyamwe chinjile yeleyi, ‘Ŵakulijiganya ŵao

ŵaiche chilo, ŵachijiŴile chiilu uwe tuli tugonile.’ 14 IŵagaŴ chaimanye yeleyi jwankulu
jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni ŵanyamwe ngamma ni masausyo.”
15 Ŵakulindilila ŵala ŵasijigele mbiya sila, ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa. Jele ngani
jo jajenele pasikati ja Ŵayahudi mpaka lelo jino.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao
(Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

16 Ŵakulijiganya kumi na moja ŵala ŵajawile ku Galilaya ku chitumbi kwaŴasalilwe
ni Che Yesu ajaule. 17 PaŴamweni, ŵampopelele, nambo ŵampepe mwa ŵanyawo ŵaliji
ni lipamba. 18 Nipele Che Yesu ŵaiche chiŴandi, ŵaasalile, “Mbegwile ukombole wose
kwinani ni pachilambo. 19 Nipele njaule, nkaatende ŵandu ŵa ilambo yose aŴe
ŵakulijiganya ŵangu, nchabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu
jwa Akunnungu. 20 Nkaajiganye kugakamulichisya gose mpela ila indite pakunnajisya
ŵanyamwe. None ndili pamo ni ŵanyamwe moŴa gose, elo, mpaka kumbesi kwa
chilambo.”

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Maliko

Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Maliko, chili chitabu chimpepe mu itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala yankati ngani ja umi u Che Yesu Kilisito. Chachilichose mwa itabu yo chikuŵilanjikwa "Injili," malumbo gakwe "Ngani Jambone." Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Injili mpela yatite pakulemba che Maliko chili chitabu chejipi kupunda itabu yose ncheche. Sooni ikukulupilichika kuti mwa Injili syosye si jeleji jaliji jandanda kulembekwa mu yaka ya 65 mpaka 70, pakumala Che Yesu kupagwa. Ŵaumanyilisi ŵajinji akukulupilila kuti Injili ji jalembekwe ku Loma, nningwa wao ŵakamulisye ntima ŵakukulupilila ŵa chiloma ŵa kweleko.

Che Maliko sooni akumanyika mpela che Yohana Maliko, ŵajawile pamo ni achinduna che Paolo ni che Banaba nambo ŵasoyesye lumbili lwao paŵalesile achinjakwe achendelechelaga ni ulendo wao wa masengo ga kwatumichila Akunnungu (Masengo 13:13). Kanyuma Che Maliko ŵalongene sooni ni che Banaba (Masengo 15:37-39). Sooni che Maliko ŵaliji mbusanga ju che Petulo (2 Petulo 5:13). Nambo che Maliko ŵaliji jwanchanda katema Che Yesu paŵatandaga masengo gao. Ŵaumanyilisi akukulupilila kuti che Maliko ŵalembile umboni u che Petulo, ni weleo uli nsingi wa Injili mpela yatite pakulemba che Maliko. Mu Ngani Jambone ji, che Maliko akunguluchile kwannope majiganyo gankati kuŵa jwakulijiganya ju Che Yesu ni majiganyo ga Che Yesu pa moŵa ga mbesi.

Yaili mwelemo

Che Maliko akuchimanyukusya chitabu chakwe (1:1-13).
Sooni che Maliko akusala yankati kutumichila ku Che Yesu paŵaliji ku Galilaya (1:14-45; 8:1-21).
Sooni akutusalila yankati Che Yesu iŵatite pakwendajenda ku Yelusalemu (8:22-38; 10:1-52).
Che Maliko akumalichisya kwa kulemba yankati katema Che Yesu paŵaliji Ku Yelusalemu, pamo ni chiwa chao ni kusyuka kwao (11:1-33; 16:1-8).

Che Yohana Ŵakubatisya akwalalichila ŵandu nkati Che Yesu Kilisito
(Matayo 3:1-12; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

1 Jeleji jili ndande ja Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Akunnungu.
2 Mpela ijitite pakulembekwa mmalembo ga che Isaya juŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu,
"Akunnungu ŵatite, 'Nguntuma jwantenga jwangu annongolele,
jwejejo ni juchankolochesye litala lyenu.'
3 Mundu akunyanyisya mwipululu achitiji,
'Mwakolochesye Ambuje litala lyao,
ngolosye mwakusaka kupita.' "

4 Che Yohana Ŵakubatisya ŵatamaga mwipululu ni kwalalichila ŵandu aleche sambi ni kwabatisya kuti Akunnungu ŵalechelesye sambi syao. 5 Ŵandu achajinji kutyochela chilambo cha Ŵayahudi ni musi wa ku Yelusalemu wose ŵajawile kukwapikanila che Yohana, ŵajitichisye sambi syao nombejo ŵabatisye mu lusulo lwa Yolodani.

6 Che Yohana ŵaliji awasile mwinjilo uwapotekwe ni manyunya ga chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu. Nombejo ŵalyaga itete ni

uchi. 7 Ni ŵalalichilaga kwa ŵandu kuti, “Panyuma pangu akwika jwali ni machili kumbunda une. None nganguŵajilwa namose kukotama ni kugopola ngoji sya italawanda yakwe. 8 Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo jwelejo chaachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

Kubatiswa ni kulinjikwa kwa Che Yesu (Matayo 3:13-17; 4:1-11; Luka 3:21-22; 4:1-13)

9 MoŴa go, Che Yesu ŵaiche kutyochela musi wa ku Nasaleti wauli mu chilambo cha ku Galilaya ni ŵabatiswe ni che Yohana mu lusulo lwa Yolodani. 10 Che Yesu paŴakopokaga mmeesi, ŵakuweni kwinani kuugwiche ni Mbumu jwa Akunnungu ŵantuluchile achiŴaga mpela nguunda. 11 LiloŴe lya Akunnungu lyapikaniche kutyochela kwinani lichitiji, “Mmwejo ni Mwanangu jungunnonyela, nonyelwe nomwe.”

12 Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵanlongwesye Che Yesu kwaula mwipululu. 13 Ni ŵatemi mwipululu mo moŴa alobaini achilinjikwaga ni Shetani. Kukoko ŵatamaga pamo ni inyama ya mwitinji, nambo achikatumetume ŵa kwinani ŵaliji nkwakamuchisya.

Che Yesu akwaŴilanga ŵakukoka ncheche ŵaakuye (Matayo 4:12-22; Luka 4:15; 5:1-11)

14 Che Yohana paŴataŴikwe mu nyuumba jakutaŴilwa ŵandu, Che Yesu ŵajawile ku chilambo cha ku Galilaya kwalalichila ŵandu Ngani Jambone ja Akunnungu. 15 Ŵatite, “Katema kaiche ni Umwenye wa Akunnungu uŴandichile. Nneche sambi syenu ni kujikulupilila Ngani Jambone!”

16 Che Yesu paŴapitaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵakukoka ŵaŴili, che Simoni pamo ni che Andulea mpwakwe ali nkukoka somba kwa lwau. 17 Che Yesu ŵaasalile, “Munguye, none chinantende ŵanyamwe mme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje.” 18 Papopo ŵalesile nyau syao ni kwakuya.

19 Che Yesu paŴajawile mmbujo kanandi, ŵaweni che Yakobo ni che Yohana, ŵanache ŵa che Sebedayo. Ni ŵanyawo ŵaliji mu ngalaŴa jao achisaulaga nyau syao. 20 Papopo Che Yesu paŴaweni, ŵaaŴilasile, ni ŵanyawo ŵalesile che Sebedayo atati ŵao mu ngalaŴa pamo ni ŵakwapanganyichisya masengo, ni ŵakuiye Che Yesu.

Che Yesu akunkoposya mundu masoka (Luka 4:31-37)

21 Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaiche musi wa Kapelenaumu, ni palyaiche LyuŴa lya Kupumulila, Che Yesu ŵajinjile mu nyuumba ja kusimanilana ŴAyahudi, ni ŵatandite kwajiganya ŵandu maloŴe gambone ga Akunnungu. 22 ŴAndu wose ŵaŴampilikene ŵasimosile ni uwiganye wakwe, pakuŴa nganajiganya mpela ŵakwiganya Malajisyo, nambo ŵajiganyaga nti mundu jwali ni ulamusi.

23 Papopo mundu jwakamwilwe ni lisoka juŴaliji mu nyuumba ja kusimanilana jila ŵanyanyisye, 24 achitiji, “Ana nkusaka kututenda ichichi, mmwe Che Yesu jwa ku Nasaleti? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela jwa Akunnungu!”

25 Che Yesu ŵalikalipile lisoka lyo achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu jo.”

26 Nipele lisoka lyo lyantinganyisye mundu jula kwa machili ni kunyanyisya, ni lyakopweche. 27 ŴAndu wose ŵasimosile nnope ni ŵaliji nkuusyana, “Ana yelei ni yatiuli? Uli, gelega gali majiganyo ga sambano? Mundu ju akwete ulamusi wa kugakoposya namose masoka, nombego gakwajitichisya!” 28 Nipele, ngani jakwe Che Yesu jajenele kwachitema palipose, kuchilambo chose cha ku Galilaya.

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji (Matayo 8:14-17; Luka 4:38-41)

29 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao pamo ni che Yakobo ni che Yohana ŵakopweche mu
nyuumba ja kusimanilana jila ni kwaula ku nyuumba ja ŵanya che Simoni ni che
Andulea. 30 Akwegwao che Simoni jwankongwe, ŵagonile pachindanda ali nkulwala
chiilu, ni Che Yesu naikape ŵasalilwe yankati jwakulwala jo. 31 Nipele Che Yesu ŵanjaulile
jwankongwe jo ni ŵankamwile nkono ni kunjinamukula. Ulwele ula wannesile nipele
ŵatandite kwatelechela.
32 Ligulo, lyuŵa lili litiŵile, ŵandu ŵaajauchisye Che Yesu ŵakulwala wose ni
ŵaŵakamwilwe ni masoka. 33 Ŵandu wose ŵa musi wo ŵasongangene paluŵala lwa
nyuumba. 34 Che Yesu ŵalamisye ŵandu ŵajinji ŵaŵaliji ni ilwele yakupisyangana ni
kugakoposya masoka gamajinji gagaliji mwa ŵandu ŵala. Nganiŵapa masoka lipesa
lyakuŵecheta chachilichose ligongo gaamanyilile ali ŵaani.

Che Yesu akwalalichila ŵandu ku Galilaya (Luka 4:42-44)

35 Kundaŵipe kukanaŵe kucha, Che Yesu ŵakopweche mu nyuumba jo ni kwaula paasa
musi, pangali ŵandu kukupopela. 36 Che Simoni ni achinjakwe ŵala ŵajawile kukwasosa.
37 Paŵammweni ŵansalile, "Ŵandu wose ali nkunsosa mmwe."
38 Che Yesu ŵaasalile, "Tukusachilwa tujaule mmisinda jine jajiŵandichile akuno, ni
kweleko ngusachilwa ngalalichile Ngani Jambone, pakuŵa yelei ni inyichile."
39 Nipele, Che Yesu ŵajesilejesile ku Galilaya kose, achilalichilaga mmajumba gao ga
kupopelela ni kugakoposya masoka.

Che Yesu akunswejesya mundu jwamatana (Matayo 8:1-4; Luka 5:12-16)

40 Lyuŵa limo mundu jwa matana ŵaiche ku Che Yesu ni kwatindiŵalila ni kwachon-
delela kuti, "Mwasakaga muuswejesye!"*
41 Che Yesu ŵankolele chanasa, ŵajongwele nkono wao ni ŵankwaiye ni kwasalila,
"Ngusaka, Nswejele!" 42 Papopo matana gakwe gala gannesile ni ŵaswejele. 43 Nipele Che
Yesu ŵansalile ajaule achinjamukaga kwa machili, achinsalilaga, 44 "Nnole, munansalile
mundu jwalijose chindu chi, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye
mbopesi mpela iŵatite pakusala che Musa kwalosya ŵandu wose kuti nnamile."
45 Nambo mundu jula paŵakopweche, ŵatandite kwenesya ngani jo papalipose,
namose Che Yesu nganakombola kwinjila sooni mmusi kwakulilosya. Nambo ŵatemi
paasa musi, pangali ŵandu, atamuno yeleyo ŵandu kopochela papalipose ŵanjaulile
kukokopeko.

2

Che Yesu akunnamya mundu jwatatele (Matayo 9:1-8; Luka 5:17-26)

1 Pagapite moŵa gampepe, Che Yesu ŵaujile sooni ku Kapelenaumu ni ŵandu
ŵapilikene kuti ali pamusi. 2 Nipele ŵandu ŵajinji ŵasongangene atamuno nganilisi-
gala lipesa lyalililyose, ni ŵagumbele mpaka paluŵala. Che Yesu ŵaliji nkwalalichila
Liloŵe lya Akunnungu. 3 Pelepo ŵandu ncheche, ŵannyichisye mundu jwatatele ku Che
Yesu. 4 Nambo kwaligongo lya winji wa ŵandu, nganakombola kunjausya jwakulwala
pachiŵandi ni Che Yesu. Nipele, ŵapesekwile pa chipagala cha nyuumba palapala
paŵaliji Che Yesu. Pelepo ŵantulwisye mundu jo ali agonile pa chitagala. 5 Che Yesu
paŵachiweni chikulupi chao chila, ŵansalile jwakutatala jula, "Mwanangu, nlecheleswe
sambi syenu."

---

* **1:40** 1:40 Muuswejesye: Matana galiji ulwele uwanlekasisye mundu kwaŵenda Akunnungu pakuŵa waliji usakwa.

6 Ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵaŵatemi
pepala, ŵaliji nkuliusya mmitima jao, 7 "Ana akukombola chinauli kuŵecheta yelei?
Akwatukana Akunnungu! Akunnungu pe ni ŵakukombola kulechelesya sambi."
8 Papopo Che Yesu ŵaimanyilile yanayose iŵaganisyaga mmitima jao, ni ŵausisye, "Ana
ligongo chi nkuganisya yelei mmitima jenu? 9 Ana chapi chachili chakwepepala,
kunsalila mundu jwatatele ju, 'Nlecheleswe sambi syenu,' pane kunsalila, 'Njimuche,
njigale chitagala chenu njende'? 10 Nipele, ngusaka mmanyilile kuti Mwana jwa
Mundu akwete ulamusi wa kulechelesya sambi sya ŵandu pachilambo pano." Papopo
ŵansalile mundu jwatatele jula, 11 "Ngunsalila, njimuche, njigale chitagala chenu, njaule
kumangwenu!"
12 Ŵandu paŵannolechesyaga, mundu jula ŵajimwiche, ŵajigele chitagala chao ni
kukopoka. Ŵandu wose ŵasimosile ni kwakusya Akunnungu achitiji, "Ngapagwa kose
patwaiweni yanti yeleyi!"

Che Yesu akummilanga che Lawi ŵaakuye
(Matayo 9:9-13; Luka 5:27-32)

13 Che Yesu ŵajawile sooni mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wa ŵandu
wanjaulile ni Che Yesu ŵatandite kwajiganya.
14 Paŵaliji nkupita, ŵammweni che Lawi mwanache ju che Alufayo ali atemi pa
nyuumba ja kukumbikanyila nsongo. Che Yesu ŵansalile, "Munguye!" Che Lawi ŵajimi
ni ŵankuiye.
15 Kanyuma, Che Yesu ŵatemi mu nyuumba ji che Lawi kulya chakulya.
Ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵandu ŵa sambi ni ŵandu, ŵaakuiye Che Yesu. Ni
ŵajinji mwa ŵelewo ŵaliji nkulya pamo nawo ni ŵakulijiganya ŵao. 16 Ŵakwiganya
Malajisyo ŵampepe ŵaŵaliji Mafalisayo, paŵaiweni kuti Che Yesu akulya pamo ni ŵandu
ŵangakukundikwa ni ŵandu ni ŵakukumbikanya nsongo, ŵausisye ŵakulijiganya ŵao ŵala,
"Kwachichi akulya ni ŵandu nti ŵeleŵa?"
17 Che Yesu paŵapilikene ŵaasalile, "Ŵandu ŵangakulwala ngakunlajila jwantela, nambo
ŵakulwala. Une nganiika kukwaŵilanga ŵandu ŵambone, nambo ŵandu ŵa sambi."

Liusyo lyankati kutaŵa
(Matayo 9:14-17; Luka 5:33-39)

18 Katema kampepe ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo
ŵaliji nkutaŵa. Ŵandu ŵampepe ŵaiche ku Che Yesu ni kumbusya, "Ana ligongo
chi ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo akutaŵanga, nambo
ŵakulijiganya ŵenu ngaakutaŵa?"
19 Che Yesu ŵajanjile, "Ana ŵakuŵilanjikwa ku ulombela akukombola kutaŵa ni jwan-
lombela ali pamo nawo? Ngwamba! Ngaakukombola kutaŵa. 20 Nambo chiliiche lyuŵa
mlombela jo pachajigalikwe mwa ŵanyawo, moŵa go ni pachachitaŵa.
21 "Ngapagwa mundu jwakukata chigamba cha nguo ja sambano ni kuchitotela mu
nguo jakuwisala. Pakuŵa atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichinyale
ni kupapula nguo jakuwisala jo ni papapapwiche po chipapunde kupapuka. 22 Ni
sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mmisaku ja mapende jakuwisala.
Pakuŵa atendaga yeleyo divai jasambano chijitutumule misaku jo ni kujipapula, divai
chijimwasiche ni misaku chijijonasiche. Divai ja sambano jikutajikwa mmisaku ja
mapende ja sambano."

Liusyo lyankati Lyuŵa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 6:1-5)

23 Pa Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkupita
mmigunda ja ngano. Paŵaliji nkwenda ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kutema masache ga

ngano. 24 Mafalisayo ŵaausisye Che Yesu achitiji, “Nnole! Ligongo chi ŵakulijiganya ŵenu akutenda yaikanichikwe kuipanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila?”
25 Che Yesu ŵajanjile, “Ana nganinsyome iŵatesile che Daudi ni achinjakwe pajakwete sala? 26 Che Daudi ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵalile mikate jijatyochekwe nti sadaka kwa Akunnungu. Yeleyi yatendekwe katema che Abiasali ali Jwambopesi Jwankulu. Ŵambopesi pe ni ŵaŵasachilwe kulya mikate jo, nambo che Daudi ŵalile, sooni ŵapele achinjakwe.”
27 Nipele Che Yesu ŵamalichisye kuŵecheta, “Lyuŵa lya Kupumulila lyaŵichikwe kwaligongo lya kwakamuchisya ŵandu nambo ngaŵa ŵandu kulitumichila Lyuŵa lya Kupumulila. 28 Nipele Mwana jwa Mundu ali Ambuje atamuno pa Lyuŵa lya Kupumulila.”

3

Che Yesu akunnamya mundu jwapombotele nkono (Matayo 12:9-14; Luka 6:6-11)

1 Nipele Che Yesu ŵajinjile sooni mu nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi ni mmomo mwaliji ni mundu jwapombotele nkono. 2 Ŵandu ŵampepe ŵaliji nkusosa ligongo lya kwakamulila Che Yesu. Nipele ŵaliji nkunnolechesya panepa chanlamye mundu jo pa Lyuŵa lya Kupumulila. 3 Che Yesu ŵansalile mundu jwapombotele nkono jula, “Njise paujo.” 4 Nipele Che Yesu ŵausisye, “Ana ili yambone pa Lyuŵa lya Kupumulila kuitendekanya yambone pane yangalumbana? Kukulupusya pane kuulaga?”
Nambo ŵanyawo ŵamyalele. 5 Che Yesu ŵalolechesye wose kwa lutumbilo, ni ŵasupwiche ligongo mitima jao jaliji jekakatime. Nipele ŵansalile mundu jula, “Njongole nkono wenu!” Nombejo ŵaujongwele, ni nkono wao walamile. 6 Papopo, Mafalisayo ŵakopweche paasa pa nyuumba ja kusimanilana ni kuŵechetesyana ni ŵandu ŵa mpingo u che Helode itajile pakwaulaga Che Yesu.

Mpingo wa ŵandu ukunkuya Che Yesu

7 Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵatyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya ni mpingo wa ŵandu wankuiye. Ŵandu wo ŵaumile mmisi ja ku Galilaya ni ku Yudea. 8 Paŵapilikene iŵaitesile Che Yesu, ŵandu ŵane ŵaichilile kutyochela mmisi ja ku Yelusalemu ni ku Idumea ni mmisi jajili peesi lusulo lwa Yolodani, ni kutyochela mmisi ja ku Tilo ni ku Sidoni. 9 Pakuŵa ŵandu ŵaliji ŵajinji, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao ŵaŵichile chile ngalaŵa kuti ŵandu anaiche kwaŵijikanya. 10 Pakuŵa ŵaalamisye ŵandu ŵajinji, ŵakulwala wose ŵaliji nkututana kuti ŵakwaye. 11 Ni ŵandu ŵaŵakamwilwe ni masoka paŵammonaga, ŵaligwisisye paujo pao ni kunyanyisya achitiji, “Mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu!”
12 Nambo Che Yesu ŵagakanyisye kwa chikali masoka ganaamanyisye ŵandu ŵane kuti ŵele ali ŵaani.

Che Yesu akwasagula achinduna likumi ni ŵaŵili (Matayo 10:1-4; Luka 6:12-16)

13 Che Yesu ŵakwesile kwitumbi ni kwaŵilanga ŵandu ŵaŵasachile nsyene, nombewo ŵajaulile. 14 Nipele ŵasagwile ŵandu likumi ni ŵaŵili ŵaŵaaŵilasile achinduna ni kwasalila, “Nansagwile nnonjele pamo none, sooni chinantume kukwalalichila ŵandu Ngani Jambone, 15 ni ŵanyamwe chinkole ulamusi wa kugakoposya masoka.”
16 Ŵeleŵa ni ŵandu likumi ni ŵaŵili ŵaŵasagwile, che Simoni ajula Che Yesu juŵampele liina liine che Petulo, 17 ni Che Yakobo ni mpwakwe che Yohana ŵanache wa che Sebedayo, Che Yesu ŵapele liina liine Boanelige malumbo gakwe “Ŵandu ŵaali mpela ilindimo, pane akuŵilanjikwa ŵandu ŵaambumu.” 18 Ŵane ŵaliji che Andulea ni che Filipo

ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo,
che Tadayo ni che Simoni jwakuŵilanjikwa Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chil-
ambo chakwe, 19 ni che Yuda Isikaliote, juŵangalawiche Che Yesu.

Che Yesu ni Belesebuli
(Matayo 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

20 Nipele Che Yesu ŵausile kumangwao. Mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵasongangene
sooni, mpaka Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao nganakombola kulya. 21 Achalongo achin-
jakwe paŵapilikene yelei, ŵapite kukwajigala ligongo ŵatite kuti jwampugwe.
22 Ŵakwiganya Malajisyo ŵaŵaumile ku Yelusalemu ŵatite, "Akwete Belesebuli!
Jwankulu jwa masoka, jwakwapa machili ga kugakoposya masoka."
23 Pelepo Che Yesu ŵaaŵilasile ŵandu ni kwasalila kwa itagu achitiji, "Ana ikukom-
boleka Shetani kunkoposya Shetani njakwe? 24 Iŵaga umwenye usapulene mipingo
mipingo jajikumenyana, umwenye wo ngaujendelechela. 25 Sooni iŵaga ŵandu ŵa
nyuumba jimo asapulanaga mipingo mipingo ni kumenyana, ŵandu wo chajonasiche.
26 Iyoyo peyo, umwenye wa Shetani, wasapulanaga mipingo mipingo ngaukola machili.
27 "Ngapagwa jwakupakombola kwinjila mu nyuumba ja jwamachili ni kunsumula
ipanje yakwe yose, pangantaŵa kaje jwamachili jo. Pelepo ni pachachikombola
kunsumula ipanje yakwe yose.
28 "Isyene ngunsalila, ŵandu chaalecheleswe sambi syao syose ni kwatukana kwao
Akunnungu kose. 29 Nambo, mundu jwalijose jwakuntukana Mbumu jwa Akunnungu
ngalecheleswa sambi syo ng'o, pakuŵa chakole sambi sya moŵa gose pangali mbesi."
30 Che Yesu ŵaŵechete yeleyo ligongo ŵandu ŵaliji nkusala kuti, "Akamwilwe ni lisoka."

Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu
(Matayo 12:46-50; Luka 8:19-21)

31 Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu ŵaiche pelepo, ŵajimi paasa ni kuntuma
mundu akaaŵilanje Che Yesu nkati. 32 Mpingo wa ŵandu watemi kwakwasyungula Che
Yesu. Nipele jumo jwao ŵansalile, "Achikulu ŵenu ni achapwenu alinji paasa, akunsosa."
33 Nambo Che Yesu ŵaasalile, "Ana achikulu ŵangu ni achapwanga ali ŵaani?" 34 Pelepo
ŵaalolechesye ŵandu uŵansyungwile ŵala ni kuti, "Nnole, ngwaona ŵandu ŵa mpela
achikulu ŵangu ni achalongo ŵangu. 35 Pakuŵa mundu jwalijose jwakuitendekanya
yakuisaka Akunnungu, jwelejo ali achimwene jwangu ni mlumbwangu ni achikulu
ŵangu."

4

Chitagu cha jwakupanda
(Matayo 13:1-9; Luka 8:4-8)

1 Che Yesu ŵatandite sooni kwiganya ali mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo
wekulungwa wa ŵandu wansyungwile mpaka ŵajinjile mu ngalaŵa ni kutama mmomo.
Ŵandu wose ŵatemi mungulugulu litanda. 2 Che Yesu ŵatandite kwajiganya indu yejinji
kwa itagu. Mmajiganyo gakwe ŵaasalile.
3 "Mpilikanichisye! Jwakupanda ŵajawile kukumisa mbeju. 4 Paŵamisaga, mbeju sine
syagwilile mwitala ni ijuni yaiche ni kusimila. 5 Mbeju sine syagwilile pa lwala papaliji
ni litaka kanandi, mbeju syamesile kwachitema pakuŵa litaka lyakwe lyaliji kanandi.
6 Ni palyakopweche lyuŵa lyatinisye mimela, ligongo michiga jakwe nganijijinjilisya
paasi. 7 Mbeju sine syagwilile pa miiŵa, miiŵa jila jakusile ni kuiŵijikanya mimela,
nombe mimela jo nganijisogola isogosi. 8 Mbeju sine syagwilile pa chaajila, syamesile
ni syakusile ni kusogola. Sine syasogwele makumi gatatu ni sine makumi nsano ni limo
ni sine makumi likumi."
9 Che Yesu ŵatite, "Ŵaali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane."

Nningwa wa kwiganya kwa itagu
(Matayo 13:10-17; Luka 8:9-10)

10 Che Yesu paŵaliji pajika, ŵane mwa ŵaŵampilikene ŵala pamo ni ŵakulijiganya ŵao
likumi ni ŵaŵili ŵanjaulile ni kumbusya malumbo ga itagu yo. 11 Che Yesu ŵajanjile,
"Ŵanyamwe mpegwilwe kumanyilila yantemela ya Umwenye wa Akunnungu. Nambo
kwa ŵane ŵaali paasa chalijiganye indu yose kwa itagu pe, 12 kuti,
'Alolechesye, nambo anaone.
Apilikanile, nambo anaimanyilile.
Pakuŵa amanyililaga chiŵagalauchile Akunnungu,
nombejo akaalechelesye sambi syao.' "

Che Yesu akutagula chitagu cha jwakupanda
(Matayo 13:18-23; Luka 8:11-15)

13 Nipele, Che Yesu ŵausisye, "Uli ngankugamanyilila malumbo ga chitagu chi? Nambi
chimmanyilile chinauli malumbo ga itagu ine? 14 Jwakupanda mbeju akupanda Liloŵe
lya Akunnungu. 15 Ŵandu ŵane akulandana ni mbeju sisyagwilile mwitala. Pakulip-
ilikana Liloŵe lya Akunnungu, Shetani akwika ni kulityosya Liloŵe lyalipandikwe
mmitima jao. 16 Ni ŵandu ŵane ali mpela mbeju sisyagwilile pa lwala. Ŵandu wo
apilikanaga Liloŵe lya Akunnungu, papopo akulijitichisya mu kusangalala. 17 Nambo
ngalikwajinjila ni kola michiga mwa ŵanyawo, akulikamulisya kwa katema kakajipi.
Nipele, kwatyochelaga kulaga pane masauko ligongo lya Liloŵe lya Akunnungu lila,
pelepo akulilekanga. 18 Ŵandu ŵane ali mpela mbeju sisyagwilile pa miiŵa. Ŵandu
wo ni ŵeŵala ŵakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, 19 ligongo lya lipamba lya umi wu
ni kunonyelwa ni ipanje pamo ni kulajila indu ine yejinji, ikwajinjila ni kuliŵijikanya
Liloŵe lyo, nombewo ngakukombola kulijitichisya Liloŵe yalikuti ni kusogola isogosi.
20 Nambo ŵandu ŵane ali mpela mbeju sisyagwilile pa chaajila sila. Ŵelewo akulipi-
likana Liloŵe lyo ni kulijitichisya, nombewo akusogola isogosi ŵane makumi gatatu ni
ŵane makumi nsano ni limo ni ŵane makumi likumi."

Chitagu cha lumuli lweunichikwe
(Luka 8:16-18)

21 Che Yesu ŵapundile kwasalila, "Ana mundu akupamba lumuli ni kuluikanawo
nkati ni kuluunichila ni lulo pane kuluŵika kuusi chindanda? Ngwamba! Akuluŵika
pachanya chindu chakuŵichila lumuli. 22 Iyoyo, chindu chachilichose chachisisikwe
chichioneche pakulanguka, ni chachilichose cheunichikwe chichiunukulikwe. 23 Ŵaali
ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!"

24 Ni ŵapundile kwasalila, "Mpilikanichisye yambone inkwipikana yo! Lilamulo
lilalila linkwalamulila ŵandu ŵane, Akunnungu chaachinnamulila ni ŵanyamwe wakwe,
sooni chanjonjechesye. 25 Pakuŵa mundu jwakwete chindu chajonjechekwe ni mundu
jwanganakola chindu chasumulwe atamuno kanandi chakwete."

Chitagu cha mbeju jajikumela

26 Che Yesu ŵajendelechele kuŵecheta, "Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni
mundu jwakumisa mbeju mu ngunda. 27 Chilo akugona ni muusi akuŵa meeso, mbeju
sikumela ni kukula. Nombejo ngakuimanyilila yaikutendekwa. 28 Litaka lisyene
likutendekasya mmela kukula ni kusogola. Kundanda ukumela, sooni ukukoposya
lisache kumbesi ukusogola ngano. 29 isogosi yakomalaga pe, mundu jula akugungula
ni chikwakwa chakwe, pakuŵa katema ka magungulo kaiche."

Chitagu cha mbeju jamwana ja haladali
(Matayo 13:31-34; Luka 13:18-19)

30 Che Yesu ŵausisye sooni, “Ana tutuulandanichisye ni chichi Umwenye wa Akunnungu? Kwaali tuutanje kwa chitagu chi? 31 Ukulandana ni mbeju ja haladali, mbeju jamwana nnope kupunda mbeju syose syasikupandikwa pachilambo. 32 Nambo japandikwaga jikukula ni kuŵa chitela chachikulungwa kupunda mimela jose ja mu ngunda, nombecho chikuŵa ni nyambi syasikulungwa nnope ni ijuni ikwika kutaŵa isusi mu nyambi syakwe.”

33 Che Yesu ŵalalichile ŵandu utenga wao kwa itagu yejinji yanti yele, ŵakungulwiche nawo mpela iŵatite pakukombola ŵanyawo kumanyilila. 34 NganaŵecheTa ni ŵandu chachilichose pangali itagu, nambo paŵaliji pamo ni ŵakulijiganya ŵao pachisyepela ŵatagulile yose.

Che Yesu akujitulasya mbungo jejikulungwa (Matayo 8:23-27; Luka 8:22-25)

35 Lyuŵa lilyolyo ligulo, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵakwe, “Tujombochele peesi litanda.” 36 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵaulesile mpingo wa ŵandu ula, ni kwinjila mu ngalaŵa jiŵaliji Che Yesu ni kwaula nawo. Ilaila paliji ni ngalaŵa sine. 37 Nipele jatandite kupuga mbungo jejikulungwa ni matumbela gajiputile ngalaŵa jila, nombejo jatandite gumbala meesi. 38 Che Yesu ŵaliji panyuma mu ngalaŵa ali agonile pa nsamilo. Ŵakulijiganya ŵao ŵaajimwisye ni kwasalila, “Jwakwiganya, ana uli ngankuikosya kuti uweji tulinkonasika?”

39 Che Yesu ŵajimwiche, ni kujikalipila mbungo jejikulungwa ni kugasalila matumbela, “Tulalani!” Papopo mbungo jatulele ni kwaliji jii. 40 Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Kwachichi nkogopanga? Ana nganimme kola chikulupi?”

41 Ŵakulijiganya ŵajogwepe nnope ni ŵausyanaga, “Ana jweleju ali mundu jwanti uli? Mpaka chimbunga ni matumbela ikwapilikanila!”

5

Che Yesu akunnamya mundu jwa masoka (Matayo 8:28-34; Luka 8:26-39)

1 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵaiche peesi litanda lya Galilaya, ku chilambo cha ku Gelasi. 2 Nakopokape Che Yesu mu ngalaŵa, ŵasimene ni mundu juŵaliji ni lisoka achityochelaga ku malembe. 3 Mundu jo ŵaliji nkutama ku malembe. Nganapagwa mundu juŵankombolaga kuntaŵa sooni namose ni minyolo. 4 Katema kakajinji ŵantaŵile makongolo ni makono gakwe kwa minyolo ni magwedegwede, nambo ŵagambaga kutulanya minyolo jo ni kutemanya magwedegwede mmakongolo. Ni ngapagwa mundu jwamachili juŵapakombwele kunkamula. 5 Muusi ni chilo ŵaliji nkwendajenda ku malembe ni mmatumbi achinyanyisyaga ni kulikatanya ni maganga.

6 Mundu jo paŵambweni Che Yesu kwakutalichila, ŵambutuchile ni kwatindiŵalila. 7 Ŵanyanyisye achitiji, “Mmwe Che Yesu, Mwana jwa Akumanani, ana nkusaka chichi kwanguune? Mu liina lya Akunnungu, ngunchondelela nnalagasye!” 8 Ŵaŵechete yeleyo pakuŵa Che Yesu ŵansalile, “Mmwe lisoka, nkopoche mwa mundu ju.”

9 Che Yesu ŵambusisye, “Liina lyenu ŵaani?”

Nombejo ŵajanjile, “Liina lyangu Mpingo, pakuŵa tuli achajinji.” 10 Nipele ŵachondelele kwannope Che Yesu kuti akasagakopochesya masoka go paasa musi ula.

11 Chiŵandi ni chitulusya kwaliji ni mpingo wekulungwa wa maguluŵe gachilyaga. 12 Nipele, masoka gaachondelele Che Yesu gachitiji, “Ntujausye ku maguluŵe gala, tukagajinjile gelego.” 13 Nombe Che Yesu ŵagalechele. Nipele masoka gala gankopweche mundu jula ni kwinjila mmaguluŵe. Mpingo wose wa maguluŵe waliji mpela mianda jiŵili waselelechele mu litanda, watitimile mmeesi ni kuwa.

14 Ŵandu ŵaŵachingaga maguluŵe go, ŵautuchile mmusi ni mmigunda kukwasalila
ŵandu iyatendekwe yo. Ŵandu ŵaiche kukulola iyatyochele. 15 Paŵaiche kuŵaliji Che
Yesu kula, ŵammweni mundu julajula juŵakamwilwe ni mpingo wa masoka. Jwatemi ali
awasile nguo syakwe ni jwana lunda, ni ŵandu ŵajogwepe nnope. 16 Ni ŵandu ŵaŵaiweni
aila iyatyochele, ŵaasalile ŵandu ŵane iyansimene mundu jwakamwilwe ni masoka jula
ni ngani ja maguluŵe.
17 Nipele, ŵandu ŵatandite kwachondelela Che Yesu kuti akopoche mu chilambo chao.
18 Che Yesu paŵaliji nkwinjila mu ngalaŵa, mundu juŵakamwilwe ni masoka jula
ŵachondelele kuti alongane nawo.
19 Nambo, Che Yesu ŵakanile ni kwasalila, "Njaule kumangwenu, kwa acha-
longo achinjenu, nkaasalile yanayose yambone yampanganyichisye Ambuje ni yatite
pakunkolela chanasa."
20 Nipele mundu jula ŵajawile ni kutanda kwenesya ku chilambo chose cha Dekapoli,
yaani misi likumi, indu yaikulungwa iŵapanganyichisye Che Yesu. Ŵandu wose
ŵaŵapilikene ŵasimosile.

Che Yesu akwalamya jwankongwe jumo ni mwali ju che Yailo (Matayo 9:18-26; Luka 8:40-56)

21 Che Yesu ŵajombweche sooni litanda lya Galilaya ni ngalaŵa. Paŵaliji mungulugulu
litanda, mpingo wekulungwa wa ŵandu wasongangene pachiŵandi nawo. 22 Pelepo
jwaiche mundu jumo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi, liina lyakwe
che Yailo. Paŵambweni Che Yesu, ŵaligwisisye paujo pa Che Yesu. 23 Nipele, ŵachondelele
nnope achitiji, "Mwali jwangu akulwala nnope, ngummenda twende nkansajichile
makono kuti alame ni kukola umi."
24 Nipele, Che Yesu ŵatyosile achilonganaga ni mundu jula. Ŵandu ŵajinji ŵakuiye ni
ŵaliji nkwaŵijikanya kosekose.
25 Pelepo paliji ni jwankongwe juŵaliji ni magono kwa yaka likumi ni iŵili.
26 Jwankongwe jo, ŵalasile nnope kwajaulila ŵamitela ŵajinji. Namuno ŵaliji atyosisye
ipanje yakwe yose, nambo nganapata eja ni ulwele ula waliji nkuendelechela pe.
27 Jwankongwe jo paŵapilikene kuti Che Yesu akwalamya ŵandu, ŵapelete mu mpingo
wa ŵandu ula ni kwajaulila Che Yesu kwa panyuma ni kukwaya chiwalo chakwe.
28 Ŵaganisisye, "Nakwayaga pe chiwalo chao, chiilame."
29 Paŵakwaiye pe chiwalo chi Che Yesu, papopo magono gakwe galesile, nombe
ŵalipikene pachiilu kuti alamile. 30 Papopo Che Yesu ŵamanyilile kuti machili gakwe
ganlamisye mundu. Nipele ŵaugalauchile mpingo wa ŵandu ni kuusya, "Ana nduni
jwakwaiye iwalo yangu?" 31 Ŵakulijiganya ŵao ŵajanjile, "Ngankwaona ŵandu yatiteje
pakumbijikanya? Nambi nkuusya uli kuti, 'Nduni jwangwaiye?' " 32 Nambo Che Yesu
ŵapundile kulolesyalolesya kuti ŵaone juŵatesile yeleyo jo. 33 Pelepo jwankongwe jo
achimanyililaga iyasimene, ŵajaulile Che Yesu alinkutetemela kwa lipamba ni kulig-
wisya paujo pao, ni kwasalila usyene wose. 34 Che Yesu ŵansalile, "Mwanangu, chikulupi
chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewele ni nlame ulwele wenu."
35 Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, ŵaiche ŵandu kutyochela ku nyuumba ji che Yailo,
jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi jula ni ŵansalile, "Mwali jwenu jula
ajasiche. Ligongochi nkunsausya Jwakwiganya?"
36 Nambo Che Yesu nganagakosya maloŵe gaŵaŵechete ŵandu wo, nipele ŵansalile
jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi jula, "Kasinjogopa, ngambe
kulupilila pe." 37 Nipele Che Yesu nganasaka kulongana ni mundu jwalijose, ikaŵe che
Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwakwe che Yakobo. 38 Paŵaiche ku nyuumba
ji che Yailo, Che Yesu ŵaweni ŵandu alinkunyokonya kwa ililo ni kulila kwa malumbo.

39 Che Yesu ŵajinjile mu nyuumba ni kwasalila ŵandu, “Kwachichi nkunyokonya ni
kulila? Mwali nganajasika, agambile gona pe.”
40 Nombe ŵanyawo ŵansechile. Nipele Che Yesu ŵaakopwesye paasa wose, ŵaajigele
atatigwe ni achikulugwe mwali jo pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵatatu, ŵajinjile mu chu-
umba chiŵagonile mwali jo. 41 Ŵankamwile nkono ni ŵansalile, “Talisa, kumi,” malumbo
gakwe, “Mwali, ngunsalila njimuche!”
42 Papopo mwali jo ŵajimwiche ni ŵajesile. Mwali jo ŵaliji ni yaka likumi ni iŵili.
Pichakopochele chelecho ŵandu ŵala ŵasimosile kwa nnope. 43 Nambo Che Yesu
ŵaalekasisye kwannope anaasalile ŵandu ŵane ngani jo. Nipele ŵaasalile, “Mwape
chakulya alye.”

6

Ŵandu akunkana Che Yesu ku Nasaleti
(Matayo 13:53-58; Luka 4:16-30)

1 Che Yesu ŵatyosile pepala, ŵalongene ni ŵakulijiganya ŵao ni kwaula ku nsinda
wakwe. 2 Palyaiche Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu ŵatandite kwiganya mu nyuumba
ja kusimanilana Ŵayahudi. Ŵandu ŵajinji ŵaŵampilikene ŵasimosile achitiji, “Ana apatile
kwapi yele indu yakuisala yi? Ana apatile kwapi lunda lu mundu ju mpaka akombole
kuitendekanya yakusimonjeka? 3 Ana aju ngaŵa jwakusepa jula, mwana ju che
Maliamu ni achapwakwe ngaŵa che Yakobo ni che Yusufu ni che Yuda ni che Simoni?
Ana achalumbugwe ngakutamanga papapa pamangwetu pa?” Kwa yele ŵankanile.
4 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa papali-
pose, nambo ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe ni mwa achalongo achinjakwe ni
kwa ŵandu ŵaali mu nyuumba jakwe.”
5 Che Yesu nganakombola kuitendekanya indu yakusimosya pa Nasaleti po, nambo
nganatupa ŵakulwala ŵaŵaasajichile makono ni kwalamya. 6 Nombejo ŵasimosile nnope,
ligongo ŵandu ŵa kweleko wo nganakulupililanga.
Nipele Che Yesu ŵasyungwile mmisinda ja pachiŵandi ni pepala ni kwajiganya ŵandu.

Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili
(Matayo 10:5-15; Luka 9:1-6)

7 Che Yesu ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili ŵala, ŵatandite kwatuma
ŵaŵili ŵaŵili ni kwapa ukombole wa kugakoposya masoka. 8 Ni ŵaasalile, “Ngasinjigala
chindu chachilichose mu ulendo ikaŵe nkongojo pe. Ngasinjigala chakulya chachili-
chose atamuno nsaku atamuno mbiya. 9 Mbwale italawanda nambo ngasinjigala
mwinjilo wine. 10 Papalipose pachampochele nnonjele mmomo mpaka pachintyoche
pelepo. 11 Papalipose pachankane kumpochela ni kukana kumpilikanila, ntyoche
pelepo nchikung'undaga luundu mmakongolo mwenu, kulosya kuti nkwajamuka,
pakuŵa akanile kuupochela utenga wa Akunnungu.”
12 Nipele ŵatyosile, ŵaalalichile ŵandu aleche sambi syao. 13 Ŵagakopwesye masoka
gamajinji, sooni ŵaapakesye mauta ŵakulwala ŵajinji ni kwalamya.

Chiwa chi che Yohana Jwakubatisya
(Matayo 14:1-12; Luka 9:7-9)

14 Mwenye che Helode ŵasipikene ngani syo, pakuŵa liina li Che Yesu lyamanyiche
papalipose. Ŵandu ŵampepe ŵatite, “Mundu ju ali che Yohana Jwakubatisya, asyuchile!
Kwaligongo lyo akwete machili ga kupanganya yakusimonjeka.”
15 Nambo ŵane ŵatite, “Mundu ju ali che Elia.”
Nombe ŵane ŵatite, “Ali jwakulondola jwa Akunnungu mpela aŵala ŵakulondola ŵa
kalakala.”

16 Nambo che Helode paŵapilikene yeleyi, ŵatite, “Jweleju ali che Yohana Jwakubatisya
junankatile ntwe, asyuchile!” 17 Che Helode ŵaganisisye yeleyo pakuŵa, kundanda ko
ŵaalajisye ŵandu kuti ŵakamule che Yohana ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa ŵandu.
Che Helode ŵatesile yeleyo ligongo ŵalombile che Helodia juŵaliji ŵankwakwe che Filipo
mpwakwe. 18 Che Yohana Ŵakubatisya ŵaasalilaga che Helode, “Ngaikuŵajilwa mmwe
kwalomba ŵankwakwe mpwenu.”
19 Nipele che Helodia, ŵankwakwe mwenye, ŵanchimile nnope che Yohana, ŵasachile
kwaulaga, nambo nganakombola. 20 Che Helode ŵanjogopaga che Yohana pakuŵa
ŵaimanyilile kuti ŵaliji jwambone ni jwanswela, kwapele ŵanlindilile. Che Helode
yaanonyelaga kwapilikanila che Yohana, nachiŵamuno yaapetekaga ntima kwannope
paŵamalisyaga kwapikanila.
21 Nambo lyuŵa limo, che Helodia ŵapatile lipesa pa lyuŵa lyakumbuchila kupagwa
kwa che Helode. Che Helode ŵaapanganyichisye chindimba achakulu ŵa nkungulu
wakwe, achakulu ŵa ŵandu ŵangondo ni ilongola ŵa chilambo cha ku Galilaya. 22 Nipele,
mwali ju che Helodia ŵajinjile, ŵatyasile ni kunnonyelesya kwannope mwenye che
Helode ni achalendo ŵakwe. Mwenye che Helode ŵansalile mwali jula, “Mumende
chachilichose chinkuchisaka, chinampe.” 23 Ni sooni ŵalumbilile, “Chachilichose chachi-
mumende chinampe, atamuno mbindikati ja umwenye wangu.”
24 Mwali jo ŵakopweche ni kwaula kwa achikulugwe kukwausya, “Ŵeende chichi?”
Achikulugwe ŵajanjile, “Mmende ntwe u che Yohana Jwakubatisya.”
25 Mwali jula ŵausile kwa chitema kwa mwenye ni ŵaasalile, “Ngusaka muumbe
sambano pejino, ntwe u che Yohana Ŵakubatisya mu mbale.”
26 Mwenye jula ŵasupwiche nnope, nambo pakuŵa ŵanlumbilile paujo pa achalendo
ŵakwe, nganakombola kunkanila. 27 Papopo mwenye ŵantumile jwangondo akajigale
ntwe u che Yohana. Jwangondo ŵajawile mu nyuumba jakutaŵilwa ŵandu ni kwakata
che Yohana ntwe. 28 Ŵaichenawo ntwe ula mu mbale ni kumpa mwali, nombejo ŵampele
achikulugwe. 29 Ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵajipilikene ngani jo, ŵapite kukwigala
chiilu chakwe ni kuchisika.

Che Yesu akwalisya ŵandu elufu nsano
(Matayo 14:13-21; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

30 Achinduna ŵala ŵausile ku ulendo wao ni kunsalila Che Yesu yose iŵaitesile ni
iŵaijigenye. 31 Che Yesu ŵaasalile, “Tujaule peuto pangali ŵandu kuti nkapumulile.”
Ŵaŵechete yeleyo ligongo kwaliji kwana ŵandu ŵajinji ŵaŵaikaga ni kutyoka, namose
Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵakwe nganapatanga lipesa lyakuti alyanje. 32 Nipele ŵajinjile
mu ngalaŵa achinsyene pe kwaula peuto pangali ŵandu.
33 Nambo ŵandu ŵajinji ŵaaweni paŵajaulaga po, ni ŵamanyilile. Nipele ŵandu ŵajinji
ŵaumile misi jose ŵautuchile ni ŵalongolele kwika kwiuto kula, Che Yesu ni ŵakulijiganya
ŵao akanaiche. 34 Paŵatulwiche mu ngalaŵa, Che Yesu ŵauweni mpingo wekulungwa
wa ŵandu, ŵaukolele chanasa ligongo ŵaliji mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga ni
ŵatandite kwajiganya indu yejinji. 35 Palyaiche ligulo ŵakulijiganya ŵaajaulile Che Yesu ni
kwasalila, “Sambano kuswele ni sooni mutuli muno mwipululu. 36 Mwalanje ŵandu ŵa
ajaulangane mmisinda jajiŵandichile pane mmigunda, akalisumile yakulya.”
37 Nambo Che Yesu ŵatite, “Ŵanyamwe mwape chakulya alyanje.”
Ŵanyawo ŵausisye, “Ana nkusaka tukasume mikate kwa mbiya syasijinji syanti yele,
ni kwapa alyanje?”
38 Nambo Che Yesu ŵausisye, “Nkwete mikate jilingwa? Njaule nkalole.”
Paŵajawile kukulola ni ŵansalile, “Jipali mikate nsano ni somba siŵili.”

39 Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao ŵatamiche ŵandu wo pa manyasi gamaŵisi
mipingo mipingo. 40 Nombewo ŵatemi mmipingo ja ŵandu mia moja ni ja ŵandu hansini.
41 Nipele Che Yesu ŵajigele mikate nsano jila pamo ni somba siŵili sila. Ŵalolite kwinani
ni kwatogolela Akunnungu ni kujigaŵanya mikate jila. Ni ŵapele ŵakulijiganya ŵao kuti
ŵagaŵanyichisye ŵandu. Ilaila ŵagaŵilenye ŵandu wose somba siŵili sila. 42 Ŵandu wose
ŵalile ni kwikuta. 43 Nipele ŵakulijiganya ŵakumbikenye sigasi sya mikate ni somba,
ŵagumbesye itundu kumi na mbili. 44 Achalume ŵaŵalile mikate jo ŵaliji mianda nsano.

Che Yesu akwenda pachanya meesi
(Matayo 14:22-33; Yohana 6:15-21)

45 Papopo Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao ajinjilanje mu ngalaŵa alongolele
ku Besesaida kwakuli peesi litanda. Nombejo ŵasigalile kuti aulanje mpingo wa
ŵandu ula. 46 Paŵamasile kwalanga ŵandu, Che Yesu ŵakwesile kwitumbi kukupopela.
47 Palyaiche ligulo, ngalaŵa jila jaliji pambindikati litanda, katema ko Che Yesu ŵaliji
jikape kunsanga. 48 Nipele ŵaweni ŵakulijiganya ŵao ŵala achilagaga mu ngalaŵa,
ligongo mbungo jaliji jininkwaputa. Kuninkucha Che Yesu ŵaŵandichile achendaga
pachanya meesi ni ŵalitesile akwapelenganya. 49 Nambo ŵakulijiganya ŵala paŵammweni
ali nkwenda pachanya meesi, ŵaganisisye lilaika, ni ŵatandite gumilanga. 50 Pakuŵa
wose paŵambweni ŵajogwepe nnope.

Papopo Che Yesu ŵaasalile, "Muusimane ntima, ndili une, kasinjogopanga." 51 Nipele
ŵajinjile mu ngalaŵa jiŵaliji ŵakulijiganya ŵao mula ni mbungo jatulele. Ŵakulijiganya
ŵasimosile nnope, 52 ligongo, ŵaliji akanamanyilile chatesile Che Yesu nkati mikate jila,
pakuŵa mitima jao jatopelwe kumanyilila.

Che Yesu akwalamya ŵakulwala ku Genesaleti
(Matayo 14:34-36)

53 Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵajombweche litanda, ŵaiche ku Genesaleti,
pelepo ŵajijimiche ngalaŵa jao. 54 Paŵakopweche mu ngalaŵa, papopo ŵandu ŵaamanyilile
Che Yesu. 55 Nipele ŵautwiche achisyungulaga pachilambo pose, ni kutanda kwaji-
galanga ŵakulwala ali agonile mmigono jao, ni kwajausya kulikose kuŵapilikene kuti
Che Yesu ali kweleko. 56 Kulikose kuŵajawile Che Yesu, mmisinda, mmisi ni mmigunda,
ŵandu ŵaliji nkwagoneka ŵakulwala peuto pakusumichisya malonda, ŵachondelele Che
Yesu kuti ŵakulwala ŵakwaye namose luminiko lwa mwinjilo wao. Ni wose ŵaŵakwaiye
ŵalamile.

7

Majiganyo ga Achachekulu
(Matayo 15:1-9)

1 Mafalisayo ŵampepe ni jwakwiganya Malajisyo ŵaŵatyochele ku Yelusalemu
ŵasongangene paujo pa Che Yesu. 2 Ŵanyawo ŵaweni ŵakulijiganya ŵampepe ŵa Che
Yesu akulya panganaŵa makono mpela iyasachilwaga ni Malajisyo ga Chiyahudi.
3 Pakuŵa, Mafalisayo ni Ŵayahudi wose ngakulya chakulya panganaŵa mmakono,
mpaka pachisukususku achikamulisyaga masyoŵelo ga achachekulu ŵachiikala. 4 Sooni
paakutyokanga pakusumichisya malonda ngakulya chachilichose pangajosya kaje.
Nombe akugakuyanga masyoŵelo gamajinji gaŵapochele kutyochela kwa achachekulu,
mpela ila yakuti pakosya migao ni iteleko ni yoombo ya libati.

5 Nipele Mafalisayo ni Ŵakwiganya Malajisyo ŵala ŵausisye Che Yesu, "Kwachichi
ŵakulijiganya ŵenu ngakugakuya masyoŵelo gitupochele kwa achachekulu ŵetu, nambo
akwamba kulya chakulya mmakono muli musakele?"

6 Che Yesu ŵajanjile, “Ŵaulamba ŵanyamwe! Che Isaya, jwakulondola jwa Akunnungu,
ŵalondwele yambone pa ŵanyamwe mpela iŵatite pakulemba,
‘Akunnungu akuti, ŵandu ŵa akunjimbichisyanga pakang'wa pe,
nambo mmitima jao ali kwakutalikangana ni une.
7 Kumbopelela kwao kwangali chindu,
ligongo akwiganya malajisyo ga ŵandu mpela ila akugajiganya Malajisyo ga Akunnungu.’
8 “Ŵanyamwe nkugaleka Malajisyo ga Akunnungu ni kugakamulisya masyoŵelo ga ŵandu.”
9 Che Yesu ŵapundile kuŵecheta, “Ŵanyamwe nkumanyi kukana kwa lunda lwenu Malajisyo ga Akunnungu kuti ngakuye masyoŵelo genu mwachinsyene! 10 Pakuŵa che Musa ŵalajisye, ‘Mwachimbichisye atati ŵenu ni achikulu ŵenu,’ ni, ‘Mundu jwalijose juchantukane atatigwe pane achikulugwe, aulajikwe.’ 11 Nambo ŵanyamwe nkwiganya, iŵaga mundu akwete chindu chakombola kwakamuchisya achikulugwe pane atatigwe, nambo nkuti chindu cho chili ‘Kolibani’, malumbo gakwe chindu cho chityosyekwe sadaka kwa Akunnungu, 12 nipele mundu jo ngakusachilwa sooni kwakamuchisya atatigwe pane achikulugwe. 13 Yeleyo ni inkuti pakulijalusya Liloŵe lya Akunnungu kwa masyoŵelo ginkujiganyana. Ni sooni nkugatendekanya gamajinji ganti iyoyo.”

Indu yaikuntendekasya mundu akakundikwa ni Akunnungu (Matayo 15:10-20)

14 Che Yesu ŵauŵilasile sooni mpingo wekulungwa wa ŵandu ula ni kwasalila, “Mumbikanichisye wose, ni mmanyilile. 15 Ngapagwa chakulya chaakulya mundu, chachikuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. Nambo chachikukopoka nkati mwa mundu, ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. 16 Ŵaali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”
17 Paŵalekangene ni ŵandu ŵala ni kwinjila mu nyuumba, ŵakulijiganya ŵao ŵambusisye malumbo ga chitagu cho. 18 Nombe Che Yesu ŵaasalile, “Ni ŵanyamwe nganinkola umanyilisi? Ana ngankumanyilila kuti chakulya chaakulya mundu ngachikukombola kuntendekasya aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu? 19 Pakuŵa ngachikwinjila mu ntima mwakwe, nambo mlutumbo ni chikukopoka paasa pa chiilu pakwe.” Paŵaŵechete yeleyo Che Yesu ŵaitesile yakulya yose ikomboleche kuligwa.
20 Ŵapundile kuŵecheta, “Chachikukopoka nkati mwa mundu ni chachikuntendekasya mundu jo aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu. 21 Pakuŵa mu ntima mwa mundu ni mwamukukopoka ng'anisyo syangalimate, ni chikululu ni wiyi ni uulasi, 22 ni chikululu ni lipamo ni ungalumbana ni kulambusya ni kunyenga ni wiu ni kutukana ni chibuli ni kuloŵela. 23 Yangalumbana yose yo, ikukopoka nkati mwa mundu, yose yo ni yaikuntendekasya mundu aŵe jwangakundikwa ni Akunnungu.”

Chikulupi cha jwankongwe (Matayo 15:21-28)

24 Che Yesu ŵatyosile pelepo, ŵajawile mu mmusi wauŵandikene ni ku Tilo. Ni kweleko ŵajinjile mu nyuumba jimo ni nganasaka mundu jwalijose aimanyilile, nambo nganakombola kulisisa. 25 Jwankongwe jumo, juŵaliji ni mwali juŵakamwilwe ni lisoka, ŵapilikene ngani si Che Yesu. Ni ŵaajaulile ni kuligwisya pa makongolo gao. 26 Jwankongwe jo ŵaliji Mgiliki ni nganaŵa Myahudi, juŵapagwile musi wa ku Silofonike ku chilambo cha ku Silia. Ŵaachondelele Che Yesu akankoposye mwali jwao lisoka. 27 Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Ajikute kaje ŵanache, pakuŵa ngaŵa yambone kwigala chakulya cha ŵanache ni kusijasila mbwa syao.”

28 Nambo jwankongwe jo ŵatite, “Elo, Ambuje, nambo ngati atamuno mbwa syasikutama kuusi mesa, sikulya mbakatika syakusigwisya ŵanache.”
29 Pelepo Che Yesu ŵasalile, “Kwaligongo lya intite pakwanga, njaule kumusi. Lisoka linkopweche mwali jwenu.”
30 Nipele jwankongwe jo ŵausile kumangwao, ŵansimene mwanagwe agonile pachindanda ni lisoka lili linkopweche.

Che Yesu akunnamya mundu jwangapilikana ni jwangaŵecheta

31 Nipele Che Yesu ŵatyosile ku chilambo cha ku Tilo ni kwaula ku litanda lya Galilaya achipitilaga ku Sidoni ni ku Dekapoli. 32 Ŵaiche ŵandu ŵampepe ali anjigele mundu juŵaliji jwangapikana ni jwangaŵecheta, ŵaachondelele Che Yesu ansajichile makono mundu jo ni kunlamya. 33 Che Yesu ŵantyosisye mundu jo mu mpingo wa ŵandu ni kunjausya pangali ŵandu, ŵaŵisile yala mmapilikanilo ga mundu jula. Ŵasunile mata pa chaala chakwe ni kunkwaya lulimi mundu jula. 34 Nipele Che Yesu ŵalolite kwinani kwa Akunnungu ni kwisya ntima, ŵansalile mundu jo, “Efata,” malumbo gakwe “Mbuguche.”
35 Papopo mapilikanilo ga mundu jula gaugwiche ni lulimi lwakwe lwagopweche, nipele ŵatandite kuŵecheta uchenene. 36 Che Yesu ŵakanyisye ŵandu ŵala kuti akansalila mundu jwalijose yelei. Namuno ŵapundile kwakanyisya, ŵanyawo ŵapundisye kuijenesya yeleyo. 37 Ni ŵandu ŵasimosile nnope ni kuti, “Atesile yose mwambonepe, namose ŵangapilikana akwatenda apilikane ni ŵangaŵecheta akwatenda aŵechete!”

8

Che Yesu akwalisya ŵandu elufu nne (Matayo 15:32-39)

1 Pa moŵa go, mpingo wekulungwa wa ŵandu wasongangene sooni. Pakuŵa nganakolanga chakulya, Che Yesu ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵao ni kwasalila,
2 “Ngwakolela chanasa ŵandu ŵa, ligongo atemi none kwa moŵa gatatu ni nganakolanga chakulya. 3 Naalekaga ajaulangane mmangwao ni sala, komboleka chakomochanje mwitala, pakuŵa ŵampepe mwa ŵanyaŵa atyochele kwakutalika.”
4 Ŵakulijiganya ŵao ŵambusisye, “Patuli pano mwipululu, ana chitupate kwapi chakulya chakomboleka kwalisya ŵandu wose ŵa?”
5 Che Yesu ŵausisye, “Ana nkwete mikate jilingwa?”
Ŵanyawo ŵajanjile, “Saba.”
6 Che Yesu ŵaasalile ŵandu ŵala atame paasi. Ŵajigele mikate saba jila ni ŵaatogolele Akunnungu, ŵagaŵenye ni kwapa ŵakulijiganya ŵao ŵala kuti ŵaagaŵile ŵandu, nombewo ŵaagaŵile ŵandu wo. 7 Sooni ŵakwete tusomba kanandi. Che Yesu ŵaatogolele Akunnungu ni ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao ŵaagaŵile ŵandu. 8 Ŵandu ŵala ŵalile ni kwikuta. Nipele ŵakulijiganya ŵakumbikenye sigasi ni ŵagumbesye itundu saba. 9 Ŵandu ŵaŵalile ŵala ŵaliji mpela elufu nne. Nipele Che Yesu ŵalanjile, 10 papopo ŵakwesile mu ngalaŵa pamo ni ŵakulijiganya ŵao ni kwaula chilambo cha ku Dalamanuta.

Mafalisayo akusaka chimanyisyo (Matayo 12:38-42; 16:1-4)

11 Ŵaiche Mafalisayo ŵane ni ŵagatandite makani ni Che Yesu achisakaga kwatanjisya. Ŵaasachile atende chimanyisyo kulosya kuti ukombole wao ukutyochela kwinani kwa Akunnungu. 12 Che Yesu ŵasupwiche nikuti, “Kwachichi ŵandu ŵa moŵa gano akusakanga chimanyisyo? Isyene ngunsalila, ŵandu ŵa ngaapegwa chimanyisyo chachilichose.”
13 Nipele, Che Yesu ŵalekangene nawo ŵandu ŵala, ŵajinjile mu ngalaŵa ni kombochela peesi.

Amila ja Mafalisayo ni ja che Helode (Matayo 16:5-12)

14 Ŵakulijiganya ŵa Che Yesu ŵaliŵalile kwigala mikate, ŵakwete nkate umo pe mu
ngalaŵa mula. 15 Che Yesu ŵaajamwiche achitiji, “Nlilolechesye, ni kuligosa ni amila ja
Mafalisayo ni ja che Helode.”
16 Ŵakulijiganya ŵala ŵatandite kuŵechetesyana achinsyene pe, “Akuŵecheta yelei
ligongo nganitukola mikate.”
17 Che Yesu ŵaimanyilile iŵaliji nkuŵechetesyana, ni ŵausisye, “Kwachichi nkuusyana
yati nganinjigala mikate? Ana mpaka sambano ngankulijiganya pane kumanyilila?
Kwachichi nganku ganisya? 18 Meeso nkwete, ana ngankulolanga? Mapilikanilo
nkwete, ana ngankupilikana? Ana ngankukumbuchila 19 panagaŵenye mikate nsano
jila ni kwapa ŵandu elufu tano, mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”
Ŵakulijiganya ŵajanjile, “Itundu kumi na mbili.”
20 Ŵausisye sooni, “Panagaŵenye mikate nsano ni jiŵili ni kwapa ŵandu elufu nne, ana
mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”
Ŵakulijiganya ŵala ŵajanjile, “Itundu saba.” 21 Che Yesu ŵausisye, “Nganimme kumany-
ilila?”

Che Yesu akunnamya mundu jwangalola ku Besesaida

22 Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaiche ku nsinda wa ku Besesaida. Kukoko
ŵandu ŵampelechele mundu jwangalola, ni ŵaachondelele Che Yesu kuti ankwaye kuti an-
lamye. 23 Che Yesu ŵankamwile nkono mundu jwangalola jo ni ŵakopweche nawo paasa
nsinda. Ni ŵansunile mata mmeeso, ŵasajichile makono ni ŵambusisye, “Nkukombola
kuchiona chachilichose?”
24 Mundu jwangalola jula ŵalolite nikuti, “Ngwaona ŵandu ali nkuoneka mpela itela
ili nkwenda.”
25 Che Yesu ŵasajiche sooni makono gakwe mmeeso mwa jwangalola jula, nombejo
ukombole wakwe wa kulola wammujilile. 26 Che Yesu ŵansalile mundu jo ajaule
kumangwakwe ni kunkanya achitiji, “Nkaujila ku nsinda ni kwasalila ŵandu.”

Che Petulo akusala pangasisa kuti Che Yesu ali Kilisito (Matayo 16:13-20; Luka 9:18-21)

27 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵajawile ku misi ja Kaisalia Filipi. Paŵaliji mwitala,
Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana ŵandu akuti une ndili nduni?”
28 Ŵakulijiganya ŵala ŵajanjile, “Ŵane akuti ŵalakwe ndi che Yohana Ŵakubatisya, ŵane
akuti ndi che Elia ni ŵane akuti ndi jumo jwa Ŵakulondola ŵa Akunnungu.”
29 Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ŵanyamwe nkuti uneji nduni?”
Che Petulo ŵajanjile, “Ŵalakwe ndi Kilisito, Jwasagulikwe ni Akunnungu.”
30 Nipele Che Yesu ŵajamwiche achitiji, “Ngasimunsalila mundu jwalijose chelechi
nkati une.”

Che Yesu akuŵecheta ngani ja kusauka, chiwa ni kusyuka kwakwe (Matayo 16:21-28; Luka 9:22-27)

31 Che Yesu ŵatandite kwajiganya ŵakulijiganya ŵao achitiji, “Mwana jwa Mundu
akusachilwa asauche kwannope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu ŵambopesi
ni ŵakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulajikwa, nambo chasyuche pa lyuŵa lyaatatu.”
32 Che Yesu ŵaasalile yelei pangasisa. Nipele che Petulo ŵanjigele Che Yesu pajika ni
kutanda kwakalipila kuti anasale indu yo. 33 Nambo Che Yesu ŵagalawiche, ŵaalolechesye
ŵakulijiganya ŵao ni kwakalipila che Petulo achitiji, “Shetani, ntyoche apa! Pakuwa
nganku ganisya ngani ja Akunnungu nambo nkuganisya ngani sya ŵandu.”

34 Nipele ŵauŵilasile mpingo wa ŵandu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ni kwasalila,
“Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya, akatenda yakuisaka nsyene, aŵeje chile
kusauka kwa kulitwika nsalaba wakwe kwaligongo lyangu une ni kuunguya. 35 Pakuŵa
jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe nsyene, chaujase. Nambo, jwalijose
jwakuujasa umi wakwe, kwaligongo lyangu une, ni sooni kwaligongo lya Ngani Jam-
bone, chaukulupusye. 36 Ana mundu chapate chichi achikolaga chipanje chose cha
pachilambo ni kwasa umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi? 37 Pane mundu
chatyosye chichi kuti auusye umi wakwe wa moŵa gose pangali mbesi? 38 Mundu
jwalijose angolelaga soni une pamo ni ngani jangu mu uŵelesi wu wangalumbana ni
wangaajogopa Akunnungu, Mwana jwa Mundu chankolele soni mundu jo, katema
kachaiche mu ukulu wa Atati ŵakwe, pamo ni achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela.”

9

1 Che Yesu ŵapundile kwasalila, “Isyene ngunsalila, apali ŵandu ŵane papapa chiŵaone
Akunnungu achitawalaga ni machili kwa matala gakupisyangana akanaŵe kuwa.”

Che Yesu akugalauka usyo
(Matayo 17:1-13; Luka 9:28-36)

2 Pagapite moŵa nsano ni limo, Che Yesu ŵaajigele che Petulo ni che Yakobo ni Che
Yohana, ŵalongene nawo pa chitumbi cheleu pajikape. Kweleko ku meeso ku Che Yesu
kwagalawiche paujo pao. 3 Iwalo yakwe yaliji yeswela mbee yanti mundu jwalijose
jwa pachilambo pano ngakupakombola kuswejesya chanti yeleyo. 4 Nipele, che Elia
ni che Musa ŵakopochele paujo pao ni ŵaliji nkukunguluka ni Che Yesu. 5 Che Petulo
ŵasalile Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, ikaliji yambone kuti uwe tutame panopano.
Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni liine li che Elia.” 6 Che Petulo
nganachimanya chakuŵecheta pakuŵa wose ŵajogwepe kwannope.

7 Nipele, lyakopochele liunde ni kwaunichila, liloŵe lyakopochele mu liunde lichitiji,
“Aju ni Mwanangu jungunnonyela, mumpilikanile jwelejo.” 8 Papopo ŵakulijiganya
ŵalolite akuno ni akunokuno, nambo nganambona mundu jwine ikaŵe Che Yesu pe.

9 Paŵatulukaga pa chitumbi, Che Yesu ŵakanyisye ŵanyawo kuti yele iŵaiweni akansalila
mundu jwalijose mpaka Mwana jwa Mundu pachachisyuka.

10 Nipele, ŵakulijiganya ŵagakamulichisye maloŵe go, nambo ŵaliji nkuusyana achin-
syene pe, “Kusyuka malumbo gakwe chichi?” 11 Nipele, ŵausisye Che Yesu, “Ana
kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti, chaiche kaje Che Elia?”

12 Che Yesu ŵajanjile, “Elo, che Elia chaiche kaje kukuŵika chile indu yose. Nambi
kwachichi ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti, Mwana jwa Mundu chasauche
kwannope ni kukanikwa? 13 Nambo une ngunsalila, che Elia ŵamasile kwika ni
ŵandu ŵampanganyichisye chachilichose chiŵasachile, mpela Malembelo ga Akunnungu
yagakuti kusala nkati ŵelewo.”

Che Yesu akunnamya jwanchanda jwakamwilwe ni masoka
(Matayo 17:14-21; Luka 9:37-43)

14 Che Yesu ni aŵala ŵakulijiganya ŵatatu paŵaaichilile ŵakulijiganya ŵane ŵala, ŵaweni
ŵandu ŵajinji ali ŵasyungwile achikanilanaga ni ŵakwiganya Malajisyo. 15 Papopo, ŵandu
wose paŵambweni Che Yesu, ŵasimosile kwannope, ŵautuchile kukwakomasya. 16 Che
Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana nkukanilana nawo ichichi?”

17 Mundu jumo mu mpingo wa ŵandu mula ŵajanjile, “Jwakwiganya, nannyichenawo
mwanangu kukwenu jwakamwilwe ni lisoka lyalikuntendekasya anakombole
kuŵecheta. 18 Katema kose lisoka palikunjinjila, likungwisya paasi ni likuntendekasya
mwanache jo chikopoche chiulo nkang'wa, achichilimyaga meeno ni kukakamala
chiilu. Naaŵendile ŵakulijiganya ŵenu alikoposye, nambo ŵalepele.”

19 Nipele, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwanya uŵelesi wangali chikulupi!
Ana chindame ni ŵanyamwe mpaka chakachi? Chinampililile mpaka chakachi? Mun-
yichisye mwanache jo.”
20 Ŵannyichisye ku Che Yesu. Lisoka palyambweni Che Yesu, papopo lyantasile
njilinjili jwanchanda jo, nombe ŵagwile paasi, ŵagalagete akuno alinkukopoka chiulo
kukang'wa. 21 Che Yesu ŵammusisye atatigwe jwanchanda jo, “Jwanchanda ju yatandite
chakachi yelei?”
Ŵajanjile, “Chitandile wanache wakwe. 22 Katema kakajinji lisoka lyo lyangwisyaga
pa mooto ni mmeesi kuti lyaulaje. Nambo iŵaga nkukombola kutendekanya chachili-
chose, ntukolele chanasa ni kutukamusya!”
23 Che Yesu ŵansalile, “Kwachichi nkuti, ‘Iŵaga ngukombola’? Yose ikukomboleka kwa
mundu jwakukulupilila.”
24 Papopo atatigwe jwanchanda jo ŵanyanyisye, “Ngukulupilila! Nambo chikulupi
changu chili chamwana, mungamuchisye ngole chikulupi chachikulungwa.”
25 Che Yesu paŵaweni kuti ŵandu ŵajinji ali nkusongangana paujo pao, walijamwiche
lisoka lila ni kulisalila, “Mmwe lisoka linkulekasya kuŵecheta ni kupilikana, ngunla-
mula nkopoche mwa jwanchanda ju, ni nkajinjila sooni.”
26 Pelepo lisoka lyanyanyisye, lyangwisisye njilinjili jwanchanda jo ni lyankopweche.
Jwanchanda jwaoneche mpela jwammwe, ni ŵandu ŵane ŵatite “Awile!” 27 Nambo Che
Yesu ŵankamwile nkono jwanchanda jo, ŵankamwisye ajimuche, nombejo ŵajimi.
28 Che Yesu paŵajinjile mu nyuumba, ŵakulijiganya ŵao ŵausisye pajika, “Kwachichi
twalepele kulikoposya lisoka lyo?”
29 Che Yesu ŵajanjile, “Lisoka lyanti yelei ngalikukopoka kwa litala lyalililyose ikaŵe
kwa kwapopelela Akunnungu pe.”

Che Yesu akuŵecheta sooni yankati chiwa chakwe
(Matayo 17:22-23; Luka 9:43b-45)

30 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatyosile peuto pala, ni ŵajendelechele ni ulendo
kupitila ku chilambo cha ku Galilaya. Nganasaka mundu jwalijose akumanye
kuŵaliji, 31 pakuŵa ŵaliji nkwajiganya ŵakulijiganya ŵao, ŵasalile, “Mwana jwa Mundu
chaŵichikwe mmakono mwa ŵandu, nombewo chammbulaje. Nambo pa lyuŵa lyaatatu
chiulajikwa pe chasyuche.”
32 Nambo ŵakulijiganya ŵao nganagamanyililaga malumbo ga maloŵe go, ni ŵajogwepe
kumbusya.

Nduni jwali jwankulu?
(Matayo 18:1-5; Luka 9:46-48)

33 Paŵaiche musi wa ku Kapelenaumu ŵajinjile mu nyuumba, nombe Che Yesu ŵausisye
ŵakulijiganya ŵao, “Ana mwitala mula mwakanilanaga ichichi?”
34 Nambo ŵanyawo ŵamyalele, pakuŵa paŵaliji mwitala mula, ŵaliji nkukanilana
yankati nduni jwali jwankulungwa mwa ŵanyawo. 35 Che Yesu ŵatemi paasi, ni
ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili ŵaasalile, “Mundu jwakusaka kuŵa
jwankulu akusachilwa alitulusye ni kuŵa jwannandi ni katumetume jwa wose.”
36 Sooni ŵanjigele mwanache ni kunjimika pasikati jao, ŵanjangete ni kwasalila,
37 “Jwalijose jwakumpochela mwanache mpela aju mu liina lyangu, akuumbochela
une, ni mundu jwakuumbochela une akwapochela ŵelewo ŵandumile une.”

Mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe
(Luka 9:49-50)

38 Che Yohana ŵaasalile Che Yesu, “Jwakwiganya, twammweni mundu ali nkugako-
posya masoka mu liina lyenu, ni twankanyisye ligongo nganaŵa njetu.”

39 Nambo Che Yesu ŵatite, “Kasimunkanya, pakuŵa ngapagwa mundu jwaku-
panganya yakusimonjeka kwa liina lyangu ni papopo kumechetela gangalumbana.
40 Ligongo mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe. 41 Isyene ngunsalila,
mundu jwalijose jwakumpa ngao wa meesi ga kung'wa, ligongo mwanya ndi ŵandu
ŵakwe Kilisito, isyene jwelejo chapochele mbote jakwe.

Yakuleŵekasya
(Matayo 18:6-9; Luka 17:1-2)

42 “Mundu jwalijose juchantendekasye jumo jwa achanandi ŵa ŵakungulupilila une
atende sambi, ikaliji yambone kwa jwelejo litaŵikwe liganga lyekulungwa lya kusyajila
pa lukosi pao ni kwaponya mu bahali kupunda kulamulikwa ni Akunnungu. 43 Iŵaga
nkono wenu ukunneŵasya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni nkono umo,
kupunda kuŵa ni makono gaŵili ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, moŵa gose
pangali mbesi. 44 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. 45 Ni iŵaga
lukongolo lwenu lukunneŵasya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni lukongolo
lumo kupunda kuŵa ni makongolo gaŵili ni kuponyekwa ku jehanamu pa mooto
wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. 46 Kweleko mbisu ngasikuwa ni mooto wakwe
ngaukusima. 47 Iyoyo peyo iŵaga liso lyenu likunneŵasya, nlikolopole! Mbaya kwinjila
ku umwenye wa Akunnungu ni liso limo kupunda kuŵa ni meeso gaŵili ni kuponyekwa
pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. 48 Kweleko mbisu ngasikuwa ni
mooto wakwe ngaukusima.

49 “Pakuŵa jwalijose chaachiswejeswa ni mooto mpela mbopesi ijikuti pakuswejeswa
ni njete.

50 “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe, chintaje chichi kuti
unonye wakwe uujile sooni?

“Nkolanje njete ja uganja pasikati jenu, ntamanje mu chitendewele.”

10

Che Yesu akwiganya yankati ulombela ni kulekangana
(Matayo 19:1-12; Luka 16:18)

1 Che Yesu ŵatyosile pelepo, ŵajawile kuchilambo cha ku Yudea mpaka peesi lusulo lwa
Yolodani. Mpingo wa ŵandu ŵajinji waajaulile sooni, nombejo ŵajiganyisye mpela iŵatite
pakusyoŵelela.

2 Nipele, Mafalisayo ŵane ŵajaulile ni kwalinga kwa kwawusya, “Ana Malajisyo ga
Akunnungu gakukunda kuti jwannume kwaleka ŵankwakwe?”

3 Che Yesu ŵajanjile, “Ana che Musa ŵannajisye chichi?”

4 Ŵanyawo ŵajanjile, “Che Musa ŵalajisye kuti, jwannume akukombola kumpa talaka
ŵankwakwe ni kwaleka.”

5 Che Yesu ŵaasalile, “Che Musa ŵagalembile malajisyo go kwaligongo lya ungaji-
ganyikwa wenu. 6 Nambo che Musa ŵalembile, chitandile kupagwa kwa chilambo,
Akunnungu ŵangumbile jwannume ni jwankongwe. 7 Kwa ligongo lyo jwannume
chachinleka atatigwe ni achikulugwe, nombejo chalumbikane ni ŵankwakwe, 8 ni ŵaŵili
wo chachiŵa chiilu chimo. Sambano ngakuŵa ŵaŵili sooni, nambo chiilu chimo.
9 Nipele, chalumbikenye Akunnungu, mundu ngasachilekanganya.”

10 Paŵausile sooni mu nyuumba, ŵakulijiganya ŵaausisye Che Yesu nkati majiganyo
go. 11 Nombewo ŵaasalile, “Mundu jwalijose jwakunleka ŵankwakwe ni kulombela
jwankongwe jwine, akuntendela chikululu ŵankwakwe. 12 Iyoyo, jwankongwe jwakun-
leka jwannume jwao ni kulombwa ni jwannume jwine, akuntendela chikululu jwan-
nume jwao.”

Che Yesu akwapa upile ŵanache
(Matayo 19:13-15; Luka 18:15-17)

13 Ŵandu ŵampepe ŵannyichisye Che Yesu ŵanache achanandi ŵasajichile makono gao,
nambo ŵakulijiganya ŵao ŵaakalipile ŵandu wo. 14 Che Yesu paŵaiweni yeleyo, yachim-
ile ni ŵaasalile, “Mwaleche ŵanache achanandi aichanje kukwangu, kasimwalekasya,
pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wa ŵandu mpela ŵeleŵa. 15 Isyene ngun-
salila, mundu jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela ŵanache
achanandi ngaajinjila mwelemo ng'oo.” 16 Nipele, ŵajangete ŵanache ni kwasajichila
makono ni kwapa upile.

Mundu jwachipanje
(Matayo 19:16-30; Luka 18:18-30)

17 Che Yesu paŵatandite sooni ulendo wao, mundu jumo ŵambutuchile ni
kwatindiŵalila ni ŵausisye, “Jwakwiganya jwambone, ana ndende chichi pakuti
mbochele umi wa moŵa gose pangali mbesi?”
18 Che Yesu ŵajanjile, “Ana ligongo chi nkuumilanga jwambone? Ngapagwa
mundu jwaali jwambone ikaŵe Akunnungu jika pe. 19 Ntakugamanyilila makanyo
gagakuti, ‘Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjiŵa ni Kasinsala ya unami
ni Kasimunnambuchisya njenu, ni Mwachimbichisye atati ŵenu ni achikulu ŵenu.’ ”
20 Mundu jula ŵajanjile, “Jwakwiganya, makanyo gose go nagakamulichisye chi-
tandilile ku uwanache wangu.”
21 Che Yesu ŵalolechesye kwa kwanonyela, ŵansalile, “Chinsoŵile chindu chimo.
Njaule nkasumisye yose inkwete, ni mbiya syo nkaape ŵakulaga, nombe mmwe
chinkole chipanje kwinani kwa Akunnungu. Nipele nnyiche munguye.” 22 Mundu jo
paŵapilikene yeleyo, ŵapwele ntima ni ŵajawile achipukunyaga ntwe, pakuŵa ŵaliji ni
ipanje yejinji ni nganasaka kwapa ŵane ipanje yao.
23 Nipele Che Yesu ŵalolite kosekose, ni ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Chiilimbe
kwannope kwa ŵandu ŵaipanje kwalechelela Akunnungu ŵaatawale!”
24 Ŵakulijiganya ŵagasimosile maloŵe gao, nambo Che Yesu ŵaasalile sooni,
“Achiŵanangu, chiilimbe kwannope kwa ŵandu kwalechelela Akunnungu ŵaatawale!
25 Chiiŵe yakulimba kuchitenda chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia, kupeleta pa
chipowo cha sindano. Iyoyo peyo, ikuloleka kuti, chiiŵe yakulimba kwannope kwa
mundu jwachipanje kwalechela Akunnungu ŵaatawale!”
26 Ŵakulijiganya ŵao ŵasimosile nnope, ŵaliusisye, “Ana sambano nduni juchakombole
kulupuswa?”
27 Che Yesu ŵalolechesye ni kwasalila, “Kwa ŵandu ngaikukomboleka, nambo ngaŵa
yeleyo kwa Akunnungu, pakuŵa kwa Akunnungu yanayose ikukomboleka.”
28 Che Petulo ŵansalile Che Yesu, “Nnole! Ni uweji tulesile indu yose ni kunkuya
mmwe!”
29 Che Yesu ŵatite, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyuumba jakwe
pane achapwakwe pane achalumbugwe pane achikulugwe pane atatigwe pane
achiŵanagwe pane migunda, kwa ligongo lyangu une ni kwa ligongo lya Ngani Jambone,
30 mundu jo chapochele mbwee katema kakaka. Chapochele nyuumba syasijinji ni
achalongo ni achalumbu ni achaŵelesi ni ŵanache ni migunda pamo ni masauko.
Nambo mchilambo chachikwika, chapochele umi wa moŵa gose pangali mbesi.
31 Nambo achajinji ŵakuliganichisya kuti ali achakulu sambano, chatuluswe ni ŵandu
ŵakulitulusya sambano, chachiŵa achakulu.”

Che Yesu akuŵecheta kaatatu yankati chiwa chao
(Matayo 20:17-19; Luka 18:31-34)

32 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkukwesya kwaula ku Yelusalemu nombe
Che Yesu ŵalongolele. Ŵakulijiganya ŵao ŵasimosile, ni ŵandu ŵaŵaliji nkwakuya wose
ŵajogwepe. Che Yesu ŵaajigele sooni ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili pachisyepela,
ni kwasalila indu ichiyakopochele. 33 Ŵaasalile, "Mpilikane, tukukwesya kwaula ku
Yelusalemu, ni kweleko Mwana jwa Mundu chajaule kukutyosyekwa kwa achakulu
ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo. Ni ŵanyawo chanlamulile chiwa ni kwataga
mmakono ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 34 Nombe chaachintendela chanache ni
chaachinsunila mata ni chaachimputa mbokola ni kumbulaga. Nambo pa lyuŵa
lyaatatu chasyuche."

Che Yakobo ni che Yohana akwaŵenda chindu Che Yesu (Matayo 20:20-28)

35 Nipele che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo, ŵajawile ku Che Yesu ni
ŵatite, "Jwakwiganya, tukusaka ntupanganyichisye chindu chachitummende."
36 Che Yesu ŵausisye, "Ana nkusaka nampanganyichisye chichi?"
37 Ni ŵajanjile, "Pachintawale mu ukulu wenu, tukummenda tutame jumo kundyo ni
jwine kunchiji kwenu."
38 Nambo Che Yesu ŵaasalile, "Ngankuchimanyilila chinkuchiŵenda! Uli chinkom-
bole kuching'welela chikombe cha masauko chingung'welela une pane kubatiswa mu
ubatiso ungubatiswa une?"
39 Ŵajanjile, "Tukupakombola."
Che Yesu ŵaasalile, "Isyene chinng'welele chikombe chingung'welela une ni ku-
batiswa ubatiso ungubatiswa une. 40 Ni kwa aŵala ŵachatame kundyo pane kunchiji
kwangu, ngaŵa masengo gangu. Nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo ŵele
ŵaŵaasagwile."
41 Ŵele ŵakulijiganya likumi paŵapilikene chechila chiŵaŵendile che Yakobo ni che
Yohana, ŵaatumbilile. 42 Nipele, Che Yesu ŵaaŵilasile ŵakulijiganya wo ni ŵaasalile,
"Nkumanyilila kuti ŵandu ŵakuganichikwa ali ilongola wa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi,
akwalongosya ŵandu ŵao kwa machili. Ni ŵele ilongola wo akwete ulamusi wauku-
lungwa pachanya ŵandu ŵao. 43 Nambo ikaaŵa yeleyo kwa ŵanyamwe, sooni jwalijose
jwakusaka kuŵa jwankulu pasikati jenu, aŵeje katumetume jwa wose. 44 Nombe
jwalijose jwakusaka kuŵa jwankulu kupunda wose aŵeje kapolo jwa wose. 45 Pakuŵa
Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuu-
tyosya umi wao kwa kwawombola ŵandu ŵajinji."

Che Yesu akunnamya che Batimayo jwangalola (Matayo 20:29-34; Luka 18:35-43)

46 Nipele, ŵaiche ku Yeliko. Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao pamo ni mpingo weku-
lungwa wa ŵandu paŵaliji nkutyoka mu musi wo, mundu jumo juŵaliji ngakulola, liina
lyakwe che Batimayo mwanagwe che Timayo, ŵatemi mungulugulu litala achiŵendaga.
47 Paŵapilikene kuti ali Che Yesu jwa ku Nasaleti ŵaliji nkupita pelepo, ŵatandite kun-
yanyisya achitiji, "Che Yesu, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!"
48 Ŵandu ŵajinji ŵankalipile kuti amyalale, nambo jwelejo ŵajendelechele kunyanyisya
achitiji, "Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa!"
49 Che Yesu ŵajimi ni ŵatite, "MwaŵIlanje."
Nipele, ŵammilasile mundu jwangalola jula, ŵansalile, "Nkamulisye ntima! Njimuche,
akummilanga."
50 Nombejo ŵaponyisye kwakutalichila mwinjilo wakwe, ŵagulwiche, ni ŵajaulile Che
Yesu.
51 Che Yesu ŵammusisye jwelejo, "Nkusaka nampanganyichisye ichichi?"

Jwangalola jo ŵanjanjile, “Jwakwiganya, ngusaka mbate kulola.”
52 Che Yesu ŵansalile, “Njaule chikulupi chenu chinnamisye.”
Papopo mundu jo ŵatandite kulola, nipele ŵalongene nawo Che Yesu.

11

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kuchina
(Matayo 21:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)

1 Paŵaliji nkuŵandichila ku Yelusalemu, ŵaiche mmisinda ja ku Besefage ni ku Besania, chiŵandi ni Chikwesya cha Miseituni. Pelepo Che Yesu ŵaatumile ŵakulijiganya ŵao ŵaŵili. 2 Ni ŵaasalile, “Njaule pansinda wauli mmbujo mwenu, pachinkajinjileje po chinkansimane mwanambunda jwanganakwelekwe ni mundu kose, ali ataŵikwe, nkangopole ni kunnyika nawo apano. 3 Ambusyaga mundu, ‘Ligongo chi nkutenda yeleyo?’ Mwasalile, ‘Ambuje akunsaka, ni chaachimmusya mwachitema pe.’ ”
4 Nipele, ŵakulijiganya wo ŵajawile ni kunsimana mwanambunda ali ataŵikwe pachiŵandi ni nnango, muumbali mwa litala. Paŵangopolaga, 5 ŵandu ŵampepe ŵaŵajimi pelepo ŵausisye, “Uli, mbona nkungopola mwanambunda jo?”
6 Ŵakulijiganya ŵajanjile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu, ni ŵandu ŵala ŵaalesile ajaule najo. 7 Ŵampelechele Che Yesu mwanambunda jula. Ŵatandiche iwalo yao pangongo wa mwanambunda jula, ni Che Yesu ŵatemi pachanya pakwe. 8 Ŵandu ŵajinji ŵatandiche iwalo yao mwitala, ni ŵane ŵatemenye nyambi sya mwana sya itela mmigunda ni kutandika mwitala kwa kwachimbichisya. 9 Nipele ŵandu ŵaŵalongolele ni ŵane ŵaŵakuyaga panyuma ŵanyanyisye achitiji, “Alapikwe Akunnungu! Akunnungu ampe upile jwelejo jwakwika mu liina lya Ambuje! 10 Akunnungu aupe upile umwenye waukwika wa atati ŵetu Mwenye che Daudi. Ajinichilwe Akumanani!”
11 Che Yesu wajinjile mmusi wa ku Yelusalemu, ni ŵapelengenye pa Nyuumba ja Akunnungu, ni ŵalolesyelolesye. Nambo pakuŵa jaliji ligulo, ŵajawile kunsinda wa ku Besania pamo ni ŵakulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili.

Che Yesu akuchilwesya chitela cha nkuju
(Matayo 21:18-19)

12 Malaŵi jakwe, paŵatyochelaga ku Besania, Che Yesu jakwete sala. 13 Nipele, ali kwakutalichila ŵachiweni chitela cha ntini chana masamba gamajinji. Ŵajawile kukuchilola, alole iŵaga chakombole kupata chisogosi chachili chose. Paŵaiche pachitela pala ŵachisimene masamba pe pangali chisogosi, ligongo nganikaŵa katema kakwe ka kusogola. 14 Pelepo Che Yesu ŵachisalile chitela chila, “Chitandile sambano ni kuendelechela, ngapagwa mundu juchalye sooni isogosi yenu!”
Ni ŵakulijiganya ŵao ŵampilikene paŵaŵechete gelego.

Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-17; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

15 Nipele paŵaiche ku Yelusalemu, Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni ŵatandite kwatopolela paasa, ŵandu ŵaŵaliji nkusumisya ni kusuma indu mwelemo. Ŵapikwile mesa sya ŵakutindanya mbiya ni itengu ya ŵandu ŵaŵasumisyaga nguunda. 16 Iyoyo, ŵakanyisye mundu jwalijose akajigala chachili chose kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu. 17 Nipele, ŵajiganyisye, “Mmalembelo ga Akunnungu, Akunnungu akuti, ‘Nyuumba jangu chijiŵilanjikwe nyuumba ja kupopelela kwa ŵandu wose ŵa pachilambo!’ Nambo ŵanyamwe njitesile jiŵe mbugu ja kulisisila ŵa wiyi!”
18 Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo paŵapilikene yelei, ŵatandite kusosa litala lya kwaulaga Che Yesu. Nambo ŵanjogwepe, ligongo ŵandu ŵajinji ŵaliji nkusimonga wiganye wakwe.

19 Pakwaswele, Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵakopweche musi wo.

Lijiganyo lya chitela cha nkuju chachinyasile
(Matayo 21:20-22)

20 Kundaŵi jakwe, paŵapitaga ŵachiweni chitela cha ntini chila chili chijumwile koo, kutandilila mmichiga mpaka ku nyambi. 21 Che Petulo ŵagakumbuchile agala gaŵaŵechete Che Yesu, ni ŵansalile, "Jwakwiganya, nnole! Chitela cha ntini chimwalwesisye chila chijumwile!"

22 Che Yesu ŵaasalile, "Mwakulupilile Akunnungu. 23 Isyene ngunsalila, mundu achichisalilaga chitumbi chi, 'Ntupuche nkaliponye mbahali,' pangakola lipamba mu ntima mwakwe ni akulupililaga kuti chaŵechete cho chichitendekwe, chichitendekwe kukwakwe. 24 Kwa ligongo lyo ngunsalila, pankupopela ni kuŵenda chindu, nkulupilile kuti nkuchipochela, nombecho chichiŵe chenu. 25 Pankupopela, iŵaga kwana mundu jwanneŵele, mwalechelesye yangalumbana yantendele, kuti Atati ŵenu ŵa kwinani annechelesye sambi syenu. 26 Nambo iŵaga ngumwalechelesya ŵane sambi syao, Atati ŵenu ŵa kwinani nombe ngannechelesya sambi syenu."

Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu
(Matayo 21:23-27; Luka 20:1-8)

27 Nipele ŵaiche sooni ku Yelusalemu. Che Yesu paŵaliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu, achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ni achachekulu ŵajaulile, 28 ni ŵausisye, "Ana nkugatendekanya gelega kwa ulamusi wa acheni? Ŵaani ŵampele ulamusi wa kuitendekanya yeleyi?"

29 Che Yesu ŵajanjile, "None chinambusye liusyo limo. Iŵaga chimunyanje none chinansalile kwa ulamusi wa acheni nguitenda indu yi. 30 Musalile, ubatiso u che Yohana waumile kwinani, pane kwa ŵandu?"

31 Ŵanyawo ŵatandite kuusyana jwine ni jwine achitiji, "Twajilaga, 'Waumile kwinani', chatuusye, 'Kwachichi nganimwakulupilila che Yohana?' 32 Ni twatiji, 'Waumile kwa ŵandu,' chiiŵe uli?" Ŵaujogwepe mpingo wa ŵandu, pakuŵa ŵandu wose ŵakulupilile kuti che Yohana ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu. 33 Nipele, ŵanjanjile Che Yesu, "Ngatukumanyilila."

Nombejo ŵaasalile, "None jwakwe ngangunsalila kwa ulamusi wa acheni nguitendekanya yeleyi."

12

Chitagu cha ngunda wa misabibu ni ŵakulima
(Matayo 21:33-46; Luka 20:9-19)

1 Che Yesu ŵatandite kuŵecheta nawo kwa itagu achitiji, "Mundu jumo ŵalimile ngunda wa misabibu. Ŵausunguchisye lutenje ni ŵasolite pakuminyila sabibu, ni ŵataŵile chilindo cha penani. Nipele ŵaajasimisye ŵandu ngunda wo, nombejo ŵajawile kuchilambo chine. 2 Katema ka magungulo, ŵantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa ŵakulima ŵala kukujigala chigaŵanyo cha magowolo gao. 3 Ŵakulima ŵala ŵankamwile kapolo jo, ŵamputile ni kumminga makono pe. 4 Nipele nsyene ngunda jula, ŵantumile sooni kapolo jwine. Ŵakulima ŵala ŵammulesye mu ntwe kapolo jo ni kumpanganyichisya indu ya soni. 5 Iyoyo peyo, nsyene ngunda jo ŵantumile sooni kapolo jwine, jwelejo ŵagambile kumbulaga. Ni ŵane ŵajinji uŵatumikwe, ŵane ŵaputikwe ni ŵane ŵaulajikwe."

6 Che Yesu ŵajendelechele kuŵecheta, "Mundu jula ŵasigalilwe ni mundu jumo, mwanagwe jwakunonyelwa. Mbesi jakwe ŵantumile jwelejo achitiji, 'Champikanile pakuŵa ali mwanangu.'

7 “Nambo ŵakulima ŵala paŴammweni ŵaŴechetesyene achitiji, ‘Aju ni juchapochele iŴagosele, twende tummulaje kuti indu iŴagosele tujigale uwe!’ 8 Nipele ŵankamwile ni kummulaga ni kumponyela paasa pa ngunda wa misabibu wo.”

9 Che Yesu ŵausisye, “Nipele, ana nsyene ngunda wo chaachitenda chichi? Chaiche ni kwaulaga ŵakulima wo ni kwapa ŵakulima ŵane ngunda wa misabibu wo. 10 Ana nganinsyome Mmalembelo ga Akunnungu?

‘Liganga liŴalikanile ŵakutaŴa
sambano, lilyolyo litendekwe liganga lyekulungwa lya nsingi.
11 Ambuje ni ŵachitesile chindu chi,
nombecho chikutusimosya!’ ”

12 Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ni achachekulu, ŵaimanyi kuti chitagu cho chaliji nkwagamba ŵanyawo. Ŵasachile ŵakamule Che Yesu, nambo ŵajogwepe ŵandu, ŵannesile, ni ŵanyawo ŵatyosile.

Liusyo lyankati kwausya nsongo (Matayo 22:15-22; Luka 20:20-26)

13 Kanyuma, Mafalisayo ŵampepe ni ŵandu ŵa mpingo u che Helode, ŵatumikwe kuti akaatanjisye Che Yesu kwa maloŴe gao. 14 Ŵaajaulile ni kwasalila, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti alakwe ni mundu junkuŴecheta yaili isyene, pakuŴa ngankogopa ukulu wa mundu namose nganinkola lusagu, nambo nkwiganya usyene wa litala lya Akunnungu. Ntusalile, ana ili yambone pane ngaŴa yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma? Tujaule tukalipe pane tunajaule?”

15 Nambo Che Yesu ŵaumayilile ulamba wao, ŵausisye, “Kwachichi nkuuninga? Muunyichisye mbiya najilole.”

16 Ŵampelechele mbiya jo. Nombejo ŵausisye, “Ana ku meeso ku ni liina li, ya acheni?”

Ni ŵanyawo ŵanjanjile, “Ya Mwenye jwa ku Loma.”

17 Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Yaili ya Mwenye jwa ku Loma mwapeje Mwenye jwa ku Loma ni yaili ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.”

Ŵandu ŵala ŵansimosile nnope Che Yesu.

Liusyo lyankati kusyuka (Matayo 22:23-33; Luka 20:27-40)

18 Nipele Masadukayo ŵakuti ngapagwa kusyuka ŵanjaulile Che Yesu ni kummusya, 19 “Jwakwiganya, che Musa ŵatulembele kuti, ‘Mundu awililwagwa ni mpwakwe ni mundu jwawile jo annekaga ŵankwakwe pangali ŵanache, mpwakwe mundu jo akusachilwa annombele jwakuwililwa jo kuti ammelechele mpwakwe ŵanache.’ 20 Tujileje, ŵapali achachanda nsano ni ŵaŴili, jwa kwitiwo ŵalombele nambo ŵawile pangaleka mwanache. 21 Ni jwaaŴili ŵajinjile majuumba, nombejo ŵawile pangaleka mwanache. Yakopochele iyoyo ni kwa mpwakwe jwaatatu. 22 Wose nsano ni ŵaŴili wo, ŵawile pangaleka ŵanache. Mbesi jakwe jwankongwe jo ŵawile nombejo. 23 Nipele, pa lyuŴa lya kusyuka kwa ŵandu, jwankongwe jo chachiŴa jwa ŵaani? PakuŴa achalongo wose nsano ni ŵaŴili ŵala ŵannombele jwelejo.”

24 Che Yesu ŵaasalile, “Ŵanyamwe nsochele, ligongo ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu namose machili ga Akunnungu. 25 Ŵandu ŵawile pachachisyuka, ngasalombela atamuno kulombwa, chachiŴa mpela achikatumetume ŵa kwinani. 26 Nambo ngani jankati kusyuka kwa ŵandu ŵawile, ana nganinsyome mmalembo ga che Musa, ngani ja chisukutu chichakolelaga mooto? Akunnungu ŵansalile che Musa, ‘Une ndili Akunnungu ŵa che Iblahimu ni Akunnungu ŵa che Isaka ni Akunnungu ŵa che Yakobo.’ 27 Nipele, ŵelewo nganaŴa Akunnungu ŵa ŵandu ŵawile, nambo ali Akunnungu ŵa ŵandu ŵajumi. Ŵanyamwe nsochele nnope.”

Lilajisyo lyekulu
(Matayo 22:34-40; Luka 10:25-28)

28 Jumo jwa ŵakwiganya Malajisyo ŵaiche pelepo ni ŵagapilikene makani gao. Paŵaiweni
kuti Che Yesu ŵaajanjile uchenene Masadukayo ŵala, ŵansejelele Che Yesu ni kumbusya,
"Ana Lilajisyo chi lyalili lyekulu kupunda gose?"
29 Che Yesu ŵajanjile, "Lilajisyo lyalili lyekulu ni ali: 'Mpilikane, ŵanyamwe ŵandu
ŵa ku Isilaeli! Ambuje Akunnungu ŵetu, jika pe ali Ambuje. 30 Mwanonyele Ambuje
Akunnungu ŵenu kwa ntima wenu wose ni kwa umi wenu wose ni kwa lunda lwenu
wose ni kwa machili genu gose.' 31 Lilajisyo lyaaŵili lyalili lyekulu lili ali: 'Munnonyele
njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.' Ngapagwa Lilajisyo liine lyalili lyekulu
kupunda Malajisyo gaŵili ga."
32 Nipele, jwakwiganya Malajisyo jula ŵansalile Che Yesu, "Jwakwiganya, njanjile
yambone! Isyene Akunnungu ali ŵamo pe, ni ngapagwa jwine nambo ŵelewo jika pe.
33 Ni mundu akusachilwa annonyele Akunnungu ni ntima wose ni lunda lwao lose ni
machili gao gose ni kunnonyela njakwe mpela yakuti pakulinonyela nsyene. Kutenda
yeleyo ili yambone kupunda kwatyochesya Akunnungu mbopesi sya kocha ni sadaka
sine syasikutyosyekwa kwa Akunnungu." 34 Che Yesu paŵaiweni kuti mundu jo ajanjile
kwa lunda ŵansalile, "Mmwejo nganimme kwakutalichila kwalechelela Akunnungu
antawale."
Kutandilila katema ko ngapagwa mundu juŵalinjile sooni kumbusya Che Yesu
chachili chose.

Liusyo lyankati Kilisito
(Matayo 22:41-46; Luka 20:41-44)

35 Che Yesu paŵaliji nkwajiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵausisye ŵandu,
"Kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti Kilisito, ali jumo pe mu uŵelesi u che
Daudi? 36 Mbumu jwa Akunnungu ŵanlongwesye che Daudi, nombejo ŵatite,
'Ambuje ŵansalile Ambuje ŵangu,
Ntame kundyo kwangu,
mpaka pachinaatamiche ŵammagongo ŵenu paasi pa sajo syenu.'
37 "Che Daudi nsyene akummilanga Kilisito, 'Ambuje,' iŵele uli sooni Kilisito aŵe jumo
pe mu uŵelesi u che Daudi?" Mpingo wa ŵandu ŵampilikanile kwa lukondwa.

Che Yesu akwasalila ŵandu alilolechesye ni ŵakwiganya Malajisyo
(Matayo 23:1-36; Luka 20:45-47)

38 Che Yesu paŵajiganyaga ŵatite, "Nlilolechesye ni ŵakwiganya Malajisyo ŵakusaka
kwendajenda ali awete minjilo jajileu, ŵakunonyelwa akomasikwe kwa kuchimbichikwa
peuto pakusumichisya malonda. 39 Sooni akunonyelwa kutama mu itengu ya mm-
bujo, mmajumba ga kupopelela Ŵayahudi ni kutama mmauto ga kuchimbichikwa,
pa chindimba cha chakulya. 40 Kwa kwalambusya, akwasumula ipanje achakongwe
ŵawililwe ni achiŵankwawo, ni kwa kulilosya kuti ali ŵandu ŵambone, akupopela
mapopelo gamaleu. Kwalyele ligongo lyo, chalamulikwe kwa chikali nnope kupunda
ŵandu ŵane."

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni ŵankwawo
(Luka 21:1-4)

41 Che Yesu ŵatemi chiŵandi ni lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akun-
nungu, ŵaliji nkulolechesya ŵandu paŵalinji nkutaga mbiya. Ŵaipanje ŵajinji ŵatasile
mbiya syasijinji. 42 Nipele ŵaiche jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni ŵankwawo,
jwelejo ŵatasile mbiya syasinandi siŵili. 43 Pelepo Che Yesu ŵaaŵilasile ŵakulijiganya
ŵao, ŵaasalile, "Isyene ngunsalila, jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni ŵankwakwe
ju, atasile yejinji mu lisanduku lya kugosela sadaka, kwapunda ŵandu ŵane wose.

44 Pakuŵa ŵandu ŵane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya mu ipanje
yao. Nambo jwankongwe ju nkulaga kwakwe, atasile yose yakwete."

13

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 24:1-2; Luka 21:5-6)

1 Che Yesu paŵaliji nkukopoka pa Nyuumba ja Akunnungu, jumo jwa ŵakulijiganya ŵao
ŵatite, "Jwakwiganya, nlole maganga ga ni nyuumba si isitite pakusalala ni kusimosya!"
2 Che Yesu ŵansalile, "Ana nkugawona majumba gamakulungwa ga? Ngalisigalila
liganga pa liganga liine, liganga lyalililyose chilityochekwe."

Kulaga ni masauko
(Matayo 24:3-14; Luka 21:7-19)

3 Che Yesu paŵatemi pa chitumbi chachigumbele itela ya Miseituni chachikulolegana
ni Nyuumba ja Akunnungu, che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana ni che And-
ulea ŵausisye Che Yesu paŵaliji jika pe. 4 "Choonde ntusalile, gelego chigakopochele
chakachi? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gaŵandichile kukopochela gelego?"
5 Che Yesu ŵaasalile, "Nlilolechesye, mundu akanlambusya. 6 Ŵandu ŵajinji chaaiche
kwa liina lyangu, achitiji, 'Une ndili Kilisito!' Nombewo chiŵalambusye ŵandu ŵajinji.
7 Ni ŵanyamwe pachinchipikana ya ngondo ni usone wa ngani ja ngondo, ngasinjogopa.
Gelego gakusachilwa gatyochele, nambo mbesi jila jikanaŵe kwika. 8 Ŵandu ŵa
chilambo chimo chaachimenyana ni ŵandu ŵa chilambo chine, ni ŵandu ŵa umwenye
umo chaputane ni ŵandu ŵa umwenye wine. Chichityochele chindendemesi cha
chilambo ni sala jajikulungwa panepane. Yele yose chiiŵe mpela ndande ja chilungusi
cha kuligopola.
9 "Ŵanyamwe nlilolechesye, pakuŵa ŵandu chankamule ni kunjausya mmikun-
gulu ni kumputanga mmajumba ga kupopelela Ŵayahudi. Chaachinjausya paujo pa
ŵakulamula ni mamwenye ligongo lyangu kuti nkombole kuuŵalanjila umboni wa ngani
syangu. 10 Nambo mbesi jikanaŵe kwika, Ngani Jambone jikusachilwa jilalichilwe
kaje kwa ŵandu wose. 11 Nombewo pachachinkamula ni kunjausya pankungulu,
nkaganisya kaje ichimmechete. Mmecheteje chachili chose chachimpegwe katema ko,
pakuŵa ngaŵa ŵanyamwe uchimmechete nambo Mbumu jwa Akunnungu. 12 Nlongo
changalauche nlongo njakwe aulajikwe, nombe atati changalauche mwanagwe aula-
jikwe, nombe ŵanache chiŵakane ni kwaulaga achaŵelesi ŵao. 13 Ŵandu wose chaach-
inchima ŵanyamwe kwa ligongo lya liina lyangu. Nambo juchapililile mpaka kumbesi
jo chakulupuswe mu kulamulikwa moŵa gose pangali mbesi.

Kulaga kwakukulungwa
(Matayo 24:15-28; Luka 21:20-24)

14 "Nambo pachinchione, 'Chindu cha uchimwa chachikwikanawo uwonasi,' chijimi
pangaŵa pakwe." Jwakusyoma amanyilile malumbo gakwe. "Ŵandu ŵaali kuchilambo
cha ku Yudea autuchile kumatumbi. 15 Mundu jwali paasa nyuumba jao, akalikaŵisya
kwinjila nkati kukujigala chindu, nambo agambe kuutuka! 16 Ni mundu jwali ku-
migunda, akauja sooni kumusi kukujigala mwinjilo wakwe. 17 Ngwakolela chanasa
achakongwe ŵachakole itumbo ni ŵachajonjesye pa moŵa go, pakuŵa chalaje kwannope!
18 Mpopele kuti indu yo ikakopochela pa moŵa ga mbepo. 19 Pakuŵa pa moŵa go
ŵandu chalaje ulaje wanganiutyochele chitandile kundanda, Akunnungu paŵagumbile
chilambo mpaka lelo, ni ngautyochela sooni. 20 Nambo ikaliji Ambuje ngakapungusye
moŵa go, ngapagwa mundu jwakakulupwiche. Nambo kwa ligongo lya ŵandu ŵao
ŵaŵasagwile, apungwisye moŵa go.

21 “Nipele, pa moŵa go ansalilaga mundu, ‘Nnole, Kilisito ali apano,’ pane ‘Ali
apala,’ ngasimwakulupilila. 22 Pakuŵa chachikopochela ŵanya Kilisito ŵa unami
ni ŵakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo ni yakusimosya, yakombolekaga,
ŵalyungasye ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu. 23 Nambo ŵanyamwe nlilolechesye. Une
masile kunsalila chile gose gakanaŵe kukopochela.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu
(Matayo 24:29-31; Luka 21:25-28)

24 “Nambo gamalaga moŵa ga malagasyo go, lyuŵa chilipilile ni lwesi ngalulan-
guchisya. 25 Ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni indu yose yaili ni machili
kumaunde chiitinganyikwe. 26 Pelepo chachimmona Mwana jwa Mundu, achiikaga
mwiunde kwa machili gamakulungwa ni ukulu. 27 Chiŵatume achikatumetume ŵao
ŵa kwinani kukwasonganya ŵandu ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kutyochela mbande
syose ncheche sya chilambo. Kutyochela kwakulikose pa chilambo.

Lijiganyo lya chitela cha nkuju
(Matayo 24:32-35; Luka 21:29-33)

28 “Nlijiganye yeleyi kutyochela mu chitagu cha chitela cha ntini. Pankusiona nyambi
syakwe sitepetele ni kusipuka masamba, nkumanyilila kuti katema ka ula kaŵandichile.
29 Iyoyo peyo, ŵanyamwe pachinchiiona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti,
Mwana jwa Mundu aŵandichile nnope kwika. 30 Isyene ngunsalila, uŵelesi wu ngaumala
gakanaŵe kukopochela gele gose. 31 Kwinani ni chilambo chiimale, nambo maloŵe
gangu chigakopochele isyene mpela indite pa kusala.

Ngapagwa jwakulimanyilila lyuŵa lya mbesi
(Matayo 24:36-44)

32 “Nambo, pachanya lyuŵa lya mbesi namose saa jakwe, ngapagwa mundu
jwakumanyilila, atamuno achikatumetume ŵa kwinani ngakumanyilila, namose
Mwana jwa Akunnungu ngakumanyilila. Ikaŵe Atati Akunnungu pe ni ŵakumanyilila.
33 Nlilolechesye ni kuliŵika chile, pakuŵa nganku kamanyilila katema ko chikaiche
chakachi. 34 Chiichiŵa mpela mundu jwakwaula ulendo, kujileka nyuumba jakwe ni
kwalechela ulamusi achikapolo ŵao, jwalijose ni masengo gakwe, nipele ŵannajisye
jwakulindilila pannango kuti aŵeje meeso pe. 35 Nipele nliŵiche chile, pakuŵa ngan ku-
manyilila nsyene nyuumba chauje katema chi. Pane chauje ligulo, pane pasikati chilo,
pane kuninkucha ni pane kundaŵi. 36 Nliŵiche chile, aujaga chisisimuchile, ansimane
ndi meeso pe. 37 Ingunsalila ŵanyamwe ni ingwasalila wose, nliŵiche chile!”

14

Achakulu ŵambopesi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

1 Gasigalile moŵa gaŵili likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka ni chindimba cha
mikate jangataga amila. Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa
itajile pakwakamula Che Yesu, mwangamanyilila jwalijose ni kummulaga. 2 Ŵatite,
“Tukatenda yeleyo katema ka chindimba cha Pasaka, kuti ŵandu akatindiganya.”

Jwankongwe akunjitilila Che Yesu mauta
(Matayo 26:6-13; Yohana 12:1-8)

3 Che Yesu ŵaliji ku Besania, kumusi ku che Simoni juŵaliji jwamatana. Paŵalyaga,
ŵaiche jwankongwe jumo juŵaliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya-
likuŵilanjikwa alabasta, chachili ni mauta ga kununjila nnope ga ntengo wekulungwa
gagakuŵilanjikwa nado. Ŵakasile chuupa cho, ni kwajitila mauta Che Yesu mu ntwe.

4 Ŵandu ŵampepe ŵaŴaliji pamo ni Che Yesu yachimile achitiji, “Kwachichi akugajonanga mauta ga ntengo ga? 5 Ngati akasumisye mauta ga ni kupata mbiya syasijinji ni kwapa ŵandu ŵakulaga!” Nipele ŵankalipile kwannope jwankongwe jo.

6 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Munneche! Nkunsauchisya ichichi? Jweleju ambanganyichisye chindu chambone. 7 Ŵandu ŵakulaga chaŴe ni ŵanyamwe moŴa gose, iŴaga nkusaka kwakamuchisya nkukombola. Nambo une nguŴa ni ŵanyamwe moŴa gose. 8 Jweleju atesile yakombwele. Alongolele kuchijitilila mauta chiilu changu, kuchiŴika chile, gakanaŴe masiiko gangu. 9 Isyene ngunsalila, kwakulikose pachilambo pachijilalichikwe Ngani Jambone ni achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwakwakumbuchila.”

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu (Matayo 26:14-16; Luka 22:3-6)

10 Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili ŵala, ŵajawile kwa achakulu ŵambopesi kuti akombole kwagalauka Che Yesu. 11 Achakulu ŵambopesi ŵasangalele pakupikana ngani jo, ni ŵannanjile kuti chiŴaape mbiya. Nipele che Yuda ŵasosile lipesa lyambone lya kungalauka Che Yesu.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka ni ŵakulijiganya ŵao (Matayo 26:17-25; Luka 22:7-14; Yohana 13:21-30)

12 Pa lyuŴa lya kutanda lya chindimba cha mikate jangataga Amila, katema paŴasikitaga mwanangondolo jwa Pasaka, ŵakulijiganya ŵao ŵausisye, “Ana kwapi nkusaka tukachikolochesye chakulya cha Pasaka?”

13 Nipele Che Yesu ŵaatumile ŵaŴili mwa ŵakulijiganya ŵao ni ŵaasalile, “Njaule mu musi, ni mwelemo chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkankuye 14 mpaka nyuumba jichakajinjile, nkansalile nsyene nyuumba jo, ‘Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni ŵakulijiganya ŵangu?’ 15 Nombejo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili chile ni kupambwa. Nkatukulumichisye mwelemo.”

16 Ŵakulijiganya ŵala ŵatyosile, ni kwaula mmusi, ŵaisimene yose ili mpela iŴatite pakusalilwa ni Che Yesu. Nombewo ŵakulumisye chakulya cha Pasaka.

17 Kuli kuswele, Che Yesu ŵaiche pamo ni ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili. 18 PaŴaliji aninkulya, Che Yesu ŵatite, “Isyene ngunsalila, jumo mwa ŵanyamwe jwakulya pamo ni une, chang'alauche.”

19 Pelepo ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kusupuka, ni ŵatandite kummusya jumojumo, “Ana ndili une?” 20 Che Yesu ŵaasalile, “Jumo mwa ŵanyamwe kumi na mbili, jwakupamba nkate wakwe mu mbale pamo ni une. 21 PakuŴa Mwana jwa Mundu chawe mpela iilembekwe Mmalembelo Gamaswela nkati ŵelewo. Nambo chalaje mundu jwakungalauka Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya mundu jo ngakapagwe!”

Kulya chakulya cha Ambuje (Matayo 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Ŵakolinto 11:23-25)

22 PaŴalyaga, Che Yesu ŵajigele nkate, ŵatogolele Akunnungu, ŵaugaŴenye ni kwapa ŵakulijiganya ŵao, achitiji, “Mpochele, nlyanje, chelechi ni chiilu changu.”

23 Sooni ŵajigele chikombe cha divai, ŵatogolele Akunnungu, ni kwapa, ni wose ŵang'welele divai mu chikombe cho. 24 Che Yesu ŵaasalile, “Jeleji ni miasi jangu ja lilangano lya Akunnungu, jajikwitika kwa ligongo lya kwalechelesya ŵandu ŵajinji. 25 Isyene ngunsalila, ngung'wa sooni divai mpaka lyuŴa paching'we divai jasambano mu Umwenye wa Akunnungu.”

26 PaŴamasile kwimba lujimbo lwa kwatogolela Akunnungu, ŵatyosile kwaula ku Chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni.

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa ni che Petulo (Matayo 26:31-35; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

27 Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Ŵanyamwe wose chimmutuche ni kuuneka,
pakuŵa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti,
‘Chinambulaje jwakuchinga,
ni ngondolo sisipwilingane.’
28 Nambo pachinjisyuka, chinjinnongolela kwaula ku Galilaya.”

29 Che Petulo ŵansalile, “Atamuno annekaga wose, une ngangunneka ng'oo!”

30 Che Yesu ŵansalile che Petulo, “Isyene ngunsalila, chilo cha lelo chino, tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu kuti ngankuumanyililа.”

31 Nambo che Petulo ŵapundile kulimbila kuti, “Atamuno iŵaga ngusachilwa kuwa pamo nomwe ngangunneka ng'oo!”

Ni ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵaŵechete iyoyo peyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane (Matayo 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 Ŵaichenje pa ngunda wa mwana waukuŵilanjikwa Getesemane, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Ntamanje apano katema pangwaula kukwapopela Akunnungu.”
33 Nipele ŵaajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, ŵatandite kusupuka kwannope ni kupotekwa mu ntima. 34 Ni ŵaasalile, “Ngupotekwa kwannope mu ntima ni chipwetesi chachikukombola kumulaga. Ntamanje apano ni kuŵa meeso pe.”

35 Nipele ŵajawile mmbujo kanandi, ni ŵagwile manguuku, ŵapopelele kuti, yakombolekaga anajinjile mu katema ka malagasyo ko. 36 Ni ŵatite, “Atati wangu, yose ikukomboleka kukwenu. Mundyochesye chikombe cha malagasyo chi. Ngaŵa mpela ingusaka une, nambo mpela inkusaka mmwe.”

37 Nipele, ŵausile kwa ŵakulijiganya ŵatatu ŵala, ni ŵaasimene agonile. Ŵammusisye che Petulo, “Che Simoni, uli ngonile? Nganinkombola kutama meeso pe namose saa jimo?”
38 Nipele ŵaasalile, “Ntamanje meeso pe ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa. Pakuŵa ntima ukusaka kupanganya yambone, nambo chiilu chilepetele.”

39 Ŵajawile sooni kukupopela achiujilaga maloŵe gagogo pego. 40 Paŵausile sooni, ŵasimene ŵakulijiganya ŵala ali agonile, ligongo ŵatopelwe ni lugono. Nombewo nganachimanyililа chakwajanga Che Yesu.

41 Kaatatu paŵaichilile ŵaasalile, “Ana ndi chigonele ni kupumulila? Sambano njimuche! Nnole, saa jiiche Mwana jwa Mundu akutajikwa mmakono ga ŵandu ŵaali ni sambi. 42 Njimuchanje, twende. Nnole mundu jwakung'alauka aŵandichile.”

Che Yesu akukamulwa (Matayo 26:47-56; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

43 Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, che Yuda, jumo jwa achinduna kumi na mbili, ŵaiche. Ŵaiche ni mpingo wa ŵandu ŵaŵatumikwe ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ni achachekulu, ali ajigele mapanga ni imbonga. 44 Che Yuda jwakugalauka jula ŵapele ŵanyawo chimanyisyo chi, “Ajula juchingankomasye kwa kwanonyela ni jujojo junkunsaka. Munkamule ni kunlindililа.”

45 Che Yuda paŵaiche pe, papopo ŵajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya!” Nipele ŵankomasisye kwa unonyelo. 46 Nipele ŵandu ŵala ŵankamwile Che Yesu ni kuntaŵa. 47 Nambo jumo jwa ŵeŵala uŵajimi pelepo pamo ni Che Yesu, ŵasolomwele lipanga lyakwe ni kumputila kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu, ni ŵankapile liwiwi.
48 Che Yesu ŵaasalile, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ila une ndili jwachiswamba? 49 Moŵa gose naliji pamo ni ŵanyamwe njijiganyaga pa

Nyuumba ja Akunnungu, nganimungamula. Nambo sambano ngaleche Malembelo ga Akunnungu gamalile."

50 Pelepo ŵakulijiganya ŵao wose ŵannesile ni kulukunula.

51 Jwapali jwanchanda jumo juŵaliji nkwakuya Che Yesu ali aliŵagele shuka pe. Ni ŵanyawo ŵasachile kunkamula, 52 nambo jwanchanda jula ŵapelete, ŵalesile shuka jila ni kutila matakope.

Che Yesu mmbujo mwa Nkungulu wa achachekulu
(Matayo 26:57-68; Luka 22:54-55; 22:63-71; Yohana 18:13-14; 18:19-24)

53 Nipele, ŵampeleche Che Yesu ku nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu, kuŵasongangene achakulu ŵambopesi wose ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo. 54 Che Petulo ŵankuiye Che Yesu kwakutalichila, ŵajinjile mu lutenje lwa nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu. Pelepo ŵatemi pamo ni ŵakulindilila achijotelaga mooto. 55 Nipele, achakulu ŵambopesi ni ŵandu ŵane wose pa Nkungulu pala ŵasosile umboni wa kummechetela Che Yesu kuti ŵaulaje, nambo wasoŵile. 56 Ŵandu ŵajinji ŵaŵechetele Che Yesu umboni wa unami, nambo umboni wao nganiujilana.

57 Nipele ŵane wajimi ni kuŵecheta umboni wa unami, achitiji, 58 "Twampilikene ali nkuŵecheta, 'Une chinajigumule Nyuumba ja Akunnungu ji, jajitaŵikwe ni ŵandu ni kutaŵa kwa moŵa gatatu jine jangataŵikwa ni ŵandu.' " 59 Namose yeleyo, umboni wao nganiujilana.

60 Nipele Jwambopesi Jwankulu ŵajimi paujo pa ŵandu ni kwausya Che Yesu, "Uli, nganku wanga chachili chose kwa wele umboni ŵakumbechetela wo?"

61 Nambo Che Yesu ŵaliji jii, nganaŵecheta chachili chose. Jwambopesi Jwankulu ŵammusisye sooni, "Ana mmweji ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu Ŵakulu?"

62 Che Yesu ŵajanjile, "Elo, ndili une. Sooni, chinchimmona Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Akunnungu ŵa machili, ali nkwika mmaunde ga kwinani."

63 Jwambopesi Jwankulu paŵapilikene yeleyo ŵapapwile mwinjilo wakwe achitiji, "Ngatukusaka sooni umboni wine nkati mundu ju! 64 Mumpilikene yatite pakwatukana Akunnungu! Ŵanyamwe nkuti uli?"

Wose ŵanlamwile aulajikwe.

65 Ŵandu ŵane ŵatandite kunsunila mata Che Yesu, ni ŵansiŵilile mmeeso ni ŵamputile ni kunsalila, "Nlondole, nduni jwamputile!" Iyoyo peyo ŵakulindilila ŵanjigele ni kumputa majanda.

Che Petulo akwakana Che Yesu
(Matayo 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18; 18:25-27)

66 Che Petulo paŵaliji chiŵela mu lutenje, ŵaiche mwali jumo mwa achikatumetume ŵa Jwambopesi Jwankulu. 67 PaŵammweniChe Petulo achijotelaga mooto, ŵankolondolele ni kunsalila, "Nombe mmwejo iyoyo mwaliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti."

68 Nambo che Petulo ŵakanile achitiji, "Ngangwamanya namose nganguchimanyilila chinkuŵecheta cho." Nipele ŵakopweche paasa, papopo tambala jatongwele.

69 Mwali jula ŵammweni sooni che Petulo, ŵatandite kwasalila ŵandu uŵajimi pelepo, "Mundu ju ali jumo jwao." 70 Nambo che Petulo ŵakanile sooni.

Pangakaŵa, ŵandu uŵajimi pelepo ŵaasalile che Petulo, "Isyene mmwe ndi jumo jwao, pakuŵa mmwejo nombe ndi mundu jwa ku Galilaya."

71 Nambo che Petulo ŵatandite kusala, "Nweseche iŵaga ngusala unami, ngulumbilila kuti, isyene ngangummanyilila mundu ju junkungamba."

72 Papopo pepo tambala jatongwele kaaŵili. Che Petulo ŵalikumbuchile lilowe li Che Yesu liŵaasalile, "Tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu." Nipele ŵaligwisisye paasi ni kulila.

15

Che Yesu paujo pa che Pilato
(Matayo 27:1-2; 27:11-14; Luka 23:1-5; Yohana 18:28-38)

1 Kundaŵi pe, achakulu ŵambopesi ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo, pamo ni
Nkungulu wose, ŵatemi, ŵajilene kunjausya Che Yesu ku che Pilato. Nipele ŵantaŵile, ni
kunjausya ku che Pilato. 2 Che Pilato ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ndi mwenye
jwa Ŵayahudi?”
Che Yesu ŵajanjile, “Elo, mpela mmwejo intite pakuŵecheta.”
3 Achakulu ŵambopesi ŵaŵechetele Che Yesu maloŵe gamajinji. 4 Che Pilato
ŵammusisye sooni Che Yesu, “Ana ngakwanga chachili chose? Mpilikane maloŵe gose
gakummechetela ga.”
5 Nambo Che Yesu nganajanga liloŵe, mpaka che Pilato ŵasimosile.

Che Yesu akulamulikwa chiwa
(Matayo 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16)

6 Pa katema ka chindimba cha Pasaka, che Pilato ŵasyoŵelele kwagopolela jwataŵikwe
juŵansachile ŵandu. 7 Kwaliji ni jwataŵikwe jumo, liina lyakwe che Balaba, juŵaliji
ataŵikwe pamo ni ŵandu ŵane ŵaŵatandisye utindiganyo ni kwaulaga ŵandu ŵane.
8 Mpingo wa ŵandu waichilile che Pilato, ŵatandite kwaŵenda ŵapanganyichisye mpela
iŵatendaga. 9 Che Pilato ŵausisye, “Ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Ŵayahudi?”
10 Che Pilato ŵatite yeleyo pakuŵa ŵaimanyilile kuti, achakulu ŵambopesi ŵannyichisye
Che Yesu kukwao ligongo lya kwakolela wiu.
11 Nambo achakulu ŵambopesi ŵala, ŵachisisye ŵandu ŵaŵende che Pilato ŵagopolele
che Balaba pamalo pa Che Yesu. 12 Che Pilato ŵausisye ŵandu sooni, “Sambano, nkusaka
naapanganyichisye ichichi aju mundu junkuti Mwenye jwa Ŵayahudi?”
13 Ŵanyanyisye sooni achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”
14 Nambo che Pilato ŵausisye, “Atesile chakusakala chanti uli?”
Nambo ŵanyawo ŵapundile kunyanyisya achitiji, “Mwaŵambe pa nsalaba!”
15 Che Pilato ŵasachile kwanonyelesya ŵandu, ŵagopolele che Balaba. Nipele ŵalamwile
Che Yesu aputikwe mbokola ni kwapa ŵaŵambe pa nsalaba.

Ŵangondo akwachembulusya Che Yesu
(Matayo 27:27-31; Yohana 19:2-3)

16 Ŵangondo ŵanjawisye Che Yesu pa nsana wa likome li che Pilato, jwankulu jwa
chilambo. Ŵausimanisye mpingo wose wa ŵangondo. 17 Ŵambwasisye mwinjilo wa
sambalau nti mwenye, ŵakolosisye chindu mpela singwa ja miiŵa, ŵambwasisye mu
ntwe. 18 Nipele ŵatandite kunkomasya achitiji, “Kutusimana, Mwenye jwa Ŵayahudi!”
19 Ŵamputile pa ntwe ni lubokola lwa nnasi, ŵansunile mata, ŵantindiŵalile ni kwako-
tamila. 20 Paŵamasile kwachembulusya, ŵammusile mwinjilo wa sambalau ni kwawasya
iwalo yao. Nipele ŵantyosisye paasa ni kwaŵamba pa nsalaba.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba
(Matayo 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

21 Paŵaliji mwitala, ŵasimene ni mundu liina lyao che Simoni, jwa ku Kulene jwaŵaliji
atati ŵa che Alekisanda ni che Lufo. Jweleju ŵatyochelaga kunsinda kwinjila mmusi.
Ŵangondo ŵankanganichisye atwichile nsalaba uŵajigele Che Yesu ula. 22 Nipele ŵanjigele
Che Yesu mpaka peuto papaŵilanjikwe Goligota, malumbo gakwe, “Peuto papaku-
loleka nti, Chikalakasa cha Ntwe.” 23 Pelepo, ŵampele divai jewanganye ni ntela
waukuŵilanjikwa manemane, nambo Che Yesu ŵakanile kung'wa. 24 Ŵammambile pa
nsalaba ni ŵagaŵene iwalo yakwe kwa kuitendela gudugudu, pakuti alole ŵaani chapate

chiwalo chi. 25 Jaliji saa tatu kundaŵi paŵammambile pa nsalaba. 26 Ni pachanya
nsalaba, ŵaŵisile chindu chachilembekwe magambo ga, "MWENYE JWA ŴAYAHUDI."
27 Papopopepo ŵaŵambikwe pa misalaba ŵachiswamba ŵaŵili, jwine kundyo ku Che
Yesu ni jwine kunchiji. 28 Yeleyi yamalichisye Malembelo ga Akunnungu gagakuti,
"Jwaŵichikwe pamo ni ŵandu ŵangalumbana."

29 Ŵandu ŵaŵapitaga pelepo ŵapukunyaga mitwe jao ni kwatukana Che Yesu, alinkuti,
"Ama! Mmwe ngati mwatiji chinchigumula Nyuumba ja Akunnungu, ni kujitaŵa kwa
moŵa gatatu! 30 Sambano, ntuluche pa nsalaba, ndikulupusye mwasyene!"

31 Iyoyo peyo achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo wala ŵanchembulwisye
achisalilanaga, "Ŵakulupwisye ŵandu ŵane, nambo ngakukombola kulikulupusya
nsyene! 32 Nneche twalole Kilisito, Mwenye jwa Isilaeli! Atuluche etu pa nsalaba po
kuti tulole ni kwakulupilila."

Iyoyo peyo ŵandu uŵaŵambikwe pa misalaba chiŵandi ni Che Yesu, ni ŵanyawo nombe
ŵaliji nkutukana.

Chiwa chi Che Yesu
(Matayo 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

33 Palyaiche lyuŵa pantwe, chilambo chose chaunichikwe ni chipi mpaka saa tisa ja
muusi. 34 Saa tisa ja muusi Che Yesu ŵanyanyisye achitiji, "Eloi, Eloi, lama sabakitani?"
Malumbo gakwe, "Akunnungu ŵangu, Akunnungu ŵangu, kwachichi munesile?"

35 Aŵala ŵandu ŵane ŵaŵajimi pepala ŵala, paŵapilikene maloŵe go ŵatite, "Mpi-
likanile! Akwaŵilanga che Elia!" 36 Jumo jwao ŵautwiche kukunyoya chindu mpela
lidodoki mu divai jakuŵipa, ŵakoleche pa nnasi, ŵambichile Che Yesu pakang'wa, achitiji,
"Nneche tulole iŵaga che Elia chaiche kukuntulusya pa nsalaba!"

37 Nipele Che Yesu ŵanyanyisye ni ŵajasiche.

38 Katema kakoko, nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pam-
bindikati, kutyochela penani mpaka paasi. 39 Jwankulu jwa ŵangondo juŵajimi mmbujo
mwa nsalaba, paŵaweni Che Yesu ajasiche kwanti yeleyo, ŵatite, "Isyene mundu ju ŵaliji
Mwana jwa Akunnungu!"

40 Achakongwe ŵampepe ŵaliji nkulolechesya kwakutalichila. Mwa ŵanyawo, ŵapali
che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulu ŵao che
Yakobo jwannandi ni che Yusufu. 41 Achakongwe ŵa ni aŵala ŵaŵaliji nkwakuya Che
Yesu paŵaliji ku Galilaya ni kwatumichila. Iyoyo peyo ŵapali achakongwe ŵane pepala,
ŵaŵaiche ku Yelusalemu pamo nawo.

Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

42 Lyaiche ligulo lya lyuŵa lya kuliŵika chile, likanaŵe Lyuŵa lya Kupumulila.
43 Che Yusufu jwa musi wa ku Alimataya, juŵaliji jumo jwa achakulu ŵa Nkungulu ni
jwakuchimbichikwa nnope ŵaiche. Jwelejo ŵaliji nkulolela kwika kwa Umwenye wa
Akunnungu. Nipele che Yusufu ŵanjaulile che Pilato pangajogopa ni kwaŵenda ŵaape
chiilu chi Che Yesu. 44 Che Pilato ŵasimosile kupilikana kuti Che Yesu ajasiche. Nipele,
ŵammilasile jwankulu jwa ŵangondo, ŵambusisye iŵaga Che Yesu ŵajasiche. 45 Nipele, che
Pilato paŵaimanyi kutyochela kwa jwankulu jwa ŵangondo jula, ŵannechele che Yusufu
ajigale chiilu chi Che Yesu. 46 Che Yusufu ŵasumile saanda, ni ŵachitulwisye paasi chiilu
chi Che Yesu ni kuchiŵilijila saanda jila. Ŵachiŵisile mwilembe lilyasepekwe pa lwala.
Nipele ŵalipitikulile liganga lyalikulungwa pannango. 47 Che Maliamu jwa musi wa ku
Magidala pamo ni che Maliamu achikulugwe che Yusufu ŵapaweni pelepo paŵachiŵisile
chiilu chi Che Yesu.

16

Che Yesu akusyuka
(Matayo 28:1-8; Luka 24:11-12; Yohana 20:1-10)

1 Palyapite Lyuŵa lya Kupumulila, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ŵagasumile mauta gakununjila. Ŵajawile
kukuchipakasya chiilu chi Che Yesu. 2 Kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma,
lyuŵa lininkukopoka ŵaiche kumalembe. 3 Nombewo paŵaliji mwitala ŵausyanaga, "Ana
ŵaani juchakatugalambulile liganga pannango wa lilembe?" 4 Nambo paŵalolechesye,
ŵaliweni liganga lyekulungwa nnope lila lili lyegalambulile pambali. 5 Pele ŵajinjile
mwilembe, ŵammweni jwanchanda jwawete chiwalo cheswela ali atemi kundyo ni
ŵasimosile nnope.

6 Nambo jwanchanda jula ŵaasalile, "Kasinsimonga, nguimanyilila kuti nkunsosa Che
Yesu jwa ku Nasaleti juŵammambile pa nsalaba. Nganapagwa pelepa, asyuchile. Nnole
peuto paŵangoneche. 7 Nambo ŵanyamwe njaule nkasalile che Petulo ni ŵakulijiganya
ŵane kuti, 'Che Yesu alongolele kwaula ku Galilaya. Kweleko chinkaawone mpela
iŵatite pakunsalila.' "

8 Nipele, ŵatyosile kumalembe ali nkuutuka ni ali nkutetemela kwa lipamba ni
kusimonga. Nganasala chindu chachili chose kwa mundu, pakuŵa ŵaliji nkogopanga
kwannope.

Che Yesu akunkopochela che Maliamu jwa musi wa ku Magidala
(Matayo 28:9-10; Yohana 20:11-18)

9 Che Yesu paŵasyuchile, kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma ŵankopochele kaje
che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ajula jwaŵankopwesye masoka nsano ni gaŵili.
10 Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ŵajawile ni kwasalila aŵala ŵakulijiganya
ŵa Che Yesu, katema ko ŵanyawo ŵaliji nkulila ni kulila kwa malumbo. 11 Nambo
paŵapilikene kuti Che Yesu asyuchile ni kuti che Maliamu jwa musi wa Kumagidala
ammweni, nganiŵakulupilila.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵaŵili
(Luka 24:13-35)

12 Kanyuma kakwe Che Yesu ŵakopochele ŵakulijiganya ŵao ŵaŵili ŵaŵaliji nkwaula
mmisinda. Ni ŵakulijiganya wo, kundanda nganiŵaamanyilila. 13 Nombewo ŵausile
kukwasalila ŵakulijiganya achinjao, ni ŵanyawo nombe, nganiŵakulupilila iyoyo.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao likumi ni jumo
(Matayo 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

14 Mbesi jakwe Che Yesu ŵaakopochele ŵakulijiganya ŵao likumi ni jumo paŵaliji
nkulya. Nipele, ŵaakalipile kwa ungakulupilila ni kukakatima kwa mitima jao, pakuŵa
nganiŵakulupilila aŵala ŵaŵaweni ŵelewo pakumala kusyuka. 15 Ni ŵaasalile, "Njaulanje
pachilambo pose nkalalichile Ngani Jambone kwa ŵandu wose. 16 Mundu jwalijose
juchakulupilile ni kubatiswa, Akunnungu chankulupusye. Nambo mundu jwan-
gakukulupilila, Akunnungu chanlamule. 17 Ni wose ŵachakulupilile chaitendekanye
imanyisyo yanti, chagakoposye masoka kwa liina lyangu ni kuŵecheta chiŵecheto
chasambano. 18 Akamulangaga majoka pane kung'wa chindu chachilichose chakuu-
laga, ngachaulaga. Chaachasajichila makono ŵakulwala, ni Akunnungu chiŵaalamye."

Che Yesu akujigalikwa kwaula kwinani
(Luka 24:50-53; Masengo 1:9-11)

19 Nipele, Ambuje Che Yesu paŵamasile kuŵecheta nawo, ŵajigalikwe kwaula kwinani,
ni ŵatemi kunkono wa kundyo wa Akunnungu. 20 Nombe ŵakulijiganya ŵala, ŵajawile

kukulalichila Ngani Jambone palipose. Ambuje ŵapangenye masengo pamo nawo ni kutendekanya imanyisyo yejinji, kulosya kuti utenga waukwagamba ŵelewo, uli isyene.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Luka

Chilongolelo

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chimpepe mwa itabu ncheche mmalangano ga sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose chikuŵilanjikwa “Ngani Jambone.” Yelei ni itabu yailembekwe kanyuma ka chiwa chi Che Yesu, yele itabu yo ili che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Che Luka nganalemba yankati umi u Che Yesu pe, nambo ni yankati indu iŵaipanganisye ŵakulijiganya ŵakwe Che Yesu pakumala kuwa ni kusyuka ku Che Yesu. Chele chitabu cho chikuŵilanjikwa masengo ga achinduna. Ngapagwa jwakulimanyila lyuŵa lisyene namose liuto pajalembekwe Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka. Ŵaumanyilisi ŵajinji akuitichisyana kuti jalembekwe pa yaka ya makumi 70 BK.

Juŵalembile ŵaliji che Luka, juŵaliji jwamitela. Umanyilisi wakwe mu iŵecheto ni ukotopasyo wakwe wakulemba ukumanyisya yakuti ŵaliji mundu jwansyome. Che Luka ŵasachile kulemba ngani jisyenesyene ja umi u Che Yesu ni kutanga indu iyakopochele kuti ŵane apoche pakujisyoma Luka 1:1-3. Che Luka nganaŵa Myahudi, Kolosai 4:1-14 ni ŵalembile kwanti ŵanganaŵa Ŵayahudi akaimanyilile. Yelei ikuwoneka paakukunguluchila chisyoŵelo chachiyahudi Luka 1:8.

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chakulandana ni itabu ine chisau che Matayo ni che Maliko, pakuŵa itabu yose yo ikutanga ilaila mwakulandana. Mwa itabu itatu yo chitabu chi che Luka ni chachitaanjile ngani jakupagwa ku che Yohana Ŵakubatisya chamunkati nnope. Che Luka akusalichisya yakulechelesya 3:3; 11:4; 17:3-4; 23:34 ni mapopelo nombego 3:21; 5:16; 6:12; 11:1-12; 22:32.

Yaili mu Ngani

Muliunjili lya 1:1-4 Che Luka alembile chilongolelo chakwe cha Ngani Jambone ni kusala ligongo lya kulemba.

Ni soni akutanga ngani ja kupagwa ku Che Yesu ni iŵatite pakuŵichikwa chile kwaligongo lya kutumichila. 1:5; 4:13.

Mwamujinji mwamusigalile liunji lya 4:14, 21.38, Che Luka akutanga masengo gaŵagapanganyisye Che Yesu, yaipundile, yakusimonjeka iŵatesile ni indu iŵaijiganyisye.

Maunjili gaŵili ga mbesi 22-24 akutanga kuŵa ni kusyuka ku Che Yesu.

1 Ambuje che Teofilo: Ŵandu ŵajinji ŵatesile iŵakombwele kulemba kwa ukotopasyo
asila ngani syasikopochele pa uweji. 2 Ŵalembile mpela yatite pakusalilwa ni ŵandu
ŵaŵasiweni ngani syo kwa meeso gao chitandile kundanda ni kuŵa achikatumetume
ŵa Liloŵe lya Akunnungu. 3 Kwapele ambuje che Teofilo, panamasile kuusosasosa
usyene wose chambone kwa moŵa gamajinji, naiweni yambone kuti nannembele kwa
uchenene mpela iyatite paakopochela, 4 kuti nomwe nkombole kuumanyilila usyene
wa yeila yanjiganyikwe.

Kupagwa ku che Yohana Ŵakubatisya kukutangaswa

5 Katema che Helode paŵaliji mwenye jwa ku Yudea, paliji ni jwambopesi jwa
Akunnungu jumo liina lyao che Sakalia jwa mpingo wa ŵambopesi waukwimililwa
ni che Abiya. Ŵankwawo ŵaŵilangagwa che Elisabeti, nombewo ŵaliji ŵa lukosyo lwa
jwambopesi che Haluni. 6 Wose ŵaŵili ŵaliji ŵambone paujo pa Akunnungu, achitamaga

nkukamulisya makanyo ni malajisyo ga Ambuje pangali sambi. 7 Nganaakola ŵanache
pakuŵa che Elisabeti ŵaliji ngakuŵeleka, nombe wose ŵaŵili ŵaliji achekulwipe nnope.
8 Lyuŵa limo che Sakalia pajaliji samu jao jakupanganya masengo ga chimbopesi
pa Nyuumba ja Akunnungu, 9 Mpela iyatite pakusyoŵeleka che Sakalia ŵasagulikwe
ni Akunnungu kwagudugudu, kuti ajinjile pa Nyuumba ja Ambuje atutumye ubani.
10 Ŵandu wose ŵaŵasongangene ŵaliji paasa aninkupopela katema kakututumya ubani.
11 Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Sakalia ni kwima kundyo
kwa chilisa cha kututumichisya ubani. 12 Che Sakalia paŵammweni katumetume jwa
kwinani ŵasupwiche ni kukamulwa ni lipamba. 13 Nambo katumetume jwa kwinani
ŵansalile, “Che Sakalia nkajogopa pakuŵa Akunnungu akupikene kupopela kwenu ni
ŵankwenu che Elisabeti chammelechele mwanache jwannume, nomwe chimwaŵilanje
a Yohana. 14 Chinsangalale nnope ni ŵandu ŵajinji chachine ligongo lya kupagwa
kwakwe. 15 Chachiŵa jwankulu paujo pa Ambuje. Ngaang'wa divai ng'o, chalon-
goswe ni Mbumu jwa Akunnungu kutyochela nnutumbo mwa achikulugwe. 16 Che
Yohana chiŵausye ŵandu ŵajinji ŵa ku Isilaeli kwa Ambuje Akunnungu ŵao. 17 Ŵelewo
chiŵalongolele Ambuje akuno achilongoswaga ni machili ni mbumu mpela ji che Elia,
kuti ŵalumbanye achatati ni achiŵana ŵao, chiŵatende ŵangakwajitichisya Akunnungu
aŵanje ni nganisyo syambone ni kwaŵika chile ŵandu kwa Ambuje.”
18 Che Sakalia ŵammusisye katumetume jwa kwinani jo kuti, “Chichi chachichiimany-
isye yeleyo? Pakuŵa uneji ni ŵankwangu tuchekulwipe.”
19 Katumetume jwa kwinani jo ŵaajanjile che Sakalia, “Une ni Gabulieli, katume-
tume jwa Akunnungu, ndumikwe kuŵecheta nomwe ni kunsalila ngani jambone ji.
20 Mpikane, chimme jwangaŵelecheta, ngankombola kuŵecheta mpaka lyuŵa pachi-
gakopochele gelego, pakuŵa nganingakulupilila maloŵe gangu, nombego chigatimile
kwa katema kakwe.”
21 Kele katema ko ŵandu wose ŵaliji aninkwalindilila che Sakalia akuno achisimon-
gaga kukaŵa kwao mu Nyuumba ja Akunnungu. 22 Che Sakalia paŵakopweche paasa
nganakombola kuŵecheta nawo. Nipele ŵandu ŵaimanyilile kuti aiweni yakwiwona mu
Nyuumba ja Akunnungu. Ŵajendelechele kuŵecheta nawo kwa makono pakuŵa ŵaliji
ngakuŵecheta.
23 Paŵamalisisye moŵa gao ga kupanganya masengo ga umbopesi, che Sakalia ŵausile
kumusi. 24 Kanyuma kanandi che Elisabeti ŵankwawo che Sakalia ŵaliji pachiilu.
Nganatyoka mu nyuumba katema ka miesi nsano. 25 Achiŵechetaga kuti, “Yeleyi
ni yambanganyichisye Ambuje, angamwisye ni kundyosyesya soni syangu paujo pa
ŵandu.”

Kupagwa ku Che Yesu kukutangaswa

26 Pa mwesi wa sita wa chitumbo cha che Elisabeti, Akunnungu ŵantumile Gabulieli,
katumetume jwa kwinani ajaule musi wa ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya.
27 Ajaule kwa mwalimwalipe liina lyao che Maliamu juŵatomelwe ni jwannume, liina
lyao che Yusufu, jwa lukosyo lwa che Daudi. 28 Katumetume jwa kwinani ŵanjaulile ni
kwasalila, “Ngunkomasya, mmwejo jundi ni upile! Ambuje ali pamo nomwe!”
29 Che Maliamu paŵagapilikene gele maloŵe go ŵasupwiche nnope ni kuganisya kuti
chikomasyo chi malumbo gakwe chichi? 30 Katumetume jwa kwinani ŵansalile, “Che
Maliamu, nkajogopa pakuŵa Akunnungu anonyelwe nomwe. 31 Mpikane, chimme
ŵa pachiilu, chimummeleche mwanache jwannume, nomwe chimummilanje Che
Yesu. 32 Jwelejo chaŵe jwankulu ni chaŵilanjikwe Mwana jwa Akumanani. Ambuje
Akunnungu chiŵape umwenye wa che Daudi, Ambuje ŵao. 33 Pelepo chachilulongosya
lukosyo lwa che Yakobo moŵa gose pangali mbesi, ni umwenye wakwe ngauika
kumbesi.”

34 Che Maliamu ŵanjanjile Katumetume jwa kwinani, “Ana chiikomboleche chinauli pakuŵa une ngangummanyilila jwannume?” 35 Katumetume jwa kwinani ŵanjanjile che Maliamu, “Mbumu jwa Akunnungu chantuluchile ni machili ga Akumanani chigammunichile mpela mmwilili, kwaligongo lyo, mwanache juchapagwe chaŵilanjikwe Jwanswela ni Mwana jwa Akunnungu. 36 Atamuno che Elisabeti, alongo ajenu nombe ŵana chiilu cha mwana jwannume atamuno achekulwipe, awu mwesi wao wa sita kwa jwelejo juŵamanyiche ni ŵandu kuti ngakuŵeleka. 37 Pakuŵa ngapagwa chindu changachikukomboleka kwa Akunnungu.” 38 Che Maliamu ŵatite, “Une ndili apano kapolo jwa Ambuje, ipanganyiche kwa une mpela intite pakusala.” Nipele katumetume jwa kwinani jula ŵajawile.

Che Maliamu akwajimajimila che Elisabeti

39 Pangakaŵa, che Maliamu ŵalinganyisye ulendo ni ŵajawile kwa kwanguya mu musi umo wauli mu ikwesya ya ku Yuda. 40 Kweleko, che Maliamu ŵajinjile mu nyuumba ji che Sakalia ni kwakomasya che Elisabeti. 41 Che Elisabeti paŵapilikene chikomasyo chi che Maliamu, papopo mwanache juŵaliji nnutumbo mu che Elisabeti jwatungunyiche kwa kusangalala. Nombe che Elisabeti ŵalongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu, 42 ŵanyanyisye, “Mpegwile upile kwapunda achakongwe wose ni jwele juchimummeleche jwana upile. 43 Une ni ŵaani atamuno achikulugwe Ambuje ŵangu aiche kukwangu? 44 Nnole pambilikene pe chikomasyo chenu, kanache kakali nnutumbo mwangu katungunyiche nkusangalala. 45 Ndi ni upile mmwejo unkulupilile kuti chigatyochele gantanjile Ambuje.”

Che Maliamu akwalapa Akunnungu

46 Nombe che Maliamu ŵatite,

“Ntima wangu ukwakusya Ambuje, 47 ni mbumu jangu jikusangalala ligongo lya
Akunnungu, Nkulupusyo jwangu. 48 Pakuŵa Akunnungu akulolite kwa chanasa
kulitulusya kwa kapolo jwao.
Kwa yeleyo kutandilila sambano iŵelesi yose chachimilanga jundi ni upile,
49 pakuŵa Akunnungu ŵaali ni Ukombole ambanganyichisye gamakulungwa,
liina lyao lili lyeswela.
50 Chanasa chao ngachikumala kwa chiŵelesi ni chiŵelesi,
kwa ŵandu ŵakwachimbichisya.
51 Atesile yekulungwa kwa nkono wao,
ŵapwilingenye ŵakulikanganichila mu ng'anisyo sya mitima jao.
52 Ŵatulwisye mamwenye mu itengu yao ya umwenye,
ni ŵakwesisye ŵandu ŵakulitulusya.
53 Ŵakulaga ŵajikutisye indu yambone,
ni ŵaali ni ipanje ŵalesile ajaule makono pe.
54 Achikamwisye chilambo cha ku Isilaeli katumetume jwao,
achikumbuchilaga kwalosya chanasa chao,
55 kwa che Iblahimu ni uŵelesi wao moŵa gose pangali mbesi
mpela iŵatite pakwalanga achambuje ŵetu.”

56 Che Maliamu ŵatemi ni che Elisabeti mpela miesi jitatu ni ŵausile kumangwao.

Kupagwa ku che Yohana Ŵakubatisya

57 Kaaiche katema kakuligopola che Elisabeti, ŵaligopwele mwanache jwannume. 58 Ŵapachiŵandi pao ni achalongo achinjao paŵapikene kuti Ambuje ammonele chanasa ni ŵasangalele pamo nawo.

59 Pagaiche moŵa nane chitandile mwanache kupagwa ŵaiche kukummumbasya. Ŵasachile kwapa liina lya che Sakalia, atatigwe. 60 Nambo achikulugwe ŵatite,

“Ngaŵa, nambo chaŵilanjikwe a Yohana.” 61 Ŵanyawo ŵansalile, “Nambo, ngapagwa
mundu jwalijose jwali ni lyele liina mulukosyo lwao.” 62 Pelepo ŵammusisye atatigwe
kwa imanyisyo kuti asale liina chi lyasachile ŵaŵilanjile mwanagwao. 63 Nombewo
ŵaŵilasisye chibao pa kulembelela, ni ŵalembile yeleyi, “Liina lyakwe a Yohana.” Wose
ni ŵasimonjile. 64 Papopo pepo che Sakalia ŵatandite sooni kuŵecheta achalapaga
Akunnungu. 65 Ŵandu wose ŵaŵatamaga pachiŵandi nawo ŵajinjilwe ni lipamba ni ngani
syo syakunguluchilwe mbande syose mu chilambo cha ikwesya ya ku Yudea. 66 Ŵandu
wose ŵaŵapikene yeleyo, ŵaganisisye mmitima jao achiliusyaga, “Ana mwanache ju
chaaŵe jwantiuli?” Pakuŵa, isyene machili ga Ambuje galiji pamo nawo.

Ulondole u che Sakalia

67 Che Sakalia, atatigwe jwele mwanache jo, ŵalongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu
ni ŵalondwele achitiji,
68 “Twakusye Ambuje, Akunnungu ŵa ku Isilaeli,
pakuŵa ŵaichilile ni kwawombola ŵandu ŵakwe.
69 Atupele Nkulupusyo jwaali ni machili,
jwa uŵelesi u che Daudi katumetume jwao.
70 Mpela iŵatite pakusala kalakala,
kwa kang'wa sya ŵakulondola ŵao ŵaswela,
71 kuti chachitukulupusya mmakono mwa ŵammagongo ŵetu,
ni ŵandu ŵakutuchima.
72 Ŵaŵechete kuti chalosye chanasa chao kwa achambuje ŵetu,
ni kulikumbuchila lilangano lyao lyeswela.
73 Ŵaalumbilile ambuje ŵetu che Iblahimu,
kuti chatupe uwe upile.
74 Chatukulupusye mmakono mwa ŵammagongo ŵetu,
ni kwapopelela pangali lipamba,
75 mu uswela ni umbone,
moŵa gose ga umi wetu.
76 Nomwe mwanangu chimmilanjikwe, jwakulondola jwa Akumanani,
chimwalongolele Ambuje ni kwakolochesya litala lyao,
77 ni kwamanyisya ŵandu ŵao kuti chiŵakulupusye
kwa kwalechelesya sambi syao.
78 Akunnungu ŵetu chatende yeleyo ligongo akwete ntima wa unonyelo ni wa chanasa,
ni chiwombolo kutyochela kwinani chichituichilile mpela lulanga lwa lyuŵa lya kun-
daŵi,
79 ni kwalanguchisya wose ŵakutama mu chipi chekulungwa cha chiwa,
chatulongosye kutama mu utame wa chitendewele.”
80 Mwanache jwakusile ni kulimbichika mmbumu mwakwe. Jwatemi mwipululu
mpaka lyuŵa liŵalilosisye kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli.

2

Kupagwa ku Che Yesu
(Matayo 1:18-25)

1 Gele moŵa go che Agusto juŵaliji jwankulu jwa mamwenye wa umwenye wa
ku Loma ŵalajisye kuti ŵandu wose pachilambo alembekwe meena gao mu chitabu.
2 Kuŵalanjikwa ko kwaliji kwaandanda, katema che Kulenio paŵaliji jwankulu jwa
chilambo cha ku Silia. 3 Nipele, ŵandu wose ŵajawile kukuŵalanjikwa, kila mundu ku
musi wao.

4 Che Yusufu nombe ŵatyosile ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya ni kwaula ku
Beselehemu chilambo cha ku Yudea kuŵapagwile che Daudi, ligongo ŵaliji jwa lukosyo
lu che Daudi. 5 Ŵajawile kukulembekwa pamo ni che Maliamu juŵantomele, juŵaliji
pa chiilu. 6 Paŵaliji ku Beselehemu ko, lyuŵa lya kuligopola ku che Maliamu lyaiche.
7 Ŵaligopwele mwanache jwao jwa litiwo jwannume, ŵammilijile iwalo ya chanache
ni ŵangoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama, pakuŵa nganilipagwa
lipesa kwa ŵelewo mu nyuumba ja achalendo.

Ŵakuchinga ni achikatumetume ŵa kwinani

8 Nipele pachilambo pala paliji ni ŵakuchinga mwitinji ŵaŵalindililaga kwakupisyan-
gana mpingo wa ngondolo syao chilo. 9 Katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu
ŵakopochele chisisimuchile ni lulanga lwa ukulu wa Ambuje lwalanguchisye mbande
syose. Nombewo ŵajogwepe kwannope. 10 Nambo katumetume jwa kwinani jo ŵaasalile,
“Nkajogopa! Nnole, nanjigalile ngani jambone jakwasengwasya nnope ŵandu wose ŵa
ku Isilaeli. 11 Pakuŵa lelo jino mu musi u che Daudi, apagwile Nkulupusyo kwaligongo
lyenu, ali Kilisito Ambuje. 12 Ni achichi chichiŵe chimanyisyo chenu, chimunsimane
mwanache jwannandi ŵaŵilijile nguo sya chanache ni sooni ŵagoneche mu lichinga mu
chombo chakulichisya inyama.”
13 Chitema pe kwaoneche mpingo wekulungwa wa achikatumetume ŵa kwinani uli
pamo ni katumetume jula, ŵaakusisye Akunnungu, achitiji,
14 “Ukulu kwa Akumanani,
ni pachilambo pano chipagwe chitendewele kwa ŵandu ŵakwanonyela.”
15 Achikatumetume ŵa kwinani ŵala paŵajaulangene kwinani, ŵakuchinga ŵasalilene,
“Tujaulangane sambano jino ku Beselehemu, tukachilole chachikopochele chatumany-
isisye Ambuje.”
16 Nipele, ŵajawile kwa chitema ni ŵansimene che Maliamu ni che Yusufu ni mwanache
jwannandi ali angoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama. 17 Ŵele
ŵakuchinga paŵammweni mwanache jo, ŵaamanyisye ŵandu wose ngani jiŵajipikene
kutyochela kwa achikatumetume nkati mwanache jo. 18 Wose ŵaŵapikene jele ngani
jiŵasalilwe ni ŵakuchinga ŵasimosile. 19 Nambo che Maliamu ŵapundile kugaŵika
maloŵe go mu ntima mwao achigaganisyaga. 20 Ŵakuchinga ŵala ŵausile mmangwao
aninkwakusya ni kwalapa Akunnungu kwa yose iŵaipilikene ni kwiwona, yose yaliji
mpela iŵatite pakusalilwa ni achikatumetume ŵa kwinani.

Mwanache akupegwa liina

21 Lyuŵa lya nane kutyochela paŵapagwile ŵamumbesye mwanache, ŵammilasile Che
Yesu, liina lilyaliji apegwilwe ni katumetume jwa kwinani katema che Maliamu
akanaŵe kuŵa ni chiilu.

Che Yesu akuŵikwa kwa Ambuje

22 Pagamasile moŵa ga kutama munnuli lyaiche lyuŵa lya kuswejeswa mpela Mala-
jisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa igakuti kulajisya, che Yusufu ni che Maliamu
ŵanjigele mwanache ni ŵajawile nawo ku Yelusalemu kukwaŵika paujo pa Ambuje.
23 Mpela itite pakulembekwa mu Malajisyo, “Jwalijose jwakupagwa jwannume jwa
litiwo chaŵilanjikwe jwanswela ni kutyosyekwa kwa ligongo lya masengo ga Ambuje.”
24 Nipele ŵajawile kuti akatyosye sadaka, njuŵa siŵili pane makandi gaŵili ga ngunda
mpela itite pakusachilwa ni Malajisyo ga Ambuje.
25 Kele katema ko kwaliji ni mundu jumo ku Yelusalemu, liina lyakwe che Sime-
oni, ŵaliji nkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Jweleju jwalindililaga
katema ka kutuswa mitima kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli. Mbumu jwa Akunnungu ŵaliji
pamo nawo. 26 Mbumu jwa Akunnungu ŵammunukulile jwelejo kuti ngaawa akanaŵe

kwawona Kilisito Nkulupusyo, jwasagulikwe juŵaliji chilanga cha Ambuje. 27 Nipele,
che Simeoni ŵaiche pa Nyuumba ja Akunnungu ali alongweswe ni Mbumu Jwanswela.
Kele katemako achaŵelesi ŵa Che Yesu ŵannyichenawo mwanache jwao pa Nyuumba
ja Akunnungu kuti ŵapanganyichisye mpela chisyoŵelo cha Malajisyo. 28 Che Simeoni
ŵampochele mwanache mmakono mwao aninkwatogolela Akunnungu, achitiji,
29 "Ambuje, sambano nkunechelela kapolo jwenu nyaule kwa chitendewele,
mpela intite pakulanga.
30 Pakuŵa meeso gangu gauweni ukulupusyo wenu,
31 umuupanganyisye paujo pa ŵandu ŵa ilambo yose,
32 alu ni lulanga lwalukugopola nganisyo sya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi
ni ukulu kwa ŵandu ŵenu ŵa ku Isilaeli."
33 Atatigwe Che Yesu ni achikulugwe ŵaliji nkugasimonga maloŵe gagaŵechetekwe
nkati mwana. 34 Nipele che Simeoni ŵapele upile ni ŵaasalile che Maliamu achiku-
lugwe Che Yesu, "Nnole, mwanache ju apagwile kwa ligongo lya kugwa kwa ŵandu
ŵajinji ni kwinamuka kwa ŵandu ŵajinji ŵa ku Isilaeli. Nombe chaaŵe chimanyisyo
chachichikanikwe ni ŵandu, 35 kuti nganisyo sya ŵandu ŵajinji siwoneche pangali
kusisika. Nomwe mwasyene chiimpoteche mu ntima mwenu mpela nkusomwa ni
chipula."
36 Sooni jwapali jwankongwe jumpepe, jwakulondola jwa Akunnungu juŵachekulwipe
nnope, liina lyao lyaliji che Ana binti Fanueli jwa lukosyo lwa Asheli. Mu umwali
wao ŵalombekwe ni kutama ni ŵankwakwe kwa yaka saba pe. 37 Nombewo ŵasigele
ŵakuwililwa ni ŵankwakwe mpaka katema paŵaliji jwanchekulu jwa yaka semanini na
nne. Katema kose ko ŵalonjelaga pa Nyuumba ja Akunnungu achitaŵaga ni kupopela
muusi ni chilo. 38 Papopo pepo jwankongwe jo ŵalikopwesye paujo ni kwatogolela
Akunnungu ni kusala ngani sya mwanache jo kwa ŵandu wose ŵaŵaliji nkulolela
kuwombolwa ni kulecheleswa kwa Yelusalemu.

Kuuja ku Nasaleti

39 Achaŵelesiŵa Che Yesu paŵamasile kupanganya yose iyaliji mu malajisyo ga
Ambuje, ŵausile kumangwao ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. 40 Jwele mwanache
jwakusile ni jwalimbangene, jwagumbele lunda ni ntuuka wa Akunnungu ŵaliji pamo
nawo.

Jwanchanda Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

41 Achaŵelesiŵa Che Yesu ŵaliji ni chisyoŵelo cha kwaula ku Yelusalemu chaka ni
chaka katema ka chindimba cha Pasaka ja Ŵayahudi. 42 Che Yesu paŵaliji ni yaka
kumi na mbili, ŵapite pamo nawo ku chindimba cho mpela itite pakuŵa chisyoŵelo.
43 Pagamasile moŵa ga chindimba cho, ŵatandite ulendo wa kuuja mmangwao,
nambo mwanache Che Yesu ŵasigele ku Yelusalemu pangaimanyilila achaŵelesi ŵao.
44 Ŵaganisisye kuti ŵaliji pamo mumpingo wa ŵandu ŵa ulendo, ŵajesile lyuŵa tetete,
nipele ŵatandite kwasosa mwa achalongo achinjao ni achambusanga ŵao. 45 Paŵalepeleŵa
kwaona ŵausile ku Yelusalemu achasosaga. 46 Pagapite moŵa gatatu, ŵansimene
atemi pasikati ŵakwiganya Malajisyo pa Nyuumba ja Akunnungu, achapilikanilaga ni
kwausya mausyo. 47 Wose ŵaŵapikene maloŵe gao ŵausimosile umanyilisi wakwe ni
iŵatiji pakwanga kwa lunda. 48 Achaŵelesiŵao paŵammweni ŵasimosile. Che Maliamu
achikulugwe, ŵammusisye Che Yesu, "Ana mmwe mwanangu, ligongo lyachi ntutesile
yeleyi? Nnole, atati ŵenu noneji twaliji nkunsosa tuli ni lipamba." 49 Nombejo ŵajanjile,
"Nambo mwansosaga ligongo lyachi? Nganinnyimanyilila kuti ngusachilwa kuŵa pa
nyuumba ja Atati ŵangu?" 50 Nambo achaŵelesiŵao nganagamanyilila malumbo ga
maloŵe gaŵasalilaga.

51 Nipele ŵausile nawo ku Nasaleti ni ŵaliji nkwapilikanichisya. Achikulugwe
ŵapundile kuiganisya indu yose mu ntima mwao. 52 Nombe Che Yesu ŵapundile kula mu
lunda ni lisusa ni ŵapundile kunonyelwa ni Akunnungu ni ŵandu.

3

Kulalichila ku che Yohana Ŵakubatisya
(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Yohana 1:19-28)

1 Chaka cha kumi na tano cha ulamusi wa Kaisali, yaani mwenye jwankulu che
Tibelio, Pontio Pilato ŵaliji jwankulu jwa musi wa ku Yudea. Che Helode ŵaliji jwankulu
jwa ku Galilaya ni nkulugwe che Filipo ŵaliji jwankulu jwa ku Itulea ni ku Tilakoniti.
Ni che Lisania ŵaliji jwankulu jwa ku Abilene. 2 Katema che Anasi ni che Kayafa
paŵaliji achakulu ŵambopesi, lilowe lya Akunnungu lyaichilile che Yohana mwana ju
che Sakalia kwipululu kula. 3 Nipele che Yohana ŵajawile mbande syose sisili mumpika
mwa lusulo lwa Yolodani. Ŵaliji nkutangasya kuti ŵandu aleche kwaleŵela Akunnungu
ni kubatiswa kuti Akunnungu ŵalechelesye sambi syao. 4 Mpela itite pakulembekwa mu
malembo ga jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya kuti,
“Mundu akunyanyisya mwipululu,
‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao,
ngolosye mwakusaka kupita.
5 Machemba gose gauchilwe,
ikwesya ni itumbi iŵe yekolosye uchenene,
papapindiche pagolochekwe,
ni matala gagali ni tusimbo gakolochekwe uchenene.
6 Ni ŵandu wose chauwone ukulupusyo kutyochela kwa Akunnungu.’ ”
7 Che Yohana ŵaasalile ŵandu ŵajinji uŵaiche achisakaga kubatiswa achitiji,
“Ŵanyamwe uŵelesi wa lijoka! Ŵaani ŵansalile kuti chinkombole kuutila uchimwa wa
Akunnungu wauŵandichile kwika? 8 Mpela ila itela ya isogosi yaikusachilwa kusogola
ni ŵanyamwe nnosye kwa isambo kuti nnesile sambi, nkatanda sambano kulisalila
mmitima jenu kuti, ‘Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!’ Ngunsalila kuti, Akunnungu
akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵelesi u che Iblahimu. 9 Sambano
jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola
isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto.”
10 Mpingo wa ŵandu ula wausisye, “Sambano tupanganye ichichi?” 11 Che Yohana
ŵajanjile, “Ŵaali ni minjilo jiŵili ŵagaŵile ŵanganakola mwinjilo ni ŵaali ni yakulya apan-
ganye iyoyo peyo.” 12 Nombe ŵakukumbikanya nsongo ŵaiche achisakaga kubatiswa,
ŵausisye, “Jwakwiganya, noweji tupanganye ichichi?” 13 Nombe ŵaasalile, “Nkapoc-
hela nsongo kupunda iŵannajisye.” 14 Nombe ŵangondo ŵausisye, “Noweji tupanganye
ichichi?” Nombe ŵajanjile, “Nkapokola mbiya kwa mundu jwalijose jula atamuno
nkammechetela jwalijose jula ya unami. Njikute ni mbote syenu pesyo.”
15 Ŵandu wose ŵaliji nkulolela kwika kwa Nkulupusyo, ŵaliusyaga mmitima jao i che
Yohana achitiji panepa ŵelewo ni Kilisito Nkulupusyo jwaŵalanjile Akunnungu. 16 Che
Yohana ŵaajanjile wose, “Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo atakwika jwali ni machili
kuumbunda une, none nganguŵajilwa kugopola migoji ja italawanda yao. Ŵelewo
chachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. 17 Ŵelewo akwete lupeta
mmakono mwao ali chile kupeta ngano, chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu
ngokwe ni ikambi kuitinisya pa mooto wangasimika.”
18 Kwa maloŵe gane gamajinji che Yohana ŵachisisye ŵandu kuleka sambi kwa
kwalalichila Ngani Jambone. 19 Nambo che Yohana ŵanjamwiche jwankulu che Helode
ligongo lya kwajigala che Helodia ŵankwawo nkulugwe ni kwatenda ŵankwawo ni yose

yangalumbana iŵaitesile. 20 Che Helode ŵapundangenye ungalimate kwa kwataŵa che
Yohana mu nyuumba jakutaŵilwa.

Che Yesu akubatiswa
(Matayo 3:13-17; Maliko 1:9-11)

21 Ŵandu wose paŵamasile kubatiswa, nombe Che Yesu ŵabatiswe. Paŵaliji nkupopela,
kwinani kwaugwiche, 22 ni Mbumu jwa Akunnungu ŵantuluchile achiŵaga mpela njuŵa.
Ni lilowe lyapikaniche kutyochela kwinani lichitiji, “Mmwejo ni mwanangu nonyelwe
nomwe.”

Uŵelesi u Che Yesu
(Matayo 1:1-17)

23 Che Yesu paŵatandite masengo gao ŵaŵandichile yaka selasini ni ŵandu ŵaganisisye
kuti ŵelewo ŵaliji mwanagwao che Yusufu mwana ju che Heli. 24 Che Heli ŵaliji mwana
ju che Matati ni che Matati ŵaliji mwana ju che Lawi ni che Lawi ŵaliji mwana ju che
Meliki ni che Meliki mwana ju che Yanai ni che Yanai ŵaliji mwana ju che Yusufu ni,
25 che Yusufu ŵaliji mwana ju che Matatia ni che Matatia ŵaliji mwana ju che Amosi ni
che Amosi ŵaliji mwana ju che Nahumu ni che Nahumu ŵaliji mwana ju che Hesli ni che
Hesli ŵaliji mwana ju che Nagai ni, 26 che Nagai ŵaliji mwana ju che Maati ni che Maati
ŵaliji mwana ju che Matatia ni che Matatia ŵaliji mwana ju che Semeini ni che Semeini
ŵaliji mwana ju che Yoseki ni che Yoseki ŵaliji mwana ju che Yuda ni, 27 che Yuda ŵaliji
mwana ju che Yohana ni che Yohana ŵaliji mwana ju che Lesa ni che Lesa ŵaliji mwana
ju che Selubabeli ni che Selubabeli ŵaliji mwana ju che Sealitieli ni che Shelitieli ŵaliji
mwana ju che Neli ni, 28 che Neli ŵaliji mwana ju che Meliki ni che Meliki ŵaliji mwana
ju che Adi ni che Adi ŵaliji mwana ju che Kosamu ni che Kosamu ŵaliji mwana ju che
Elimadamu ni che Elimadamu ŵaliji mwana ju che Eli ni, 29 che Eli ŵaliji mwana ju che
Yoshua ni che Yoshua ŵaliji mwana ju che Elieseli ni che Elieseli ŵaliji mwana ju che
Yolimu ni che Yolimu ŵaliji mwana ju che Matati ni che Matati ŵaliji mwana ju che Lawi
ni, 30 che Lawi ŵaliji mwana ju che Simoni ni che Simoni ŵaliji mwana ju che Yuda ni
che Yuda ŵaliji mwana ju che Yusufu ni che Yusufu ŵaliji mwana ju che Yonamu ni che
Yonamu ŵaliji mwana ju che Eliakimu ni, 31 che Eliakimu ŵaliji mwana ju che Melea ni
che Melea ŵaliji mwana ju che Mena ni che Mena ŵaliji mwana ju che Matata ni che
Matata ŵaliji mwana ju che Natani ni che Natani ŵaliji mwana ju che Daudi ni, 32 che
Daudi ŵaliji mwana ju che Yese ni che Yese ŵaliji mwana ju che Obedi ni che Obedi
ŵaliji mwana ju che Boasi ni che Boasi ŵaliji mwana ju che Salumoni ni che Salumoni
ŵaliji mwana ju che Nashoni ni 33 che Nashoni ŵaliji mwana ju che Aminadabu ni che
Aminadabu ŵaliji mwana ju che Adimini ni che Adimini ŵaliji mwana ju che Alini ni che
Alini ŵaliji mwana ju che Esloni ni che Esloni ŵaliji mwana ju che Pelesi ni che Pelesi
ŵaliji mwana ju che Yuda ni 34 che Yuda ŵaliji mwana ju che Yakobo ni che Yakobo ŵaliji
mwana ju che Isaka ni che Isaka ŵaliji mwana ju che Iblahimu ni che Iblahimu ŵaliji
mwana ju che Tela ni che Tela ŵaliji mwana ju che Naholi ni 35 che Naholi ŵaliji mwana
ju che Selugi ni che Selugi ŵaliji mwana ju che Leu ni che Leu ŵaliji mwana ju che Pelegi
ni che Pelegi ŵaliji mwana ju che Ebeli ni che Ebeli ŵaliji mwana ju che Sala ni 36 che
Sala ŵaliji mwana ju che Kainamu ni che Kainamu ŵaliji mwana ju che Alufakisadi ni
che Alufakisadi ŵaliji mwana ju che Shemu ni che Shemu ŵaliji mwana ju che Nuhu ni
che Nuhu ŵaliji mwana ju che Lameki ni 37 che Lameki ŵaliji mwana ju che Metusela ni
che Metusela ŵaliji mwana ju che Enoki ni che Enoki ŵaliji mwana ju che Yaledi ni che
Yeledi ŵaliji mwana ju che Mahalaleli ni che Mahalaleli ŵaliji mwana ju che Kainamu
ni 38 che Kainamu ŵaliji mwana ju che Enoshi ni che Enoshi ŵaliji mwana ju che Seti ni
che Seti ŵaliji mwana ju che Adamu ni che Adamu ŵaliji jwa Akunnungu.

4

Kulingwa ku Che Yesu
(Matayo 4:1-11; Maliko 1:12-13)

1 Che Yesu ŵatyosile mu lusulo lwa Yolodani ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu ni
ŵalongweswe ni Mbumu kwaula mwipululu. 2 Kweleko ŵalinjikwe ni Shetani kwa moŵa
alobaini. Katema kose ko, nganalya chachili chose ni pagamasile moŵa go, jakwete sala.
3 Shetani ŵaasalile, “Iŵaga mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu, nlisalile ali liganga li
ligalauche liŵe nkate.” 4 Che Yesu ŵaajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,
‘Mundu ngakulama kwa kulya nkate pe.’ ”
5 Shetani ŵankwesisye Che Yesu kwinani ni kunlosya kwanakamo mwenye syose sya
pa chilambo. 6 Shetani ŵansalile Che Yesu kuti, “Chinampe ulamusi wa ipanje yose ni
ukulu wakwe, pakuŵa yose yi ambele une, ngukombola kumpa mundu jwalijose jun-
gunsaka. 7 Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iŵaga chimundindiŵalile ni kumbopelela.”
8 Che Yesu ŵajanjile,
“Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu
ŵenu
ni kwapopelela ŵawowo pewo.’ ”
9 Shetani ŵanjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu ni ŵanjimiche penani pa lusonga
lwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwasalila kuti “Iŵaga mmwejo nli Mwana jwa Akun-
nungu, nlipatusye paasi. 10 Pakuŵa ilembekwe, ‘Chachatuma achikatumetume ŵao ŵa
kwinani angose.’ 11 Ni sooni, ‘Channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo
lwenu paliganga.’ ”
12 Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,
‘Kasimwalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.’ ”
13 Shetani paŵamasile kwalinga ŵannesile kwa katema.

Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
(Matayo 4:12-17; Maliko 1:14-15)

14 Che Yesu ŵausile ku chilambo cha ku Galilaya achilongoswaga ni machili ga Mbumu
jwa Akunnungu ni ngani syao syajenele mu Galilaya ni mu misi jose jajiŵandikene.
15 Nombe ŵaliji nkwajiganya ŵandu mu majumba gao ga kupopelela ni wose ŵaliji
nkwalapa ŵelewo.

Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti
(Matayo 13:53-58; Maliko 6:1-6)

16 Che Yesu ŵajawile ku Nasaleti, musi wawakulile ni Lyuŵa lya Kupumulila, ŵajinjile
mu nyuumba ja kupopelela mpela iyatite pakuŵa chisyoŵelo. Ŵajimi kuti agasyome
Malembelo ga Akunnungu. 17 Ŵapochele chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa
Akunnungu ni ŵaunukwile, ŵasosile ni kupasimana papalembekwe yati
18 “Mbumu jwa Ambuje ali pamo ni une,
pakuŵa asagwile kuti nalichile Ngani Jambone kwa ŵandu ŵakulaga.
Andumile kukwatangachisya ŵataŵikwe kugopolekwa kwao,
ni ŵangalola akombole kulola,
ni kukwawombola ŵakukotochelwa.
19 Ni kwenesya chaka cha Ambuje chakulosya umbone kwa ŵandu ŵakwe.”
20 Nipele ŵaunichile chitabu chila ni ŵampele katumetume, ŵatemi ni ŵandu wose
ŵaŵaliji mu nyuumba ja kupopelela ŵannolechesye kwa nnope. 21 Nombewo ŵaasalile,
“Lelo Malembelo ga Akunnungu ga gaŵele isyene pamumbilikene ndi ngusyoma.”
22 Wose ŵanonyelwe nawo ni ŵagasimosile maloŵe gambone gaŵaŵechete. Ŵausyanaga,
“Ana, aju ngaŵa mwana ju che Yusufu?”

23 Che Yesu ŵaasalile, “Ngumanyilila chimusalile chitagu chi, ‘Jwantela nlilamye
mwasyene.’ Ni sooni chinchiti, ‘Ituipilikene kuti mpanganyisye ku Kapelenaumu
mpanganye nombe pamusi pano.’ ” 24 Ŵapundile kuŵecheta, “Ngunsalila isyene, nga-
pagwa jwakulondola jwa Akunnungu jwakukundikwa mu chilambo chakwe. 25 Nambo
mpilikane! Isyene ngunsalila ŵapali achakongwe ŵakuwililwa ni achiŵankwawo ŵajinji
mu chilambo cha Isilaeli katema ka che Elia. Kele katema ko nganijinyaga ula kwa
yaka itatu ni miesi sita ni kwaliji ni sala jekulungwa pa chilambo chose. 26 Namose
yeleyo che Elia nganalajiswa kwa jwalijose jwakuwililwa ni ŵankwakwe ikaŵe kwa
jwankongwe jwa kuwililwa jwa ku Salepita chilambo cha ku Sidoni. 27 Ni sooni paliji
ni ŵamatana ŵajinji chilambo cha ku Isilaeli katema ka jwakulondola jwa Akunnungu
che Elisha. Nipele, nganapagwa jwalijose juŵaswejele ikaŵe che Naamani pe jwa ku
Silia.” 28 Wose ŵaŵaliji mu nyuumba ja kupopelela jila paŵapikene yeleyo ŵatumbile
nnope. 29 Ŵajimi ni kwatyosya paasa musi wao wautaŵikwe pachanya chitumbi ni
ŵampeleche mungulugulu chitumbi akombole kwatutila paasi. 30 Nambo Che Yesu
ŵapelete mbindikati jao ni kwaula.

Mundu jwali ni lisoka
(Maliko 1:21-28)

31 Che Yesu ŵajawile ku Kapelenaumu chilambo cha ku Galilaya ni kwajiganya ŵandu
pa Lyuŵa lya Kupumulila. 32 Ŵasimosile majiganyo gao pakuŵa utenga wao waliji ni
ulamusi. 33 Ni mu nyuumba ja kupopelela jila mwaliji ni mundu juŵaliji ni lisoka,
ŵanyanyisye achitiji, 34 “Okwe, Che Yesu jwa ku Nasaleti nkwete ichichi nowe? Ana
nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwe nli ŵaani, mmwejo ni Ŵaswela ŵa
Akunnungu!”

35 Che Yesu ŵalikalipile lisoka achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu ju!” Nipele
lisoka lyo lyangwisisye mundu jo paujo pa ŵandu ni kunkopoka pangampoteka.

36 Ŵandu wose ŵasimosile ni kuŵechetesyana, “Gelega gali majiganyo chi? Mundu ju
akwete ulamusi ni machili ga kugasalila masoka gakopoche nombego gakukopoka!”
37 Ngani si Che Yesu syajenele panapose pachilambo pala.

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji
(Matayo 8:14-17; Maliko 1:29-34)

38 Che Yesu ŵakopweche mu nyuumba ja kupopelela jila ni kwaula kumusi ku che
Simoni. Ŵaŵendile kuti ŵalamye akwegwao che Simoni pakuŵa ŵalwalaga chiboko.
39 Nipele Che Yesu ŵaiche ni kwajinamila, ŵachikalipile chiboko nombecho channesile,
papopo jwankongwe jo ŵajimwiche ni kwatelechela.

40 Palyaiche ligulo, ŵandu wose ŵaŵalwalaga ilwele yakupisyangana ŵaichisye ku
Che Yesu nombewo ŵasajiche makono gao pa kila jumo ni kwalamya. 41 Nombe
masoka gaakopweche ŵandu ŵajinji, ganyanyisye gachitiji, “Alakwe nli Mwana jwa
Akunnungu!”

Nambo Che Yesu nganagalechelela gaŵechete, pakuŵa gaamanyilile kuti ŵelewo ali
Kilisito Nkulupusyo.

Che Yesu akulalichila ku Yudea
(Maliko 1:35-39)

42 Kundaŵi jakwe, Che Yesu ŵajawile pachisyepela. Ŵandu ŵala ŵaliji nkwasosasosa.
Paŵaichilile paŵaliji ŵalinjile kunsiŵila kuti anatyoche. 43 Nambo ŵelewo ŵaasalile kuti,
“Ngusachilwa kulalichila Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu mu misi jine
nombe pakuŵa ndumigwe kwa ligongo lyo.” 44 Ŵapundile kulalichila Ngani Jambone
mmajumba ga kupopelela ga ku Yudea.

5

Che Yesu akwaŵilanga Ŵakulijiganya ŵandanda (Matayo 4:18-22; Maliko 1:16-20)

1 Lyuŵa limo Che Yesu ŵajimi mungulugulu litanda lya Genesaleti ni ŵandu ŵajinji
ŵansyungwile ni kwaŵijikanya ali nkupilikanila lilowe lya Akunnungu. 2 Ŵasiweni
ngalaŵa siŵili mungulugulu litanda ni ŵakukoka somba ali akopweche, ali nkusaula
nyau syao. 3 Che Yesu ŵajinjile mu ngalaŵa jimo jijaliji ji che Simoni, ŵaaŵendile
che Simoni ajisojechesye mmeesi, kwakutalichila kanandi kutyochela mungulugulu
litanda. Ŵaujiganyisye mpingo wa ŵandu ali atemi mu ngalaŵa.
4 Paŵamasile kwiganya ŵaasalile che Simoni, "Njitute ngalaŵa kwaula pa meesi ga
kwendesya mu litanda, nsiponye nyau syenu ni kukoka somba."
5 Che Simoni ŵajanjile kuti, "Ambuje, tulajilile kukoka somba chilo chose pangap-
ata chindu, nambo pakuŵa nsaasile chinasiponye nyau." 6 Paŵapanganyisye yeleyo
ŵakokwele somba syesijinji nnope ni nyau syao syatandite kukutuka. 7 Ŵaaŵilasile
achinjao ŵaŵaliji mu ngalaŵa jiine aichanje kukwakamusya. Ŵaiche ni ŵagumbesye
somba ngalaŵa siŵili ni ngalaŵa syo syatandite kutitimila. 8 Che Simoni Petulo
paŵaiweni yeleyo, ŵatindiŵele paujo pa Che Yesu achitiji, "Ambuje, ntyoche paujo pangu
pakuŵa uneji ndili mundu jwa sambi!"
9 Che Simoni pamo ni achinjakwe ŵasimosile ligongo lya winji wa somba syapatile sila.
10 Iyoyo peyo che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo, ŵakukoka achinjakwe
che Simoni nombewo ŵasimosile. Che Yesu ŵaasalile che Simoni, "Nkajogopa, kutandilila
sambano chimme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje."
11 Nipele paŵamasile kusiichisya ngalaŵa sila mungulugulu litanda, ŵalesile yose ni
ŵakuiye Che Yesu.

Che Yesu akunswejesya Mundu jwa matana (Matayo 8:1-14; Maliko 1:40-45)

12 Che Yesu paŵaliji musi umo mu misi ja kweleko, paliji ni jwannume juŵaliji ni
matana chiilu chose, nombejo paŵammweni Che Yesu ŵagonile manguku ni kwachon-
delela aninkuti, "Ambuje mwasakaga muswejesye."
13 Che Yesu ŵajongwele nkono ni ŵankwaiye ni kuti, "Ngusaka, nswejele!" Papopo
mundu jo ŵalamile matana. 14 Nombe Che Yesu ŵansalile, "Munansalile mundu jwalijose
nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi kwa ligongo lya kuswe-
jela kwenu mpela iŵatite pakusala che Musa uŵe umboni kuti nnamile."
15 Nambo ngani syasikwagamba Che Yesu syapundile kwenela pana pose ni mipingo
ja ŵandu jasongangene kukwapikanila ni kulamiswa ilwele yao. 16 Nambo Che Yesu
ŵalisapwile pajika pe ni kupopela.

Che Yesu akunnamya mundu jwakutatala (Matayo 9:1-8; Maliko 2:1-12)

17 Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya, Mafalisayo ni ŵakwiganya malajisyo kuty-
ochela misi jose ja ku Yudea ni ku Galilaya ni ku Yelusalemu ŵatemi papopo. Nipele
machili ga Ambuje galiji pamo ni Che Yesu ligongo lya kwalamya ŵandu ŵa kulwala.
18 Ŵaiche ŵandu ŵampepe ali anjigele mundu jwakutatala ali agonile mu chitagala,
ŵalinjile kwajinjisya nkati achisakaga kwaŵika paujo pa Che Yesu. 19 Nambo ŵalepele
kwinjila nkati ligongo lya winji wa ŵandu. Nipele ŵakwesile pachanya nyuumba,
ŵapowele chipagala ni kwatulusya pamo ni chitagala mbindikati ja ŵandu paujo pa
Che Yesu. 20 Nombe Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao ŵansalile, "Ambusanga,
nlecheleswe sambi syenu."

21 Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ŵatandite kuliusyanga achitiji, “Aŵa ni ŵaani
ŵakwatukana Akunnungu? Ngapagwa mundu jwakukombola kulechelesya sambi ikaŵe
Akunnungu pe!”
22 Nambo Che Yesu ŵasimanyi ng'anisyo syao ni ŵausisye kuti “Kwachichi nkuliusya
yeleyi mmitima jenu? 23 Chaapi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambi syenu
silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche njaule?’ 24 Nipele ngusaka mmanyilile kuti
Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kwalechelesya ŵandu sambi syao pachilambo
pano.” Pelepo ŵansalile mundu jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu,
njaule kumangwenu.”
25 Papopo mundu jula ŵajimwiche paujo pao ni kunyakula chitagala chao chiŵagonele
ni kwaula kumangwao achakusyaga Akunnungu. 26 Ŵanawose ŵasimosile ni kukamulwa
ni lipamba, ŵaakusisye Akunnungu achitiji “Lelo tuiweni yakusimonjeka.”

Che Yesu akummilanga che Lawi
(Matayo 9:9-13; Maliko 2:13-17)

27 Paŵamasile gelego, Che Yesu ŵakopweche paasa ni ŵammweni mundu jumpepe
jwakukumbikanya nsongo liina lyakwe che Lawi ali atemi mu nyuumba ja kulipila
nsongo ni Che Yesu ŵansalile, “Munguye une!” 28 Nombe che Lawi ŵajimi, ŵalesile yose
ni kwakuya.
29 Che Lawi ŵaalaliche Che Yesu aiche kulya mu nyuumba jao. Mpingo wa ŵandu
ŵakukumbikanya nsongo ni ŵandu ŵane ŵatemi kulya pamo nawo. 30 Mafalisayo ni
ŵakwiganya Malajisyo ŵaali mu mpingo wao ŵaalalamichile ŵakulijiganya ŵa Che Yesu
aninkuti, “Kwachichi nkulya ni kung'wa pamo ni ŵakukumbikanya nsongo ni ŵaali ni
sambi?”
31 Che Yesu ŵajanjile, “Ŵangakulwala ngakwalajila ŵantela ikaŵe ŵakulwala. 32 Nganiika
kukwaŵilanga ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu nambo ŵaali ni
sambi kuti aleche sambi.”

Mausyano gankati kutaŵa
(Matayo 9:14-17; Maliko 2:18-22)

33 Ŵandu ŵane ŵa mumpingo ula ŵaasalile Che Yesu, “Ŵakulijiganya ŵa che Yohana
Ŵakubatisya akutaŵa kaŵilikaŵili ni kupopela ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo akupan-
ganya iyoyo peyo. Nambo ŵakulijiganya ŵenu akulya ni kung'wa.”
34 Che Yesu ŵajanjile, “Uli, ana nkuganisya kuti nkukombola kwatendekasya acham-
busanga ŵa mlombela ataŵe akuno ali pamo nawo? 35 Nambo chikaiche katema
pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.”
36 Che Yesu ŵatanjile achi chitagu chi, “Ngapagwa mundu jwakupapula chigamba mu
nguo jasambano ni kutotela mu nguo jewisale atamuno atendaga yeleyo chajijonanje
nguo jasambano jo ni sooni, chele chigamba cha nguo jasambano cho ngachijilana ni
jewisale jo. 37 Sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mu misaku jewisale
jekolochekwe ni mapende pakuŵa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai
chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. 38 Nambo divai jasambano jikutajikwa mu
misaku jasambano. 39 Ngapagwa jwakusaka kung'wa divai jasambano ali ang'wele
jakalakala pakuŵa akuti, ‘Jele jakalakala jo ni jambone nnope.’ ”

6

Mausyo gankati Lyuŵa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 2:23-28)

1 Nambo Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu ŵaliji nkupita mu migunda ja ngano ni
ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kutema masache ga ngano, ŵagatikite ni kutauna. 2 Nambo

Mafalisayo ŵane ŵausisye, “Uli, ligongo chi nkupanganya indu yangaikusachilwa kupanganyikwa pa Lyuŵa lya Kupumulila?” 3 Che Yesu ŵaajanjile, “Uli, ana nganinsyome iŵatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pijakwete sala? 4 Jwelejo ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵajigele mikate jijaŵichikwe paali Akunnungu, ŵalile ni kwapa achinjakwe. Sooni Malajisyo gakukanya mundu jwali jose kulya mikate jo ikaŵe ŵambopesi pe.” 5 Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Mwana jwa Mundu ali Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila.”

Che Yesu akunnamya mundu jwali ni nkono wepombotale (Matayo 12:9-14; Maliko 3:1-6)

6 Lyuŵa lya Kupumulila liine, Che Yesu ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kwiganya. Mmomo pemo, mwaliji ni mundu jwapombotele nkono wa kundyo. 7 Ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵalolechesyaga Che Yesu kuti alole pane channamye mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila ni ŵanyawo akole chakwaŵechetela. 8 Nambo Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao ni ŵansalile jwapombotele nkono jo kuti, “Njimuche, njime paujo pa ŵandu.” Ni mundu jula ŵajawile ni kwima pepala. 9 Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Ngumbusya, Ana malajisyo getu gakuti uli kwambaga Lyuŵa lya Kupumulila? Ana tukukombola kupanganya yambone pane yangalimate? Ana tukukombola kuukulupusya umi wa mundu pane kuujonanga?” 10 Ŵaalolechesye ŵandu wose kosekose uŵaliji pepala ni ŵansalile mundu jo, “Njongole nkono ŵenu.” Nombejo ŵaujongwele ni nkono wakwe wakwete machili. 11 Nambo ŵanyawo yachimile kwannope, nipele ŵaŵechetesyene achinsyene pe ichiŵatende Che Yesu.

Che Yesu akusagula achinduna kumi na mbili (Matayo 10:1-4; Maliko 3:13-19)

12 Pagapite moŵa kanandi Che Yesu ŵajawile kwitumbi kukupopela ni ŵachesisye chilo chose ali nkwapopela Akunnungu. 13 Pakwachele, ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵao, mwa ŵanyawo ŵaasagwile ŵandu kumi na mbili ni kwaŵilanga achinduna. 14 Che Simoni, sooni ŵaŵilanjikwe che Petulo liina liŵaŵilanjikwe ni Che Yesu ni che Andulea mpwao che Simoni ni che Yakobo ni che Yohana ni che Filipo ni che Batolomayo 15 ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo ni che Simoni, juŵaŵilanjikwe Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chilambo chakwe 16 ni che Yuda mwana ju che Yakobo ni che Yuda Isikaliote juŵangalawiche Che Yesu mmbujo.

Che Yesu akwiganya ni kwalamya ŵandu (Matayo 4:23-25)

17 Paŵatulwiche pamo nawo, Che Yesu ŵajimi pa chiŵata. Pelepo paliji ni mpingo wekulungwa wa ŵakulijiganya ŵao ni mpingo wa ŵandu ŵaŵatyosile mosemose ku Yudea ni ku Yelusalemu ni mbwani ja ku Tilo ni ku Sidoni. 18 Ŵandu wo ŵaiche kukwapikanila Che Yesu ni kulamwa ilwele yao, nombewo ŵalamisye ŵaŵaliji nkulagaswa ni masoka. 19 Ŵandu wose ŵalinjile kwakwaya, pakuŵa machili gakulamya galiji ganinkwakopoka ni kwalamya wose.

Kusangalala ni kulaga (Matayo 5:1-12)

20 Che Yesu ŵagalauchile ŵakulijiganya ŵao ni kuti,
“Nkwete upile ŵanyamwe unkwakulupilila Akunnungu,
pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wenu!
21 Nsangalale ŵanyamwe ŵajinkwete sala sambano,
pakuŵa chinjikute.
Nsangalale ŵanyamwe ŵankulila sambano,
pakuŵa chinseche.

22 “Nsangalale ŵanyamwe iŵaga chanchime ŵandu ni kulekangana nomwe ni kuntukana ni kunsala mwanyamwe kuti ŵangalumbana ligongo lya Mwana jwa Mundu.
23 Nsangalale ni kutyala katema pachigakopochele gelego pakuŵa mbote jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuŵa achambuje ŵao ŵapanganyichisye iyoyo peyo ŵakulondola ŵa Akunnungu.
24 Nambo ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe ŵakusichila,
pakuŵa upoche ŵenu chiuŵe wemale.
25 Ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe ŵankwikuta sambano,
pakuŵa chijinkole sala.
Ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe ŵankuseka sambano,
pakuŵa chinchilila malilo ni kulila.
26 Ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe iŵaga ŵandu wose akunlapa,
pakuŵa achambuje ŵao ŵaapanganyichisye iyoyo peyo ŵakulondola ŵa unami.

Kwanonyela ŵammagongo
(Matayo 5:38-48; 7:12a)

27 “Nambo ngunsalila ŵanyamwe ŵankumbikanila une kuti mwanonyele ŵammagongo ŵenu, mwapanganyichisye yambone ŵaakunchima. 28 Mwasachile upile ŵaakunlwesya ni mwapopelele ŵaakumpanganyichisya wamba. 29 Mundu amputaga lijanda pa lijeje limo mwagalauchisye ni liine. Ni mundu ansumulaga likoti lyenu munnechele ni mwinjilo wenu. 30 Mundu jwalijose jwakummenda mumpe ni mundu ansumulaga chipanje chenu munansalile ammuchisye. 31 Chinkusaka kuti ŵandu ampanganyichisye ŵanyamwe, iyoyo peyo mwapanganyichisye ŵanyawo.
32 “Iŵaga nkwanonyela pe ŵakunnonyela ŵanyamwe, ana chimpate mbote chi? Ngapagwa! Atamuno ŵaali ni sambi nombewo akwanonyela ŵakwanonyela. 33 Ni iŵaga chimwapanganyichisye yaili yambone ŵeŵala pe ŵakumpanganyichisya yambone, chimpate mbote chi? Nombe ŵaali ni sambi akupanganya iyoyo peyo. 34 Ni iŵaga chimwakongosye ŵeŵala pe ŵankwalolela kuti chachimuchisya, ana chimpate mbote chi? Nombe ŵaali ni sambi akwakongosya ŵaali ni sambi achinjao kuti ŵauchisye mpela chila chila. 35 Nambo ŵanyamwe mwanonyele ŵammagongo ŵenu ni mwapanganyichisye yaili yambone. Nkongosye pangalolela kummuchisya. Ni mbote syenu sisiŵe syekulungwa ni ŵanyamwe chimme ŵanache ŵa Akunnungu Ŵakulu. Pakuŵa ŵelewo ali ŵambone kwa ŵeŵala ŵachigongomalo ŵangakutogolela. 36 Mmeje ni chanasa mpela Atati ŵenu yatite pakuŵa ni chanasa.

Ngasimwalamula ŵane
(Matayo 7:1-5)

37 “Ngasimwalamula ŵane nombe ŵanyamwe nganlamulikwa, ngasimwalalatila ŵane nombe ŵanyamwe nganlalatilwa ni mwalechelesye ŵane ni ŵanyamwe chinnecheleswe.
38 Mwapeje ŵane yakusaka ni Akunnungu chachimpa ŵanyamwe. Elo, chinchipochela chipimo chambone chakugumbala, chechinyindile ni chekusangwisye ni kumwasika chichitajikwe mu misaku jenu. Pakuŵa chilachila chimpimile kwa ŵane ni chichocho chinchipimilwa ŵanyamwe ni Akunnungu.”
39 Che Yesu ŵaatanjile achi chitagu chi, “Ana ŵangalola akukombola kwalongosya ŵangalola ajao? Ngaikomboleka! Wose chagwilile mwisimbo. 40 Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya jwao, nambo jwalijose jwakulijiganya amalisyaga kulijiganya akuŵa mpela jwakwiganya jwao.
41 “Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu nambo papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? 42 Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantyosye chiswani chachili mu liso lyenu,’ ni akuno ngankulola chitela chachili mu liso lyenu mwasyene? Jwaulamba mmwejo!

Ntyosye kaje chitela chachili mu liso lyenu, nipele chinlole uchenene pakuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

Chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe (Matayo 7:16-20; 12:33-35)

43 “Iyoyo peyo ngapagwa chitela chambone chachikusogola isogosi yangalimate ni
ngapagwa chitela changalimate chachikusogola isogosi yambone. 44 Chitela chachili
chose chikumanyika kwa isogosi yakwe. Ŵandu ngakukombola kukaŵa isogosi ya tini
pa chisukutu cha miiŵa atamuno sabibu pa nkwanga. 45 Mundu jwambone akutyosya
indu yambone yagosile mu ntima wakwe. Ni mundu jwangalumbana akutyosya
yangalumbana yagosile mu ntima wakwe. Pakuŵa mundu akuŵecheta kutyochela mu
yaigumbele mu ntima wakwe.”

Chitagu cha ŵakutaŵa nyuumba ŵaŵili (Matayo 7:24-27)

46 “Kwachichi nkumilanga une, ‘Ambuje, Ambuje,’ nambo ngankupanganya in-
gusaka? 47 Chinannosye chitagu cha mundu jwalijose jwakwika kwangune ni kugapi-
likana maloŵe gangu ni kugapanganya, 48 jwelejo akulandana ni mundu jwataŵile
nyuumba, juŵasolesye paasi nnope mpaka palwala ni kutanda kutaŵa pepala. Pajanyele
ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila nambo ngani-
jitinganyika, pakuŵa jaliji jetaŵe kwakulimbila. 49 Nambo mundu jwalijose jwaku-
gapikanila maloŵe gangu nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni
mundu jwataŵile nyuumba jakwe pa nsanga, pangasolesya paasi nnope. Pajanyele ula
jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila ni jagwile ni kugumuka
jose!”

7

Che Yesu akunnamya kapolo jwa chilongola jwa ŵandu ŵangondo (Matayo 8:5-13)

1 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyi kwa ŵandu ŵajawile ku Kapelenaumu.
2 Kweleko kwaliji ni chilongola jumo jwa ŵandu ŵangondo mia moja ŵa chiloma juŵaliji
ni kapolo juŵankundile nnope. Jwele kapolo jo ŵaliji nkulwala chiŵandi ni kuwa.
3 Chilongola jula paŵasipilikene ngani si Che Yesu, ŵaatumile achachekulu ŵane ŵa
Ŵayahudi ajaule akaachondelele kuti aiche kukunlamya kapolo jwao. 4 Paŵaiche ku
Che Yesu, ŵanchondelele nnope achitiji, “Mundu ju akuŵajilwa kukamuchiswa, 5 pakuŵa
akwanonyela ŵandu ŵetu, sooni ni jwatutaŵile nyuumba ja kupopelela.” 6 Nipele
Che Yesu ŵalongene nawo. Paŵaliji nkuŵandichila kwika pa nyuumba ja chilongola
jula, chilongola jula ŵaatumile achambusangagwe ŵaasalile Che Yesu kuti, “Ambuje
nnalisausye nnope, pakuŵa une nganguŵajilwa mmwejo njinjile mu nyuumba jangu.
7 Ali ni ligongo naliweni nganguŵajilwa kwika kukwenu nansyene. Nambo mmechete
liloŵe pe ni jwakutumichila jwangu chalame. 8 Pakuŵa noneji nombe ndili mundu
jundi paasi pa ulamusi, sooni ngwete ŵangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo ‘Njaule!’
Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’
Nombejo akuchitenda.”

9 Che Yesu paŵapikene yeleyo, ŵansimosile, nombejo ŵagalauchile ŵandu ŵajinji ŵala
ŵaŵaliji nkwakuya ni ŵaasalile, “Nganinachiwone chikulupi chachikulungwa mpela
achi namuno mu ŵandu ŵa Isilaeli!” 10 Ŵandu ŵaŵatumikwe ŵala paŵaiche kumusi kwa
chilongola jula ŵansimene kapolo jwao jula ali alamile.

Che Yesu akunsyusya mwanache

11 Kundaŵi jakwe, Che Yesu ŵajawile mu musi umo waukuŵilanjikwa Naini, mpingo
wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵalongene nawo. 12 Nipele paŵaliji aninkuŵandichila
pannango wa musi, ŵakopochele ŵandu ali ajigele malilo ga jwanchanda, mwana
jwajikajika pe jwa jwankongwe jwawililwe ni ŵankwakwe. Ni ŵandu achajinji wa musi
ula ŵaliji pamo ni jwankongwe jula. 13 Ambuje Che Yesu paŵammweni jwankongwe jo
ŵankolele chanasa, ni ŵansalile, “Nkalila.” 14 Nipele ŵajawile ni kuchikwaya chitagala
chila ni ŵaŵajigele ŵala ŵajimi. Nipele ŵatite, “Mmwe nchanda! Ngunsalila, njimuche!”
15 Jwamwe jula ŵajimwiche ni kutama ni ŵatandite kuŵecheta. Ni Che Yesu ŵauchisye
achikulugwe. 16 Ŵandu wose ŵakamwilwe ni lipamba ni ŵaliji nkwakusya Akunnungu
achitiji, “Jwakulondola jwankulu jwa Akunnungu akopochele kukwetu. Akunnungu
aiiche kukwakamusya ŵandu ŵao.” 17 Ngani jo jajenele mu chilambo chose cha ku Yudea
ni mu ilambo ine iyasyungwile.

Achikatumetume kutyochela ku che Yohana Ŵakubatisya (Matayo 11:2-19)

18 Ŵakulijiganya ŵa che Yohana ŵaŵalanjile che Yohana yankati syele ngani syose.
Nombewo ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵaŵili mwa ŵakulijiganya ŵao. 19 Ŵalajichisye kwa
Ambuje Che Yesu akausye kuti, “Mmwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ŵane?”
20 Ŵandu ŵala paŵaiche ku Che Yesu ni ŵatite “Che Yohana Ŵakubatisya atulajisye
kukwenu tummusye kuti, ‘Ana alakwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ŵane?’
”
21 Katema kakoko Che Yesu ŵaliji nkwalamya ŵandu ŵajinji ŵaŵaliji nkulagaswa ni
ilwele ni ŵakulwala ni kugatyosya masoka ni ŵangalola achajinji kwatenda akombole
kulola. 22 Nipele Che Yesu ŵaajanjile, “Njaule nkaasalile che Yohana yose inyiweni
mwachinsyene ni kupilikana. Ŵangalola atakulola ni ŵangajenda atakwenda ni ŵaali
ni matana akuswejeswa ni ŵangapilikana akupilikana ni ŵawile akusyuswa ni ŵakulaga
akulalichilwa Ngani Jambone. 23 Asangalale jwele mundu jwangakuchimwa ni une!”
24 Pelepo ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵatyosile, Che Yesu ŵatandite kuusalila
mpingo wa ŵandu yankati che Yohana achitiji, “Pamwajawile kukunnola che Yohana
mwipululu mula mwalolele kuti chinchione chichi? Ana mwaganisye kuti chinkam-
mone mundu jwali mpela litete lili nkupungunyikwa ni mbungo? 25 Nipele mwa-
jawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawasile iwalo yakusalala?
Ngwamba! Ŵakuwala iwalo yanti yele ni kutama mu upoche ali mu majumba ga
chimwenye! 26 Musalile, mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola jwaku-
londola jwa Akunnungu? Elo, sooni kupunda jwakulondola jwa Akunnungu. 27 Ngani
sya jweleju ni syasilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu,
‘Nnole, nguntuma jwakutumichila jwangu annongolele
juchankolochesye litala lyenu.’ ”
28 Che Yesu ŵapundile kuŵecheta ngunsalila, “Mwa ŵandu ŵaŵelekwe ni jwankongwe
ngapagwa jwankulu kumpunda che Yohana Ŵakubatiswa. Nambo jwali jwannandi mu
Umwenye wa Akunnungu ni jwankulu kupunda jwelejo.”
29 Ŵandu wose pamo ni ŵakukumbikanya nsongo ŵaŵabatiswe ni che Yohana
paŵapilikene yeleyo ŵajitichisye kuti Akunnungu ali ŵa usyene. 30 Nambo Mafalisayo
ni ŵakwiganya Malajisyo ŵanganabatiswa ni che Yohana ŵakanile chikotopasyo cha
Akunnungu chachikwagamba ŵanyawo.
31 Che Yesu ŵapundile kuŵecheta, “Chinaalandanye ni chichi ŵandu ŵa au uŵelesi wu?
Ana akulandana ni chichi? 32 Akulandana ni ŵanache ŵaŵatemi peuto pakusumichisya
malonda ni kuŵilangana mpingo ni mpingo, ‘Twangombele ipeta, nambo ngan-
intyala! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!’ 33 Pakuŵa che Yohana

Ŵakubatisya ŵaiche, nombe ŵaliji nkutaŵa ni nganang'waga divai ni ŵanyamwe mwatite ‘Ali ni lisoka!’ 34 Nombe Mwana jwa Mundu aiche, akulya ni kung'wa ni ŵanyamwe mwatite, ‘Munnole aju jwakutolwa ju ni jwakolelwa ambusanga jwa ŵakukumbikanya nsongo ni ŵa sambi!’ 35 Nambo lunda lwa Akunnungu lusalichikwe kuti luli lwambone ni wose ŵakwitichisya ŵala.”

Che Yesu kumusi ku che Simoni Mfalisayo

36 Mfalisayo jumpepe ŵanlaliche Che Yesu kukulya chakulya kumangwao. Ŵajinjile nkati mwa jwele Mfalisayo jo, ŵatemi ni kulya. 37 Pamusi pala paliji ni jwankongwe jumpepe jwali ni sambi. PaŴapilikene kuti Che Yesu ali nkulya mu nyuumba ja Mfalisayo jula ŵajigele kachupa kakakolechekwe ni liganga lyalikuŴilanjikwa alabasta kakagumbele mauta gakununjila. 38 Ŵaiche ni kwima pachiŴandi makongolo ga Che Yesu, achililaga, ni misosi jakwe japatuchile pa makongolo ga Che Yesu. Jwele jwankongwe jo ŵagatikite makongolo ga Che Yesu kwa umbo syakwe. Ŵagakomasisye makongolo kwa ngomo syakwe ni ŵagapachile mauta. 39 Jwele Mfalisayo juŵanlaliche Che Yesu paŴaiweni yeleyo, ŵaganisisye mu ntima mwakwe kuti, “Aju mundu ju akaŴe jwakulondola jwa Akunnungu, akaimanyi kuti jwankongwe jwakunkwaya ju ali jwanti uli, kuti ali ni sambi.”

40 Che Yesu ŵansalile jwele Mfalisayo jo kuti “Che Simoni, ngwete chakunsalila.”

Nombe che Simoni ŵajitichisye, “Elo jwakwiganya, mmechete.”

41 Che Yesu ŵatandite kuŵecheta, “Ŵandu ŵaŴili ŵankongwele mbiya mundu jumpepe, jumo ŵakongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga chaka chimo ni nusu ni jwine ŵakongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga mwesi umo ni nusu. 42 PaŴalepele kummuchisya, jwele mundu jo ŵalechelesye wose ŵaŴili. Mwa ŵandu ŵaŴili wo jwapi juchannonyele nnope jwakukongosya jula?”

43 Che Simoni ŵajanjile, “Isyene ni ajula juŵannechelesye ligambo lyekulungwa nnope ni juchannonyele nnope Ambuje.”

Che Yesu ni ŵatite, “Njanjile uchenene.” 44 Nipele ŵangalauchile jwankongwe jo ni ŵaasalile che Simoni, “Ana ngati nkummona jwankongwe ju? Panajinjile mu nyuumba jenu nganimumba meesi ga kulikunda pa makongolo gangu nambo jwankongwe ju ŵambatuchisye misosi jakwe pa makongolo gangu ni kundikita ni umbo syakwe. 45 Mmwejo nganimungomasya kwa kunonyela pejeje, nambo une chijinjilile mu nyuumba ji jwankongwe ju nganaleka kungomasya kwa kunonyela pa makongolo gangu. 46 Mmwejo nganimumbakasya mauta muntwe, nambo ajuju ambachile mauta pa makongolo gangu. 47 Ngunsalila kuti unonyelo wekulungwa ŵaulosisye ukumanyisya kuti alecheleswe sambi syakwe syasitupile. Nambo jwakulecheleswa indu yaili kanandi, akunonyela kanandi.”

48 Nipele Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, “Sambi syenu silecheleswe.”

49 ŴeŴala ŵaŴalyaga pamo ni Che Yesu ŵausyene achinsyene achitiji, “Ana mundu ju ali ŵaani, jwakukombola atamuno kulechelesya sambi?”

50 Nombe Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, “Chikulupi chenu chinnamisye, njaule kwa chitendewele.”

8

Achakongwe ŵaŴalongene nawo Che Yesu

1 Pagamasile gelego, Che Yesu ŵapite mu misi ni misinda achilalichilaga Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ni ŵakulijiganya kumi na mbili ŵala ŵalongene nawo. 2 Nipele achakongwe ŵane ŵaŴaakopwesye masoka ni kwalamya ilwele ŵalongene nawo. Ŵelewo ni ŵanya che Maliamu jwa musi wa ku Magidala jwati Che Yesu ŵankopwesye masoka saba, 3 ni che Joana ŵankwawo che Kusa, che Kusa ŵaliji jwakulindilila nyuumba

ji che Helode ni che Susana ni ŵane ŵajinji. Ŵele achakongwe wo ŵaliji nkwakamusya Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao kwa ipanje yao achinsyene.

Chitagu cha jwakumisa mbeju
(Matayo 13:1-9; Maliko 4:1-9)

4 Mpingo wa ŵandu ŵaliji uninkusongangana ni ŵandu kukopochela misi jina jose
ŵaliji nkwaichilila Che Yesu. Nombewo ŵatanjile achi chitagu chi.
5 "Mundu jwakulima ŵajawile kukumisa mbeju syakwe. Paŵamisaga sine syapatuchile
mwitala ni uŵajesile mwitala mo ŵasiliŵete ni ijuni yalile. 6 Mbeju sine syapatuchile
palitaka lyalili ni maganga ni pasyamesile syanyasile ligongo litaka nganilikola meesi.
7 Sine syapatuchile pasikati miiŵa. Jele miiŵa jo jamesile pamo nasyo ni kusiŵijikanya.
8 Mbeju sine syapatuchile palitaka lyambone ni syamesile ni kusogola ni jili jose
jasogwele pwela."

Che Yesu paŵamalisisye gelego, ŵanyanyisye, "Ŵaali ni mapikanilo, gakupilikana api-
likane!"

Nningwa wa kwiganya kwa chitagu
(Matayo 13:10-17; Maliko 4:10-12)

9 Ŵakulijiganya ŵao ŵausisye Che Yesu malumbo ga chele chitagu cho. 10 Nombe
ŵajanjile, "Ŵanyamwe mpegwile kumanyilila yantemela ya umwenye wa Akunnungu,
nambo kwa ŵanewo ngwamba, ŵelewo akusalilwa kwa itagu kuti pakulola anakombole
kulola ni pakupilikana anaimanyilile.

Che Yesu akutagula chitagu
(Matayo 13:18-23; Maliko 4:13-20)

11 "Nipele, malumbo ga chitagu chi ni aga, Mbeju lili liloŵe lya Akunnungu.
12 Chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile mwitala sila chikulandana ni chitagu
cha ŵandu ŵakulipilikana liloŵe lya Akunnungu ni Shetani akwika ni kulityosya mu
mitima jao kuti akakulupilila ni kukulupuswa. 13 Nombe chachikukopochela kwa
mbeju sisyapatuchile palwala sila, chikulandana ni chitagu cha ŵandu ŵakupilikana
liloŵe lya Akunnungu akulipochela kwa sangalala. Nambo mpela asila mbeju sila, ŵele
ŵanduwo ngakukola michiga pakuŵa akukulupilila katema kanandi ni pakulinjikwa
akulekanga kulupilila. 14 Sooni chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile pa miiŵa
sila chikulandana ni chitagu cha ŵandu ŵakupilikana liloŵe lya Akunnungu, nambo
mbolembole akuŵijikanywa ni lipamba ni ipanje ni upoche wa pachilambo. Ŵele ŵandu
wo isogosi yao ngaikukomala. 15 Ni chachikukopochela kwa mbeju sisyapatuchile pa
chaajila sila chikulandana ni chitagu cha ŵandu ŵakupilikana liloŵe lya Akunnungu ni
kulikamulisya kwa ntima wambone ni wakukunda. Ŵandu wo akupililila ni kumbesi
kusogola isogosi yambone.

Lumuli lweunichikwe ni lulo
(Maliko 4:21-25)

16 "Ŵandu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo pane kuluŵika kuusi chin-
danda. Nambo akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli kuti ŵakwinjila
mwelemo akombole kulola lulanga lwakwe.
17 "Chachilichose chachisisikwe, chichiŵichikwe pakulanguka ni chachilichose che-
unichile chichiŵe cheunukulikwe ni kuŵichikwa pakulanguka.
18 "Nipele nlilolechesye ni upilikane wenu, pakuŵa jwakwete chindu chajonjechekwe
nambo jwanganakola chindu, chasumulwe atamuno kanandi chakuchiganisya kuti
akwete."

Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu
(Matayo 12:46-50; Maliko 3:31-35)

19 Pelepo achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu ŵajawile kukwalola, nambo
nganakombola kwaŵandichila ligongo lya winji wa ŵandu. 20 Mundu jumo ŵansalile Che
Yesu kuti, “Achikulu ŵenu ni achapwenu alinji paasa, akusaka kunnola.”
21 Nambo Che Yesu ŵaasalile ŵandu wose, “Achikulu ŵangu ni achapwanga ali ŵeŵala
ŵakupilikana lilowe lya Akunnungu ni kulikamula.”

Che Yesu akujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela (Matayo 8:23-27; Maliko 4:35-41)

22 Sooni lyuŵa limo Che Yesu ŵajinjile mu ngalaŵa ni ŵakulijiganya ŵao, ŵaasalile,
“Tujaule peesi litanda.” Nipele, ŵatandite ulendo. 23 Paŵaliji mu ngalaŵa Che Yesu
ŵaliji ni lugono ni ŵagonile. Nipele jatandite kupuga mbungo jekulungwa ni gatandite
kwinjila meesi mu ngalaŵa ni ŵaliji mu chakogoya. 24 Ŵakulijiganya ŵala ŵajaulile Che
Yesu kukwajimusya achitiji, “Ambuje, Ambuje! Tulinkwasika!” Che Yesu ŵajimwiche
ni kujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi, yose yamyalele ni kwaliji
kutulele. 25 Ni sooni ŵaasalile, “Chikulupi chenu chili kwapi?”
Nambo ŵanyawo ŵasimosile ni kamulwa ni lipamba ni kusalilana jwine ni jwine,
“Mundu ju ali jwanti uli? Pakuŵa akujilamula namuno mbungo jekulungwa ni matum-
bela ga meesi ni yose ikwapilikanila.”

Che Yesu akunnamya jwamasoka ku Gelasi (Matayo 8:28-34; Maliko 5:1-20)

26 Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵajendelechele ni ulendo ni ŵaiche ku mb-
wani ja chilambo cha Ŵagelasi chachili peesi litanda lyaliŵandikene ni ku Galilaya.
27 Che Yesu paŵatulwiche mu ngalaŵa ni kuliŵata mbwani, mundu jumo jwa musi ula
juŵaliji ni masoka ŵannyichilile. Nambo mundu jo kwa moŵa gamajinji nganatakulaga
namose nganatamaga mu nyuumba nambo ŵatamaga mu mbugu sya kusichila ŵandu.
28 Paŵammweni Che Yesu ŵalisile, ŵaligwisisye paasi paujo pao ni kunyanyisya, “Mmwejo,
Che Yesu Mwana jwa Akunnungu Ŵakulu, nkusaka ichichi kwangune? Ngunchondelela
ngasimulagasya!” 29 Ŵaŵechete yeleyo pakuŵa Che Yesu ŵalikalipile lisoka linkopoche
mundu jo. Lyele lisoka lyo lyaliji nkunkamula mundu jo kaŵilikaŵili, natamuno ŵandu
ŵambisile nkati ni kwataŵilisya makono ni makongolo ni unyolo ni magwedegwede,
nambo ŵakutulaga nyolo syo ni magwedegwede ni lisoka lyo lyanjausyaga mwipululu.
30 Che Yesu ŵammusisye, “Liina lyenu ŵaani?”
Ŵajanjile, “Liina lyangu lili ‘Mpingo.’ ” Ŵajanjile yeleyo pakuŵa ŵaliji ni masoka
gamajinji. 31 Gele masoka go gaachondelele kuti ngasiŵajausya mu lisimbo lyangali
mbesi.
32 Pele paliji ni mpingo wekulungwa wa maguluŵe galiji ganinkulya mungulugulu
chitumbi. Masoka gala gaachondelele Che Yesu gajaule gakagajinjile maguluŵe.
Nombe Che Yesu ŵagalesile gajaule. 33 Masoka gankopweche mundu jo ni gajinjile mu
maguluŵe ni mpingo wose wa maguluŵe waselelechele mu litanda lyalili chiŵandi ni
chitumbi ni kutiŵila mu meesi.
34 Ŵakuchinga ŵala paŵaiweni yose yaitendekwe yo ŵautwiche, ŵajawile kukwasalila
ŵandu ngani syo mu migunda ni misi. 35 Ŵandu ŵaiche kukulola iyakopochele.
Ni ŵajaulile Che Yesu, ŵansimene mundu jugantyosile masoka jo ali atemi chiŵandi
ni makongolo ga Che Yesu, ali awasile nguo ni ali ni lunda lwambone, nombewo
ŵajogwepenje. 36 Ŵandu uŵalolite jele ngani jininkukopochela ŵaasalile ŵanyawo iŵatite
pakulamwa mundu jwakamwilwe ni masoka jo. 37 Ni ŵandu wose ŵa chilambo
cha ku Gelasi chila ŵakamwilwe ni lipamba lyekulungwa. Nipele ŵaachondelele Che
Yesu atyoche, nombe Che Yesu ŵakwesile sooni mu ngalaŵa ni kwaula. 38 Mundu
jugankopweche masoka jula ŵaachondelele Che Yesu kuti alongane nawo.

Nambo Che Yesu ŵanlanjile, ni ŵansalile, 39 “Mmuje kumusi nkasale yose yatesile Akunnungu kukwenu.”

Nipele, mundu jula ŵajawile ni kwenesya mu musi wose indu yose iŵapanganyichiswe ni Che Yesu.

Mwanache ju che Yailo ni jwankongwe jwakulwala magono (Matayo 9:18-26; Maliko 5:21-43)

40 Che Yesu paŵajombweche litanda ni kwaula kwine, mpingo wa ŵandu ŵapochele, pakuŵa wose ŵaliji nkwalindilila. 41 Pelepo ŵaiche mundu jumo liina lyakwe che Yailo, juŵaliji chilongola jwa nyuumba ja kupopelela, ŵatindiŵele pa makongolo ga Che Yesu ni ŵaachondelele kuti ajaule kumangwao, 42 pakuŵa mwali jwao jwajika pe jwa yaka mpela kumi na mbili ŵaliji nkulwala chiŵandika kuwa.

Che Yesu paŵaliji nkwaula, ŵandu ŵaliji nkwaŵijikanya kosekose. 43 Nipele paliji ni jwankongwe jumo mumpingo wa ŵandu mula, juŵalwalaga magono kwa yaka kumi na mbili, juŵamasile chipanje chakwe chose kwa ŵamitela ni ngapagwa juŵankombwele kunnamya. 44 Jwankongwe jo ŵannyichilile Che Yesu kunyuma ni ŵakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. Papopo ŵalamile magono. 45 Che Yesu ŵausisye achitiji, “Ana ŵaani ŵangwaiye?”

Wose ŵatite ngapagwa mundu jwankwaiye. Nombe che Petulo ŵatite, “Ambuje, mpingo wa ŵandu unsyungwile ni kummijikanya!”

46 Nambo Che Yesu ŵatite, “Apali mundu jwangwaiye, nguimanyilila pakuŵa machili gangopweche.” 47 Jwankongwe jula paŵaiweni kuti ngakukombola kulisisa, ŵalikopwesye achitetemelaga kwa lipamba ni ŵatindiŵele paujo pa Che Yesu. Pelepo ni ŵasasile mmbujo mwa wose ligongo lya kwakwaya Che Yesu ni iŵatite pakulamwa kwanakamo. 48 Che Yesu ŵansalile jwankongwe jula kuti, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewele.”

49 Che Yesu akanaŵe kumalisya kuŵecheta jwaiche mundu jumo kutyochela ku nyuumba ja chilongola jula kukwasalila che Yailo kuti, “Mwanagwenu awile, nkapunda kunsausya jwakwiganya.” 50 Nambo Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵaasalile che Yailo, “Kasinjogopa, ngambe kukulupilila, nombewo chalame.”

51 Paŵaiche pa nyuumba po nganansalila mundu jwine kuti ajinjile pamo nawo, ikaŵe che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni achikulugwe ni atatigwe mwali jo. 52 Ŵandu wose ŵaliji nkulila ni kwalilila malilo. Nambo Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo, “Mmyalale, pakuŵa nganawa nambo agambile gona pe!”

53 Ni ŵanyawo ŵansechile pakuŵa ŵaimanyililaga kuti awile. 54 Nambo Che Yesu ŵankamwile nkono mwali jula ni kummilanga “Mwanangu njimuche!” 55 Umi wao waujilile ni papopo ŵajimi. Ni Che Yesu ŵaasalile kuti ŵape chakulya. 56 Achaŵelesiŵao ŵasimosile nnope nambo Che Yesu ŵaakanyisye kuti akansalila mundu jwalijose yaitendekweyo.

9

Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya kumi na mbili (Matayo 10:5-15; Maliko 6:7-13)

1 Che Yesu ŵaaŵilasile pamo ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, ŵapele machili ni ulamusi wa kugakoposya masoka gose ni kulamya ilwele. 2 Ŵatumile ajaulangane kukwalalichila ŵandu Umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵakulwala. 3 Ŵasalile, “Nkajigala chindu chachili chose mulendo atamuno ntindiso atamuno nsaku atamuno chakulya atamuno mbiya atamuno iwalo iŵili. 4 Nyuumba jajili jose jichinkajinjile ni kumpochela nlonjele pelepo, mpaka pachintyoche musi wo. 5 Ŵandu akanaga kumpochela, ntyochanje mu musi mo nombe ŵanyamwe pachintyoche nkung'unde

luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti achinsyene asagwile kuukana utenga wa Akunnungu."

6 Nipele, ŵatandite ulendo, ŵapitaga msinda ni msinda ŵalalichilaga Ngani Jambone ni kwalamya ŵakulwala pali pose.

Che Helode akukanganika ligongo lya Che Yesu (Matayo 14:1-12; Maliko 6:14-29)

7 Ni chilongola che Helode ŵapilikene indu yose iyatendekwe ni ŵakanganiche pakuŴa ŵane ŵatiji, "Che Yohana Ŵakubatisya ŵala asyuchile!" 8 Nambo ŵane ŵatiji che Elia ŵala atyochele ni ŵane ŵatiji kuti jumo jwakwe jwa ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵakalakala asyuchile. 9 Nambo che Helode ŵatite, "Ŵele che Yohana wo ngati nakatile ntwe sambano ŵele ni ŵaani ungupilikana ngani syakwesi?" Nipele ŵansosaga kuti ŵawone.

Che Yesu akuulisya mpingo wekulungwa wa ŵandu (Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Yohana 6:1-14)

10 Achinduna ŵala paŴausile, ŵaŴalanjile Che Yesu yose yaitesile. Che Yesu ŵaajigele ŵanyawo, ŵajawile pajika mu musi waukuŴilanjikwa Besesaida. 11 Nambo mpingo wa ŵandu ula paŴaimanyi kuŴajawile, ŵakuiye. Nombe Che Yesu ŵapochele ni ŵaŴechete nawo ya umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵaŴasachile kulamwa.

12 Lyuŵa palyatandite kutiŴila, ŵakulijiganya kumi na mbili ŵala ŵanjaulile Che Yesu kukwasalila kuti, "Mwalanje ŵandu ajaulangane mu misi ni migunda jakuŴandichila akasose yakulya ni pagona, pakuŵa patuli pa pali pajika."

13 Nambo Che Yesu ŵaasalile, "Ŵanyamwe mwape ŵanyawo chindu chakulya."

Nipele ŵajanjile, "Nganitukola yakupunda nambo tukwete mikate nsano ni somba siŴili pe. Panepa tujaule tukaasumile yakulya mpingo wose wu?" 14 Ŵandu uŵaliji pepala, ŵaliji achalume mpela elufu tano.

Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, "Mwatamiche paasi mipingo ja ŵandu mpela hansinihansini."

15 Ŵakulijiganya ŵao ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni ŵatamiche wose. 16 Nipele Che Yesu ŵajigele mikate nsano jila ni somba siŴili sila ni ŵalolite kwinani ni kwatogolela Akunnungu ni kwipa upile ni kugaŴanya, ŵapele ŵakulijiganya ŵao kuti ŵapeleganye ŵandu. 17 Ŵandu wose ŵalile ni kwikuta. Ŵalokotenye isigasi ya mbakatika ni kugumbasya itundu kumi na mbili.

Che Petulo akwitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito (Matayo 16:13-19; Maliko 8:27-29)

18 Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkupopela jika pe ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji pachiŴandi. Nipele ŵausisye ŵanyawo, "Ana ŵandu akuti une ndili ŵaani?"

19 Ŵajanjile, "Ŵane akuti mmwejo ni che Yohana Ŵakubatisya ni ŵane akuti che Elia ni ŵane akuti jumo jwao ŵakulondola ŵakalakala ŵa Akunnungu asyuchile."

20 Pelepo ŵausisye ŵanyawo, "Nombe ŵanyamwe nkutinji une ndili ŵaani?"

Che Petulo ŵajanjile, "Mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo chilanga chiŴalanjile Akunnungu."

Che Yesu akulondola yankati chiwa chao ni kusyuka kwao (Matayo 16:20-28; Maliko 8:30-9:1)

21 Che Yesu ŵalamwile ŵanyawo ni kwakanya kuti akasala kwa mundu jwalijose jele ngani jo. 22 Ŵapundile kuŴecheta kuti Mwana jwa Mundu akusachilwa kulaga nnope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni kuulajikwa nambo lyuŵa lyaatatu lya chiwa chao chachisyuka.

23 Nipele, ŵaasalile ŵandu wose kuti, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya
akusachilwa alikane nsyene ni atwichile nsalaba wakwe moŵa gose ni kunguya.
24 Pakuŵa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe chaujase ni jwalijose juchau-
jase umi wakwe ligongo lyangune, jwelejo chaukulupusye. 25 Ana mundu chapate
chichi, aŵaga ni ipanje yose ya pachilambo kwa kulijasa natamuno kulijonanga nsyene?
26 Pakuŵa mundu jwalijose jutachingolela soni une ni majiganyo gangu, Mwana jwa
Mundu tachinkolela soni mundu jo pachachiika mu ukulu wakwe ni wa Atati ni wa
achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela. 27 Ngunsalila isyene kuti, apali ŵane mwa
ŵanyaŵa ngaawa pangauwona Umwenye wa Akunnungu.”

Kuloleka ku Che Yesu kukugalauka
(Matayo 17:1-8; Maliko 9:2-8)

28 Galiji moŵa nane paŵamasile kuŵecheta gelego, Che Yesu ŵaajigele che Petulo ni che
Yohana ni che Yakobo, ŵakwesile nawo pa chitumbi kukupopela. 29 Paŵaliji nkupopela,
kuloleka kwa ku meeso kwao kwagalawiche ni iwalo yao yaliji yeswela ni kung'alima
nnope. 30 Papopo ŵandu ŵaŵili ŵaoneche aninkukunguluka nawo, nombe ŵandu wo
ŵaliji che Elia ni che Musa, 31 ŵaŵakopochele ali ni ukulu, uŵaŵechetaga nawo Che
Yesu yankati ichiyaakopochele ku Yelusalemu ko kuti agumbalichisye yailembekwe
nkati ŵelewo. 32 Che Petulo ni achinjakwe ŵatopelwe ni lugono, nambo paŵajimwiche,
ŵauweni ukulu wa Che Yesu ni ŵandu ŵaŵili uŵajimi nawo. 33 Ŵandu ŵaŵili wo paŵaliji
aninkulekangana ni Che Yesu, che Petulo ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje, ili yambone uwe
kutama apano! Tutaŵe masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni line li che
Elia.” Nganaimanyililaga chaŵaŵechetaga cho.

34 Che Petulo paŵaliji aninkuŵecheta yeleyo, liunde lyaichilile ni ŵakulijiganya ŵala
ŵajogwepe pakuŵa liunde lyo lyaliji lininkwaichilila. 35 Lyakopochele liloŵe mwiunde
mula, lichitiji, “Aju ni Mwanangu junansagwile, mumpilikanichisye.”

36 Palyamasile kupilikanika liloŵe lyo, Che Yesu ŵaoneche ali jika pe. Ŵakulijiganya ŵao
ŵamyalele ni nganansalila mundu jwalijose gele moŵa go yankati yele yose iŵaiweni yo.

Che Yesu akunnamya mwanache jwa masoka
(Matayo 17:14-18; Maliko 9:14-27)

37 Malaŵi jakwe Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵatatu ŵala paŵaliji aninkutuluka mwi-
tumbi, mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵaichilile. 38 Mundu jumo mu mpingo mwa
ŵandu mula ŵanyanyisye achitiji, “Jwakwiganya, ngunchondelela munkolele chanasa
mwanangu ju pakuŵa ali mwanangu jwa jika pe! 39 Nnole lisoka lyakwe likusomoka
ni chitema pe likuntenda agumile ni kuntaga njilinjili ni kunkopoka chiulo nkang'wa.
Likupunda kunnagasya nnope ni ngalikunneka kwakwepepala. 40 Nipele, nachon-
delele ŵakulijiganya ŵenu kuti akalityosye, nambo nganakombolanga.”

41 Che Yesu ŵajanjile, “Ŵanyamwe uŵelesi wangali chikulupi, ni ŵakusochela, chindame
ni ŵanyamwe ni kumpilililla mpaka chaka chi?” Nipele, Che Yesu ŵansalile mundu jo kuti,
“Munjise nawo apano mwanagwenu jo.”

42 Katema jwele mwanache jo paŵaliji aninkwaichilila Che Yesu, lisoka lila lyangwi-
sisye paasi ni kuntaga njilinjili. Nambo Che Yesu ŵalikalipile lisoka lila ni kunnamya
mwanache ni kwauchisya atatigwe. 43 Ŵandu wose ŵasimosile nnope kugalola machili
gamakulungwa ga Akunnungu.

Che Yesu akuŵecheta sooni yankati chiwa chao
(Matayo 17:22-23; Maliko 9:30-32)

Ŵandu ŵala paŵaliji nkusimonga yankati yose yaitesile, Che Yesu ŵaasalile
ŵakulijiganya ŵao, 44 “Ngasinliŵalila chingusaka kuŵecheta ni ŵanyamwe chi, Mwana jwa
Mundu chatagwe mmakono ga ŵandu.” 45 Nambo ŵanyawo nganagamanyilila malumbo

ga malowe gawawechete. Lyele lyaliji lyakusisika kwa wanyawo kuti anamanyichisye, nombe wanyawo wajogwepe kwausya malumbo ga malowe go.

Waani waali wakulungwa?
(Matayo 18:1-5; Maliko 9:33-37)

46 Gatyochele makani kwa wakulijiganya wala gati waani waali wakulungwa kupunda
achinjakwe. 47 Nambo Che Yesu wasimanyilile nganisyo sisyaliji mmitima jao nipele
wanjigele mwanache jwannandi ni wanjimiche chiwandika nawo, 48 waasalile, "Mundu
jwalijose jwakumpochela aju mwanache jwannandi ju kwa liina lyangu, jwelejo akum-
bochela une ni jwalijose jwakumbochela une, akumpochela jwelejo jwandumile une.
Pakuwa jwali jwannandi kupunda wose pasikati jenu, jwelejo ni jwali jwankulungwa."

Jwanganawa jwammagongo jwenu, jwelejo ali pamo ni wanyamwe
(Maliko 9:38-40)

49 Che Yohana wawechete kuti, "Ambuje, tummweni mundu jumo achikoposyaga
masoka mu liina lyenu nombe uweji twalinjile kunnekasya ligongo jwelejo nganawa
jumo jwetu." 50 Nambo Che Yesu waasalile wanyawo kuti, "Nkannekasya, pakuwa
jwalijose jwangankanila wanyamwe, jwelejo ali pamo ni wanyamwe."

Wasamalia akukananga kumpochela Che Yesu

51 Nipele, pagawandichile mowa ga Che Yesu kujigalikwa kwinani wasachile kwaula ku
Yelusalemu. 52 Watumile wantenga walongolele, nombewo wajawile ni kwinjila mu musi
umo wa Wasamalia kukuwika chile indu yose kwa ligongo lyao. 53 Nambo wandu wa wele
musi wo wakanile kumpochela ligongo waimanyilile kuti wasachile kwaula ku Yelusalemu.
54 Katema wakulijiganya wakwe pawaiweni yeleyo, che Yohana ni che Yakobo watite,
"Ambuje, ana nkusaka tuwilasye mooto kutyochela kwinani kuti wajonanje wanyawa?"
55 Nambo Che Yesu wagalauchile wanyawo ni kwakalipila. 56 Che Yesu ni wakulijiganya
wao watyosile ni kwaula kunsinda wine.

Wakuwajilwa kuwa wakulijiganya wa Che Yesu
(Matayo 8:19-22)

57 Pawaliji mu ulendo, mundu jumpepe wansalile Che Yesu kuti, "Chinankuye kwaku-
likose kuchinjaule."
58 Che Yesu watite, "Macheto gakwete masomwa ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana
jwa Mundu nganakola pagona ni kupumulila."
59 Nipele, wansalile mundu jwine kuti, "Munguye."
Nambo jwelejo watite, "Ambuje, muuneche kaje nyaule ngaasiche atati wangu."
60 Nambo Che Yesu wansalile jwelejo kuti, "Mwaleche wawe waasiche wawe wao, nambo
mmwejo njaule nkalalichile ngani ja Umwenye wa Akunnungu."
61 Ni mundu jwine wansalile Che Yesu kuti, "Ambuje chinankuye, nambo muuneche
kaje ngaalanje waali kumusi kwangu wala."
62 Nambo Che Yesu wajanjile, "Jwalijose jwakamwile lijela ni kotama kulima agalauk-
aga ni kulola panyuma, jwelejo ngakuwajilwa mu Umwenye wa Akunnungu."

10

Che Yesu akwatuma wakulijiganya sabini na mbili

1 Pagamasile gelego, Ambuje waasagwile wakulijiganya sabini na mbili. Ni waatumile
wakulijiganya wawili wawili walongolele paujo pao pa misinda jilijose ni kulikose
kuwasachile nsyene kwaula. 2 Wasalile wanyawo kuti, "Magungulo gali gamajinji nambo
wakugungula ali kanandi. Nipele mwawende asyene ngunda kuti watume wakugungula
mu ngunda mwao. 3 Sambano njaulangane, mmanyilile kuti nguntuma wanyamwe

mpela mwanangondolo pasikati masogo. 4 Ngasinjigala chilolo pane nsaku pane ilatu
ine, nkankomasya mundu jwalijose mwitala. 5 Mwajinjilaga mu nyuumba jajili jose,
mwakomasye yelei kaje, ‘Chitendewele chipagwe mu nyuumba ji!’ 6 Iŵaga chapagwe
jwakunonyelwa ni chitendewele mwelemo, chitendewele chenu chichitame najo,
nambo iŵaga ngapagwa jwachitendewele, chitendewele chichimbujile kukwenu sooni.
7 Nlonjele pa nyuumba jo nchilyaga ni kung'wa yakumpanga, pakuŵa jwakupanganya
masengo akuŵajilwa mbote. Ngasinsama nyuumba ji kwaula nyuumba jo. 8 Mwaikaga
mmusi wauli wose ni kumpochela, nlyanje yaili yose yakumpa. 9 Mwalamye ŵandu
ŵakulwala ŵaali kweleko, mwasalile, ‘Umwenye wa Akunnungu uŵandichile kukwenu.’
10 Nambo mwajinjilaga mmusi wauli wose ni akanaga kumpochela, ntyoche, nomwe
pankupita mmatala gao nkajileje, 11 ‘Atamuno luundu lwa pamusi wenu lwalunyam-
batile pa sajo syetu, tukumpatila ŵanyamwe kulosya kuti mwachinsyene nsagwile
kuukana utenga wa Akunnungu. Nambo, mmanyilile kuti, umwenye wa Akunnungu
uŵandichile.’ 12 Ngunsalila kuti, pa lyuŵa lya malamulo magambo ga ŵandu wa musi wo
chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga ŵandu ŵa ku Sodoma.

Misi jangaleka sambi
(Matayo 11:20-24)

13 “Ulaje uŵe kukwenu, ku Kolasini! Ulaje uŵe kukwenu, ku Besesaida! Pakuŵa,
iŵaga yakusimosya iyatendekwe kukwenu, ikatendekwe ku Tilo ni ku Sidoni kula,
ŵandu ŵa kwele kalakala pe akatemi paliu ali atakwile magunia ni kulitaga liu muntwe
kulosya kuti alesile sambi syao. 14 Nambo pa lyuŵa lya malamulo magambo genu
chigaŵe gamakulungwa kupunda magambo ga ku Tilo ni ku Sidoni. 15 Ni mmwejo
Kapelenaumu, ana nkuganisya kuti chinlikusye mpaka kwinani? Ngwamba chinchi-
tuluswa mpaka kwiuto kwa ŵandu ŵawile.”

16 Nipele Che Yesu ŵapundile kwasalila ŵakulijiganya ŵao kuti, “Jwakumpilikana
ŵanyamwe, akumbilikana une, jwakumpochela ŵanyamwe akumbochela une. Ni jwal-
ijose jwakukana kumbochela une, akwakana ŵandumile une.”

Ŵakulijiganya makumi nsano ni gaŵili ni ŵaŵili akuujanga

17 Kanyuma ŵakulijiganya sabini ŵausile achisengwaga, achitiji, “Ambuje, atamuno
masoka gatujitichisye kwa liina lyenu.”

18 Ŵelewo ŵaasalile ŵanyawo kuti, “Nambweni Shetani yatiteje pakugwa mpela njasi
kutyochela kwinani. 19 Elo, nampele ulamusi wa kuliŵata majoka ni makoloto ni
ulamusi wa pachanya machili gose ga jwammagongo ni ngapagwa chindu chachili
chose chakummenga. 20 Nambo nkasechelelela ligongo lyakuti masoka ganjitichisye,
nambo nsechelele ligongo lya meena genu galembikwe kwinani.”

Kusangalala kwa Che Yesu
(Matayo 11:25-27; 13:16-17)

21 Katema kakoko peko, Che Yesu ŵasangalele kwa ulamusi wa Mbumu jwa Akun-
nungu, ŵatite, “Nguntogolela Atati, Ambuje ŵa kwinani ni chilambo, pakuŵa mwasisile
yelei ŵa lunda ni ŵa umanyilisi ni kwaunukulila ŵanache. Elo, Atati, pakuŵa yeleyi ni
yaitite pakunnonyela.”

22 Nipele ŵatite, “Atati ŵangu ambele une indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila
Mwana akaŵe Atati, ni Atati akaŵe Mwana, ni jwalijose jwakunsaka Mwana akum-
bunukulila.”

23 Nipele Che Yesu ŵagalauchile ŵakulijiganya ŵao ni kuŵecheta nawo kwantemela kuti,
“Nkwete upile ŵanyamwe kwakwiwona inkwiwona yi. 24 Ngunsalila kuti ŵakulondola
ŵa Akunnungu ni mamwenye ŵasachile kwiwona inkwiwona ŵanyamwe nambo nganai-
wona ni kupilikana inkwipilikana ŵanyamwe, nambo nganaipikana.”

Chitagu cha Msamalia jwambone

25 Kanyuma, jwakwiganya Malajisyo jumo ŵajimi ni kwausya Che Yesu kwa kwalinga
achitiji, “Jwakwiganya, ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali
mbesi?”
26 Che Yesu ŵambusisye kuti, “Ana ilembechekwe chichi mu Malajisyo che Musa? Ana
nkusyoma chichi mwelemo?”
27 Ŵajanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu ŵenu ni ntima wenu wose ni uumi
wenu wose ni machili genu gose ni umanyilisi wenu wose ni njenu mpela mwasyene.”
28 Che Yesu ŵansalile, “Njanjile uchenene! Ntendeje yeleyo, nomwe chinkole umi.”
29 Nambo ŵelewo, ŵasachile kuliŵalanjila kuti akuchimanyilila chakuusya cho, ŵausisye
Che Yesu, “Ana njangu jo ni ŵaani?”
30 Che Yesu ŵajanjile, “Jwapali mundu jumo jwaŵaumilaga ku Yelusalemu kutuluchila
ku Yeliko. Paŵaliji mwitala, ŵasimene ŵachiswamba ni ŵambusile iwalo yakwe ni kumputa
ni ŵatyosile ni kunneka achiŵandichilaga kuwa. 31 Pangalolela, jwambopesi jumo ŵaliji
nkupita mulamula mwitala mula, nambo paŵambweni ni ŵasepwiche pambali ni kwaula.
32 Iyoyo peyo, Mlawi jumo paŵaiche pelepo ŵambweni, ni ŵasepwiche pambali ni kwaula.
33 Nambo Msamalia jumo juŵaliji muulendo ŵaiche pepala paŵaliji mundu jula, nombe
paŵambweni ŵambonele chanasa. 34 Nipele, ŵanjaulile, ŵagajosisye maŵanga gao kwa
mauta ni divai ni kugataŵa maŵanga, paŵamasile kutenda yeleyo ŵanjigele pa chinyama
chakwe, ni ŵanjawisye kukwalwasya mu nyuumba ja achalendo. 35 Malaŵi jakwe
ŵatyosisye lupia siŵili sya mbiya, ŵampele jwakujigosa nyuumba jila ni ŵansalile kuti,
‘Munlwasye mundu ju ni chachili chose chachichipunde kwa jweleju, chinjilipila une
pachimuje.’ ”
36 Che Yesu ŵausisye, “Mwa ŵele ŵatatu wo, ŵaani ŵalosisye kuti ali njakwe mundu
juŵaputikwe ni ŵachiswamba?” 37 Jwakwiganya Malajisyo jula ŵajanjile, “Jwejula
juŵankolele chanasa jula.”
Che Yesu ŵansalile, “Njaule nkatende iyoyo peyo.”

Che Yesu akwajimajimila che Masa ni che Maliamu

38 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao paŵaliji muulendo, ŵaiche kunsinda umo ni
jwankongwe jumo liina lyao che Masa ŵampochele kumangwao. 39 Che Masa ŵaliji
ni mpwakwe liina lyao che Maliamu, jweleju ŵatemi chiŵandi ni Ambuje Che Yesu
achipikanilaga majiganyo gao. 40 Nambo che Masa ŵaliji nkuchenjeuka ni masengo
gamajinji. Nipele ŵajaulile Che Yesu kukwasalila achitiji, “Ambuje, ana ngankulola kuti
apwanga anesile une mbanganye masengo jika? Mwasalile aiche kukungamusya.”
41 Nambo Ambuje ŵajanjile kuti, “Che Masa, che Masa, nkuchenjeuka ni kulisausya ni
yejinji. 42 Nambo chipali chindu chimo pe chachikusachikwa. Che Maliamu asagwile
liunjili lyambone ni sooni ngapagwa mundu juchachityosye kukwakwe.”

11

Che Yesu akwiganya yakuti pakupopela
(Matayo 6:9-13; 7:7-11)

1 Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkupopela peuto pamo, paŵamasile, jumo jwa
ŵakulijiganya ŵao ŵatite, “Ambuje, ntujiganye kupopela, kwati mpela che Yohana
Ŵakubatisya iŵatite pakwajiganya ŵakulijiganya ŵao.”
2 Che Yesu ŵaasalile, “Pankupopela, njileje yelei,
‘Atati,
Liina lyenu lijinichilwe,
Umwenye wenu uiche.
3 Ntupe chakulya chetu cha lyuŵa ni lyuŵa.

4 Ntulechelesye sambi syetu,
pakuŵa uweji nombe tukwalechelesya wose ŵakutuleŵela.
Ni sooni nkatujinjisya nkulinjikwa.' "
5 Ni Che Yesu ŵaasalile kuti, "Tujile jumo jwenu akwete ambusanga ni anjaulilaga pasikati chilo ni kunsalila, 'Ambusanga, mungongosye mikate jitatu none chinambuchisye, 6 pakuŵa ambusanga ŵangu ali mu ulendo, asepuchile kumusi none nganingola chakwapa.' 7 Nganichisye kuti ambusanga ŵenu akanjanjile ali nkati, 'Nkaasausya une! Pakuŵa masile kuugala nnango. Une ni achiŵanangu tugonile ni ngangukombola kwimuka ni kumpa!' 8 Isyene ngunsalila kuti, ngaajimuka ni kwapa atamuno ali ambusanga gwao pe, nambo ligongo lya mundu jo ichajile pakupunda kwachondelela, chajimuche ni kwapa chachili chose chakuchisaka.
9 "Nipele none ngunsalila yakuti, mmende ni ŵanyamwe chimpegwe, nsose ni ŵanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni ŵanyamwe chachimbugulila nnango. 10 Pakuŵa jwalijose jwakuŵenda akupegwa ni jwakusosa akupata ni jwakupoposya, nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. 11 Ana, atati chi mwa ŵanyamwe, mwanache aŵendaga somba, chachiapa lijoka kuleka kwapa somba? 12 Pane ŵaŵendaga lindanda, ana chachapa likoloto? 13 Chisau ŵanyamwe ŵangalumbana, nkumanyilila kwapa achiŵana ŵenu indu yambone, isyene Atati ŵenu ŵa kwinani chiŵape Mbumu jwa Akunnungu aŵala ŵakwaŵenda."

Che Yesu ni Belesebuli
(Matayo 12:22-30; Maliko 3:20-27)

14 Lyuŵa limo Che Yesu ŵaliji nkukoposya lisoka lilyantendekenye mundu anaŵechete. Pilyakopweche lisoka lyo, jwangaŵecheta jo, ŵakombwele kuŵecheta, ni mpingo wa ŵandu ŵasimosile. 15 Nambo ŵane mwa ŵelewo ŵatite, "Akugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli, jwankulu jwa masoka."
16 Ni ŵane ŵalinjile kwakwaŵenda ŵalosye chimanyisyo chakuti ulamusi wao utyochele kwinani. 17 Nambo Che Yesu, achimanyililaga ng'anisyo syao ni ŵaasalile ŵanyawo, "Ŵandu ŵa umwenye wauliwose aputanaga achinsyene pe wele umwenye wo chiugwe ni ŵandu wa nyuumba jajili jose ŵaputanaga achinsyene pe ŵandu ŵa nyuumba jo chajonasiche. 18 Nipele iŵaga Shetani akulikanila nsyene, umwenye wakwe chiulame? Nguti yeleyi pakuŵa ŵanyamwe nkuumecheta kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli. 19 Ŵakulijiganya ŵenu nombe akugakoposya masoka mpela inguti kupanganya une, iŵele uli menema musalile kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli? Nipele ŵanyawo ni utachinnamula ŵanyamwe. 20 Nambo iŵaga ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Akunnungu, nipele nnyimanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu umasile kwika kukwenu.
21 "Mundu jwali ni machili pakulindilila nyuumba jakwe ni yakumenyanila yakwe, ipanje yakwe yose chigosekwe. 22 Nambo aikaga jŵapundile machili ni kumputa, jwelejo akunsumula yakumenyanila yose iyaikulupililaga yo ni kuigaŵanya iŵasumwile.
23 "Mundu jwalijose jwanganaŵa pamo ni une, akunganila ni mundu jwalijose jwangakusakulila pamo ni une, jwelejo akupwilinganya.

Kuujila kwa Lisoka
(Matayo 12:43-45)

24 "Lisoka lyankopokaga mundu likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila. Palikulepela likuti, 'Chimujile ku nyuumba jangu kungopochela kula.' 25 Palikuujila, akujisimana nyuumba jila jili jepyajile ni mwekotopasye. 26 Nipele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda ŵelewo, gose gakwaula kukunjinjila mundu jula. Kumbesi kwakwe mundu jo akuŵa jwakusakala kupunda iŵaliji kundanda."

Kusangalala kusyene

27 Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta gelego, jumo jwa achakongwe jwa mumpingo mwa ŵandu mula, ŵanyanyisye lilоŵe achitiji, “Jwana upile jwankongwe jwambeleche ni kunjonjesya jo!”
28 Nambo Che Yesu ŵaŵechete, “Nambo ŵana upile wakupunda ŵakulipilikanichisya lilоŵe lya Akunnungu ni kwitichisya.”

Uŵelesi wakusakala ukusaka chimanyisyo (Matayo 12:38-42)

29 Nipele, mpingo wa ŵandu paŵaliji nkoonjecheka, Che Yesu ŵatandite kusala, “Uŵelesi wu uli uŵelesi wa kusakala. Ukusaka chimanyisyo, nambo ngaupegwa chimanyisyo chachili chose ikaŵe chimanyisyo chi che Yona chila. 30 Mpela che Yona iŵaliji chimanyisyo cha ŵandu wa ku Ninawi ni iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachiŵa chimanyisyo kwa uŵelesi wu. 31 Iyoyo peyo pa lyuŵa lyakulamulila Mwenye jwankongwe jwa ku Sheba chakopochele pamo ni ŵandu wa uŵelesi wu, nombewo chachisala kuti uŵelesi wu wanamagambo. Pakuŵa ŵelewo ŵaumile kwakutalichila, ŵaiche kukugapikanila maloŵe gambone ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa apali jwankulu kupunda mwenye che Selemani. 32 Ŵandu ŵa ku Ninawi chakopochele pa lyuŵa lya malamulo lyo pamo ni ŵandu ŵa uŵelesi wu, nombewo chachisala kuti uŵelesi wu wanamagambo. Pakuŵa ŵandu ŵa ku Ninawi ŵalesile sambi ligongo lya kulalichilwa utenga wa Akunnungu ni che Yona, nambo pelepa kwana jwankulu kwapunda che Yona.

Lulanga lwa chiilu (Matayo 5:15; 6:22-23)

33 “Ngapagwa mundu jwakupamba lumuli ni kulusisa pane kuluunichila ni lulo nambo akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli, kuti ŵakwinjila mwelemo akombole kulola lilanguka lyakwe. 34 Lumuli lwa chiilu chenu luli liso lyenu, lyaŵaga lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu lilanguka, nambo lyaŵaga ngaŵa lyansima, nombe chiilu chenu chichiŵe muchipi. 35 Nlilolechesye yambone kuti lilanguka lyalili nkati mwenu likaika kugalauka kuŵa chipi. 36 Nipele, iŵaga chiilu chenu chose chaŵaga ni lilanguka, pangali chiŵalo chachichiŵe pa chipi, chiilu cho chiching'alime yambone mpela lumuli lwalukuti pakunlanguchisya ni lilanguka lyakwe.”

Che Yesu akwaŵecheta Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo (Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)

37 Che Yesu paŵamasile kusala yeleyo, Mfalisayo jumo ŵaalaliche kumangwao kuti akalye nawo chakulya, nombewo ŵajinjile ni kutama kulya. 38 Nambo Mfalisayo jo ŵansimosile Che Yesu kwawona alinkutama panganaŵa kaje chikanaŵe chakulya.
39 Pele Ambuje ŵansalile, “Ŵanyamwe Mafalisayo, nkosya ngao ni mbale kwa paasa, nambo nkati mwenu ngumbele chigongomalo ni ungalimate. 40 Ŵakuloŵela ŵanyamwe! Ana, ngaŵa Akunnungu ŵaŵapanganyisye paasa ni ŵaŵapanganyisye nkati mo? 41 Nambo mwapeje ŵandu ŵakulaga indu yaili nkati ngao ni mbale ni indu ine yose chiiŵe yambone kukwenu.
42 “Nambo ulaje uŵe kukwenu ŵanyamwe Mafalisayo, pakuŵa nkwausya liunjili lya kumi namose pachanya masamba ga kununjila ga mimela gakunonyesya chakulya ni mchicha ni masamba gane gane ni kuleka kwapanganyichisya ŵandu yaikuŵajilwa ni kwanonyela Akunnungu. Mwaŵajilwe kukamulisya yaandanda yo pangaliŵalila yaaŵili yo.
43 “Nambo ulaje uŵe kukwenu, ŵanyamwe Mafalisayo, pakuŵa ikunnonyela kutama mmbujo mu itengu ya achakulungwa mu mmajumba ga kupopelela ni kunkomasya

kwa kuchimbichisya paŵachingangene ŵandu. 44 Ulaje uŵe kukwenu, pakuŵa nkulandana ni malembe gangali chilosyo, ŵandu akupita pachanya pakwe, pangaimanyilila."
45 Jumo jwa ŵamalamulo ŵajanjile, "Jwakwiganya, pankusala yelei ngati nkutujalusya nowe ŵakwe."
46 Che Yesu ŵajanjile, "Ulaje uŵe kukwenu ŵanyamwe ŵakwiganya Malajisyo, pakuŵa nkwatwika ŵandu misigo jakutopela jangatwichilika ni mwachinsyene ngankujongola namose chala kwakamusya. 47 Ulaje uŵe kukwenu, pakuŵa nkugumba malembe ga ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵaŵaulajikwe ni achambuje ŵenu. 48 Iyoyo peyo ŵanyamwe nkuŵalanga ni kwitichisya masengo ga achambuje ŵenu pakuŵa ŵelewo ŵauleje ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵanyamwe nkugumba malembe gao. 49 Ni kwaligongo lyo, lunda lwa Akunnungu lwatite, 'Chinampe ŵakulondola ŵa Akunnungu ni achinduna, nambo ŵane mwa ŵanyawo chachaulaga ni ŵane ŵao chachalagasya.' 50 Nipele uŵelesi uu chiuchilagaswa kwaligongo lya chiwa cha ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵana wose ŵaŵaulegwe chitandile kupagwa chilambo, 51 chitandile kuulagwa ku che Habili kwichila che Sakalia, juŵaulegwe pasikati ja chilisa ni Nyuumba ja Akunnungu. Eloo, ngunsalila kuti, au uŵelesi uu chiuchilagaswa kwa yele isambo yo.
52 "Ulaje uŵe kukwenu ŵanyamwe ŵakwiganya Malajisyo pakuŵa njigele chiugulilo cha nnango wa umanyilisi ni mwachinsyene nganinjinjila ni ŵaŵajinjilaga mwelemo mwalekasisye kuti akajinjila."
53 Che Yesu ŵatyosile mwelemo, chitandile pelepo ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵatandite kwachima kwannope ni kwausya mausyo gamajinji. 54 Ŵasakaga ŵatanjisye kwa maloŵe gao.

12

Kwamuka nkati ulamba
(Matayo 10:26-27)

1 Katema kakoko ŵasongangene ŵandu ŵajinji mpaka kuliŵatana, Che Yesu ŵatandite kwasalila kaje ŵakulijiganya ŵao kuti, "Nlisepusye ni chilungo cha Mafalisayo, chachili cha ulamba. 2 Ngachipagwa chachiunichikwe chingachiunukukwa ni chachisisikwe chingachimanyika. 3 Lyele ligongo lyo chachili chose chimwaŵechete pa chipi, ŵandu chapikane pa lilanguka ni chimwasongonaga pa chisyepela, muchumba cheugalikwe, chichijenele muchilambo chose.

Ŵakusachilwa kwajogopa
(Matayo 10:28-31)

4 "Ngunsalila ŵanyamwe achambusanga ŵangu kuti ngasimwajogopa ŵelewo ŵakuchiulaga chiilu nambo ngapagwa chakupunda chakuchikombola kuchipanganya. 5 Nambo chinannosye ŵakusachilwa kwajogopa, mwajogope Akunnungu pakuŵa amalaga kuulaga akwete ulamusi wakumponya ku jehanamu. Eloo, mwajogope ŵelewo.
6 "Ana ngati ikumanyika kuti ijojolo nsano ikusumichikwa kwa ndalama jajinandi nnope? Nambo ngapagwa chijuni chakuliŵalichikwa ni Akunnungu namuno chimo. 7 Atamuno umbo sya mitwe jenu Akunnungu akusimanyilila sili silingwa. Ngasinjogopa, ŵanyamwe ndi ŵakutopela kwannope kupunda ijojolo yejinji!

Kwajitichisya ni kwakana Kilisito
(Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 "Ngunsalila isyene, jwalijose jwakunyitichisya une pa ŵandu kuti jwele ali jwangune, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachinjitichisya jwelejo mmbujo mwa achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu. 9 Nambo, jwalijose jwakungana une pa ŵandu, nombejo chakanikwe mmbujo mwa achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu.

10 “Mundu jwalijose jwakwaŵechetela yangalumbana Mwana jwa Mundu
chalecheleswe, nambo juchannyelusye Mbumu jwa Akunnungu, ngalecheleswa ng'oo.
11 “Pachachinjigala kwa machili mmajumba ga kupopelela pane mmbujo mwa
mamwenye ni ŵakulamula kuti nlamulikwe, nkapwelela kuti chinjanje chichi pane
ichimmechete. 12 Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu chanjiganye chakuŵecheta katema
kakoko.”

Chitagu cha jwachipanje jwakuloŵela

13 Mundu jumo mumpingo wa ŵandu mula, ŵansalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya,
mwasalile akulu ŵangu tusapulane ipanje yatulechele atati ŵetu.”
14 Che Yesu ŵajanjile, “Ambusanga, ana ŵaani ŵamisile une kuŵa jwakulamula pasikati
jenu pane jwakungaŵanyichisya ipanje yenu?”
15 Nipele ŵaasalile wose kuti, “Nlisepusye ni tama ja indu yejinji pakuŵa umi wa
mundu nganiupagwa mu winji wa indu yakwete.”
16 Nipele ŵatanjile chitagu chanti, “Kwaliji ni jwachipanje jumo juŵaliji ni ngunda
uwasogwele nnope. 17 Jwachipanje jo ŵaganisisye muntima mwakwe achitiji, ‘Chin-
dende uli pakuŵa une nganingola pakugosela magowolo gangu?’ 18 Ŵatite ‘Chin-
dende yelei, chingagumule ngokwe syangu ni kutaŵa jajikulungwa nnope. Mwelemo
chingaŵiche magowolo gangu gose ga ngano ni ipanje yangu.’ 19 Pelepo chinalisalile
nansyene, ‘Sambano nkwete ipanje yejinji imwaligosele kwa yaka yejinji, mpumule,
ndye ni kung'wa ni kusengwa!’ 20 Nambo Akunnungu ŵaasalile, ‘Mmwejo Jwakuloŵela,
achi chilo chino umi wenu chiujigalikwe ni yose indigosele ana chiiŵe ya ŵaani?’ ”
21 Che Yesu ŵamalichisye kuŵecheta, “Yele ni yaili kwa mundu jwakuligosela ipanje
yejinji, nambo paujo pa Akunnungu ngakuŵalanjikwa kuti akwete chindu.”

Nlajilile kaje Umwenye wa Akunnungu
(Matayo 6:25-34)

22 Nipele Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Kwaligongo lyo ngunsalila, ngasinlila-
gasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi atamuno kwa ligongo lya iilu
yenu kuti chimmwale chichi. 23 Pakuŵa umi upundile kwa yakulya ni chiilu chipundile
kwa iwalo. 24 Ngalole makungulu, ngagakupanda namose kugungula, nganigakola
ngokwe namose magulu nambo Akunnungu akugalisya. Ni ŵanyamwe ndi ŵakutopela
kugapunda makungulu! 25 Nipele, ŵaani mwa ŵanyamwe kwakulichenjeusya nnope
akukombola kulijonjechesya namose lyuŵa limo mmoŵa ga umi wakwe? 26 Nipele,
iŵaga ngankukombola kuchitenda chachinandi mpela chelecho, ligongo chi nkuchen-
jeuchila ine yo? 27 Nnole uluŵa umele wakwe. Ngaukupanganya masengo, atamuno
ngaukuliluchila iwalo. Nambo ngunsalila kuti namose mwenye che Selemani ni ukulu
wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo. 28 Nipele iŵaga Akunnungu
akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni
kwasikwa pa mooto, ana ngati chantakusye kwakupunda ŵanyamwe ŵandi ni chikulupi
chamwana?
29 “Nipele, ngasinlajila ichinlye atamuno iching'we namose ngasimma ni lipamba.
30 Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni ŵandu ŵangakulupilila ŵa ilambo ine ya pachil-
ambo pano. Nambo mwanya Atati ŵenu akumanyilila kuti nkuilajila yele indu.
31 Nipele nsoseje kaje Umwenye wa Akunnungu ni indu ine chiijonjechekwe kukwenu.

Mbiko kwinani
(Matayo 6:19-21)

32 “Ngasinjogopa, ŵanyamwe mpingo wenondi! Pakuŵa Atati ŵenu yanonyele
kumpa Umwenye wao. 33 Nsumisye inkwete nkaape ŵandu ŵakulaga mbiya syo.
Nlipanganyichisye ilolo yangawisala ni kuligosela mbiko jangapunguka ni jangamala

kwinani. Kwangaŵandichila ŵa wiyi atamuno konasika ni idudu. 34 Pakuŵa pajili mbiko jenu, pele ntima wenu ni pachiuŵe.

Achikapolo ŵakulolela

35 "Nliŵiche chile kwakutumichila ni kuleka imulichilo yenu ininkukolela. 36 Mbe mpela achikapolo ŵakwalindilila ambuje ŵao kutyochela kuulombela kuti pakupoposya ŵaugulile nnango kwachitema. 37 Ŵana upile ŵele achikapolo ŵachachasimana ali meeso pachauje Ambuje ŵao! Isyene ngunsalila kuti ambuje wo chaaŵe chile kwatumichila, chiŵatamiche pakulila ni kwatumichila. 38 Iŵaga chauje pasikati chilo pane atamuno kuninkucha ni kwasimana ali meeso, ŵana upile achikapolo wo. 39 Nambo mmanyilileje kuti iŵaga nsyene nyuumba akakamanyilile katema chi chaiche jwa wiyi, akaliji meeso, ngakajileche nyuumba jakwe jininkugumulikwa. 40 Ŵanyamwe nombe nliŵiche chile, pakuŵa Mwana jwa Mundu akwika katema kangankulolela."

Kapolo jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika (Matayo 24:45-51)

41 Che Petulo ŵausisye Che Yesu kuti, "Ambuje, ana chitagu chi chikutugamba uweji pe pane ŵandu wose?"

42 Ambuje ŵajanjile, "Ana kapolo jwakwimilila chi jwali jwakukulupilichika ni jwalunda, jwaŵichikwe ni ambujegwe kwajimilila achikapolo ŵao kuti ŵagaŵanyichisye yakulya pa katema kakusachilwa? 43 Jwana upile kapolo juchasimanikwe ni ambujegwe ali nkupanganya yele katema pachauje. 44 Isyene ngunsalila kuti ambujegwe chambiche kapolojo kwimilila ipanje yakwe yose. 45 Nambo, jwakutumichila ajilaga muntima mwakwe kuti, ambuje ŵangu akukaŵa kuuja ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe achalume pane achakongwe ni kulya ni kung'wa ni kukolelwa, 46 ambujegwe kapolo jula chauje pa lyuŵa lyangalilolela ni katema kangakukamanyilila chiŵakatanye ipande ipande ni kwaŵika liunjili limo ni ŵangakukulupilila.

47 "Ni kapolo jwakumanyilila chakuchisaka ambujegwe, nambo ngakuliŵika chile kwa kupanganya yakusachilwa kupanganya ni ambujegwe, chaputikwe kwa nnope. 48 Nambo jwangakuimanyilila indu yakuisaka ambujegwe nombe akupanganya indu yaikuŵajilwa kulagaswa chaputikwe kwakanandi. Pakuŵa jwalijose juchapegwe yejinji chasachilwe kutyosya yejinji ni jwalijose jwapegwile kamulila yejinji chasachilwe kuusya yejinji nnope.

Che Yesu aiche kupeleka utinda (Matayo 10:34-36)

49 "Nyiche kukukolesya mooto pachilambo, none ngasachile nnope kuulola uli ukolele! 50 Nambo ngwete ubatiso wa masausyo gangusachilwa nagakole, nguŵijikanywa nnope mpaka masausyo ga ubatiso wo pachigamale. 51 Ana nkuganisya kuti nyiche nacho chitendewele pachilambo pano? Ngunsalila, ngwamba, nambo nyiche kukuntindanya. 52 Kutandila sambano, ŵandu nsano ŵa uŵelesi umo chatindigane, ŵandu ŵatatu chaputane ni ŵandu ŵaŵili ni ŵandu ŵaŵili chaputane ni ŵandu ŵatatu. 53 Atati chatindane ni mwanagwao nombe mwanache chatindane ni atatigwe, achikulu chatindane ni mwanagwe mwali nombe mwali chatindane ni achikulugwe, jwankongwe chatindane ni akwegwao nombe ŵelewo chatindane ni nkwegwao."

Kumanyilila katema (Matayo 16:2-3)

54 Che Yesu ŵajisalile sooni mipingo ja ŵandu kuti, "Pankugawona maunde ganinkutyochela kulikutiŵilila lyuŵa, papopo ni nkuti lelo chijinye ula ni jikunya. 55 Pajikupuga mbungo kutyochela kulujenda nkuti, 'Lyuŵa chiliŵale lelo' ni iyoyo peyo ikutyochela.

56 Ŵanyamwe ŵa ulamba, nkukombola kulondola iichiŵe lelo kwakulola chilambo ni
kwinani kwachichi nipele nkulepela kugamanyilila malumbo gakatemaka?

Njilane ni ŵammagongo ŵenu
(Matayo 5:25-26)

57 “Sooni kwachichi ngankulilamulila mwachimisyene chachili chambone
chakuchipanganya? 58 Pakuŵa ikaliji yambone ntende yaili yose kwilana nawo
jwammagongo nli mwitala. Iŵaga ngaŵa yeleyo chanjausye kwa jwakulamula
nombejo chanjausye kwa jwangondo nombejo champonye mu nyuumba jakutaŵilwa.
59 Ngunsalila isyene kuti ngantyoka mwelemo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja
mbesi.”

13

Nneche sambi syenu ikaŵe yele chimwe

1 Katema kakoko ŵaiche ŵandu ŵampepe ni ŵaasalile Che Yesu ngani sya ŵandu ŵa ku
Galilaya ŵaŵaulegwe ni che Pilato paŵaliji nkusikita inyama yao ya mbopesi ni miasi
jao jawanganyiche ni mbopesi jao. 2 Che Yesu ŵajanjile kuti, “Pakuŵa Ŵagalilaya ŵala
ŵaulajikwe kwanti yele, nkuganisya ŵaliji ŵakuleŵa kwapunda Ŵagalilaya ŵane wose?
3 Isyene ngunsalila kuti ngaŵa yele, nambo iŵaga nganneka sambi syenu ŵanyamwe
nombe chinjonasiche. 4 Iyoyo peyo ana nkuganichisya kuti ŵandu kumi na nane ŵala,
ŵaŵagwililwe ni nyuumba jeleu ku Siloamu kula ni kuwa ŵaliji ŵakuleŵa kupunda ŵane
wose ŵakutama ku Yelusalemu? 5 Ngunsalila kuti ngaŵa, nambo ŵanyamwe nombe iŵaga
nganneka sambi syenu, ŵanyamwe nombe chinjonasiche.”

Chitagu cha chitela cha tini changasogola

6 Nipele, Che Yesu ŵatanjile chitagu chi, “Paliji ni mundu jumpepe juŵaliji ni chitela
chachikuŵilanjikwa cha ntini chichapandikwe mu ngunda wa Misabibu. Mundu jo
ŵajawile kukususa isogosi yakwe nambo nganachisimana chindu. 7 Nipele, mundu jo
ŵansalile jwakuugosa ngunda wo kuti, ‘Mpilikane! Une iicheje yaka itatu yi kukususa
isogosi ya chitela cha ntini chi, nambo nachisimene changasogola. Nchigwisye! Pakuŵa
chikumala chajila pangali chindu?’ 8 Nambo ŵelewo ŵajanjile kuti, ‘Ambuje, tuchileche
kaje namyaka chingachisyunguchisye lisimbo ni kutaga chajila. 9 Iŵaga chichisogole
isogosi chaka chachikwika chi, yambone, nambo iŵaga ngachisogola chinchigwisye.’ ”

Che Yesu akunnamya jwankongwe juŵaliji ni lisoka pa Lyuŵa lya Kupumulila

10 Pa Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya mu nyuumba ja
kupopelela. 11 Ni sooni paliji ni jwankongwe jwakulwala papopo pepo juŵakamwilwe
ni lisoka kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ngongo wakwe wapindiche ni nganakom-
bolaga kulijongola uchenene ng'oo. 12 Che Yesu paŵambweni jwankongwe jo ŵambilasile
ni ŵansalile, “Jwankongwe, nlecheleswe, ulwele wenu ulamile!” 13 Ŵansajichile makono
gao ni papopo ŵajongweche ni kutanda kwakusya Akunnungu.

14 Nambo jwankulungwa jwa nyuumba jakupopelela ŵatumbile ligongo Che Yesu
ŵannamisye jwankongwe jo pa Lyuŵa lya Kupumulila, nipele ŵausalile mpingo wa ŵandu
ula kuti, “Gapali moŵa nsano ni limo gakwaŵajila ŵandu kupanganya masengo. Kwa
gele moŵa njise kukulamwa ilwele yenu nambo ngaŵa Lyuŵa lya Kupumulila!”

15 Pelepo Ambuje ŵajanjile, “Ŵaulamba ŵanyamwe! Ana ŵaani pasikati jenu jwangaku-
jiugulila ng'ombe jakwe pane mbunda jakwe mulichinga ni kujilongosya kukung'wa
meesi atamuno lili Lyuŵa lya Kupumulila? 16 Sambano, jwankongwe ju, uŵelesi
u che Iblahimu, juŵataŵikwe ni Shetani kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ana
ngaikusachilwa kunnamya jwankongwe ju namuno lili Lyuŵa lya Kupumulila?”

17 Paŵamasile kuŵecheta gelego, ŵamakani ŵao wose yatesile soni nambo ŵandu ŵane
wose ŵasengwile kwaligongo lya indu yose yakusimosya iŵaipangenye.

Chitagu cha mbeju jamwana ja halidali
(Matayo 13:31-32; Maliko 4:30-32)

18 Nipele Che Yesu ŵausisye kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni
chichi? Chinaulandanye ni chichi? 19 Ukulandana ni mbeju jamwana ja chitela
chachikuŵilanjikwa haladali jiŵajigele mundu jumo ni kujipanda mungunda mwakwe.
Jamesile ni chaliji chitela chachikulungwa ni ijuni yataŵile isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha chilungo
(Matayo 13:33)

20 Che Yesu ŵausisye sooni, “Ana Umwenye wa Akunnungu chinaulandanye ni chichi?
21 Ukulandana ni chilungo chiŵachijigele jwankongwe jumo ni kuwanganya pamo ni
utandi wejinji, nipele utandi wose waumwiche.”

Nnango wakunyilila
(Matayo 7:13-14,21-23)

22 Che Yesu ŵajendelechele ni ulendo wao wa ku Yelusalemu akuno achajiganyaga
ŵandu mmisi ni mmisinda. 23 Mundu jumo ŵambusisye Che Yesu kuti, “Ana Ambuje,
nganatupa ŵandu ŵachakulupuswe?”

Che Yesu ŵajanjile kuti, 24 “Nlimbile kwinjila kwa kupitila nnango wakunyilila pakuŵa
ngunsalila kuti, ŵajinji chalinje kwinjila mwelemo, nambo chalepele. 25 Chikaiche
katema ka nsyene nyuumba pachajimuche ni kuugala nnango. Ŵanyamwe chin-
jime pasa ni kutanda kupoposya nchitiji, ‘Ambuje, ntuugulile nnango.’ Nambo
ŵelewo chachijanga kuti, ‘Ngangummanyilila namose ngangukumanyilila kunty-
ochele.’ 26 Pelepo chintande kwasalila, ‘Uwe ni ŵeŵala utwalile ni kung'wa pam-
pepe nomwe, nomwe mwajiganyisye mmisi jetu.’ 27 Nambo ŵelewo chaachiti,
‘Ngangummanyilila namose kuntyochele, ntyoche mmbujo mwangu ŵanyamwe wose
ŵankupanganya yaigongomalo.’ 28 Nipele kweleko chikupagwe ni kulila ni kuchilimya
meeno, pachinchawona che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo ni ŵakulondola ŵa
Akunnungu wose ali mu Umwenye wa Akunnungu nambo mwachinsyene nkanikwe
kwinjila. 29 Ŵandu chaiche kutyochela mumbali mose mwa chilambo ni kutama kulya
mu Umwenye wa Akunnungu. 30 Elo, kwana ŵane ŵaali ŵambesi chaaŵe ŵandanda ni
ŵane ŵaali ŵandanda chaaŵe ŵambesi.”

Che Yesu akuulilila musi wa Yelusalemu
(Matayo 23:37-39)

31 Katema kakoko Mafalisayo ŵampepe ŵajaulile Che Yesu ni ŵaasalile kuti, “Ntyoche
pelepa njaule kwine, pakuŵa mwenye che Helode akusaka kumbulaga.” 32 Che Yesu
ŵajanjile, “Njaule nkalisalile lyele licheto kuti, ‘Nnole, lelo ni malaŵi ngugakoposya
masoka ni kwalamya ŵakulwala ni ntondo chimalichisye masengo gangu.’ 33 Nambo
ikuumajila kwaula ulendo wangu lelo ni malaŵi ni ntondo, pakuŵa ngaikomboleka
kuti jwakulondola jwa Akunnungu aulajikwe kwine ikaŵe ku Yelusalemu.

34 “Ugwe Yelusalemu! Yelusalemu! Nkwaulaga ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kwa-
puta maganga ŵaŵatumikwe kukwenu ŵala. Ana kalingwa nasachile kwakumbikanya
ŵanache ŵenu pamo, mpela nguku ijikuti pakwautamila ŵanache ŵakwe nambo mwanya
nganinsaka. 35 Nnole! Mwanya chachinnechela musi wenu. Nipele ngunsalila kuti
ngamumona une mpaka kele katema pachinchiti, ‘Akole upile ŵelewo ŵakwika mu liina
lya Ambuje.’ ”

14

Che Yesu akunnamya jwakuimbangana chiilu

1 Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu ŵajawile kukulya chakulya mu nyuumba ja
jumo jwa achakulu ŵa Mafalisayo ni ŵandu ŵaŵaliji pelepo ŵaliji nkwalolechesya. 2 Ni
mmbujo mwa Che Yesu paliji ni mundu jumo juŵaliji ni chilwele cha kuimbangana
chiilu. 3 Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni Mafalisayo
kuti, “Ana Malajisyo gakutusaka kunnamya mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila pane
ngwamba?”
4 Nambo ŵanyawo ŵamyalele. Che Yesu ŵankamwile jwakulwala jo ni kunnamya ni
ŵannesile ajaule. 5 Nipele ŵaasalile ŵanyawo, “Ana jwapi jwa ŵanyamwe iŵaga mwanagwe
pane ng'ombe jakwe jagwililaga mu chisima ngakujityosya papopo atamuno liŵeje
Lyuŵa lya Kupumulila?”
6 Nambo ŵanyawo ŵalepele kwanga.

Undu ni ungalikanganichila

7 Che Yesu ŵaweni uŵaŵilanjikwe ŵala yatiteje pakulisagulila pakutama pakuchim-
bichikwa, nipele ŵaajigenye kwa chitagu chi, 8 “Iŵaga chammilanje mundu kuchindimba
cha ulombela, nkatama mmbujo pakuchimbichikwa, panepa apali jwaŵilanjikwe jwine
jwakuchimbichikwa kumpunda mmwe. 9 Jwambilasile mmwe ni njenu jo chaiche
ni kunsalila, ‘Mwalechele aŵa pele peuto pao.’ Pelepo chinkole soni pa ŵandu ni
kutanda kusejela ni kutama mu itengu yangachimbichikwa. 10 Nambo ŵannalikaga ku
chindimba, njaule nkatame peuto pangachimbichikwa kuti pachaiche jwambilasile
jo ansalile, ‘Ambusanga, nsejelele pambone nnope pa.’ Pelepo chinchimbichikwe
mmbujo mwa wose ŵatemi pampepe nomwe. 11 Pakuŵa jwalijose jwakulikusya,
chatuluswe ni jwakulitulusya, chakuswe.”
12 Nipele ŵansalile juŵanŵilasile jo, “Iŵaga chimwakolochesye ŵandu chakulya
cha muusi pane ligulo, ngasimwaŵilanga achambusanga ŵenu atamuno achapwenu
atamuno achalongo ajenu atamuno ŵapachiŵandi penu atamuno ŵakusichila ajenu
ngakaŵa nombewo chachimbilanga ni kumbuchisya mpela chimwaakolochesye chila.
13 Nambo pankukulumisya chakulya cha chindimba, mwaŵilanje ŵandu ŵakulaga ni
ŵakulemala ni ŵangajenda ni ŵangalola, 14 nomwe chinkole upile, pakuŵa ŵanyawo
ngaakola chakumbuchisya mmwejo. Akunnungu champe ntulilo wenu katema
pachachasyusya ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.”

Chitagu cha chindimba chachikulungwa cha chakulya (Matayo 22:1-10)

15 Jumo jwao jwa ŵaŵatemi pamo ni Che Yesu ŵatite, “Jwana upile jwele mundu
juchaakalye mu Umwenye wa Akunnungu.”
16 Nipele Che Yesu ŵajanjile, “Jwapali mundu juŵakulumisye chakulya cha chindimba
chachikulungwa ni ŵaaŵilasile ŵandu ŵajinji. 17 Pajaiche ndaŵi ja chakulya ŵannajisye
kapolo jwao kukwaŵilanga ŵandu ŵaŵaŵilanjikwe wo, ‘Njisangane, pakuŵa indu yose
ili chile.’ 18 Nambo wose ŵatandite kuŵalanga ligongo lya kulepela kwika. Jwandanda
ŵansalile kapolo jo, ‘Sumile ngunda, ngusachilwa nyaule kukuulola, ngunchondelela
mulechelesye.’ 19 Jwine ni ŵatite, ‘Sumile ng'ombe likumi sya kulima, sambano ndili
mwitala ngwaula kukusilinjila, ngunchondelela mulechelesye.’ 20 Ni jwine ŵatite,
‘Nombele moŵa gagaga, nipele ngangukombola kwika.’
21 “Jwele kapolojo ŵausile ni kwasalila ambujegwe yeleyo. Pelepo nsyene nyuumba
jo ŵatumbile, ni kunsalila kapolo jwao kuti, ‘Njaule chitema mmatala gamakulungwa ni
matala gamanandi ga musi, nkaichenawo amuno ŵakulaga ni ŵangajenda ni ŵangalola ni
ŵalemele.’ 22 Kanyuma kakwe kapolo jo ŵatite, ‘Ambuje, chimwalajichisye chila chemale
kutendekwe mpela imwatite kuunajichisya nambo lisigalile liuto.’ 23 Nipele ambuje

ŵala ŵansalile kapolo kuti, ‘Njaule mmatala gamakulungwa ni mmatala gamanandi ga
musi ni kwakanganyichisya ŵandu kwinjila kuti, nyuumba jangu jigumbale. 24 Pakuŵa,
ngunsalila kuti ngapagwa jwalijose mwa ŵandu ŵaŵalalichikwe kundanda ŵala jucha-
pasye chakulya changu cha chindimba.’ ”

Ndalama jakuŵa jwakulijiganya (Matayo 10:37-38)

25 Pelepo, mipingo jejinji ja ŵandu ŵaliji nkulongana nawo Che Yesu. Nipele Che
Yesu ŵagalauchilile ŵandu ni kwasalila, 26 “Yaŵaga kwana mundu jwakwika kukwangu
akusachilwa kaje kunonyela une kupunda yakuti kwanonyela atatigwe ni achikulugwe
ni ŵankwawo ni achiŵanagwe ni achapwakwe ni achalumbugwe, eloo ni yakuti kuli-
nonyela nsyene, naga ngakutenda yele ngakukombola kuŵa jwakulijiganya jwangu.
27 Ni jwalijose jwangakulijigalila nsalaba wakwe nsyene ni kunguya ngakukombola
kuŵa jwakulijiganya jwangu.

28 “Pakuŵa, ana ŵaani mwa ŵanyamwe asakaga kutaŵa nyuumba jeleu, jwangatama
kaje ni kuŵalanga ndalama jakwe pakuti alole iŵaga akwete ipanje yakombola ku-
malichisya? 29 Pakuŵa amalaga kutaŵa nsingi ni kulepela kumalichisya kutaŵa
nyuumba jeleu jo, ŵandu wose ŵakwilola chatande kunseka 30 achitiji, ‘Aju mundu ju
ŵatandite kutaŵa nambo alepele kumalichisya.’

31 “Pane, mwenye chi jwakwaula kukumenyana ni mwenye jwine, jwangakutama
kaje ni kuganisya kuti ŵandu ŵakwe ŵangondo mianda likumi chakombole kumenyana
ni ŵandu ŵangondo mianda makumi gaŵili wa mwenye jwakwika? 32 Ni amanyililaga
kuti ngakombola, chachalajisya ŵantenga ŵao kuti ajaule kukuusya yati pakwikanacho
chitendewele, kele katema ko jwele mwenye jwine jo ali kwakutalichila. 33 Iyoyo peyo,
ngapagwa jwalijose jwa ŵanyamwe juchaŵe jwakulijiganya jwangu iŵaga ngaileka yose
yakwete yo.

Njete janganong'a (Matayo 5:13; Maliko 9:50)

34 “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga unonye wakwe chintaje chichi kuti
unonye wakwe uujile sooni? 35 Ngajikufai kulikose kwa litaka atamuno kwakutenda
chajila, ŵandu chajasepe. Jwakwete mapikanilo gakupikanila, apikane!”

15

Ngondolo jajisoŵile (Matayo 18:12-14)

1 Lyuŵa limo, ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵa sambi ŵajinji ŵaiche ku Che
Yesu kukwapilikanila. 2 Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ŵatandite
kunyinyita achitiji, “Munnole mundu ju! Akwapochela ŵaali ni sambi, sooni akulya
nawo pamo.” 3 Che Yesu ŵaasalile chitagu chati, 4 “Ana jwapi mwa ŵanyamwe akolaga
ngondolo mia moja, amanyililaga kuti jisoŵile jimo, ngakusileka asila tisini na tisa
mwitinji ni kwaula kukujisosa jajisoŵile jila mpaka patajione? 5 Ni patajione chajijigale
mmakoyo, achisangalalaga. 6 Pakwika kumangwao, chachaŵilanga achambusanga
ŵao ni ŵapachiŵandi pao kwasalila, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa ngondolo jangu
jijasoŵile jila najipatile. 7 Ngunsalila kuti kwati iyoyo peyo ni kutichiŵa sangalala
kwinani kwa ligongo lya mundu jumo jwali ni sambi kuleka sambi, kupunda ŵandu
ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu tisini na tisa ŵangakusaka kuleka
sambi.

Mbiya jijasoŵile

8 “Atamuno tujile, jwankongwe jumpepe jwana mbiya likumi, asoyesyaga mbiya
jimo, ngaapamba lumuli ni kupyajila nyuumba achisosaga uchenene mpaka ajisi-
mane? 9 Ajisimanaga, chachaŵilanga achambusanga ŵao ni ŵapachiŵandi pao ni kuti,
‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa mbiya jangu jijasoŵile jila najiweni.’ 10 Ngunsalila,
kwati iyoyo peyo ni yakuti pakusangalala achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu
ligongo lya jumo jwalesile sambi.”

Mwana juŵasoŵile

11 Che Yesu ŵapundile kuŵecheta kwa chitagu achitiji, “Jwapali mundu jumo juŵakwete
achachanda ŵaŵili. 12 Jwannung'una jula ŵansalile atatigwe kuti, ‘Atati mumbe chi-
gaŵanyo cha ipanje chachikung'wililа une.’ Nombewo ŵagaŵanyichisye wose ŵaŵili
ipanje iŵakwete. 13 Pangakaŵa moŵa, jwannung'una jula ŵajigele yakwe ila ni
kwaula kuchilambo cha kutalika ni kweleko ŵatumie ipanje yakwe yose kwa wamba.
14 Payamalile yose, kwatyochele sala jajikulungwa mchilambo mo ni ŵatandite kuchen-
jeuka pakuŵa nganakola chindu. 15 Ŵajawile kwa mundu jumo jwa mwele mchilambo
kukuŵenda masengo, nombewo ŵanjawisye kungunda ŵao kukugagosa maguluŵe.
16 Ŵalajile kulya chakulya cha maguluŵe gala nambo ngapagwa mundu juŵampele
chindu. 17 Paŵaimanyililе iŵaliji ŵakuloŵela kundanda ŵatite, ‘Ana kwana ŵamasengo
ŵalingwa kwa atati ŵangu ŵakulyanga ni kusigasya, none ligongo chi nguwa sala?
18 Chimujile kwa atati ŵangu ni kwasalila, Atati une naleŵele Akunnungu ni nanneŵele
nomwe ŵakwe. 19 NganguŵajilwA sooni kuŵilanjikwa mwanagwenu. Mundende mpela
jumo jwa ŵamasengo ŵenu.’ 20 Ŵatandite ulendo kuuja kwa atati ŵao.

“Paŵaliji kwakutalichila kanandi, atatigwe ŵambweni ni kunkolela chanasa ni
ŵammutuchile ni kwakomasya kwa unonyelo. 21 Mwanagwao jula ŵansalile, ‘Atati, une
naleŵele Akunnungu ni nanneŵele nomwe ŵakwe. NganguŵajilwA sooni kuŵilanjikwa
mwanagwenu.’ 22 Nambo atatigwe ŵaasalile achikapolo ŵao kuti, ‘Njanguye! Nkajigale
chiwalo chambone mumwasye! Mumwasye pete ni italawanda! 23 Nkajijigale ng'ombe
jamwana jakunakana jila njisikite, tulye ni kusangalala pamo! 24 PakuŵA mwanangu ju
kwangu une ŵaliji mpela jwamwe, nambo ali jwanjumi, ŵaliji asoŵile nambo sambano
awoneche.’ Ni ŵatandite kusangalala pamo.

25 “Kele katemako mwanagwao jwankulungwa jula ŵaliji ku ngunda. PaŵaujagA ni
kuŵandichila kumangwao, ŵakupikene kwimba ni kutyala. 26 Ŵambilasile jwakutumichila
jumo ni ŵambusisye kuti, ‘Ana kwana chichi?’ 27 Ni kapolo jula ŵanjanjile, ‘Apwenu ausile
pamusi ni atati ŵenu asikite ng'ombe jamwana jakunakana ligongo lya ŵelewo pakuŵa
ampochele ali jwanjumi.’

28 “Nambo nchanda jwankulungwa jo ŵatumbile ni ŵakanile kwinjila nkati. Nipele
atatigwe ŵakopweche ni kunchondelela kuti ajinjile. 29 Nambo ŵelewo ŵanjanjile atatigwe
kuti, ‘Nnole! Yaka yejinji i nantumichile mpela kapolo ni nganingane kunjitichisya
makanyo genu. Mumbele chichi? Nganimumba atamuno kambusi kuti sangalale
pamo ni achambusanga ŵangu! 30 Nambo paŵaiche aju mwanagwenu jwajonasile
chipanje chenu kwa kulaŵalaŵa, munsikitile jwelejo ng'ombe jamwana jakunakana
jila.’ 31 Atatigwe ŵanjanjile kuti, ‘Mwanangu, mmwe nndi pamo none moŵa gose ni yose
ingwete ili yenu. 32 Kwa yele yatuŵajile kutenda chindimba ni kusangalala, ligongo
mpwenuju, kwanguune ŵaliji mpela jwamwe nambo sambano ali jwanjumi ni ŵaliji
asoŵile nambo sambano awoneche.’ ”

16

Chitagu cha jwakwimilila ipanje jwakalamuka

1 Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, “Jwapali jwachipanje juŵakwete jwak-
wimilila ipanje yakwe. Jwachipanje ŵasalilwe kuti jwakwimililajo akonanga ipanje

yenu. 2 Nipele jwachipanje jo ŵambilasile ni kunsalila kuti, ‘Ana achi ni chichi chinguchipikana chachikungamba mmwejo? Mmalanje imwatite pakwimilila ipanje yangu yose, ligongo ngamma jwakwimilila ipanje yangu sooni’ 3 Jwakwimilila jula ŵaganisisye mu ntima mwakwe achitiji, ‘Ambuje ŵangu akuuminga masengo ga kwimilila ipanje yao, sambano chindende chichi? Ngangombola kulima ni kuŵa ŵakuŴendaŴenda ikundesya soni. 4 Elo, nachimanyi chakutenda, kuti patachiminga masengo ga kwimilila ipanje ŵandu akombole kumbochela mmajumba gao.’

5 “Nipele, ŵaaŴilasile ŵaali ni magambo wose ŵa ambujegwe jumo jumo, ŵambusisye jwaandanda, ‘Mwakongwele ilingwa kwa ambuje ŵangu?’ 6 Nombe ŵanjanjile ‘Mapipa mia moja ga mauta ga seituni’ Ni ŵansalile, ‘Ntole chikalata cha ligambo lyenu, ntame kwachitema ni kulemba mapipa ansini.’ 7 Nipele, ŵammusisye jwamagambo jwine kuti, ‘Nomweji mwakongwele ilingwa?’ Ŵatite, ‘Magunia mia tatu ga ngano.’ Ni ŵansalile, ‘Ntole chikalata cha ligambo lyenu ni kulemba kwachitema magunia mia mbili ni alobaini.’

8 “Nambo mmbujegwe jula ŵannapile jwakwimilila ipanje yakwe jwangakukulupilichika jula ligongo ŵatesile mwakalamuka. PakuŴa ŵandu ŵa pachilambo chi akalamwiche kwannope kwakupanganya indu yao ni achinjao kupunda ŵandu ŵaali mu Umwenye wa Akunnungu.”

9 Nombe Che Yesu ŵapundile kuŴecheta, “None ngunsalila kuti ntende uganja ni ŵane kwa ipanje ya pachilambo kuti, ipanje pachiilepele kunkamusya mpochelwe mu utame wa moŴa gose pangali mbesi. 10 Jwakukulupilichika mu yamwana nnope jwelejo akukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. Ni jwangakukulupilichika mu yamwana ngaakukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. 11 Nipele iŴaga ŵanyamwe ngankukulupilichika mu ipanje ya pachilambo ŵaani ŵachachimpa ipanje yaili isyene? 12 IŴaga ŵanyamwe ngankukulupilichika mu indu ya mundu jwine ana ŵaani ŵachampe yaili yenu mwachinsyene?

13 “Ngapagwa kapolo jwakukombola kwatumichila achambuje ŵaŴili, pakuŴa chanchime jumo ni kunnonyela jwine pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu akuno nchitumichilaga mbiya kwanakamo.”

IŴecheto i Che Yesu (Matayo 11:12-13; 5:31-32; Maliko 10:11-12)

14 Mafalisayo ŵakunonyelwa mbiya paŴagapilikene gelego ŵanyelwisye Che Yesu. 15 Pelepo Che Yesu ŵaasalile, “Mwanya nkuliŴalanjila nli ŵambone pa meeso pa ŵandu, nambo Akunnungu akujimanyilila mitima jenu. PakuŴa chindu chachikuoneka chili chambone kwannope pa meeso pa ŵandu paujo pa Akunnungu chikuoneka chili chindu cha uchimwa.

16 “Malajisyo ga che Musa ni malembelo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu galiji ganinkulalichikwa mpaka paŴaiche che Yohana ŴakubatisyaChitandile kele katema Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu jikulalichikwa ni jwalijose akwinjila mwelemo kwa machili. 17 Nambo kwinani ni chilambo ikukomboleka kumala, kupunda kalembo kamo ka Malajisyo ga che Musa kutyosyekwa.

18 “Mundu jwalijose jwakulekangana ni ŵankwawo ni kulombela jwine akutenda chikululu ni jwakunnombela juŴalekangene ni ŵankwawo, akutenda chikululu.”

Jwachipanje ni che Lasalo jwakulaga

19 “Jwapali mundu jwachipanje juŴawalaga iwalo ya ndalama jekulungwa ni kupoka moŴa gose. 20 Paliji ni jwakulaga liina lyakwe che Lasalo juŴagumbele maŴanga pachiilu chose nombe ŵandu ŵane ŵagonekaga ŵelewo pannango wa nyuumba ja jwachipanje.

21 Che Lasalo ŵalajile apegwe mbakatika sisyagwaga pakulila pa jwachipanje jo ni
kupunda yeleyo mbwa syaikaga kukulapita maŵanga gakwego.
22 “Lyuŵa limo jwakulaga jo ŵawile ni achikatumetume ŵa kwinani ŵanjigele ni
kummika chiŵandi ni che Iblahimu. Nombe jwachipanje jula ŵawile ni kusikwa.
23 Jwachipanje jo ŵalasile nnope kwiuto kwa ŵandu ŵawile ni ŵalolite kwinani ni kwaona
che Iblahimu ali atemi pachiŵandi ni che Lasalo. 24 Ŵanyanyisye achitiji, ‘Atati che
Iblahimu, mungolele chanasa, mwalajisye che Lasalo kuti anyoye kumbesi kwa chala
chakwe mmeesi ni asisimisye lulimi lwangu, pakuŵa ndili nkusauka nnope mu mooto
wu.’
25 “Nambo che Iblahimu ŵajanjile, ‘Mwanangu, nkumbuchile kuti mmwe pamwal-
iji ni umi pachilambo mwamasile kupochela yambone yose iyammajile nombe che
Lasalo ŵalasile. Nambo sambano akuno che Lasalo ali nkutuswa ntima ni mmwe ndi
mkusauka. 26 Kupunda yeleyi, pasikati jetu ni ŵanyamwe kwana lisimbo lyekulungwa
pakuti ŵakusaka kutyoka akuno kwika kweleko anakombole ni anajomboche mundu
jwakweleko kwika akuno.’ 27 Pele jwachipanje jula ŵatite, ‘Nguchondelela, atati che
Iblahimu kuti munnajisye che Lasalo jo ajaule kwa achalongo ŵangu, 28 ligongo ngwete
achapwanga nsano, ajaule akaajamuche kuti nombewo anaiche peuto pamasausyo
pano.
29 “Nambo che Iblahimu ŵansalile, ‘Achapwenu akwete malembelo ga che Musa ni
ŵakulondola ŵa Akunnungu mwaleche ŵapilikanile ŵelewo.’ 30 Nambo jwachipanje jo
ŵatite sooni, ‘Atati che Iblahimu ngaŵa yeleyo nambo iŵaga mundu jumo chasyuche
ni kwajaulila, chaleche sambi syao.’ 31 Nombe che Iblahimu ŵatite, ‘Iŵaga ngakugapi-
likanichisya ni kugakulupilila malembelo ga che Musa ni ŵakulondola ŵa Akunnungu
atamuno asyuche jwalijose ni kwajaulila ngakombola kwanyenga.’ ”

17

Majiganyo gankati sambi ni kulechelesya (Matayo 18:6-7; 21-22; Maliko 9:42)

1 Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, “Ngaikomboleka kuti ikatyochela yakun-
leŵesya ni kukola sambi nambo ulaje uŵe kwa jwakwikanawo yakuleŵesya. 2 Ikaliji
mbaya jwakwaleŵasya jo ataŵikwe lisyago pa lukosi ni kwaponya mu bahali kupunda
kunsiŵilila jumo jwa achanandi ŵa. 3 Nlilolechesye mwachinsyene!
“Mpwenu aleŵaga, munjamuche, iŵaga chaleche sambi, munnechelesye. 4 Atamuno
anneŵelaga mala saba pa lyuŵa limo ni kuuja kukwenu mala saba achitiji, ‘Lesile
sambi,’ nkusachilwa kunnechelesya.”

Chikulupi

5 Achinduna ŵaasalile Ambuje Che Yesu kuti, “Ntujonjechesye chikulupi.”
6 Ambuje ŵajanjile, “Nkaakwete chikulupi atamuno chamwana chati mpela lusongolo
lwamwana nnope mpela lwa haladali, nkakombwele kuchisalila chitela cha nkuju chi
kuti, ‘Ntupuche nkalipandichisye mu bahali,’ nombecho chikajitichisye.

Masengo ga kapolo

7 “Nambo jwapi mwa ŵanyamwe jwakwete kapolo jwakulima pane jwakuchinga ngon-
dolo pakuuja kutyochela kungunda, akunsalila katema kakoko peko ‘Njise kwachitema,
kundye chakulya’? 8 Ngaŵa chansalile kuti, ‘Mungulumichisye chakulya, mmeje chile
kwa kundumichila mpaka pachimalisye kulya ni kung'wa nomweji ni pachinlye ni
kung'wa.’ 9 Ana ngati ambuje chantogolele kapolo jo pakuŵa amasile kupanganya
iŵalamulikwe yo? 10 Iyoyo peyo ni ŵanyamwe pachimmale kupanganya yose iŵanlamulile
yo, nsaleje kuti, ‘Uwe tuli achikapolo, tupanganyisye masengo agala pe gatuŵajilwe
nago.’ ”

Che Yesu akwaswejesya ŵamatana likumi

11 Che Yesu paŵajaulaga ku Yelusalemu ŵajesile mumpika wa ku Samalia ni ku Galilaya.
12 Paŵajinjilaga mu nsinda umo, ŵandu likumi ŵa matana ŵaichile Che Yesu ni kwima
kwakutalichila. 13 Ŵanyanyisye achitiji, “Che Yesu Ambuje, ntukolele chanasa!”
14 Che Yesu paŵaweni ŵaasalile, “Njaulangane nkalilosye kwa ŵambopesi.” Nombe
ŵanyawo paŵajaulaga kweleko, ŵaswejele. 15 Jumo jwa ŵanyawo paŵaliweni kuti amasile
kulamwa, ŵausile aninkwakusya Akunnungu achinyanyisyaga. 16 Ŵagwile manguku pa
sajo si Che Yesu achatogolelaga. Mundu jo ŵaliji Msamalia. 17 Nambo Che Yesu ŵausisye,
“Ana ngati ŵaliji ŵandu likumi ŵaŵaswejeswe? Ali kwapi tisa ŵala? 18 Ana ngapagwa
ŵandu ŵane ŵausile kukwatogolela Akunnungu ikaŵe jwakwikape?” 19 Nombe Che Yesu
ŵansalile mundu jo kuti, “Njimuche, njaule chikulupi chenu chinnamisye.”

Kwika kwa Umwenye wa Akunnungu (Matayo 24:23-28,37-41)

20 Katema kampepe Mafalisayo ŵausisye Che Yesu kuti, “Ana Umwenye wa Akun-
nungu ukwika chakachi?” Nombewo ŵajanjile, “Umwenye wa Akunnungu ngaukwika
kwakulolecheka. 21 Atamuno menema ngapagwa juchakombole kusala, ‘Nnole uli
akuno,’ pane ‘Uli apala.’ Pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli pasikati jenu.”
22 Sooni, ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, “Gakwika moŵa pachinnajile kulola lyuŵa
limo mwa moŵa ga Mwana jwa Mundu, nambo nganliona. 23 Ni ŵandu chachinsalila
kuti, ‘Nnole, ali ako!’ Pane, ‘Nnole, ali akuno!’ Nambo ŵanyamwe nkatyoka atamuno
kwakuya. 24 Pakuŵa chiiŵe mpela njasi pajikumesya ni kuloleka kwiunde kose, iyoyo
peyo ni ichichiŵa pa lyuŵa lya kwika kwakwe Mwana jwa Mundu. 25 Nambo gakanaŵe
gelego, akusachilwa asauche nnope ni kukanikwa ni ŵandu ŵa uŵelesi u. 26 Mpela iyaliji
pa moŵa ga che Nuhu ni iyoyopeyo ni ichichiŵa pa moŵa ga kwika Mwana jwa Mundu.
27 Ŵandu ŵalyaga ni kung'wa, ŵalombelaga ni kulombwa mpaka lyuŵa liŵajinjilaga che
Nuhu mu ngalaŵa jekulungwa lila.* Nipele jaiche ula jekulungwa nnope ni kwajonanga
wose. 28 Iyoyopeyo ni ichiŵe mpela iyaliji pakutyochela pa moŵa ga che Lutu. Ŵandu
ŵalyaga ni kung'wa, ŵasumisyaga ni kusuma, ŵapandaga mbeju ni kutaŵa majuumba.
29 Nambo lyuŵa liŵakopweche che Lutu Msodoma lila, mooto ni chibiliti yatulwiche
kutyochela kwinani nti ula ni kwaulaga wose. 30 Ilaila peila ni ichichiŵa pa lyuŵa lya
kwika Mwana jwa Mundu.”
31 Ŵapundile kuŵecheta, “Lyele lyuŵa lyo, jwalijose juchaŵe paasa nyuumba kasajin-
jila kukujigala chipanje chakwe chachili mu nyuumba. Iyoyopeyo juchaŵe ku ngunda
kasauja kukutola yailesile panyuma. 32 Nkumbuchile iyasimene ŵankwawo che Lutu.
33 Mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Ni mundu jwal-
ijose juchaujase umi wakwe, chaugose. 34 Ngunsalila kuti, chilo cho ŵandu ŵaŵili
chagone pachindanda chimo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. 35 Achakongwe
ŵaŵili chachiŵa aninkusyaga pampepe, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.
36 Ŵandu ŵaŵili chachiŵa mu ngunda umo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.” *
37 Ŵakulijiganya ŵausisye kuti, “Ana kwapi Ambuje?”
Nombe Che Yesu ŵajanjile, “Kwauli ntembo kweleko ni kuchakasongangane achika-
pungu.”

18

Chitagu cha jwankongwe jwawililwe ni ŵankwawo ni jwamalamulo

* **17:27** 17:27 Ngalaŵa jekulungwa jili Safina kujimanyilila Safina nsyome Ndandililo 6 ni 7. * **17:36** 17:36 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 36.

1 Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao chitagu chati, ŵandu akusachilwa apopeleje
katema kose pangapela. 2 Ŵatite kuti, “Pamusi umo, jwapali jwakulamula jumo,
jwanganjogopa Akunnungu natamuno kwachimbichisya ŵandu. 3 Nipele, jwapali
jwankongwe jwakuŵililwa jumo pa musi wo juŵajaulilaga kaŵili kaŵili jwakulamulajo
achitiji, ‘Munjenjele kuti ngole chigolochelo changu kutyochela kwa jwammagongo
jwangu.’ 4 Kwa moŵa gamajinji jwakulamula jo nganasaka kwachenjela nambo
kambesi kakwe ŵatite mu ntima mwakwe, ‘Atamuno ngangwajogopa Akunnungu na-
muno kwachimbichisya ŵandu, 5 nambo kwaligongo lya jwakuwililwa ju akuusakalisya
une, chinaachenjele kuti akole chigolochelo chakwe nambo iŵaga ngambanganya
yeleyo chambesye une pakwika kaŵili kaŵili!’ ”
6 Nipele, Ambuje ŵajendelechele, “Mpilikane yatite pakuŵecheta jwakulamula jwan-
galumbana jo. 7 Uli, Akunnungu ngaŵaachenjela ŵele ŵandu uŵasagwile, ŵakwalilila
muusi ni chilo ŵala? Ana pane chakaŵe kwapilikanila? 8 Ngunsalila kuti chachachen-
jela ŵanyawo chitema pe. Nambo uli pachaiche Mwana jwa Mundu chiŵasimane ŵandu
ŵakunkulupilila pachilambo pano?”

Chitagu cha Mfalisayo ni jwakukumbikanya nsongo

9 Nombe Che Yesu ŵatanjile sooni chitagu kwa ŵakuliganisya kuti akupanganya yaili
yambone paujo pa Akunnungu ni kwanyelusya ŵane. 10 “Ŵandu ŵaŵili ŵajawile
pa Nyuumba ja Akunnungu kukupopela, jumo ŵaliji Mfalisayo ni jwine ŵaliji
jwakukumbikanya nsongo.
11 “Jwele Mfalisayo jo ŵajimi ni kupopela chikatikati achitiji, ‘Akunnungu, nguntо-
golela pakuŵa uneji nganima chisau ŵandu ŵane, ŵachiswamba ni ŵachigongomalo ni
ŵachikululu. Natamuno chisau jwakukumbikanya nsongo ju. 12 Ngutaŵa kaŵili kwa
chijuma ni ngutyosya liunjili lya kakumi lya indu yose ingupata.’
13 “Nambo jwakukumbikanya nsongo jula, ŵajimi kwakutalichila, nombejo
nganalinga kulola kwinani nambo ŵaliputile pa ntima pao kwa kulilasika achitiji,
‘Akunnungu, mungolele chanasa une jundi ni sambi!’ ” 14 Che Yesu ŵatite, “Ngunsalila
mwanya, jwakukumbikanya nsongo jo ŵausile kumangwao ali akundikwe ni
Akunnungu kumpunda Mfalisayo jo. Pakuŵa jwalijose jwakulikwesya chatuluswe
ni jwakulitulusya chakweswe.”

Che Yesu akwapa upile ŵanache achanandi
(Matayo 19:13-15; Maliko 10:13-16)

15 Ŵandu ŵampepe ŵannyichisye Che Yesu ŵanache achanandi kuti ŵasajichile makono
ni kwapa upile. Nambo ŵakulijiganya ŵao paŵaiweni ŵakalipile. 16 Nambo Che Yesu
ŵaaŵilasile ŵanache achanandi achitiji, “Mwaleche ŵanache achanandi aichanje kuk-
wangu, nkalekasya pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wa ŵandu mpela aŵa.
17 Ngunsalila isyene kuti jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela
mwanache jwannandi, ngajinjila mu Umwenye ng'oo.”

Chilongola jwachipanje
(Matayo 19:16-30; Maliko 10:17-31)

18 Chilongola jumo jwa Ŵayahudi ŵammusisye Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya
jwambone ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?”
19 Che Yesu ŵansalile, “Ligongo chi nkuumilanga une jwambone? Ngapagwa jwali
jwambone akaŵe Akunnungu pe. 20 Nkugamanyilila makanyo ga Akunnungu, ‘Kasin-
tenda chikululu atamuno kasimmulaga ni kasinjiŵa atamuno kasinsala ya unami ni
mwachimbichisye atati ŵenu ni achikulu ŵenu.’ ”
21 Ŵelewo ŵatite, “Yeleyo yose naikamulichisye chitandilile mu uchanda wangu.”
22 Che Yesu paŵapilikene gelego ŵansalile kuti, “Chindu chimo chisoŵile kukwenu,

nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaasapulile ŵakulaga, nomwe ni pachinchikola ipanje kwinani, nipele njise munguye." 23 Nambo mundu jo paŴapilikene yeleyo, ŵasupwiche nnope pakuŴa ŵaliji ni ipanje yejinji.

24 Che Yesu paŴammweni mundu jo aninkusongoneka ni ŵatite "Yaikuti pakulepelecheka kwa ŵandu ŵaali ni ipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu! 25 Eloo, ili yangalemwa kwa chinyama chachikuŴilanjikwa ngamia kwinjila pachipowo cha sindano kupunda jwaali ni chipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu."

26 Ŵandu ŵaŴapilikene yeleyo ŵausisye, "Ana ŵaani uchakombole kulupuswa?"

27 Che Yesu ŵajanjile achitiji, "Indu yangaikukomboleka kwa ŵandu, kwa Akunnungu ikukomboleka."

28 Che Petulo ŵansalile Che Yesu, "Nnole, uwe tulesile indu yetu yose ni kunkuya alakwe!"

29 Nipele, Che Yesu ŵaasalile, "Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyumba pane ŵankwawo pane achapwakwe pane achaŴelesi pane achiŴanagwe ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, 30 chapochele yejinji nnope aka katemaka ni katema kakakwika chachipochela umi wa moŴa gose pangali mbesi."

Che Yesu akuŴecheta kaatatu yachiwa ni kusyuka kwao (Matayo 20:17-19; Maliko 10:32-34)

31 Che Yesu ŵaajigele pajika ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, ŵaasalile, "Mpilikane! Tukukwesya kwaula ku Yelusalemu ni kweleko indu yose iyalembekwe ni ŵakulondola ŵa Akunnungu yankati Mwana jwa Mundu chiiŴe isyene. 32 PakuŴa chachajausya kwa ŵandu ŵangosyo sine nombe ŵanyawo chachanyelusya ni kwatukana ni kunsunila mata. 33 Champute ibokola ni kummulaga nambo pa lyuŴa lyaatatu kutyochela pa chiwa chao chasyuche."

34 Ŵakulijiganya ŵala nganagamanyililaga malumbo ga maloŴe gaŴecheteje Che Yesu go pakuŴa galiji gamasisikwe kukwao nombewo nganaimanyilila kuti Che Yesu akuŴecheta nkati chichi.

Che Yesu akunnamya jwakuŴendaŴenda jwangalola (Matayo 20:29-34; Maliko 10:46-52)

35 Katema Che Yesu paŴaŴandichile ku Yeliko, jwapali mundu jumo jwangalola juŴatemi mungulugulu litala achiŴendaga. 36 PaŴapilikene ŵandu ŵajinji aninkupita ŵausisye "Ana kwana chichi?"

37 Ŵansalile, "Che Yesu ŵa ku Nasaleti akupita."

38 Nombewo ŵanyanyisye achitiji, "Che Yesu, UŴelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!"

39 Ŵandu uŵalongolele ŵala ŵankalipile kuti amyalale, nambo ŵelewo ŵapundangenye kunyanyisya achitiji, "UŴelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!"

40 Che Yesu ŵajimi ni ŵalamwile kuti ŵapeleche paujo pao. Jwangalola jula paŴaŴandichile Che Yesu ŵammusisye, 41 "Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?"

Ŵajanjile, "Ambuje, ngusaka ngombole kulola sooni."

42 Che Yesu ŵansalile, "Nnole! Chikulupi chenu chinnamisye."

43 Papopo pepo ŵakombwele kulola sooni ni ŵakuiye Che Yesu achakusyaga Akunnungu. Ŵandu wose paŴaiweni yeleyo ŵalapile Akunnungu.

19

Che Yesu ni Che Sakayo

1 Che Yesu ŵajinjile ku Yeliko ni ŵaliji nkupita. 2 Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Sakayo, juŴaliji jwankulu jwa ŵakukumbikanya nsongo, nombe jwaliji jwachipanje.

3 Ŵasachile kwawona Che Yesu kuti ŵaliji ŵaani nambo ŵalepele ligongo lya winji wa ŵandu ni pakuŵa ŵaliji jwanjipi. 4 Nipele, ŵautuchile mmbujo ni ŵakwesile chitela chachikulungwa cha nkuju kuti akombole kwawona pakuŵa ŵaliji nkupita lyele litala lyo. 5 Che Yesu paŵaiche peuto po ŵalolite mwinani ni ŵansalile, “Che Sakayo, ntuluche chitema pakuŵa lelo jino ikumajila kulonjela mu nyuumba jenu.”

6 Che Sakayo ŵajangwiye kutuluka ni ŵapochele kwa kusengwa. 7 Ŵandu wose paŵaiweni yele, ŵatandite kunyinyita achitiji, “Ajinjile kulonjela kwa mundu jwa sambi.”

8 Nambo che Sakayo ŵajimi paujo ni ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje mumbilikanichisye! Une ching'aŵanye ipanje yangu pambindikati ni chinape ŵandu ŵakulaga ni iŵaga najigele chindu cha mundu jwalijose kwa chigongomalo, chinauchisye kacheche.”

9 Che Yesu ŵansalile kuti, “Lelo jino ukulupusyo uiche mu nyuumba ji pakuŵa nombejo ali jwauŵelesi u che Iblahimu. 10 Pakuŵa Mwana jwa Mundu aiche kukwasosa ni kukwakulupusya ŵasochele.”

Chitagu cha mbiya (Matayo 25:14-30)

11 Ŵandu ŵaliji nkwapilikanila Che Yesu. Ni paŵaliji nkuŵandichila ku Yelusalemu ŵandu ŵaganisyaga kuti Umwenye wa Akunnungu uŵandichile kuoneka. Kwa ligongo lyo ŵatanjile sooni chitagu. 12 Ŵatite, “Jwapali mundu jwa lukosyo lwa umwenye juŵajawile kuchilambo cha kutalika kuti akapegwe umwenye ni jwankulu jwa mamwenye ni kuuja. 13 Akanaŵe kwaula, ŵaaŵilasile achikapolo ŵao likumi ni ŵapele kila mundu mbiya liunjili limo ni mbiya jimo malinga ni mbote ja miesi jitatu ni kwasalila, ‘Nsumisye malonda mpaka pachiuje.’ 14 Nambo achinsyene musi, ŵanchimile ni ŵalajisye ŵantenga ajaule akajile ‘Ngatukunsaka mundu ju atulongosye uwe.’

15 “Nambo, mundu jo ŵausile sooni kumusi ali amasile kupochela umwenye ni ŵalamwile kuti akaaŵilanjile achikapolo uŵapele mbiya ŵala kuti achimanyilile chachipundile chajinjisye kila mundu. 16 Kapolo jwaandanda jwaiche paujo pao ni ŵatite, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeche mbiya likumi.’ 17 Nombewo ŵansalile, ‘Ntesile yambone, mmwejo ndi kapolo jwambone. Pakuŵa mwaliji jwakukulupilichika pa indu yenandi, nkoleje ulamusi pachanya pa misi likumi!’ 18 Kapolo jwaaŵili jwaiche nikuti, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeche mbiya sine nsano.’ 19 Nombewo ŵansalile jwelejo kuti, ‘Nomwe ŵakwe nkoleje ulamusi pachanya misi nsano.’

20 “Nipele, kapolo jwine jwaiche achitiji, ‘Ambuje, aji ni mbiya jenu jimwambele jila, nagosile uchenene mu chiguo cha mwana chammakono. 21 Ligongo nanjogopaga, pakuŵa mmwe ndi mundu jwakunonopa ntima. Mundu junkuigala yangaŵa yenu ni kugoola yanganimpande.’ 22 Nombewo ŵansalile, ‘Ngunnamula kwaligongo lya intite pakuŵecheta mmwe kapolo jwangalumbana! Ngati mwaamanyilile kuti une ndili mundu jwakunonopa ntima, jungwigala yangaŵa yangu ni jungugowola yanganimbande. 23 Ligongo chi nganinjausya mbiya jangu kwa ŵakutyosya yakoonjecheka, kuti une pachiuje nyaule ngajigale ni yakupunda yakwe?’

24 “Pelepo ŵaasalile uŵajimi pepala ŵala, ‘Munsumule mbiya jo, nkaape jwakwete mbiya likumi jula.’ 25 Ŵanyawo ŵansalile, ‘Ambuje, nambo jwelejo akwete chile mbiya likumi!’ 26 Nombewo ŵajanjile kuti, ‘Ngunsalila, kwa jwalijose jwakwete chindu chachipegwa ni kujonjechekwa. Nambo kwa jwanganakola chindu atamuno chamwana chakwete cho chichijigalikwe. 27 Nambo, yankati aŵaŵa ŵammagongo ŵangu uŵakanile kuti ninaalongosye, mwaichisye apano ni kwasikita paujo pangu.’ ”

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu akuno ŵandu ali nkuchina kwannope (Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Yohana 12:12-19)

28 Che Yesu paŵaŵechete gelego, ŵajendelechele ni ulendo paujo pao wa ku Yelusalemu.
29 Paŵaŵandichileŵ ku Besefage ni ku Besania, chiŵandi ni chikwesya chachigumbele itela
ya Miseituni, ŵalajisye ŵaŵili mwa ŵakulijiganya ŵao. 30 ŴAsalile kuti, “Njaule pa nsinda
wauli mmbujo mwenu. Pachinkajinjile mu nsinda mo, chinkansimane mwanambunda
jwataŵikwe jwanganakwelekwe ni mundu. Nkangopole ni kunnyikanawo apano.
31 Sooni iŵaga chakammusye mundu kuti, ligongo chi nkungopola? Nkajile, ‘Ambuje
akunsaka.’ ”
32 Nipele, uŵalajisye ŵala ŵajawile ni ŵaisimene mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu.
33 Paŵaliŵji nkungopola mwanambunda jula, achinsyene ni ŵausisye, “Ana ligongo chi
nkungopola mwanambunda ju?”
34 ŴajanjileŴ, “Ambuje akunsaka.” 35 ŴanjigeleŴ mwanambunda jula ni kwapelechela
Che Yesu. ŴatandicheŴ iwalo yao pachanya pa mwanambunda jo ni ŵankwesisye Che Yesu
pachanya pakwe. 36 Paŵajendelechelelagaŵ ni ulendo ŵandu ŵatandiche iwalo yao mwitala.
37 Paŵaŵandichileŵ ku Yelusalemu, palitala lyalikutuluchila kuchikwesya chachigum-
bele itela ya Miseituni, mpingo wose wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kuchina
ni kwatogolela Akunnungu achinyanyisyaga ligongo lya yakusimonjeka yose iŵaiweni
38 ŵatite “Akole upile Mwenye jwakwika mu liina lya Ambuje. Chitendewele kwinani ni
ukulu kwa Akumanani.”
39 Mafalisayo ŵampepe ŵaŵaliŵji mu mpingo wa ŵandu mula ŵansalile Che Yesu kuti,
“JŵakwiganyaŴ, mwakalipile ŵakulijiganya ŵenu!”
40 Che Yesu ŵajanjile kuti, “Ngunsalila ŵanyamwe, naga chamyalale ŵanyaŵa, maganga
chigatande kunyokonya.”

Che Yesu akulila kwa ligongo lya musi wa ku Yelusalemu

41 Paŵaŵandichileŵ ni kuulola musi wa ku Yelusalemu, Che Yesu ŵalisile ligongo
lya musi wo 42 achitiji, “Ikaliji mbaya nkaimanyilile lelo jino, indu yaikwikanawo
chitendewele! Nambo sambano isisiche pa meeso genu. 43 Pakuŵa moŵa chigan-
nyichile mmwe ni ŵammagongo ŵenu chansyunguchisye likumba ni chachinsyungula
ni kummijikanya kosekose. 44 Chankasanye mmwe ni ŵaali nkati likumba lya musi
wose ngapagwa liganga lichilisigale palijakwe, ligongo nganinkamanyilila katema
paŵannyichileŵ Akunnungu kukunkulupusya.”

Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-17; Maliko 11:15-19; Yohana 2:13-22)

45 Nipele, Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵatandite kwaŵinjila paasa
ŵaŵasumisyaga malonda, 46 achitiji, “Ilembekwe yati, ‘Nyuumba jangu chijiŵe nyuumba
ja kupopela’, nambo ŵanyamwe njitesile peuto pakulisisila ŵawiyi.”
47 Che Yesu ŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa. Nambo
achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni ilongola ya ŵandu ŵasosile
litala lya kwaulaga, 48 nambo nganamanyilila ichajile pakupanganya, pakuŵa ŵandu
wose ŵaliji nkwapilikanichisya uchenene.

20

Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu
(Matayo 21:23-27; Maliko 11:27-33)

1 Lyuŵa limo Che Yesu paŵaliji nkwajiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu ni
kulalichila Ngani Jambone, ŵaiche achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che
Musa ni achachekulu 2 ŵammusisye, “Ntusalile! Ana kwa ulamusi chi nkupanganya
yeleyi? Sooni ŵaani ŵampele mmwe ulamusi u?”
3 Che Yesu ŵajanjileŴ, “Nomwe ŵakwe chinammusye liusyo, musalile, 4 ana ulamusi u
che Yohana wa kubatisya watyochele kwa Akunnungu pane kwa ŵandu?”

5 Nambo ŵanyawo ŵaŴechetesyene achitiji yeleyi, “Twajilaga watyochele kwa Akunnungu, chatuusye, ‘Ligongo chi nganimunkulupilila jwelejo?’ 6 Ni twajilaga watyochele kwa ŵandu, ŵandu wose ŵa chatuulaje ni maganga, pakuŴa ŵandu wose akukulupilila kuti che Yohana ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu.” 7 Nipele ŵajanjile, “Ngatukumanyilila kwautyochele ulamusi wo.”

8 Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo, “None jwakwe ngangunsalila ngutenda yeleyi kwa ulamusi chi.”

Chitagu cha ŵakulima ni ngunda wa misabibu (Matayo 21:33-46; Maliko 12:1-12)

9 Che Yesu ŵapundile kwatanjila ŵandu chitagu chati, “Mundu jumo ŵalimile ngunda wa misabibu ni ŵakodisisye ŵakulima, nipele ŵajawile ku chilambo chine ni ŵalonjele kweleko moŴa gamajinji. 10 Katema kamagungulo, mundu jo ŵantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa ŵakulima ŵala, kukujigala liunjili lyakwe lya magungulo. Nambo ŵakulima ŵala ŵamputile kapolo jo ni kummusya makono pe. 11 Nsyene ngunda jula ŵantumile kapolo jwine, nambo jwelejo nombe ni ŵamputile ni kuntendela ya chipongo ni kummusya makono pe. 12 Ŵantumile sooni jwaatatu, jwelejo nombe ŵammulesye ni kwajasila paasa ngunda. 13 Nipele nsyene ngunda wa misabibu jula ŵaganisisye achitiji, ‘Chindende ichichi? Chinampeleche mwanangu jwajika jwakunonyelwa pane chakanchimbichisye jwelejo.’ 14 Nambo ŵakulima ŵala paŴammweni, ŵaŴechetesyene jwine ni jwine, achitiji, ‘Aju ni juchapochele iŴagosele, twende tummulaje kuti indu iŴagosele tujigale uwe.’ 15 Nipele, ŵankopwesye paasa ngunda wa misabibu ula ni kummulaga.”

Nipele Che Yesu ŵausisye, “Ana nsyene ngunda wo, chachatenda ichichi ŵakulima wo?” 16 “Chaiche ni kwaulaga ŵakulima wo ni kwapa ŵakulima ŵane ngunda wa misabibu wo.”

Ŵandu paŴagapilikene gele maloŴe ni ŵatite, “Ngwamba! Gakatukopochela namose kanandi!”

17 Nambo Che Yesu ŵalolite ŵanyawo ni kwausya, “Ana aga Malembelo ga Akunnungu ga gana malumbo chi? Gagakuti,

‘Liganga lyalikanile ŵakutaŴa,
sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyekulungwa lyakwimichila nyuumba!’

18 Mundu jwalijose juchalikuŴale pa liganga lyo, chakasiche ipande ni lyangwililaga mundu jwalijose chilinsyaje.”

Liusyo lyankati kwausya nsongo kwa mwenye jwa ku Loma (Matayo 22:15-22; Maliko 12:13-17)

19 Ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ni achakulu ŵambopesi ŵasakaga kunkamula Che Yesu ndaŴi jo, pakuŴa ŵaimanyilile kuti chitagu chi chaliji nkwagamba ŵanyawo nambo ŵaajogwepe ŵandu. 20 Ŵaliji nkwakuilichisya uchenene nipele, ŵalajisye ŵakuuchilichisya ŵaŴalitendaga ŵambone. Ŵatesile yele kuti ŵatanjisye Che Yesu kwa maloŴe gao ni kwajausya pa ulamusi wa jwankulu jwa chilambo. 21 Ŵakuuchilichisya wo, ŵammusisye Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti nkusala ni kwiganya maloŴe ga isyene ni tukumanyilila kuti nganinkola lusagu kwa mundu jwalijose nambo nkwiganya yakuti matame mpela ila Akunnungu yakutulajichisya. 22 Ntusalile, ana ili yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma pane ngwamba?”

23 Nambo Che Yesu ŵachimanyilile chitanji chao ni ŵaasalile kuti, 24 “Muunosye mbiya. Ni ŵausisye kuti ana ku meeso ku ni liina li lyacheni?”

Nombewo ŵajanjile, “Ja mwenye jwa ku Loma.”

25 Che Yesu ŵaasalile, “Nipele mwape Mwenye jwa ku Loma yaili yao ni Akunnungu yaili yao.”

26 Nganakombola kwakamula atamuno kwa lilowe lililyose paujo pa wandu nambo
wasimosile kwanga kwao ni wamyalele.

Liusyo lyankati kusyuka
(Matayo 22:23-33; Maliko 12:18-27)

27 Masadukayo wampepe wakutinji, ngapagwa kusyuka kwa wandu wawile wanjaulile
Che Yesu ni kwausya, 28 "Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti iwaga chawe nku-
lugwe mundu jumo ni kunleka wankwakwe pangali wanache, mpwakwe ajinjile majumba
kuti akombole kummelechela nkulugwe jo wanache. 29 Nipele, wapali achachanda saba
uwawelekwe ni mundu jumo. Jwaandanda walombele jwankongwe ni wawile pangaleka
mwanache. 30 Ni jwaawili wajinjile majumba nombejo wawile pangaleka mwanache,
31 ni jwaatatu wajinjile majumba, iyoyo peyo wose saba wamasile kuwa pangaleka
wanache. 32 Kumbesi jwankongwe jula nombe wawile. 33 Sambano, ana pakumala
kusyuka wawe jwankongwe jo chachiwa jwankongwe jwa waani? Pakuwa wose saba
wala wanlombele jwelejo."

34 Che Yesu waasalile, "Wandu wa mowa gano, mchilambo mu akulombela ni ku-
lombekwa, 35 nambo uchawalanjikwe kuti akuwajilwa kusyuswa ni kutama mu katema
kakakwika ngasalombela atamuno kulombwa. 36 Usyene ukuti ngaikomboleka kuwa
sooni, ligongo chachiwa mpela achikatumetume wa kwinani wa Akunnungu nombewo
chaawe wanache wa Akunnungu, pakuwa asyuchile. 37 Namose che Musa walosisye pan-
gasisa kuti wawile chachisyuswa. Mmalembelo gakwe gagalembekwe nkati chisukutu
chichakolelaga mooto, welewo akwatanga Ambuje kuti ali Akunnungu wa che Iblahimu
ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo. 38 Welewo nganawa
Akunnungu wa wawile nambo ali Akunnungu wa wajumi, pakuwa kwa welewo wose
akukola umi."

39 Wakwiganya malajisyo wampepe wanjanjile, "Jwakwiganya, elo njanjile isyene."
40 Wanyawo nganalinga kummusya sooni liusyo line.

Liusyo lyankati Kilisito uwelesi u che Daudi
(Matayo 22:41-46; Maliko 12:35-37)

41 Che Yesu wausisye kuti, "Kwa chichi wandu akuti Kilisito Nkulupusyo ali wa uwelesi
u che Daudi? 42 Che Daudi asyene akuwecheta mmalembelo ga Sabuli,

'Ambuje waasalile Ambuje wangu,
Ntame kundyo kwangu
43 mpaka pachinaawiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.'
44 Nipele iwaga che Daudi akwawilanga Kilisito Nkulupusyo 'Ambuje,' iwele uli sooni awe
uwelesi u che Daudi?"

Che Yesu akwajamuka wandu yankati wakwiganya malamulo
(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)

45 Wandu wose pawaliji aninkwapilikanila Che Yesu, welewo waasalile wakulijiganya
wao kuti, 46 "Nlilolechesye ni wakwiganya malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete
minjilo jajileu. Wakunonyelwa akomasikwe kwakuchimbichikwa peuto pakuchin-
gangana wandu achajinji ni wakutama mu itengu yakuchimbichika mmajumba ga
kupopelela ni kutama mmauto gakuchimbichikwa pa chakulya. 47 Wakwasumula ma-
jumba achakongwe wawililwe ni achiwankwawo ni kupopela mapopelo gamaleu kuti
aloleche wambone paujo pa wandu. Kwalyele ligongo lyo chalamulikwe kwachikali
nnope kupunda wane!"

21

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni ŵankwawo (Maliko 12:41-44)

1 Che Yesu ŵalolechesye kwa nnope, ŵaaweni ŵaipanje ali nkutaga sadaka syao mu
lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu. 2 Ŵammweni jwakulaga
jwawililwe ni ŵankwawo ali nkutaga senti siŵili. 3 Nipele, ŵatite, "Isyene ngunsalila kuti,
aju jwakulaga jwawililwe ni ŵankwawo atasile yaijinji kwapunda wose. 4 Pakuŵa ŵane
wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya muipanje yao nambo jweleju
nkulaga kwakwe atasile yose yakwete ya umi wakwe."

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu (Matayo 24:1-2; Maliko 13:1-2)

5 Ŵandu ŵampepe ŵa Che Yesu ŵaliji nkukunguluchila yankati Nyuumba ja Akun-
nungu ijatite pakoloswa ni maganga gambone pampepe ni sadaka sisyatyosikwe kwa
Akunnungu. Nipele Che Yesu ŵatite, 6 "Yele yose inkwiwona chigaiche moŵa gaati
ngalisigalila liganga paliganga line pakuŵa yose yo chigumulikwe."

Kulaga ni Masauko (Matayo 24:3-14; Maliko 13:3-13)

7 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵausisye, "Jwakwiganya, ana chigatyochele chakachi gele?
Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gaŵandichile kutendekwa gelego?"
8 Che Yesu ŵaajanjile, "Nlilolechesye, ngasinlambuchikwa. Ŵandu ŵajinji chachiika
achilitendaga ŵanyawo ali une, achitiji 'Une ndili Kilisito Nkulupusyo!' Ni kuti, 'Katema
kaŵandichile.' Nambo ŵanyamwe ngasimwakuya. 9 Pachinchipilikana yangondo ni
utinda ngasinjogopa pakuŵa ikusachilwa iwoneche kaje yeleyi nambo mbesi ngajity-
ochela kwanakamo."
10 Sooni ŵajendelechele kuŵecheta, "Ŵandu ŵa chilambo chimo chachimenyana ni
ŵandu ŵa chilambo chine ni umwenye chiuputane ni umwenye wine. 11 Chichityochele
chindendemesi chachikulungwa cha chilambo ni sala ni ilwele yakogoya panepane.
Chiipagwe indu yakogoya ni imanyisyo yaikulungwa kwinani. 12 Nambo gakanaŵe
kukopochela gelego, chinchikamulwa ni kunnagasya ni kunjausya mmajumba ga
kupopelela ni kwaŵechetelela ni chachinjausya mmajumba ga kutaŵilwa ŵandu. Chan-
jigale paujo pa mamwenye ni pa ŵakulamula ligongo lya kungulupilila une, 13 melepe
nkombole kuusala umboni wangu kukwao. 14 Nlapilile mmitima jenu kuti nganganisya
kaje ichinjile pakulichenjela. 15 Pakuŵa une chinampe ŵanyamwe maloŵe gakuŵecheta
pamo ni lunda nombe ŵammagongo ŵenu ngakombola kugakanila namose kugakana.
16 Achaŵelesi ŵenu ni achalongo achinjenu ni achapwenu ni achambusanga ŵenu
changalauche ŵanyamwe. Ni ŵampepe mwa ŵanyamwe chimmulajikwe. 17 Ŵandu wose
chachinchima ŵanyamwe ligongo lya kungulupilila une. 18 Nambo namose luumbo
lwa mmitwe jenu ngalusoŵa. 19 Nambo mpunde kupilililla, pakuŵa kwa lyele litalalyo
chimuukulupusye umi wenu.

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa musi wa ku Yelusalemu (Matayo 24:15-21; Maliko 13:14-19)

20 "Pachinchiuwona musi wa ku Yelusalemu ali asyungwile mipingo ja ŵangondo,
pelepo mmanyilile kuti kugumulikwa kwakwe kuŵandichile. 21 Pelepo, ŵaali ku Yudea
autuchile mmatumbi ni ŵaali nkati Yelusalemu akopoche paasa ni ŵele ŵaali mmin-
gunda akaujinjila wele musi wo. 22 Pakuŵa gele ni moŵa ga Akunnungu kwalamula
ŵandu ŵakwe ŵa ku Isilaeli, kuti gose gagalembekwe Mmalembelo Gamaswela gaŵe
isyene. 23 Chalaje ŵaali ni iilu ni ŵakonjesya gele moŵago! Pakuŵa chikupagwe
kulaga kwakukulungwa pachilambo ni uchimwa wa Akunnungu chiuŵe kwa ŵandu

ŵa chilambo chi. 24 Ni ŵandu ŵampepe chaulagwe kwa lipanga ni ŵane chajigalikwe mateeka ni kwapwilinganya mu ilambo yose. Musi wa Yelusalemu chiulamulikwe ni ŵandu ŵa ilambo ine mpaka pachiumalile ulamusi wao.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu
(Matayo 24:29-31; Maliko 13:24-27)

25 "Chiipagwe imanyisyo mu lyuŵa ni mu lwesi ni mu ndondwa. Ŵandu ŵa pa chilambo chasupuche ni kukola lipamba ligongo lya kulindima kwa matumbela ga mu bahali. 26 Ŵandu chapwe mitima ligongo lya lipamba achilolelaga indu ichityochele pachilambo pano, pakuŵa indu yose yaili ni machili kwiunde chisau lyuŵa ni lwesi ni ndondwa ni ine yose chiitinganyikwe. 27 Pelepo, chachimmona Mwana jwa Mundu achiikaga mwiunde ni machili gamakulungwa ni ukulu wakwe. 28 Pachigatande kopochela gelego, njime mwa kulimba nchijinamukula mitwe jenu ligongo chiwombolo chenu chiŵandichile."

Chitagu cha chitela cha tini
(Matayo 24:32-35; Maliko 13:28-31)

29 Nipele, Che Yesu ŵatanjile ŵanyawo chitagu chati, "Nnolechesye chitela cha ntini ni itela ine yose. 30 Nnyiwonaga itela ininkusipuka nkuimanyilila kuti chuuku chiŵandichile. 31 Iyoyo peyo, nomwe ŵakwe pachinchiiwona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu uŵandichile. 32 Isyene ngunsalila, au uŵelesi wu ngaumala mpaka indu yose pachiimalichikwe. 33 Kwinani ni chilambo chiimale nambo maloŵe gangu ngagamala ng'oo."

Ikusachilwa kulilolechesya

34 "Nambo nlilolechesye mwachimisyene, kuti mitima jenu ngasijitopelwa ni upoche ni kukolelwa ni kusauchila umi u. Pakuŵa lyele lyuŵa lyo chilinnyichilile chisisimuchile. 35 Pakuŵa chilyaichilile mpela chitanji wose ŵakutama mu chilambo chose. 36 Nipele nlilolechesye ni kupopela katema kose kuti nkole machili mpakombole kuŵambala yele yose ichityochele ni kwima paujo pa Mwana jwa Mundu."

37 Che Yesu ŵaliji nkwajiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu katema kose ka muusi nambo katema ka chilo ŵajaulaga kukutama kuchikwesya cha Miseituni. 38 Ŵandu wose ŵajimukaga kundaŵi pe ni nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu kukwapilikanila Che Yesu.

22

Majilano ga kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Yohana 11:45-53)

1 Lyaŵandichile lyuŵa lyekulungwa lya mikate jangatajikwa chilungo lyalikuŵilanjikwa Pasaka. 2 Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaliji nkusosa itajile pakwaulaga Che Yesu nambo ŵaliji nkwajogopa ŵandu.

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu
(Matayo 26:14-16; Maliko 14:10-11)

3 Nipele Shetani ŵanjinjile che Yuda jwakuŵilanjikwa Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili ŵala. 4 Che Yuda ŵajawile ni kuŵechetesyana ni achakulu ŵambopesi ni achakulungwa ŵa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu itajile pakwakamusya kwakamula Che Yesu. 5 Nombewo ŵasengwile ni kwilana nawo kuti chiŵape mbiya. 6 Che Yuda ŵajitichisye ni kutanda kusosa lipesa lyambone lyakwakamusya kwakamula Che Yesu pangali kumanyilila ŵandu.

Kukolosya chakulya cha Pasaka
(Matayo 26:17-25; Maliko 14:12-21; Yohana 13:21-30)

7 Nipele, lyaiche lyuŵa lya mikate jangatajikwa chilungo. Iyoyo peyo ni lyuŵa lya-
likusachilwa kusikita mwanangondolo jwa Pasaka. 8 Che Yesu ŵaatumile che Petulo ni
che Yohana achitiji, “Njaulangane nkatukulumichisye chakulya cha Pasaka kuti tulye.”
9 Nombewo ŵausisye Che Yesu, “Ana nkusaka tukachikolochesye kwapi?” 10 Ni ŵajanjile,
“Mpilikanile! Pachinkajinjile pa musi po, chinkasimane ni jwannume ali atwichile
lulo lwa meesi. Nkaakuye ŵelewo mpaka mu nyuumba jichakajinjile. 11 Mwasalile
asyene nyuumba jo, ‘Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile
chakulya cha Pasaka pamo ni ŵakulijiganya ŵangu?’ 12 Nombewo chakannosye chuumba
chachikulungwa cha penani chachili ni indu yose yaikusachilwa mu chuumba. Nkaku-
lumisye mwelemo.” 13 Ŵajawile ni ŵaisimene indu yose ili mpela iŵatite pakusalilwa ni
Che Yesu, nombewo ŵakulumisye chakulya cha Pasaka.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka
(Matayo 26:26-30; Maliko 14:22-26; 1 Ŵakolinto 11:23-25)

14 Pakaiche katema, Che Yesu ŵatemi kulya pamo ni achinduna ŵakwe. 15 Ŵasalile,
“Najile kwannope kulya chakulya cha Pasaka pamo ni ŵanyamwe nganime kulagaswa.
16 Pakuŵa ngunsalila kuti, nguulya sooni chakulya cha Pasaka mpaka pachiŵe isyene
mu Umwenye wa Akunnungu.”
17 Nipele Che Yesu ŵajigele chikombe ni paŵamasile kwatogolela Akunnungu ŵatite,
“Mpochele ni mpelegane mwachimisyene. 18 Pakuŵa ngunsalila kuti, chitandile sam-
bano ngaang'wa sooni divai mpaka pachiuiche Umwenye wa Akunnungu.”
19 Sooni ŵajigele nkate ni kwatogolela Akunnungu, ŵagaŵenye ni kwapa achitiji,
“Chelechi ni chiilu changu chachikutyochekwa ligongo lyenu. Ntendeje yeleyi kwa
kungumbuchila une.” 20 Iyoyo peyo paŵamasile kulya ni ŵajigele chikombe achitiji, “Achi
chikombechi lili lilangano lya sambano lya Akunnungu lyalikutendekwa kwa miasi
jangu jajikwitika kwa ligongo lyenu.
21 “Nambo, nnole! Jwejula jwakung'alauka ali papapa akulya pamo ni une. 22 Pakuŵa
Mwana jwa Mundu chajaule kukuulagwa mpela iŵasachile Akunnungu, nambo ulaje
uŵe kwa mundu jwakungalauka jo.”
23 Pelepo ŵatandite kuusyana achinsyene pe, ana ŵaani ŵelewo uchatende chele
chinducho!

Makani gankati ukulu

24 Gatyochele makani pasikati ja ŵakulijiganya gankati ŵaani jwali jwankulungwa
kupunda ŵane. 25 Che Yesu ŵaasalile, “Mamwenye ŵa pachilambo akwalamula ŵandu
ŵao kwa machili, nombe ŵakwete ulamusi pachanya pao akuliŵilanga, ‘achambusanga
ŵa ŵandu’. 26 Nambo inaŵe yeleyo kukwenu, jwali jwankulungwa aŵeje nti jwannandi
mwa wose ni jwali chilongola aŵeje nti jwakutumichila. 27 Pakuŵa, ŵaani jwali
jwankulungwa, jwatemi kulya pane jwakutumichila? Isyene ni jwejula jwatemi paasi
kulya! Nambo une ndili pasikati jenu mpela jwakutumichila.
28 “Ŵanyamwe ni untemiji pamo ni une katema kose kakulinjikwa kwangune. 29 Mpela
ila Atati ŵangu iŵatite pakuumba une ulamusi wa umwenye kulamula iyoyo peyo noneji
ngumpa ulamusi wa kulamula. 30 Kuti ndye ni kung'wa pamo ni une mu Umwenye
wangu. Chintame mu itengu ya Umwenye nchilamulaga ngosyo kumi na mbili sya
Ŵaisilaeli.”

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa
(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Yohana 13:36-38)

31 Che Yesu ŵatite, “Che Simoni, che Simoni! Mpilikane! Shetani aŵendile luusa
kwa Akunnungu ja kunlinga ŵanyamwe mpela mundu yakuti kupeta ngano alole iŵaga
chimpunde kuŵa ŵakulupilichika. 32 Nambo une nampopelele mmwe kuti chikulupi

chenu chikapunguka. Nomwe pachimumujilile sooni, mwalimbisye mitima achinjenu.” 33 Che Petulo ŵajanjile, “Ambuje, une ndili chile kutaŵikwa pamo nomwe ni kuwa pamo nomwejo.” 34 Nambo Che Yesu ŵanjanjile, “Ngunsalila mwe che Petulo, lelo jino jikanaŵe kutongola tambala chimungane katatu kuti ngankuumanyilila une.”

Chilolo ni nsaku ni lipanga

35 Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Panantumile pangali chilolo ni nsaku ni ilatu ine pala ana mwasoŵikwe ni chichi?” Ni ŵanjanjile, “Ngapagwa.” 36 Nombe Che Yesu ŵaasalile, “Nambo sambano, jwakwete chilolo ajigale ni nsaku iyoyo peyo. Ni jwanganakola lipanga, asumisye mwinjilo wao akasume limo. 37 Ilembechekwe Mmalembo ga Akunnungu, ‘Ŵaŵalanjikwe ali jumo jwao pasikati ŵandu ŵa sambi.’ Ngunsalila yeleyi Malembelo gakusachilwa gaŵe isyene kwa une, pakuŵa uumi wangu ukuichila kumbesi.” 38 Ŵakulijiganya ŵatite, “Ambuje, nnole, apano tukwete mapanga gaŵilipe.” Nombewo ŵajanjile, “Ayaga!”

Che Yesu akupopela pa chitumbi cha Miseituni
(Matayo 26:36-46; Maliko 14:32-42)

39 Che Yesu ŵatyosile ni kwaula pa chitumbi cha Miseituni mpela iŵatite pakusyoŵelela ni ŵakulijiganya ŵao ŵakuiye. 40 PaŵaicheAudio pelepo, ŵaasalile ŵanyawo, “Mpopele kuti nkajinjila nkulinjikwa.” 41 Nipele, ŵalesile ŵanyawo ni ŵajawile kwati mundu nkukombola kuponya liganga ni ŵatindiŵele ni kupopela. 42 Ni ŵatiji, “Atati, mwasakaga mundyochesye achi chikombe cha malagasyo, nambo gankugasaka mmwe gapanganyikwe ni ngaŵa kwa kusaka kwangu.” 43 Pele katumetume jwa kwinani jwakopochele ni kwataga machili. 44 Che Yesu ŵaliji mchipwetesi chachikulungwa ni ŵapundile kupopela kwannope. Chitukuta chatyosile ni chaliji mpela mandondwa ga miasi gagaliji nkwilima mpaka paasi.*

45 PaŵamasileAudio kupopela, ŵajimwiche ni kwajaulila ŵakulijiganya ŵao ni ŵasimene nnugono ligongo ŵaliji nkusupuka. 46 Ŵaasalile, “Ana ligongo chi nkugona? Njimuche ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa.”

Kugalaukwa ni kukamulwa kwa Che Yesu
(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Yohana 18:3-11)

47 Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, mpingo wa ŵandu waiche uchilongolelwaga ni che Yuda juŵaliji jumo jwa achinduna kumi na mbili. Che Yuda ŵajawile ni kwakomasya Che Yesu kwa kwanonyela. 48 Nambo Che Yesu ŵansalileAudio, “Che Yuda! Ana nkungalauka Mwana jwa Mundu kwa chikomasyo cha ngomo mmajeje?” 49 Ŵele ŵakulijiganya ŵa Che Yesu paŵaimanyi ichityochele ni ŵatite, “Ambuje, twakunule ni mapanga?” 50 Ni jumo jwao ŵankunwile kapolo jwa jwankulungwa jwambopesi ni kwakapa lipikanilo lya kundyo. 51 Pelepo Che Yesu ŵaŵechete, “Nneche! Ikwanile.” Ni ŵalikwaiye lipikanilo lya jwele mundu jo ni kunnamya.

52 Nipele Che Yesu ŵaasalile achakulu ŵambopesi ni achakulungwa ŵa ŵakulindilila nyuumba ja Akunnungu ni achachekulu uŵaikangene kukwakamula, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ndili jwachiswamba? 53 Panaliji pamo ni ŵanyamwe moŵa gose pa Nyuumba ja Akunnungu nganimungamula. Nambo aka ni katema kenu, katema ka jwaulamusi wa chipi.”

Che Petulo akwakana Che Yesu
(Matayo 26:57-58; Maliko 14:53-54,66-72; Yohana 18:12-18,25-27)

54 Nipele ŵankamwile ŵanjigele ni kwajausya ku nyuumba ja Jwankulu Jwambopesi. Che Petulo ŵankuiye chakunyuma kwakutalichila. 55 Ŵakolesisye mooto pasikati lwani,

* **22:44** 22:44 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola misitali ja 43-44.

ŵatemi pamo nombe che Petulo ŵaiche ni kutama pamo nawo. 56 Kapolo jumo
jwankongwe, paŵammweni che Petulo ali atemi chiŵandi ni mooto wo ŵaalolechesye
kwannope ni kuti, “Ni mundu ju nombe ŵaliji pamo ni Che Yesu.” 57 Nambo che
Petulo ŵakanile achitiji, “Mmwe jwankongwe, ngangummanyilila jwelejo!” 58 Kanyuma
kanandi, mundu jwine ŵammweni che Petulo ni ŵatite, “Ni mmwe ŵakwe nndi jumo
jwao.” Nambo che Petulo ŵanjanjile “Alakwe ngaŵa une!”
59 Mpela lisaa limo mmbujo, mundu jwine ŵaŵechete achitiji, “Isyene nguti, aju
mundu ju nombe ŵaliji pamo nawo pakuŵa jwelejo nombe ali Mgalilaya.” 60 Nambo
che Petulo ŵatite, “Alakwe, nganguchimanyilila chinkuŵecheta cho!” Papopo akanaŵe
kumalisya kuŵecheta, tambala jatongwele.
61 Ambuje ŵagalawiche ni kwalolechesya che Petulo, nombe che Petulo ŵagakumbuchile
maloŵe ga Ambuje gaŵansalile, “Chilo cha lelo jino jikanaŵe kutongola tambala,
chimungane katatu.” 62 Pelepo ŵakopweche paasa ni ŵalisile kwa nnope.

Che Yesu akuchembuluswa ni kuputikwa
(Matayo 26:67-68; Maliko 14:65)

63 Ŵandu uŵankamwile Che Yesu ŵala, ŵatandite kwatendela chanache ni kwagomba.
64 Ŵantaŵile chiguo ku meeso ni ŵammusisye, “Nsagamukule, Ana ŵaani ŵangombile
mmwe?” 65 Ŵammechetele maloŵe gamajinji ga kwatukana.

Che Yesu akwauswa pankungulu wekulungwa wa Chiyahudi
(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Yohana 18:19-24)

66 Pakwachele, nkungulu wa achachekulu ni achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya
Malajisyo ŵasimene pamo, ni ŵannyichenawo Che Yesu pankungulu wao wekulungwa wa
Chiyahudi. 67 Ni ŵausisye “Ntusalile! Ana mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo?”
Che Yesu ŵajanjile, “Atamuno nansalilaga, ngamungulupilila ng'oo, 68 sooni, nata-
muno nammusyaga liusyo, ngamunyanga. 69 Nambo chitandile sambano, Mwana jwa
Mundu chatame kundyo kwa Akunnungu ŵaali ni Machili.”
70 Pelepo wose ŵammusisye, “Ni kuti mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu?”
Ŵajanjile, “Ŵanyamwe nkutinji ndili une.”
71 Nombewo ŵatite, “Ana umboni chi sooni utukusaka? Pakuŵa tupilikene twachin-
syene achiŵechetaga pakang'wa jakwe asyene!”

23

Che Yesu akwauswa ku Che Pilato
(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Yohana 18:28-38)

1 Nipele, ŵandu wose uŵachingangene pepala ŵajimi ni kwajausya Che Yesu mm-
bujo mwa che Pilato. 2 Ŵatandite kwaŵechetela, achitiji, “Twansimene mundu ju ali
nkwalyungasya ŵandu ŵa chilambo chetu ali nkwakanya ŵandu kutyosya nsongo kwa
Mwenye jwa ku Loma ni kulitenda kuti jwelejo ali Kilisito Nkulupusyo, Mwenye.” 3 Che
Pilato ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ni mwenye jwa Ŵayahudi?” Che Yesu ŵajanjile,
“Mmwejo mwasyene ni ummechete.” 4 Nipele, che Pilato ŵaasalile achakulu ŵambopesi
ni mpingo wa ŵandu, “Nganguchiwona chachili chose chakuti nannamule mundu ju.”
5 Nambo ŵanyawo ŵachalile nnope achitiji, “Akwalyungasya ŵandu kwa majiganyo gao
mu chilambo chose cha ku Yudea. Ŵatandite ku Galilaya ni sambano aiche apano.”

Che Yesu akwauswa ku che Helode

6 Che Pilato paŵapilikene yeleyo, ŵausisye, “Ana mundu ju ali jwa ku Galilaya?”
7 Paŵaimanyilile kuti Che Yesu ŵaliji jwa chilambo chachili mu ulamusi u che Helode,
ŵampeleche ku che Helode, juŵaliji kukoko ku Yelusalemu gele moŵa go.

8 Che Helode paŵammweni Che Yesu ŵasangalele nnope. Chitandile kalakala ŵalajile
kwawona pakuŵa ŵapilikene ngani syao, nombewo ŵalolelaga kwawona Che Yesu ali
nkupanganya imanyisyo. 9 Nipele che Helode ŵammusisye Che Yesu mausyo gama-
jinji nambo Che Yesu nganajanga lili lyose. 10 Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya
Malajisyo uŵaliji pelepo ŵaŵechetele Che Yesu kwa machili. 11 Nipele, che Helode ni
ŵangondo ŵakwe, ŵanyelwisye ni kwatukana Che Yesu ni kwawasya iwalo yakusalala ni
ŵammuchisye ku che Pilato. 12 Lye lyuŵa lyo che Helode ni che Pilato ŵajilene ni kuŵa
uganja pakuŵa chitandilile kalakala ŵatindene lyasi.

Che Yesu akulamulikwa chiwa
(Matayo 27:15-26; Maliko 15:6-15; Yohana 18:39-19:16)

13 Nipele, che Pilato ŵasimanisye achakulu ŵambopesi ni ilongola ni ŵandu, 14 ni
ŵaasalile, “Mumbelechele mundu ju nchitiji ŵaliji nkwalyungasya ŵandu. Sambano
mpilikane! Uneji sosilesosile ngani syao mmbujo mwenu nambo nganinansimana
ni ligambo lili lyose lyankati indu imwammechetele. 15 Ngaŵa uneji pe, atamuno
che Helode ammuchisye kukwetu pakuŵa nganaliwona ligambo lili lyose. Usyene
ukulosya kuti mundu ju nganatenda chachili chose changalumbana chakwaŵajila
chiwa. 16 Nipele, chilamule kuti aputikwe mbokola nombe chinalechelele.” 17 Pakuŵa
ŵasachilwe kwaugulila jwataŵikwe jumo katema ka Pasaka.*

18 Nambo wose ŵatandite kunyanyisya kwanakamo achitiji, “Mummulaje mundu ju,
ntugopolele che Balaba!” 19 Che Balaba ŵataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa ligongo lya
kukamulangana ni ŵandu ŵaŵatindigenye mu musi ni mu utinda wo ŵaulajikwe mundu
jumo.

20 Che Pilato ŵasachile kwalechelela Che Yesu, ŵaŵechete nawo kaaŵili kwakunyany-
isya. 21 Nambo ŵanyawo ŵanyanyisye sooni, “Mwaŵambe pa nsalaba, Mwaŵambe pa
nsalaba!” 22 Che Pilato ŵaasalile kaatatu, “Ana changalumbana chi chatesile mundu
ju? Nganguliwona ligambo lililyose nkati mundu ju lyati ikwaŵajila chiwa. Nipele
chilamule aputikwe mbokola ni kwalechelela.”

23 Nambo ŵanyawo ŵapundile kunyanyisya kwa machili nnope kuti Che Yesu
akusachilwa kuŵambikwa pa nsalaba. Kumbesi kwakwe, maloŵe gao gapikaniche.
24 Che Pilato ŵalamwile kuti chasachilenje chipanganikwe. 25 Ŵangopwele jwelejo
juŵataŵikwe kwa ligongo lya kutindiganya ni kuulaga ni kwatyochesya Che Yesu kwa
ŵangondo kuti ŵatende mpela iŵasakaga.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba
(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Yohana 19:17-27)

26 Ŵangondo paŵalinji nkwajausya Che Yesu kukwaŵamba pa nsalaba ŵasimene ni
mundu liina lyao che Simoni jwa ku Kulene, juŵatyochelaga mu nsinda kwinjila mu
musi. Ŵankamwile ni kwatwika nsalaba ni kwakuya Che Yesu panyuma. 27 Mpingo
wekulungwa wa ŵandu wankuiye, mwa ŵanyawo ŵapali achakongwe uŵaliji nkulila
nnope ni kulila kwa malumbo. 28 Che Yesu ŵaagalauchile ŵanyawo ni kwasalila, “Mwanya
achakongwe ŵa ku Yelusalemu! Ngasimulilila une nambo nlililile mwachinsyene ni
ŵanache ŵenu. 29 Pakuŵa moŵa chigaiche pachachiti, ‘Ŵana upile ŵangakuŵeleka ni
ŵanganaŵeleka ni konjesya!’ 30 Pelepo ni pachatande kuisalila ikwesya kuti ‘Ntugwilile!’
Ni matumbi, ‘Ntuunichile!’ 31 Pakuŵa, iŵaga ŵandu akutenda yeleyi kwa une jundi
mpela chitela chachiŵisi. Ana chatende chichi kukwenu ŵandi mpela chitela chejumu?”

32 Nombe ŵapali ŵandu ŵane ŵaŵili, uŵatendaga yangalumbana, ŵajigalikwe kukuu-
lajikwa pamo ni Che Yesu. 33 Paŵaiche kwiuto, liina lyakwe, “Chikalakasa cha Ntwe,”
Nipele kweleko ŵaŵambile pa nsalaba Che Yesu pamo ni aŵala ŵaŵili uŵaitendekanyaga

* **23:17** 23:17 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 23.17.

yangalumbana, jumo kundyo kwao ni jwine kunchiji. 34 Che Yesu ŵatite, “Atati,
mwalechelesye pakuŵa ngakuimanyilila yakuitendayi.” Nipele, ŵagaŴene iwalo yao
kwa kuitendela gudugudu. 35 Ŵandu ŵajimi achilolaga. Achakulu ŵa chiyahudi
ŵanjalwisye Che Yesu achitiji, “Ŵakulupwisye ŵane, sambano alikulupusye nsyene iŵaga
jwelejo ni Kilisito Nkulupusyo jwasagulikwe ni Akunnungu!” 36 Ŵangondo nombewo
ŵanjalwisye Che Yesu ni kwapelechela divai ja kuipa, 37 ni ŵanyawo ŵansalile, “Iŵaga
isyene mmwejo ni Mwenye jwa Ŵayahudi, nlikulupusye mwasyene.”

38 Ni pachanya nsalaba ŵaŵisile chindu chachilembekwe yele, “AŵaŴa ALI MWENYE
JWA ŴAYAHUDI.”

39 Jumo jwa aŵala uŵatendaga yangalumbana uŵaŵambikwe pepala ŵantukene Che
Yesu achitiji, “Ana mmwejo ngati ni Kilisito Nkulupusyo? Nlikulupusye mwasyene
noweji iyoyo peyo.” 40 Nambo jwine jula ŵankalipile achitiji, “Ana mmweji ngankwa-
jogopa Akunnungu namose kanandi? Namuno mmwejo nnamulikwe chisau ni ŵele.
41 Mmwe ni une tukuŵajilwa, pakuŵa aji ni mbote ja sambi syatutesile. Nambo
aju mundu ju nganapanganya chachili chose changalumbana.” 42 Nipele ŵaŴechete,
“Choonde Che Yesu! Mungumbuchile pachinchiinjila mu umwenye wenu.” 43 Che Yesu
ŵanjanjile jwelejo, “Isyene ngunsalila, lelo jino chimme pampepe none kumbepo.”

Chiwa chi Che Yesu
(Matayo 27:45,56; Maliko 15:33-41; Yohana 19:28-30)

44 Kaliji mpela katema ka lyuŵa pantwe, sooni kwaliji chipi pachilambo chose mpaka
saa tisa, 45 ni lyuŵa lyalesile kuŵala ni nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu
japapwiche pambindikati. 46 Che Yesu ŵanyanyisye achitiji, “Atati, ngujiŵika mbumu
jangu mmakono mwenu.” PaŴamasile kuŴecheta gelego, ŵawile.

47 Jwankulu jwaŵangondo paŴaiweni iyatendekweyo, ŵaakusisye Akunnungu achitiji,
“Isyenepe, mundu ju jwaliji jwambone.”

48 Mpingo wa ŵandu wasongangene ligongo lyakulola iyatendekwe, paŴaiweni yeleyo,
ŵaujangene mmangwawo aninkuliputa pa ntima pao kwakulilasika. 49 Achambusanga
ŵao wose ni achakongwe uŵalongene nawo kutyochela ku Galilaya, ŵajimi kwaku-
talichila, aninkulola yaikutyochela.

Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Yohana 19:38-42)

50 Jwapali mundu liina lyao che Yusufu, jumo jwa ŵantenga ŵa nkungulu wekulungwa
wa Chiyahudi. Mundu ju ŵaliji jwambone ni jwakupanganya yaikwanonyelesya
Akunnungu, 51 ni nganajitichisyana nawo iŵaisachile ni kuipanganya. Jweleju jwaliji
mundu jwa nsinda umo wa Chiyahudi waukuŵilanjikwa Alimataya ni jwaliji nkulolela
Umwenye wa Akunnungu. 52 Nipele, jwele mundu ŵajawile ku che Pilato, ŵaŴendile
apegwe chiilu chi Che Yesu. 53 Nipele, che Yusufu ŵachitulwisye chiilu pa nsalaba ni
kuchiŵilijila ni sanda ni ŵachiŵisile mwilembe lilyasepekwe palwala, lilyaliji likanaŴe
kuŵichikwa mundu. 54 Lyele lyuŵa lyo lyaliji lyuŵa lyakuliŵika chile kwa ligongo lya
LyuŴa lya Kupumulila.

55 Ni achakongwe uŵalongene nawo Che Yesu kutyochela ku Galilaya ŵala, ŵakuiye
che Yusufu ni ŵaliweni lilembe lyo ni yachitite pakuŵichikwa chiilu chi Che Yesu.
56 Nipele, ŵausile kumusi ni kulinganya mauta ga malahamu ni mauta gakununjila
gakugapakasya chiilu chi Che Yesu.

LyuŴa lya Kupumulila ŵapumulile mpela igakuti kulamula Malajisyo.

24

Kusyuka ku Che Yesu
(Matayo 28:1-10; Maliko 16:1-8; Yohana 20:1-10)

1 Lyuŵa lyaandanda lya chijuma kundaŵi pe, achakongwe ŵala ŵapite ku lilembe
ali ajigele mauta gakununjila gaŵalingenye. 2 Paŵaiche ŵalisimene liganga lyekulungwa
lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. 3 Nambo paŵajinjile
nkati mo nganachisimana chiilu cha Ambuje Che Yesu. 4 Paŵaliji nkusimonga kwa
ligongo lya yeleyo, kwanakamo ŵandu ŵaŵili uŵawete minjilo jakung'alima nnope
ŵajimi pachiŵandi. 5 Ŵele achakongwe wo ŵakamwilwe ni lipamba, ŵakoteme. Nambo
ŵandu ŵala ŵaasalile, "Kwa chichi nkunsosa jwanjumi pasikati pa ŵandu ŵawe? 6 Ŵelewo
nganapagwa apano, asyuchile! Nkumbuchile iŵatite pakunsalila paŵaliji chiŵela ku
Galilaya kula, 7 achitiji, 'Mwana jwa Mundu akusachilwa kuŵichikwa mmakono mwa
ŵandu ŵa sambi ni kwaŵamba pa nsalaba nambo pa lyuŵa lyaatatu pakumala chiwa
chao chachisyuka.' "

8 Pelepo achakongwe wo ŵagakumbuchile maloŵe ga Che Yesu. 9 Ŵausile kutyochela
ku lilembe ni kwasalila achinduna kumi na moja pamo ni ŵakulijiganya ŵane ngani sya
yele yose yo. 10 Ŵele uŵaapelechele achinduna syele ngani ŵaliji che Maliamu kutyochela
musi wa ku Magidala ni che Joana ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo pamo ni
achakongwe ŵane uŵalongene nawo. 11 Nambo achinduna ŵala nganagakulupililaga
maloŵe ga ŵele achakongwe wo ŵaganisisye galiji gangali malumbo. 12 Nambo che
Petulo ŵajimwiche, ŵalukunwile mpaka ku lilembe ni ŵakoteme ni kulingulila nkati,
ŵajiweni sanda pe. Nipele ŵatyosile achisimongaga ni kuliusya yele iyakopochele.

Che Yesu akwakopochela ŵaŵankuyaga ŵaŵili
(Maliko 16:12-13)

13 Lyuŵa lilyolyo, ŵaŵili mwa ŵaŵankuyaga Che Yesu ŵajaulaga ku nsinda umo liina
lyakwe Emau, uwaliji kwakutalikangana ni ku Yelusalemu mpela ulendo wa masaa
gaŵili. 14 Ŵalinji nkukunguluchila yankati yose iyakopochele. 15 Paŵakungulukaga ni
kuusyana, Che Yesu asyene ŵaŵandichile ni kulongana nawo. 16 Ŵaweni kwa meeso
gao nambo gasiŵikwe kuti ngasiŵamanyilila. 17 Che Yesu ŵausisye, "Ana ngani chi asi
sinkukunguluchila nli nkwenda?" Nombewo ŵajimi chimyalalile ni ku meeso kwao
kwalilasiche. 18 Jumo jwao, liina lyakwe che Kileopa, ŵanjanjile, "Ana mmwemwe
pe jwannendo mu Yelusalemu ni ngankuimanyilila indu yaikopochele kweleko agano
moŵa ga?" 19 Che Yesu ŵausisye, "Ana ngani chi?" Ŵanyawo ŵanjanjile, "Ngani jankati
Che Yesu jwa ku Nasaleti. Jwelejo ŵawoneche ni Akunnungu ni ŵandu wose kuti
ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu jwali ni ukombole mu indu iŵapanganyaga ni
kuŵecheta. 20 Achakulu ŵambopesi ni ilongola ŵetu ŵantyosisye melepe alamulikwe
chiwa, nombewo ŵaŵambile pa nsalaba. 21 Noweji twaliji ni chilolelo chakuti ŵelewo
ni ŵaŵatumikwe kwawombola ŵandu ŵa ku Isilaeli. Nambo lelo jino lili lyuŵa lyaatatu
chitandilile kutendekwa yeleyo. 22 Sooni achakongwe ŵampepe mumpingo wetu
ŵatutojimye. Ŵajawile ku lilembe kundaŵi pe, 23 nambo nganachisimana chiilu chi
Che Yesu. Ŵausile ni kutusalila kuti ŵakopochelwe ni achikatumetume ŵa kwinani
ŵaŵaasalile kuti ŵelewo ali ŵajumi. 24 Ŵandu ŵampepe uŵaliji pamo ni uwe ŵajawile ku
lilembe kukulola yele yaŵecheteje achakongwe wo, nambo Che Yesu nganiŵawona."

25 Nipele, Che Yesu ŵaasalile, "Mwanya nli ŵakuloŵela kwanti yele ni mitima jenu jili
jakutopela nkukulupilila maloŵe gose gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu. 26 Ana
nganiyaŵajila Kilisito Nkulupusyo akole masauko ga ni kwanti yeleyo ajinjile mu ukulu
wao?" 27 Nipele, ŵaasagamulile gose gagaliji nkwagamba Mmalembelo ga Akunnungu

kutandilila mmalembo ga che Musa mpaka mmalembo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu wose.
28 PaŵaŴandichile aula nsinda uŴajaulaga, Che Yesu ŵatesile mpela akwaula mmbujo
ni ulendo. 29 Nambo ŵanyawo ŵachondelele kwa kuchalila achitiji, “Ntame nowe
pakuŴa sambano kuswele ni chilo chikwinjila.” Nipele ŵajinjile nkati ni kutama nawo.
30 PaŴatemi kulya chakulya pamo nawo ŵaujigele nkate ni kwatogolela Akunnungu ni
ŵaugaŴenye ni kwapa. 31 Kwanakamo meeso gao gaunukwiche ni ŵaamanyilile, nambo
Che Yesu ŵatyosile pasikati jao. 32 Nipele ŵaŴechetesyene, “Ana ngaŴa mitima jetu
jasisimwiche paŵaŴechetaga nowe mwitala mula ni kutusagamukulila Malembelo ga
Akunnungu.” 33 Papopo ŵajimi ni kuujila ku Yelusalemu, ŵaasimene achinduna kumi
na moja ŵala pamo ni ŵandu ŵane ali asongangene pamo 34 achitiji, “Isyene Ambuje
asyuchile ni ŵakopochele che Simoni.” 35 Ni uŵakuyaga Che Yesu ŵaŴili ŵala ŵamanyisye
yose iyakopochele mwitala mula ni iŵatite pakwamanyilila Che Yesu paŴagaŴenye
nkate.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao
(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

36 PaŴaliji nkuŴecheta gelego, Che Yesu nsyene ŵajimi pasikati pao ni ŵaasalile,
“Chitendewele chiŴe kukwenu.” 37 Ŵatojime ni kogopa kwannope achiganisyaga kuti
akuliwona lisoka. 38 Nambo ŵelewo ŵaasalile, “Uli nkutenguka chichi ni kuŵa ni lipamba
mmitima jenu? 39 Nnolanje makono gangu ni makongolo gangu, mmanyililanje kuti
ndili une. Mumbapasye mulole pakuŵa lisoka nganilikola chiilu namuno maupa mpela
inkuti kunola une.”
40 PaŴamasile kuŴecheta gelego ŵalosisye makono ni makongolo gao. 41 PaŴaliji
akanaŴe kulupilila kwa ligongo lya kusengwa ni kusimonga Che Yesu ŵausisye, “Nkwete
chakulya chachili chose pelepa?” 42 Ŵapele chipande cha somba jejoche. 43 Ŵachijigele ni
kulya paujo pao. 44 Nipele ŵaasalile, “Gelega ni malumbo ga maloŴe ganansalile panaliji
pamo ni ŵanyamwe kuti, gaŴajilwe gamalichikwe gose gagalembekwe gagang'ambaga
une mu Malajisyo ga Akunnungu gaŴapele che Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa
Akunnungu ni mu Sabuli.”
45 Nipele ŵaaunukwile mu lunda lwao kuti akolanje kugamanyilila Malembelo ga
Akunnungu, 46 ŵaasalile, “Ilembechekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti Kilisito
Nkulupusyo chalagaswe ni chasyuche lyuŵa lyaatatu pakumala chiwa chao, 47 ni kuti
ŵandu ŵa ilambo yose chitandile ku Yelusalemu alalichilwe kwa liina lyangu kuti
alechanje sambi, nombe Akunnungu chiŵalechelesye. 48 Ŵanyamwe ni uchimwasalile
ŵandu umboni u. 49 None nansyene chinampelechele chilanga cha Atati ŵangu
pachanya penu, nambo nnindilile kaje ku Yelusalemu kula mpaka pachimpegwe
machili kutyochela kwinani.”

Che Yesu akujigalikwa kwinani
(Maliko 16:19-20; Masengo 1:9-11)

50 Nipele Che Yesu ŵalongwesye kwaula mpaka ku nsinda wa Besania ni ŵanyakwile
makono gakwe ni kwapa upile. 51 PaŴaliji nkwapa upile po ŵalisapwile ni ŵajigalikwe
kwaula kwinani. 52 Ŵanyawo ŵapopelele, nombewo ŵausile ku Yelusalemu achichinaga,
53 ŵalonjele pa Nyuumba ja Akunnungu moŴa gose achalapaga Akunnungu.

Ngani Jambone mpela yatite kulemba Yohana

Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana chili chitabu chimo mu itabu ncheche mmalangano ga sambano yaikusala yankati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose mwa yele itabu yo chikuŵilanjikwa "Ngani Jambone." Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana jalembekwe ni nduna che Yohana mu yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu. Namuno chitabu chisyene ngachikusala kuti che Yohana ni juŵalembile, nambo ukotopasyo wa kulemba wo ulandene ni ikalata inayose i che Yohana yaani Yohana jwaandanda, Yohana jwaaŵili, ni Yohana jwaatatu. Malembelo gampepe ga chiikala gakusala kuti che Yohana ŵatamaga mu musi wa ku Efeso, kwapele ikukomboleka chitabu cho chalembekwe ku Efeso.

Che Yohana atandite kwa kukunguluchila pangasisa nningwa wa chitabu kuti wakamuchisye ŵandu kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ŵajumi. (20:31) Kwa kukulupilila yelei uweji tukukola umi mu liina lyao. Chitabu chi chilembekwe kuti asyome ŵandu ŵanawose ŵaali Ŵayahudi ni ŵanganaŵa Ŵayahudi. Ngani Jambone ji che Yohana kanandi ngajikwilana ni Ngani Syambone sine sitatu. Che Yohana alimbile nnope kulemba yankati yakusimosya iŵaitesile Che Yesu ni nganalemba kwakupunda yankati itagu. Indu ine yekulungwa mpela ubatiso u Che Yesu ni kulinjikwa kwakwe mwipululu, nginiilembekwa mu Ngani Jambone ji.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kujilemba Ngani Jambone (1:1-18).

Che Yohana akulemba yankati yakusimosya impepe iŵaitendekenye Che Yesu (1:19-12:50).

Che Yohana akusala yankati indu yejinji mu umi u Che Yesu iyapelechele chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe (13:1-20:31).

Mu liunjili lya 21, che Yohana akumalichisya Ngani Jambone kwa kusala yankati katema Che Yesu paŵakopochele ŵandu pakumala kusyuka kwakwe ni kuutanda kusala nningwa wakwe kwa kulemba chitabu chi.

Liloŵe ŵatendekwe mundu

1 Chikanaŵe gumbikwa chachilichose jwapali jumo jwaŵilanjikwe Liloŵe, nombe
jwele liloŵe jo ŵaliji pamo ni Akunnungu, nombejo ŵaliji Akunnungu. 2 Chitandilile
kundanda Liloŵe jo ŵaliji ni Akunnungu. 3 Indu yose yagumbichikwe ni ŵelewo ni
pangali ŵelewo nganichipagwa chachili chose chichagumbichikwe. 4 Jwelejo ŵaliji
ndande ja umi ni wele umi wo uichenawo lilanguka kwa ŵandu. 5 Ni lyele lilanguka
lyo likulanguchisya mu chipi atamuno chipi cho ngachikukombola kulisima lilanguka.
6 Akunnungu ŵantumile mundu jumpepe liina lyakwe Yohana, 7 jwelejo ŵaiche kuk-
wasalila ŵandu umboni nkati lilanguka lyo, kuti ŵandu wose apilikane ni kukulupilila.
8 Che Yohana nsyene nganaŵa lilanguka lyo nambo ŵaiche kukwasalila ŵandu pangasisa
nkati lilanguka lyo. 9 Lyelelyo lili lilanguka lisyene, lilanguka lyalikwika pachilambo ni
kwalanguchisya ŵandu wose.
10 Jwelejo jwapali pachilambo pano ni kwa jwelejo Akunnungu ŵachigumbile chil-
ambo nambo ŵandu ŵa pachilambo nganiŵamanyilila. 11 Ŵaiche kwa ŵandu ŵakwe
nsyene, nambo ŵandu ŵakwe nganiŵapochela. 12 Nambo ŵanawose ŵaŵaapochele ni
kwakulupilila, ŵaatesile akombole kuŵa ŵanache ŵa Akunnungu, 13 aŵele ŵanache ŵa

Akunnungu ngaŵa kwa kupagwa mpela ŵandu yakuti pa kupagwa ni ngaŵa kwa kusaka kwa mundu nambo apagwile kwa usache wakwe Akunnungu.
14 Nombe Liloŵe jo ŵaliji mundu ni ŵatemi noweji. Ni uweji tuuweni ukulu wao, ukulu
wao jwelejo jwajikape jwatyosile kwa Atati Akunnungu, aguumbele umbone ni usyene.
15 Che Yohana nsyene paŴambweni ŵaasalile ŵandu ngani jankati jwelejo kwa kunyanyisya achitiji, "Aju ni jwejula junangambaga katema panasasile kuti, 'Akwika mundu jumo kanyuma kangu jwali jwankulungwa kumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa.' "
16 Malinga ni winji wa umbone wao, uweji wose tupochele ntuuka wejinji nnope.
17 Pakuŵa Akunnungu ŵagaichisye Malajisyo kwa litala li che Musa nambo umbone wa Akunnungu ni usyene ituichile kwa litala li Che Yesu Kilisito. 18 Ngapagwa mundu juŴambweni Akunnungu katema kakalikose. Mwana jwajikape, jwaali Akunnungu jwausyene, ni jwakunonyelwa ni Atati, jwelejo ni jwatumanyisye Akunnungu.

Utenga u che Yohana Ŵakubatisya
(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18)

19 Au uli umboni wautyosisye che Yohana, katema ilongola ŵa Ŵayahudi kutyochela ku Yelusalemu paŴaatumile ŵambopesi ni Ŵalawi kukwausya, "Ana mmwe ndi ŵaani?"
20 Che Yohana nganakaana kwanga, ŵajitichisye pangasisa, "Uneji nguniŵa Kilisito Jwakuwombola."
21 Pelepo ŵambusisye, "Sambano mmwe ndi ŵaani? Ana mmwe ni che Elia?"
Che Yohana ŵajanjile, "Une nguniŵa che Elia."
Ni ŵambusisye sooni, "Ana mmwe ndi jwakulondola jwa Akunnungu jula juŵatite akwika?" Che Yohana ŵajanjile, "Ngwamba."
22 Ni ŵanyawo ŵambusisye, "Sambano mmwe ndi ŵaani? Nkuliŵalanga ichichi? Ntusalile tukaasalile aŵala ŵatutumile kukumbusya."
23 Che Yohana ŵajanjile, mpela ila che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu iŵang'ambaga,
"Uneji ndili mundu jungunyanyisya liloŵe mwipululu,
'Njongole litala lya Ambuje.' "
24 Ni aŵala ŵandu ŵaŴalajiswe ni Mafalisayo, 25 ŵambusisye che Yohana, "Iŵaga mmwe nganimma Kilisito Jwakuwombola pane che Elia pane jwakulondola jwa Akunnungu jula, kwachichi nkubatisya?"
26 Che Yohana ŵajanjile, "Uneji ngubatisya ni meesi, nambo apali jumo mwa ŵanyamwe, jwangankummanyilila. 27 Ni jwejula jwakwika kanyuma, une nganguŵajilwa kuŵa katumetume jwakuugula migoji ja italawanda yao."
28 Yelei yatendekwe mmusi wa ku Besania peesi lusulo lwa Yolodani apala che Yohana paŴabatisyaga ŵandu.

Che Yesu ali Mwanangondolo jwa Akunnungu

29 MalaŴi jakwe, che Yohana ŵambweni Che Yesu aninkwaichilila ni ŵatite, "Nnole, jweleju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu jwakwigala sambi sya ŵandu ŵa pachilambo! 30 Ajuju ni jwejula junangambaga panatite, 'Kanyuma akwika mundu jumo jwali jwankulungwa kuumbunda une, pakuŵa jwapali uneji ngunaŵe kupagwa!' 31 Uneji nganinaamanyilila, nambo nyiche kukubatisya ni meesi kuti ŵandu ŵa ku Isilaeli ŵaamanyilile."
32 Che Yohana ŵatusalile indu iyaiweni achitiji, "Nambweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga kutyochela kwinani mpela nguunda ni kwatula pachanya pao. 33 Uneji nganinaamanyilila nambo jwelejo juŵandumile ngabatisye ni meesi ŵaasalile, 'Jwelejo juchimwaone ali nkutuluchilwa ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwatula pachanya pao,

jwelejo ni juchabatisye ni Mbumu jwa Akunnungu.' " 34 Nipele che Yohana ŵatite, "Uneji naiweni yeleyi ni malasile umboni kuti ajuju ni Mwana jwa Akunnungu."

Ŵakulijiganya ŵandanda ŵa Che Yesu

35 Malaŵi jakwe, che Yohana ŵaliji sooni ni ŵakulijiganya ŵao ŵaŵili. 36 Paŵaweni Che Yesu ali nkupita, ŵatite, "Munnole, ajuju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu."

37 Ni aŵala ŵakulijiganya ŵaŵili paŵampilikene che Yohana achiŵechetaga maloŵe go, ŵaakuiye Che Yesu. 38 Nipele, Che Yesu ŵagalawiche, ŵaweni ŵakulijiganya ŵaŵili ŵa che Yohana achakuyaga ŵausisye, "Ana nkusosanga ichichi?"

Ni ŵanyawo ŵajanjile, "Labi, ana nkutama kwapi?" Labi malumbo gakwe Jwakwiganya.

39 Che Yesu ŵajanjile, "Njisangane ni ŵanyamwe chimmone." Ŵakulijiganya wo ŵaakuiye, ŵapaweni paŵatamaga, jaliji mpela saa kumi ja ligulo ni ŵanyawo ŵatemi nawo lyuŵa lila.

40 Jumo jwa aŵala ŵakulijiganya ŵaŵili ŵaŵampilikene che Yohana achiŵechetaga maloŵe go ni kwakuya Che Yesu ŵaliji che Andulea, mpwao che Simoni Petulo. 41 Che Andulea ŵansimene kaje che Simoni mpwakwe, ni ŵansalile, "Tummweni Masiya," yaani "Kilisito Jwakuwombola". 42 Nipele, ŵanjawisye ku Che Yesu.

Ni Che Yesu ŵannolite che Simoni ni ŵatite, "Mmwejo ni che Simoni mwanagwao che Yohana. Sano chimmilanjikwe che Kefa." Mchigiliki Petulo, malumbo gakwe, "Lwala."

Che Yesu akwaŵilanga che Filipo ni che Nasanieli

43 Malaŵi jakwe Che Yesu ŵapite ku chilambo cha Galilaya. Nipele ŵansimene che Filipo ni kunsalila, "Munguye." 44 Che Filipo ŵaliji mundu jwa musi wa ku Besesaida, musi uŵatamaga che Andulea ni che Petulo. 45 Nipele che Filipo ŵansosile che Nasanieli, ni paŵammweni ŵansalile, "Tummweni ajula juŵalembekwe mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni mu itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu, Che Yesu kutyochela musi wa ku Nasaleti Mwana ju che Yusufu."

46 Nombe che Nasanieli ŵambusisye che Filipo, "Ana chindu chambone chikukomboleka kutyochela ku Nasaleti?" Che Filipo ŵansalile, "Njise kunnole." 47 Che Yesu paŵambweni che Nasanieli achaichililaga ŵatite, "Nnole! Jwele ali Mwisilaeli nsyenesyene, nkati mwakwe mwangali unami."

48 Che Nasanieli ŵausisye Che Yesu, "Ana mumanyilile chinauli?"

Che Yesu ŵajanjile, "Akanammilanje che Filipo, nambweni ndi ntemi paasi pa chitela cha ntini pala."

49 Pelepo che Nasanieli ŵatite, "Jwakwiganya, mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, mmwe ndi Mwenye jwa ku Isilaeli!"

50 Che Yesu ŵansalile, "Ana mungulupilile pakuŵa nansalile kuti nammweni paasi pa chitela cha ntini pala? Chingawone gamakulungwa kupunda gelega." 51 Che Yesu ŵajendelechele kusala, "Isyene ngunsalila, chinkuwone kwinani kweugule ni achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu achikwelaga ni kutuluka pa Mwana jwa Mundu."

2

Che Yesu ku ulombela wa ku Kana

1 Pagamasile moŵa gaŵili wapali ulombela musi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya. Ni achikulugwe Che Yesu ŵaliji kweleko, 2 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao nombe ŵalalichikwe ku ulombela wo. 3 Pajamasile divai jiŵalingenye kwa ligongo lya ulombela, achikulugwe Che Yesu ŵansalile, "Nganakola divai!"

4 Che Yesu ŵajanjile, "Nkaasalila chakupanganya, katema kangu kakanaŵe kwika."

5 Pelepo achikulugwe Che Yesu ŵaasalile achikatumetume, "Chachilichose chichansalile, mpanganye."

6 Pelepo syapali lulo syekulungwa nsano ni umo sya maganga, lwaluli lose lwakombwele kugumbala lulo sya mwana siŵili pane sitatu sya meesi. Syaŵichikwe pelepo mpela itite pakusyoŵeleka kwa Ŵayahudi kutaga meesi ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. 7 Che Yesu ŵaasalile achikatumetume ŵala, "Ngumbasye meesi lulo syo." Ni ŵanyawo ŵagumbesye ndendende. 8 Nipele ŵaasalile, "Sano ntechanje munjauchisye jwankulu jwa chindimba." Ni ŵanjauchisye. 9 Jwankulu jwa chindimba paŵajipasisye divai jijaliji meesi kundanda, nombejo nganakumanyilila kujikopochele divai jo, nambo achikatumetume ŵala ŵaimanyi. Jwankulu jwa chindimba jula ŵambilasile nlombela, 10 ni kunsalila, "Mundu jwalijose kundanda akwapa ŵandu divai jambone ni ŵamalaga kung'wa ni kukolelwa akwapa janganong'a nnope. Nambo mmwejo ntupele divai jambone mpaka sambano."

11 Chelechi chili chimanyisyo chakusimosya chandanda chiŵapanganyisye Che Yesu mmusi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya ni ŵaulosisye ukulu wao nombe ŵakulijiganya ŵao ŵaakulupilile.

12 Payamasile yeleyo, Che Yesu pamo ni achikulugwe ni achapwakwe ni ŵakulijiganya ŵao ŵala ŵatuluchile ku Kapelenaumu. Ŵatemi kweleko moŵa kanandi.

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-46)

13 Katema ka lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka ja Ŵayahudi kaŵandichile ni Che Yesu ŵakwesile ku Yelusalemu. 14 Pa Nyuumba ja Akunnungu ŵaasimene ŵandu achisumisyaga ng'ombe ni ngondolo ni nguunda ni ŵakutindanya mbiya ali atemi. 15 Ŵapotile ngonji ni kuŵa lubokola ni ŵaaŵinjile wose paasa pa Nyuumba ja Akunnungu pamo ni ng'ombe ni ngondolo syao. Ni ŵapikulenye mesa sya ŵakutindanya mbiya ŵala ni kumwasya mbiya syao. 16 Ni ŵaŵaliji nkusumisya nguunda ŵala ŵaasalile, "Ntyosyanje pelepa indu yi. Nkajipanganya nyuumba ja Atati ŵangu kuŵa nyuumba jakusumichisya malonda!" 17 Ŵakulijiganya ŵao ŵakumbuchile kuti, malembelo gakusala, "Alakwe Akunnungu, unonyelo wangu kwa nyuumba jenu ukundinisya mpela mooto mu ntima."

18 Ilongola ŵa Ŵayahudi ŵausisye Che Yesu, "Ana chimpanganye chimanyisyo chachi chakusimosya chakutulosya kuti nkwete lilamulo lya kupanganya yelei?"

19 Che Yesu ŵaasalile, "Ngumulanje Nyuumba ja Akunnungu ji, ni uneji chindaŵe kwa moŵa gatatu pe."

20 Pelepo Ŵayahudi ŵala ŵatite, "Aji Nyuumba ja Akunnungu ji twataŵile kwa yaka makumi ncheche konjechesya nsano ni umo. Ana mmwejo chinkombole chinauli kujitaŵa kwa moŵa gatatu?"

21 Nambo Nyuumba ja Akunnungu jiŵajigambaga Che Yesu jo jaliji chiilu chakwe nsyene. 22 Nipele Che Yesu paŵasyuchile, ŵakulijiganya ŵao ŵakumbuchile kuti ŵaŵechete gelega, ni ŵagakulupilile Malembelo ga Akunnungu ni maloŵe gaŵaŵechete Che Yesu gala.

Che Yesu akujimanyilila mitima ja ŵandu wose

23 Che Yesu paŵaliji ku Yelusalemu mmoŵa ga chindimba cha Pasaka ŵandu ŵajinji paŵaiweni imanyisyo iŵaipanganyisye ŵaakulupilile. 24 Nambo Che Yesu nganalilechelelaga kukwao pakuŵa ŵajimanyilile mitima jao 25 ni pakuŵa ŵaimanyilile uchenene yaili mmitima jao, nganasaka kusalilwa chachilichose nkati ŵandu ŵane.

3

Che Yesu akukunguluka ni che Nikodemu

1 Jwapali chilongola jwa Chiyahudi liina lyakwe che Nikodemu juŵaliji mu mpingo
wa Mafalisayo. 2 Chilo chimo che Nikodemu ŵanjaulile Che Yesu ni kunsalila, “Jwak-
wiganya, tukwimanyilila kuti mmwe ndi jwakwiganya jwalajiswe ni Akunnungu,
pakuŵa ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya imanyisyo inkwitendekanya
mmwe akaŵe Akunnungu ali pamo najo.”
3 Che Yesu ŵanjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngakupagwa kaaŵili,
ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.”
4 Che Nikodemu ŵambusisye, “Ana mundu akukombola chinauli kupagwa kaaŵili ali
akusile? Akukombola chinauli kwinjila mu lutumbo lwa achikulugwe ni kupagwa
kaaŵili?”
5 Che Yesu ŵanjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngaapagwa kwa meesi ni
kwa Mbumu jwa Akunnungu, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.
6 Kwa chiilu mundu akupagwa ni atati ni achikulugwe, nambo akupagwa kwa mbumu,
akupagwa kwa Mbumu jwa Akunnungu. 7 Nkasimonga pakuŵa ndite kuti nkusachilwa
mpagwe kaaŵili. 8 Mbungo jikupuga kujikusaka, nkujipikana pajikupuga, nambo
nganku kumanyilila kujikukopochela atamuno kujikwaula. Ikuŵa yelei kwa jwalijose
jwapagwilwe kwa Mbumu jwa Akunnungu.”
9 Che Nikodemu ŵausisye Che Yesu, “Ayi indu yi ana chiikomboleche chinauli?”
10 Che Yesu ŵanjanjile, “Mmwejo ndi jwakwiganya jwa Ŵaisilaeli ana iŵele uli
ngankwimanyilila indu yi? 11 Isyene ngunsalila, uweji tukuŵecheta itukwimanyilila ni
kuŵalanga umboni wa itwiweni, nambo ŵanyamwe ngankusaka kuujitichisya utenga
wetu. 12 Iŵaga nantanjile indu ya pachilambo ni ŵanyamwe nganinjitichisya, ana
nantanjilaga indu ya kwinani chinjitichisye chinauli? 13 Ngapagwa jwalijose jwajawile
kwinani ikaŵe Mwana jwa Mundu juŵatulwiche kutyochela kwinani.”
14 Mpela ila che Musa iŵatite pakulikoleka penani pa luchanamila lijoka
lilyakolochekwe ni shaba mwipululu mula, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu
ikusachilwa anyakulikwe mwinani, 15 kuti jwalijose juchankulupilile akole umi
wa moŵa gose pangali mbesi. 16 Pakuŵa Akunnungu ŵaanonyeleŵa nnope ŵandu ŵa
pachilambo, nipele ŵantyosisye Mwanagwe jwajikape, kuti jwalijose jwakunkulupilila
akajonasika, nambo akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. 17 Pakuŵa Akunnungu
nganantuma Mwanagwe pachilambo kuti aiche kukwalamula ŵandu, nambo aiche
kukwakulupusya.
18 Jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, jwelejo ngakulamulwa, nambo jwan-
gankulupilila jwelejo amasile kulamulikwa, pakuŵa nganankulupilila Mwana jwa-
jikape jwa Akunnungu. 19 Lilamulo lili lyeleli, lilanguka liiche pachilambo nambo
ŵandu achinonyele nnope chipi kupunda lilanguka, pakuŵa akupanganya ya chigongo-
malo. 20 Mundu jwalijose jwakupanganya ya chigongomalo akulichima lilanguka,
ngakwika kulilanguka pakuŵa ngakusaka iwoneche indu yao ya chigongomalo.
21 Nambo jwakuukamulisya usyene akwika kulilanguka kuti yakuipanganya iwoneche
kuti ipanganyiche kwa kwajitichisya Akunnungu.

Che Yesu ni che Yohana Ŵakubatisya

22 Payamasile yeleyo Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵajawile ku chilambo cha
Ŵayahudi. Ŵatemi pamo nawo kweleko, achibatisyaga ŵandu. 23 Che Yohana nombe
ŵaliji ku Ainoni, pachiŵandi ku Salimu achibatisyaga ŵandu, pakuŵa kweleko kwaliji ni
meesi gamajinji. Ŵandu ŵanjaulilaga, nombewo ŵabatisye. 24 Yeleyo yakopochele katema
che Yohana nganataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa.
25 Gakopochele makani pasikati ja Myahudi jumo ni ŵakulijiganya ŵampepe ŵa che
Yohana nkati masyoŵelelo ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu.
26 Nipele, ŵakulijiganya wo ŵanjaulile che Yohana ni kunsalila, “Jwakwiganya, ajula

mundu juŵaliji pamo nomwe peesi Yolodani, jumwaŵalasile ngani syakwe, nombejo sambano akubatisya, ni ŵandu wose akwajaulila."

27 Che Yohana ŵajanjile, "Mundu ngakukombola kukola chachilichose ikaŵe apegwilwe ni Akunnungu ŵa kwinani. 28 Ni ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti nasasile, 'Uneji nguniŵa Kilisito Jwakuwombola, nambo nalajiswe kuti naalongolele!' 29 Jwakulombekwa ali jwakwe nnombela, nambo nkamusi jwa nnombela akwima kuntumichila nnombela, nkamusi jo akusangalala nnope pakupilikana liloŵe lya nnombela ali nkukunguluka. Iyoyo peyo ni uneji ngusangalala nnope. 30 Che Yesu ikusachilwa aŵe jwankulu, ni uneji mme jwannondi.

Jwelejo jwakwika kutyochela kwinani

31 "Jwakwika kutyochela kwinani ali jwankulu kwapunda wose. Jwakutyochela pachilambo ali jwa pachilambo nombe akuŵecheta mpela mundu jwa pachilambo. Nambo jwakwika kutyochela kwinani akuilongosya indu yose. 32 Jwelejo akutyosya umboni wa indu yaiweni ni kuilipikana, nambo ngapagwa mundu jwakukunda indu yakuisala. 33 Nambo mundu jwalijose jwakukunda umboni wakuusala jwelejo, akwitichisya kuti Akunnungu ali usyene. 34 Ajula jwatumikwe ni Akunnungu akusala maloŵe ga Akunnungu, pakuŵa Akunnungu akwapa Mbumu jwa Akunnungu kwa winji. 35 Akunnungu akunnonyela Mwana ni indu yose aŵisile mu ulamusi wao. 36 Jwakunkulupilila Mwana akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, jwangakunkulupilila Mwana ngakola umi, ni uchimwa wa Akunnungu uli pa jwelejo."

4

Che Yesu ni jwankongwe Msamalia

1 Mafalisayo ŵapilikene kuti Che Yesu akupata ŵakulijiganya ŵajinji ni kwabatisya kwapunda che Yohana. 2 Nambo Che Yesu nsyene nganiŵabatisya ŵandu, ŵakulijiganya ŵao ni ŵaŵabatisyaga ŵandu. 3 Nipele, Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵatyosile ku Yudea ni kuuja ku Galilaya. 4 Mu ulendo wao ŵasachilwe kupita ku Samalia.

5 Nipele, ŵaiche ku Sikali musi umo wa ku Samalia, pachiŵandi ngunda u che Yusufu wapegwilwe ni che Yakobo atatigwe. 6 Pelepo paliji ni chisima chi che Yakobo, nombe Che Yesu pakuŵa ŵapesile ni ulendo, ŵatemi mungulugulu chisima. Yaliji muusi lyuŵa pantwe.

7 Nipele jwankongwe jumo Msamalia ŵaiche kukuteka meesi. Ni Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, "NguŵendA meesi gakung'wa." 8 Katema ko ŵakulijiganya ŵakwe ŵajile mu mmusi kukusuma yakulya.

9 Nambo jwankongwe jo ŵatite, "Mmwejo Myahudi, ana nkukombola chinauli kuumenda meesi gakung'wa uneji jwankongwe Msamalia?" Ŵatite yele pakuŵa Ŵayahudi ngakukamulangana ni Ŵasamalia.

10 Che Yesu ŵajanjile, "Nkachimanyi chichi chakusaka Akunnungu kumpa ni ŵaani ŵakummenda meesi gakung'wa, nkammendile jwelejo, nombejo akampele meesi gagakwikanawo umi."

11 Jwankongwe jo ŵatite, "Ambuje, mmwe nganinkola ngao ni chisima chi chilewipe nnope. Ana mpatile kwapi meesi gagakwikanawo umi go? 12 Ambuje ŵetu che Yakobo ni ŵatupele uweji chisima chi, nsyene ni ŵanagwe ni ilango yakwe ŵang'wele meesi ga chisima chi. Ana mmwejo nkulitenda jwankulu nnope kwapunda che Yakobo?"

13 Che Yesu ŵanjanjile, "Jwalijose juchang'we meesi ga chisima chi chijakole njota sooni. 14 Nambo juchang'we meesi gachinaape une ngajakola njota ng'oo. Meesi gachinaape une chigaŵe nti meesi gagakuulika nkati mwakwe, gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi."

15 Jwankongwe jo ŵansalile, “Ambuje, nguŵenda meesi go kuti jinangole njota sooni ni
ninaiche sooni pelepa kukuteka meesi.”
16 Che Yesu ŵansalile jwankongwe jo, “Njaule nkaaŵilanje ŵankwenu, nkaiche pamo
nawo pelepa.”
17 Jwankongwe jo ŵajanjile, “Uneji nganingola ŵalume.”
Che Yesu ŵansalile, “Njanjile yambone kuti nganinkola ŵalume. 18 Pakuŵa mwalom-
bilwe kasano, ni jwannume junkutama nawo sambano jo nganaŵa ŵankwenu. Pelepo
chinsasile cho chili chisyene.”
19 Jwankongwe jo ŵaasalile, “Ambuje, nguwona kuti mmwejo ndi jwakulondola jwa
Akunnungu. 20 Achambuje ŵetu ŵa Chisamalia ŵaapopelele Akunnungu mwinani mwa
chitumbi chi, nambo ŵanyamwe Ŵayahudi nkuti, tukusachilwa kwapopelela Akunnungu
ku Yelusalemu.”
21 Che Yesu ŵanjanjile, “Amao, nkulupilile chinguchisala, chikaiche katema
ngamwapopelela Atati mwinani mwa chitumbi chi atamuno ku Yelusalemu kula.
22 Ŵanyamwe Ŵasamalia nkwapopelela ŵangankwamanyilila, nambo uweji Ŵayahudi
tukwamanyilila ŵatukwapopelela, pakuŵa ukulupusyo wa Akunnungu chiutyochele
kwa litala lya Ŵayahudi. 23 Nambo chikaiche katema, sooni kaiche, ŵakupopelela kwa
usyene chiŵaapopelele Atati achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni usyene.
Pakuŵa Atati akwasaka ŵandu ŵakwapopelela chanti yeleyo. 24 Akunnungu ali Mbumu,
ni ŵakwapopelela ŵelewo ŵapopeleleje achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni
kuumanyilila usyene.”
25 Jwankongwe jo ŵansalile, “Ngumanyilila kuti chaiche Masiya jwakuŵilanjikwa Kil-
isito Jwakuwombola. Pachaiche chatumanyisye inayose.”
26 Che Yesu ŵansalile, “Uneji junguŵecheta nomwe ndili jwelejo.”
27 Papopo ŵakulijiganya ŵakwe ŵausile, ŵasimosile ligongo ŵaasimene Che Yesu
alinkukunguluka ni jwankongwe. Nambo ngapagwa jwalijose juŵambusisye Che Yesu,
“Ana nkusaka chichi? Pane kwaligongo chi nkukunguluka ni jwankongwe?”
28 Jwankongwe jo ŵalesile lulo lwakwe palapala, ŵajawile mmusi ni kwasalila ŵandu
achitiji, 29 “Njisangane nkannole mundu jwasalile yanayose imbanganyisye! Ikukom-
boleka kuti jweleju ali Kilisito Jwakuwombola?” 30 Nipele ŵandu ŵakopweche mmusi ula
ni kwajaulila Che Yesu.
31 Katema kakoko ŵakulijiganya ŵakwe ŵaliji nkwachondelela Che Yesu achitiji, “Chon-
dechonde Jwakwiganya, ndye.”
32 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Uneji ngwete chakulya chingankuchimanyilila
ŵanyamwe.”
33 Ŵakulijiganya ŵakwe ŵatandite kuusyana achinsyene pe, “Ana kwana mundu jwan-
jigalile chakulya?”
34 Che Yesu ŵaasalile, “Chakulya changu chili kutendekanya chakusaka aŵala
ŵandumile ni kugamalisya masengo gao. 35 Ŵanyamwe ngankuti, ‘Jisigalile miesi
ncheche, pakwika katema ka kugungula?’ Nambo uneji ngunsalila nnole migunda ji
jili chile kwa kugungula. 36 Jwakugungula akupochela mbote ni akukumbikanya pamo
magungulo kuti gakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, nipele jwakupanda asengwe
yalumo ni jwakugungula. 37 Chiŵecheto chi chili chisyene, ‘Jumo akupanda ni jwine
akugungula.’ 38 Uneji nantumile nkagungule magowolo ganganimpande ŵanyamwe,
ŵane ŵapanganyisye masengo gakulimba, nambo gelego ginkupata ŵanyamwe gali kwa
ligongo lya masengo gao.”
39 Ŵasamalia ŵajinji ŵa musi ula ŵaakulupilile Che Yesu kwa ligongo lya umboni
wa maloŵe gaŵaŵechete jwankongwe jo gagakuti, “Asalile inayose imbanganyisye.”

40 Ŵasamalia ŵajaulile Che Yesu ni kwachondelela atame pamo nawo, nombejo ŵatemi
pepala moŵa gaŵili.
41 Nipele ŵandu ŵajinji nnope ŵaakulupilile Che Yesu ligongo lya maloŵe gao.
42 Ŵansalile jwankongwe jo, “Sano tukukulupilila ngaŵa kwaligongo lya kuŵecheta
kwenu pe, nambo pakuŵa tupilikene twachinsyene, ni tukumanyilila kuti isyene ajuju
ni Nkulupusyo jwa ŵandu ŵapachilambo.”

Che Yesu akunnamya mwanache jwa jwankulu

43 Pagapite moŵa gaŵili Che Yesu ŵausile sooni ku Galilaya. 44 Pakuŵa Che Yesu
nsyene ŵasasile pangasisa kuti, “Jwakulondola jwa Akunnungu ngakuchimbichikwa
mchilambo chakwe nsyene.” 45 Paŵaiche ku Galilaya, ŵandu ŵajinji ŵakweleko ŵapochele,
pakuŵa ŵanyawo nombe ŵaliji ku Yelusalemu kuchindimba cha Pasaka, ŵaiweni yose
yaitesileje Che Yesu pachindimba.
46 Nipele Che Yesu ŵaujile sooni mmusi wa ku Kana, chilambo cha ku Galilaya,
peuto paŵagatesile meesi gaŵe divai pala. Pepala paliji ni jwankulu jumo juŵaliji
ni mwanache jwakulwala ku Kapelenaumu ko. 47 Nipele jwankulu jo paŵapilikene
kuti Che Yesu atyosile ku Yudea ni kwika ku Galilaya, ŵajaulile ni kwachondelela
ajaule ku Kapelenaumu akannamye mwanagwe juŵalwalaga kuŵandichila kuwa. 48 Che
Yesu ŵansalile, “Ŵanyamwe ngankwakulupilila Akunnungu pangaiwona imanyisyo ni
yakusimonjeka!”
49 Jwankulu jo ŵanjanjile, “Ambuje, chondechonde tujaule mwanangu akanaŵe
kuwa.”
50 Che Yesu ŵansalile, “Njauleje, mwanagwenu chalame.”
Mundu jo ŵalikulupilile liloŵe liŵasalilwe ni Che Yesu ni ŵajawile. 51 Paŵaliji nkutuluka,
ŵasimene ni achikapolo ŵao ni ŵansalile kuti mwanache jwao alamile.
52 Nombejo ŵausisye katema kaŵatandite mwanagwe kupata eja, ni ŵanyawo ŵajanjile,
“Ulwele wannesile liiso saa saba ja musi.” 53 Nipele atati jo ŵajimanyilile kuti jaliji saa
jilajila jiŵasalilwe ni Che Yesu kuti, “Mwanagwenu chalame.” Pelepo nsyene pamo ni
achalongo ŵakwe wose ŵankulupilile Che Yesu.
54 Chelechi chaliji chimanyisyo cha kusimosya chaaŵili chiŵachipanganyisye Che Yesu
paŵatyosile ku Yudea kuuja ku Galilaya.

5

Che Yesu akunnamya mundu pa litanda

1 Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵakwesile kwaula ku Yelusalemu ku chindimba cha
Ŵayahudi, 2 Ni ku Yelusalemu ko, pachiŵandi nnango wekulungwa waukuŵilanjikwa
nnango wa ngondolo, kwaliji ni litanda lyalikuŵilanjikwa Mchiebulania Betisasa lyalili
ni mapenu nsano. 3 Ŵakulwala ŵajinji ŵagonaga mmapenu mo, kwaliji ni ŵangalola
ni ŵakulemala ni ŵakutatala. 4 Ŵalolelaga meesi gatinganyikwe, pakuŵa kapali katema
katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵatuluchilaga mmeesi ni kugatinganya. Jwakul-
wala jwalijose juŵaliji jwaandanda kwinjila mmeesi gagatinganyikwe, ŵalamile ulwele
uliwose walinawo. 5 Pelepo paliji ni mundu jumo juŵatatele yaka makumi gatatu
kupambula nsano ni itatu. 6 Che Yesu paŵambweni mundu jula ali agonile pepala ni
kwimanyilila kuti ali jwakulwala moŵa gamajinji, ŵambusisye, “Ana nkusaka kulama?”
7 Jwakulwala jo ŵajanjile, “Ambuje, uneji nganingola jwakunyinjisya mu litanda
katema meesi pagakutinganyikwa. Pingulinga kwinjila, mundu jwine akuunongolela
kwinjila.”
8 Nipele Che Yesu ŵansalile, “Njimuche, njigale ugono wenu njaule.” 9 Papopo pepo
mundu jo ŵalamile, ŵajigele ugono wakwe ni kwaula.

Yeleyo yatendekwe pa Lyuŵa lya Kupumulila. 10 Nipele achakulu ŵa Ŵayahudi
ŵansalile mundu jwalamile jo, “Lelo jino lili Lyuŵa lya Kupumulila ni malajisyo ga
Akunnungu gaŵapele che Musa gakukanya kunyakula ugono wenu.”
11 Nambo mundu jo ŵaajanjile ŵanyawo, “Mundu jwanamisye jula andanjile, ‘Njigale
ugono wenu, njaule.’ ”
12 Ŵanyawo ŵambusisye, “Ana ŵaani ansalile njigale ugono wenu njaule?”
13 Nambo mundu juŵalamiswe jula nganammanyilila Che Yesu kuti ali ŵaani, pakuŵa
pepala paliji ni mpingo wekulungwa wa ŵandu ni Che Yesu ŵatyosile pepala.
14 Kanyuma Che Yesu ŵansimene mundu juŵannamisye jula pa Nyuumba ja Akun-
nungu, ni ŵansalile, “Mpilikane sambano nnamile, kasintenda sooni sambi, chinaiche
kunsimana chindu chakusakala kupunda achichi.”
15 Mundu jula ŵajawile kukwasalila achakulu ŵa Ŵayahudi kuti Che Yesu ni
juŵalamisye. 16 Pakuŵa Che Yesu ŵatendekenye yeleyo pa Lyuŵa lya Kupumulila,
Ŵayahudi ŵatandite kunchima. 17 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Atati ŵangu akupanganya
masengo moŵa gose ni uneji ngugapanganya iyoyo peyo.”
18 Kwa ligongo lyo, achakulu ŵa Ŵayahudi ŵapundile kusosasosa litala lyakwaulaga
Che Yesu ngaŵa ligongo lyakutema malajisyo ga Lyuŵa lya Kupumulila pe, nambo
pakuŵa alitesile kuti Akunnungu ali Atatigwe ni kulitenda chisau ni Akunnungu.

Ulamusi wa Mwana jwa Akunnungu

19 Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana ngakukombola kupanganya
chachilichose jikape. Mwana akukombola kupanganya achilape chakuchiwona alinku-
panganya Atati. Pakuŵa achila chaakuchipanganya Atati Mwana nombejo akupan-
ganya ilaila peila. 20 Atati akunnonyela Mwana ni kunlosya indu yose yakupanganya
nsyene. Sooni chiŵalosye indu yekulungwa kupunda ayiyi, ni ŵanyamwe chinsimonje.
21 Mpela ila Atati iyakuti pakwasyusya ŵawile ni kwapa umi, iyoyo peyo ni Mwana
akwapa umi aŵala ŵakwasaka. 22 Atati ngakunlamula mundu jwalijose, nambo ampele
Mwanagwe ukombole wose wakwalamula ŵandu, 23 kuti ŵandu wose anchimbichisye
Mwana mpela yakuti pakwachimbichisya Atati. Mundu jwalijose jwangakunchim-
bichisya Mwana ngakunchimbichisya Atati juŵantumile.”
24 “Ngunsalila isyene, jwakulipikanila liloŵe lyangu ni kwakulupilila ŵandumile une
ŵala, jwelejo akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi. Nombejo ngaalamulikwa
ng'oo, pakuŵa amasile kukopoka muchiwa ni kwinjila mu umi. 25 Ngunsalila isyene,
chikaiche katema ni sambano kaiche chanti ŵandu ŵawile chalipilikane liloŵe lya
Mwana jwa Akunnungu nombe ŵandu ŵachalipilikane wo chakole umi. 26 Mpela
ila Atati yatite kuŵa ndande ja umi, iyoyo peyo ampele Mwana kuŵa ndande ja
umi. 27 Sooni ampele Mwana ukombole wa kulamula ligongo jwelejo ali Mwana
jwa Mundu. 28 Nkachisimonga achichi pakuŵa chikaiche katema chati ŵandu wose
ŵaali kumalembe chalipilikane liloŵe lyao, 29 nombe chasyuche, aŵala ŵaŵatendekenye
yambone chasyuche ni kupata umi ni aŵala ŵaŵatendekenye yangalumbana chasyuche
ni kulamulikwa.”

Usyene nkati Che Yesu

30 “Uneji jikape ngangukombola kuchitendekanya chindu kwa ukombole wangu
nansyene. Ngulamula mpela inguti pakupilikana kutyochela kwa Atati, ni kulamula
kwangu kuli kwa usyene pakuŵa ngangupanganya ingusaka nansyene, nambo yam-
bone paujo pao ŵandumile une ŵala.
31 “Naliŵalangaga nansyene umboni wangu uli wa unami. 32 Nambo apali jwine
jwakusala umboni pa une, noneji ngumanyilila kuti yose yakusala nkati uneji ili
isyene. 33 Ŵanyamwe mwalajisye ŵantenga ku che Yohana Ŵakubatisya, ni umboni

wasasile nkati une uli usyene. 34 Ngaŵa kuti uneji nguukulupilila umboni wa ŵandu,
nambo ngusala yelei kuti ŵanyamwe nkulupuswe. 35 Che Yohana ŵaliji mpela lumuli
lulwakolelaga ni kulanguchisya, ni ŵanyamwe mwaliji chile kusengwa ni lilanguka
lyakwe kwa katema pe. 36 Nambo uneji ngwete umboni kukwangu wauli wekulungwa
kupunda u che Yohana. Pakuŵa masengo gingugapanganya gaambele Atati malichisye
ni gagakulosya pangasisika kuti Atati ni ŵandumile. 37 Atati uŵandumile, iyoyo akusala
umboni nkati une. Ŵanyamwe nganimme kulipilikana liloŵe lyao atamuno kukulola ku
meeso kwao, 38 ni liloŵe lyao ngalikutama nkati mwenu, pakuŵa nganimunkulupilila
ajula juŵamtumile. 39 Nkugasosasosa Malembelo ga Akunnungu nchiganisyaga kuti mu
gelego chimpate umi wa moŵa gose pangali mbesi. Ni Malembelo ga Akunnungu go
gakuŵalanga umboni nkati une! 40 Ni ŵanyamwe ngankusaka kwika kukwangu kuti
nkole umi wa moŵa gose pangali mbesi.
41 “Ngangusosa kuchimbichikwa ni ŵandu. 42 Nambo ngummanyilila ŵanyamwe kuti
nganinkola unonyelo wa Akunnungu mmitima jenu. 43 Uneji iiche kwa ulamusi wa
Atati ŵangu, ni ŵanyamwe nganimungulupilila. Aikaga mundu jwine kwa ulamusi
wakwe nsyene, chimunkulupilile. 44 Ana chinkombole chinauli kungulupilila iŵaga
ŵanyamwe nkusaka kulapikwa kutyochela kwa achinjenu nambo nkukana kulapikwa
kwakukutyochela kwa Akunnungu ŵaali jikape? 45 Nkaganisyaga kuti uneji chinam-
bechetele kwa Atati. Che Musa junkunlolela ŵanyamwe ni juchambechetele kwa Atati.
46 Nkankulupilile che Musa nkaangulupilile ni une ŵakwe pakuŵa che Musa ŵalembile
ngani syangu. 47 Nambo iŵaga ngankugakulupilila gaŵagalembile che Musa gala, sano
chinkombole chinauli kugakulupilila ginguŵecheta?”

6

Che Yesu akuulisya mpingo wa ŵandu
(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17)

1 Payamasile yeleyo Che Yesu ŵajombweche litanda lya Galilaya pane likuŵilanjikwa
litanda lya Tibelia. 2 Mpingo wekulungwa wa ŵandu wakuiye ligongo ŵandu wo ŵaiweni
imanyisyo iŵapanganyisye kwa kwalamya ŵandu. 3 Nipele Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya
ŵao ŵakwesile mwitumbi ni kutama. 4 Katema ka chindimba cha Pasaka ja Ŵayahudi
kaŵandichile. 5 Che Yesu paŵalolesyelolesye ŵauweni mpingo wekulungwa wa ŵandu
uchaichililaga, nipele ŵausisye che Filipo, “Ana chitusume kwapi chakulya kuti twape
ŵandu ŵa alye?” 6 Ŵaŵechete yeleyo kuti ŵalinje che Filipo, pakuŵa asyene ŵaimanyi
chichaapanganye.
7 Che Filipo ŵajanjile, “Ipande machila gaŵili ga madini ga feza ngaikukwana kusum-
ila mikate kwa kila mundu!”
8 Jumo jwa ŵakulijiganya ŵa Che Yesu jwakuŵilanjikwa che Andulea, mpwao che Simoni
Petulo, ŵaasalile Che Yesu, 9 “Kwana jwanchanda pelepa jwali ni ipande nsano ya mikate
ja shayili ni somba siŵili. Nambo yakulya yi kanandi ngayajikutisya ŵandu ŵajinji ŵanti
nyi?”
10 Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwasalile ŵandu atame paasi.” Pelepo paliji
ni manyasi, nipele ŵandu wose ŵatemi paasi, winji wa achalume pe waliji mpela elufu
tano. 11 Nipele Che Yesu ŵaijigele ipande ya mikate ila, ni ŵatogolele Akunnungu
ni kwagaŵila ŵandu ŵaŵatemi paasi ŵala. Ŵatesile iyoyo peyo ni somba sila ni kila
mundu ŵapatile mpela iŵatite pakusaka. 12 Ŵandu wo paŵajikwite Che Yesu ŵaasalile
ŵakulijiganya ŵao, “Nkumbikanye mbakatika yaisigele yo kuti inapotele.” 13 Nipele,
ŵakulijiganya ŵala ŵakumbikenye isigasi ya mikate nsano ja shayili iyasigesye ŵandu
ŵaŵalile ŵala, ŵagumbesye itundu likumi ni iŵili. 14 Ŵandu paŵachiweni chimanyisyo
chiŵachipanganyisye Che Yesu cho, ŵatite, “Isyene ajuju ni jwakulondola jwa Akunnungu

jwaŵechetekwe kuti chaiche pachilambo.” 15 Che Yesu ŵaimanyi kuti ŵandu ŵasachile kwakanganichisya aŵe mwenye jwao, ni ŵatyosile sooni jikape ni kwaula ku chitumbi.

Che Yesu akwenda pachanya meesi (Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52)

16 Pakwaswele ŵakulijiganya ŵa Che Yesu ŵatulwiche kwaula ku litanda. 17 Ŵajinjile mu ngalaŵa ŵatandite komboka kwaula ku Kapelenaumu. Chipi chajinjile ni Che Yesu ŵaliji akanaŵe kwaichilila. 18 Litanda lyatandite matumbela kwa ligongo lya chimbunga chekulungwa chichaliji chininkupuga. 19 Ŵakulijiganya ŵao paŵajawile kwakutalichila uleu wa maili sitatu pane ncheche, ŵammweni Che Yesu alinkwenda pachanya meesi, ni kujiŵandichila ngalaŵa, ŵajogwepe nnope. 20 Che Yesu ŵaasalile, “Nkajogopa, ndili uneji!” 21 Nipele ŵakulijiganya ŵala kwakusangalala ŵammendile Che Yesu ajinjile mu ngalaŵa mula. Palapala ngalaŵa jaiche mungulugulu litanda kuŵajaulaga.

Ŵandu akwasosasosa Che Yesu

22 Malaŵi jakwe mpingo wa ŵandu uŵasigele peesi litanda ula ŵaimanyi kuti apala paliji ni ngalaŵa jimo pe. Che Yesu nganajinjila mu ngalaŵa pamo ni ŵakulijiganya ŵao, nambo ŵakulijiganya ŵao wo ŵajawile achinsyene pe. 23 Syaiche ngalaŵa sine kutyochela ku Tibelia pepala mpingo wekulungwa wa ŵandu paŵalile mikate, Ambuje ali amasile kwatogolela Akunnungu. 24 Nipele, ŵandu wo paŵaimanyi kuti Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao nganapagwa pepala, ŵasikwesile ngalaŵa sila ni kwaula ku Kapelenaumu achinsosaga.

Che Yesu ali chakulya cha umi

25 Ŵandu ŵala paŵasimene Che Yesu ali ajombweche ŵambusisye, “Ana, Jwakwiganya akuno nnyiche katema chi?” 26 Che Yesu ŵaajanjile, “Ngunsalila isyene, nkusosasosa une ngaŵa kwaligongo mwaiweni imanyisyo imbanganyisye, nambo kwaligongo mwalile mikate jila ni kwikuta. 27 Kasinchenjeuchila chakulya chachikuwola, nambo nchenjeuchile chakulya chingachikuwola cha umi wa moŵa gose pangali mbesi. Mwana jwa Mundu champe chakulya chi pakuŵa Akunnungu Atati, alosisye kuti ansagwile ni kunkunda.” 28 Nombewo ŵambusisye Che Yesu, “Tutende chichi kuti tukombole kugapanganya masengo gakugasakaga Akunnungu tugapanganye?” 29 Che Yesu ŵaajanjile, “Chelechi ni chakuchisaka Akunnungu nchipanganye, munkulupilile jwantumile jula.”

30 Pelepo ŵaasalile, “Ana chintende chimanyisyo chi tulole kuti tunkulupilile mmwe? Chintende chichi? 31 Achambuje ŵetu ŵalile chakulya chachikuŵilanjikwa mana mwipululu mula mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ‘Ŵalisisye mikate jajityochele kwinani.’ ”

32 Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, che Musa nganampanga nkate kutyochela kwinani, nambo Atati ŵangu ni ŵampele ŵanyamwe nkate usyene kutyochela kwinani. 33 Pakuŵa nkate wakutupa Akunnungu uli ajula jwatulwiche kutyochela kwinani ni kwapa umi ŵandu ŵaali mchilambo.” 34 Nipele ŵaasalile, “Ambuje, ntupeje nkate wu kila lyuŵa.” 35 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. Jwakwika kukwangu ngasijinkola sala, jwakungulupilila une ngasijinkola njota ng'oo. 36 Nambo nansalile kuti namuno muuweni, nganimme kungulupilila. 37 Wose ŵakuumba Atati chaiche kukwangu, noneji jwalijose jwakwika kukwangu ngasinankana ng'oo. 38 Nganinduluka kutyochela kwinani kwaligongo lya kuitendekanya ingusaka uneji, nambo ndulwiche kuti ndendekanye yakusaka ŵandumile une ŵala. 39 Yakusaka ŵandumile une ŵala ni ayiyi, ninanjase jwalijose juŵambele, nambo naasyusye pa lyuŵa lya mbesi. 40 Pakuŵa chakusaka Atati ŵangu ni achichi, jwalijose jwakunlola Mwana ni kunkulupilila akole umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lya mbesi.”

41 Nipele Ŵayahudi ŵatandite kwasongonechela Che Yesu pakuŵa ŵatite, “Uneji ndili
nkate wautulwiche kutyochela kwinani.” 42 Ni ŵatite, “Uli, ajuju ngaŵa Che Yesu
mwana ju che Yusufu jula? Atatigwe ni achikulugwe twamanyi! Ana akukombola
chinauli kuti atulwiche kutyochela kwinani?” 43 Che Yesu ŵaasalile, “Nneche ku-
songonechelana jwine ni jwine. 44 Ngapagwa mundu juchakombole kwika kukwangu
pangali Atati juŵandumile une jo kwautila kukwangu, ni une chinansyusye mundu
jo pa lyuŵa lyambesi. 45 Ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵalembile kuti, ‘Ŵandu wose
chajiganyikwe ni Akunnungu.’ Mundu jwalijose jwakumpilikana Atati ni kulijiganya
kutyochela kwa ŵelewo, chaiche kukwangu. 46 Ngapagwa mundu jwambweni Atati,
ikaŵe ajula pe jwatyosile kwa Akunnungu, jwelejo ni juŵambweni Atati. 47 Ngunsalila
isyene, jwakukulupilila akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi. 48 Uneji ndili
nkate waukwikanawo umi. 49 Achambuje ŵenu ŵalile mana mwipululu mula, nambo
ŵawile. 50 Nambo weleu ni nkate waukutuluka kutyochela kwinani kuti jwalijose
jwakulya anajasiche. 51 Uneji ndili nkate waukwikanawo umi wautulwiche kutyochela
kwinani. Mundu jwalijose alyaga nkate wo chalame moŵa gose pangali mbesi. Ni nkate
uchinaape wo uli chiilu changu chinguchityosya kuti ŵandu wose ŵapachilambo akole
umi.”
52 Nipele Ŵayahudi ŵatandite kwangangana achinsyene pe, “Ana aju akukombola
chinauli kutupa uwe chiilu chakwe kuti tulye?” 53 Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene,
iŵaga ngankulya chiilu cha Mwana jwa Mundu ni kung'wa miasi jakwe, ngankola
umi nkati mwenu. 54 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kungwa miasi jangu
akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lyambesi.
55 Pakuŵa chiilu changu chili chakulya chisyenesyene, ni miasi jangu jili chakung'wa
chisyenesyene. 56 Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung'wa miasi jangu,
jwelejo akutama nkati mwangu ni uneji ngutama mwa jwelejo. 57 Mpela ila Atati
ŵaali ŵajumi iŵandumile, ni kwa ligongo lya Atati ndili ŵajumi, kwayele jwakundya une
chaŵe ŵajumi kwa ligongo lyangu. 58 Nipele, weleu uli nkate wautulwiche kutyochela
kwinani, ngaŵa mpela mana jiŵalile achambuje ŵenu ni kuwa. Nambo juchalye nkate
wu chakole umi wa moŵa gose pangali mbesi.” 59 Che Yesu ŵaŵechete yeleyo paŵaliji
nkwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi ku Kapelenaumu kula.

Maloŵe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi

60 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵajinji paŵapilikene yeleyo ŵatite, “Aga majiganyo ga gali
gakulimba! Ana nduni juchakombole kugakunda?” 61 Che Yesu ŵaimanyi pangasalilwa
ni mundu kuti ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkusongoneka yankati yeleyo, ni ŵausisye, “Ana
majiganyo ga gakuntesya nneche kungulupilila? 62 Nambi chiiŵe uli pachimummone
Mwana jwa Mundu alinkujigalikwa kwaula kwinani kuŵaliji kundanda? 63 Mbumu
jwa Akunnungu ni jwakwichisya umi, machili ga mundu gangali chindu. Maloŵe
ginansalile gali Mbumu nombe gali umi. 64 Natamuno yeleyo apali ŵane mwa ŵanyamwe
ŵangakukulupilila.” Che Yesu ŵaŵechete yeleyo pakuŵa ŵaimanyi chitandile kundanda
kuti ŵaani ŵangakulupilila ni nduni juchangalauche. 65 Nipele Che Yesu ŵaŵechete sooni,
“Kwa ligongo lyo nansalile kuti ngapagwa juchakombole kwika kukwangu mpaka
akamuchikwe ni Atati ŵangu.”
66 Kutyochela lyuŵa lyo ŵakulijiganya ŵao ŵajinji ŵalesile kulongana nawo kwaligongo
lya maloŵe gala ni ŵaujile panyuma. 67 Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya likumi
ni ŵaŵili ŵala, “Ana, ni ŵanyamwe nombe nkusaka kwaula?” 68 Che Simoni Petulo
ŵajanjile, “Ambuje, tutujaule kwa acheni? Mmwejo nkwete maloŵe gagakwikanawo
umi wa moŵa gose pangali mbesi. 69 Uweji tukukulupilila ni sooni tukwimanyilila
kuti mmwejo ndi Jwanswela kutyochela kwa Akunnungu.” 70 Che Yesu ŵaasalile, “Uli,
nganinansagula ŵanyamwe likumi ni ŵaŵili? Nambo jumo jwenu ali Shetani.” 71 Nambo

Che Yesu ŵaliji nkwagamba che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote, pakuŵa jwelejo ni juchangalauche namuno ali jumo jwa ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala.

7

Che Yesu ni achapwakwe

1 Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵaliji nkwendajenda ku Galilaya ko. Nganasaka
kwendajenda ku Yudea ligongo achakulu ŵa Ŵayahudi ŵasachile kwaulaga. 2 Chindimba
cha Ŵayahudi cha masakasa chaŵandichile. 3 Nipele achapwakwe Che Yesu ŵaasalile,
"Ntyoche pelepa njaule ku Yudea kuti ŵakunkuya mmwe nombewo aiwone yakusimon-
jeka inkwipanganya. 4 Ngapagwa mundu jwakupanganya chindu kwakulisisa iŵaga
akusaka kumanyika ni ŵandu. Pakuŵa nkupanganya yelei, nlilosye mwasyene kwa
ŵandu ŵa pachilambo." 5 Namose achapwakwe nganiŵakulupilila. 6 Nipele, Che Yesu
ŵaasalile, "Katema kambone kukwangu kakanaŵe kwika, kukwenu ŵanyamwe katema
kakalikose kali kambone. 7 Ŵandu ŵa pachilambo ngakombola kunchima ŵanyamwe,
nambo uneji akunjima pakuŵa naasalile kuti yakuitendekanya yo ili yangalumbana.
8 Ŵanyamwe njaule kuchindimba cho. Uneji ngunyaula kuchindimba cho pakuŵa
katema kambone kukwangu kakanaŵe kwika." 9 Ŵaŵechete yeleyo ni kusigala pa
Galilaya palapala.

Che Yesu kuchindimba cha masakasa

10 Achapwakwe paŵamasile kwaula kuchindimba cha masakasa, Che Yesu nombe
ŵajawile, nambo nganajaula kwakulilosya, ŵajawile kwakulisisa. 11 Kuchindimba cho
achakulu ŵa Ŵayahudi ŵaliji nkwasosasosa Che Yesu, ni ŵausyene, "Ana ali kwapi
ŵelewo?"
12 Mpingo wa ŵandu waliji nkusongona jwine ni jwine yankati Che Yesu. Ŵandu
ŵane ŵatite, "Ali mundu jwambone." Ni ŵane ŵatite, "Ngaŵa! Akwalambusya ŵandu."
13 Atamuno yeleyo ngapagwa mundu jwalijose jwalinjile kuŵecheta ngani syakwe
pelanga kwa ligongo lya kwajogopa achakulu ŵa Ŵayahudi.
14 Chindimba cho pichaŵandichile kumala, Che Yesu ŵajawile pa Nyuumba ja Akun-
nungu ni kutanda kwiganya. 15 Nipele achakulu ŵa Ŵayahudi ŵasimosile ni kuti, "Ana
mundu ju agapatile kwapi majiganyo ga, nombejo nganajaule kukulijiganya?" 16 Pelepo
Che Yesu ŵaajanjile, "Majiganyo gungwiganya nganigaŵa gangu, nambo gakutyochela
kwa ŵelewo ŵandumile une. 17 Mundu asakaga kupanganya yakusaka Akunnungu,
chaimanyilile kuti majiganyo gungwiganya gatyosile kwa Akunnungu pane nguŵecheta
kwa ukombole wangu nansyene. 18 Jwelejo jwakuŵecheta ngani syakwe nsyene
akusosasosa ukulu wakwe nsyene, nambo jwakusosasosa ukulu wa jwannajisye jula,
jwelejo ali jwausyene ni mwa jwelejo ngapagwa unami. 19 Ana che Musa nganampanga
malajisyo? Atamuno yeleyo, ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe jwakugatendekanya
gagalembekwe mmalajisyo go. Ana ligongo chi nkusaka kumulaga?" 20 Papopo mpingo
wekulungwa wa ŵandu wajanjile, "Ana mmwe nkwete masoka! Nduni jwakusaka
kummulaga mmwe?"
21 Che Yesu ŵaajanjile, "Mbanganyisye chakusimonjeka chimo ni ŵanyamwe nkuchisi-
monga. 22 Che Musa ŵampele chisyoŵelo cha kwaumbasya achiŵana ŵenu. Nambo
chisyoŵelo cho nganichityochela ku che Musa nambo chatyochele kwa achambuje
ŵenu. Sambano ŵanyamwe nkummumbasya mwanache pa Lyuŵa lya Kupumulila.
23 Iŵaga mundu akuumbala pa Lyuŵa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo,
sambano kwa chichi nkuundumbilila une ligongo nannamisye mundu pa Lyuŵa lya
Kupumulila? 24 Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa goloka."

Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola jwatumikwe ni Akunnungu

25 Ŵandu ŵane ŵa ku Yelusalemu ŵatandite kuliusya, “Ana mundu ju ngaŵa ajula
jwakusosekwa ni ilongola kuti ammulaje? 26 Nnole, sambano akuŵecheta pelanga,
nombe ngapagwa mundu jwakuntanjila chachilichose. Uli, ilongola akwimanyilila kuti
aju ali Kilisito Jwakuwombola? 27 Pachaiche Kilisito ngapagwa mundu juchakumanye
kwakopochele, nambo uweji tukumanyi kwakopochele mundu ju!”
28 Nipele Che Yesu paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu ŵanyanyisye
achitiji, “Ana ŵanyamwe nkuumanyilila une ni sooni nkumanyi kungopochele? Une
nguniika kwa ulamusi wangu nansyene, nambo ŵandumile une wo ali ŵausyenesyene, ni
ŵanyamwe ngunkwamanyilila, 29 uneji ngwamanyilila pakuŵa ngopochele kwa ŵelewo,
nombewo ni ŵandumile une.”
30 Nipele ŵandu ŵasachile kwakamula, nambo nganapagwa mundu jwalijose jwal-
injile kunkwaya, ligongo katema kakwe kaliji kakanaŵe kwika. 31 Mumpingo wa
ŵandu mula, ŵandu ŵajinji ŵakulupilile ni kuti, “Ana aikaga Kilisito Jwakuwombola
chapanganye imanyisyo yekulungwa kupunda ayiyi yakuitendekanya aŵa?”

Ŵakulindilila akutumikwa kukwakamula Che Yesu

32 Mafalisayo ŵapilikene ŵandu achisongonaga jwine ni jwine yankati Che Yesu. Nipele
achakulu ŵambopesi pamo ni Mafalisayo ŵatumile ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu
akaakamule Che Yesu. 33 Che Yesu ŵaasalile, “Chindame ni ŵanyamwe kwa katema
kakajipi, nipele chinyaule kwa ŵandumile ŵala. 34 Chimuusose nambo ngamuuwona,
pakuŵa pepala pachime ŵanyamwe ngankombolanga kwika.” 35 Achakulu ŵa Ŵayahudi
ŵausyanaga achinsyene pe, “Ana mundu ju chajaule kwapi kwakuti ngatukombola
kwawona? Ana chajaule kwa Ŵayahudi ŵapwilingene ni kutama mu misi ja Ŵagiliki
ni kwajiganya Ŵagiliki? 36 Ana malumbo gakwe chichi pakuti, ‘Chimuusose nambo
ngamuuwona, ni pepala pachime ŵanyamwe ngankombola kwika?’ ”

Sulo syasikuilima meesi gagakwikanawo umi

37 Lyuŵa lya mbesi lya chindimba cho lyaliji lyuŵa lyekulungwa. Che Yesu ŵajimi
ni kuŵecheta kwa lilowe lyakunyanyisya, “Mundu jwalijose jwakwete njota aiche
kung'wa kukwangu. 38 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ‘Jwakun-
gulupilila uneji, sulo sya meesi gagakwikanawo umi chigajilime kutyochela nkati
mwao!’ ” 39 Ŵaŵechete yeleyo nkati Mbumu jwa Akunnungu juchapochelwe ni aŵala
ŵakwakulupilila Che Yesu. Mpaka katema ko ŵandu ŵaliji nganampochele Mbumu jwa
Akunnungu pakuŵa Akunnungu ŵaliji akanaŵe kunkusya Che Yesu.

Kulekangana kwa ŵandu

40 Ŵandu ŵane mu mpingo ula ŵapilikene malowe go, ni ŵatite, “Isyene mundu ju ali
jwakulondola jula!” 41 Ŵandu ŵane ŵatite, “Aju ali Kilisito Jwakuwombola!” Nambo
ŵandu ŵane ŵaliji nkuliusya, “Ana ikukomboleka Kilisito akopochele ku Galilaya?
42 Ana Malembelo ga Akunnungu ngagakuti, ‘Kilisito Jwakuwombola chakopochele mu
lukosyo lwa mwenye che Daudi, ni chapagwe ku Beselehemu, musi uŵatemi mwenye
che Daudi?’ ” 43 Nipele, ŵandu ŵa mumpingo ŵalekangene kwa ligongo lya Che Yesu.
44 Ŵandu ŵane ŵasachile kwakamula nambo ngapagwa mundu jwalijose juŵankwaiye.

Achakulu ŵa Ŵayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

45 Nipele ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu paŵausile, achakulu ŵambopesi ni
Mafalisayo, ŵausisye, “Kwachichi nganimwaichisya Che Yesu?” 46 Ŵakulindilila ŵala
ŵajanjile, “Nganapagwe mundu jwalijose jwakombwele kuŵecheta mpela mundu ju!”
47 Nipele Mafalisayo ŵausisye, “Ana annambwisye ni ŵanyamwe ŵakwe? 48 Ana mpatile
kumbona jumo jwa ilongola, pane jumo jwa Mafalisayo jwankulupilile jwelejo?

49 Ngwamba, nambo ŵandu ŵa ngakugamanyilila malajisyo ga Akunnungu gaŵapele
che Musa, kwayele Akunnungu ŵalwesisye!”
50 Jumo jwao ŵaliji che Nikodemu jumo jwa Mafalisayo juŵajaulile Che Yesu kundanda,
ŵaasalile achinjakwe, 51 “Malajisyo getu gakusala kuti, ngatukukombola kunlamula
mundu jwalijose pangampilikanila kaje ni kwimanyilila chichi chakupanganya.” 52 Ni
ŵanyawo ŵanjanjile, “Ni ŵanyamwe ŵakwe ntyochele ku Galilaya? Nsosesose Mmalembelo
Gamaswela nomwe chinnole kuti ku Galilaya ngaakopochela jwakulondola jwa Akun-
nungu!” 53 Nipele kila mundu ŵausile kumangwakwe.

8

Jwankongwe juŵakamwilwe ku chikululu

1 Pakumala yeleyo Che Yesu ŵajawile ku chikwesya cha Miseituni. 2 Malaŵi jakwe
kundaŵi pe, Che Yesu ŵajawile sooni pa Nyuumba ja Akunnungu. Ŵandu wose
ŵansyungwile, nombewo ŵatemi ni kutanda kwajiganya. 3 Nipele Ŵakwiganya malajisyo
pamo ni Mafalisayo ŵannyichenawo jwankongwe juŵakamwilwe ali nkutenda chikululu.
Ŵanjimiche jwankongwe jo paujo pa ŵandu. 4 Nipele ŵambusisye Che Yesu, “Jwak-
wiganya, jwankongwe ju akamwilwe ali nkutenda chikululu. 5 Mmalajisyo getu che
Musa ŵatulajisye yele, jwankongwe mpela aju aulajikwe kwa kuputikwa ni maganga.
Nambi mmwejo nkuti uli?” 6 Ŵatite yeleyo kuti ŵalinje Che Yesu akole chakumbechetela.
Nambo Che Yesu ŵakoteme ni kulemba paasi ni chala chakwe. 7 Paŵapundileŵ kumbusya,
Che Yesu ŵajinamukwiche ni kwasalila, “Naga kwana mundu jwalijose mwa ŵanyamwe
jwanganakola sambi aŵe jwaandanda kumponya liganga.” 8 Nipele ŵakoteme sooni
ni kulemba paasi. 9 Paŵapilikeneŵ yeleyo ŵatandite kutyoka jumo jumo achilongolelaga
achachekulu. Che Yesu ŵasigele jikape ni jwankongwe jula ali ajimi palapala. 10 Ni
Che Yesu paŵajinamukwiche ŵambusisye jwankongwe jula, “Amao, ŵandu ŵala alinji
kwapi? Uli, ngapagwa jwanlamwile mmwejo?” 11 Jwankongwe jula ŵajanjile, “Ambuje,
ngapagwa namose jumo jwanamwile!” Nombe Che Yesu ŵansalile, “Uneji nombe
nganguntamula. Njaule, nambo kutandila sambano nkatenda sambi sooni.”

Che Yesu ali lilanguka lya chilambo

12 Che Yesu ŵakungulwiche sooni ni ŵandu achitiji, “Uneji ndili lilanguka lya pachil-
ambo pano. Mundu jwalijose jwakunguya uneji ngajenda mu chipi ng'o, nambo
chakole ni lilanguka lya umi.”
13 Nipele Mafalisayo ŵansalile, “Nkusala umboni wenu mwasyene, sambano um-
boni wenu uli wa unami.” 14 Che Yesu ŵaajanjile, “Atamuno nasalaga umboni
wangu nansyene, umboni wangu uli usyene ligongo uneji nakumanyi kungopochele
ni kungwaula. Nambo mwanya ngankukumanyilila kungopochele ni kungwaula.
15 Ŵanyamwe nkulamula kwa ng'anisyo sya chiundu nambo uneji nganguntamula
mundu. 16 Naatamuno nalamulaga, ulamusi wangu uli usyene ligongo uneji ngangu-
panganya masengo jika, Atati ŵandumile une wo ali pamo ni une. 17 Ilembekwe mmala-
jisyo genu, umboni wa ŵandu ŵaŵili uli wa usyene. 18 Uneji ngusala umboni wangu
nansyene, ni Atati ŵandumile nombe akusala umboni wangu.” 19 Pelepo ŵambusisye,
“Ana Atati ŵenu ali kwapi?” Che Yesu ŵajanjile, “Ŵanyamwe ngankuumanyilila uneji
atamuno ngankummanyilila Atati ŵangu. Nkaamanyilile uneji nkaamanyilile Atati
ŵangu nombe.”
20 Che Yesu ŵaŵechete maloŵe go mu chuumba cha mbiko, paŵaliji nkwiganya pa
Nyuumba ja Akunnungu. Ni nganapagwa mundu juŵankamwile pakuŵa katema kakwe
kaliji kakanaŵe kwika.

Kungwaula ŵanyamwe ngankombolanga kwika

21 Che Yesu ŵaasalile sooni, “Uneji ngwaula ni ŵanyamwe chimuusose, nambo
chimmwe mu sambi syenu. Kungwaula uneji, ŵanyamwe ngankombola kwika.”
22 Nipele, achakulu ŵa Ŵayahudi ŵatite, “Ana chaliulaje? Ana kwa ligongo chi
akuti, ‘Kungwaula ŵanyamwe ngankombola kwika?’ ” 23 Che Yesu ŵaasalile,
“Ŵanyamwe nkopochele papapa pachilambo cha paasi, nambo uneji ngopochele
kwinani. Ŵanyamwe nlinji ŵa pachilambo pano, nambo uneji nguniŵa jwa pachil-
ambo pano. 24 Kwaligongo lyo nansalile kuti chimmwe mu sambi syenu. Pakuŵa
ngankukulupilila kuti, ‘Uneji ndili jwelejo’ chimmwe mu sambi syenu.” 25 Nombe
ŵanyawo ŵambusisye, “Ana mmwejo ni ŵaani?” Che Yesu ŵajanjile, “Uneji ndili jwelejo,
mpela inansalile chitandile kundanda! 26 Ngwete yejinji yakuŵecheta ni kulamula
nkati ŵanyamwe. Nambo ŵandumile une ali ŵausyene, none ngwasalila ŵandu wose ŵa
pachilambo yeila pe imbilikene kutyochela kwa ŵelewo.”
27 Ŵanyawo nganaimanyilila kuti Che Yesu ŵaŵechetaga nawo yankati ngani sya
Akunnungu, Atati ŵao. 28 Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Pachimunnyakule Mwana jwa
Mundu, pelepo ni pachimmanyilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo,’ ni chimmanyilile kuti
ngangupanganya chachili chose nansyene, nambo nguŵecheta yeila pe inyiganyikwe
ni Atati. 29 Ŵandumile ŵala ali pamo ni uneji, nganaaneka jika, pakuŵa moŵa gose
nguitendekanya aila yaikwanonyela.”
30 Ŵandu ŵajinji ŵaŵampilikanile Che Yesu achiŵechetaga maloŵe ga ŵankulupilile.

Usyenesyene chiuntende ŵalecheleswe

31 Nipele Che Yesu ŵaasalile Ŵayahudi ŵaŵakulupilile ŵala kuti, “Mwaikamulichisyaga
inanjigenye, chimme ŵakulijiganya ŵangu ŵa usyenesyene. 32 Chimuumanyilile usyene,
ni usyene wo chiuntende ŵalecheleswe.” 33 Nombe ŵanyawo ŵanjanjile, “Tuli uŵelesi u che
Iblahimu ni nganituŵa achikapolo ŵa mundu jwalijose. Ana malumbo gakwe chichi
pankuti, ‘Chinchilecheleswa?’ ”
34 Che Yesu ŵaajanjile, “Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakutendekanya sambi
ali kapolo jwa sambi. 35 Kapolo ngakutama pamusi moŵa gose, nambo mwanache
akutama pamusi moŵa gose. 36 Nipele Mwana annechelesyaga ŵanyamwe nombe
chimbe ŵalecheleswe kusyenesyene. 37 Naimanyi kuti ŵanyamwe nlinji uŵelesi u che
Iblahimu. Nambo nkusaka kumulaga ligongo nkugakana majiganyo gangu. 38 Uneji
nguŵecheta aila pe yanosisye Atati ŵangu, nambo ŵanyamwe nkupanganya aila yansalile
atati ŵenu.”
39 Ŵanyawo ŵanjanjile, “Uweji Atati ŵetu ali che Iblahimu!” Che Yesu ŵaasalile,
“Ŵanyamwe nkaŵe ŵanache ŵa che Iblahimu nkaitendekenye aila iŵaitendekenye che
Iblahimu. 40 Uneji nansalile usyene unaupilikene kutyochela kwa Akunnungu, ata-
muno yeleyo ŵanyamwe nkusaka kumulaga. Che Iblahimu nganapanganya yeleyo!
41 Ŵanyamwe nkutendekanya ilaila yaitesile atati ŵenu.” Ŵanyawo ŵansalile, “Uweji
nganitupagwe kwa chikululu! Tukwete atati ŵamope, ŵelewo ali Akunnungu.”
42 Che Yesu ŵaasalile, “Ikaŵe Akunnungu ali Atati ŵenu, nkaanonyele uneji pakuŵa
uneji natyosile kwa Akunnungu ni sambano ndili papapa pepa. Nguniika kwa mala-
mulo gangu nansyene nambo kwa malamulo ga ŵandumile une wo. 43 Ana kwachichi
ngankugapilikanichisya ginguŵecheta ga? Ligongo ngankusaka kugapilikana maloŵe
gangu. 44 Ŵanyamwe atati ŵenu Jwakulinga ni ŵanyamwe nkusaka kutendekanya yaik-
wanonyelesya atati ŵenu. Chitandile kundanda jwelejo ŵaliji jwakuulaga, ni nganawai
kwima ku upande wa usyene, mwa jwelejo nganiupagwa usyene. Paakuŵecheta ya
unami, akuŵecheta yatite kusyoŵelela, pakuŵa jwelejo ali jwa unami ni atati jwa
unami wose. 45 Pakuŵa uneji ngunsalila usyene, ŵanyamwe ngankungulupilila. 46 Mwa
ŵanyamwe nduni juchakombole kuŵalanga umboni kuti uneji ngwete sambi? Ana

iŵaga nguŵecheta usyene, kwachichi ngankungulupilila? 47 Ŵandu ŵa Akunnungu akugapilikana maloŵe gakuŵecheta Akunnungu, ŵanyamwe ngankupilikana pakuŵa ŵanyamwe nganimma ŵandu ŵa Akunnungu."

Che Yesu ŵapali akanaŵe kupagwa che Iblahimu

48 Ŵayahudi ŵanjanjile Che Yesu, "Ana nganitusala uchenene kuti mmwejo ndi Msamalia ni sooni nkwete lisoka?" 49 Che Yesu ŵajanjile, "Uneji nganingola lisoka. Uneji ngwachimbichisya Atati ŵangu, nambo ŵanyamwe ngankunjimbichisya une. 50 Uneji ngangulisosela ukulu wangu nansyene. Apali jumo jwakuusosela ukulu wo, nombejo ali jwakulamula. 51 Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakugakamulichisya maji-ganyo gangu ngaawa nambo chatame moŵa gose pangali mbesi." 52 Ŵayahudi ŵansalile Che Yesu, "Sambano twimanyi uchenene kuti mmwejo nkwete lisoka! Che Iblahimu ŵawile, ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵawile iyoyo peyo, nomwe nkuti, 'Mundu jwalijose agakamulichisyaga majiganyo gangu ngaawa!' 53 Ana mmwejo nkulitenda ŵakulungwa kwapunda atati ŵetu che Iblahimu juŵawile jula? Natamuno ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵawile nombewo. Sambano mmwejo nkulitenda ŵaani?" 54 Che Yesu ŵajanjile, "Nalikusyaga une nansyene, ukulu wangu ngaŵa chindu. Atati ŵangu ŵankwaŵilanga Akunnungu ŵenu, ŵelewo ni ŵakungusya une. 55 Ŵanyamwe ngannaŵe kwamanyilila, nambo uneji naamanyi. Nombe nasalaga kuti ngangwamanyilila, chime jwaunami mpela ŵanyamwe. Uneji ngwamanyilila ni ngulikamulichisya liloŵe lyao. 56 Atati ŵenu che Iblahimu ŵasangalele aliwone lyuŵa lya kwika kwangu, nombewo ŵaliweni ni ŵasengwile." 57 Nipele Ŵayahudi ŵaasalile, "Mmwejo nkuti uli kuti mwaweni che Iblahimu nomwe nganinnyiche yaka makumi nsano?" 58 Che Yesu ŵaasalile, "Ngunsalila isyene, akanaŵe kupagwa che Iblahimu uneji napali." 59 Pelepo ŵalokwete maganga achisakaga kwaponya, nambo Che Yesu ŵaalesile ni kutyoka pa Nyuumba ja Akunnungu.

9

Che Yesu akunlamya mundu jwapagwile ali ngakulola

1 Che Yesu paŵapitaga, ŵambweni mundu jwangalola chitandile kupagwa kwakwe. 2 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵausisye, "Jwakwiganya, Ana ŵaani ŵatesile sambi mpaka mundu ju apagwe ali ngakulola, mundu ju pane achaŵelesi ŵakwe?" 3 Che Yesu ŵajanjile, "Ngaŵa mundu ju atamuno achaŵelesi ŵakwe ŵaŵatesile sambi, nambo apagwile jwangalola kuti machili ga Akunnungu gawoneche gachipanganyaga masengo mu utame wakwe. 4 Tukusachilwa kupanganya masengo ga ŵandumile une ŵala muusi uli chiŵela. Pakuŵa chilo chikwika ni ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya masengo. 5 Ndili chiŵela mchilambo, uneji ndili lulanga lwa ŵandu ŵa pachilambo." 6 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵasunile mata paasi ŵagumbile litaka ni mata ni kumpakasya pa meeso jwangalola jula. 7 Nipele ŵansalile jwangalola jula, "Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu." Siloamu malumbo gakwe "Ŵaŵalajiswe." Pelepo jwangalola jo ŵajawile ni kusukusula, nipele ŵausile kumusi ali nkulola.

8 Nipele, ŵapachiŵandi ŵakwe ni aŵala ŵaŵambweni ali nkuŵendaŵenda kundanda ŵaliusisye, "Ana ajuju nganaŵa ajula mundu juŵaŵendaŵendaga?" 9 Ŵandu ŵane ŵatite, "Ni jwelejo." Nambo ŵane ŵatite, "Ajuju nganaŵa jwelejo agambile kulandana." Nambo nsyene ŵatite, "Uneji ndili jujojo junaŵendaŵendaga!" 10 Nipele ŵambusisye, "Sambano iŵele uli nkulola?" 11 Nombewo ŵajanjile, "Mundu jwakuŵilanjikwa Che Yesu jula ŵagumbile litaka, ŵambakesye pa meeso ni kuusalila, 'Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.' Pelepo uneji najawile ni panasukusulaga natandite kulola." 12 Ni ŵambusisye, "Ana mundu jo alikwapi?" Nombejo ŵaajanjile, "Kwaalini!"

Mafalisayo akummuchilichisya jwangalola yatite pakulama

13 Nipele ŵandu ŵanjawisye ajula juŵaliji ngakulola kundanda kwa Mafalisayo.
14 Lyuŵa lyo Che Yesu paŵagumbile litaka ni kumbugula meeso jwangalola jula lyaliji
Lyuŵa lya Kupumulila. 15 Nipele Mafalisayo ŵambusisye ajula mundu juŵaliji ngakulola
kundanda, “Ana nkombwele chinauli kulola?” Nombejo ŵajanjile, “Ŵambakesye litaka
pa meeso, none nasukuswile ni sambano ngulola.” 16 Mafalisayo ŵane ŵatite, “Mundu
jwatesile yeleyi nganatyochela kwa Akunnungu pakuŵa ngakugakamula malajisyo ga
Lyuŵa lya Kupumulila.” Nambo ŵandu ŵane ŵatite, “Ana mundu jwali ni sambi chakom-
bole kutendekanya imanyisyo mpela ayiyi?” Nipele, kwaliji ni utinda mwa ŵandu
wo. 17 Nipele Mafalisayo ŵambusisye sooni juŵaliji ngakulola jula, “Nkuti ambugwile
meeso genu, sambano mmwejo nkuŵecheta ichichi nkati mundu jo?” Nombejo ŵajanjile,
“Mundu jo ali jwakulondola jwa Akunnungu!”

18 Achakulu ŵa Ŵayahudi nganajitichisya kuti mundu jo ŵaliji ngakulola chitandilile
kundanda ni sambano akulola, mpaka paŵaaŵilasile achaŵelesi ŵakwe. 19 Ŵausisye,
“Ana aju ngati ni mwanagwenu junkuti ŵapagwile ngakulola? Ana sambano akombwele
chinauli kulola?” 20 Achaŵelesi ŵakwe ŵajanjile, “Tukwimanyilila kuti ajuju ni mwanag-
wetu ni tukwimanyilila kuti ŵapagwile jwangalola. 21 Nambo akombwele chinauli
kulola ngatukumanyilila, ni jwantesile akombole kulola nombejo ngatukwamanyilila.
Mumbusye nsyene, jwelejo ali jwankule, chaliŵalanje.” 22 Achaŵelesi ŵakwe ŵaŵechete
yeleyo ligongo ŵaajogwepe achakulu ŵa Ŵayahudi, pakuŵa ŵelewo ŵalangene chile kuti,
mundu jwalijose ajitichisyaga kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola chaŵinjikwe mu
nyuumba ja kupopelela. 23 Lyelelyo ni ligongo achaŵelesi ŵakwe ŵatite, “Jwelejo ali
jwankule, mumbusye nsyene.”

24 Nipele ŵambilasile kaaŵili juŵapagwile ali ngakulola jula ni kunsalila, “Nnumbile
kwa Akunnungu iŵaga nkusala isyene! Uweji tukwimanyilila kuti mundu jwannamisye
mmwe ali jwa sambi.” 25 Nombejo ŵajanjile, “Iŵaga mundu ju ali jwa sambi pane
nganakola sambi une ngangwimanyilila. Nambo une nguchimanyilila chindu chimo,
kuti naliji jwangalola ni sambano ngulola.” 26 Nipele Ŵambusisye sooni, “Ana antesile
chichi? Ana agaugwile chinauli meeso genu?” 27 Mundu jo ŵajanjile, “Nansalile
sampano, ni ŵanyamwe nganinsaka kupilikanichisya, kwachichi nkusaka kupilikanila
sooni ngani ji? Uli, nombe ŵanyamwe nkusaka kuŵa ŵakulijiganya ŵakwe?” 28 Nambo
ŵanyawo ŵantukene achitiji, “Mmwe ndi jwakulijiganya jwa mundu jo, nambo uweji
tuli ŵakulijiganya ŵa che Musa. 29 Uweji tuimanyi kuti Akunnungu ŵaŵechete ni che
Musa, nambo mundu ju ngatukukumanyilila kwakopochele!” 30 Nombejo ŵaajanjile,
“Ŵanyamwe nkuusimosya! Ŵanyamwe ngankukumanyilila kwakopochele mundu ju,
nambo agaugwile meeso gangu! 31 Tukumanyilila kuti Akunnungu ngakwapilikanila
ŵandu ŵaali ni sambi, nambo Akunnungu akumpilikanila mundu jwakunchimbichisya
ni kupanganya yakusaka. 32 Chitandile gumbikwa chilambo ngapagwa mundu jwapi-
likene kuti mundu agaugwile meeso ga mundu jwapagwilwe ali ngakulola. 33 Iŵaga
mundu ju nganatyochela kwa Akunnungu, ngaakakombole kupanganya chachili
chose!” 34 Ŵanyawo ŵajanjile, “Mmwejo mwapagwilwe ni kukula mu sambi ana nomwe
nkusaka kutujiganya uweji?” Nipele Ŵayahudi ŵambinjile mundu jo mu nyuumba ja
kupopelela.

Ungalola wa mu ntima

35 Che Yesu ŵapilikene kuti mundu juŵannamisye jula aŵinjikwe pa Nyuumba ja
Kupopelela. Nipele paŵansimene ŵambusisye, “Ana mmwejo nkunkulupilila Mwana
jwa Mundu?” 36 Mundu jo ŵajanjile, “Ambuje, ana ŵelewo ali ŵaani, musalile
kuti nakulupilile.” 37 Che Yesu ŵansalile, “Sambano mummweni, nombe ni jwelejo

jwakukunguluka nomwe." 38 Nipele mundu jo ŵatite, "Ambuje, ngukulupilila!" Ni
ŵatindiŵele ni kwakotamila.
39 Che Yesu ŵatite, "Uneji nyiche pachilambo pano kukwasapulanya ŵandu, kuti
ŵangalola akombole kulola, ni ŵakulola aŵeje ŵangalola." 40 Mafalisayo ŵane ŵaŵaliji
pamo ni Che Yesu ŵagapilikene maloŵe go, ni ŵambusisye, "Uli, nowe ŵakwe tuli
ŵangalola?" 41 Che Yesu ŵajanjile, "Nkaliji ŵangalola, nganka ŵe ni sambi, nambo sambano
ŵanyamwe nkulitenda, 'Uweji tukulola,' yelei ikulosya kuti nli mu sambi."

10

Che Yesu ali jwakuchinga jwambone

1 Che Yesu ŵaasalile, "Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga
lya ngondolo pangajinjilila pa nnango, nambo akwinjilila kwine, jwelejo ali jwawiyi
ni jwakusumula. 2 Nambo jwakwinjilila pa nnango, jwelejo ali jwakuchinga ngondolo.
3 Jwakulindilila akumbugulila nnango mundu jo, ni ngondolo sikupilikana liloŵe lya
jwakuchinga, nombejo akusiŵilanga ngondolo syakwe jwalijose kwa liina lyakwe ni
kusikoposya paasa. 4 Amalaga kusikoposya paasa akusilongolela, nombe ngondolo
syo sikunkuya, pakuŵa sikulimanyilila liloŵe lyakwe. 5 Ngondolo syo ngasikombola
kunkuya jwannendo, nambo sisimmutuche pakuŵa ngasikumanyilila liloŵe lyakwe."
6 Che Yesu ŵaasalile chitagu cho, nambo ŵandu wo nganaimanyilila chasachile kwasalila.
7 Nipele Che Yesu ŵaŵechete sooni, "Ngunsalila isyene, uneji ndili nnango wa kwinjilila
ngondolo. 8 Ŵane wose ŵaŵanongolele kwika ŵaliji ŵawiyi ni ŵakusumula, nombe
ngondolo syo nganisyapilikanila. 9 Uneji ndili nnango, mundu jwalijose jwakwinjila
mu lichinga kwa kwinjilila kukwangu chakulupuswe, chajinjile ni kukopoka, ni kupata
yakulya. 10 Jwawiyi akwika achisakaga kwiŵa ni kuulaga ni kujonanga. Uneji iiche kuti
akole umi wa usyene, wangaukupungula."
11 "Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Jwakuchinga jwambone akuutyosya umi
wakwe kwa ligongo lya ngondolo syakwe. 12 Jwamasengo jwanganaŵa jwakuchinga,
namose nganaŵa nsyene ngondolo. Pakugawona masogo gali nkwika, akusileka
ngondolo ni kuutuka. Nipele masogo gakusikamula ni kusipwilinganya. 13 Mundu
jo akuutuka pakuŵa ali mundu jwamasengo jwa malipilo ni ngondolo ngaŵa chindu
kukwakwe. 14 Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Ngusimanyilila ngondolo syangu
ni ngondolo syangu sikuumanyilila une, 15 mpela ila Atati yakuti pakuumanyilila,
ni uneji inguti pakwamanyilila Atati. Uneji nguutyosya umi wangu kwa ligongo
lya ngondolo. 16 Sooni ngwete ngondolo sine syangaŵa sya lichinga li. Nombesyo
ngusachilwa kusiichisya, nombesyo sisipilikane liloŵe lyangu ni chikuŵe mpingo umo
ni jwakuchinga jumo."
17 "Atati akuunonyela une ligongo nguutyosya umi wangu kuti mbochele sooni.
18 Ngapagwa mundu jwakuusumula umi wangu, uneji nguutyosya nansyene. Ngwete
ukombole wa kuutyosya ni ukombole wa kuutola. Yelei ni yatite pakulajisya Atati ŵangu
mbanganye."
19 Kwa ligongo lya maloŵe ga Che Yesu, Ŵayahudi ŵatindene sooni. 20 Ŵajinji mwa
ŵelewo ŵatite, "Akwete lisoka, ni sooni jwampugwe! Kwachichi nkumpilikanila?"
21 Ŵandu ŵane ŵatite, "Mundu jwakamwilwe ni lisoka ngakukombola kuŵecheta yelei.
Ana lisoka likukombola kugaugula meeso ga ŵandu ŵangalola?"

Ŵayahudi akwakana Che Yesu

22 Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kujiŵika pajika Nyu-
umba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo. 23 Nombe Che
Yesu ŵaliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akunnungu pansana pa mwenye Che Sele-
mani. 24 Nipele Ŵayahudi ŵaasyungwile, ni ŵambusisye, "Ana chintuleche tuli nkuganisya

mpaka chakachi? Iŵaga mmwe ndi Kilisito Jwakuwombola, ntusalile uchenene." 25 Che
Yesu ŵajanjile, "Nansalile, nambo nganimungulupilila. Masengo gingugapanganya
kwa ulamusi wa Atati ŵangu gakulosya kuti une ndili jwelejo. 26 Nambo ŵanyamwe
ngankukulupilila pakuŵa ŵanyamwe nganimma ngondolo syangu. 27 Ngondolo syangu
sikupilikana liloŵe lyangu. Uneji ngusimanyilila, nombesyo sikuunguya. 28 Uneji
ngusipa umi wa moŵa gose pangali mbesi, nombesyo ngasiwa ng'o. Ngapagwa
mundu jwalijose juchakombole kuumbokonya. 29 Atati ŵangu juŵambele ngondolo
syo ali jwankulu kupunda wose, nombe ngapagwa mundu jwalijose juchakombole
kusipokonya mmakono mwa Atati ŵangu. 30 Uneji ni Atati ŵangu tuli ŵamo."

31 Nipele Ŵayahudi ŵalokwete sooni maganga kuti ŵaulaje Che Yesu. 32 Che Yesu
ŵaasalile, "Nannosisye masengo gambone gamajinji gaŵambele Atati ŵangu kuti naga-
panganye. Ana masengo chi gambone mwa gelego gankusaka kumulajila?" 33 Ŵayahudi
ŵajanjile, "Ngatukumponya maganga kwa ligongo lya masengo gambone, nambo kwa
ligongo lya kwatukana Akunnungu! Pakuŵa mmwejo ndi mundu pe, nambo nkuli-
tenda Akunnungu." 34 Che Yesu ŵajanjile, "Ilembekwe Mmalajisyo genu kuti, Akun-
nungu ŵatite, 'Ŵanyamwe ndi achiminungu?' 35 Akunnungu ŵaaŵilasile achiminungu
aŵala wose ŵaŵasalilwe liloŵe lyao, ni uweji tuimanyi kuti Malembelo ga Akunnungu
gakuŵecheta usyene moŵa gose. 36 Sambano Atati asagwile ni kunduma pachilambo pa.
Kwachichi ŵanyamwe kuusalila, ngwatukana Akunnungu, panguti, uneji ndili Mwana
jwa Akunnungu. 37 Iŵaga ngangupanganya masengo gaasachile Atati ŵangu nagapan-
ganye, nkangulupilila une. 38 Nambo iŵaga ngugapanganya masengo gao, natamuno
munaangulupilile uneji, ngakulupilile masengo gangu. Pelepo chimmanyilile kusyene
kuti Atati ali mwangu une ni uneji ndili mwa Atati." 39 Nipele ŵalinjile sooni kwakamula
Che Yesu, nambo ŵalikulupwisye ni kutyoka.

40 Che Yesu ŵajawile sooni pesi lusulo lwa Yolodani, kwiuto kuŵabatisyaga che Yohana
ŵandu kula ni kutama kweleko. 41 Ŵandu ŵajinji ŵanjaulile ni kuti, "Che Yohana
nganaapanganya chimanyisyo chachili chose. Nambo yose yaisasile che Yohana nkati
mundu ju ili isyene." 42 Kweleko ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Che Yesu.

11

Chiwa chi che Lasalo

1 Mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Lasalo juŵatamaga nsinda wa ku Besania ŵaliji
jwakulwala. Che Maliamu ni nlumbugwe che Masa ŵatamaga nsinda ulaula. 2 Che
Maliamu ju ni jwejula juŵampakesye mauta ga kununjila Ambuje Che Yesu mmakongolo
ni kwasyula ni umbo syakwe. Che Lasalo mpwakwe che Maliamu ni juŵalwalaga.
3 Nipele achalumbugwe ŵalajisye utenga ku Che Yesu achitiji, "Ambuje, mbusanga
gwenu junkunnonyela akulwala!"

4 Che Yesu paŵapilikene yeleyo ŵatite, "Ulwele wo ngaummulaga che Lasalo, nambo
ulwele wo ukopochele kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu, kuti Mwana jwa Akun-
nungu apochele ukulu kwa litala lya ulwele wo."

5 Che Yesu ŵaanonyele che Masa ni che Maliamu pamo ni che Lasalo. 6 Che
Yesu paŵapilikene kuti che Lasalo akulwala, ŵajonjechesye moŵa gane gaŵili ga ku-
tama paŵaliji pala. 7 Nipele ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, "Tuujile sooni ku Yudea!"
8 Ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, "Jwakwiganya, nganagapite moŵa gamajinji Ŵayahudi
ŵasachile kummulaga ni maganga, kwachichi nkusaka tuujile sooni kweleko?" 9 Che
Yesu ŵajanjile, "Ana ngati gapali masaa likumi ni gaŵili ga muusi? Mundu ajendaga
muusi ngaakombola kulikuŵala pakuŵa akuliwona lilanguka lya pachilambo chi.
10 Nambo mundu ajendaga chilo chalikuŵale pakuŵa lilanguka nganilipagwa." 11 Che
Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵaasalile, "Mbusanga jwetu che Lasalo agonile,

nambo uneji chinyaule kukunjimusya.” 12 Ŵakulijiganya ŵao ŵansalile, “Ambuje iŵaga
agonile chalame.” 13 Che Yesu ŵaŵechetaga nkati chiwa chi che Lasalo, nambo
ŵakulijiganya ŵao ŵaganisyaga kuti che Lasalo agonile. 14 Nipele Che Yesu ŵaasalile
pangasisa kuti, “Che Lasalo ajasiche, 15 nambo kwa ligongo lyenu ngusengwa, pakuŵa
nganima kweleko, kuti ŵanyamwe nkulupilile. Sambano tujaule kwa jwelejo.” 16 Che
Tomasi jwakuŵilanjikwa Maŵila, ŵaasalile achinjakwe, “Ni uweji tujaule pamo ni Jwak-
wiganya kuti tukawe pamo nawo!”

Che Yesu ali usyusyo ni umi

17 Nipele, Che Yesu paŵaiche kweleko, ŵachisimene chiilu chi che Lasalo chili
mwilembe kwa moŵa ncheche. 18 Nsinda wa ku Besania waŵandichile ku Yelusalemu
mpela maili siŵili. 19 Ŵayahudi ŵajinji ŵaiche kukwatusya ntima che Masa ni che
Maliamu kwa ligongo lya chiwa cha mpwao.
20 Nipele che Masa paŵapilikene kuti Che Yesu akwika, ŵajawile kukwachingamila,
nambo che Maliamu ŵasigele pamusi. 21 Che Masa ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje, nkaliji
papapa pepa mpwangu ngakajasiche. 22 Nambo, namuno sambano ngumanyilila kuti
chachili chose chichimwaŵende Akunnungu champe.” 23 Che Yesu ŵansalile, “Mpwenu
chasyuche.” 24 Che Masa ŵajanjile, “Ngumanyilila kuti chachisyuka pa lyuŵa lya mbesi
Akunnungu pachiŵasyusye ŵandu.” 25 Che Yesu ŵansalile, “Uneji ndili usyusyo ni jung-
wapa ŵandu umi. Mundu jwakungulupilila uneji atamuno ajasikaga, chakole umi, 26 ni
mundu jwalijose jwakutama ni kungulupilila une ngajasika sooni. Uli nkugakulupilila
gelego?” 27 Che Masa ŵansalile Che Yesu, “Elo Ambuje! Ngukulupilila kuti ŵalakwe ni
Kilisito, Mwana jwa Akunnungu, ŵakwika pa chilambo pano.”

Che Yesu akulila

28 Che Masa paŵaŵechete yeleyo ŵajinjile nkati ni kwaŵilanga che Maliamu mlum-
bugwe ni kwasalila chipasipasi, “Jwakwiganya aiche ni sooni akumbilanga.” 29 Nombe
che Maliamu paŵapilikene yeleyo ŵajimwiche kwakwanguya ni kwajaulila Che Yesu.
30 Che Yesu ŵaliji nganajinjile mu nsinda, nambo ŵaliji kulakula kuŵachingamilwe ni
che Masa. 31 Nipele, Ŵayahudi ŵaŵaliji nkati ali nkwatulasya ntima che Maliamu,
paŵambweni che Maliamu ajimwiche ni pangakaŵa akopweche paasa, ŵaakuiye.
Ŵaganisisye kuti akwaula kumalembe kukulila.
32 Nipele, che Maliamu paŵaiche paŵaliji Che Yesu pala ni paŵambweni Che Yesu,
ŵatindiŵele ni kwasalila, “Ambuje, nkaliji papapa pepa mpwangu ngakajasiche!” 33 Che
Yesu paŵambweni che Maliamu ali nkulila, ni Ŵayahudi ŵaŵalongene ni che Maliamu
nombe akulila, Che Yesu ŵasupwiche nnope ni kupwa ntima. 34 Nipele ŵausisye, “Ana
mummisile kwapi?” Ni ŵansalile, “Ambuje, njise kunnole.” 35 Che Yesu ŵalisile. 36 Nipele
Ŵayahudi ŵatite, “Nnole yatite pakunnonyela!” 37 Nambo ŵandu ŵane ŵatite, “Iŵaga
ŵagalamisye meeso ga jwangalola jula, kwachichi nganakombola kuntenda che Lasalo
anajasiche?”

Che Yesu akunsyusya che Lasalo

38 Nipele Che Yesu akuno ali nkusupuka sooni mu ntima mwao, ŵaiche pa lilembe.
Lilembe lyene lyaliji mbugu lyaliunichikwe ni liganga. 39 Che Yesu ŵasalile, “Ngalam-
bule liganga lyo!” Che Masa alumbugwe jwajasiche jo, ŵaasalile, “Ambuje, atandite ku-
nunga, pakuŵa atemi mwilembe moŵa ncheche!” 40 Che Yesu ŵansalile che Masa, “Ana
nganinansalila kuti mwakulupililaga chimuuwone ukulu wa Akunnungu?” 41 Nipele
ŵagalambwile liganga lila. Che Yesu ŵalolite kwinani ni ŵatite, “Atati nguntogolela
pakuŵa mmwejo nkuumbilikanila. 42 None ngumanyilila kuti nkuumbilikanila moŵa
gose. Nambo ŵechete yelei ligongo lyao ŵandu ŵasongangene pelepa ŵa kuti akulupilile
kuti mmwejo mundumile une!” 43 Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵaŵilasile kwaliloŵe

lyekulungwa, “Che Lasalo! Nkopoche paasa!” 44 Juŵajasiche jo ŵakopweche paasa akuno
ali ataŵikwe saanda mmakongolo ni makono ni ku meeso. Che Yesu ŵaasalile ŵandu,
“Mummugule, munneche ajaule.”

Ŵayahudi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2)

45 Nipele Ŵayahudi ŵajinji ŵaŵaiche ku che Maliamu paŵaiweni yaitesile Che Yesu yo,
ŵakulupilile. 46 Nambo ŵandu ŵane mwa ŵelewo ŵajawile kwa Mafalisayo ni kwasalila
aila yaitesile Che Yesu. 47 Achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵausimanisye Nkungulu
wekulu wa Ŵayahudi, ŵaliusisye, “Tutende chichi? Pakuŵa mundu ju akupanganya
imanyisyo yejinji. 48 Twannekaga ajendelechele, ŵandu wose chankulupilile, ni
achakulu ŵa Chiloma chaiche kukujijonanga Nyuumba jetu ja Akunnungu ni ŵandu
ŵetu ni chilambo chetu.” 49 Pelepo jumo jwao jwakuŵilanjikwa che Kayafa, chele
chaka cho ŵaliji Jwambopesi Jwankulu, ŵaasalile, “Ŵanyamwe ngankumanyilila kose!
50 Ana ngankuganisya kuti ikuŵajilwa mundu jumo ŵawile ŵandu wose, kupunda
chijonanjikwe chilambo chose?” 51 Ŵelewo nganaŵecheta yeleyo kwa kusaka kwakwe
nsyene, nambo ligongo ŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho, ŵalondwele kuti
Che Yesu chawe kwa ligongo lya ŵandu ŵa chilambo cha Ŵayahudi, 52 sooni ngaŵa kwa
Ŵayahudi pe nambo kuti ŵasonganganye pamo ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapwilingene
mwinemwine kuti aŵe chindu chimo.
53 Nipele kutandilila lyuŵa lyo achakulu ŵa Ŵayahudi ŵajilene kwaulaga Che
Yesu. 54 Kwa yele, Che Yesu nganajendajendaga sooni kwa kulilosya pasikati ja
Ŵayahudi, nambo ŵatyosile pelepo, ŵajawile kwiuto kwakuŵandikene ni lipululu, musi
waukuŵilanjikwa Eflaimu. Ŵatemi kweleko pamo ni ŵakulijiganya ŵao. 55 Lyuŵa
lyekulungwa lya Pasaka ja Ŵayahudi lyaŵandichile, ni ŵandu ŵajinji ŵakwesile kwaula ku
Yelusalemu kuti aliswejesye kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu, likanaŵe lyuŵa
lyekulungwa lya Pasaka. 56 Nipele ŵaliji nkwasosa Che Yesu. Nombewo paŵasongangene
pamo pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵausyene, “Ana nkuganisya uli? Nkuti ngaaika ku
chindimba chi?” 57 Achakulu ŵambopesi ni Mafalisayo ŵalajisye kuti iŵaga kwana mundu
jwakumanyi kwali Che Yesu, asale kuti ŵaakamule.

12

Che Maliamu akumpakasya Che Yesu mauta gakununjila
(Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9)

1 Moŵa nsano ni limo likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka, Che Yesu ŵaiche
ku Besania, paŵatamaga che Lasalo, mundu juŵasyuchikwe ni Che Yesu jula. 2 Kweleko
ŵankolochesye Che Yesu chakulya cha ligulo ni che Masa ŵaliji nkwatumichila. Che
Lasalo ŵaliji jumo jwao jwa ŵeŵala ŵaŵatemi pa chakulya pamo ni Che Yesu. 3 Nipele,
che Maliamu ŵajigele chuupa cha mauta gambone gakununjila ga ntengo wekulungwa
gagakolochekwe ni chitela chachikuŵilanjikwa nado, ni kwapakasya Che Yesu mmakon-
golo mwao ni ŵagasyusile makongolo ni umbo syakwe. Nyuumba jose janunjile cham-
bone. 4 Nambo che Yuda Isikaliote, jumo jwa ŵakulijiganya ŵao juchiŵagalauche Che Yesu
ŵatite, 5 “Ana ligongo chi pangagasumisya mauta go kwa ipaande selasini ya feza, ni
feza syo kwapa ŵakulaga?” 6 Ŵaŵechete yeleyo, ngaŵa kuti ŵaakolelaga chanasa ŵakulaga,
nambo ŵaŵechete yeleyo kwa ligongo ŵaliji jwakugosa mbiko. Pakuŵa ŵaliji jwawiyi
ŵajiŵaga kutyochela mu mbiko jo.
7 Nambo Che Yesu ŵatite, “Munansausye jwankongwe ju! Munneche, atesile yelei kwa
ligongo lya lyuŵa lya masiko gangu. 8 Ŵakulaga chaŵe pamo ni ŵanyamwe moŵa gose,
nambo uneji nguŵa ni ŵanyamwe moŵa gose.”

Achakulu ŵambopesi akwilana kummulaga che Lasalo

9 Ŵayahudi ŵajinji ŵapilikene kuti Che Yesu ŵaliji ku Besania. Nipele, ŵaiche kweleko
ngaŵa kuti kwa ligongo lya kwawona Che Yesu pe, nambo ŵasachile kwawona che
Lasalo nombe, mundu juŵasyusikwe ni Che Yesu. 10 Nipele, achakulu ŵambopesi ŵajilene
kwaulaga che Lasalo nombe, 11 ni kwaligongo lya iyankopochele che Lasalo, Ŵayahudi
ŵajinji ŵaakanile ilongola ŵao, ni kunkulupilila Che Yesu.

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa sangalala (Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40)

12 Malaŵi jakwe, mpingo wekulungwa wa ŵandu uwaiche kuchindimba cha Pasaka
ŵapilikene kuti Che Yesu ali mwitala kwika ku Yelusalemu. 13 Nipele, ŵajigele nyambi sya
itela ya mitende ni ŵajawile kukwachingamila, ŵanyanyisye achitiji,
"Alapikwe Akunnungu! Akole upile ŵelewo ŵakwika mu liina lya Ambuje.
Akole upile mwenye jwa ku Isilaeli."
14 Che Yesu ŵampatile mwanambunda, ŵakwesile mpela iyalembekwe Mmalembelo
Gamaswela,
15 "Munajogope ŵandu ŵankutama ku Sayuni!
Nnole, Mwenye jwenu akwika,
akwesile mwanambunda!"
16 Kundanda ŵakulijiganya ŵao nganaimanyililaga indu iyatyochele, nambo
paŵasyuchile Che Yesu ni kukuswa, pelepo ŵakulijiganya ŵagakumbuchile Malembelo ga
Akunnungu apala pagasasile yankati ŵelewo, ni ŵandu iŵatite pakumpanganyichisya.
17 Mpingo wa ŵandu ŵaŵaliji pamo ni Che Yesu paŵambilasile che Lasalo kutyochela
mwilembe ni kwasyusya, ŵasalile ŵandu aila indu iyatendekwe. 18 Nipele, mpingo wa
ŵandu ula wajawile kukwachingamila, pakuŵa wose ŵapilikene kuti Che Yesu apan-
ganyisye chimanyisyo cho. 19 Nipele, Mafalisayo ŵaŵechetesyene jwine ni jwine achitiji,
"Nnole! Ngatukukombola kupanganya chachili chose! Ŵandu wose ŵa pachilambo
akunkuya."

Ŵagiliki ŵampepe akusaka kummona Che Yesu

20 Kwaliji ni Ŵagiliki ŵampepe mwa ŵandu ŵaŵaiche ku Yelusalemu kukupopela
katema ka chindimba cha Pasaka chila. 21 Ŵanyawo ŵajaulile che Filipo, juŵatyochele
musi wa ku Besesaida chilambo cha ku Galilaya ni kwasalila, "Achimwene, tukusaka
twawone Che Yesu." 22 Che Filipo ŵajawile kukwasalila che Andulea, ni wose ŵanaŵaŵili
ŵajawile kukwasalila Che Yesu. 23 Nambo Che Yesu ŵaajanjile, "Saa jiiche ja Mwana
jwa Mundu kukuswa! 24 Ngunsalila isyene lusongolo lwa ngano chilusigalile kuŵa
lusongolo lwa ngano pe, iŵaga nganilugwa paasi ni kuwa. Nambo lwawaga, lukumela
ni kusogosya songolo sine syejinji. 25 Mundu jwakuunonyela umi wakwe, jwelejo
chausoyasye, nambo jwakusaka kuutyosya umi wakwe kwa Kilisito mu chilambo chi,
jwelejo chaugose mpaka pachapegwe umi wa moŵa gose pangali mbesi. 26 Mundu
jwakusaka kuundumichila, anguye, kuti papalipose pachime une ni katumetume
jwangu ni pachaaŵe. Mundu jwalijose jwakuundumichila uneji, Atati ŵangu cham-
chimbichisye.

Che Yesu akukunguluchila yankati chiwa chao

27 "Sambano Mbumu jangu jikusupuka, none ana mechete chichi? Ana mechete
kuti, 'Atati ŵangu mungulupusye ni ichitendekwe pa katema ka?' Ngwamba, chelecho
ni chinaichile, mbite pa katema ka masausyo. 28 Atati, nlikusye liina lyenu." Pelepo
lyapikaniche lilowe kutyochela kwinani lichitiji, "Nalikusisye, ni chinalikusye sooni."
29 Mpingo wa ŵandu ŵaŵajimi pelepo ŵapilikene lilowe lyo ni ŵane mwa ŵelewo ŵatite
kwaliji ni kulindima ni ŵane ŵatite, "Katumetume jwa kwinani ŵaŵechete nawo!"

30 Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Lilowe limwalipikene nganiliŵa kwa ligongo lyangu une,
nambo kwa ligongo lyenu. 31 Keleka kali katema ka kwalamula ŵandu ŵa chilambo
chi, sambano Shetani jwakutawala pa chilambo chi chaŵinjikwe. 32 Nambo une
pachinyakulikwe pachilambo, wose chinautile kukwangu.” 33 Kwa kuŵecheta yeleyo
ŵalosilye chiwa chachi chichawe.

34 Mpingo wa ŵandu ula wajanjile, “Uweji tupilikene Mmalajisyo getu kuti Kilisito
chatame moŵa gose pangali mbesi. Mmwe nkuti uli, Mwana jwa Mundu aŵajilwe
kunyakulwa? Ana aju Mwana jwa Mundu ju ali ŵaani?” 35 Che Yesu ŵaajanjile,
“Lilanguka lili pamo ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi. Njendeje katema lilanguka
lyo lili lipali kuti chinansimane chipi, pakuŵa jwakwenda mu chipi ngakukumanyilila
kwakwaula. 36 Katema nli nkwete lilanguka lyo nkulupilile lilanguka lyo mmeje ŵandu
ŵa lilanguka.” Paŵamasileŵecheta yeleyo Che Yesu ŵatyosile ni kulisisa.

Ŵayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

37 Namuno Che Yesu ŵaitendekenye imanyisyo yo mmbujo mwao, nambo ŵanyawo
nganiŵakulupilila. 38 Nipele maloŵe gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu che
Isaya gamaliile paŵatite,

“Ambuje, ana ŵaani ŵaukulupilile utenga wetu?
Ni machili ga Ambuje gawoneche kwa ŵaani?”

39 Nambo nganakombola kukulupilila, pakuŵa che Isaya ŵasasile sooni kuti,

40 “Akunnungu ŵaatatesye meeso gao,
kuti akalola ni meeso gao,
sooni nalyungesye lunda lwao
kuti akaimanyilila ni lunda lwao,
akapitikwisye mitima jao
kuti nalamye.”

41 Che Isaya ŵaŵechete yeleyo pakuŵa ŵauweni ukulu u Che Yesu ni kunkunguluchila
ngani syao.

42 Natamuno yeleyo, achakulu ŵajinji ŵa Ŵayahudi ŵaakulupilile Che Yesu. Nambo kwa
ligongo lya kwajogopa Mafalisayo, nganajitichisya kwakulilosya kuti akaaŵinga mu
nyuumba jakupopelela. 43 Pakuŵa yanonyele kulapikwa ni ŵandu kupunda kulapikwa
ni Akunnungu.

Lilowe lyakwe Che Yesu chilyalamule ŵandu

44 Nipele, Che Yesu ŵanyanyisye achitiji, “Mundu jwakungulupilila une, ngakun-
gulupilila une pe, nambo akwakulupilila iyoyo ŵeŵala ŵandumile une. 45 Jwakumona
une akwawona iyoyo ŵeŵala ŵandumile une. 46 Uneji iiche pachilambo meje lilanguka
kuti ŵanawose ŵakungulupilila une akatama mu chipi. 47 Mundu jwakugapilikana
maloŵe gangu nambo ngakugakamulisya, uneji ngaŵa juchinanlamule. Nguniika
kukwalamula ŵandu ŵa pachilambo nambo iiche kukwakulupusya. 48 Jwakungana
une ni kugakana maloŵe gangu jwelejo akwete jwakwalamula. Lilowe limechete lila
chilyalamule pa lyuŵa lya mbesi. 49 Nganiŵechetaŵecheta kwa malamulo gangu nansyene,
nambo Atati ŵangu ŵandumile ŵelewo ni ŵanajisye chakuŵecheta ni chakwasalila ŵandu.
50 Ni uneji ngumanyilila kuti malamulo gakwe gakwikanawo umi wa moŵa gose pan-
gali mbesi. Nipele uneji nguŵecheta agala pe gaŵanajisye Atati ŵangu kuti nagaŵechete.”

13

Che Yesu akwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao

1 Lyaliji likanaŵe lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka. Che Yesu achimanyililaga kuti
katema kao kakutyoka pachilambo chino ni kwaula kwa Atati ŵao kaiche. Moŵa gose
ŵanonyele ŵandu ŵao ŵaali pachilambo, elo, ŵanonyele kwa unonyelo wangali mbesi!
2 Nipele Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatemi achilyaga chakulya cha ligulo.
Jwakulinga ŵamasile kwajinjila che Yuda, mwana ju che Simoni Isikaliote ni kwapa
nganisyo sya kwagalauka Che Yesu. 3 Che Yesu ŵaimanyi kuti Atati ŵao aŵisile indu
yose paasi pa ulamusi wakwe, ni kuti nsyene ŵatyosile kwa Akunnungu ni akuuja kwa
Akunnungu. 4 Nipele, ŵatyosile pachakulya pala, ŵawusile likoti lyakwe ni kuŵika pam-
bali, ŵajigele chitambaa ni kulitaŵa mchiunu. 5 Nipele ŵatechile meesi mu nkambo wa
mwana ni kutanda kwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao ni kwasyula ni chitambaa
chiŵalitawile mchiunu chila. 6 Paŵaiche ku che Simoni Petulo, jwelejo ŵammusisye Che
Yesu, “Ambuje, ana mmwe nkusaka kuungunda makongolo gangu?”
7 Che Yesu ŵajanjile, “Ngankuchimanya chingupanganya sambano, nambo chinchi-
manye kanyuma.”
8 Che Petulo ŵansalile Che Yesu, “Mmwe ngamungunda makongolo gangu kose.” Che
Yesu ŵajanjile, “Iŵaga ngangugakunda makongolo genu, mmwejo ngamma jwakulijiganya jwangu.” 9 Che Simoni Petulo ŵanjanjile, “Ambuje, mungunde, ngaŵa makongolo
pe, nambo ni makono gangu ni ntwe wangu nombe nawo.”
10 Che Yesu ŵansalile, “Jwanjoje amasile kusalala, akusachilwa kulikunda mmakon-
golo pe. Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.” 11 Che Yesu ŵammanyilile ajula
juchiŵagalauche, kwa ligongo lyo ŵatite, “Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.”
12 Paŵamalisisye kwakunda makongolo gao, ŵawasile likoti lyakwe, ŵatemi sooni ni
kwausya, “Ana nchimanyi chele chindesile kukwenu cho? 13 Ŵanyamwe nkuumilanga
une Jwakwiganya ni Ambuje, nkuŵecheta uchenene, pakuŵa yeleyo ni indite pakuŵa.
14 Nipele iŵaga uneji jundi Ambuje ni Jwakwiganya, nankundile makongolo genu ni
ŵanyamwe nkuŵajilwa nkundane makongolo jwine ni jwine. 15 Nampele chitagu chi, kuti
ni ŵanyamwe mpanganyeje iyoyo mpela inampanganyichisye ŵanyamwe. 16 Ngunsalila
isyene, ngapagwa kapolo jwakumpunda mmbujegwe, atamuno ngapagwa jwakutu-
michila jwakumpunda jwantumile. 17 Nipele iŵaga ngamanyi gelego, chinkole upile
iŵaga chingatende.”
18 “Ginguŵecheta ga ngaŵa kwa ŵanyamwe ŵanawose. Uneji ngwamanyilila yatite
pakuŵa ŵanawose unasagwile ŵala. Nambo gakusachilwa gamalile Malembelo ga Akun-
nungu gagakuti, ‘Mundu jwakulya chakulya pamo ni uneji amujilile nkusa.’ 19 Uneji
nansalile gelega sambano gakanaŵe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile
kuti, ‘Uneji ndili jwelejo.’ 20 Ngunsalila isyene, mundu jwalijose juchampochele jungun-
tuma, jwelejo akumbochela ni une, ni mundu jwakumbochela uneji akumpochela jwele
jwandumile une.”

Che Yesu akunlondola mundu juchangalauche (Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka 22:21-23)

21 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵasupwiche nnope mmbumu jao, ŵaŵechete
pangasisa kuti, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chang'alauche!”
22 Ŵakulijiganya ŵao ŵalolegene anakombole kwimanyilila kuti ŵagambaga ŵaani.
23 Jumo jwa ŵakulijiganya ŵao juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu, ŵatemi pachiŵandi ni Che
Yesu. 24 Nipele che Simoni Petulo ŵankupilile jwakulijiganya jula kunsalila, “Mwausye
ana akwagamba ŵaani?”
25 Jwakulijiganya jo ŵammandichile nnope Che Yesu ni kwausya, “Ambuje ana ŵaani
nkwagamba?”
26 Che Yesu ŵajanjile, “Jwelejo ni ajula juchinampambile chipande cha nkate ni
kwapa.” Nipele ŵajigele chipande cha nkate, ni kupamba mu mbaale, ŵampele che Yuda

mwana ju che Simoni Isikaliote. 27 Che Yuda napochelape chipande cho, ŵajinjilwe ni
Shetani. Nipele Che Yesu ŵansalile, “Chinkusaka kuchipanganya, nchipanganye chitema
pe!” 28 Nambo ngapagwa mundu jwalijose mwa aŵala ŵaŵatemi pachakulya pala
juŵaimanyilile ligongo lya kwasalila yeleyo. 29 Pakuŵa che Yuda ŵaliji jwakugosa mbiko,
ŵakulijiganya ŵane ŵaganisisye kuti Che Yesu ŵaasalile che Yuda kuti ajaule akasume indu
yaikusachilwa ku chindimba cha Pasaka, pane ŵaasalile kuti akapeleganye chachili
chose kwa ŵakulaga.
30 Nipele, che Yuda napochelape chipande cha nkate chila, ŵakopweche paasa. Ni kele
katema ko kaliji chilo.

Malajisyo ga sambano

31 Che Yuda paŵakopweche, Che Yesu ŵatite, “Sambano Mwana jwa Mundu ap-
atile ukulu, ni Akunnungu nombe apatile ukulu mwa jwelejo. 32 Iŵaga ukulu wa
Akunnungu uwunukwiche kwa litala lya Mwana jwa Mundu, nipele Akunnungu
asyene chauunukule ukulu wa Mwana jwa Mundu, nombewo chiŵakusye chitema
pe.” 33 “Achiŵanangu, ndili ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi pe. Chimuusose, nambo
sambano ngunsalila aila inaasalile achakulu ŵa Ŵayahudi kuti, ‘Kungwaula ŵanyamwe
ngankombolanga kwika!’ 34 Malajisyo ga sambano ngumpanga gati nnonyelane jwine
ni jwine. Mpela indite pakunnonyela ŵanyamwe, kwanti iyoyo peyo nnonyelane jwine
ni jwine. 35 Mwanonyelanaga jwine ni jwine, ŵandu ŵanawose chachimanyilila kuti
ŵanyamwe ndi ŵakulijiganya ŵangu.”

Che Yesu akulondola kuti chakanikwe ni che Petulo (Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34)

36 Che Simoni Petulo ŵambusisye Che Yesu, “Ana Ambuje nkwenda kwapi?” Ni Che
Yesu ŵajanjile, “Kungwaula sambano ngankombola kuunguya, nambo chimuunguye
kanyuma.”
37 Che Petulo ŵansalile, “Ambuje, ligongo chi lichilepele kunkuya sambano? Ndili chile
kuwa kwa ligongo lyenu!”
38 Che Yesu ŵajanjile, “Ana isyene ndi chile kuwa kwa ligongo lyangu une? Isyene
ngunsalila, jikanaŵe kutongola tambala chimuungane katatu!”

14

Che Yesu ali litala lya kwaula kwa Atati

1 Che Yesu ŵaasalile, “Nkapotekwa mmitima jenu. Mwakulupilile Akunnungu ni
mungulupilile une ŵakwe. 2 Ku nyuumba ja Atati kwana yuumba yejinji, ngaikaŵe
yeleyo, ngansalile. Sambano ngwaula kukunkolochesya liuto. 3 Najaulaga ni
kunkolochesya liuto, chingauje ni kunjigala, kuti pandili une, ni ŵanyamwe mbe pelepo.
4 Kungwaula ko nkulimanyilila litala lyakwe.”
5 Che Tomasi ŵambusisye, “Ambuje, ngatukumanyilila kunkwaula ko, ana tutukom-
bole chinauli kulimanyilila litala lyakwe?” 6 Che Yesu ŵanjanjile, “Uneji ndili litala ni
usyene ni umi usyene. Ngapagwa mundu jwakwaula kwa Atati pangapitila kwa uneji.
7 Iŵaga nkuumanyilila uneji, Atati ŵangu nombe mwamanyi. Chitandile sambano,
mwamanyi, ni sooni mwaweni.”
8 Che Filipo ŵansalile, “Ambuje, ntulosye Atati, chelecho ni chitukuchisaka.” 9 Che
Yesu ŵansalile, “Che Filipo, ndemi ni ŵanyamwe moŵa gose ga, ngunnaŵe kuumanyilila?
Mundu jwalijose jwamweni une, ŵaweni Atati. Ana kwachichi nkuti, ‘Ntulosye Atati?’
10 Ana ngankukulupilila kuti uneji ndili mwa Atati, nombe Atati ali mwa uneji?
Gelega maloŵe gingunsalila ga nganguŵecheta kwa ulamusi wangu nansyene, nambo
Atati ŵakutama mwangu une akupanganya masengo gao. 11 Nkusachilwa kukulupilila
pinguti, uneji ndili mwa Atati nombe Atati ali mwa uneji. Naga ngaŵa yele, nkulupilile

kwa ligongo lya masengo gingugapanganya go. 12 Ngunsalila isyene, jwakungulupilila
uneji chagapanganye masengo gingugapanganya une. Elo, chagapanganye namose
masengo gamakulungwa kupunda agaga, ligongo uneji ngwaula kwa Atati. 13 Ni
ŵanyamwe mwaŵendaga chachilichose mu liina lyangu chinampanganyichisye, kuti
Atati apate ukulu kwa litala lya Mwana. 14 Mwamendaga chachilichose kwa ukombole
wa liina lyangu, chinampanganyichisye.

Che Yesu akusala kuti chiŵape Mbumu jwa Akunnungu

15 "Mwanonyelaga uneji, chingajitichisye malajisyo gangu. 16 Uneji chinaachondelele
Atati nombewo chachimpanga Nkamusi jwine, jwelejo chatame ni ŵanyamwe moŵa
gose pangali mbesi. 17 Jwelejo ni Mbumu jwa Akunnungu jwakutusalila ngani sya
usyene nkati Akunnungu. Ŵandu ŵa pachilambo pano ngaakombola kumpochela
jwelejo pakuŵa ngakukombola kumbona atamuno kummanyilila. Nambo ŵanyamwe
nkummanyilila ligongo akutama ni ŵanyamwe ni sooni ali nkati mwenu.
18 "Pachindyoche nginanneka jika mpela ŵandu ŵakulekwa, nambo chinjiika sooni
kukwenu. 19 Gasigele moŵa kanandi ŵandu ŵa pachilambo pano ngaawona uneji sooni,
nambo ŵanyamwe chimuuwone. Pakuŵa uneji ngwete umi, nombe ŵanyamwe chinkole
umi. 20 Lyuŵa lyo pachiliiche chinchimanyilila kuti uneji ndili mwa Atati ŵangu, nombe
ŵanyamwe ndi mwangu une, ni uneji ndili mwa ŵanyamwe. 21 Jwapochele malajisyo
gangu ni kugatendekanya, jwelejo ni jwakuunonyela une. Nombe jwakuunonyela une
chanonyelwe ni Atati ŵangu ni uneji chinjinnonyela ni kulimanyukusya kwa jwelejo."
22 Che Yuda, jwanganaŵa Isikaliote, ŵausisye, "Ambuje, ana chiikomboleche chinauli
nlimanyisye kukwetu pe ni ngaŵa kwa ŵandu ŵa chilambo chose?" 23 Che Yesu
ŵanjanjile, "Mundu jwalijose anonyelaga une chagakamulisye majiganyo gangu, ni
Atati ŵangu chanonyelwe ni mundu jo, une ni Atati ŵangu chituiche kukuŵika ndamo
kukwakwe. 24 Mundu jwangakuunonyela une ngakugajitichisya majiganyo gangu.
Majiganyo ginkugapilikana go ngaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa Atati ŵandumile.
25 "Ayiyi nansalile ndili chiŵela pamo ni ŵanyamwe, 26 nambo nkamusi jo, jwelejo
Mbumu jwa Akunnungu juchalajiswe ni Atati ŵangu kwa liina lyangu, chachinjiganya
indu yose ni kunkumbusya yose inansalile."
27 "Ngunlechelanga chitendewele, chitendewele changu ngumpanga.
Ngangumpanga ŵanyamwe mpela ila ŵandu ŵa pachilambo iyakuti pakupanganya.
Nkapotekwa mmitima jenu, natamuno nkajogopa. 28 Ana ngati mwapilikene
njinsalilaga kuti, 'Ngwaula, nipele chinjimmujilila.' Nkaanonyele nkasangalele ligongo
ngwaula kwa Atati ŵangu, pakuŵa ŵelewo ali ŵakulungwa kumbunda une. 29 Nansalile
gelega sambano gakanaŵe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile.
30 Nguuŵecheta sooni maloŵe gamajinji ni ŵanyamwe, pakuŵa Shetani, chilongola
jwa chilambo chi akwika. Nambo nganakola machili kukwangu, 31 nambo ŵandu
ŵa pachilambo amanyilile kuti ngwanonyela Atati. Kwa ligongo lyo ngupanganya
yailiyose mpela Atati iŵatite pakuulajisya. Njimanje tutyoche pelepa!

15

Che Yesu ali Msabibu Usyenesyene

1 "Uneji ndili chitela chisyenesyene cha msabibu, ni Atati ŵangu ali jwakulima.
2 Lujambi lwaluli lose lwaluli mwangu une lwangalukusogola akulutyosya ni lujambi
lwaluli lose lwalukusogola akulupogolela kuti lupunde kusogola. 3 Ŵanyamwe mmasile
kuŵa ŵasalele kwa ligongo lya majiganyo gangu ginansalile. 4 Ntame nkati mwangu, ni
uneji chindame nkati mwenu. Mpela ila lujambi ngalukombola kusogola isogosi iŵaga
nganilusigala pa msabibu usyene, iyoyo peyo ni ŵanyamwe iŵaga ngankutama munkati
mwangu chinnepele kusogola isogosi.

5 “Uneji ndili mpela chitela cha msabibu ni ŵanyamwe ndi nyambi. Jwakutama mwa
uneji, ni uneji mwa jwelejo, jwelejo chasogole isogosi yejinji, pakuŵa ŵanyamwe jikape
ngankukombola kupanganya chachili chose. 6 Mundu jwalijose iŵaga ngakutama mwa
uneji akulandana ni lujambi lwalujasikwe kwakutalichila ni kuumula. Syele nyambi
sikukumbikwa ni kutinisya pa mooto ni kutinika. 7 Mwatamaga mwa uneji ni maloŵe
gangu gatamaga nkati mwenu, mmende chachili chose chinkuchisaka ni ŵanyamwe
chimpegwe. 8 Mwasogolaga isogosi yejinji, Atati ŵangu chakuswe ni ŵanyamwe chimme
ŵakulijiganya ŵangu. 9 Uneji nannonyele ŵanyamwe mpela ila Atati ŵangu iŵanonyele une.
Ntameje mu unonyelo wangu. 10 Mwagakamulichisyaga malajisyo gangu chintame
mu unonyelo wangu, mpela ila indite pakugakamulichisya malajisyo ga Atati ŵangu ni
kutama mu unonyelo wao.
11 “Nansalile yelei yose kuti usangalale wangu utame nkati mwenu, ni usangalale
wenu upunde. 12 Alili lili lilajisyo lyangu: Nnonyelane jwine ni jwine mpela indite
pakunnonyela ŵanyamwe. 13 Ngapangwa unonyelo wauli wekulungwa kuupunda
unonyelo wa mundu jwakuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya achambusanga
ŵao. 14 Ŵanyamwe ndi achambusanga ŵangu mwatendaga chele chingunnajisya.
15 Uneji ngangummilanga sooni ŵakutumichila, pakuŵa jwakutumichila ngakuchimany-
ilila chakupanganya mmbujegwe. Nambo uneji nammilasile ŵanyamwe achambu-
sanga ŵangu, pakuŵa nammanyisye yose inaipilikene kutyochela kwa Atati ŵangu.
16 Ŵanyamwe nganimuusagula uneji, nambo uneji nansagwile ŵanyamwe ni kuntuma
njaule nkasogole isogosi yejinji yaani ipanganyo yambone, ichitame moŵa gose, nipele
chachili chose chachimwaŵende Atati ŵangu kwa liina lyangu chimpegwe. 17 Nipele,
lilajisyo lyangu kukwenu lili ali, nnonyelane jwine ni jwine.

Ŵandu ŵa pachilambo akwachima ŵakulijiganya

18 “Iŵaga ŵandu ŵa pachilambo pano akunchima ŵanyamwe, mmanyilile kuti akanaŵe
kunchima ŵanyamwe, ŵanjimile uneji kaje. 19 Nkaliji ŵandu ŵa pachilambo, ŵandu
akunnonyela ŵanyamwe mpela achinjao. Ŵanyamwe nganimma ŵandu ŵa pachilambo,
nambo une nansagwile ŵanyamwe pasikati ja ŵandu ŵa pachilambo. Kwa ligongo
lyo ŵandu ŵa pachilambo akunchima ŵanyamwe. 20 Nkumbuchile inansalile yo kuti,
‘Jwakutumichila nganaŵa jwankulungwa kumpunda mmbujegwe.’ Iŵaga ŵalagesye
uneji, ni ŵanyamwe nombe chanlagasye, agakamulichisyaga majiganyo gangu, ni ma-
jiganyo genu chagakamulisye. 21 Nambo champanganyichisye ŵanyamwe yeleyo yose
pakuŵa ŵanyamwe ndi ŵandu ŵangu, ligongo ngakwamanyilila ŵelewo ŵandumile une.
22 Ngungaiche ni kuŵecheta nawo, ngakaŵe ni sambi, nambo sambano ngakukombola
kulichenjela kuti nganakola sambi. 23 Jwakunjima une, akwachima Atati ŵangu nombe.
24 Ngangapanganye kukwao masengo ganganagapanganye jwine, ngaakakole sambi,
nambo sambano aiweni yakusimonjeka indesile, ali chiŵela kutuchima une ni Atati
ŵangu. 25 Nambo itendekwe yele kuti gamalile maloŵe gagalembekwe Mmalajisyo gao
gagakuti, ‘Ŵanjimile pangali ligongo.’
26 “Chinantume nkamusi kutyochela kwa Atati ŵangu, jwele ali Mbumu jwa Akun-
nungu, juchasale usyene nkati Akunnungu. Chinantume kukwenu kutyochela kwa
Atati kuti ansalile usyene nkati uneji. 27 Ni ŵanyamwe nombe chimwasalile ŵandu nkati
une pakuŵa ntemi pamo ni une chitandile kundanda.

16

1 “Nansalile yelei kuti nkaleka kukulupilila kwenu. 2 Ŵandu chamminje ŵanyamwe
mmajumba gao gakupopelela. Sooni chikaiche katema kanti jwalijose jucham-
bulaje pasikati ja ŵanyamwe chaganisye kuti akwatyosyesya Akunnungu mbopesi.
3 Chantende yeleyo pakuŵa ngakwamanyilila Atati natamuno ngakuumanyilila uneji.

4 Nambo, nansalile yelei kuti pachikaiche katema ka kukopochela nkumbuchile kuti
nansalile.

Masengo ga Mbumu jwa Akunnungu

"Nganinansalila yelei kutyochela kundanda pakuŵa naliji pamo ni ŵanyamwe.
5 Nambo sambano ngwaula kwa ŵandumile une ŵala, ni ngapagwa namuno jumo jwenu
jwakumusya kuti, 'Nkwaula kwapi?' 6 Pakuŵa nansalile yelei nsupwiche mmitima jenu.
7 Nambo ngunsalila isyene, kwa liwamba lyenu mmbaya uneji nyaule, pakuŵa iŵaga
ngunyaula, nkamusi jo ngaika kukwenu. Nambo najaulaga, chingantume kukwenu.
8 Nombewo pachaiche, chachamanyisya ŵandu ŵa pachilambo chi kuti ngakuumany-
ilila usyene nkati sambi ni nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni nkati
ŵandu kulamulikwa ni Akunnungu. 9 Ngakuumanyilila usyene nkati sambi ligongo
nganangulupilila une. 10 Ngakuumanyilila usyene nkati kupanganya yambone paujo
pa Akunnungu, ligongo ngwaula kwa Atati ŵangu ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni.
11 Ngakuumanyilila usyene nkati ŵandu kulamulikwa ni Akunnungu, ligongo Shetani
jwakutawala chilambo chi amasile kulamulikwa.
12 "Ngwete yejinji yakunsalila, nambo sambano chinnepele kwipililila. 13 Nambo
pachaiche Mbumu jwa Akunnungu juchansalile usyene nkati Akunnungu, chachin-
longosya mu usyene wose. Ngaasala kwa ulamusi wakwe nsyene nambo chachisala
ichaipilikane kutyochela kwa Atati ni kummanyisya ichiiche. 14 Ŵelewo changusye une
ligongo chachinsalila yeila ichinansalile une. 15 Yose yalinayo Atati ŵangu ili yangu une,
kwa ligongo lyo sasile kuti Mbumu jo chachinsalila ichinaasalile une.

Kusupuka ni kusangalala

16 "Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa
kanandi, chimuuwone sooni!" 17 Pelepo ŵakulijiganya ŵao ŵampepe ŵausyene, "Malumbo
gakwe chichi pakutusalila, 'Gasigele moŵa kanandi ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni,
ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?' Ni sooni ŵatite, 'Pakuŵa ngwaula
kwa Atati ŵangu!' " 18 Nipele, ŵajendelechele kuusyana, "Ana malumbo gakwe
chichi pakuŵecheta, 'Gasigele moŵa kanandi?' Ngatukuchimanyilila chakuchigamba
cho." 19 Che Yesu ŵaimanyi kuti ŵakulijiganya ŵao ŵasachile kwausya yankati yeleyo,
nipele ŵaasalile, "Ana nkuusyana nkati yeila imechete kuti, 'Gasigele moŵa kanandi
ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?'
20 Ngunsalila isyene, ŵanyamwe chinlile ni kulila kwa malumbo, nambo ŵandu ŵa
pachilambo pano chasangalale. Ŵanyamwe chinsupuche nambo kusupuka kwenu
chikugalauche kusangalala. 21 Katema ka kuligopola jwankongwe chikwasimana
chilungusi ligongo katema kakwe ka kupeteka kaiche, nambo aligopolaga mwanache
ngakukumbuchilila kupeteka kula, nambo akusangalala pakuŵa apagwile mwanache
mchilambo. 22 Nombe ŵanyamwe sambano nkusupuka, nambo pachinambone sooni
chinsangalale mmitima jenu ni sangalala jo ngapagwa jwalijose juchakombole kuji-
tyosya kukwenu.
23 "Lyele lyuŵa lyo ngamuusya chachili chose. Ngunsalila isyene, chachili chose
chachimwaŵende Atati champe kwa liina lyangu. 24 Natamuno sambano nganim-
mende chachili chose kwa liina lyangu. Mmende ni ŵanyamwe chinchipata kuti
sangalale jenu jimalile.

Che Yesu achipundile chilambo

25 "Nansalile gelega kwa itagu. Nambo chijiiche ndaŵi jati ngamecheta ni
ŵanyamwe sooni kwa itagu, nambo chinansalile pangasisa yankati Atati. 26 Lyuŵa lyo
chinchiŵenda kwa liina lyangu, ni ngangunsalila kuti chisachilwe kummendela kwa
Atati, 27 pakuŵa Atati asyene akunnonyela ŵanyamwe. Akunnonyela ŵanyamwe ligongo

ŵanyamwe muunonyele uneji, ni kukulupilila kuti uneji natyochele kwa Akunnungu.
28 Uneji natyochele kwa Atati, ni kwika pachilambo, ni sambano nguchileka chilambo
ni kuuja kwa Atati."
29 Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵaasalile, "Nnole sambano nkuŵecheta pangasisa,
ngankuŵecheta kwa itagu. 30 Sambano tuimanyi kuti mmwe nkuimanyilila yose ni
ngapagwa ligongo lya mundu jwalijose kummusya, chelecho ni chachikututenda
tukulupilile kuti nkopochele kwa Akunnungu." 31 Che Yesu ŵajanjile, "Ana sambano
nkukulupilila? 32 Nnole lyuŵa likwika, sooni liiche lyati chimpwilingane jwalijose
kumangwakwe, ni kuuneka jika. Nambo uneji nguuŵa jika, pakuŵa Atati ali pamo ni
une. 33 Nansalile gelega kuti nlumbikane ni uneji ni kukola chitendewele. Mchilambo
chinsauche, nambo muusimane ntima! Uneji nachipundile chilambo!"

17

Che Yesu akwapopelela ŵakulijiganya ŵao

1 Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵalolite kwinani ni kuti, "Atati, katema
kaiche. Mwape ukulu Mwana gwenu kuti Mwana gwenu nombe ampe ukulu. 2 Pakuŵa
mwapele Mwana gwenu ulamusi pa ŵandu wose kuti ŵandu wose umwapele ŵape umi
wa moŵa gose pangali mbesi. 3 Ni umi wa moŵa gose pangali mbesi wo ni au, ŵandu
ammanyilile mmwe ŵandi Akunnungu ŵamope ŵa usyene, ni kwamanya Che Yesu
Kilisito umwatumile. 4 Uneji jwammale kunkusya pachilambo kwa kumalisya masengo
gamwambele kuti nagapanganye. 5 Atati ŵangu, sambano mumbe ukulu paujo penu,
ukulu ulaula unakwete pamo nomwe, chikanaŵe gumbikwa chilambo.
6 "Nantesile mmanyiche ni ŵandu umwambele pachilambo ŵala. Ŵanyawo ŵaliji ŵenu
ni mwambele uneji kuti aŵe ŵangu, nombewo alijitichisye liloŵe lyenu. 7 Sambano
ŵanyawo akuimanyilila kuti yose imwambele uneji ityosile kukwenu. 8 Pakuŵa maloŵe
gamwambele uneji napele ŵanyawo, ni ŵanyawo akugakulupilila maloŵe go. Aku-
manyilila kwa isyene kuti natyochele kukwenu, ni sooni ajitichisye kuti mmwe ni
jumwandumile une.
9 "Ngwapopelela ŵanyawo. Ngangwapopelela ŵandu wose ŵa pachilambo, nambo
ŵele umwambele wo pakuŵa ali ŵenu. 10 Wose ungwete ali ŵenu, ni ŵenu ali ŵangu,
ni ukulu wangu uwoneche kwa litala lya ŵele umwambele wo. 11 Ni sambano ngwika
kukwenu, uneji nguuŵa sooni pachilambo, nambo aŵaŵa alinji pachilambo. Atati
ŵangu Ŵaswela mwagose kwa machili ga liina lyenu limumbele, kuti aŵe ŵamo mpela
une ni mmwe ituli ŵamo. 12 Panaliji pamo nawo, une naagosile kwa machili ga liina
lyenu limumbele, naagosile ni ngapagwa mundu jwalijose jwasochele ikaŵe ajula
juŵasagulikwe kujonasika, kuti Malembelo ga Akunnungu gamalile. 13 Nambo sambano
ngwika kukwenu, nguŵecheta gelega pachilambo kuti ŵanyawo agumbale kusengwa
kwangu mmitima jao. 14 Une napele liloŵe lyenu, ni ŵandu ŵa pachilambo ŵaachimile
ŵanyawo pakuŵa ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo, mpela ila uneji nganima jwa
pachilambo. 15 Nganguŵenda kuti mmwe mwatyosye mchilambo, nambo ngupopela
mwagose ni Shetani jwaali jwangalumbana. 16 Ŵanyawo nganaŵa ŵa pachilambo pano,
uneji nombe nganiŵa jwa pachilambo. 17 Mwatende aŵe ŵandu ŵenu ŵaswela kwa litala
lya usyene, liloŵe lyenu lili usyene. 18 Mpela ila imwatite pakunduma une mchilambo,
ni une nombe natumile ŵelewo mchilambo. 19 Une ngulityosya nansyene kwaligongo
lyao, kuti nombewo alityosye kusyene kukwenu.
20 "Ngangwapopelela ŵanyawo pe, nambo ngwapopelela nombe ŵandu wose
ŵachangulupilile kwaligongo lya majiganyo gao. 21 Ngupopela kuti wose aŵe chindu
chimo. Atati, ngupopela kuti atame nkati mwetu mpela ila mmwe inkuti kutama nkati
mwangu, noneji inguti kutama nkati mwenu. Ngupopela aŵe chindu chimo kuti ŵandu

ŵa pachilambo akulupilile kuti mmwe ni jumundumile une. 22 Noneji naapele ukulu
ulaula umwambele uneji, kuti aŵeje ŵamo mpela ila uweji ituli ŵamo. 23 Uneji ndame
mwa ŵanyawo nombe mmwe mwa uneji. Atendekwe kuŵa ŵamo, ni ŵandu wose ŵa
pachilambo amanyilile kuti mmwe ni jumwandumile ni kuti nkwanonyela ŵelewo
mpela inkuti pakunonyela uneji.
24 "Atati, wose umumbele ngusaka aŵeje pamo ni uneji pepala pandili une
kuti aulole ukulu wangu, ukulu umumbele ligongo mwanonyele uneji chilambo
chikanigumbikwe. 25 Atati ŵambone, namuno ŵandu ŵa pachilambo ngakummanya
nambo uneji nammanyi. Ŵelewo nombe akumanyilila kuti mmwe mwandumile une.
26 Nantesile mmanyiche kukwao, nombe chimbundisye kutenda yeleyo kuti unonyelo
undi nawo kukwangu uŵe mwa ŵanyawo, ni uneji meje mwa ŵanyawo."

18

Che Yesu akukamulwa
(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53)

1 Che Yesu paŵamasile kupopela, ŵajombweche kasulo ka Keduloni pamo ni
ŵakulijiganya ŵao. Pelepo paliji ni ngunda wa mwana, nombe Che Yesu ŵajinjile
mwelemo pamo ni ŵakulijiganya ŵao. 2 Che Yuda, ajula juŵangalawiche Che Yesu,
ŵapamanyilile pelepo ligongo kaŵili kaŵili Che Yesu ŵasimene ni ŵakulijiganya ŵao
kweleko. 3 Nipele che Yuda ŵajawile ku wele ngunda wo, ŵajawile pamo ni mpingo wa
ŵangondo ŵa Chiloma ni ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ŵaŵalajiswe ni achakulu
ŵambopesi ni Mafalisayo, ali ajigele ibatali ni mimuli ni yakumenyanila. 4 Che Yesu,
akuno achimanyililaga ichiyasimane yose, ŵajaulile ni ŵausisye, "Ana nkwasosa ŵaani?"
5 Nombewo ŵajanjile, "Che Yesu jwa ku Nasaleti!" Che Yesu ŵaasalile, "Ndili une." Che
Yuda juŵangalawiche jula ŵajimi pelepo pamo ni ŵanyawo.
6 Nipele Che Yesu paŵaasalile, "Ndili une," ŵanyawo ŵaujile panyuma ni kugwa. 7 Che
Yesu ŵausisye sooni, "Ana nkwasosa ŵaani?" Ni ŵajanjile, "Che Yesu jwa ku Nasaleti!"
8 Che Yesu ŵaasalile, "Nansalile kuti ndili une. Iŵaga nkuusosa une, mwaleche ŵanyaŵa
ajaule." 9 Ŵaŵechete yeleyo kuti gamalile maloŵe gagatite, "Atati, nganinanjasa mundu
jwalijose mwa ŵeŵala umwambele." 10 Che Simoni Petulo ŵakwete lipanga, nipele,
ŵalisolomwele ni kwakata liwiwi lyao lya kundyo kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu.
Kapolo jo liina lyakwe che Maliko. 11 Nipele Che Yesu ŵansalile che Petulo, "Mmusye
lipanga lyenu mwigonelo mwakwe. Ana nkuganisya kuti nganguŵajilwa kugapata
masausyo gaasachile Atati ŵangu kuti nagapate?"

Che Yesu ali paujo pa che Anasi.

12 Wele mpingo wa ŵangondo ŵa Chiloma ni jwankulu jwao pamo ni ŵakulindilila ŵa
Chiyahudi ŵankamwile Che Yesu ni kuntaŵa. 13 Ŵanjigele ni kunjausya kaje ku che Anasi.
Che Anasi ŵaliji akwegwao che Kayafa juŵaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho.
14 Che Kayafa ju ni jwejula juŵaasalile achakulu ŵa Ŵayahudi kuti, ikuŵajilwa mundu
jumo aweje kwaligongo lya ŵandu wose.

Che Petulo akwakana Che Yesu
(Matayo 26:69-70; Maliko 14:66-68; Luka 22:55-57)

15 Che Simoni Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine ŵakuiye Che Yesu. Jwakulijiganya
jwine jo ŵamanyiche ku Jwambopesi Jwankulu, nipele ŵajinjile pamo ni Che Yesu
pansana pao Jwambopesi Jwankulu. 16 Nambo che Petulo ŵajimi paasa, kuŵandikana
ni nnango. Nipele, jwakulijiganya jwine juŵamanyiche kwa Jwambopesi Jwankulu
jula ŵakopweche ni kuŵecheta nawo mwali jwakulindilila pannango, ni ŵansalile che
Petulo ajinjile nkati. 17 Mwali jwakulindilila pannango jula ŵambusisye che Petulo, "Ana

mmwejo nganimma jumo jwa ŵakulijiganya ŵa mundu jo?" Che Petulo ŵajanjile, "Ngaŵa une!"
18 Pakuŵa kaliji katema ka mbepo, achikapolo ni ŵakulindilila ŵakolesisye mooto ni ŵaliji nkuotanga. Che Petulo nombejo ŵajimi pamo nawo achijotelaga mooto.

Che Yesu paujo pa Jwambopesi Jwankulu
(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Nipele Jwambopesi Jwankulu ŵambusisye Che Yesu nkati ŵakulijiganya ŵao ni sooni nkati majiganyo gao. 20 Che Yesu ŵajanjile, "Mechete yose pelanga ni ŵandu wose. Moŵa gose najiganisye mmajumba ga kupopelela ni pa Nyuumba ja Akunnungu, mwakusimanilana Ŵayahudi wose, ni nganimecheta chachili chose kwakulisisa. 21 Ligongo chi nkumusya une? Mwausye ŵandu ŵaŵapilikene indu inaasalile. Ŵelewo akwimanyilila inaŵechete." 22 Paŵamasile kuŵecheta yeleyo jumo jwao ŵakulindilila juŵajimi pelepo ŵamputile Che Yesu lijanda achitiji, "Uli, ana yelei ni inkuti pakunjanga Jwambopesi Jwankulu?" 23 Che Yesu ŵaasalile, "Iŵaga mechete yangalumbana, nlosye changalumbana cho nambo iŵaga mechete yambone ana nkuumbutila ichichi?" 24 Nipele che Anasi ŵanjigele Che Yesu ali ataŵikwe ni kunjausya ku che Kayafa Jwambopesi Jwankulu.

Che Petulo akwakana kaŵili Che Yesu
(Matayo 26:71-75; Maliko 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 Nambo che Simoni Petulo ŵaliji pelepo alinkujotela mooto. Nipele ŵambusisye, "Ana mmwejo nombe nganimma jumo jwa ŵakulijiganya ŵao?" Che Petulo ŵakanile ni kuti, "Ngaŵa une!" 26 Jumo jwao achikapolo ŵa Jwambopesi Jwankulu ŵaliji pelepo. Jweleju ni nlongo njakwe mundu jula juŵankatile liwiwi ni che Petulo, ŵambusisye, "Ana uneji nganinammona mmwejo mungunda wa mwana pamo ni Che Yesu?" 27 Nambo che Petulo ŵakanile sooni, ni papopo tambala jatongwele.

Che Yesu paujo pa che Pilato
(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5)

28 Kundaŵi pe ŵakulindilila ŵanjigele Che Yesu kopoka mu nyuumba ji Che Kayafa, ni kunjausya mu nyuumba ja mwenye jwa Chiloma. Nambo achakulu ŵa Ŵayahudi nganajinjila nkati mwa nyuumba ja mwenye jwa Chiloma kuti aŵe ŵaswejele paujo pa Akunnungu kuti akombole kulya chakulya cha Pasaka. 29 Che Pilato ŵakopweche paasa ni kwausya, "Ana kwana magambo chi kwa mundu ju?"
30 Nombewo ŵajanjile, "Mundu ju ngakaŵe ni magambo ngatukannyichenawo kukwenu."
31 Che Pilato ŵaasalile, "Ayaga, munjigale mwachinsyene, nkanlamule ni malajisyo genu." Ŵayahudi ŵajanjile, "Uweji ngatukuŵajilwa kunlamula mundu jwalijose chiwa." 32 Yatendekwe yeleyo kuti gamalile maloŵe ga Che Yesu gaŵasasile achilosyaga chachiwa chiwa chanti uli.
33 Che Pilato ŵajinjile sooni mu nyuumba jakwe, ŵammilasile Che Yesu ni kwausya, "Ana mmwejo ni Mwenye jwa Ŵayahudi?"
34 Che Yesu ŵajanjile, "Ana gele maloŵe go genu, pane ŵandu ŵane ansalile ngani jangu?"
35 Che Pilato ŵajanjile, "Ana nkuganisya uneji ndili Myahudi? Ŵandu ŵenu ni achakulu ŵambopesi annyichisye mmwejo kukwangu. Ana ntesile ichichi?"
36 Che Yesu ŵajanjile, "Umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pano. Ikaŵe umwenye wangu uli wa pachilambo pano, ŵakunguya akatesile ngondo kuti achakulu ŵa Ŵayahudi anaangamule. Nambo sambano umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pa."

37 Pelepo che Pilato ŵammusisye, “Ana mmwejo ndi Mwenye?” Che Yesu ŵajanjile,
“Mmwe nkuti uneji ndili Mwenye. Kwa ligongo lyo uneji mbagwile ni kwika pachil-
ambo kukwasalila ŵandu usyene. Mundu jwalijose jwakuunonyela usyene akumbi-
likana.”
38 Che Pilato ŵambusisye, “Usyene ni chichi?”

Che Pilato akunlamula Che Yesu chiwa
(Matayo 27:15-31; Maliko 15:6-20; Luka 23:13-25)

Nipele che Pilato ŵakopweche paasa ni kwasalila Ŵayahudi, “Ngangugawona magambo
gagaligose ga kunlamula mundu ju. 39 Nambo nkwete chisyoŵelo chakuti uneji ngun-
gopolela jwantawe jumo katema ka Pasaka. Nipele ana nkusaka nangopolele Mwenye
jwa Ŵayahudi?” 40 Pelepo ŵanyanyisye, “Ngaŵa, ngaŵa ajuju! Tukwasaka che Balaba!”
Nombe che Balaba ŵaliji jwachiswamba.

19

1 Nipele, che Pilato ŵalamwile kuti Che Yesu ajigalikwe, aputikwe mbokola. 2 Ŵangondo
nombe ŵakolosisye chindu mpela singwa ja miiŵa, ŵambwasisye Che Yesu mu ntwe wao
ni kuntakusya mwinjilo wa chimwenye. 3 Ŵaliji nkwaichilila ni kuti, “Tukunkomasya,
Mwenye jwa Ŵayahudi!” Nipele ŵamputile majanda.
4 Che Pilato ŵakopweche sooni paasa ni kwasalila Ŵayahudi, “Nnole, ngunyikanawo
paasa, mmanyilile kuti uneji nganinansimana ni magambo gagaligose ga kunlamula
mundu ju.” 5 Nipele Che Yesu ŵakopweche paasa ali awasile chindu mpela singwa ja
miiŵa mu ntwe mwao ni mwinjilo wa chimwenye. Che Pilato ŵasalile Ŵayahudi, “Nnole
mundu nsyene ni aju.”
6 Achakulu ŵambopesi ni ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu paŵambweni Che Yesu
ŵanyanyisye, “MwaŵambePansalaba! MwaŵambePansalaba!”
Che Pilato ŵaasalile, “Munjigale mwachinsyene nkaŵambe pansalaba, pakuŵa uneji
nganguguawona magambo gagaligose gakunlamula mundu ju.”
7 Ŵayahudi ŵajanjile, “Uweji tukwete malajisyo ni kwa malajisyo go ikusachilwa aweje,
ligongo alitesile kuŵa Mwana jwa Akunnungu.”
8 Che Pilato paŵagapilikene maloŵe go ŵapundile kogopa. 9 Nipele ŵajinjile sooni mu
nyuumba jakwe, ŵambusisye Che Yesu, “Ana mmweji nkutyochela kwapi?”
Nambo Che Yesu ngananjanga chachili chose. 10 Che Pilato ŵansalile, “Ana ngankusaka
kuŵecheta ni une? Ana ngankumanyilila kuti ngwete ulamusi wa kungopola
pane kummamba pansalaba?”
11 Che Yesu ŵanjanjile, “Ngankakole ulamusi wauli wose kwa uneji ngankapegwe ni
Akunnungu. Kwa ligongo lyo mundu jwambeleche uneji kukwenu jwelejo apundile
kuŵa ni sambi syejinji.”
12 Chitandile pelepo, che Pilato ŵasosile litala lya kwalechelela Che Yesu. Nambo
Ŵayahudi ŵanyanyisye, “Mwannechelelaga mundu ju, mmwejo nganimma mbusanga
jwa mwenye jwa ku Loma, pakuŵa mundu jwalijose jwakulitenda mwenye akunkanila
mwenye jwankulu jwa ku Loma!”
13 Nipele che Pilato paŵagapilikene maloŵe go ŵanyichenawo Che Yesu paasa, ni nsyene
ŵatemi pa chitengu cha kulamula, pelepo pakuŵilanjikwa, “Luŵala lwa Maganga.”
Mchiebulania, Gabata. 14 Lyuŵa lyaliji pamtwe, lyuŵa lyakuŵichila chile Pasaka. Che
Pilato ŵaasalile Ŵayahudi, “Mwenye jwenu aju!”
15 Ŵanyawo ŵanyanyisye, “Mwaulaje! Mwaulaje! MwaŵambePansalaba!”
Che Pilato ŵausisye, “Uli, nammambe mwenye jwenu?”
Achakulu ŵambopesi ŵajanjile, “Uweji nganitukola mwenye jwine ikaŵe mwenye jwa ku
Loma pe!”

16 Pelepo che Pilato ŵampeleche Che Yesu mmakono mwa ŵangondo kuti akaaŵambe pansalaba.

Ŵangondo akwaŵamba pansalaba Che Yesu (Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43)

Nipele, ŵangondo ŵanjigele Che Yesu. 17 Che Yesu ŵakopweche ali ajigele nsalaba wakwe kwaula kwiuto kwakukuŵilanjikwa, “Chikalakasa cha Ntwe”, Mchiebulania pakuŵilanjikwa Goligota. 18 Pelepo ni paŵaŵambile Che Yesu, ni ŵandu ŵane ŵaŵili pamo nawo, jwine kunchiji ni jwine kundyo kwao ni Che Yesu pambindikati. 19 Che Pilato ŵalembile chimanyisyo ni ŵachiŵisile pachanya nsalaba. Ni chimanyisyo cho chalembekwe yelei, “Che Yesu jwa ku Nasaleti, Mwenye jwa Ŵayahudi.” 20 Nipele Ŵayahudi ŵajinji ŵachisyomile chimanyisyo cho pakuŵa paŵaŵambile Che Yesu pala paliji chiŵandi ni musi. Sooni chimanyisyo cho chalembekwe Mchiebulania ni Chilatini ni Chigiliki. 21 Nipele achakulu ŵambopesi ŵa Ŵayahudi ŵaasalile che Pilato kuti, “Nkalemba, ‘Mwenye jwa Ŵayahudi,’ nambo mundu ju ŵatite, ‘Uneji ndili Mwenye jwa Ŵayahudi.’ ”

22 Che Pilato ŵaasalile, “Chilembile, nembile!”

23 Ŵangondo paŵamasile kwaŵamba Che Yesu pansalaba, ŵajigele iwalo yao ni ŵagaŵenye maunjili ncheche, jwangondo jwalijose liunjili limo. Sooni ŵajigele mwinjilo wakwe, wanganiukola papatotekwe, waliji chipande chimo chachiluchikwe kutyochela mwinani mpaka paasi. 24 Nipele ŵangondo wo ŵasalilene, “Tunapapulanye nambo tutende gudugudu kuti uwe wacheni.” Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti,

“Ŵagaŵene iwalo yangu,
ni mwinjilo wangu ŵatendele gudugudu.”

Yeleyo ni yatite pakupanganya ŵangondo wo.

25 Pachiŵandi ni nsalaba u Che Yesu ŵajimi achikulugwe Che Yesu ni apwao achikulugwe ni che Maliamu ŵankwawo che Kileopa ni che Maliamu jwa musi wa ku Magidala. 26 Che Yesu paŵambweni achikulugwe ni jwakulijiganya juŵannonyele nnope jula ajimi kuŵandikana ni pepala, ŵaasalile achikulugwe, “Amao, jwelejo ni mwanagwenu.”

27 Sooni ŵansalile jwakulijiganya jula kuti, “Nnole, jwelejo ni achikulu ŵenu.” Ni kutandila lyuŵa lyo jwakulijiganya jo ŵanjigele che Maliamu kuti akatame nawo kumangwakwe.

Chiwa chi Che Yesu (Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49)

28 Che Yesu ŵaimanyilile kuti yose yaliji imalile, ni Malembelo ga Akunnungu kuti gamalile, ŵatite, “Jingwete njota.”

29 Chapali kweleko chiŵiga chigumbele divai jakuipa. Nipele, ŵajigele chindu mpela lidodoki ni ŵatoŵele mu divai mo ni kutaŵilila pachitela chachikuŵilanjikwa esopo ni kuchiŵika pakang'wa pa Che Yesu. 30 Che Yesu paŵamasile kupegwa divai jo, ŵatite, “Yose imalile!”

Ni ŵakotamisye ntwe wao ni kwasika.

Ŵangondo akunsoma Che Yesu ni mpaamba pa luŵalati

31 Lyaliji lyuŵa lya kuŵichila chile kwa kupumulila likanaŵe Lyuŵa lya Pasaka. Nipele achakulu ŵa Ŵayahudi nganasaka iilu itaame pa nsalaba pa Lyuŵa lya Kupumulila ligongo Lyuŵa lya Kupumulila lyaliji lyuŵa lyajikape. Kwapele ŵaŵendile che Pilato apokosole makongolo ga ŵele ŵaŵaŵambikwe pa nsalaba ni kuitulusya iilu yao. 32 Nipele ŵangondo ŵajawile ni kugapokosola makongolo ga mundu jwaandanda ni jwaaŵili ŵaŵaliji aŵambikwe pansalaba pamo ni Che Yesu. 33 Nambo paŵaichilile Che Yesu, ŵaiweni kuti awile, kwapele nganagapokosola makongolo gao. 34 Nambo jwangondo

jumo ŵansomile Che Yesu mpaamba pa luŵalati, ni papopo jakopweche miasi ni meesi.
35 Nombe juŵaiweni yeleyo ilinkutendekwa aŵalasile umboni melepe ni ŵanyamwe
nkombole kukulupilila. Ni umboni wasasile uli usyene, sooni jwelejo akumanyilila kuti
akusala usyene. 36 Yelei yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti,
“Ngapagwa liupa lyao lichilipokoswe.” 37 Nipele Malembelo ga Akunnungu gakusala
sooni, “Chiŵalole ŵeŵala ŵaŵansomile.”

Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe (Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56)

38 Payamasile yeleyo che Yusufu jwa ku Alimataya, ŵaŵendile che Pilato kuti achi-
tulusye chiilu chi Che Yesu pa nsalaba. Che Yusufu ŵaliji jwakulijiganya jwao Che
Yesu, nambo nganalilosyaga, pakuŵa ŵajogopaga achakulu ŵa Ŵayahudi. Nipele che
Pilato ŵajitichisye. Che Yusufu ŵajawile ni kuchijigala chiilu chi Che Yesu. 39 Che Yusufu
ŵalongene ni che Nikodemu, che Nikodemu ju ni jwejula juŵajaulile Che Yesu chilo kun-
danda ko, ŵaiche ali ajigele mauta gakununjila yambone ga manemane kuwanganya
ni ubani, mpela mbiisi saba ni ibaba iŵili. 40 Nipele ŵachijigele chiilu chi Che Yesu
ni kuchiŵijilila mu nguo jeswela pamo ni yakununjila mpela chisyoŵelo cha Ŵayahudi
katema ka kusika. 41 Nambo peuto paŵaŵambikwe Che Yesu pala wapali ngunda wa
mwana, ni mu ngunda mo mwaliji mwana lilembe lya sambano mwakanaŵichikwa
mundu jwalijose. 42 Nipele ligongo lyaliji lyuŵa lya Ŵayahudi kuliŵika chile kupumulila,
ni sooni pakuŵa lilembe lyo lyaliji pachiŵandi, ŵachiŵisile chiilu chi Che Yesu mwelemo.

20

Che Yesu asyuchile (Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12)

1 Kundaŵi pe kukanaŵe kucha, lyuŵa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuŵa lya
kupumulila, che Maliamu jwa ku Magidala ŵajawile ku lilembe, ni ŵaliŵeni liganga
lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. 2 Nipele, ŵautuchile
ku che Simoni Petulo ni ajula jwakulijiganya jwine juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu
ni kwasalila, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje mwilembe mula, ni sooni ngatukuku-
manyilila kwapi ambisile.” 3 Che Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine jula ŵajawile ku
lilembe. 4 Wose ŵanaŵaŵili ŵautwiche nambo jwakulijiganya jwine jula jwampundile
che Petulo, jwaliji jwaandanda kwika ku lilembe. 5 Paŵakoteme ni kulingulila, ŵasiweni
nguo syeswela pe, nambo nganajinjila. 6 Nipele, che Simoni Petulo nombejo ŵaiche
achakuyaga, ŵajinjile mwilembe ni ŵasiweni nguo syeswela sisyaŵijilile chiilu chi Che
Yesu, 7 ni chiguo chiŵammijilile Che Yesu mu ntwe. Chiguo chila nganichiŵa pamo
ni nguo syeswela sila, nambo chaliji chepinde ni chaliji pajika. 8 Pelepo jwakulijiji-
ganya jwine juŵalongolele kwika ku lilembe jula, nombejo ŵajinjile nkati, ni ŵaiweni ni
kukulupilila. 9 Ŵaliji nganaŵe kugamanya Malembelo ga Akunnungu gagakuti Che Yesu
akusachilwa asyuche. 10 Nipele ŵakulijiganya wo ŵausile kumangwao.

Che Yesu akulilosya ku che Maliamu jwa ku Magidala (Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11)

11 Che Maliamu ŵajimi paasa lilembe, achililaga. Paŵalilaga, ŵakoteme achilingulilaga
mwilembe mula, 12 ni ŵaweni achikatumetume ŵa kwinani ŵaŵili ŵaŵawasile iwalo
yeswela, atemi paŵachigoneche chiilu chi Che Yesu pala jumo kuntwe ni jwine ku
makongolo. 13 Ni achikatumetume ŵa kwinani wo ŵambusisye, “Amao, nkulila ichichi?”
Ni ŵajanjile, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje ŵangu, ni sooni ngangukumanyilila
kwapi achiŵisile!”

14 Nipele che Maliamu paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵagalawiche panyuma ni kwaona
Che Yesu ali ajimi pelepo, nambo nganaimanyilila kuti jwelejo ali Che Yesu. 15 Che Yesu
ŵambusisye, “Amao, ana nkulilila ichichi? Ana nkwasosa ŵaani?”
Che Maliamu akuno achiganisyaga kuti akukunguluka ni jwakuugosa ngunda wa
mwana, ŵajanjile, “Achimwene, iŵaga mmwejo nchijigele chiilu chi Che Yesu,
musalile kunchiŵisile ni uneji chingachijigale.”
16 Che Yesu ŵansalile, “Che Maliamu!” Ni che Maliamu ŵagalawiche panyuma, ni
kwasalila Mchiebulania, “Laboni!” Malumbo gakwe “Jwakwiganya.”
17 Che Yesu ŵansalile, “Nkangamula, pakuŵa ngunaŵe kwaula kwa Atati. Nambo
njaule kwa achalongo achinjangu nkaasalile kuti, ngwaula kwa Atati ŵangu ŵaali Atati
ŵenu, Akunnungu ŵangu ŵaali Akunnungu ŵenu.”
18 Nipele che Maliamu jwa ku Magidala ŵajawile kukwasalila ŵakulijiganya kuti, ŵaweni
Ambuje ni ŵaasalile achila chiŵasalilwe ni Che Yesu.

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao
(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 Lyaliji ligulo lya lyuŵa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuŵa lya Kupumulila.
Ŵakulijiganya ŵao ŵasongangene pamo mu nyuumba ni minango jaliji jeugale ligongo
lya kwajogopa achakulu ŵa Ŵayahudi. Pelepo ŵaiche Che Yesu ni kwima pasikati
jao ni kwasalila, “Chitendewele kukwenu!” 20 Paŵamasileŵecheta yeleyo, Che Yesu
ŵalosisye makono gao ni luŵalati lwao. Nipele ŵakulijiganya wo ŵasengwile nnope
kwawona Ambuje. 21 Che Yesu ŵaasalile sooni, “Chitendewele kukwenu! Mpela ila
Atati iŵandumile une, ni uneji nguntuma ŵanyamwe.” 22 Paŵamasileŵecheta yeleyo
ŵapepelele ni kwasalila, “Mumpochele Mbumu jwa Akunnungu. 23 Mwalechelesyaga
ŵandu sambi syao, ŵele ŵandu chalecheleswe, ni aŵala ŵangankwalechelesya, ŵele ŵandu
ngalecheleswa.”

Che Yesu akukunguluka ni che Tomasi

24 Che Tomasi jumo jwa ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala, jwakuŵilanjikwa maŵila,
nganaŵa pamo ni achinjakwe paŵaiche Che Yesu. 25 Nipele ŵakulijiganya ŵane ŵala
ŵansalile, “Twaweni Ambuje.” Che Tomasi ŵaasalile, “Chingulupilile pachinagawone
maŵasi ga misumali ni kuchiŵika chala changu pa maŵasi go ni kuuŵika nkono wangu
pa luŵalati lwao.”
26 Nipele pagapite moŵa nsano ni gatatu ŵakulijiganya wo ŵasongangene sooni nkati
mula ni che Tomasi ŵaliji pamo nawo. Minango jaliji jeugale, ni Che Yesu ŵaiche ni
kwima pasikati jao ni kuti, “Chitendewele kukwenu!” 27 Nipele Che Yesu ŵansalile
che Tomasi, “Mbiche chala chenu pelepa nnole magasa gangu ni njisenawo nkono
wenu mbiche pa luŵalati lwangu. Nkakola lipamba nambo nkulupilile!” 28 Che Tomasi
ŵajanjile, “Mmwe ndi Ambuje ŵangu ni mmwe ndi Akunnungu ŵangu!”
29 Che Yesu ŵansalile, “Ana nkukulupilila ligongo muuweni? Akwete upile ŵelewo
ŵakukulupilila pangamona.”

Nningwa wa chitabu chi

30 Che Yesu ŵapanganyisye imanyisyo ine yejinji paŵaliji ni ŵakulijiganya ŵao yangani-
ilembekwe mchitabu chi. 31 Nambo ayiyi ilembekwe nkole kukulupilila kuti Che Yesu
ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ni kwa kunkulupilila nkole umi
wausyene kwa machili ga liina lyao.

21

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao nsano ni ŵaŵili

1 Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵaakopochele sooni ŵakulijiganya ŵao mungulugulu litanda lya Tibelia. Ni ŵalilosisye kwanti yelei, 2 Che Simoni Petulo ni che Tomasi jwakuŵilanjikwa maŵila ni che Nasanieli jwa ku Kana ja ku Galilaya ni ŵanache ŵa che Sebedayo ni ŵakulijiganya ŵao ŵane ŵaŵili, wose ŵaliji pamo. 3 Che Simoni Petulo ŵaasalile achinjakwe, "Ngwaula kukukoka somba."

Ni ŵanyawo nombe ŵansalile, "Noweji tutulongane nomwe." Nipele ŵatyosile ni ŵakwesile ngalaŵa nambo chilo chila chose nganapatanga chachili chose. 4 Kundaŵi pe, Che Yesu ŵajimi mungulugulu litanda nambo ŵakulijiganya nganamanyililaga kuti ŵaliji ŵelewo. 5 Nipele Che Yesu ŵausisye, "Achachanda, ana nganimpate somba syasilisyose?"

Ŵanyawo ŵajanjile, "Elo, nganitupate somba."

6 Che Yesu ŵaasalile, "Mponye lwau kundyo kwa ngalaŵa chimpate somba." Nipele ŵaponyisye lwau ni sambano nganakombolanga kulukwekwelemya ligongo somba syaliji syesijinji nnope.

7 Pelepo jwakulijiganya juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu jula ŵansalile che Petulo, "Ambuje ŵelewo!" Palapala che Simoni Petulo paŵapilikene kuti Ambuje, ŵatakwile mwinjilo wao ligongo ŵaliji ausile ni kuliponyela mmeesi. 8 Nambo ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵaiche ku mbwani ni ngalaŵa ali nkulukwekwelemya lwau lwalugumbele somba pakuŵa nganatalichila kunsanga, mpela makongolo mia moja. 9 Paŵaiche kunsanga ŵauweni mooto wa makala ni pachanya pakwe paŵichikwe somba ni nkate. 10 Che Yesu ŵaasalile, "Muumbe somba simpepe simpatile sampano."

11 Nipele che Simoni Petulo ŵakwesile mu ngalaŵa, ŵaluwutile kunsanga lwau lwalugumbele somba syekulungwa mia moja na hansini na tatu. Namuno somba syo syaliji syesijinji kwanti yele, lwau nganilupapuka. 12 Che Yesu ŵaasalile, "Njisangane kunlye." Nganapagwa namose jumo jwa ŵakulijiganya ŵao juŵalinjile kumbusya, "Ana mmwe ndi ŵaani," pakuŵa ŵamanyilile kuti ali Ambuje. 13 Che Yesu ŵaiche, ŵajigele nkate ni kwapa. Ŵatesile iyoyo peyo ni somba sila.

14 Keleka kaliji kaatatu Che Yesu kwakopochela ŵakulijiganya ŵao paŵamasile kusyuka.

Che Yesu ni che Petulo

15 Paŵamasile kulya, Che Yesu ŵambusisye che Simoni Petulo, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une kwapunda ŵane wa?"

Nombejo ŵajanjile, "Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti uneji ngunnonyela."

Che Yesu ŵansalile, "Nsigose ngondolo syangu sya mwana."

16 Nipele ŵambusisye sooni kaaŵili, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?"

Che Petulo wajanjile, "Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti ngunnonyela."

Che Yesu ŵansalile, "Nsigose ngondolo syangu." 17 Nipele ŵambusisye sooni kaatatu kuti, "Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?"

Pelepo che Petulo ŵalilasiche muntima pakuŵa ŵausisye kaatatu, "Nkuunonyela?" Ni ŵajanjile, "Ambuje, mmwe nnyimanyi yose, mmwe nnyimanyi kuti uneji ngunnonyela."

Che Yesu ŵansalile, "Nsigose ngondolo syangu! 18 Ngunsalila isyene, pamwaliji jwanchanda, mwasyoŵelele kulitaŵa mpumbulu mwasyene ni kwaula kwakulikose kumwasachile kwaula. Nambo pachinchekulupe, chinchijongola makono genu ni mundu jwine chachintaŵa ni kunjausya kungankukusaka kwaula." 19 Kwakuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵalosisye chiwa chichawe che Petulo ni kwapa ukulu Akunnungu. Paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵansalile, "Munguye."

Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵane

20 Pelepo che Petulo ŵagalawiche ni kumbona jwakulijiganya juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu achakuyaga. Jwakulijiganya ju ni jwejula juŵatemi kuŵandikana nnope ni Che Yesu katema ka chakulya cha Pasaka ni kwausya Che Yesu, "Ambuje ana nduni

juchangalauche?” 21 Che Petulo paŵambweni jwelejo ŵambusisye Che Yesu, “Ambuje,
nambi jwelejo chiyasimane ichichi?”
22 Che Yesu ŵajanjile, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila
chichi? Mmwejo munguye une.”
23 Nipele ngani jo jajenele kwa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kuti jwakulijiganya jo
ngaawa. Nambo Che Yesu nganasala kuti ngaawa, nambo ŵatite, “Nasakaga asigale
mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi?”
24 Jwakulijiganya ju ni jwejula jwaŵalasile umboni wa indu yi ni kulemba. Uweji
tukumanyilila kuti yasasile ili isyene.

Malowe ga kumalichisya

25 Ipali indu ine yejinji iŵaitendekenye Che Yesu. Yeleyo ikalembekwe yose chimo
chimo nguganisya kuti namose chilambo chose ngachikajenele kuŵika itabu yaikalem-
bekwe.

Chitabu cha masengo ga Achinduna

Chilongolelo

Chitabu cha Masengo ga Achinduna chili ndaŵi ja ndande ja mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵandanda ni iŵatite kwenela kutyochela ku Yelusalemu mpaka ku Yudea ni ku Samalia ni kwinekwine mpela Che Yesu iŵatite pakwasalila ŵakulijiganya ŵao akanaŵe kwaula kwinani (1:8). Ngani ji jilembekwe ni che Luka, jweleju ni jwalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Luka. Jweleju ŵaliji jwamitela ni ŵalembile indu yakwe kwa ukotopasyo. Itabu yose yanaiŵili yaani Ngani Jambone ni Masengo ga Achinduna ŵannembele che Teofilo juŵaliji Mgiliki nambo itabu yo yalembekwe kwa ligongo lya Ŵakilisito wose ŵaali Ŵagiliki ni Ŵayahudi (1:1).

Masengo ga Achinduna galembekwe pa yaka ya 60 mpaka yaka ya 64 pakumala kupagwa Che Yesu, ligongo chitabu cho chikumalila che Paolo akanaŵe kopoka mu nyuumba jakutaŵilwa. Iyoyo che Luka ŵajesilejesile ni nduna che Paolo, komboleka ŵalembile Masengo ga Achinduna mu musi wa ku Antiokia. Masengo ga Achinduna chili chitabu chachikuŵalanga indu yaili mchitabu chi che Luka ni jili ndande ji Che Yesu kwaula kwinani. Nningwa u che Luka kulemba yelei uli chisau ni nningwa wauli mu Ngani Jambone. Ŵansachile che Teofilo namose ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito achajinji akole usyene wa indu yalijigenye ni kulemba kwa ukotopasyo yankati umi u Che Yesu ni kwenela kwa ukilisito.

Malembo ga Masengo ga Achinduna gakutupa uwe chitagu cha mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵandanda ni iŵatite pakutama kwakwakulupilila Che Yesu. Itagu ya achinduna ikutulosya yakuti pakukulupilila machili ga Mbumu jwa Akunnungu nkulalichila Ngani Jambone kwa ŵandu ŵane.

Yaili mwelemo

Mbumu jwa Akunnungu akwatuluchila achinduna kaandanda ni ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito iŵatite pakonjecheka (1:1-8:1).

Ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito iŵatite pakulagaswa ni iŵatite pakwenela mu Yelusalemu ni kwinekwine (8:2-12:23).

Che Paolo akwaula ulendo wao waandanda wa kwausya Ngani Jambone (12:24-14:28).

Nkungulu ukuchingangana ku Yelusalemu ni kulamula yaikuŵajilwa kwapan-ganyichisya ŵakukulupilila ŵa sambano (15:1-34).

Che Paolo akwaula ulendo wao waaŵili wa kwausya Ngani Jambone (15:36-18:22).

Che Paolo akwaula ulendo wao waatatu wa kwausya Ngani Jambone (18:23-20:38).

Che Paolo akukamulwa ku Yelusalemu (21-26).

Che Paolo akwauswa ku Loma (27:28).

1 Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nalembile yankati indu yanayose
iŵaitesile Che Yesu ni iŵaijigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe, 2 mpaka
lyuŵa lila paŵajigalikwe kwinani. Nambo akanaŵe kwigalikwa kwinani ŵapele mala-
jisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu achinduna ŵaŵaasagwile ŵala. 3 Kwa
moŵa alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu ŵaakopochele ŵanyawo sooni ni sooni
achilosyaga kuti ŵaliji ŵajumi. Ŵanyawo ŵammweni nombejo ŵaŵechete nawo yankati
Umwenye wa Akunnungu. 4 Katema kampepe paŵalyaga nawo ŵapele chilanga chi,
“Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuuka walanjile Atati umwambilikene
njisalaga ngani syakwe. 5 Pakuŵa che Yohana ŵabatisye ni meesi, nambo pangakaŵa
moŵa ŵanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunnungu.”

Che Yesu akwigalikwa kwinani (Maliko 16:19-20; Luka 24:50-53)

6 Nipele, achinduna paŵasongangene ni Che Yesu pamo ŵausisye, “Ambuje, ana katema
kano ni pachimwauchisye sooni ŴAisilaeli Umwenye?” 7 Nambo Che Yesu ŵaasalile,
“Katema ni lyuŵa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati ŵangu, ni ngaŵa masengo
genu kumanyilila chiiŵe chakachi. 8 Nambo pachantuluchile Mbumu jwa Akunnungu
chinchipochela machili ni sooni chinchiŵa ŵaumboni ŵangu musi wa Yelusalemu ni
mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo.” 9 PaŵamasileKuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵajigalikwe kwinani akuno ŵanawose achinnolechesyaga,
liunde lyaunichile ni ŵanyawo nganiŵaona sooni.
10 Achinduna ŵala paŵaliji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkwaula, papopo
ŵandu ŵaŴili ŵaŵawasile iwalo yeswela, ŵajimi nkuŵandikana nawo, 11 ni ŵatite,
“Ŵanyamweŵandu ŵa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkwima pelepa ndi nkulolechesya
kwinani? ŴeleChe Yesu ŵajigalikwe kwinani kutyochela kukwenu chachiika sooni
chisau intite pakwawona ali nkwaula kwinani.”

Che Matia akwigala lipesa li che Yuda

12 Nipele achinduna ŵala ŵaujile ku Yelusalemu kutyochela ku chikwesya cha Mis-
eituni, chichaliji pachiŵandi ni musi wo chisau ni lwendo lwa kilomita jimo. 13 Paŵaichemmusi ŵajinjile mu chuumba cha penani chiŵatamaga, nombewo ŵaliji che Petulo ni che
Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo
ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwakuŵilanjikwa
Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao
che Yakobo. 14 Ŵanawoseŵo pamo ni achakongwe ŵampepe pamo ni che Maliamu
achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, ŵaliji nkusongangana pamo kupopela kwa
ntima umo.
15 Pa moŵa go ŵajimi che Petulo pasikati ja ŵakukulupilila achinjakwe ŵaŵasongangene,
waliji mpingo wa ŵandu mia moja ni ishilini. 16 Che Petulo ŵatite, “Ŵakukulupililaachinjangu, yaŵajilwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa
Akunnungu ŵaŵechete kwa kang'wa ji che Daudi, che Daudi ŵalondwele nkati che Yuda,
juŵaalongwesye aŵala ŵandu ŵaŵankamwile Che Yesu. 17 Che Yuda ŵaliji jumo jwetu
pakuŵa ŵasagulikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo.”
18 Ngunda wasumichikwe kwa mbiya siŵasipatile che Yuda kwa ligongo lya kusi-
nonyela mbiya sya chigongomalo. Ni ŵagwile mwelemo, ŵapapwiche ni matuumbo
gakwe gose gakopweche. 19 Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamanyiche kwa ŵanawose
ŵaŵatemi ku Yelusalemu, nipele ngunda wo waŵilanjikwe mchiŵecheto chao Akelidama,
malumbo gakwe, “Ngunda wa Miasi.” 20 Che Petulo ŵatite, “Pakuŵa ilembekwe mu
chitabu cha Sabuli kuti,
‘Pakutama pakwe paŵe masame
ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.’
Sooni ilembekwe kuti,
‘Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.’
21 “Kwapele, ikuŵajilwa asagulikwe mundu jumo mwa ŵandu ŵaŵajesile noweji
katema kose Ambuje Che Yesu paŵajendagajendaga pamo noweji, 22 kutandila katema
che Yohana paŵabatisyaga mpaka lyuŵa lila paŵajigalikwe Che Yesu kwinani kutyochela
kukwetu. Jwelejo aŵe jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu.”
23 Pelepo ŵakolasile meena ga ŵandu ŵaŴili, che Yusufu jwakuŵilanjikwa che Balisaba
pane akuŵilanjikwa che Yusto ni jwine che Matia. 24 Nipele ŵapopesile achitiji, “Ambuje,
alakwe ŵakujimanyilila mitima ja ŵandu wose, sambano ntulanjile jwapi mwa ŵaŴili ŵa
jumunsagwile alakwe, 25 kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna uŵaulesile che Yuda

ni kwaula kuŵaŵajilwe.” 26 Ni ŵatesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilile che Matia,
nipele che Matia ŵaŵalanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja ŵala.

2

Kwika kwa Mbumu jwa Akunnungu

1 Palyaiche lyuŵa lya Pentekosite ŵakukulupilila wose ŵasongangene peuto pamo.
2 Chisisimuchile, lyapikaniche lilowe mpela mbungo ja machili kutyochela kwinani
ni lyagumbele mu nyuumba mose muŵatemi ŵandu. 3 Nipele, yakopochele indu
iyaoneche mpela malamba ga mooto, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jwao.
4 Wose ŵagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni ŵatandite kuŵecheta iŵecheto ineine mpela
Mbumu iŵatite pakwakombolesya.

5 Ku Yelusalemu kula kwaliji ni Ŵayahudi, ŵandu ŵakwajitichisya Akunnungu
ŵaŵakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano. 6 Ŵandu paŵapilikene lilowe lyo,
mpingo wekulungwa wa ŵandu wasongangene. Ni wose ŵasimosile nnope pakuŵa
mundu jwalijose ŵaapikanaga ŵanyawo achiŵechetaga chiŵecheto chakwe nsyene. 7 Ni
wose ŵasimosile akuno achitiji, “Ana wose utukwapilikana achiŵechetaga yelei nganaŵa
ŵandu ŵa ku Galilaya? 8 Ana iŵele uli ŵanyaŵa pakuŵecheta uweji tukupilikana
jwalijose mchiŵecheto chetu twachinsyene? 9 Ŵampepe mwa uweji ali Ŵapalisi ni
Ŵamedi ni Ŵaelami, ŵane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia
ni ku Ponto ni ku Asia ni 10 ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku
Libia kuŵandikana ni ku Kulene, ŵane mwa uweji ali achalendo kutyochela ku Loma.
11 Ŵayahudi ni ŵandu ŵaŵajinjile mu dini ja Chiyahudi, ŵane ŵakopochele ku Kilete
ni ku Alabia. Uweji wose tukwapikana ŵandu wo ali nkuŵecheta mu iŵecheto yetu
twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunnungu.” 12 Wose ŵasimosile ni
kukangana akuno achiusyanaga kuti, “Chelechi malumbo gakwe chichi?” 13 Nambo
ŵane ŵanyelwisye achitiji, “Ŵandu ŵa akolelwe.”

Che Petulo akukunguluka ni ŵandu

14 Nambo che Petulo ŵajimi pamo ni achinduna likumi ni jumo ŵala ni ŵatandite
kwasalila ŵandu kwa kunyanyisya, “Ŵanyamwe Ŵayahudi achinjangu ni ŵandu wose
ŵankutama pa Yelusalemu pano nninde nansalile ni ŵanyamwe mumbilikanile chenene
maloŵe gangu. 15 Ŵandu ŵa nganakolelwa mpela inkuti pakuganisya, pakuŵa sambano
jino jili saa tatu ja kundaŵi. 16 Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile
che Yoeli jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite,
17 ‘Akunnungu akuti, pa gele moŵa ga mbesi,
chinaape ŵandu wose Mbumu jwangu.
Achiŵana ŵenu ŵachilume ni ŵachikongwe chaachilondola,
ni achachanda ŵenu chaachilola yakulola,
ni achachekulu ŵenu chachisagamila.
18 Elo, iyoyo achikapolo ŵangu achalume ni achakongwe,
moŵa go chinaape Mbumu jwangu,
nombewo chaachilondola.
19 Chinjitendekanya yakusimonjeka kwiunde,
ni imanyisyo pa chilambo,
kuchiwe ni miasi ni mooto ni lyosi lyakutopela,
20 Lyuŵa chilichigalauka kuŵa chipi,
ni lwesi chiluŵe lwechejeu mpela miasi,
likaniiche lyelila lyuŵa lya Ambuje lyekulungwa ni lya ukulu.
21 Pelepo, jwalijose juchapopele kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.’

22 “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, mpilikanichisye maloŵe ga! Akunnungu ŵammanyisye
kukwenu Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni yakusimonjeka ni imanyisyo
iŵaipanganyisye Akunnungu mwa ŵanyamwe kwa litala lyakwe mpela inkuti
pakwimanyilila mwachinsyene. 23 Pakuŵa kutyochela kundanda Akunnungu
asyene ŵasachile kuti ŵanyamwe mummulaje Che Yesu, ni ŵanyamwe mwammuleje
kwa kwalechela ŵandu ŵangalumbana ŵaŵambe pansalaba. 24 Nambo Akunnungu
ŵansyusisye, ni ŵankulupwisye mu ipwetesi ya chiwa pakuŵa nginikomboleka kuti chiwa
chaugalile. 25 Pakuŵa che Daudi ŵankunguluchile Che Yesu yeleyi,
‘Naaweni Ambuje mmbujo mwangu moŵa gose,
pakuŵa ali kundyo kwangu ngandinganyika.
26 Kwa ligongo lyo ntima wangu wasangalele,
sooni nagombile ilulu yakusengwa.
Chiilu changu chichitame mu chilolelo,
27 pakuŵa, alakwe Akunnungu nganjileka mbumu jangu kwiuto kwa ŵandu ŵawile,
natamuno kwitichisya Jwanswela jwenu asigale ali awile mwilembe.
28 Muunosisye matala ga umi,
chimung'umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!’
29 “Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene
atati ŵetu che Daudi. Ŵelewo ŵajasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe lyakwe lili
papapa pamangwetu mpaka lelo jino. 30 Nambo pakuŵa che Daudi ŵaliji jwakulondola
jwa Akunnungu, ŵaimanyi kuti Akunnungu ŵaalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa
wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuŵa che Daudi. 31 Che Daudi
ŵalongolele kwiwona indu ichaitendekanye Akunnungu, nipele ŵaŵechete yankati
kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo paŵatite, ‘Nganalekwa kwiuto kwa ŵandu ŵawile,
atamuno chiilu chao nganichiola.’ 32 Nipele, Akunnungu ni ŵaŵansyusisye Che Yesu
jo ni uweji wose tuli ŵa umboni wa indu yo. 33 Che Yesu paŵakwesiswe ni kuŵichikwa
ni Akunnungu kundyo kwao, ŵampochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa
Atati ŵao mpela iŵatite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona
ni kuchipilikana sambano. 34 Pakuŵa che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwinani,
nambo ŵatite,
‘Ambuje ŵaasalile Ambuje ŵangu,
ntame apano kundyo kwangu,
35 mpaka pachinaatende ŵammagongo ŵenu kuŵa chitengu cha kuŵichila makongolo
genu.’ ”
36 “Ŵandu wose ŵa ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwejula Che
Yesu jumwaŵambile pansalaba, Akunnungu antesile kuŵa Ambuje ni Kilisito Chiwom-
bosyo.”
37 Ni ŵandu paŵapilikene yeleyo, yaapeteche mmitima ni ŵausisye Che Petulo ni
achinduna ŵane ŵala kuti, “Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?” 38 Che Petulo
ŵaajanjile, “Mundu jwalijose aleche sambi syakwe ni kubatiswa kwa ulamusi u Che
Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambi syenu ni kupochela chilanga cha
Akunnungu chachili Mbumu jwa Akunnungu. 39 Pakuŵa chilanga chila chaliji kwa
ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiŵana ŵenu ni kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakutama
kwakutalika, ni mundu jwali jose juchaŵilanjikwe ni Ambuje Akunnungu ŵetu.”
40 Kwa maloŵe gamajinji che Petulo ŵaajamwiche ŵandu ni kwachondelela achi-
tiji, “Nlikulupusye mwachinsyene mu uŵelesi wangalumbana wu.” 41 Ŵandu ŵajinji
ŵajitichisye maloŵe gakwe ni kubatiswa. Pa lyuŵa lyo ŵandu elufu tatu ŵajonjesyeche.
42 Ŵelewo wose ŵapundile kujiganyikwa ni achinduna ŵa Che Yesu, ŵatemi pamo
chiulongo, ŵalile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela.

Ŵakukulupilila yatiteje pa kutama

43 Yakusimonjeka ni imanyisyo yejinji yatendekwe ni achinduna ŵala ni jwalijose
ŵakamwilwe ni woga. 44 Ŵakukulupilila wose ŵatemi pamo ni iŵakwete yose ŵagaŵene.
45 Ni ŵasumisye indu ni ipanje yao ni kugaŵilana mbiya mundu jwalijose yaikuti pakun-
soŵa. 46 Lyuŵa ni lyuŵa ŵachinganganaga pa Nyuumba ja Akunnungu. Ŵalyaga chakulya
pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela. 47 Ŵaalapile Akunnungu
ni ŵandu wose ŵaanonyele ŵandu wo. Ni lyuŵa ni lyuŵa Ambuje ŵaajonjechesye ŵandu
ŵaŵaliji nkukulupuswa.

3

Che Petulo ni che Yohana akunnamya mundu jwangajenda

1 Lyuŵa limo, che Petulo ni che Yohana ŵaliji nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu
katema ka kupopela, saa tisa ja muusi. 2 Katema ko ŵandu ŵanjigalaga mundu jumo
jwangajenda chipagwile. Ŵandu wo ŵambikaga mundu jo lyuŵa ni lyuŵa pannango
wa Nyuumba ja Akunnungu waukuŵilanjikwa “Nnango Wakusalala,” kuti aŵende
chachilichose kwa ŵaŵajinjilaga pa Nyuumba ja Akunnungu. 3 Paŵaweni che Petulo
ni che Yohana achisakaga kwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu, ŵaŵendile kuti ŵaape
chachilichose. 4 Che Petulo ni che Yohana ŵankolondolele, nombe che Petulo wo ŵansalile,
“Ntulolechesye uwe.” 5 Nombejo ŵaalolechesye achilolelaga kuti chapochele chindu
kutyochela kwa ŵanyawo. 6 Nambo che Petulo ŵansalile, “Nganingola mbiya namuno
sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito jwa ku
Nasaleti, njime njende.” 7 Nipele ŵankamwile nkono wa kundyo ni kunjimika. Papopo
makongolo ni malungo gakwe galimbile. 8 Ŵagulwiche ni kwima ni kutanda kwenda. Ni
ŵajinjile pamo nawo pa Nyuumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno
achalapaga Akunnungu. 9 Ŵandu wose paŵammweni achendaga ni kwalapa Akun-
nungu, 10 ŵaamanyilile kuti ali jwejula juŵatamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyuumba
ja Akunnungu ni kuŵendaŵenda, ŵatojime ni kusimonga kwa chele chichasimene.

Che Petulo akulalichila pa Nyuumba ja Akunnungu

11 Jwejula mundu paŵaliji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, ŵandu wose
ŵasimosile nnope ni kutanda kuutuchila pa nsana wauli pa Nyuumba ja Akunnungu
waukuŵilanjikwa, “Nsana u che Selemani.” 12 Nipele, che Petulo paŵaiweni yeleyi
ŵaasalile, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele
chi? Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni utuntesile mundu ju ajende
kwa machili getu pane nkuganisya kuti uweji tuli ŵambone paujo pa Akunnungu?
13 Akunnungu ŵa achatati ŵetu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, ŵaakusisye
Che Yesu katumetume jwao. Nambo ŵanyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni
ŵanyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachiŵamuno che Pilato ŵasachile kun-
gopola. 14 Jwelejo ŵaliji Jwanswela ni jwambone, nambo ŵanyamwe mwankanile,
mwaŵendile che Pilato alechelelwe mundu jwine juŵaliji jwakuulaga. 15 Nipele,
mwambuleje jwelejo juŵaliji ndandililo ja umi. Nambo Akunnungu ŵansyusisye ni uweji
tuli ŵa umboni ŵa yeleyo iyakopochele. 16 Kwa litala lya kulikulupilila liina li Che
Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa
kulikulupilila liina li Che Yesu kuntesile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona.

17 “Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti ŵanyamwe ni achakulu ŵenu
mwatesile yelei kwaligongo lya ungamanyilila wenu. 18 Nambo kwanti yeleyo Akun-
nungu ŵamalichisye yeila yaisasile kalakala kwa kang'wa sya ŵakulondola wose kuti
Kilisito chalagaswe. 19 Nipele, nleche sambi syenu, mwaujilile Akunnungu kuti an-
nechelesye sambi syenu. 20 Mwatendaga yeleyo chinjonjechekwe machili ga Mbumu

kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito awe Chiwombosyo
kwa ligongo lyenu. 21 Ikusachilwa welewo asigale kwinani ko mpaka pichikaiche
katema ka Akunnungu patatende indu yose kuwa yasambano, mpela iwatite pakusala
kalakala kwa kang'wa sya wakulondola wakwe waswela. 22 Pakuwa che Musa watite,
‘Ambuje Akunnungu wenu channyichisye jwakulondola jwa Akunnungu mpela uneji,
jwelejo chakopochele pasikati jenu ni wanyamwe nkusachilwa kumpilikanichisya yose
ichansalile. 23 Ni mundu jwalijose jwangakumpilikanila jwakulondola jo chawichikwe
pajika kutyochela mu wandu wa Akunnungu ni kuulajikwa.’ 24 Elo, wakulondola wa
Akunnungu wose, chitandile che Samweli ni wewala wawakuiye, walalichile ngani sya
yelei yaikukopochela mmowa gano. 25 Chilanga cha Akunnungu chatesile kwa litala
lya wakulondola chili kwa ligongo lyenu ni wanyamwe ndi mu gele malangano gaatesile
Akunnungu ni achambuje wenu, mpela iwatite pakwasalila che Iblahimu kuti, ‘Kwa
litala lya uwelesi wenu wandu wose wa pachilambo chapegwe upile.’ 26 Nipele, Akun-
nungu wansyusisye katumetume jwao ni kundanda, wantumile kukwenu kuti ampe upile
wanyamwe kwa kuntenda jwalijose alekangane ni yangalumbana yakwe.”

4

Che Petulo ni che Yohana akwaikanawo ku Nkungulu

1 Che Petulo ni che Yohana pawaliji nkukunguluka ni wandu, waiche wambopesi ni
jwankulu jwa wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni Masadukayo. 2 Watumbile
nnope pakuwa achinduna wala waajiganyaga wandu kuti Che Yesu wasyuchile, chindu
chachikulosya pangasisa kuti wandu wawile chachisyuka. 3 Nipele wakamwile che Petulo
ni che Yohana, wawisile mu nyuumba jakutawilwa mpaka malawi jakwe, pakuwa
chawandichile chilo. 4 Nambo wajinji mwa welewo wawapilikanile utenga u che Petulo
ni che Yohana wakulupilile, ni wandu wawakulupilile wajonjesyeche waliji mpela achalume
elufu tano.

5 Malawi jakwe, achakulu wa Wayahudi ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo ga
Akunnungu gawapele che Musa wasongangene pamo ku Yelusalemu. 6 Wachingangene
nawo che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che Yohana ni che Alekisanda
ni wanewane wawaliji wa lukosyo lwao Jwambopesi Jwankulu. 7 Waajimiche che Petulo
ni che Yohana paujo pao, waausisye, “Ana wanyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni
kwa ulamusi wa acheni?”

8 Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, wajanjile, “Mwanya
Ilongola wa wandu ni achachekulu! 9 Iwaga lelo jino nkutuusya yankati chindu cham-
bone chachitendekwe kwa mundu juwaliji ngakwenda ni iyatite pakulama, 10 nipele,
wanyamwe ni wandu wose wa ku Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima
paujo penu lelo jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti
jumwawambile pansalaba, nambo Akunnungu wansyusisye. 11 Che Yesu ni jwakungamba
Mmalembelo Gamaswela gagakuti,

‘Liganga limwalikanile wanyamwe wakutawa,
sambano lilyolyo litendekwe kuwa liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyuumba.’

12 Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya wandu, pakuwa pachilambo pose
ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa nalyo.”

13 Achakulu wa Nkungulu wo waimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana waliji
wanduwandupe ni wandu wangasyoma, nipele wasimosile nnope kuwona iwatite pakwanga
pangali lipamba, waimanyilile kuti waliji pamo ni Che Yesu. 14 Nambo pawambweni
mundu juwalamiswe jula ali ajimi pamo nawo, nganakola chakuwecheta. 15 Nipele,
walamwile che Petulo ni che Yohana ajaulangane paasa pa Nkungulu ni achakulu wa
Nkungulu wasigalile nkati achiusyanaga achinsyene pe. 16 Ni wausyene, “Twatende

ichichi ŵandu ŵa? Pakuŵa wose ŵakutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti atesile chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukukombola kukanila. 17 Nambo pakuti tusiŵile ikajenela nnope kwa ŵandu twajamuche kuti akaŵecheta ni mundu jwalijose kwa liina li Che Yesu."

18 Nipele ilongola ŵaaŵilasile sooni nkati ni kwakanya kuti anaŵechete sooni pelanga, atamuno kwiganya mu liina li Che Yesu. 19 Nambo che Petulo ni che Yohana ŵaajanjile ŵanyawo, "Iŵaga ili yambone paujo pa Akunnungu kunchimbichisyanga ŵanyamwe kupunda Akunnungu, nlamule mwachinsyene. 20 Pakuŵa ngatukombola kuleka kusala yeila itwiweni ni kuipilikana." 21 Nipele achakulu ŵa Nkungulu wo ŵaakanyisye sooni che Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga kwajamuka pakuŵa ŵandu wose ŵaliji nkwakusya Akunnungu kwaligongo lya chichatendekwe cho. 22 Ni ajula mundu juŵalamiswe kwa litala lya chimanyisyo chi, ŵaliji jwampunde yaka alobaini.

Ŵakukulupilila akwapopela Akunnungu ŵalimbisye

23 Papopo che Petulo ni che Yohana paŵaagopwele ŵaiche kwa achinjao ni kwaŵalanjila yose iŵasalilwe ni ŵambopesi ni achachekulu. 24 Ŵanyawo paŵajipilikene ngani jo, kwa ntima umo ŵaapopelele Akunnungu achitiji, "Ambuje, alakwe ni jumwagumbile kwinani ni chilambo ni bahali ni indu yose yaili mwelemo! 25 Mwaŵechete kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu kwa kang'wa ja katumetume jwenu che Daudi atati ŵetu,

'Ana kwachichi ŵandu ŵa ilambo ine atumbile?
Ana kwachichi ŵandu akuganisya yangalimate?
26 Mamwenye ŵa ilambo aliŵichile chile,
ni achakulu asongangene pamo,
kuti ŵakanile Ambuje, ni Kilisito jwao juŵansagwile.'

27 "Pakuŵa, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni ŵandu ŵa ku Isilaeli pamo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ŵasongangene papapa pa musi, kunkanila Che Yesu katumetume jwenu jwanswela jumunsagwile aŵe Kilisito. 28 Elo, ŵasongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamusi wenu. 29 Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwao. Ntukombolechesye uweji achikapolo ŵenu kulalichila liloŵe lyenu pangajogopa. 30 Ngolosye nkono wenu mwalamye ŵandu ni kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka kwa ulamusi u Che Yesu Katumetume jwenu Jwanswela."

31 Paŵamalisisye kupopela, peuto paŵasongangene pala patenganiche, ni wose ŵagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni ŵajendelechele kulalichila liloŵe lya Akunnungu pangali lipamba.

Ŵakukulupilila ŵaatemi chiulongo

32 Ni mpingo wa ŵelewo ŵakukulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa mundu juŵatite kuti iŵakwete yo yakwe nsyene, nambo ŵagaŵene yose iŵakwete. 33 Kwa machili gamajinji achinduna ŵala ŵaŵalasile umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nombe Akunnungu ŵapele upile weujinji. 34 Nganapagwa mundu jwalijose juŵasoŵilwe ni chachilichose, pakuŵa juŵakwete ngunda atamuno majumba ŵasumisyaga ni kwikanasyo mbiya, 35 ni kwapa achinduna, nombewo ŵagaŵenye kwa jwalijose mpela yaikuti pakunsoŵa.

36 Ni kwaliji ni Mlawi, juŵapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna ŵala ŵammilasile che Banaba, malumbo gakwe, "Mundu jwakwatulasya ŵandu mitima." 37 Nombejo ŵakwete ngunda wakwe, ni ŵausumisye, ŵajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5

Che Anania ni che Safila

1 Jwapali mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Anania pamo ni ŵankwakwe che Safila,
nombewo iyoyo peyo ŵasumisye ngunda wao. 2 Nambo che Anania ŵasapwile mbiya
siŵapatile ni kusisa akuno ŵankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine ŵapelechele achin-
duna ŵala. 3 Nipele che Petulo ŵammusisye, "Che Anania, kwaligongo chi nkunneka
Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbumu jwa Akunnungu
kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisye ngunda ula? 4 Pamwaliji ngannа-
sumisye, ngunda wo waliji wenu ni pamwasumisye ngunda wo, mbiya simwapatile
syo syaliji syenu, nkakombwele kupanganyichisya kwa yaili yose imwaisachile. Ana
kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlam-
busya mundu nambo mwalambwisye Akunnungu!" 5 Che Anania nkupilikana pe
yeleyo, ŵagwile paasi ni kuwa. Ŵandu wose ŵaŵapilikene ngani jo ŵakamwilwe ni lipamba
kwannope. 6 Achachanda ŵajimi ni kuchiŵilijila saanda chiilu chakwe, ŵankopwesye
paasa ni kwaula kukunsika.

7 Nti masaa gatatu ŵankwakwe ŵajinjile nkati pangaimanyilila indu iyatyochele.
8 Nipele che Petulo ŵambusisye, "Musalile! Ana syelesi ni mbiya syose simwapatile kwa
kusumisya ngunda wenu mmwe ni ŵankwenu?" Che Safila ŵajanjile, "Elo, kwa syele
mbiya syo." 9 Che Petulo ŵansalile, "Ligongo chi mmwe ni ŵankwenu mwajilene kunlinga
Mbumu jwa Ambuje? Nnole! Aŵala ŵandu ŵaŵajawile kukunsika ŵankwenu, sambano
ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji ŵakwe." 10 Papopo che Safila ŵagwile paasi,
mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda ŵala paŵajinjile ŵansimene ali awile,
nipele ŵankopwesye paasa ni kunsika chiŵandika ni ŵankwakwe. 11 Mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito wose ni ŵandu wose ŵaŵapilikene ngani jo ŵakamwilwe ni lipamba
lyelikulungwa.

Achinduna akwalamya ŵandu achajinji

12 Achinduna ŵala ŵapanganyisye imanyisyo yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja
ŵandu ŵala. Ŵakukulupilila ŵala ŵachinganganaga pamo pansana u che Selemani wauli pa
Nyuumba ja Akunnungu. 13 Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa ŵangakunkulupilila
Kilisito juŵalinjile kuwanganyikana nawo. Nambo ŵandu ŵane mwa ŵangakunkulupilila
Kilisito wo ŵalapile ŵakukulupilila ŵala. 14 Winji wa ŵandu ŵaŵakulupilile Ambuje
wapundaga konjecheka nnope achalume ni achakongwe, 15 namose ŵandu ŵajausyaga
ŵakulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo
atamuno chiwilili chao chaichilile ŵampepe ŵao. 16 Ŵandu ŵajinji kutyochela mmisi ja
muumbali mwa Yelusalemu ŵaiche achajigalaga ŵakulwala ni ŵaali ni masoka, ni wose
ŵalamiswe.

Achinduna akulagaswa

17 Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe ŵaŵaliji ŵampingo wa Masadukayo
ŵaŵatemi pelepo, ŵaakolele wiu achinduna ŵala. 18 Nipele, ŵakamwile achinduna ni
kwaŵika mu nyuumba jakutaŵilwa ja ŵandu achajinji. 19 Nambo chilo katumetume
jwa kwinani jwa Ambuje ŵajiugwile minango ja nyuumba jakutaŵilwa ni ŵakopwesye
paasa ni kwasalila, 20 "Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile ŵandu
malowe gose ga umi wa sambano wu." 21 Achinduna ŵala ŵajitichisye, kundaŵi pe
ŵajinjilenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya.

Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe paŵaiche, ŵaaŵilasile achachekulu ŵa Ŵaisilaeli
ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni ŵalajisye ŵandu ku nyuumba jakutaŵilwa
kuti akaajigale achinduna ŵala. 22 Nambo ŵakulindilila ŵala paŵaiche mu nyuumba jaku-
taŵilwa, naniŵasimana achinduna ŵala. Nipele ŵausile pa Nkungulu ni kwasalila ngani

jo 23 achitiji, “Tujisimene nyuumba jakutaŵilwa jajiugale mbande syose ni ŵakulindilila
achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsimana mundu jwalijose
nkati.” 24 Jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ni Achakulu Ŵambopesi
paŵapilikene ngani jo ŵajinjilwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna ŵa
Che Yesu. 25 Nipele ŵaiche mundu ni kwasalila, “Ŵandu umwaŵisile mu nyuumba jaku-
taŵilwa ŵala, sambano ali pa Nyuumba ja Akunnungu achajiganyaga ŵandu.” 26 Nipele
jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe ŵajawile ku
Nyuumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo
nganiŵakamula kwa machili pakuŵa ŵajogopaga kuti ŵandu chachaponya maganga.
27 Nipele ŵaajigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi
Jwankulu ŵasalile ŵanyawo, 28 “Twannekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa
liina lya mundu ju, ni sambano nnole chintesile, njenesye majiganyo genu mu
Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulalatila nkati chiwa cha mundu ju.”
29 Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe ŵajanjile, “Ikutuŵajila kwapi-
likanichisya Akunnungu, ngaŵa ŵandu. 30 Akunnungu ŵa achambuje ŵetu ŵansyusisye
Che Yesu ajula jumwammuleje kwa kwaŵamba pansalaba. 31 Jweleju ni jwejula
jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyo kwao aŵe Chilongola ni Nkulupusyo kuti
ŵakamuchisye Ŵaisilaeli aleche sambi syao nombejo ŵalechelesye sambi syao. 32 Noweji
tuli ŵaumboni ŵa yeleyo pamo ni Mbumu jwa Akunnungu ŵaŵapele aŵala ŵakwajitichisya
Akunnungu.”
33 Mpingo wose wa Nkungulu paŵapilikene yeleyo, yachimile nnope ni ŵasachile
kwaulaga achinduna ŵala. 34 Nambo Mfalisayo jumo jwakuŵilanjikwa che Gamalieli
juŵaliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa juŵachimbichikwe
nnope ni ŵandu wose, ŵajimi paujo pa Nkungulu wa Ŵayahudi ni kulamula kwakoposya
paasa achinduna ŵala kwa katema kakajipi. 35 Ni kuusalila mpingo wa Nkungulu
ula, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli achinjangu, nlilolechesye mwachinsyene nkanaŵe kupan-
ganya inkwisaka kwapanganyichisya ŵandu ŵa! 36 Kalakala kanandi kwakopochele
mundu jumo liina lyakwe che Seuda, achilitendaga jwankulu ni ŵandu mpela mia
nne ŵankuiye. Nambo jwelejo ŵaulajikwe ni ŵaŵankulupililaga wose ŵapwilingene ni
ngani jakwe jamalile. 37 Ni sooni kanyuma mundu jo, pa moŵa ga kuŵalanga ŵandu
gala ŵatyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju ŵaachisisye ŵandu ŵajinji ni
ŵankuiye, nambo jwelejo nombe ŵaulajikwe ni ŵanawose ŵaŵankulupililaga ŵapwilingene.
38 Ni sambano ngunsalila ŵanyamwe, nkaatenda chachili chose ŵandu ŵa, mwaleche!
Pakuŵa iŵaga liloŵe li atamuno masengo ga gali ga ŵandu, chigaweseche. 39 Nambo
iŵaga masengo ga gakutyochela kwa Akunnungu nsyene, ngaŵa kuti chinnepele pe,
nambo chimmoneche nti nkwakanila Akunnungu.”
Nipele ŵandu wose ŵa Nkungulu ŵanjitichisye jwelejo. 40 Nipele ŵaaŵilasile achinduna
ŵala munkati, ŵalamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasaŵecheta sooni
kwa liina li Che Yesu, ni ŵaalesile ajaulangane. 41 Nipele achinduna ŵala ŵakopweche
paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, pakuŵa Akunnungu ŵaiweni kuti aŵajilwe
kujaluswa ligongo li Che Yesu. 42 Ni moŵa gose ŵapundile kwiganya ni kulalichila Ngani
Jambone pa Nyuumba ja Akunnungu ni mmajumba ga ŵandu kuti Che Yesu ali Kilisito.

6

Ŵakamusi saba ŵa achinduna

1 Kanyuma, winji wa ŵakulijiganya pawaliji nkonjecheka, kwatyochele kunyinyita
mwa ŵakukulupilila ŵaŵaŵechetaga Chigiliki ni aŵala ŵaŵaŵechetaga Chiebulania. Aŵala
ŵaŵaŵechetaga Chigiliki ŵanyinyitaga kuti achakongwe ŵa Chigiliki ŵaŵawililwe ni
achiŵankwawo, ŵaliŵalikwe kwagaŵila yakulya moŵa gose. 2 Nipele, achinduna likumi

ni ŵaŴili ŵala ŵauŴilasile mpingo wose wa ŵakulijiganya nikuti, “Ngaikuŵajilwa kuti tuleche kulalichila liloŴe lya Akunnungu kuti tuŴeje ŵagaŴanya yakulya. 3 Nipele achalongo achinjetu, mwasagule ŵandu nsano ni ŵaŴili ŵakumanyika kuti ali ni umboni ŵambone, ŵaagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go. 4 Nambo uweji tutulimbichile nkupopela ni kulalichila LiloŴe lya Akunnungu.”

5 Ngani jo jaanonyelesye mpingo wose wa ŵakukulupilila ŵala. Ni ŵaasagwile che Stefano jwagumbele chikulupi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipo ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau jwa ku Antiokia juŵajinjile dini ja Chiyahudi. 6 Ŵaajimiche mmbujo pa achinduna, nombewo ŵapopele ni kwasajichila makono gao.

7 Ni liloŴe lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa ŵakukulupilila wajonjesyeche nnope, ni mpingo wekulungwa wa ŵambopesi ŵaakulupilile Che Yesu.

Che Stefano akukamulwa

8 Akunnungu ŵapele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni ŵapanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji pasikati ja ŵandu. 9 Nambo ŵakopochele ŵandu achisakaga kutenda makani ni che Stefano. Ŵampepe mwa ŵandu wo ŵaliji ŵa nyuumba jimo ja kupopelela jajikuŵilanjikwa, “Nyuumba ja kupopelela ŵandu Hulu,” ni ŵandu wo ŵatyochelaga ku Kulene ni ku Alekisandilia ni ŵane kutyochela ku Kilikia ni ku Asia. 10 Nambo Mbumu jwa Akunnungu ŵampele che Stefano lunda, kwa yele nganakombolanga kumpunda paŵaŴechetaga. 11 Nipele ŵaonjile ŵandu ŵampepe aŴechete kuti, “Twampilikene che Stefano achiŴechetaga maloŴe ga kwatukana che Musa ni Akunnungu.” 12 Kwanti yeleyi, ŵaachisisye ŵandu ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. Nipele, ŵankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekulu. 13 Ni ŵajimiche ŵaumboni ŵa unami ŵaŴatite, “Mundu ju ngaakuleka ng'o kujichembulusya Nyuumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulusya Malajisyo. 14 PakuŵaŴa twampilikene achiŴechetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyuumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisyoŴelo chiŴatupele che Musa.” 15 Wose ŵaŴaliji pa Nkungulu ŵankolondolele che Stefano, ŵambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwinani.

7

Kulalichila ku che Stefano

1 Nipele, Jwambopesi Jwankulu ŵambusisye che Stefano, “Ana yelei ni iyoyo?” 2 Che Stefano nombe ŵaajanjile, “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile! Akunnungu Ŵakulu ŵaakopochele atati ŵetu che Iblahimu paŵaliji ku Mesopotamia akanaŴe kwaula kukutama ku Halani. 3 Akunnungu ŵansalile che Iblahimu, ‘Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche ŵandu ŵa lukosyo lwenu, njaule kuchilambo chatinganlanjile cho.’ 4 Nipele, che Iblahimu ŵasamile chilambo cha Ŵakalidayo, ŵajawile kukutama ku Halani. PaŴawile atatigwe, Akunnungu ŵansamisye sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga ŵanyamwe sambano jino. 5 Akunnungu nganiŵapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiŴe chao, nambo ŵannanjile kwapa chilambo chi chiŴe chakwe nsyene ni cha uŴelesi wakwe, namuno katema ko ŵaliji akanaŴe kola mwanache. 6 Akunnungu ŵansalile yeleyi, ‘UŴelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chachatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne. 7 Nambo Akunnungu akuti, uneji chinjalamula ŵandu ŵa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjakoposya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopele.’ 8 Ni Akunnungu ŵatesile malangano ni che Iblahimu ga kuumbala gaŴe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu ŵambumbesye che

Isaka mwanagwe pa lyuŵa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe ŵambumbesye che Yakobo mwanagwe, ni che Yakobo nombe ŵaatesile iyoyo peyo achambuje ŵetu likumi ni ŵaŵili ŵala.

9 "Aŵala achambuje ŵetu ŵankolele wiu che Yusufu, ni ŵansyumisye aŵe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu ŵaliji pamo nawo, 10 ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu ŵampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao ŵammisile che Yusufu kuŵa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose ŵaali mu nyuumba jao ja chimwenye. 11 Nipele kwatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni ŵandu ŵalasile kwannope ligongo lya sala. Achambuje ŵetu nganakombola kuchipata chakulya chachilichose. 12 Nipele, che Yakobo paŵapilikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, ŵaalajisye achiŵanagwe, yaani achatati ŵetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko. 13 Ni pa ulendo wao waŵili, che Yusufu ŵalikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili ŵalumanyilile lukosyo lu che Yusufu. 14 Ni che Yusufu ŵaalajisye ŵandu kukwaŵilanga che Yakobo atatigwe ni achalongo achinjakwe wose, ŵandu sabini na mbili aichanje ku Misili. 15 Che Yakobo ŵajawile ku Misili, kweleko ni kuŵawilile pamo ni achambuje ŵetu. 16 Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liŵasumile che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe."

17 "Nambo pikaiche katema ka chilanga chiŵalumbile Akunnungu ku che Iblahimu, ŵandu ŵala ŵatupile ni konjecheka kwa nnope ku Misili kula. 18 Nipele ŵajimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganammanyilila che Yusufu. 19 Mwenye jo ŵaatesile yangalumbana ni kwaonela achambuje ŵetu kwa kwakanganichisya akaajase achiŵana ŵao achanandi kuti nganasaka akole umi. 20 Katema ko che Musa ŵapagwile, nombejo ŵaliji jwambone paujo pa Akunnungu. Ŵalelitwe pa musi pa atatigwe kwa miesi jitatu, 21 ni paŵalepele kungosa mwakupunda mu nyuumba ŵankopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili ŵanjigele ni kunlela mpela mwanagwe nsyene. 22 Che Musa ŵajigenywe indu ya lunda lwa Ŵamisili nombejo ŵaliji jwakulimbangana kwa maloŵe ni masengo.

23 "Paŵaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe wasachile kwajimajimila achinjakwe Ŵaisilaeli kukulola indu iŵapanganyichiswaga. 24 Kweleko ŵambweni Mmisili jumo achimpanganyichisyaga yangalumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, ŵapokasisye, ni che Musa kwakwauchisya ŵambuleje Mmisili jula. 25 Ŵaganisisye kuti achalongo achinjakwe Ŵaisilaeli akaimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila. 26 Malaŵi jakwe, ŵaweni Ŵaisilaeli ŵaŵili ali nkuputana achinsyene pe, ni ŵalinjile kwajilanya achitiji; 'Ŵanyamwe ndi ŵa lukosyo lumo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?' 27 Nambo jwejula juŵamputaga njakwe jula ŵantutile pambali che Musa ni kunsalila, 'Ana ŵaani ŵambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji? 28 Ana nkusaka kumulaga mpela imwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?' 29 Che Musa paŵagapilikene maloŵe go ŵatisile, ŵatemi ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko ŵaŵelechele ŵanache ŵaŵili ŵachilume.

30 "Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelaga mooto kwipululu kula pachiŵandi ni Litumbi lya Sinai. 31 Che Musa ŵachisimonjile nnope chichaoneche cho, ŵasejelele pachiŵandi kukulolechesya uchenene, nambo ŵapilikene liloŵe lya Ambuje lilinkuti, 32 'Uneji ndili Akunnungu ŵa achambuje ŵenu, Akunnungu ŵa che Iblahimu ni ŵa che Isaka ni ŵa che Yakobo!' Che Musa ŵatetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni. 33 Ambuje ŵansalile, 'Mmuule italawanda yenu pakuŵa pelepo panjimi pali papaswela. 34 Naiweni yangalumbana yakwapanganyichisya ŵandu ŵangu ŵakutama ku Misili.

Mbilikene kulilasika kwao none ndulwiche kukwakulupusya, ni sambano chinantume
ku Misili.'
35 "Che Musa aju ni jwejula juŵankanile Ŵaisilaeli paŵansalile, 'Ana ŵaani ŵambisile
mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?' Kwa litala lya julajula ka-
tumetume jwa kwinani juŵankopochele che Musa mu chisukutu chichakolelaga mooto,
Akunnungu ŵantumile che Musa wo aŵe chilongola ni nkulupusyo. 36 Jwelejo ni
juŵaalongwesye ŵandu akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimon-
jeka mu chilambo cha ku Misili ni mu bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka
alobaini. 37 Che Musa ni juŵaasalile Ŵaisilaeli, 'Akunnungu chanjimuchisye jwakulon-
dola mpela uneji kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.' 38 Ŵaisilaeli
paŵasongangene mwipululu mula, che Musa ŵaliji kweleko pamo ni achambuje ŵetu
ni katumetume jwa kwinani juŵaŵechete najo mu Litumbi lya Sinai. Jweleju ni
juŵagapochele maloŵe gagakwikanawo umi kutupa uweji.
39 "Nambo achambuje ŵetu nganasakanga kumpilikanila che Musa, ŵantutile pam-
bali ni ŵasachile mmitima jao kuujila ku Misili. 40 Ŵansalile che Haluni, 'Ntupan-
ganyichisye achiminungu jati tujipopelele ni jitulongosye mwitala, pakuŵa che Musa
juŵatulongwesye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila chichasimene!' 41 Katema ko
ŵapanganyisye chinyago cha ng'ombe ja mwana, ni ŵatasile mbopesi kwa chinyago
ni kuchijangalila chindu chichaliji masengo ga makono gao achinsyene. 42 Nambo
Akunnungu ŵatyosile pa ŵanyawo, ŵaalesile asipopele ndondwa sya kwiunde, mpela
yaitite pakulembekwa mchitabu cha ŵakulondola ŵa Akunnungu,
'Ŵanyamwe ŵandu ŵa chilambo cha ku Isilaeli!
Ana ŵanyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka
kwa yaka alobaini mwipululu mula?
43 Ŵanyamwe mwalijigele lisakasa lya nnungu jwenu Moleki,
ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani.
Inyago imwaipanganyisye ni iyoyo imwaipopele.
Kwa ligongo lyo chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babeli!'
44 Achambuje ŵenu ŵakwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunnungu ali
mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolochekwe mpela Akunnungu iŵatite pak-
wasalila che Musa akolosye, chisau ni achila chiŵachiweni. 45 Nipele achambuje ŵetu
ŵapochelangene achinsyene pe mpaka katema ka che Yoshua, paŵachipatile chilambo
chi kutyochela kwa ŵandu ŵaŵaŵinjikwe ni Akunnungu paujo pao. Lyatemi pelepo
mpaka katema ka che Daudi. 46 Che Daudi ŵanonyelwe ni Akunnungu nombe che
Daudi ŵaŵendile Akunnungu ŵaataŵile nyuumba ŵele ŵaali Akunnungu ŵa che Yakobo.
47 Nambo che Selemani ni juŵantaŵile Akunnungu nyuumba."
48 "Natamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagataŵikwe ni ŵandu,
mpela yakuti jwakulondola jwa Akunnungu,
49 Ambuje akuti, 'Kwinani kuli chitengu changu cha umwenye
ni chilambo chili pakuŵichila makongolo gangu.
Nyuumba jati uli jichimundaŵile une,
ni liuto chi pachimbumulile?
50 Ana ngaŵa uneji jumbanganyisye yelei yose?' "
51 Che Stefano ŵapundile kuŵecheta, "Ŵakukanila achakulungwa ŵanyamwe! Mitima ni
mawiwi genu gali mpela ga ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Ŵanyamwe nli mpela
achambuje ŵenu, moŵa gose nkukanilana ni Mbumu jwa Akunnungu. 52 Ana jwapi
mwa ŵakulondola jwangananlagasya achambuje ŵenu? Ŵaauleje ŵelewo ŵaŵalajiswe
kalakala ni Akunnungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sam-
bano ŵanyamwe mungalawiche ni kumbulaga. 53 Ŵanyamwe mwagapochele Malajisyo

ga Akunnungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume ŵa kwinani, nambo nganingakamulichisya."

Che Stefano akuulajikwa

54 Achakulu ŵa Nkungulu paŵagapilikene maloŵe go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno. 55 Nambo che Stefano ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, ŵalolite kwinani, ŵauweni ukulu wa Akunnungu ni Che Yesu ali ajimi kundyo kwa Akunnungu. 56 Ni ŵatite, "Nnole! Ngukuwona kwinani kwakuugule ni Mwana jwa Mundu ajimi kundyo kwa Akunnungu."

57 Pelepo ŵandu wose ŵaŴaliji pa Nkungulu ula ŵagumisile kwa liloŵe lyekulungwa ni kusiŴila mawiwi ni makono gao. Nipele ŵanguluchile ŵanawose kwana kamo, 58 Ni ŵankopwesye mmusi ni kumponya maganga. Ŵaumboni ŵala ŵaŴisile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose. 59 PaŴapundile kwaponya maganga, che Stefano ŵapopele achitiji, "Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbumu jangu!" 60 ŴatindiŴele ni ŵanyanyisye achitiji, "Ambuje nkaaŴalanjila sambi si." PaŴaŴechete yeleyo ŵajasiche. Ni che Sauli ŵakundile kuti che Stefano akuŴajilwa kuulajikwa.

8

Che Sauli akwalagasya ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

1 Lyuŵa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Yelusalemu. Ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose ŵapwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akaŵe achinduna pe. 2 Ŵandu ŵakwajogopa Akunnungu ŵansichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa.

3 Nambo che Sauli ŵalinjile kuuwesesya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ŵajawile mu nyuumba jajili jose ni kwakoposya paasa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwaŴika mu nyuumba jakutaŴilwa.

Che Filipo akulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Samalia

4 AŴala ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵaŴapwilingene ŵajesilejesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone. 5 Che Filipo nombe ŵajinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa ŵandu ŵakutama pelepo. 6 Mpingo wa ŵandu paŴagapilikene maloŵe gaŴaŴechete che Filipo ni kwiwona imanyisyo iŴaitesile, wose ŵaapilikanichisye kwa uchenene. 7 PakuŴa ŵandu ŵajinji ŵaŴakwete masoka, gakopweche gachigumilaga kwa liloŵe lyekulungwa. Ni sooni ŵandu ŵajinji ŵaŴatatele iŴalo ni ŵaŴalemele ŵalamiswe. 8 Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo.

9 Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juŴatendaga usaŴi mmusi mo kwa moŴa gamajinji ni kwasimosya ŵandu ŵa ku Samalia, achilitendaga kuti jwelejo ali jwankulu. 10 Ŵandu wose chitandile jwannandi kwichila jwankulungwa ŵampilikene jwelejo ni kuti, "Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukuŴilanjikwa 'Ukombole Weukulungwa.' " 11 Ŵampilikanichisye jwelejo pakuŴa ŵaasimosisye kwa moŴa gamajinji kwa usaŴi wakwe. 12 Nambo paŴaukulupilile utenga u che Filipo nkati Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, ŵabatiswe achalume ni achakongwe. 13 Che Simoni nombejo ŵakulupilile, ni paŴabatiswe, ŵajesile ni che Filipo, ŵasimosile paŴaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka iyatendekwe.

14 Achinduna ŵaŴaliji ku Yelusalemu paŴapilikene kuti ŵandu ŵa ku Samalia nombewo ajitichisye Liloŵe lya Akunnungu, ŵaatumile che Petulo ni che Yohana kukwao. 15 Che Petulo ni che Yohana paŴaiche kweleko ŵaapopelele ŵakukulupilila ŵala kuti ampochele Mbumu jwa Akunnungu, 16 pakuŴa Mbumu jwa Akunnungu ŵaliji akanantuluchile mundu jwalijose mwa ŵanyawo, nambo ŵagambile kubatiswa pe kwa

liina lya Ambuje Che Yesu. 17 Nipele, che Petulo ni che Yohana ŵaasajichile makono
gao ŵakukulupilila wala, ni ŵapochele Mbumu jwa Akunnungu. 18 Pelepo che Simoni
paŵaimanyi kuti ŵandu akupegwa Mbumu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono
ga achinduna, ŵasachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana 19 achitiji, "Mumbeje
none jwakwe ukombole wo kuti mundu jwalijose juchingansajichile makono am-
pochele Mbumu jwa Akunnungu."
20 Nambo che Petulo ŵansalile, "Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu,
pakuŵa nkuganisya kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunnungu kwa mbiya!
21 Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuŵa ntima wenu
nganiuŵa wambone paujo pa Akunnungu. 22 Kwapele nleche ungalumbana wenu wu,
ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambi sya kuganisya yeleyo.
23 Pakuŵa ngummona mgumbele ligogo ni sooni ntaŵikwe ni sambi!" 24 Che Simoni
ŵajanjile, "Ngummenda mwanya mumbopelele kwa Ambuje ganaiche kuumbata ga-
galigose mwa gelego gansasile go."
25 Che Petulo ni che Yohana paŵamalisisye kuŵalanga umboni ni kulalichila LiloŵE lya
Ambuje, ŵaujile ku Yelusalemu. Paŵaujagaŵaalalichile ŵandu Ngani Jambone mmisinda
jejinji ja ku Samalia.

Che Filipo akumbatisya chilongola jumo jwa ku Esiopia

26 Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵansalile che Filipo, "NliŵIche chile njaule
kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwaula
ku Gaza." 27 Nipele, che Filipo ŵaliŵisile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwal-
iji ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye
jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo ŵatamaga liuli. Jwelejo ŵajawile ku Yelusalemu
kukwapopela Akunnungu, ni katema ko ŵaliji nkuuja ali akwesile mutuka ja kuk-
wekwelemya. 28 Paŵaujagaŵatemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che
Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. 29 Nipele, Mbumu jwa Akunnungu ŵansalile
che Filipo, "Mmandichile mutuka jo ni kulongana najo." 30 Che Filipo ŵautwiche ni
kujiŵandichila mutuka jila, ŵampilikene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya
jwakulondola jwa Akunnungu. Pelepo che Filipo ŵammusisye, "Ana nkuimanyilila
uchenene inkusyoma yo?" 31 Mundu jo ŵanjanjile, "Ana chingombole uli kuimanyilila
pangali mundu jwakundagulila?" Pelepo ŵanchondelele che Filipo kuti akwele mu
mutuka ni kutama pamo nawo. 32 Ni liunjili lya Malembelo ga Akunnungu liŵaliji
nkusyoma ni ali,

"Ŵaliŵi mpela ngondolo jiŵajijausyaga kukujisinga,
ŵamyalele mpela mwanangondolo pakunkata manyunya,
Nombewo nganaŵecheta chachili chose.
33 Ŵachembulwisyeŵa ni kwaonela.
Ngapagwa juchakombole kuŵecheta yankati uŵelesi wakwe,
pakuŵa umi wakwe ujigalikwe kutyochela pachilambo."

34 Mundu jwa ku Esiopia jo ŵansalile che Filipo, "Choonde musalile, jwakulondola
jwa Akunnungu ju akuŵecheta yankati ŵaani? Ana akuŵecheta yankati nsyene pane
mundu jwine?" 35 Nipele, che Filipo ŵatandilile pelepo pa Malembelo ga Akunnungu
ŵansalile Ngani Jambone ji Che Yesu. 36 Paŵaliŵiliŵela ni ulendo wo, ŵaiche pagali
meesi, ni juŵatamaga liuli jula ŵatite, "Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili
chose chakuunekasya une ninabatiswe?" 37 Che Filipo ŵatite, "Mwakulupililaga ni
ntima wenu wose nkukombola kubatiswa." Nombejo ŵatite, "Elo ngukulupilila kuti
Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu." 38 Mundu jula ŵalamwile mutuka jijime,
ni ŵanawose ŵaŵili ŵatulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipo ŵambatisye mundu jula.
39 Paŵakopwechemmeesi papopo Mbumu jwa Ambuje ŵanjigele che Filipo ni mundu

jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipo, nambo ŵajendelechele ni ulendo achisengwaga. 40 Nambo che Filipo ŵalisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni paŵapitaga ŵaalalichile ŵandu Ngani Jambone mmisi jose mpaka ŵaiche ku Kaisalia.

9

Che Sauli akunkulupilila Kilisito (Masengo 22:6-16; 26:12-18)

1 Katema ko che Sauli ŵapundile kwajogoya nnope ŵakwakuya Ambuje kuti chiŵaulaje. Ŵajawile kwa Jwambopesi Jwankulu, 2 kukuŵenda ŵaape chikalata chakwamanyisya mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, ŵaasimanaga kweleko ŵandu ŵakulikuya Litala lya Ambuje, achalume atamuno achakongwe ŵakamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu.

3 Nambo che Sauli paŵaliji mwitala pachiŵandi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwinani lwalanguchisye mbande syose. 4 Ŵagwile paasi ni kupilikana liloŵe lichasalilaga, "Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?" 5 Che Sauli nombe ŵausisye, "Ambuje, ana ŵaani alakwe?" Ni liloŵe lyo lyajanjile, "Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya. 6 Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikummajila kuchipanganya." 7 Ni ŵandu ŵaŵaliji pamo nawo mu ulendo ŵala, ŵajimi ali jii, ŵapilikanaga liloŵe lyo nambo nganammona mundu. 8 Che Sauli ŵajimi, nambo paŵatatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele ŵandu ŵaŵalongene nawo ŵala ŵankamwile nkono ni kunnongosya mpaka ku Damesiki. 9 Che Sauli ŵatemi moŵa gatatu pangalola, ni nganalya natamuno kung'wa chachili chose.

10 Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina lyakwe che Anania. Ambuje ŵammilasile mu yakwiwona, "Che Anania!" Che Anania ŵajitiche, "Une ndili pelepa Ambuje." 11 Ambuje ŵansalile, "Njimuche njaule ku litala lyalikuŵilanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisye mu nyuumba ji che Yuda mundu liina lyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela, 12 nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina lyakwe che Anania achijinjilaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni." 13 Nambo che Anania ŵajanjile, "Ambuje, mbilikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa ŵandu ŵajinji, mbilikene yangalumbana iŵaapanganyichisye ŵaswela ŵenu ku Yelusalemu kula. 14 Ni apano aiche ali ni ulamusi kutyochela kwa achakulu ŵambopesi, ŵakamule ŵandu wose ŵakunkulupilila mmwe Che Yesu." 15 Nambo Ambuje ŵansalile che Anania, "Njauleje pe, pakuŵa naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni kwa mamwenye ni kwa Ŵaisilaeli nombe. 16 Uneji nansyene chinaalosye indu yekulungwa ichaŵajilwe kulagaswa nayo kwaligongo lyangu."

17 Nipele, che Anania ŵajawile ni kwinjila mu nyuumba jo. Ŵaasajichile makono che Sauli ni kuti, "Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu juŵakukopochele pamwaliji mwitala kwika apano, andumile kuti nkombole kulola sooni ni kugumbaswa Mbumu jwa Akunnungu." 18 Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli indu mpela ikalaŵesya ni ŵakombwele kulola sooni. Ni ŵajimwiche ni kubatiswa. 19 Nipele ŵalile chakulya ni kukola machili sooni.

Che Sauli akwalalichila ŵandu Ngani Jambone ku Damesiki

Che Sauli ŵatemi pamo ni ŵakulijiganya ŵa Che Yesu kwa moŵa kanandi ku Damesiki kula. 20 Papopo ŵatandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Ŵayahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. 21 Ŵandu wose ŵaŵampilikene ŵasimosile ni kuti, "Ana jweleju ngaŵa julajula jwaŵauleje aŵala ŵaŵankulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni ŵaiche akuno kuti ŵakamule ŵanyawo ni kwajausya kwa achakulu ŵambopesi!"

22 Che Sauli ŵapundile kukola machili, ni kwasimosya Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki iŵatite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito. 23 Pagapite moŵa gamajinji, Ŵayahudi ŵajilene ni kusosa itajile pakwaulaga che Sauli. 24 Nambo che Sauli ŵapilikene ngani jo. Nipele ŵandu ŵaliji nkwajuŵilila mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti ŵaulaje. 25 Nambo chilo chimo ŵakulijiganya ŵakwe ŵanjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowo pa likumba lya musi ni kunselelesya mpaka paasi.

Che Sauli akuujila ku Yelusalemu

26 Che Sauli paŵaiche ku Yelusalemu ŵasachile kuliwanganya ni ŵakulijiganya ŵane ŵala. Nambo wose ŵanjogwepe, nganakulupilila kuti che Sauli ŵaliji jwakulijiganya njao. 27 Nipele che Banaba ŵanjigele che Sauli ni kunjausya kwa achinduna, ni kwasalila yankati che Sauli iŵatite pakwawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukunguluka nawo, ni iŵatite pakwalalichila ŵandu ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Damesiki kula. 28 Nipele che Sauli ŵatemi pamo nawo, ni ŵajesile mu Yelusalemu mose achilalichilaga ŵandu Liloŵe lya Ambuje pangali lipamba. 29 Ni sooni ŵakungulwiche ni kukanilana ni Ŵayahudi ŵakuŵecheta Chigiliki, nambo ŵanyawo ŵasachile kummulaga. 30 Ŵakukulupilila ŵala paŵaimanyilile yeleyo, ŵanjigele che Sauli ni kunjausya ku Kaisalia, ni ŵannesile kweleko kuti ajaule ku Taso.

31 Katema ko mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵala ŵakwete chitendewele ku Yudea kose ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbumu jwa Akunnungu ŵapele machili ni ŵajonjesyeche ni ŵatemi kwa kwajogopa Ambuje.

Che Ainea akulamiswa

32 Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose, ŵaiche sooni kwa ŵakukulupilila ŵakutama ku Luda. 33 Ŵansimene kweleko mundu jwakuŵilanjikwa che Ainea, juŵagonile pa chindanda kwa yaka nsano ni itatu pakuŵa ŵatatele. 34 Nipele, che Petulo ŵansalile, “Che Ainea, Che Yesu Kilisito akunnamisya. Njimuche, ntandiche chindanda chenu.” Papopo che Ainea ŵajimwiche. 35 Ŵandu wose ŵaŵatemi ku Luda ni ku Shaloni ŵambweni che Ainea, ni wose ŵankulupilile Ambuje.

Che Doka akulamiswa

36 Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina lyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju ŵapanganyaga yambone ni kwakamuchisya ŵakulaga moŵa gose. 37 Moŵa gala ŵalwasile ni ŵajasiche. Ŵandu ŵagajojesye malilo gakwe ni ŵagaŵisile mu chuumba cha mwinani. 38 Ku Yopa nganikutalikangana ni ku Luda, nipele ŵakulijiganya paŵapilikene kuti che Petulo ali ku Luda, ŵalajisye ŵandu ŵaŵili kukwao ni kwachondelela kuti, “Nnyiche chitema pe kukwetu.” 39 Nipele, che Petulo ŵalongene nawo. Paŵaiche, ŵanlongwesye ku chuumba cha mwinani. Kweleko ŵaŵililwe ni achiŵankwawo wose ŵansyungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iŵaipanganyisye che Doka akanaŵe kwasika. 40 Che Petulo ŵaakopwesye paasa wose, ŵatindiŵele ni kupopela. Nipele, ŵagagalauchile malilo gala ni kuti, “Che Tabisa njimuche.” Nombejo ŵatatanukwile meeso gao, ni paŵaweni che Petulo ŵajimwiche ni kutama. 41 Che Petulo ŵankamwile nkono ni kunjimika, ni ŵaaŵilasile ŵandu ŵakukulupilila ni ŵaŵililwe ni achiŵankwawo ŵala, ŵapele ali jwanjumi. 42 Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni ŵandu ŵajinji ŵaakulupilile Ambuje. 43 Che Petulo ŵalonjele ku Yopa kula moŵa gampepe, achitamaga mu nyuumba ja mundu jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10

Che Petulo akwajimajimila che Konolio

1 Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa
ŵangondo mia moja waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Italia.” 2 Jweleju pamo ni ŵaali mu
nyuumba jao wose ŵajogopaga Akunnungu, nombejo ŵakamwisye ŵakulaga ni kupopela
moŵa gose. 3 Mpela saa tisa ja muusi ŵammweni pangasisika katumetume jwa kwinani
jwa Akunnungu mu yakwiwona achaichililaga ni kwasalila, “Che Konolio!” 4 Che
Konolio ŵankolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kummusya, “Kwana chichi
Ambuje?” Katumetume jo ŵanjanjile che Konolio, “Akunnungu apochele mapopelo
ni sadaka syenu kwa ŵakulaga, ni sooni ngasanliŵalila kose. 5 Sambano, mwalajisye
ŵandu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che
Petulo. 6 Jwelejo akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyuumba jakwe
jili mungulugulu mbwani.” 7 Ajula katumetume jwa kwinani jwaŵechete maloŵe
go paŵatyosile, che Konolio ŵaaŵilasile ŵakutumichila ŵakwe ŵaŵili pamo ni jumo jwa
ŵangondo ŵakwe juŵantumichilaga, juŵaliji jwakwajogopa Akunnungu, 8 Ŵaasalile yose
iyakopochele, ni kwalajisya ku Yopa.

9 Malaŵi jakwe lyuŵa lili pa ntwe, ŵandu ŵatatu wo ali chiŵela mu ulendo,
achiŵandichilaga ku Yopa che Petulo ŵakwesile penani pa nyuumba kukupopela.
10 Ni jakwete sala, ŵasachile chakulya. Paŵankulumichisyaga chakulya, ŵaiweni yak-
wiwona. 11 Ni ŵakuweni kwinani kweugule ni chindu chisau shuka jejikulungwa
jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chili nkutuluswa. 12 Mwelemo mwaliji
mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni ya
kwiunde. 13 Nipele, ŵalipilikene liloŵe lichasalilaga, “Che Petulo njimuche, nsikite nlye.”
14 Nambo che Petulo ŵajanjile, “Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose
chekanye kuligwa atamuno chakusakala.”

15 Liloŵe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, “Indu yaiswejesye Akunnungu
nkaiŵilanga yakusakala!” 16 Chelechi chakwasalila che Petulo nsikite nlye ŵasalilwe
katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwinani.

17 Che Petulo paŵaliji nkusimonga nkati malumbo ga yakwiwona yaiweni yo, ŵandu
ŵaŵalajiswe ni che Konolio ŵala, ali amasile kuuchilichisya, ŵaiche pa nyuumba ji che
Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango, 18 ni ŵapoposile ni kuusya, “Ana
mwelemu kwana jwannendo jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo?”

19 Ni che Petulo paŵaliji nkuganisya yankati yakwiwona ila. Papopo Mbumu jwa
Akunnungu ŵasalile, “Che Simoni, Kwana ŵandu ŵatatu pelepa akunsosa. 20 Ntuluche
chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuŵa une ni junaatumile.”
21 Nipele, che Petulo ŵatulwiche ni kwasalila ŵandu wo, “Uneji ndili jwelejo junkunsosa.
Ana nkusosa chichi pelepa?” 22 Ŵanyawo ŵanjanjile, “Atutumile che Konolio jwankulu
jwa ŵangondo, mundu jwakuŵalanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu
ni kuchimbichikwa ni Ŵayahudi wose. Ŵasalilwe ni katumetume jwa kwinani kuti
ambilanje alakwe kumangwakwe kuti apilikanile chinkusaka kuŵecheta.” 23 Che Petulo
ŵaaŵilasile ajinjilanje nkati, ŵapele pagona.

Malaŵi jakwe, che Petulo ŵatandite ulendo pamo ni ŵanyawo, ni ŵandu ŵane
ŵakwakulupilila Che Yesu ŵa ku Yopa ŵalongene nawo. 24 Lyuŵa lyaaŵili lyakwe ŵaiche ku
Kaisalia, kweleko che Konolio ŵaalaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe,
ni ŵaliji nkwalindilila ŵanyawo. 25 Nipele che Petulo paŵajinjilaga nkati, che Konolio
ŵakopweche paasa kukwachingamila, ŵatindiŵele paujo pa che Petulo ni kwakotamila.
26 Nambo che Petulo ŵanjimiche ni kunsalila, “Njime pakuŵa none jwakwe ndili mundu
mpela alakwe.” 27 Che Petulo ŵapundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati
ni ŵasimene ŵandu ŵajinji asongangene. 28 Che Petulo ŵaasalile, “Ŵanyamwe mwachin-
syene nkumanyilila kuti malajisyo ga dini jetu ja Chiyahudi gakutukanya kukamulan-
gana atamuno kwajimajimila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Nambo Akunnungu aamany-

isye uneji kuti ninanganichisye mundu jwalijose kuti ali jwangaswejeswa atamuno
jwakusakala. 29 Kwa ligongo lyo pamumilasile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya
kwaligongo chi mumilasile?" 30 Che Konolio ŵajanjile, "Gapite moŵa gatatu mpela saa
jijiji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyuumba jangu. Chisisimuchile nammweni mundu
jwawasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangu, 31 ni ŵatite, 'Che Konolio! Akunnungu
akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele ŵakulaga. 32 Nipele
muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akum-
milanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyuumba
jakwe jili mungulugulu mbwani.' 33 Nipele, chitema pe naatumile ŵandu kukwenu,
nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tuli paujo pa Akunnungu,
kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala."

Che Petulo akwalalichila ŵandu

34 Pelepo che Petulo ŵatandite kuŵecheta achitiji, "Sambano ngumanyilila kuti isyene
Akunnungu nganakola lusagu. 35 Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwak-
wajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo.
36 Ŵanyamwe nkuumanyilila utenga uŵaupeleche Akunnungu kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli,
achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikanawo chitendewele kwa litala li Che Yesu
Kilisito, ŵaali Ambuje ŵa wose. 37 Ŵanyamwe nkulimanyilila alila lilyatyochele mchil-
ambo chose cha Ŵayahudi, chitandile ku Galilaya, che Yohana paŵamasile kulalichila
utenga wa ubatiso. 38 Nkumanyilila iŵatite Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa
ku Nasaleti kwa kwatuluchisya Mbumu jwa Akunnungu ni machili. Pakuŵa Akun-
nungu ŵaliji pamo nawo, nipele ŵaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga
yambone ni kwalamya wose ŵaŵakamwilwe ni Ibilisi. 39 Noweji tuli ŵaumboni wa yose
iŵatesile mmusi wa Ŵayahudi ni mu Yelusalemu. Ŵambuleje kwa kwaŵamba pansalaba,
40 nambo Akunnungu ŵansyusisye pa lyuŵa lyaatatu ni kwatenda awoneche panga-
sisika. 41 Nganawoneka kwa ŵandu wose, nambo kwa aŵala ŵaumboni ŵaŵasagwile
Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung'wa pamo nawo, paŵamasile kusyuka. 42 Ni
ŵatulajisye tulalichile Ngani Jambone kwa ŵandu wose ni kuŵalanga umboni kuti Che
Yesu ni ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kuti ŵaalamule ŵajumi ni ŵawe. 43 Ŵakulondola
ŵa Akunnungu wose ŵasasile umboni nkati ŵelewo kuti mu liina lyao, jwalijose jwak-
wakulupilila chalecheleswe sambi syakwe syose."

Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe akumpochela Mbumu jwa Akunnungu

44 Che Petulo paŵaŵechetaga maloŵe go, Mbumu jwa Akunnungu ŵatuluchile
ŵanawose ŵaŵaupilikanilaga utenga wao. 45 Ni Ŵayahudi ŵaŵakulupilile ŵaŵapechesye
che Petulo kutyochela ku Yopa ŵala ŵasimosile kuwona kuti Akunnungu ŵatuluchisye
ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 46 Pakuŵa ŵaapilikene
achiŵechetaga iŵecheto yakusimosya paŵakusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo ŵatite,
47 "Ŵandu ŵa apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochela. Ana
kwana mundu jwalijose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?" 48 Nipele,
ŵalamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu Kilisito. Nipele ŵandu ŵala ŵaachondelele
che Petulo kuti atame nawo moŵa gampepe.

11

Maloŵe ga che Petulo kwa ŵakukulupilila ku Yelusalemu

1 Achinduna ni ŵandu ŵane ŵakunkulupilila Che Yesu ŵaŵatemi ku Yudea ŵapilikene
kuti ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe apochele Liloŵe lya Akunnungu. 2 Nipele, che
Petulo paŵausile ku Yelusalemu, aŵala Ŵayahudi ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵaŵaumbele,

ŵaalalatile, 3 achitiji, “Mmwejo mwajawile kukutama ni ŵandu ŵangaumbala ni kulya nawo!” 4 Pelepo che Petulo ŵatandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti.

5 “Lyuŵa limo naliji nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiweni chindu mpela shuka jajikulungwa jili jeŵambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutuluswa kutyochela kwinani, ni kwika panaliji une. 6 Nalingulile uchenene nkati, naiweni inyama ya kulangwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama yaikukwaŵa ni ijuni. 7 Nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Petulo njime, nsikite ndye.’ 8 Ni uneji najanjile, ‘Ngwamba, Ambuje, pakuŵa chindu chachili chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinjile ng'o pakang'wa pangu.’ 9 Nambo liloŵe lila lyapikaniche kaaŵili kutyochela kwinani lichitiji, ‘Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkaiŵilanga yakusakala.’ 10 Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose yanyakulikwe sooni kwinani. 11 Pangakaŵa, ŵandu ŵatatu ŵaŵalajiswe kukwangu kutyochela ku Kaisalia ŵaiche pa nyuumba jinatamaga. 12 Mbumu Jwanswela ŵasalile longane nawo pangali lipamba. Ni ŵanyaŵa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kweleko twajinjile mu nyuumba ji che Konolio. 13 Che Konolio ŵatusalile iŵatite pakummona katumetume jwa kwinani juŵajimi mu nyuumba jakwe ni kunsalila, ‘Muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akuŵilanjikwa che Petulo. 14 Ŵelewo chaachinsalila maloŵe, ganti chigankulupusye mmwejo ni ŵandu ŵaali mu nyuumba jenu wose.’ 15 Panatandite kuŵecheta, Mbumu jwa Akunnungu ŵaatuluchile mpela yatite pakututuluchila uweji kundanda. 16 Pelepo nagakumbuchile maloŵe ga Ambuje paŵatite, ‘Che Yohana ŵabatisye kwa meesi, nambo ŵanyamwe chimbatiswe kwa Mbumu jwa Akunnungu.’ 17 Nipele iŵaga Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ntuuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji ŵaani naakanile Akunnungu?” 18 Paŵapilikeneyeleyo, ŵalesile makani ni kwakusya Akunnungu achitiji, “Akunnungu ŵapele ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi lipesa lya kuleka sambi, akole umi wa moŵa gose pangali mbesi!”

Ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Antiokia

19 Ligongo lya kulagaswa kukwatandite paŵauleje che Stefano, ŵandu ŵaŵakulupilile Che Yesu ŵala ŵapwilingene. Ŵane ŵajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antiokia achilalichilaga Liloŵe lya Akunnungu kwa Ŵayahudi pe. 20 Nambo ŵapali ŵane ŵa ŵanyawo ŵaŵatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, ŵajawile ku Antiokia ni kwenesya ngani jo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu. 21 Ambuje ŵaalongwesye kwa ukombole wao, ni ŵandu ŵajinji ŵakulupilile ni kwaujilila Ambuje. 22 Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele ŵantumile che Banaba ajaule ku Antiokia. 23 Nombejo paŵaiche kweleko ni kwiwona iŵatite Akunnungu pakwapa upile ŵandu ŵala, ŵasengwile ni kwachisya ŵandu apunde kwakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose. 24 Che Banaba ŵaliji mundu jwambone ni jwagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa ŵandu wajonjesyeche kwa Ambuje. 25 Nipele che Banaba ŵajawile ku Taso kukwasosa che Sauli. 26 Paŵasimeneŵalongene nawo ku Antiokia. Ni wose ŵanaŵaŵili ŵatemi ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito chaka chansima, achiujiganyaga mpingo wekulungwa wa ŵandu. Ku Antiokia ko ni kukwaliji kwaandanda ŵakulijiganya kuŵilanjikwa Ŵakilisito.

27 Ni katema kakoko, ku Antiokia ko ŵaiche ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵampepe kutyochela ku Yelusalemu. 28 Nipele, jumo jwa ŵanyawo liina lyakwe che Agabo ŵajimi ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ŵalondwele kuti, chijityochele sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio. 29 Ŵakulijiganya ŵala, jwalijose malinga ni ukombole wakwe ŵaakamuchisye achinjao

ŵaŴakulupilile Che Yesu ŵaŴatamaga ku Yudea. 30 Nipele, ŵatesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu ŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

12

Ŵakukulupilila akulagaswa nnope

1 Katema kakoko mwenye che Helode, ŵatandite kwalagasya ŵandu ŵampepe wa mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 2 Ni ŵambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga. 3 PaŴaiweni kuti chitendo cho chanonyelesye Ŵayahudi, ŵapundisye, ŵaakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila. 4 PaŴankamwile che Petulo, ŵammisile mu nyuumba jakutaŴilwa ni kwaŴika paasi pa mipingo ncheche ja ŵangondo ncheche ncheche kuti ŵalindilile. Che Helode ŵasachile kwakoposya che Petulo kwa ŵandu pakumala chindimba cha Ŵayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachikuŴilanjikwa Pasaka. 5 Nipele, che Petulo paŴaliji mu nyuumba jakutaŴilwa jila, katema kakoko mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵalimbile kwapopelela kwa Akunnungu kwa mitima jao jose.

Che Petulo akukoposwa mu nyuumba jakutaŴilwa

6 Chilo, likanaŴe kwika lyuŴa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa ŵandu, che Petulo ŵagonile pasikati ja ŵangondo ŵaŴili, ali ataŴikwe ni minyolo jiŴili ni ŵakulindilila ŵaliji nkulindilila pannango wa nyuumba jakutaŴilwa jila. 7 Chisisimuchile, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵajimilile ni lilanguka lyalanguchisye mu chuumba mo. Ni katumetume jo ŵantingenye che Petulo mu mbalati ni kwajimusya achitiji, “Njimuche chitema pe!” Papopo unyolo wawantaŴile mmakono wakutwiche ni kugwa paasi. 8 Katumetume jwa kwinani ŵansalile, “NlitaŴe nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu.” Che Petulo ŵatesile yeleyo ni katumetume jo ŵansalile, “Mmwale likoti lyenu munguye.” 9 Che Petulo ŵankuiye mpaka paasa pa nyuumba jakutaŴilwa, nambo nganamanyililaga kuti yele iyatendekwaga ni katumetume jwa kwinani jo yaliji isyene, ŵaganisisye kuti akwiwona yakwiwona. 10 Ŵapite liuto lyaandanda ni lyaaŴili lya ŵakulindilila, ŵaiche pannango wa chisyano wakwinjilila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo ŵakopweche paasa. Ni ŵaliji nkwenda litala limo ni papopo katumetume jwa kwinani jo ŵannesile che Petulo jikape.

11 Pelepo che Petulo ŵaimanyi iyakopochele ni ŵatite, “Sambano ngumanyilila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jwao jwa kwinani kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iŴailolelaga Ŵayahudi kuti ikopochele.”

12 PaŴaimanyilile yeleyo ŵajawile ku nyuumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwakuŴilanjikwa che Maliko. Mwelemo ŵasongangene ŵandu ŵajinji kupopela. 13 Che Petulo ŵapoposile pannango wa paasa ni ŵaiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupilikanila. 14 Mwali jo paŴalimanyilile lilоŴe li che Petulo, nganaugula nnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo ŵautuchile nkati ni kwasalila kuti che Petulo ali pannango. 15 Ni ŵanyawo ŵansalile mwali jo, “Ntekupungwana!” Nombejo ŵalimbile kuti isyene ali ŵawowo. Ni ŵanyawo ŵansalile, “Jwelejo ali katumetume jwao jwa kwinani.” 16 Ni katema kakoko che Petulo ŵapundile kupoposya pannango. Nipele paŴaugwile nnango ŵambweni, ni kusimonga. 17 Che Petulo ŵagolwesye nkono kuti amyalale, ni kwasalila iŵatite Ambuje pakwakoposya mu nyuumba jakutaŴilwa. Nipele ŵaasalile akaalanjile yelei che Yakobo ni achalongo ŵane ŵakunkulupilila Kilisito, nombejo ŵatyosile ni kwaula kwine.

18 Pakwachele, ŵangondo ŵala ŵapundile kola lipamba lyelikulungwa yankati chichasimene che Petulo. 19 Nipele che Helode ŵatite asosekwe nambo nganiŴaona.

Nipele ŵalamwile kuti ŵaausye ŵangondo ŵala, ni ŵatyosisye lilamulo kuti aulajikwe. Nipele che Helode ŵatyosile ku Yudea, ŵajawile ku Kaisalia ni kutama kukoko kwa moŵa gampepe.

Chiwa chi che Helode

20 Che Helode ŵaatumbilile nnope ŵandu ŵa ku Tilo ni ku Sidoni. Nambo ŵanyawo kwa pamo ŵaajaulile che Helode. Ŵakombwele kusyoŵekana ni che Blasto juŵaliji jwakuchimbichikwa ni jwakulindilila nyuumba ja mwenye, kuti aŵe pamo ni ŵanyawo. Che Blasto ŵaajaulile che Helode ni kwachondelela kuti kuŵe ni chitendewele, pakuŵa chilambo chao chakulupililaga chakulya kutyochela ku chilambo cha mwenye.

21 Pa lyuŵa lilyasagulikwe, che Helode ŵawete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitengu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni ŵandu. 22 Ni ŵandu ŵala ŵanyanyisye achitiji, "Ali lili liloŵe lya nnungu, nganiliŵa lya mundu." 23 Papopo katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵangwisisye che Helode paasi, pakuŵa nganiŵapa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa. 24 Nambo Liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela.

25 Che Banaba ni che Sauli paŵamalisisye masengo ga Akunnungu, ŵanjigele che Yohana jwakuŵilanjikwa che Maliko ni kuuja kutyochela ku Yelusalemu.

13

Che Banaba ni che Sauli akusagulikwa ni kulajiswa

1 Mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Antiokia, ŵapali ŵane ŵaŵaliji ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵakwiganya. Mwa ŵelewo, ŵapali che Banaba ni che Simeoni jwakuŵilanjikwa jwampiliu ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli ni che Manaeni ŵaŵalelitwe pamo ni mwenye che Helode. 2 Nipele, paŵaliji nkupopela kwa Ambuje ni kutaŵa, Mbumu jwa Akunnungu ŵatite, "Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo ganaŵilasile." 3 Nipele, paŵamasile kutaŵa ni kupopela, ŵaasajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane.

Che Banaba ni che Sauli akulalichila Ngani Jambone ku Kupulo

4 Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu ŵatulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko ŵakwesile ngalaŵa mpaka ku chilumba cha Kupulo. 5 Paŵaicheŵ ku Salami, ŵaalalichile ŵandu Liloŵe lya Akunnungu mmajumba ga kupopelela Ŵayahudi, che Yohana Maliko ŵaliji pamo nawo nti jwakwatumichila.

6 Paŵajesilejesileŵ mchilumba chose mpaka ku Pafo, ŵansimene nsaŵi jumo Myahudi, jwakulondola jwa unami liina lyakwe Baliyesu. 7 Jweleju ŵaliji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, mundu juŵaliji ni lunda nnope. Che Selujio Paolo ŵaaŵilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Liloŵe lya Akunnungu. 8 Nambo Elima nsaŵi jo, Elima Mchigiliki malumbo gakwe Jwakukanila, ŵasachile kunsiŵila jwankulu jwa chilumba anaukulupilile Ukilisito. 9 Nipele che Sauli jwakuŵilanjikwa che Paolo, ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, ŵankolondolele Elima, 10 ni kuti, "Mmwe nli mwanache jwa Shetani! Mmwe nli jwammagongo jwa ya usyene yose! Mmwe nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moŵa gose ngankuleka kugalyungasya matala ga goloka ga Ambuje. 11 Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwangalola ni nganliwona lyuŵa kwa katema." Papopo pepo lyannyichilile lipundugulu ni chipi, ni ŵajendajendaga achinsosaga mundu jwakunkamula nkono kuti ŵaalongosye. 12 Jwankulu jwa chilumba jula paŵaiweni iyatendekwe yo, ŵankulupilile Che Yesu, ni ŵagasimosile nnope majiganyo gaŵagapilikene gankati Ambuje.

Che Banaba ni che Paolo akwaula ku Pisidia

13 Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe ŵakwesile ngalaŵa kutyochela ku Pafo ni ŵaichenje ku Pega mmusi wa Pamfilia, nambo che Yohana Maliko ŵaalesile ni kuujila

ku Yelusalemu. 14 Nambo ŵanyawo ŵapelengenye kutyochela ku Pega mpaka ku Pisidia mmusi wa ku Antiokia. Nipele ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila ni kutama.

15 Paŵamasile kusyoma mchitabu cha Malajisyo ni mu itabu ya Ŵakulondola, ilongola ŵa nyuumba ja kupopelela jila ŵalajisye utenga kukwao kuti, “Achalongo achinjetu, iŵaga nkwete maloŵe gagali gose gakwalimbisya mitima ŵandu ŵa, mmechete.” 16 Nipele, che Paolo ŵajimi, ŵajongwele nkono ni kutanda kuŵecheta, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpilikanichisye! 17 Akunnungu ŵa ŵandu Ŵaisilaeli ŵaasagwile achambuje ŵetu, ni kwakusya paŵatamaga kuchilendo ku Misili kula. Ni kwa ukombole wao wekulungwa ŵaakopwesye kweleko. 18 Ni ŵaapililile mwipululu mula kwa yaka alobaini. 19 Nipele, ŵasijonasile ngosyo nsano ni siŵili sya mchilambo cha Kanaani ni ŵapele ŵanyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba. 20 Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini.

“Payamasile yele Akunnungu ŵapele ŵakulamula kuti ŵaalongosye mpaka katema ka che Samweli jwakulondola jwa Akunnungu. 21 Ni pelepo ŵasachile kuŵa ni mwenye, ni Akunnungu ŵapele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyamini aŵe mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche. 22 Akunnungu paŵantyosisye che Sauli, ŵansagwile che Daudi kuŵa mwenye jwao. Ŵalosisye kwakunda paŵasasile umboni nkati jwelejo paŵatite, ‘Nammweni che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwakuunonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugatendekanya.’ 23 Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu ŵaapele Ŵaisilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iŵatite pakulanga. 24 Che Yesu akanaŵe kugatanda masengo, ŵalongolele che Yohana achaalalichilaga ŵandu wose ŵa ku Isilaeli aleche sambi ni kubatiswa. 25 Nkumalisya masengo gakwe, che Yohana ŵaausisye ŵandu, ‘Ana nkuganisya kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima ŵelewo ŵankwalindilila. Ŵelewo akwika panyuma pangu, ni uneji nganguŵajilwa kugopola migoji ja italawanda yao.’

26 “Achalongo achinjangu ŵanli ŵanache ŵa che Iblahimu, ni ŵanyamwe ŵanganimma Ŵayahudi ŵankwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu. 27 Pakuŵa ŵanyawo ŵakutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu ŵao nganiŵamanyilila Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganagamanyilila malembelo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuŵa lya Kupumulila lyalili lyose. Kwa ligongo lyo ŵagamalichisye maloŵe ga ŵakulondola ŵa Akunnungu pakwalamula Che Yesu kuŵambikwa pa nsalaba. 28 Atamuno nganalisimana liwamba lyakuulagwa, nambo ŵaŵendile che Pilato aulajikwe. 29 Paŵamalisisye kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati ŵelewo, nipele ŵaatulwisye pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu. 30 Nambo Akunnungu ŵansyusisye. 31 Kwa moŵa gamajinji ŵaonekanaga kwa aŵala ŵaŵakwesile nawo kutyochela ku Galilaya kwaula ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali ŵaumboni ŵakwe kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli. 32 Ni uweji tuiche pelepa kukwalalichila Ngani Jambone ja chilanga chiŵachiŵisile Akunnungu kwa achambuje ŵetu. 33 Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji ŵatuli isukulu yao pakwasyusya Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kaŵili,

‘Mmweji nli Mwanangu,
uneji lelo jino mele Atati ŵenu.’

34 Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu ŵatite yelei,

‘Chinampe upile weswela wausyene unalanjile che Daudi.’

35 Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti,

‘Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje.’

36 Nambo nginiŵa yele ku che Daudi, pakuŵa che Daudi nsyene ŵatendekenye malinga ni iŵaisachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele ŵawile ni ŵaasichile mu

lilembe lya mbugu pachiŵandi ni achatati ŵao, ni chiilu chao chaosile. 37 Nambo, jwele
juŵasyusikwe ni Akunnungu ngasawola. 38 Nipele, achalongo achinjangu ŴaisilaeIi,
mmanyilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambi ukulalichilwa
kukwenu, nikuti jwalijose jwakunkulupilila Kilisito akulecheleswa sambi syose, chindu
changachikukomboleka kukundikwa kwa litala lya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele
che Musa. 39 Jwalijose juchankulupilile Jwelejo chaŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akun-
nungu chindu chati Malajisyo ga che Musa ngagakukombola kuchipanganya. 40 Nipele,
nlilolechesye chikansimana chechila chiŵachisasile ŵakulondola ŵa Akunnungu,
41 'Mpilikanichisye ŵanyamwe ŵakulikanganichila,
nsimonje nkawe!
Pakuŵa chindu chinguchipanganya, mmoŵa ga,
chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.' "
42 Che Paolo ni che Banaba paŵakopokaga mu nyuumba ja kupopelela jila, ŵandu ŵala
ŵaachondelele aichanje sooni kukwasalila maloŵe go, Lyuŵa lya Kupumulila lyalikwika.
43 Paŵapwilingene mu nyuumba ja kupopelela mula, Ŵayahudi ŵajinji ni ŵandu ŵangaŵa
Ŵayahudi ŵaŵajitichisye dini ja Chiyahudi ŵaakuiye che Paolo ni che Banaba. Ŵanyawo
ŵaŵechete nawo, ni kwalimbisya mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa
Akunnungu.
44 Ni Lyuŵa lya Kupumulila liine, ŵandu ŵajinji, chiŵandi kwichila musi wose
ŵasongangene kukupilikanila Liloŵe lya Ambuje. 45 Nambo Ŵayahudi paŵauweni mpingo
wa ŵandu wo ŵagumbele wiu, nipele ŵachikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana.
46 Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba ŵaŵechete pangali lipamba, "YaŵajiIwe kuti
Liloŵe lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa ŵanyamwe. Nambo pakuŵa nlikanile
ni kuganisya mwachinsyene kuti, ngankuŵajilwa kukola umi wa moŵa gose pangali
mbesi, nipele tukunneka ni kwagalauchila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 47 Pakuŵa Ambuje
atulajisye yelei,
'Nambisile mmweji kuŵa lilanguka kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi,
kuti ŵandu wose ŵa pachilambo akulupuswe.' "
48 Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi paŵapilikene yele ŵasengwile, ni kuulapa utenga wa
Ambuje, ni ŵandu wose ŵaŵasagulikwe kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi,
ŵaakulupilile Che Yesu.
49 Liloŵe lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose. 50 Nambo Ŵayahudi ŵaachisisye
achakongwe ŵakusichila, ŵakwapopela Akunnungu ni achalume ŵakumanyika ŵa mmusi
wo. Ni ŵatandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwaŵinga mchilambo
chao. 51 Nipele, achinduna ŵala ŵakung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti
akanikwe, ni ŵajawile ku Ikonio. 52 Nambo ŵakulijiganya ŵa Che Yesu ku Antiokia kula
ŵasengwile ni kugumbala Mbumu jwa Akunnungu.

14

Che Paolo ni che Banaba ku Ikonio

1 Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba ŵajawile mu nyuumba ja kupopelela
Ŵayahudi mpela iŵatite pakusyoŵelela ni kuŵecheta pangali lipamba, mpaka Ŵayahudi
ŵajinji ni Ŵagiliki ŵakulupilile. 2 Nambo Ŵayahudi ŵangakwakulupilila Che Yesu ŵaachisisye
ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kuti ŵaachime che Paolo ni che Banaba. 3 Che Paolo ni che
Banaba ŵatemi kweleko moŵa gamajinji. Ŵaŵechete pangali lipamba yankati Ambuje,
ni Ambuje wo ŵalosisye pangasisa usyene wa utenga waujenesye nkati upile wao, kwa
kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka. 4 Nambo ŵandu wose

ŵa musi wo ŵasapulene, ŵane ŵalumbikene ni Ŵayahudi ni ŵane ŵalumbikene ni achinduna ŵala.
5 Nipele, ŵampepe mwa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi ni Ŵayahudi pamo ni ilongola ŵao, ŵalamwile kwapanganyichisya yangalumbana achinduna ŵala ni kwaulaga kwa kwaputa maganga. 6 Achinduna nkumanyilila yeleyo ni ŵautuchile kuchilambo cha ku Likaonio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe, 7 ni ŵajendelechele kwalalichila ŵandu Ngani Jambone mmisi jo.

Che Paolo ni che Banaba ku Lisita ni ku Debe

8 Ku Lisita ko jwapali mundu juŵaliji jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa kwakwe. 9 Mundu jo ŵampilikanichisye che Paolo paŵalalichilaga. Nipele che Paolo ŵanlolechesye uchenene, ni paŵaimanyilile kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa, 10 ŵaŴechete kwa kunyanyisya kuti, "Njime uchenene ni makongolo genu!" Papopo mundu jo ŵasumbile ni kutanda kwenda. 11 Mpingo wa ŵandu ula paŵachiweni chiŵachipanganyisye che Paolo, ŵatandite kunyanyisya Mchilikaonia achitiji, "Achiminungu atutuluchile chisau ŵandu!" 12 Che Banaba ŵaŴilanjikwe Seu ni pakuŴa che Paolo ŵaliji jwakuŴecheta jwankulu, ŵaŴilanjikwe Helime. 13 Ni jŵambopesi jwa nyuumba ja nnungu Seu jijaliji paasa pa musi, ŵajigele ng'ombe ni uluŴa paujo pa nnango wekulungwa wa musi, nsyene pamo ni mpingo wa ŵandu ula ŵasachile ŵatajile mbopesi che Paolo ni che Banaba.
14 Nambo che Banaba ni che Paolo paŵajipilikene ngani jo ŵapapwile iwalo yao ni ŵautuchile kwauli mpingo wa ŵandu kula achinyanyisyaga, 15 alinkuti, "Mwanya, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli ŵandu pe mpela ŵanyamwe. Ni sooni tuiche pelepa kukunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalauchila Akunnungu ŵaali ŵajumi, ŵaŴagumbile kwinani ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelemo. 16 Kalakala ko Akunnungu ŵaalesile ŵandu wose ŵa pachilambo atendekanye iŵasachile. 17 Natamuno yeleyo Akunnungu nganaleka kulilosya kwakwapanganyichisya yambone, achanyesyesyaga ula kutyochela kwinani ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya kusengwa mmitima jenu." 18 Namuno achinduna ŵala ŵatite yeleyo, yalemile kwalekasya ŵandu ŵala akasaŴatajila mbopesi.

19 Nambo ŵaiche Ŵayahudi ŵampepe kutyochela ku Antiokia ni ku Ikonio, ni ŵanyenjile ŵandu ŵapanganyichisye yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni ŵamponyile che Paolo maganga ni kwautila paasa musi achiganisyaga kuti awile. 20 Nambo ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu paŵansyungwile, ŵajimwiche ni kwinjila mmusi. MalaŴi jakwe ŵatyosile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe.

Che Paolo ni che Banaba akuujilanga ku Silia

21 Che Paolo ni che Banaba ŵaalalichile ŵandu Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapata ŵakulijiganya ŵajinji, nipele ŵaujile ku Antiokia achipitilaga ku Lisita ni ku Ikonio. 22 Ni ŵaalimbisye ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa misi jo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni ŵaasalile, "Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajinji kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu." 23 Che Paolo ni che Banaba paŵamasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, ŵapopele ni kutaŵa nipele ŵaapopelele kwa Ambuje ŵaŴakulupilile kuti chiŵaagose.
24 Che Paolo ni che Banaba paŵapitaga ku Pisidia ŵaiche ku chilambo cha Pamfilia. 25 PaŴamasile kulalichila Ngani Jambone kwa ŵandu ŵa ku Pega, ŵatuluchile ku Atalia. 26 Kutyochela ku Atalia ŵajendelechele ni ulendo kwa ngalaŴa jajikulungwa ni kuuja ku Antiokia kuŵaŴisilwe mmakono ga Akunnungu ni kupegwa upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale.

27 Che Paolo ni che Banaba paŵaiche ku Antiokia ko, ŵasongangenye mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito ŵa pelepo, nipele ŵaasalile yanayose iŵaitesile Akunnungu pamo
nawo, ni iŵatite pakwaugulila litala ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵakulupilile Che Yesu.
28 Nipele ŵatemi kweleko moŵa gamajinji pamo ni ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu.

15

Achinduna ni achachekulu akuchingangana ku Yelusalemu

1 Ŵaiche ŵandu ŵane ku Antiokia kutyochela ku Yudea ni kutanda kwajiganya acha-
longo ŵala achitiji, "Iŵaga ngammumbala malinga ni chisyoŵelo chiŵalamwile che Musa,
ngankombola kukulupuka." 2 Che Paolo ni che Banaba ŵakanilanaga nawo yankati ngani
jo, nipele ŵaasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila
Kilisito ŵampepe ŵa ku Antiokia ko ajaulangane kwa achinduna ni achachekulu ku
Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo.
3 Nipele mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵala ŵaalanjile, ni ŵanyawo ŵapite
ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi iŵatite pakwa-
galauchila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisye nnope ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.
4 Paŵaicheŵa ku Yelusalemu, mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni achinduna ni
achachekulu ŵaapochele ŵanyawo, nombewo ŵaasalile yanayose iŵaitesile Akunnungu
pamo nawo. 5 Ni ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵane ŵa mpingo wa Mafalisayo ŵajimi ni
kuti, "Iŵajilwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakamulichisya
Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa."
6 Nipele achinduna ni achachekulu ŵasongangene kuti asosesose yankati liloŵe
lyo. 7 Paŵapundagaŵa kuusyausyana, che Petulo ŵajimi ni kuti, "Achalongo achinjangu,
mwachinsyene nkumanyilila kuti moŵa gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula
une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, kuti apilikane
ni kukulupilila. 8 Nombe Akunnungu ŵakujimanyilila mitima ja ŵandu wose, ŵalosisye
pangasisa kuti ŵapochele pakwapa Mbumu jwa Akunnungu mpela iŵatite pakutupa
uweji. 9 Nganatenda lusagu pasikati jetu ni ŵanyawo, ŵajiswejesye mitima jao ligongo
ŵakulupilile. 10 Sambano, ana ligongo chi nkwalinga Akunnungu? Ana kwa chichi
nkulinga kwatwika ŵakulijiganya ŵala misigo jakutopa janganakombola kutwichila
achambuje ŵetu natamuno uweji? 11 Ikaŵagaŵa yeleyo, nambo tukukulupilila kuti
tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela ŵanyawo yakuti pakukulupilila."
12 Mpingo wose wamyalele ni kwapilikanila che Banaba ni che Paolo ŵaŵaliji
nkwatanjila imanyisyo ni yakusimonjeka yose yaitesile Akunnungu ni makono gao
mwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 13 Paŵamyaleleŵa, ŵatandite kuŵecheta che Yakobo kuti,
"Achalongo achinjangu, mumbilikanile, 14 Che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo
atusalile iŵatite Akunnungu kundanda pakwalola ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni kwasag-
ula ŵampepe mwa ŵelewo kuti aŵeje ŵao. 15 Chelechi chikwilana ni maloŵe ga
ŵakulondola ŵa Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,
16 Akunnungu akuti 'Pakumala yelei chinjiuja,
ni kutaŵa sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile,
chinjikolosya masame gakwe ni kutaŵa sooni.
17 Pelepo ŵandu ŵaŵasigele wose,
ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose unaŵilasile aŵeje ŵandu ŵangu
chiŵasose Ambuje.
18 Ambuje ni iyakuti pakusala,
ŵelewo ni ŵaŵatesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko.' "

19 Che Yakobo ŵapundile kuŴecheta, “Une ngulamula kuti, tukaasakalisya ŵandu
ŵangaŴa ŴAyahudi ŵakwagalauchila Akunnungu. 20 Nambo twalembele chikalata ni
kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya
inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi. 21 PakuŴa chitandile kalakala Malajisyo
ga Akunnungu gaŴapele che Musa galiji nkusyomekwa moŴa gose mmajumba ga
kupopelela pa LyuŴa lya Kupumulila lyalili lyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose.”

Chikalata kwa ŵakunkulupilila Kilisito ŵangaŴa ŴAyahudi

22 Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila
Kilisito wose ŵa ku Yelusalemu ŵalamwile kwasagula ŵandu ŵampepe mwa achinsyene
pe ni kwalajisya ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele ŵaasagwile
che Yuda pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, ŵanyawo ŵaliji ilongola mwa ŵa
ŵandu ŵaŴankulupilile Kilisito. 23 Nipele ŵapele chikalata chichalembekwe yele, “Uweji
achinduna ni achachekulu, achalongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achalongo
achinjetu ŵandu ŵangaŴa ŴAyahudi ŵa Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia. 24 Tupilikene
kuti ŵandu ŵane ŵaŴatyosile kukwetu uwe ŵansakalisye ŵanyamwe ni kuntaga lipamba
mitima jenu kwa maloŴe gao. Nambo ŵanyawo nganitwatuma kose. 25 Nipele, tujilene
kwa pamo kwasagula ŵandu ŵampepe ni kwatuma kukwenu pamo ni ŵakunonyelwa ŵetu
che Banaba ni che Paolo, 26 ŵandu ŵautyosisye umi wao kwaligongo lya masengo ga
Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. 27 Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu,
ŵele ŵanyawo chansalile itulembile yo kwa kang'wa syao. 28 PakuŴa Mbumu jwa Akun-
nungu pamo ni uweji tujitichisye kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda
ayi inkusachilwa kuimanyilila. 29 Nkalya yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni
nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende
yambone naga chintende yeleyo, ntame kwa chitendewele.”

30 PaŴalanjile, ŵanyawo ŵatyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele
ŵauŴilasile pamo mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata
chila. 31 Ni paŴachisyomile chikalata chila, ŵasangalele kwannope ligongo maloŴe
gakwe gaatulesye mitima. 32 Che Yuda ni che Sila ŵaŴaliji ŵakulondola ŵa Akunnungu,
ŵaajamwiche achalongo kwa maloŴe gamajinji ni kwalimbisya ŵandu ŵakukulupilila.
33 PaŴatemi moŴa gampepe ku Antiokia, ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaalanjile ajaulan-
gane kwa chitendewele, kuuja kwa ŵaŴatumile ŵala. 34 Nambo che Sila ŵasachile
kusigala. 35 Che Paolo ni che Banaba ŵasigele ku Antiokia kwa moŴa, achijiganyaga ni
kulalichila LiloŴe lya Ambuje pamo ni ŵandu ŵane.

Che Paolo ni che Banaba akulekangana matala

36 Pagapite moŴa gampepe, che Paolo ŵansalile che Banaba, “Twende tuuje, tukaalole
achinjetu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵala ku misi jajili jose kutwalalichile LiloŴe lya
Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela.” 37 Nipele, che Banaba ŵasachile kwajigala
che Yohana Maliko kuti alongane nawo. 38 Nambo che Paolo nganasaka kulongana
ni che Maliko, ligongo ŵanlesile ku Pamfilia kundanda ni nganasaka kukamulangana
pa masengo gao. 39 Nipele, ŵakanilene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba
ŵalongene ni che Maliko, ŵakwesile ngalaŴa ni kwaula ku Kupulo. 40 Nombe che Paolo
ŵansagwile che Sila, ni ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu ŵa pelepo ŵampopelele apegwe
upile wa Ambuje ni kwaula. 41 Ni mu ulendo wo ŵajesile mu ilambo ya ku Silia ni ku
Kilikia achalimbisyaga mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16

Che Timoseo akulongana nawo che Paolo ni che Sila

1 Che Paolo ŵaiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko ŵatemi mundu jwakunkuya Che
Yesu liina lyakwe che Timoseo. Achikulugwe che Timoseo ŵaliji Myahudi nombejo
ŵaliji mundu jwakwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe ŵaliji Mgiliki. 2 Che Timoseo
ŵakunguluchilwaga umboni wambone ni ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Lisita
ni ku Ikonio. 3 Che Paolo ŵasachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele
ŵambumbesye. Ŵatesile yeleyo ligongo lya Ŵayahudi ŵaŵaliji mu ilambo mo pakuŵa wose
ŵamanyilile kuti atatigwe che Timoseo ŵaliji Mgiliki. 4 Paŵapitaga mmisi jila ŵapele ŵandu
malajisyo gaŵakopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila
kuti agakamulichisye. 5 Nipele, mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito japundile
kulimbangana mu chikulupi, ni winji wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu wajonjesyeche
lyuŵa ni lyuŵa.

Che Paolo akwiwona yakwiwona ku Tuloa

6 Che Paolo ni achinjakwe ŵapite mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbumu
jwa Akunnungu ŵakanyisye akaalalichila ŵandu utenga wo mu chilambo cha ku Asia.
7 Paŵaiche mmipika ja ku Misia, ŵasachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbumu ju Che Yesu
ŵakanyisye. 8 Nipele ŵapelengenye Misia ni kutuluchila ku Tuloa. 9 Chilo chichocho pecho,
che Paolo ŵaiweni yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia ŵajimi achachondelelaga
achitiji, “Njomboche, nnyiche ku Makedonia kuntukamusye.” 10 Che Paolo paŵagaweni
gelego mu yakuwona, papopo twaliŵichile chile kwaula ku Makedonia pakuŵa twai-
weni kuti Akunnungu atuŵilasile tukaalalichile ŵandu Ngani Jambone.

Che Lidia akwakulupilila Ambuje

11 Kutyochela ku Tuloa twajesile ni ngalaŵa mpaka ku Samotalaki, malaŵi jakwe
twaiche ku Neapoli. 12 Kutyochela kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi weku-
lungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo waliji musi wautaŵikwe
ni Ŵaloma. Twatemi mmusi mo kwa moŵa gampepe. 13 Pa lyuŵa lya Kupumulila
twakopweche paasa musi ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisyaga kuti kwana
kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe ŵaŵasongangene pelepo.
14 Mwa ŵaŵatupikanilaga ŵala jwapali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina
lyao che Lidia jwa musi wa ku Siatila, juŵasumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje
ŵaugwile ntima wakwe kuti akamulisye iŵaŵechetaga che Paolo yo. 15 Che Lidia
paŵabatiswe pamo ni ŵaali mu nyuumba jakwe, ŵatuchondelele achitiji, “Iŵaga nkulola
kuti ngwakulupilila Ambuje, njinjilanje mu nyuumba jangu ni kutama mwelemo.” Ni
ŵatuchisisye tujaule.

Che Paolo ni che Sila akukamulwa

16 Lyuŵa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo
mwali jwana lisoka lya kulondola. Mwali jo ŵaliji nkwapa achambujegwe mbiya
syesijinji kwa ulondole wakwe. 17 Nipele mwali jo ŵankuiye che Paolo noweji
achinyokonyaga kuti, “Ŵandu ŵa ali achikapolo ŵa Akunnungu Ŵakulu. Akunsalila
ichinjile pakukulupuswa.” 18 Yeleyo ŵatendaga moŵa gamajinji, mbesi lyuŵa limo che
Paolo yachimile ni ŵangalauchile ni kulisalila lisoka lyo, “Ngunlamula kwa ulamusi u Che
Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!” Papopo lisoka lyo lyakopweche.

19 Nambo achambujegwe mwali jo paŵaiweni kuti chilolelo chao chakupata
ipanje chimasile, ŵaakamwile che Paolo ni che Sila ni kwakwekwelemya mpaka
pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu ŵa musi. 20 Nipele ŵaapeleche kwa
ŵamalamulo achitiji, “Ŵandu ŵa ali Ŵayahudi ŵakuutindiganya musi wetu. 21 Akwiganya
masyoŵelo gangaŵajilwa mmalajisyo getu uweji ŵatuli Ŵaloma ngatukukombola
kwajitichisya atamuno kuipanganya.” 22 Mpingo wa ŵandu walumbikene ni kwaputa
che Paolo ni che Sila, nipele ŵamalamulo ŵala ŵaausile che Paolo ni che Sila iwalo yao

ni kwalamula aputikwe mbokola. 23 Paŵamasile kwaputa kwannope ŵaaŵisile mu
nyuumba jakutaŵilwa ni kunlajisya jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa kuti ŵaagose
uchenene. 24 Nombe paŵagapochele malajisyo gala, ŵaaŵisile che Paolo ni che Sila mu
chuumba cha munkati nnope mu nyuumba jakutaŵilwa jila ni ŵaataŵilile makongolo
gao pa likongwa.
25 Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila ŵaliji nkwapopela Akunnungu
ni kwajimbila nyimbo sya kwalapa ŵaŵataŵikwe ŵane ŵala ŵaliji nkwapikanila.
26 Chisisimuchile chakopochele chindendemesi chekulungwa cha lisi chati misingi
ja nyuumba jakutaŵilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaugwiche ni minyolo
jijaataŵile ŵaŵataŵikwe ŵala jakutwiche. 27 Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula
paŵajimwiche ni kujiwona minango ja nyuumba jeugule ŵaganisisye kuti ŵaŵataŵikwe
wose ŵatisile. Nipele ŵasolomwele upanga wakwe, ŵatiji aliulaje. 28 Nambo che Paolo
ŵambilasile kwa lilowe lyekulungwa, "Nkaliulaga pakuŵa wose tuli mmumu."
29 Jwakulindilila nyuumba jakutaŵilwa jula paŵaŵendile apegwe lumuli, ŵaguluchile
nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetemelaga kwa
lipamba. 30 Nipele ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwausya,
"Achambuje, ana ikuumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?" 31 Che Paolo ni
che Sila ŵajanjile, "Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni
ŵaali mu nyuumba jenu." 32 Nipele che Paolo ni che Sila ŵanlalichile Lilowe lya Ambuje
jwakulindilila jo pamo ni wose ŵaali mu nyuumba jakwe. 33 Katema kakoko ka chilo
jwakulindilila jwa nyuumba jakutaŵilwa jo ŵaajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosya
maŵanga gao. Nipele ŵabatiswe jwakulindilila pamo ni wose ŵaali mu nyuumba jakwe.
34 Nipele jwakulindilila jwa nyuumba jakutaŵilwa jo ŵaajigele che Paolo ni che Sila
ni kwajausya ku nyuumba jakwe ni ŵapele chakulya. Ni nsyene pamo ni ŵaali mu
nyuumba jakwe ŵasangalele kwannope pakuŵa sano akwakulupilila Akunnungu.
35 Pakwachele ŵamalamulo ŵa Chiloma ŵalajisye achakulu ŵa ŵakulindilila nyuumba
jakutaŵilwa achitiji, "Mwalechele ŵandu ŵala ajaulangane." 36 Jwakulindilila nyuumba
jakutaŵilwa jula ŵansalile che Paolo ngani jo achitiji, "Ŵamalamulo alajisye utenga kuti
alakwe ni che Sila nlecheleswe. Sambano njaule kwa chitendewele." 37 Nambo che
Paolo ŵansalile jwankulu jwa ŵakulindilila jo, "Nkuti uli? Nachiŵamuno nganitukola
magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Ŵaloma. Sooni ŵatuŵisile
mu nyuumba jakutaŵilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepela? Ngwamba!
Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya." 38 Achakulu ŵa ŵakulindilila ŵala
ŵajawile kukwasalila ŵamalamulo yankati ngani jo, ni ŵamalamulo ŵala paŵapilikene kuti
che Paolo ni che Sila ŵaliji Ŵaloma, ŵajogwepe. 39 Nipele, ŵaiche ni kwachondelela
ŵanyawo kuti ŵalechelesye ni paŵakopwesye ŵachondelele kuti akopoche pa musi wo.
40 Che Paolo ni che Sila ŵakopweche mu nyuumba jakutaŵilwa ni kwaula ku nyuumba
ji che Lidia. Kweleko ŵasimene ni ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵakamulisye mitima ni
ŵatyosile.

17

Kutindiganya kukukopochela ku Sesalonike

1 Nipele che Paolo ni che Sila ŵapelengenye ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni ŵaiche
ku Sesalonike kujaliji nyuumba ja kupopelela ja Ŵayahudi. 2 Ni che Paolo malinga
ni masyoŵelo gakwe ŵalumbikene nawo ni kuusyausyana nawo nkati Malembelo ga
Akunnungu kwa moŵa gatatu ga Lyuŵa lya Kupumulila. 3 Ŵaagopolele ni kwasalila
pangasisika kuti yaŵajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Ŵaasalile, "Aŵa Che Yesu
ŵangwajenesya kukwenu, ŵelewo ali Kilisito." 4 Ŵane mwa ŵanyawo ŵakulupilile ni

ŵalumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Ŵagiliki ŵaŵaliji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe ŵakuchimbichikwa ŵajinji ŵaakulupilile Akunnungu.

5 Nambo Ŵayahudi ŵagumbele wiu ni ŵaajigele ŵandu ŵangalumbana ŵa
pakusumichisya malonda ni ŵalumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi
pose. Ŵajijimuchile nyuumba ji che Yasoni achiganisyaga kuti chiŵasimane che Paolo ni
che Sila mwelemo kuti ŵakoposye kwa ŵandu. 6 Nambo nganiŵasimana, nipele ŵaajigele
che Yasoni pamo ni ŵandu ŵane ŵakunkulupilila Che Yesu ni kwakwekwelemya mpaka
kwa achakulu ŵa musi achinyanyisyaga kuti, "Ŵandu ŵa akutindiganya chilambo
chose ni sano alinji pamusi pano. 7 Che Yasoni ŵaapochele mu nyuumba jao. Wose
akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, 'Apali mwenye
jwine jwakuŵilanjikwa Che Yesu.' " 8 Achakulu ŵa musi pamo ni mpingo wa ŵandu
ula paŵagapilikene maloŵe go yatindigenye mu ntwe. 9 Nipele ŵaatesile che Yasoni ni
achinjakwe atyosye chikole ni ŵalesile ajaulangane.

Che Paolo ni che Sila ku Belea

10 Chilo, ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Sesalonike ŵala ŵachisisye che Paolo ni
njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni ŵanyawo paŵaiche kweleko ŵajinjile mu nyu-
umba ja kupopelela ja Ŵayahudi. 11 Nambo, ŵandu ŵa ku Belea ŵaliji ŵakupilikanichisya
nnope kupunda ŵa ku Sesalonike. Ŵalipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lung'wanu
lwekulungwa ni moŵa gose ŵaliji nkugalolechesya lolechesya Malembelo ga Akun-
nungu kanga yaŵaiŵechetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene. 12 Ŵayahudi ŵajinji
ŵakulupilile pamo ni achakongwe ni achalume ŵa Chigiliki ŵakuchimbichikwa.

13 Nambo Ŵayahudi ŵa ku Sesalonike paŵaimanyi kuti che Paolo ŵaliji nkulalichila
Liloŵe lya Akunnungu ku Belea ko, ŵajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya
ni kujichisya mipingo ja ŵandu. 14 Papopo ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵapechesye
che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo ŵasigele ku Belea. 15 Ŵandu
ŵaŵampechesye che Paolo ŵala ŵampechesye mpaka ku Asene. Nombewo ŵausile ku
Belea ali ni malajisyo kutyochela ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo ŵakuye
chitema pe.

Che Paolo akukunguluka ni ŵandu ŵa ku Asene

16 Che Paolo paŵaliji ku Asene nkwalindilila ŵanya che Sila ni che Timoseo, yachimile
nnope muntima mwao pakuŵa ŵauweni musi wo ugumbele inyago ya achiminungu.
17 Nipele ŵausyeneusyene ni Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵaliji nkwalamba
Akunnungu mu nyuumba ja kupopelela, lyuŵa ni lyuŵa ŵausyeneusyene ni ŵandu
ŵaŵasimanaga nawo pakusumichisya malonda. 18 Ŵandu ŵaŵalijigenye lunda lwa
Chiepikulo ni Chisitoiki ŵatesile makani ni che Paolo. Ŵane ŵatite, "Ana ujinga chi waku-
usala mundu ju?" Ŵane ŵatite, "Akuwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu
achalendo." Ŵatite yeleyo pakuŵa che Paolo ŵaliji nkulalichila ngani ji Che Yesu ni
yatite kusyuka, 19 Nipele ŵanjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, "Tukusaka tukombole
kugamanyilila gele majiganyo gasambano ginkusala ga. 20 Indu ine itwipilikene
mmawiwi getu ikuwoneka kuŵa ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila
malumbo ga yele indu yo." 21 Ŵandu ŵa ku Asene ni achalendo wose ŵakulonjela kweleko
ŵajigele katema kakajinji kutagula ni kupilikanila ngani ja sambano.

22 Nipele che Paolo ŵajimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, "Ŵanyamwe ŵandu
ŵa ku Asene, nguwona kuti ŵanyamwe nli ŵandu ŵa dini nnope, 23 pakuŵa panal-
iji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi,
ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, 'Kwa Akunnungu ŵangamanyika.'

Nipele ngunlalichila ŵanyamwe chele chindu chinkuchipopelela pangachimanyilila.
24 Akunnungu ŵaŴachigumbile chilambo ni yose yaili mwelemo, ŴelewO ni Ambuje ŵa
kwinani ni chilambo chino, ŴelewO ngakutama mmajumba ga Akunnungu getaŴe ni
ŵandu. 25 Sooni ngakutumichilwa ni makono ga ŵandu ni ngakuchisaka chachili chose,
pakuŴa asyene akwapa ŵandu wose umi ni kwakombolechesya kupumula ni kwapa
indu yose. 26 Kutyochela mwa mundu jumo ŵapanganyisye ŵandu wose ŵa pachilambo
pano ni kwakombolechesya kutama palipose pachilambo pano. ŴalamwiLe kutyochela
kundanda katema chi ni papi pachatame ŵandu wo. 27 ŴatesiLe yeleyo kuti ŵandu ŵa
ilambo yo ŵasoseje Akunnungu namuno kwakwapapasya ŵasimane. Natamuno yeleyo
Akunnungu ngakutalikangana ni jwalijose. 28 Mpela ila mundu jumo iŵatite pakusala,
‘Mwa ŴelewO uweji tukwete umi,
tukwenda ni kutama!’
Mpela ila ŵakwimba ŵenu ŵane, ŵatite,
‘Uweji wose tuli ŵanache ŵao.’
29 Nipele pakuŴa tuli ŵanache ŵao Akunnungu, ngaikuŴajilwa kuganisya kuti Akun-
nungu akulandana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno liganga lyesepe uchenene
kwa lunda lwa ŵandu. 30 Ndema sya ungamanyilila wao, Akunnungu ŵalitesile nti
ngakulola. Nambo sambano akulajisya kuti ŵandu wose ŵa palipose aleche sambi.
31 PakuŴa aŴisile lyuŴa lichiŴalamule ŵandu ŵa pachilambo kwa goloka, kwa litala lya
mundu jumo jwansagwile. Nombe Akunnungu ŵaalosisye pangasisa ŵandu wose ngani
ji, pakunsyusya mundu jo!”
32 Nipele paŴampilikene che Paolo achiŴechetaga yankati kusyuka kwa ŵawe, ŵane
mwa ŵanyawo ŵatesile chanache, nambo ŵane ŵatite, “Tukusaka tumpikanile sooni
nkati yeleyo.” 33 Che Paolo ŵatyosile pankungulu ni kwalekanga. 34 Nambo ŵandu
ŵampepe ŵalongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa ŵandu wo ŵapali che Dionisio
jumo jwa mpingo waukuŴilanjikwa Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali
ni ŵandu ŵane.

18

Che Paolo akulalichila Ngani jambone ku Kolinto

1 Payamasile yeleyo, che Paolo ŵatyosile ku Asene ni kwaula ku Kolinto. 2 Ku Kolinto
ko ŵansimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila ŵaliji pamo
ni ŵankwawo jwakuŴilanjikwa che Pilisila, ni mmoŴa gagogo pego ŵausile kutyochela ku
Italia pakuŴa mwenye che Kilaudio ŵalamwile kuti ŴayahudI wose atyoche ku Loma.
Che Paolo ni ŵajawile kukwalola, 3 ni pakuŴa masengo gao galiji gamo, masengo
gakutota mahema, che Paolo ŵatemi nawo ni kupanganya masengo. 4 LyuŴa lya
Kupumulila lili lyose che Paolo ŵaŴechetesyene ni ŵandu mu nyuumba ja kupopelela
achilingaga kwachisya ŴayahudI ni ŴagiliKi.
5 Che Sila ni che Timoseo paŴaiche kutyochela ku Makedonia, che Paolo ŵalityosisye
kwa katema kakajinji kulalichila LiloŴe achalosyaga pangasisa ŴayahudI kuti Che Yesu
ali Chiwombosyo. 6 Nambo paŴankanile ni kuntukana, che Paolo ŵakung'undile luundu
mu iwalo yao paujo pao ni kuti, “Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachinsyene,
uneji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaajaulile ŵandu ŵangaŴa
ŴayahudI.” 7 Nipele che Paolo ŵatyosile kweleko ni kwaula kutama mu nyuumba ja
mundu jumo jwangaŴa Myahudi, juŴaajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe
che Tito Yusto, nyuumba jao jaŴandikene ni nyuumba ja kupopelela. 8 Che Kilispo,
juŴaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni ŵaali mu nyuumba jao wose
ŵaakulupilile Ambuje. ŴakolintO ŵajinji ŵaupilikanile utenga wo nipele ŵakulupilile ni
kubatiswa.

9 Chilo chimo Ambuje ŵansalile che Paolo mu yakwiwona, “Kasinjogopa, nlimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho, 10 pakuŴa uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwalijose juchalinje kumpoteka pakuŴa pamusi wu ngwete ŵandu ŵajinji.” 11 Nipele, che Paolo ŵatemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga ŵandu LiloŴe lya Akunnungu.

12 Nambo katema che Galio paŴaliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, ŴAyahudi ŵasimene, ŵankamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu. 13 Ni ŵatite, “Mundu ju akwachisya ŵandu ŵapopelele Akunnungu pangagakuya Malajisyo ga Akunnungu gaŴapele che Musa.” 14 Che Paolo akanaŴe kuŴecheta, che Galio ŵaasalile ŴAyahudi, “Mpilikanile ŵanyamwe ŴAyahudi! Ikaliji isyene mundu ju aleŴile pane atesile yangalumbana ngampilikanichisye. 15 Nambo iŵaga makani ga gali gankati maloŴe ni meena ni malajisyo genu, nlamule mwachinsyene. Uneji ngangusaka kuŴa jwakulamula jwa indu yo!” 16 Nipele ŵaaŴinjile ŵanyawo akopoche pa nkungulu. 17 Ni ŵandu wose ŵankamwile che Sositene juŴaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila ni ŵamputile palapala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo.

Che Paolo akuujila sooni ku Antiokia

18 Che Paolo ŵatemi ni ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵala ku Kolinto ko moŴa gamajinji. Nipele ŵaalanjile, ŵakwesile ngalaŴa pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaula ku Silia. PaŴaiche ku Kenkelea, che Paolo ŵamyosile umbo syao mu ntwe ligongo ŵataŴile nasili. 19 Ni ŵaiche ku Efeso, kweleko che Paolo ŵalesile che Pilisila ni che Akila, ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kutanda kuusyausyana ni ŴAyahudi. 20 ŴAndu ŵa pelepo ŵachondelele che Paolo atame pamo ni ŵandu wo moŴa gamajinji gane, nambo che Paolo nganasaka. 21 Nambo paŴalangaga ŵatite, “Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga.” Ni ŵakwesile mu ngalaŴa jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula.

22 Che Paolo paŴaiche ku Kaisalia, ŵajawile ku Yelusalemu kukuukomasya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa kweleko, nipele ŵatuluchile ku Antiokia. 23 Che Paolo ŵatemi kweleko moŴa kanandipe ni ŵatandite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisyaga mitima ŵandu wose ŵakwakuya Che Yesu.

Che Apolo akwalalichila ŵandu ku Efeso ni ku Kolinto

24 Nipele Myahudi jumo liina lyakwe che Apolo mundu jwa ku Alekisandilia, ŵaiche ku Efeso. Mundu ju ŵaliji jwakuŴecheta uchenene ni juŴagamanyililaga Malembelo ga Akunnungu. 25 Mundu ju ŵajiganyikwe litala lya Ambuje ni mu mbumu ŵachalilaga kusala ngani si Che Yesu, ŵajiganyisye chenene ngani si Che Yesu namuno ŵaumanyilile ubatiso u che Yohana pe. 26 Che Pilisila ni che Akila paŴampilikene mundu jo ali nkuŴecheta mu nyuumba ja kupopelela pangajogopa, ŵanjigele kumangwao ni kunjiganya Litala lya Akunnungu kwa uchenene nnope. 27 Che Apolo paŴasachile kwaula ku Akaya, ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Efeso ŵanlimbisye ntima ni kwalembela ŵakulijiganya ŵa ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo paŴaiche kweleko, Akunnungu ŵankamuchisye mu upile wao, ni ŵakombwele kwakamusya nnope ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu, 28 kwa ukombole wao wa kuŴecheta ŵapundile ŴAyahudi paujo pa ŵandu achalosyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19

Che Paolo akwalalichila ŵandu ku Efeso

1 Nipele, yaliji che Apolo paŴaliji ku Kolinto, che Paolo ŵapite kuchilambo cha ikwesya ni ŵaiche ku Efeso. Kweleko ŵaasimene ŵakulijiganya ŵane ŵa Che Yesu, 2 ni ŵausisye, “Ana pamwakulupilile Che Yesu mwampochele Mbumu jwa Akunnungu?” Ni ŵanyawo ŵajanjile, “Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganitupilikane kuti apali Mbumu

jwa Akunnungu.” 3 Ni che Paolo ŵausisye, “Nambi mwabatiswe ubatiso chi?” Ni ŵanyawo
ŵajanjile, “Ubatiso u che Yohana.” 4 Che Paolo ŵatite, “Ubatiso u che Yohana waliji
wakulosya kuti ŵandu alesile sambi. Che Yohana ŵaasalile ŵandu ŵaakulupilile ŵatachiika
panyuma pao, ŵelewo ali Che Yesu.” 5 Paŵapilikene yeleyo ŵabatiswe kwa liina lya
Ambuje Che Yesu. 6 Nipele, che Paolo ŵaŴisile makono gao pa ŵanyawo, ni Mbumu
jwa Akunnungu ŵaatuluchile ni ŵatandite kuŴechetanga iŴecheto ineine, iyoyo ŵatandite
kulalichila utenga wa Akunnungu. 7 Ŵandu wose wo ŵaliji mpela ŵandu likumi ni ŵaŴili.
8 Che Paolo ŵajinjilaga mu nyuumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni ŵaachisyaga
kuti akulupilile Umwenye wa Akunnungu. 9 Nambo ŵandu ŵane ŵaliji ŵakukakatima
mitima ni ŵakanile kukulupilila, ŵatandite kuŴechetanga yangalumbana nkati ŵandu
ŵakulikuya Litala lya Ambuje pasikati ja ŵandu. Pelepo che Paolo ŵaalesile, ŵaajigele
ŵakulijiganya ŵa Ambuje ni ŵaliji nkukunguluka nawo moŴa gose mu chuumba
chakulijiganyila chi che Tulona. 10 Yeleyo yatendekwe yaka iŴili mpaka ŵandu wose
ŵaŴatamaga ku Asia ni Ŵayahudi pamo ni Ŵagiliki, ŵapilikene LiloŴe lya Ambuje.

Ŵanache ŵa che Sikewa akulinganga kugaŴinga masoka

11 Akunnungu ŵapanganyisye yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo.
12 Ŵandu ŵajigalaga namose iguo ya mwana ni iwalo ine iŴaikwaiye che Paolo, ŵaijawisye
kwa ŵakulwala ni ŵakulwala wo ŵalamiswe ilwele yao, ni aŴala ŵaŴakwete masoka
gaakopweche. 13 Ŵayahudi ŵampepe ŵakugaŴinga masoka mwa ŵandu, ŵajesilejesile
akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina lya Ambuje Che Yesu, kwa ŵele
ŵaŴakwete masoka achitiji, “Ngunsalila kwa liina lya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa
ni che Paolo, ntyoche.” 14 ŴaŴatendaga yeleyo, ŵaliji ŵanache nsano ni ŵaŴili wa che
Sikewa JŴambopesi Jwankulu jwa Chiyahudi. 15 Nambo lisoka lila lyaajanjile ŵanyawo,
“Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nombejo ngummanyilila, nambo ŵanyamwe ndi
ŵaani?” 16 Nipele jwamasoka jo ŵasumbile ni kwagalagasya mpaka ŵanache ŵa che
Sikewa wo ŵautwiche mu nyuumba jo ali matakope ni maŴanga gakwe. 17 Ngani ji
jamanyiche kwa jwalijose juŴatamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila Ŵagiliki.
Wose ŵakamwilwe ni lipamba, ni ŵalikusisye liina lya Ambuje Che Yesu. 18 Ŵajinji mwa
ŵele ŵaŴakulupilile Che Yesu ŵaiche ni ŵajitichisye paujo pa ŵandu yangalimate iŴaitesile.
19 Ŵane ŵaŴatendaga usaŴi ndanda jo, ŵajigele itabu yao iŴaitendelaga usaŴi yo ni
kwijocha paujo pa ŵandu. ŴaŴalasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji.
20 Kwanti yeleyo, LiloŴe lya Ambuje lyapundile ni kwenela ni kola machili nnope.

Utindiganyo ku Efeso

21 Payamasile yeleyo, che Paolo ŵasachile kwaula ku Yelusalemu achipitilaga ku
Makedonia ni ku Akaya. Ŵatite, “Pachiiche kweleko, ikuumajila kwaula ku Loma
nombe.” 22 Ni ŵalajisye ŵaŴili mwa ŵakwakamuchisya ŵao, che Timoseo ni che Elasto,
kuti ŵalongolele ku Makedonia ni nsyene ŵasigalile mu Asia kwa katema.
23 Katema ko ni katema kakatyochele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo
lya Litala lya Ambuje. 24 Jwapali mundu liina lyakwe che Demetilio jwakusyana
madini ga feza. Jweleju ŵaliji ni masengo ga kolosya inyago ya nyuumba sya mwana
sisyaliji mpela nyuumba ja nnungu jwankongwe jwakuŴilanjikwa Atemi. Masengo go
gaapokasisye kwannope ŵamasengo ŵao. 25 Che Demetilio ŵasongangenye ŵamasengo ŵao
pamo ni ŵandu ŵane ŵaŴaliji ŵamasengo mpela gagogo pego ni kwasalila, “Ŵandumwe,
nkumanyililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukopoka mmalonda gagaga pega.
26 Sano nkulola ni kulipikanila mwachinsyene che Paolo yakuti pakupanganya, nombe
ngaŴa pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju ŵaachisisye ni kwagalausya ŵandu
ajitichisye kuti achiminungu ŵapanganyiswe ni makono ga ŵandu ngaŴa achiminungu

ŵa usyene. 27 Nipele kupikaniche kuti malonda getu ga chigajaluche. Ni ngaŵa malonda getu pega, nambo ni nyuumba ja nnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumbili lwa ŵelewo ŵakunlamba ŵa Asia wose ni ŵandu wose ŵa mchilambo chiuchimala."

28 Ŵandu ŵala paŵapilikene yeleyo yaachimile kwannope ni kutanda gumilanga achitiji, "Jwankulu ali Atemi jwa Ŵaefeso!" 29 Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni ŵaakamwile che Gayo ni che Alisitako, ŵaŵatamaga ku Makedonia ŵaŵaliji mu ulendo umo ni che Paolo, ni ŵaajawisye kwa kwanguya kuluŵala lwa micheso. 30 Che Paolo nsyene ŵasachile kwinjila mu mpingo wa ŵandu mula nambo ŵakwakuya ŵala ŵankanyisye. 31 Achakulu ŵane ŵa chilambo cha ku Asia ŵaliji achambusanga ŵao che Paolo, ŵapelechele utenga wakwachondelela kuti akalijausya nsyene ku luŵala lwa micheso ko. 32 Katema ko kila mundu jwagumisile, ŵane achi ni ŵane achila, pakuŵa nkungulu ula waliji jugulijuguli, ŵajinji nganaimanyililanga ligongo lya kusongangana kwao. 33 Pakuŵa Ŵayahudi ŵantesile che Alekisanda akopoche mmbujo mwa ŵandu, ŵandu ŵampepe mu mpingo mula ŵaganisisye kuti ali jwelejo. Nipele che Alekisanda ŵajongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliŵalanga paujo pa mpingo wa ŵandu. 34 Nambo paŵammanyilile kuti ŵaliji Myahudi, wose ŵagumisile kwana kamo kwa masaa gaŵili, "Jwankulu ali Atemi jwa Ŵaefeso!" 35 Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po ŵakombwele kwamyalasya, ŵaasalile, "Ŵanyamwe ŵandu ŵa ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti ŵandu ŵa musi wa Efeso wu, ni ŵakujilindilila nyuumba ja nnungu Atemi, ni ŵakuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochela kwinani lila. 36 Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya. 37 MwaŵIlasile ŵandu ŵa pelepa namuno nganajinyelusya nyuumba ja nnungu pane kuntukana nnungu jwetu jwankongwe. 38 Nipele, iŵaga che Demetilio ni ŵamasengo ŵao akwete magambo gao nkati ŵandu ŵa, mikungulu jipali ni achakulu ŵa ilambo nombe nawo apali, akukombola kuŵechetelana kweleko. 39 Nambo iŵaga kwana magambo gane njausye ku nkungulu waukukundikwa. 40 Pakuŵa akakombwele kutuŵechetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu." 41 PaŵamasileI kuŵecheta yeleyo, ŵamwasisye ŵandu ŵaŵasongangene wo.

20

Che Paolo akwaula sooni ku Makedonia ni ku Ugiliki

1 Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo ŵaaŵilasile ŵakwakuya ŵala pamo, ni kwalimbisya ntima. Ni ŵaalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia. 2 Ni ŵapite mu ilambo ila ni kwalimbisya ntima kwa maloŵe gamajinji ŵakukulupilila ŵa misi jo. Nipele ŵaiche ku Ugiliki, 3 kweleko ŵatemi miesi jitatu. PaŵaliI nkuliŵika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, ŵaimanyi kuti Ŵayahudi ŵatamilile ntemela wangalimate, nipele ŵaamwiwe kuuja achipitilaga ku Makedonia. 4 Che Sopatula mwana ju che Piho mundu jwa ku Belea ŵalongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia. 5 Ŵandu wo ŵatulongolele ni ŵaliji nkutulolela ku Tuloa kula. 6 Pagapite moŵa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile ngalaŵa kutyochela ku Filipi ni pagamasile moŵa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twatemi chijuma chimo.

Che Paolo akunsyusya che Eutiko

7 Lyuŵa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuŵa ŵasachile kuti atyoche malaŵi jakwe, ŵakungulwiche ni ŵandu, ni sooni ŵajendelechele kukunguluka ni ŵandu wo mpaka chilo nnope. 8 Mu chuumba cha

mwinani kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikolelaga. 9 Ni jwapali
nchanda liina lyakwe che Eutiko juŵatemi pedilisha. Che Paolo paŵajendelechelaga
kukunguluka, che Eutiko ŵatandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi ŵagonile ni
ŵagwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwinani. Ni paŵannyakwile ŵaliji
ŵamale kuwa. 10 Nambo che Paolo ŵatulwiche paasi ni ŵatindiŵele ni kwakumbata
ni kuti, “Kasinlilanga pakuŵa ali jwanjumi.” 11 Ni ŵakwesile sooni ku chuumba cha
mwinani kula ŵagaŵenye nkate ni ŵalile. Ŵajendelechele kulalichila mpaka kundaŵi pe
nipele ŵatyosile. 12 Ŵandu ŵala ŵanjigele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele
mitima jao jatulele.

Ulendo wa ku Mileto kutyochela ku Tuloa

13 Uweji twalongolele ku Aso ni ngalaŵa jekulungwa, kweleko twatiji twajigale che
Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nnigwa wao kuti aiche kweleko wapasi. 14 Nipele
che Paolo ŵatusimene ku Aso kula, ni twakwesile mu ngalaŵa ni twajawile ku Mitulene.
15 Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malaŵi jakwe twaiche ku Kio. Pa
lyuŵa lyaaŵili twapelengenye ku Samo ni malaŵi jakwe twaiche ku Mileto. 16 Pakuŵa
che Paolo ŵasachile kwendelechela ni ulendo wao ni ngalaŵa pangasepuchila ku Efeso
kuti akasakaŵa nnope ku Asia ko. Ŵachelengaga nningwa wao kuti yakombolekaga
aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuŵa lya Pentekosite.

Che Paolo akwalanga achachekulu ŵa ku Efeso

17 Che Paolo paŵaliji ku Mileto ŵalajisye utenga wa kwaŵilanga achachekulu ŵa
mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achingangane. 18 Achachekulu
ŵala paŵaiche, che Paolo ŵaasalile, “Mwachinsyene nkumanyililanga indite paku-
tama ni ŵanyamwe moŵa gose chitandile lyuŵa lyaandanda lila panaiche pachilambo
cha ku Asia. 19 Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkulitulusya kose
ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi ga Ŵayahudi ŵampepe.
20 Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni
mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose. 21 Naajamwiche
kwakalipa nnope Ŵayahudi ni Ŵagiliki aleche sambi syao ni kwaujilila Akunnungu ni
kunkulupilila Ambuje ŵetu Che Yesu. 22 Sano, uneji ngumpilikanichisya Mbumu jwa
Akunnungu, ngwaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane
kweleko. 23 Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akun-
nungu akusalila kuti kutaŵikwa ni masausyo gakunindilila. 24 Nambo nganguuŵalanjila
umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisye unduna
wangu ni masengo gaŵambele Ambuje Che Yesu nagapanganye, yaani naalalichile
ŵandu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu.

25 “Mbiite mwa ŵanyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo
sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchachimona une
sooni. 26 Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga jumo jwenu kujonasika, uneji
nganingola magambo. 27 Pakuŵa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kuipan-
ganya Akunnungu. 28 Nlilolechesye mwachinsyene, mwagose ŵandu wose ŵampele
Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele ŵanyawo. Nkaachunje ŵandu ŵa Akunnungu
ŵaŵapatile kwa miasi ja Mwanagwe. 29 Nguimanyilila uchenene kuti pingutyoka ma-
sogo gakalipa chiganjimuchile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wo. 30 Ni sooni mwa
mwachinsyene chakopochele ŵandu ŵachaŵechete ya unami kwasoyasya ŵakulijiganya
ni kwatenda ŵaakuye ŵanyawo. 31 Nipele, nlilolechesye nchikumbuchilaga kuti kwa
moŵa ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa ŵanyamwe kwa
misosi.

32 “Nipele sambano, ŵanyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga
wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni ŵandu ŵao
ŵaŴaswejeswe. 33 Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo ya mundu
jwalijose. 34 Mwachinsyene nkumanyililanga kuti napanganisye masengo ni makono
gangu nansyene kuti mbate yaikunsoŴa ni yaikwasoŴa achinjangu nombewo. 35 MoŴa
gose mbanganyisye masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwaka-
muchisya ŵakulaga, tuchikumbuchilaga maloŴe ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti,
‘Mbaya kutyosya kupunda kupochela.’ ”

36 Che Paolo paŴamasile kuŴecheta yeleyo ŵatindiŴele pamo ni ŵanyawo wose ni
kwapopela Akunnungu. 37 Wose ŵaliji nkulilanga ni ŵaalanjile che Paolo kwakwakum-
bata ni kwalosya unonyelo wekulungwa. 38 Chindu chichatesile asupuche nnope chaliji
liloŴe liŴaŴechete che Paolo paŴatite, “Ngamuuwona sooni.” Nipele ŵaapechesye mpaka
mu ngalaŴa jekulungwa.

21

Che Paolo akwaula ku Yelusalemu

1 Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŴa jekulungwa ni twajawile mpaka ku
Kosi. MalaŴi jakwe twaiche musi wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile
ku Patala. 2 Ni kweleko twajisimene ngalaŴa jekulungwa jijajombokaga kwaula ku
Foinike, twakwesile ni kwendelechela ni ulendo. 3 Pitwaiche pakukombola kujiwona
Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kwaula ku Silia. Twajimi musi wa ku Tilo ni
kujitulusya misigo kutyochela mu ngalaŴa jekulungwa. 4 Kweleko twaasimene ŵandu
ŵakunkulupilila Che Yesu, ni twatemi pamo ni ŵanyawo chijuma chimo. Kwa machili
ga Mbumu jwa Akunnungu ŵanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu.
5 Nambo pikamasile katema ka kutama ni ŵanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu.
Ŵandu wose pamo ni achiŴankwawo ni achiŴana ŵao ŵatupechesye mpaka paasa musi.
Pitwaiche ku mbwani twatindiŴele ŵanawose ni kwapopela Akunnungu. 6 Nipele
twalangene, noweji twakwesile mu ngalaŴa jekulungwa ni ŵanyawo ŵausile mmang-
wao.

7 Kutyochela ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemaisi, ni
kweleko twajawile kukwakomasya ŵakukulupilila achinjetu, twatemi nawo kwa lyuŴa
limo. 8 MalaŴi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko
twajawile ku nyuumba ji che Filipo jwakulalichila Ngani Jambone. Jwelejo ŵaliji jumo
jwa aŴala saba ŵaŴasagulikwe ku Yelusalemu kula. 9 Mundu jo ŵakwete achiŴaliŴalipe
ncheche ŵaŴalondolaga utenga wa Akunnungu. 10 Pitwatemi kweleko moŴa gampepe
ŵaiche jwakulondola jwa Akunnungu jumo kutyochela ku Yudea liina lyakwe che
Agabo. 11 Ni ŵaiche pitwaliji, ŵaujigele nkaanda u che Paolo ni ŵalitaŴile mmakono ni
makongolo ni kuti, “Mbumu jwa Akunnungu akuti, ‘Ŵayahudi ŵa ku Yelusalemu kula
chantaŴe nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjausya mmakono ga ŵandu ŵangaŴa
Ŵayahudi.’ ”

12 Patwapilikene yeleyo, uweji ni ŵandu ŵane ŵaŴaliji pepala twachondelele che
Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. 13 Nambo che Paolo nsyene ŵajanjile, “Ana nkusaka
kupanganya chichi? Nkusaka kuusupusya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile
ngaŴa kutaŴikwa pe ku Yelusalemu kula, nambo atamuno kuwa kwa ligongo lya
Ambuje Che Yesu.” 14 PaŴakanile kutupilikanila twannesile nikuti, “Chakusaka Ambuje
chitendekwe!”

15 Pitwatemi pepala moŴa gampepe, twataŴile misigo jetu ni twajendelechele ni
ulendo wa ku Yelusalemu. 16 Ŵakulijiganya ŵampepe ŵa ku Kaisalia kula ŵalongene ni
uweji, ni ŵatupechesye ku nyuumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŴa

gampepe. Che Mnasoni ŵaliji mundu jwa ku Kupulo ni juŵaliji jwakukulupilila jwa kalakala.

Che Paolo akwajimajimila che Yakobo

17 Patwaiche ku Yelusalemu, ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu achinjetu ŵa kweleko
ŵatupochele uchenene nnope. 18 Malaŵi jakwe che Paolo ŵalongene ni uweji kuk-
wakomasya che Yakobo, achachekulu wose ŵa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa
kweleko ŵaliji palapala. 19 Patwamasile kwakomasya, che Paolo ŵatandite kwasalila
yanayose nkati iŵaitesile Akunnungu kwa masengo ga che Paolo kwa ŵandu ŵangaŵa
Ŵayahudi. 20 Ŵandu ŵala paŵapilikene yeleyo ŵaakusisye Akunnungu. Nipele ŵansalile
che Paolo, “Nlongo njetu, nkukombola kuwona kuti kwana mianda ja Ŵayahudi aŵele
ŵakukulupilila sambano ni wose akulimbila kugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu
gaŵapele che Musa. 21 Apilikene kuti alakwe nkwajiganya Ŵayahudi ŵakutama pasikati
ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi anagakamulisye Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che
Musa, ni mwasalile akaumbasya ŵanache ŵao namose kugakamulichisya masyoŵelo
ga Ŵayahudi. 22 Nambi chiiŵe uli? Isyene ŵandu chapilikane kuti nnyiche. 23 Mbaya
ntendekanye chitukunsalila uwe. Tukwete achalume ncheche pelepa ŵaŵataŵile
nasili paujo pa Akunnungu. 24 Nliwanganye ni ŵanyawo mu kupopela kwa kuliswe-
jesya, nlipe ntengo waukusachilwa kwa ŵanyamwe wose, nipele ŵandu wo amyolekwe
umbo. Kwakutenda yeleyo ŵandu wose chamanyilile kuti ngani siŵasipilikene syo
nkati alakwe nganisiŵa sisyene nomwe mwasyene nkugakamulisya Malajisyo ga
Akunnungu gaŵapele che Musa. 25 Yankati ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵakulupilile Che
Yesu, uweji twalembele chikalata ni kwasalila itwilamwile ni kwapelechela, chachikuti,
akalya chachili chose chetaje mbopesi sya minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya
nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu.” 26 Nipele malaŵi jakwe che
Paolo ŵaajigele ŵandu ŵala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele ŵajinjile pa
Nyuumba ja Akunnungu kukusala mbesi ja moŵa gakuliswejesya ni yankati mbopesi
ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo lya jwalijose mwa ŵanyawo.

Che Paolo akukamulwa pa Nyuumba ja Akunnungu

27 Moŵa nsano ni gaŵili gala gachiŵandichilaga kumala, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku
Asia ŵambweni che Paolo ali pa Nyuumba ja Akunnungu. Nipele ŵaatesile ŵandu
wose ŵaachime che Paolo ni ŵankamwile, 28 achinyanyisyaga, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, kun-
tukamusye! Mundu ju ni jwejula jwakwajiganya achalume wose indu yakukanilana
ni Ŵaisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Nyuumba ja
Akunnungu ji. Ni sooni ŵajinjisye Ŵagiliki pa Nyuumba ja Akunnungu ni kupasakasya
peuto papaswela pa.” 29 Ŵatite yeleyo ligongo ŵambweni che Tilofimo mundu jwa
ku Efeso, mu musi, ali pamo ni che Paolo ni ŵaganisisye kuti che Paolo ŵanjinjisye pa
Nyuumba ja Akunnungu.

30 Nipele musi wose wagumbele utindiganyo ni ŵaiche ŵandu kutyochela mbande
syose kuti ŵaakamule che Paolo, ŵakwekwelemye ni kwakoposya pa Nyuumba ja Akun-
nungu, ni papopo ŵaugele minango ja Nyuumba ja Akunnungu. 31 Ŵaliŵisile chile kuti
ŵaulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa ŵangondo lichila ŵa Chiloma
kuti Yelusalemu jose jili tametame. 32 Pangakaŵa jwankulu jwa ŵangondo mia moja
jula ŵaajigele ŵangondo ŵakwe ni achakulu ŵao ni ŵautuchile ku mpingo wa ŵandu kula.
Ni ŵanyawo paŵammweni jwankulu jo ni ŵangondo ŵakwe ŵalesile kumputa che Paolo.
33 Nipele jwankulu jwa ŵangondo jula ŵanjaulile che Paolo, ŵankamwile ni kulamula
kuti ataŵikwe minyolo jiŵili. Ni ŵausisye achitiji, “Ana ncheni jweleju, nombe atesile
chichi?” 34 Ŵane ŵaali mu mpingo wa ŵandu mula ŵagumilangaga, ŵane achi ni ŵane acho.

Ligongo lya wele utinda wo, jwankulu jwa ŵangondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenesyene. Nipele ŵalamwile ŵangondo ŵala kuti ŵajigale che Paolo ni kunjausya mu likome. 35 Che Paolo paŵaiche pakukwelela kwinjilila nkati, ŵangondo ŵannyakwile ligongo lya utindiganyo wa ŵandu. 36 Mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵakuiye achinyanyisyaga, “Mwaulaje!”

Che Paolo akuliŵalanga

37 PaŵanjinjisyagaMu likome, che Paolo ŵanchondelele jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula achitiji, “Ana ngukombola kuŵecheta chindu nomwe?” Jwankulu jula ŵajanjile, “Ana nkumanyilila kuŵecheta Chigiliki? 38 Ana mmweji ngati Mmisili jumwachisisye ŵandu atindiganye ni kwalongosya ŵakuulaga elufu nne ŵala mpaka mwipululu?” 39 Che Paolo ŵajanjile, “Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche nnope. Choonde, munyitichisye mechete ni ŵandu ŵa.” 40 Jwankulu jula ŵajitichisye, nipele che Paolo ŵajimi pakukwelela pala, ŵagolwesye nkono kwamyalasya ŵandu ŵala, ni ŵandu ŵala ŵamyalele ni ŵatandite kuŵecheta nawo Mchiebulania.

22

1 “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile uchenene inguti kulichenjela paujo penu!” 2 Ŵandu ŵala paŵampilikene che Paolo achikungulukaga nawo Mchiebulania ŵamyalele jii. Ni che Paolo ŵajendelechele kuŵecheta, 3 “Uneji ndili Myahudi, napagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje ŵetu. Nalityosisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite ŵanyamwe lelo jino. 4 Naalagesye ŵandu Ŵakwakuya Che Yesu mpaka kwaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe ŵakwe ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa. 5 Jŵambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kuutyosya umboni wa yeleyo. Ŵanyawo ni ŵaŵambele chikalata chakwapelechela Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule ŵandu wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali ataŵikwe kuti ajamukwe.”

Che Paolo akuŵecheta yatite pakuŵa jwakukulupilila (Masengo 9:1-19; 26:12-18)

6 “Nipele, panaliji mwitala kuŵandichila ku Damesiki, muusi mpela lyuŵa pa ntwe chisisimuchile kwinani kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisye une mbande syose. 7 Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?’ 8 Noneji nausisye, ‘Ana ŵaani alakwe, Ambuje?’ Nombewo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.’ 9 Achinjangu ŵanaliji nawo mu ulendo ŵala ŵaliweni lilanguka lila nambo nganalipikana liloŵe lya ajula jwaŵaŵechetaga ni une. 10 Nipele uneji nausisye, ‘Ana ndende chichi Ambuje?’ Nombe Ambuje ŵanyanjile, ‘Njime, njaule ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikummajila kuipanganya.’ 11 Kwa ligongo lya kung'alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo ŵala ŵangamwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki.

12 “Ni ku Damesiki ko jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵaŵalanjikwe umboni kuti ali jwambone ni Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki. 13 Jwelejo ŵaiche kukuunola, ni ŵajimi pachiŵandi ni uneji ni kuti, ‘Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.’ Papopo nakombwele kulola sooni ni nammweni. 14 Nipele che Anania ŵatite, ‘Akunnungu ŵa achambuje ŵetu ansagwile mmwe kuti mmanyilile yakuisaka, ni kummona jwelejo Jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni

kumpilikana nsyene achiŵechetaga. 15 Pakuŵa chimme jwaumboni jwakwe kwa ŵandu
wose nchasalilaga aila yose inyiweni ni kwipilikana. 16 Nipele sano nkulindilila ichichi,
njime mbatiswe ni kutyosyekwa sambi syenu, kwakutenda yelei nkuliŵilanga liina lya
Ambuje.'

Che Paolo akuŵilanjikwa ŵaalalichile ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi

17 "Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyuumba ja Akunnungu pala
naiweni yakwiwona. 18 Nammweni Ambuje achiisalilaga, 'Njanguye! Ntyoche chitema
mu Yelusalemu pakuŵa ŵandu ŵa pelepa ŵa ngaapochela umboni wenu nkati une.'
19 Noneji najanjile, 'Ambuje, ŵanyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula junajendaga-
jendaga mmajumba gao ga kupopelela ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa aŵala
ŵaŵankulupilile mmweji ni kwaputa. 20 Ni katema paŵammuleje che Stefano jwa umboni
jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni sooni najitichisye kuti ŵaulaje ni nalindilile
nguo sya ŵaŵambuleje ŵala.' 21 Ambuje ŵaasalile, 'Njaule, chinantume kwakutalika, kwa
ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.' "

22 Ŵandu ŵala ŵapilikanilaga mpaka paŵaŵechete maloŵe go, nipele, ŵatandite kun-
yanyisya achitiji, "Mumbulaje! Mundu jwati yelei ngaakuŵajilwa kulama." 23 Ni
ŵajendelechele kunyanyisya akuno achiulaga iwalo yao ni kututumya luundu mwinani.
24 Jwankulu jwa ŵangondo lichila jula ŵaalamwile ŵangondo ŵao anjigale che Paolo ni
kunjinjisya mu likome, ni ŵaalajisye ŵaapute mbokola ali nkumbusya kuti ŵamanyisye
ligongo lya Ŵayahudi kunyanyisya. 25 Nambo paŵantaŵile ngonji kuti ŵapute, che
Paolo ŵambusisye jwankulu jumo juŵajimi pepala, "Ana malajisyo gakutusaka kumputa
mbokola Mloma akanaŵe kulamulikwa?" 26 Jwankulu jula paŵapilikene yeleyo, ŵajawile
ku jwankulu jwa ŵangondo jula ni kwasalila, "Ana nkusaka kutenda chichi? Pakuŵa
mundu ju ali Mloma!" 27 Nipele jwankulu jwa ŵangondo jula ŵanjaulile che Paolo ni
kummusya, "Musalile, ana mmwe Mloma?" Che Paolo ŵajanjile, "Elo." 28 Jwankulu jwa
ŵangondo jula ŵatite, "Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa."
Che Paolo ŵatite, "Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa." 29 Nipele ŵandu ŵaŵasachile
kumbusya ali nkumputa che Paolo ŵala papopo ŵatyosile. Ni jwankulu jwa ŵangondo
jula paŵaimanyilile kuti che Paolo ŵaliji Mloma ŵajogwepe pakuŵa ŵantaŵile ni minyolo.

Che Paolo pa nkungulu wa Ŵayahudi

30 Malaŵi jakwe, jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula ŵasachile kugamanyilila
magambo gasyenesyene gakuŵechetelwa che Paolo ni Ŵayahudi. Nipele ŵangopwele
minyolo jila ni ŵaalamwile achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa nkungulu asimane.
Nipele ŵanjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23

1 Che Paolo ŵalolechesye kwannope ŵankungulu ŵala ni ŵatandite kuŵecheta achi-
tiji, "Achalongo achinjangu, naatumichile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka
lelo jino." 2 Pelepo che Anania Jwambopesi Jwankulu ŵalamwile kuti aŵala ŵaŵaliji
kuŵandikana ni che Paolo ŵapute lijanda pakang'wa jao. 3 Nipele, che Paolo ŵansalile
che Anania, "Akunnungu nsyene champute alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi
pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyo nomweji mwasyene ngankugakuya mala-
jisyo kwa kwasalila ŵandu aambute?" 4 Ŵandu ŵaŵajimi pepala ŵala ŵansalile che
Paolo "Mmwejo, nkuntukana Jwambopesi Jwankulu jwa Akunnungu?" 5 Ni che
Paolo ŵatite, "Achalongo achinjangu nganinamanyililaga kuti ŵelewo ali Jŵambopesi
Jwankulu. Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, 'Ngasimmecheta yangalimate
nkati jwankulu jwa ŵandu ŵenu.' "

6 Nipele che Paolo ŵaimanyilile kuti mpingo umo wa ŵankungulu ŵala waliji
Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele ŵanyanyisye kwannope paujo pa nkun-
gulu ula achitiji, “Achalongo achinjangu, uneji ndili Mfalisayo mwanache jwa Mfal-
isayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulamulikwa ligongo ngulolela kuti ŵawe chasyuche.”
7 Palapala paŵaŵechete yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafal-
isayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene. 8 Pakuŵa Masadukayo akuti
nganikupagwa kusyuka atamuno achikatumetume ŵa kwinani, ni mbumu nombe
nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu. 9 Ngomo sila
syapundile ni ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa
ŵa mpingo ŵa Mafalisayo ŵajimi ni koposya maloŵe gao kwamachili achitiji, “Ngatuku-
gawona magambo gagaligose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumetume
jwa kwinani aŵechete ni jwelejo.”
10 Makani gala gapundile kuŵa gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa ŵangondo
jula ŵajogopaga kuti ŵandu ŵala chankatanye che Paolo iŵaloiŵalo. Nipele, ŵaalamwile
ŵangondo ŵakwe atuluchile kwauli mpingo wa ŵandu kula ni kunjigala che Paolo kwa
machili ni kunjausya nkati.
11 Chilo cho, Ambuje ŵajimi chiŵandi ni che Paolo ni kuti, “Nkamulisye ntima!
Mumalasile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma.”

Ŵayahudi akutama ntemela itajile pakwaulaga che Paolo

12 Pikwachele, Ŵayahudi ŵatesile ntemela. Ni ŵalitaŵilile kuti, “Ngatulya pane kung'wa
chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.” 13 Ŵandu ŵaŵatesile yeleyo wo ŵaliji
ŵandu mpela alobaini. 14 Nipele, ŵandu wo ŵajawile kwa achakulu ŵambopesi ni
achachekulu ni kuti, “Tulitaŵilile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka
pachitwaulaje che Paolo. 15 Nipele sano, ŵanyamwe pamo ni ŵankungulu nnajisye
utenga kwa jwankulu jwa ŵangondo mia moja kuti antulusye kukwenu nchinamanilaga
kuti nkusakanga kumanyilila uchenene magambo gakwe. Noweji akanaŵandichile
tuliŵichile chile kummulaga.”
16 Nambo mwipwagwe che Paolo ŵapilikene ngani jo, nipele ŵaiche ni kwinjila mu
likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo. 17 Che Paolo ŵammilasile jumo jwa
ŵangondo ni kunsalila, “Munjausye nchanda ju kwa jwankulu jwa ŵangondo mia moja
pakuŵa akwete chindu chakwasalila.” 18 Jwangondo jula ŵanjigele nchanda jula ni
kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa ŵangondo ni kuti, “Che Paolo jwantawe jula
ŵamilasile ni kuumenda kuti nannyichenawo jwanchanda ju kukwenu pakuŵa akwete
indu yakwasalila.” 19 Jwankulu jwa ŵangondo jula ŵankamwile nchanda jula nkono,
ŵanjigele pachisyepela ni kummusya, “Ana nkusaka kuusalila chichi?” 20 Nchanda
jula ŵatite, “Ŵayahudi alangene kummenda alakwe malaŵi munjausye che Paolo pa
Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amanyilile uchenene ngani syakwe. 21 Nambo
alakwe ngasimwajitichisya pakuŵa kwana ŵandu kupunda alobaini ŵakwajuŵilila
kwaulaga. Alitaŵilile kuti ngalya natamuno kung'wa chachili chose mpaka ŵaulaje che
Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula.” 22 Nipele jwankulu jwa ŵangondo
jula ŵanlesile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, “Nkasala kwa mundu jwalijose
kuti mumanyisye yeleyo.”

Che Paolo akwauswa kwa jwankulu jwa chilambo cha ku Yudea

23 Nipele jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula ŵaaŵilasile achakulu ŵaŵili mwa
ŵangondo ŵakwe ni kwalajisya, “Mwaŵiche chile ŵangondo mia mbili ni ŵangondo
ŵakwela mu falasi sabini ni ŵangondo ŵa mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia
saa tatu ja chilo cha lelo. 24 Mwaŵiche chile falasi ŵampepe kuti ŵakwesye che Paolo

aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea."
25 Jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula ŵalembile chikalata chanti nyi.
26 "Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku
Yudea, uneji che Kilaudio Lusia ngunlembela. 27 Ŵayahudi ŵankamwile Mundu ju ni
ŵatiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa
ŵangondo kukunkulupusya. 28 Nanjawisye ku Nkungulu wao wekulu njisakaga kuti
manyilile magambo gaŵaŵechetelaga. 29 Naimanyi kuti ŵaaŵechetelaga nkati malajisyo
gao, nambo uneji naiweni kuti nganakola magambo gagaligose gakuŵajilwa kuulajikwa
atamuno kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa. 30 Ŵandu paŵamanyisye une kuti Ŵayahudi
akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangakaŵa nalamwile kwaikanawo kukwenu,
ni naasalile ŵaŵaŵechetelaga wo kuti aŵechete magambo gao kukwenu."
31 Nipele ŵangondo ŵanjigele che Paolo mpela iŵatite pakusalilwa ni chilo chichocho
ŵanjawisye ku Antipatili. 32 Malaŵi jakwe ŵangondo mia mbili ŵaŵajendaga wamakon-
golo ŵaujile ku likome, ŵaalesile ŵangondo ŵaŵakwesile falasi ŵala ajendelechele ni
ulendo wa kwapechesya che Paolo. 33 Ŵangondo ŵaŵakwesile falasi paŵaiche ku Kaisalia,
ŵampele che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwaŵika che Paolo mu
ulamusi wao. 34 Jwankulu jwa chilambo paŵachisyomile chikalata chila ŵausisye kuti
che Paolo wa musi chi. Paŵapilikeneŵ kuti jwa ku Kilikia, 35 ŵatite, "Chinagapilikanile
magambo genu pataiche ŵandu ŵakumbechetela." Nipele ŵalamwile kuti ŵaagose che
Paolo mu nyuumba ja chimwenye ji che Helode.

24

Ŵayahudi akummechetela che Paolo paujo pa che Felikisi

1 Pagapite moŵa nsano, che Anania Jŵambopesiŵ Jwankulu pamo ni achachekulu
ŵampepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina lyakwe che Telitulo ŵatuluchile ku
Kaisalia. Ni ŵajawile kwa che Felikisi jula ni ŵansalile yanayose iŵammechetelaga che
Paolo. 2 Che Felikisi ŵammilasile che Paolo ni che Telitulo ŵatandite kwaŵechetela achitiji.
"Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tukutama kwa chi-
tendewele katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa upoche wa
ŵandu ŵetu. 3 Tukwitichisya yelei mu kusengwa moŵa gose ni kuntogolela kwannope
alakwe papalipose. 4 Nambo pangansakalisya nnope, nguchondelela ntupililile ni
kutupilikanila itukuŵecheta. 5 Tukumanyilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atan-
disye utindiganyo mwa Ŵayahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu
jwa mpingo wa chidini wa Ŵanasaleti. 6 Ni sooni ŵalingaga kujisakasya Nyuumba ja
Akunnungu, noweji twankamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachin-
syene. 7 Nambo che Lusia jwankulu jwa ŵangondo mia moja, ŵaiche ni kunjigala
mmakono mwetu kwa machili. 8 Ni ŵalamwile kuti ŵakwaŵechetela wo aichanje kuk-
wenu, nomwe mwasyene chinkombole kwauchilichisya ni kwimanyilila uchenene
indu itukwaŵechetela." 9 Ŵayahudi wose nombe ŵajitichisye chiŵaŵechete che Telitulo
kuti chili chisyene.

Che Paolo akulichenjela paujo pa che Felikisi

10 Nipele jwankulu jwa chilambo jula ŵangolochesye nkono che Paolo kuti aŵechete.
Che Paolo ni ŵatite, "Ngusangalala nnope kulichenjela paujo penu pakuŵa ngumany-
ilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa ŵandu ŵetu kwa yaka yejinji. 11 Pakuŵaŵ
alakwe mwasyene nkumanyilila kuti nganigapunde moŵa kumi na mbili chitandile
panajawile kukupopela ku Yelusalemu. 12 Ŵayahudi nganasimana une njiangan-
ganaga ni mundu jwalijose. Nganasimana une njitindiganyaga pa Nyuumba ja Akun-
nungu pane mmajumba gao ga kupopelela atamuno palipose mmusi mo. 13 Sooni

ŵanyaŵa ngaakombola kunsalila alakwe usyene wa yakumechetela une sambano yo. 14 Chingwitichisya paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelela Akunnungu ŵa achambuje ŵetu, njilikuyaga alila litala lyaakuliŵilanga ŵanyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu. 15 Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela ŵanyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa ŵandu ŵambone ni ŵangalumbana. 16 Nipele moŵa gose ngulinga nningwa wangu uŵe wambone paujo pa Akunnungu ni kwa ŵandu.

17 "Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisye ŵandu ŵa chilambo changu yakwakamuchisya kwa ligongo lya ŵakulaga ni kukutaga mbopesi. 18 Panaliji nkutenda yeleyo ni paŵasimene une pa Nyuumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa ŵandu natamuno utindiganyo. 19 Nambo ŵapali Ŵayahudi ŵane ŵaŵatyochele ku Asia, ŵanyawo ni ŵaŵaŵajilwe kuŵa paujo penu ni kuumechetela une iŵaga akwete chakuumechetela. 20 Pane achinsyene ŵa asale chileŵo chiŵachisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao wekulu, 21 ikaŵe yankati liloŵe limo peli linaŵechete panajimi paujo pao kuti, 'Ngulamulikwa lelo jino pakuŵa ngukulupilila kuti ŵawile chasyuswe.' "

22 Nambo che Felikisi nsyene ŵaliji nkulimanyilila uchenene litala lyo, ŵaunichile ligambo lila ni kwasalila, "Pataiche che Lusia jwankulu jwa ŵangondo mia moja jo, chilamule magambo genu." 23 Ni jwankulu jula ŵalamwile anjigale che Paolo ni kwalindilila, nambo aŵe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasoŵa.

Che Paolo paujo pa che Felikisi ni che Dulusila

24 Pagapite moŵa gampepe, ŵaiche che Felikisi pamo ni che Dulusila ŵankwawo juŵaliji Myahudi. Ŵalamwile kuti aŵilanjikwe che Paolo ni ŵampilikanilaga achiŵechetaga yankati kwakulupilila Che Yesu Kilisito. 25 Nambo paŵatandite che Paolo kuŵecheta yankati indu yaikwatenda ŵandu aŵe ŵambone ni ungapundanganya ni lyuŵa Akunnungu lichiŵalamule ŵandu wose, che Felikisi ŵajogwepe ni ŵatite, "Sano njauleje, chinammilanje sooni napataga lipesa." 26 Katema ko che Felikisi ŵalolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lyo ŵapundile kwaŵilanga sooni ni sooni kunguluka nawo.

27 Payapite yaka iŵili, che Polikio Festo ŵaliji chilongola pamalo pa che Felikisi juŵaliji jwankulu jwa chilambo. Pakuŵa che Felikisi ŵasachile kwanonyelesya Ŵayahudi ŵalesile che Paolo mu nyuumba jakutaŵilwa mula.

25

Che Paolo akusaka alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma

1 Moŵa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, ŵakwesile kwaula ku Yelusalemu. 2 Kweleko achakulu ŵambopesi pamo ni ilongola ŵa Ŵayahudi ŵansalile che Festo magambo ga che Paolo. 3 Ŵachondelele che Festo kuti ŵasalalisye ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti ŵajuŵilile petala ni kwaulaga. 4 Nambo che Festo ŵaajanjile, "Che Paolo ali mu nyuumba jakutaŵilwa ku Kaisalia ni nansyene chinyaule kukoko pangakaŵa. 5 Mwaleche ilongola ŵenu ajaulangane pamo ni une kweleko akaaŵechetele naga atesile yangalumbana."

6 Che Festo ŵatemi nawo kwa moŵa nane pane likumi, nipele ŵaujile ku Kaisalia. Malaŵi jakwe ŵajawile ni kutama pa chitengu cha ulamusi, ŵalamwile kuti ŵaichenawo che Paolo. 7 Paŵaiche che Paolo, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku Yelusalemu ŵansyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisya. 8 Nkulichenjela, che Paolo ŵatite, "Uneji nganimbanganya magambo gagaligose gankati malajisyo ga Ŵayahudi pane nkati Nyuumba ja Akunnungu natamuno kwa Mwenye jwa

ku Loma.” 9 Nambo che Festo ŵasachile kulinonyelesya kwa Ŵayahudi ni ŵambusisye che
Paolo, “Ana nkusaka kwaula ku Yelusalemu nkalamulikwe kweleko yankati magambo
ga paujo pangu?” 10 Nambo che Paolo ŵatite, “Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye
jwa ku Loma, pelepa ni panguŵajilwa kulamulikwa. Alakwe mwasyene nkumanyilila
uchenene, uneji nganinaapanganichisya Ŵayahudi changalumbana chachili chose.
11 Nipele iŵaga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana yakuŵajilwa kuulajikwa,
ngangukana kuwa. Nambo iŵaga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela
une ŵandu ŵa, ngapagwa mundu juchakombole kuundaga mmakono mwa ŵanyawo.
Ngusaka mumbeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.”
12 Nipele che Festo paŵamasile kuŵecheta ni ŵandu ŵa nkungulu ŵansalile che Paolo,
“Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjaule kwa Mwenye jwa ku
Loma.”

Che Festo akunsalila che Agilipa ngani ji che Paolo

13 Gali gapite moŵa gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlumbugwe,
ŵaiche ku Kaisalia kukwakomasya che Festo. 14 Ni ŵatemi kweleko moŵa gampepe ni
che Festo nombe ŵansalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, “Kwana
mundu jumo pelepa juŵannesile che Felikisi ali mu nyuumba jakutaŵilwa. 15 Panajawile
ku Yelusalemu achakulu ŵambopesi pamo ni achachekulu ŵa Ŵayahudi ŵambechetele
mundu jo ni kuunjondelela kuti naalamule ni kwajamuka. 16 Nambo uneji naasalile
kuti Ŵaloma nganakola masyoŵelo go ga kuntyosya mundu alamulikwe akanaŵe
kuchingangana ni ŵandu ŵakumbechetela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichen-
jela kwa iŵambechetele yo. 17 Nipele, paŵasongangene apano, nganingaŵa, malaŵi
jakwe natemi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisya annyichenawo mundu
jo. 18 Ŵakumbechetela ŵakwe paŵajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana
mpela inaganisyaga. 19 Nambo ŵakanilanaga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu
jumo jwakuŵilanjikwa Che Yesu jwaŵawile nambo che Paolo akulimbila kuti ali ŵajumi.
20 Nganinaimanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusisye che Paolo
iŵaga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga. 21 Nambo
che Paolo ŵasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu
nyuumba jakutaŵilwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.” 22 Che
Agilipa ŵane juŵaliji mwenye jwa liuto liine ŵansalile che Festo, “None ngusaka kumpi-
likanila nansyene mundu jo.” Che Festo ŵatite, “Chimumpikanile malaŵi.”

Che Paolo paujo pa che Agilipa ni che Belinike

23 Malaŵi jakwe che Agilipa ni che Belinike ŵaiche ali nkusangalala pa nkungulu
ali alongene ni achakulu ŵa ŵangondo ni achakulu ŵa musi. Che Festo ŵalamwile
kuti ŵaichenawo che Paolo. 24 Che Festo ŵatite, “Mwenye che Agilipa ni ŵanawose
ŵantemi apano pamo ni uweji! Ŵayahudi wose ŵa pelepa ni ŵa ku Yelusalemu akum-
mechetela mundu ju kukwangu ni akusaka aulajikwe. 25 Nambo uneji nganinagawona
magambo gagaligose gakwaŵajila kuulajikwa. Ni pakuŵa che Paolo nsyene ŵasachile
alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisye kunjausya ku Loma. 26 Kwa
uneji nganingola usyene wankati ŵelewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa
ligongo lyo nannyichenawo paujo penu nnopennope kukwenu achimwene mwenye
che Agilipa, mwamalaga kumbusyausya mbate chakulemba. 27 Pakuŵa nguwona
chiiŵe yakusekasya kwajauchisya jwantawe pangasala uchenene yakwaŵechetela yo.”

26

Che Paolo akulichenjela paujo pa mwenye che Agilipa

1 Nipele che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Nkukombola kulichenjela.” Pelepo che Paolo
ŵagolwesye nkono wao ni kulichenjela, achitiji.
2 “Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni
kulichenjela yankati yanayose yakumechetela une Ŵayahudi. 3 Nnopennope pakuŵa
alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene masyoŵelo ga Ŵayahudi ni umenyani wao,
nguchondelela mumbilikanile mu upililiu.
4 “Ŵayahudi wose akuumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Aku-
manyilila inatite pakutama ni ŵanyawo mu chilambo changu ni ku Yelusalemu
nombeko chitandile ndanda jo. 5 Akuumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga
akukombola kuŵalanga umboni kuti chitandile ndanda jo naliji jumo jwa mpingo
wa Mafalisayo ŵakwapopelela Akunnungu kupunda ŵandu ŵane wose. 6 Ni sambano
nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiŵalanjile Akunnungu kwa
achambuje ŵetu chila. 7 Chilanga cho ni chichocho chaakuchilolela ngosyo kumi na
mbili sya ŵandu ŵetu kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana
muusi ni chilo. Ni kwaligongo lyo alakwe mwenye, Ŵayahudi ŵa akuumechetela une.
8 Ŵanyamwe wose ŵandi apano kwa chichi nkuganisya kuti Akunnungu ngakukombola
kwasyusya ŵawe? 9 Isyene uneji nansyene naliweni kuti ngusachilwa kutendekanya
yejinji yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti. 10 Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu
kula. Napochele lilamulo kutyochela kwa achakulu ŵambopesi, naakamwile ŵandu
ŵajinji mwa ŵandu ŵa Akunnungu ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa. Ni ŵanyawo
paŵalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe. 11 Naalagesye mmajumba gao ga
kupopelela ni kwakanganichisya atukane. Naatumbilile kwannope namose najawile
kukwasosasosa mmisi ja ilambo yakutalichila kuti naalagasye.

Che Paolo akuŵecheta yatite pakuŵa jwakukulupilila (Masengo 9:1-19; 22:6-16)

12 “Ligongo lya masengo gagogo pego najawile ku Damesiki ndili ni ulamusi ni mala-
jisyo ga achakulu ŵambopesi. 13 Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyuŵa lili pa
ntwe naliweni lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyuŵa lichilanguchisyaga
kutyochela kwinani. Ni lyatusyungwile uneji pamo ni achinjangu ŵanaliji nawo mu
ulendo mo. 14 Wose twagwile, none napilikene liloŵe lichisalilaga mchiebulania, ‘Che
Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuliulasya mwasyene pangali ligongo
mpela ng'ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.’ 15 Noneji nausisye, ‘Ana
ŵaani alakwe, Ambuje?’ Ni Ambuje wo ŵajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya
mmwejo. 16 Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusi
jwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile ŵandu yanyiweni lelo jino ni
ichinannosye kanyuma. 17 Chinankulupusye kutyoka mwa ŵandu wa ku Isilaeli pamo
ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kuchinantume une ko. 18 Mwatatanukule meeso gao kuti
akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lulanga nombe akopoche mu ulamusi wa
Shetani ni kwagalauchila Akunnungu kuti kwa kungulupilila une alecheleswe sambi
syao ni kwinjila majumba pamo ni ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu.’

Che Paolo akuŵecheta yankati ukatumetume wao

19 “Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisya yakwiwona
yaikopochele kwinani. 20 Nipele natandite kulalichila maloŵe ga Akunnungu kwa
ŵakutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni ŵandu
ŵangaŵa Ŵayahudi. Naalalichile aleche sambi ni kwaujilila Akunnungu ni kulosya kwa
isambo yao kuti alesile sambi. 21 Kwa ligongo lya maloŵe go Ŵayahudi ŵangamwile
une ndili pa Nyuumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga. 22 Nambo Akunnungu
aang'osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji nguŵalanga kwa achanandi ni

achakulungwa. Ngangusala ine ikaŵe yeila yasasile ŵakulondola ŵa Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele, 23 yakuti yaŵajilwe Kilisito alaje ni kuŵa mundu jwaandanda kusyuka mwa wose ŵawile. Nombejo chakombole kwaichisya lilanguka Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi."

24 Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, "Mmwe che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kuntesile mpungwane." 25 Che Paolo ŵajanjile, "Nganimbungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguŵecheta cho chili chisyene ni cha lunda. 26 Alakwe mwenye che Agilipa nkuimanyilila uchenene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuŵecheta pangali lipamba paujo penu pakuŵa nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichatendekwe pachisyepela. 27 Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupilila maloŵe gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵa kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupilila!" 28 Ni che Agilipa ŵansalile che Paolo, "Ana nkuganisya kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?" 29 Che Paolo ŵajanjile, "Iŵaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwapopelela Akunnungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni ŵanawose ŵakumbikanila lelo jino ŵa aŵanje mpela indite pakuŵa une, nambo anaichile kutaŵikwa minyolo mpela une."

30 Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni ŵane wose ŵaŵaliji pamo nawo ŵajimi. 31 Ni paŵakopokaga ŵasalilene, "Mundu ju nganapanganya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa natamuno kwataŵa." 32 Che Agilipa ŵansalile che Festo, "Ikakomboleche kungopola mundu ju ngaakaŵende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma."

27

Che Paolo akwauswa ku Loma

1 PaŵalamwileAdd kuti tujaule ku Italia ni ngalaŵa ŵammisile che Paolo pamo ni ŵatawe ŵane mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa ŵangondo mumpingo waukuŵilanjikwa "Mpingo wa Agusto." 2 Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyochelaga ku Adiliamiti, jijaliji chile kutanda ulendo kupitila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Alisitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike ŵalongene noweji. 3 Lyuŵa lyaaŵili twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi ŵaapanganichisye yambone che Paolo, ŵalesile ajaule kwa achambusangagwe kuti apegwe yaikwasoŵa. 4 Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo tuchilisepusyaga ni mbungo jijaliji jininkupuga nnope kutyochela paujo petu. 5 Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia. 6 Ni kweleko jwankulu jwa ŵangondo jula ŵajisimene ngalaŵa jekulungwa jichikopochelaga ku Alekisandilia kwaula ku Italia, nombejo ŵatujinjisye mwelemo.

7 Twajesile mbolembole moŵa gamajinji ni twaiche pachiŵandi ni Nido nkulaga. Pakuŵa mbungo jatusiŵilile kuendelechela ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuŵandikana ni Salomone. 8 Twapite mumbwani kwa kulaga ni twaiche peuto papakuŵilanjikwa "Bandari jambone," pachiŵandi musi wa Lasea.

9 Gaapite moŵa gamajinji ni moŵa gakutaŵa gaapite, ni twaliji mmoŵa ga kogoya kuendelechela ni ulendo wa mu ngalaŵa. Nipele che Paolo ŵaajamwiche achitiji, 10 "Achalongo achinjangu, nguwona kuti ulendo wu chiuŵe wa kogoya ni kusoyesya indu, ngaŵa kwa ndundu ni ngalaŵa pe, nambo kwa umi wetu nombe." 11 Nambo jwankulu jwa ŵangondo jula ŵagapikanile nnope maloŵe ga juŵalongosyaga ngalaŵa ni nsyene ngalaŵa kupunda maloŵe gaŵaŵechete che Paolo gala. 12 Pakuŵa bandari

jo nganijiŵa jambone kutama moŵa ga mbepo, ŵandu ŵaŵatupile ŵajitichisye kuendelechela ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwiŵanda ni kwichela.

Mbungo jekulungwa mu bahali

13 Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni ŵaganisisye kuti chakombole kutendekanya iŵasachile yo. Nipele ŵanyakwile nanga ni kuŵika mu ngalaŵa, ŵajendelechele ni ulendo ŵapite mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete. 14 Nambo pangakaŵa, mbungo jekulungwa jati mpela chimbunga jajikuŵilanjikwa “Mbungo ja kaskazi” japujile kutyochela ku chilumba. 15 Ngalaŵa jila jagombilwe ni mbungo, nombejo nganijikombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiseleleche ni mbungo. 16 Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina lyakwe Kauda, twakombwele kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisya ŵandu mu ngalaŵa jekulungwa jila. 17 Achikatumetume ŵaali mu ngalaŵa ŵala paŵanyakulile ntumbwi ula nkati, ŵautaŵilile mu ngalaŵa jila ni ngonji kuulimbisya kuti unajonasiche ni mbungo. Ni pakuŵa ŵajogopaga kutitimila munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele ŵagatulwisye matanga ni ŵagambaga kwenda pe ni mbungo. 18 Mbungo jekulungwa jila jajendelechele kupuga ni malaŵi jakwe ŵatandite kwasila ndundu mu bahali. 19 Ni lyuŵa lyaatatu ŵajasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalaŵa jekulungwa. 20 Moŵa gamajinji nganitukombola kuliwona lyuŵa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila japundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile.

21 Paŵatemi pangalya moŵa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, “Achambusanga ŵangu nkambikanichisye une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi. 22 Sambano ngunchondelela, nkamulichisye ntima pakuŵa ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchawe nambo ngalaŵa pe ni jichijijonasiche. 23 Pakuŵa chilo katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuŵa jwao ni jungwapopelela ŵangopochele, 24 ni kuusalila, ‘Kasinjogopa che Paolo! Ikuŵajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiŵakulupusye wose ŵaali mu ulendo pamo nomwe.’ 25 Nipele nkamulichisye ntima, pakuŵa ngwakulupilila Akunnungu kuti chiitendekwe mpela indite pakusalilwa. 26 Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo.”

27 Chilo cha lyuŵa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekwelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Mediteleniani. Chilo nnope achikatumetume ŵaali mu ngalaŵa ŵaganisisye kuti tuŵandichile munsanga. 28 Nipele ŵatulwisye ngoji wawataŵilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni ŵapatile makono alobaini. Kanyuma kanandi ŵapimile sooni ni ŵapatile makono selasini. 29 Ni pakuŵa ŵajogopaga kukwama papali ni lwala, ŵatulwisye nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalaŵa ni kupopela kuti kucheje. 30 Ni ŵaŵalongosyaga ngalaŵa ŵala ŵasachile kutila kutyochela mu ngalaŵa ni ŵautulwisye ntumbwi ula achinamanilaga akutulusya nanga sya paujo. 31 Nambo che Paolo ŵansalile jwankulu jwa ŵangondo jula pamo ni ŵangondo ŵane, “Iŵaga ŵanyaŵa ngaatama mu ngalaŵa ngankulupuswa.” 32 Papopo ŵangondo ŵala ŵakatile migoji jijakamulile ntumbwi ni ŵaulesile ujigalikwe ni meesi. 33 Kukanaŵe kucha che Paolo ŵachondelele wose kuti alye chakulya achitiji, “Lelo jino lyuŵa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose. 34 Nipele ngunchondelela nlye, pakuŵa chichinkulupusye kuti nkawa. Pakuŵa ngalujasika namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu.” 35 Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵajigele nkate, nipele ŵatogolele Akunnungu paujo pa wose, ŵagaŵenye ni kutanda kulya. 36 Nipele wose ŵakamulisye ntima, nombewo ŵalile. 37 Ŵatwaliji mu ngalaŵa twaliji ŵandu mia mbili ni sabini na sita. 38 Patwalile wose ni kwikuta, ŵajijalwisye ngalaŵa jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali.

Ngalaŵa jekulungwa jikutemeka

39 Pakwachele ŵaŵalongosyaga ngalaŵa ŵala nganachimanyilila chilambo chila,
nambo ŵauweni nsanga ku mbwani. Nipele ŵasachile kujijimika ngalaŵa kweleko naga
chakombole. 40 Ŵakatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni ŵagopwele ngonji
sisyataŵikwe pa usukani ni kwinamukula tanga ja paujo pa ngalaŵa kuti jikamule
mbungo ni kwajausya ku mbwani. 41 Nambo ŵaiche pamalekano pagachingangene
matala gaŵili ga meesi ga bahali ni ngalaŵa jatanjile palapala. Upaande wa paujo
pa ngalaŵa watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma
watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela.
42 Ŵangondo ŵasachile ŵaulaje ŵataŵikwe wose atakojelela ŵane ni kutila. 43 Nambo
jwankulu jwa ŵangondo achisakaga kwakulupusya che Paolo, ŵaalekasisye ŵangondo
akatenda yeleyo. Ŵalamwile ŵaakukombola kojelela alilechelele mmeesi ni kwika kun-
sanga. 44 Ni ŵaakusigalila wo, ŵane akamulile mbao ni ŵane ipitingwa iyatemeche mu
ngalaŵa. Iyoyo ŵandu wose ŵaiche kwa chitendewele ku nsanga.

28

Iyasimene che Paolo kuchilumba cha Melita

1 Patwaiche kwa chitendewele ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila
chikuŵilanjikwa Melita. 2 Ni ŵandu ŵangali lunda ŵatutendele yambone nnope. Ula
jatandite kunya ni kwaliji ni mbepo, ŵatukolechesye mooto tujootele ni kutukalibisya.
3 Che Paolo ŵalokwete litenje lya sasu ni ŵasiŵisile pa mooto. Paŵaŵikaga, lijoka
lyakopweche ligongo lya ntukuta wa mooto ula lyaliŵilijile pankono wakwe. 4 Ŵandu
ŵa kweleko wo paŵaliweni lijoka lili nkuliŵilijila pankono wakwe ŵasalilene, “Kusyene
mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu
jwetu jwankongwe jwakuŵilanjikwa Haki ngachikunneka alame.” 5 Nambo che Paolo
ŵalikung'undile lijoka lyo pa mooto ni nganilimpeteka namose kanandi. 6 Ŵandu ŵala
ŵaliji nkulolela kuti pane tuimbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo
paŵalolele nnope ni nganachiwona chindu chakwaŵenga chichapatile, ni ŵagalawisye
ng'anisyo syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu.
7 Pachiŵandi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila
jwakuŵilanjikwa che Pabulio. Mundu ju ŵatupochele yambone ni twatemi mu nyuumba
jao ja achalendo kwa moŵa gatatu. 8 Atati ŵao che Pabulio ŵaliji agonile ali nkulwala
chiilu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo ŵajawile kukwalola ni paŵamasile kupopela,
ŵasajichile makono gao ni kunlamya. 9 Payakopochele yeleyo, iyoyo peyo ŵakulwala
ŵajinji ŵaŵatamaga mu chilumba chila ŵaiche, nombewo ŵalamiswe. 10 Ŵandu ŵala
ŵatuchimbichisye nnope, ni katema patwatyokaga ŵatupele yose iyatusoŵile mu ulendo
wetu.

Ulendo wa ku Loma kutyochela ku chilumba cha melita

11 Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngalaŵa jekulungwa jimo
jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje moŵa ga mbepo. Ngalaŵa
jila jakopochele ku Alekisandilia ni jaŵilanjikwe “Achiminungu Maŵila.” 12 Twaiche
ku Silakusa ni twatemi pelepo moŵa gatatu. 13 Kutyochela pelepo twasyungwile
mumbali ni twaiche ku Legio. Malaŵi jakwe jatandite kupuga mbungo kutyochela
kulujenda ni pagapite moŵa gaŵili twaiche ku Puteoli. 14 Kweleko twasimene ŵandu
ŵakunkulupilila Che Yesu achinjetu ni ŵatuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo.
Kwanti nyi ni itwatite pakwika ku Loma. 15 Ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku
Loma paŵapilikene ngani syetu ŵaiche mpaka Pakusumichisya Malonda che Apio ni
ŵane ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che Paolo paŵaweni ŵelewo
ŵaatogolele Akunnungu ni ŵalimbiswe ntima.

Che Paolo ali ku Loma

16 Patwaiche ku Loma ŵakundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni jwangondo juŴanlindililaga.

17 Pagapite moŴa gatatu che Paolo ŵaaŴilasile achakulu ŵa Ŵayahudi ŵaŴatamaga kweleko. PaŴasongangene pamo ni ŵaasalile, “Achalongo achinjangu, uneji nataŴikwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga Ŵaloma namuno nganindende magambo gagaligose kwa ŵandu ŵangu pane kugapwanya masyoŴelo ga achambuje ŵetu. 18 PaŴamasile kuusyausya, Ŵaloma ŵasakaga kung'opola pakuŴa kwangu une nganagasimana magambo gakuŴajilwa kuulajikwa. 19 Nambo Ŵayahudi paŴakanile yeleyo, nasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiŴamuno nganingola chakwaŴechetela ŵandu ŵa musi wangu. 20 Kwaligongo lyo nanchondelele ŵanyamwe kuti tuonegane ni kuŴecheta nomwe pakuŴa ndaŴikwe kwa nyolo si ligongo lya chililelo cha Ŵaisilaeli chiŴalanjile Akunnungu.”

21 Ni ŵanyawo ŵatite “Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu ŵaŴaiche akuno kukutusalila pane kuŴecheta chindu chakusakala nkati alakwe. 22 Nambo tukusaka kupilikana pakang'wa penu inkuti paaganisya pakuŴa tukumanyilila kuti palipose akusala kuti mpingo wo uli wangalumbana.”

23 Nipele ŵasagwile lyuŴa lya kuchingangana ni che Paolo ni ŵaiche ŵandu ŵajinji nnope ku nyuumba kuŴatamaga. Kutandila kundaŴi mpaka ligulo che Paolo ŵaliji nkwasalila yejinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyo ga Akunnungu gaŴapele che Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti ŵaakulupilile Che Yesu. 24 Ŵane ŵajitichisye iŴasalilaga yo nambo ŵane ŵakanile. 25 Nipele nganajiilana achinsyene pe, ni ŵatyosile pelepo pakuŴa che Paolo ŵaasalile, “Mbumu jwa Akunnungu ŵasasile usyene kwa achambuje ŵenu kwa kang'wa ja jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya, 26 achitiji,

‘Njaule kwa ŵandu ŵa nkaasalile,
kupilikana chimpilikane, nambo ngasammanyilila,
Kulola chinnole nambo ngasambona.
27 PakuŴa mitima ja ŵandu ŵa jilimbile,
asiŴilile mawiwi gao
ni meeso gao gasisine.
Melepe akasaona kwa meeso gao,
akasapilikana kwa mawiwi gao,
akasamanyilila kwa mitima jao,
akasapitikuchila kwa une,
noneji ngalamisye.’ ”

28 Nombe che Paolo ŵatite sooni, “Mmanyilile ŵanyamwe kuti, ukulupusyo wa Akunnungu wu wejausye kwa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi, nombewo chaupilikane!” 29 Che Paolo paŴamasile kuŴecheta yeleyo Ŵayahudi ŵakopweche ali nkukanilana nnope achinsyene pe.

30 Nipele che Paolo ŵatemi yaka iŴili mu nyuumba jiŴalipilaga jila. Ni ŵaapochele ŵandu wose ŵaŴaikaga kukwalola. 31 Ŵalalichilaga ŵandu ngani ja Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya ŵandu nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni nganapagwa jwannekasisye.

Chikalata chi che Paolo kwa Ŵaloma

Chilongolelo

Chikalata cha Ŵaloma chalembekwe ni nduna che Paolo ikukomboleka pasikati pa yaka ya 54 ni 58 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo ŵaliji akanaŵe kwaula kuku-jimajimila ku Loma, kwapele ŵapelechele chikalata chi kwapa malajisyo ŵandu wose ŵakwakulupilila Kilisito ŵa ku Loma ŵaali Ŵayahudi ni ŵanganaŵa Ŵayahudi. Ŵalembile chikalata chi mu mmusi wa ku Kolinto kuŵatamaga katema ko. Che Paolo ŵalembile kuti ŵandu ŵa ilambo yose ŵaakulupilile ni kwajitichisya Che Yesu Kilisito liunjili lya 16 ni nsitali wa 26.

Chitabu cha Ŵaloma chili chitabu muhimu chachikwakamuchisya ŵandu ŵakukulupilila ŵa palipose ni kwa katema kakalikose pakuŵa chikulosya pangasisika ni chitabu chose. Che Paolo ausasile pangasisika ukulupusyo watuli nawo kwa litala li Che Yesu Kilisito. Sooni che Paolo alumbikenye Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito ni Malangano ga Kalakala. Ŵaumanyilisi ŵajinji asasile kuti nsingi wa chitabu chi uli liunjili lya 1 msitali wa 16 waukuti, “Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa gali machili ga Akunnungu kwa ukulupusyo wa kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa Ŵayahudi mpaka kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.” Liuto lyaandanda lya Ŵaloma kutandila 1-12, chamunkati gali majiganyo gankati kwamanyilila Akunnungu ni liuto lyaaŵili lya Ŵaloma kutandila 13-15, kwana majiganyo kwa Ŵakilisito yakuti pakusachilwa kutama.

Yaili mwelemo

Che Paolo atandite chikalata chao kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala ŵelewo ali ŵaani ŵakulemba (1:15).

Sooni alembile nkati ŵandu yatite pakuŵa ni ukomboleche wa kukulupuswa kwa litala li Che Yesu Kilisito (1:16-11:36).

Che Paolo akwalajisya Ŵakilisito yakuti pakusachilwa kutama (12:1-15:13).

Che Paolo amalichisye chikalata kwa Ŵaloma kwa kwakujikomasya mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Loma (16).

1 Une che Paolo, jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naalalichile ŵandu Ngani jao Jambone.
2 Kalakala ko, Akunnungu ŵaasalile ŵandu ajiji Ngani Jambone kwa litala lya ŵakulondola ŵao mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu. 3 Ngani Jambone ji jikungamba Mwana jwa Akunnungu, Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Jwati nkati undu wakwe ŵapagwile mu lukosyo lwa mwenye che Daudi. 4 Nambo nkati umi wao wa chimbumu, Mbumu jwa Akunnungu ŵalosisye kwa litala lya ukombole wakwe kuti Mwana jwa Akunnungu kwa kusyuka kwakwe yaani Kilisito Ambuje ŵetu. 5 Kwa litala lyakwe mbegwile upile wa kuŵa nduna kuti kwa ligongo lya Kilisito nalongosye ŵandu ŵa ngosyo syose, akulupilile ni kuitichisya. 6 Ŵanyamwe nli pasikati ja ŵandu wo, ŵankutama ku Loma mmilanjikwe ni Akunnungu mme ŵandu ŵakwe Che Yesu Kilisito.
7 Nipele, une che Paolo ngunlembela ŵanyamwe wose ŵankunonyelwa ni Akunnungu ŵankutamanga ku Loma, ummilanjikwe mme ŵandu wakwe. Ngunsachila upile ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Mapopelo ga kutogolela

8 Ikanaŵe yaili yose, ngwatogolela Akunnungu ŵangu kwa litala li Che Yesu Kilisito kwa ligongo lya ŵanyamwe wose, pakuŵa chikulupi chenu chikupikanika ku chilambo

kose. 9 Akunnungu ungwatumichila ni ntima wangu wose, nkulalichila Ngani Jambone
ja Mwanagwao, ali jwaumboni jwangu kuti ngunkumbuchila ŵanyamwe, 10 moŵa gose
pangupopela. Ngwapopela Akunnungu yanonyelaga ambe lipesa lyambone lya kun-
jimajimila. 11 Pakuŵa sachile kwannope kummona ŵanyamwe, kuti ngamulangane ni
ŵanyamwe mu ntuuka ungupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu, kuti mme ŵalimbangene.
12 Chingusala, ŵanawose tutusyaneje mitima, ŵanyamwe mulimbisye une mu chikulupi
changu ni uneji nanlimbisye ŵanyamwe mu chikulupi chenu.
13 Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti kakajinji nasakaga iche kuk-
wenu, nambo nekasiswe mpaka sambano. Nasachile kwika kuti ngombole kunka-
muchisya mwanya nlimbangane mu chikulupi, mpela indite pakwakamuchisya ŵandu
ŵangaŵa Ŵayahudi kulimbangana mu chikulupi. 14 Pakuŵa ngusachilwa kwalalichila
ŵandu wose Ŵagiliki ni ŵangaŵa Ŵagiliki, ni kwalalichila ŵaali ni lunda ni ŵakuloŵela.
15 Kwaligongo lyo ngulajila kwannope kunnalichila Ngani Jambone ŵanyamwe nombe
ŵankutama ku Loma.

Machili ga Ngani Jambone

16 Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa jikwete machili ga Akunnungu
gakunkulupusya kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa Ŵayahudi ni sooni kwa
ŵangaŵa Ŵayahudi. 17 Pakuŵa Ngani Jambone jikulosya yatite Akunnungu pakwatenda
ŵandu kuŵa ŵambone paujo pao. Kwa litala lya chikulupi, chitandile kundanda mpaka
kumbesi. Mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Mundu jwaten-
dekwe jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.”

Ŵandu wose akwete sambi

18 Kutyochela kwinani Akunnungu alosisye uchimwa wao kwa litala lya sambi
syose ni kwa litala lya ugongomalo wose wa aŵala ŵandu ŵakuuliŵatila usyene uka-
manyika kwa litala lya ugongomalo wao. 19 Pakuŵa yose yaikuntesya Akunnungu
amanyiche kukwao, imanyichikwe, ligongo Akunnungu nsyene ailosisye kwa ŵanyawo.
20 Chitandile Akunnungu paŵagumbile chilambo, ukombole wao wa moŵa gose pan-
gali mbesi ni Unungu wao, ikuwoneka pangasisika namuno ngaikuoneka ni meeso.
Ŵandu akukombola kuumanyilila kwa indu yagumbile. Kwapele ŵandu ngakombola
kulichenjela kwa yaili yose. 21 Namuno akumanyililanga kuti Akunnungu apali,
nambo ngakunkusya atamuno kuntogolela yakuti pakuŵajilwa, nambo ng'anisyo syao
sili syangalimate ni mitima jao jitajikwe chipi. 22 Akulitendanga ŵa lunda, nambo
ali ŵakuloŵela. 23 Alesile kwapopelela Akunnungu ŵangakuwa, nambo akwipopela
inyago yaikulandana ni mundu jwakwasika, chisau inyama pane ijuni pane inyama
yaikukwaŵa.
24 Kwa ligongo lya yeleyo, Akunnungu ŵaalesile mu tama jangalumbana ja mitima jao
ni kupanganyichisyana indu ya soni mu iilu yao. 25 Akuutindanya usyene wa Akun-
nungu kwa unami, akuipopelela ni kuitumichila indu yepanganyikwe ni Akunnungu
ni kwaleka Akunnungu ŵaaipanganyisye, ŵakusachilwa kulapikwa moŵa gose pangali
mbesi! Eloo.
26 Kwa ligongo lyo Akunnungu ŵaalesile akuyanje tama syao sya soni. Namose
achakongwe ŵalesile kugonana ni achalume yaikuti pakusachilwa, ŵagonanaga ni
achakongwe achinjao. 27 Achalume nombe iyoyo peyo akulekanga kugonana ni
achakongwe yaikuti pakusachilwa, ŵakolelene mchesele jwannume ni jwannume. Aku-
panganyichisyana ipanganyo ya soni achalume kwa achalume, kwayele akuliichisya
kwamukwa kwa ugongomalo wao wautesile.
28 Pakuŵa ŵandu wo ŵakanile kuuŵika mu ng'anisyo usyene wa kwamanyilila
Akunnungu, nombe Akunnungu ŵaalesile akuyanje ng'anisyo syao syangalumbana,
ŵaipanganyisye aila yekanye kuipanganya. 29 Ŵandu ŵa aguumbele ugongomalo wose,

ungalumbana ni lipamo ni wiu ni uulasi ni unami ni ngomo ni kulambusya. Ni
kunong'ona, 30 ni kunamanilana, ŵakwachima Akunnungu, ŵakutukana ni ŵakulilapa ni
ŵakulifuna, ŵakwilana kuitendekanya yangalimate ni ŵangaajitichisya achaŴelesi ŵao.
31 ŴakuloŴela, ŵangakukamula chilanga, ŵangali unonyelo ni nganakola chanasa kwa
ŵane. 32 Ŵakumanyilila kuti malajisyo ga Akunnungu gakuti ŵakugapanganya gelego
akuŴajilwa kuwa. Natamuno yeleyo akwendelechela ngaŵa kugapanganya pe nambo
akwilana ni aŵala ŵakugapanganya gelego.

2

Kulamula kwa Akunnungu

1 Kwayele, mmwe mwajangu, iŵaga nkwalamula ŵane ngankombola kulichenjela
natamuno mme ŵaani. Pakuŵa, pankwalamula ŵane akuno nomwe nkwendelechela
kuipanganya iyoyo, nkulilamula mwasyene. 2 Nowe tukumanyilila kuti ulamule wa
Akunnungu uli wa usyene kwa aŵala ŵakuitendekanya indu yanti yeleyo. 3 Nambo
alakwe junkwalamula ŵakuitendekanya yeleyo ni mwasyene nkuitendekanya iyoyo
peyo. Ana nkuganisya chinchiuŵambala ulamule wa Akunnungu? 4 Pane nkuunyelusya
umbone wekulu wa Akunnungu ni utulale ni upililiu wao, uli ngankuimanyilila kuti
umbone wa Akunnungu ukunnongosya kuti nneche sambi? 5 Nambo mmwe nkaka-
time ntima ni nkwete ntima wangasaka kuleka sambi, kwa ligongo lyo nkuligosela
mwasyene magambo pa lyuŵa lya Akunnungu lya lutumbilo lwao ni kulamula kwao
kwa chigolochelo pachikulolechele. 6 Pakuŵa Akunnungu chachinlipa jwalijose ma-
linga ni masengo gakwe. 7 Ŵandu ŵakuitendekanya yambone pangali kupela akuno
achisosaga ukulu ni kusichila ni umi wangaukujonasika, Akunnungu chachapa ŵandu
ŵa, umi wa moŵa gose pangali mbesi. 8 Nambo aŵala ŵalipamo, aŵala ŵakuukanila
usyene, ni kuikuya yangalumbana, isyene Akunnungu chachalamula kwa lutumbilo
ni uchimwa wakwe wekulu. 9 Chigapagwe masauko ni kulaga kwa jwalijose jwakui-
tendekanya yangalumbana, kutandila kwa Ŵayahudi ni sooni kwa ŵandu ŵangaŵa
Ŵayahudi. 10 Nambo jwalijose jwakutendekanya yambone, Akunnungu chachimpa
ukulu ni luchimbichimbi ni chitendewele, kutandila kwa Ŵayahudi ni sooni kwa ŵandu
ŵangaŵa Ŵayahudi. 11 Pakuŵa Akunnungu ŵangali lusagu.

12 Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵangakugamanyilila Malajisyo ga che Musa chasochele
pangagamanyilila Malajisyo go. Ni Ŵayahudi ŵakugamanyilila Malajisyo ali nkutenda
sambi chalamulikwe ni Malajisyo go. 13 Pakuŵa, ŵakugapilikana Malajisyo ngaŵa
ŵakuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu, nambo aŵala ŵakugajitichisya Malajisyo
ni ŵakuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu. 14 Pakuŵa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi
ŵangakugamanyilila Malajisyo, nambo pakutenda indu kwa lwendo lwapagwile nawo
chisau ni yaitite pakulamulikwa mmalajisyo, achinsyene wo akulosya kuti akumany-
ilila chakusachilwa kupanganya namuno nganagamanyilila Malajisyo go. 15 Pakuŵa
lwendo lwao lukulosya kuti Malajisyo galembekwe mu mitima jao. Miningwa jao
jikulosya kuti au uli usyene, pakuŵa ng'anisyo syao sikwaŵechetela kuti atesile yan-
galumbana pane sikwachenjela kuti atesile yambone. 16 Yeleyo ni ichikopochele pa
lyuŵa litachilamula Akunnungu yantemela ya ŵandu, kwa litala li Che Yesu Kilisito
mpela Ngani Jambone jinanlalichile ijikuti pakusala.

Ŵayahudi ni Malajisyo ga che Musa

17 Ni mmwe junkuliŵilanga Myahudi, nkugakulupilila Malajisyo ni kulifunila ndi
mundu jwa Akunnungu, 18 nkulitenda kuti nkumanyilila yaikwanonyela Akunnungu ni
kwitichisya indu yao yambone pakuŵa nyiganichikwe ni Malajisyo. 19 Nkuliganichisya
mwasyene kuti ndi chilongola jwa ŵangalola ni lilanguka lyao ŵaali mu chipi,

20 junkwaunda ŵakuloŴela ni njiganyo jwa ŵanache achanandi. Pakuŵa nkuganisya mu Malajisyo nkwete umanyilisi ni usyene. 21 Nipele mmweji junkwajiganya ŵane, ana kwa chichi ngankulijiganya mwasyene? Mmweji junkwalalichila ŵane nkajiŵa kwachichi mwasyene nkwiŵa? 22 Mmweji junkusala, "Nkatenda chikululu," kwachichi mwasyene nkutenda chikululu? Nkuichima inyago ya achiminungu, kwachichi mwasyene nkwinjila ni kwiŵa indu mu majumba ga achiminungu? 23 Nkulilapa kuti nkugamanyilila Malajisyo ga Akunnungu nambo nkunjalusya Akunnungu pankuleka kugakamulisya Malajisyo go! 24 Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, "Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi akulitukana liina lya Akunnungu kwa ligongo lya agala gankugatenda ŵanyamwe Ŵayahudi." 25 Kuumbala kwenu chikuŵe ni malumbo iŵaga chingajitichisye Malajisyo. Nambo iŵaga nkugapwanya Malajisyo, mbaya ngankaumbale. 26 Ni iŵaga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵanganaumbale akugakamulichisya Malajisyo, uli ungaumbala wao ngauŵilanjikwa uumbale? 27 Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵanganaumbale mu chiilu, nambo akugakamulichisya Malajisyo, chanlamule ŵanyamwe Ŵayahudi pakuŵa ngankugajitichisya Malajisyo namose nkugamanyilila Malajisyo gamalembekwe ni ndi ŵaumbale. 28 Myahudi jwa usyene ngaŵa ajula jwakuloleka kwa meeso, atamuno mundu ngakuŵa Myahudi jwa usyene pakuŵa aumbele mu chiilu. 29 Nambo Myahudi jwa usyene ni ajula jwali jwati iyoyo nkati, malumbo gakwe ajula jwaumbele mu ntima. Kuumbala kusyene kuli, Mbumu jwa Akunnungu akukupanganya mu ntima mwa mundu, ni ngaŵa kwa malembo ga Malajisyo. Nambo mundu jwati yeleyi ngaakulapikwa ni ŵandu nambo akulapikwa ni Akunnungu.

3

1 Ana Myahudi akwete chichi cha kwapunda ŵandu ŵane? Pane kuumbala kukumpokasya ichichi? 2 Elo, kwana upoche wekulungwa mose mose. Kundanda, Akunnungu ŵapele Ŵayahudi Liloŵe lyao kuti alikamule. 3 Nambo chiiŵe uli iŵaga ŵampepe mwa ŵelewo nganakulupilila? Ana ungakulupilila wao chiuchityose chikulupichiko cha Akunnungu? 4 NgaŴa! Akunnungu aŵe jwausyene namuno kila mundu aŵele jwaunami. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

"Kila pankuŵelecheta maloŵe genu gaŵalanjikwe kuti gali ga usyene
ni pachachimmechetela nchipunde."

5 Nambo iŵaga chigongomalo chetu chikulosya kuti Akunnungu akupanganya yambone, ana tujileje uli? Uli, tutujile Akunnungu ali ŵa chigongomalo pakutujamuka? Pelepa nguŵecheta ni ng'anisyo sya chiundu. 6 NgaŴa! Ikaliji yeleyo, Akunnungu akakombwele chinauli kwalamula ŵandu ŵa pachilambo?

7 Nambo, iŵaga unami wangu chiukamusye kuulosya kwannope usyene wa Akunnungu ni konjechesya ukulu wakwe, ana kwa chichi noneji ngulamulikwa kuti jwa sambi? 8 Iŵaga yeleyo, tusaleje, "Tutende yangalumbana kuti iiche yambone?" Kusyene kwana ŵandu ŵane ŵaakundukana une achitiji mechete yeleyo. Ŵandu ŵa chachilamulikwa yaikuti kuŵajilwa.

Ngapagwa mundu jwakukulupilichika

9 Sambano tujileje uli? Tujileje uweji Ŵayahudi twapundile ŵandu ŵane? NgaŴa! Pakuŵa masile kulosya kuti Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose akulongoswa ni sambi. 10 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

"Ngapagwa namuno jumo jwali jwambone paujo pa Akunnungu,
11 ngapagwa namuno jumo jwali ni umanyilisi,
ngapagwa namuno jumo jwakulajila kwamanyilila Akunnungu.

12 Wose ŵalesile Akunnungu,
wose ŵangalimate.
Ngapagwa jwakutendekanya yambone, nachiŵamuno jumo.
13 Maloŵe gao gakununga nti lilembe lyangasiŵilwa
ni ndimi syao sigumbele ulamba.
Mu ngomo syao mukukopoka maloŵe gagali ni sumu chisau ni sumu ja majoka.
14 Kang'wa syao sigumbele malweso ni maloŵe gakuŵaŵa.
15 Ali ŵandu ŵakuutuchila kukwaulaga ŵandu,
16 mwakupita mose akwikanago masauko ni malagasyo.
17 Ngakukumanyilila kutama kwa chitendewele,
18 Ngakwajogopa Akunnungu namose kanandi."

19 Nipele tukumanyilila kuti maloŵe gose gagakuŵechetekwa ni Malajisyo ga che Musa gakwagamba ŵelewo ŵaali paasi pa Malajisyo go kuti kila mundu akakombola kulichenjela, ni ŵandu wose ŵa pachilambo alamulikwe ni Akunnungu. 20 Kwayele ngapagwa mundu juchaŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, pakuŵa Malajisyo go gakunkamuchisya mundu kumanyilila kuti atesile sambi.

Kuloleka ŵambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi

21 Nambo sambano, litala lya Akunnungu lya kwaŵalanjila ŵandu kuti ali ŵambone paujo pao liwoneche pangagakulupilila malajisyo. Malajisyo gagalembekwe ni che Musa ni ŵakulondola ŵa Akunnungu gakusala umboni nkati chindu chi. 22 Akunnungu akwaŵalanjila ŵandu ali ŵambone paujo pao kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Akunnungu akutenda yeleyo kwa ŵanawose ŵakunkulupilila Kilisito, pakuŵa nganikupagwa kulekangana pasikati ja Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 23 Pakuŵa ŵandu wose atesile sambi ni atalichile ni ukulu wa Akunnungu. 24 Nambo kwa ntuuka wa bule wa Akunnungu, ŵandu wose akuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito jwakwawombola. 25 Akunnungu ŵantyosisye Che Yesu aŵe mbopesi, kuti kwa miasi jakwe akombole kwalechelesya ŵandu sambi syao kwa kunkulupilila Che Yesu. Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti alosye umbone wao. Akanaŵe Kilisito kuwa Akunnungu ŵagambaga kwalola pe pangaalamula kwa ligongo lya sambi syao, 26 nambo sambano ŵatyosisye Che Yesu alosye kuti ali ŵambone. Kwa kutenda yele Akunnungu asyene akulosya kuti ali ŵambone ni akukombola kuntenda mundu jwalijose jwakunkulupilila Che Yesu aŵalanjikwe jwambone paujo pao.

27 Sambano chitulifunile chichi? Ngapagwa! Kwachichi! Pakuŵa akugajitichisya malajisyo? Ngwamba! Nambo kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu. 28 Kwayele tukulola kuti mundu akuŵalanjikwa kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni ngaŵa kwa litala lya kugajitichisya Malajisyo. 29 Ana Akunnungu ali Akunnungu ŵa Ŵayahudi pe? Ana nganaŵa Akunnungu jwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe nawo? Elo, ali Akunnungu jwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe nawo. 30 Akunnungu ali ŵamo pewo. Ni ŵawowo ŵachachaŵalanjila umbone Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kwa chikulupi chichocho. 31 Ana ni kuti tukugajasa malajisyo kwa ligongo lya chikulupi? Ngwamba! Nambo tukulosya kuti tukugachimbichisya Malajisyo.

4

Chikulupi chi che Iblahimu

1 Ana tujileje uli yankati atati ŵetu ŵa chiundu che Iblahimu? Ŵachimanyilile chindu chi? 2 Iŵaga che Iblahimu jwaŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ligongo lya ipanganyo yao, akwete chakulifunila, nambo ngaŵa paujo pa Akunnungu.

3 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Che Iblahimu ŵaakulupilile Akunnungu, ni
kwa ligongo lya chikulupi chao jwaŵalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu.”
4 Jwakupanganya masengo, mbote jakwe ngajikuŵalanjilwa nti ntulilo, nambo gali
malipilo gakwe gakuŵajilwa. 5 Nambo mundu jwangakuikulupilila ipanganyo yakwe
nsyene, nambo akwakulupilila Akunnungu ŵakwatenda ŵandu ŵaali ni sambi kuŵa
ŵandu ŵangali ni sambi. Nipele Akunnungu akuchiŵalanjila chikulupi cha mundu
jo ni kuntenda mundu jo kuŵa jwambone paujo pao. 6 Ni che Daudi ŵatite iyiyi
paŵatite mmbaya kwa mundu jwakuŵalanjikwa jwambone ni Akunnungu paujo pakwe
pangailolechesya ipanganyo yakwe.
7 “Mmbaya kwa ŵandu ŵalecheleswe ileŵo yao,
ni sambi syao syepukute.
8 Mmbaya kwa mundu jwati Ambuje ngaakukumbuchila sambi syakwe.”

9 Ana mmbaya ji jili kwa ŵaumbale pe, pane ni ŵangaumbala nombe nawo? Ni
kwa ŵangaumbala nombe nawo. Pakuŵa tusasile kuti, “Che Iblahimu ŵakulupilile
nombe Akunnungu ŵammalanjle kuŵa jwambone paujo pao.” 10 Ana che Iblahimu
ŵaŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu katema chi? Akanaŵe kuumbala pane ali
aumbele? Ŵaŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu akanaŵe kuumbala ni ngaŵa
ali aumbele. 11 Che Iblahimu ŵaumbele kanyuma, ni kuumbala ko kwaliji chimanyisyo
chichalosisye kuti Akunnungu ŵammalanjile kuŵa jwambone paujo pao kwa ligongo
lya chikulupi chiŵakwete akanaumbale. Kwapele che Iblahimu aŵele atati ŵa ŵandu
wose ŵakwakulupilila Akunnungu namuno nganaumbala kuti Akunnungu ŵaŵalanjile
kuŵa ŵambone paujo pao. 12 Iyoyo peyo che Iblahimu ali atati ŵa ŵaumbale, nambo
ngaŵa pakuŵa aumbele pe, nambo akukuya litala lilalila lya chikulupi cha atati ŵetu
che Iblahimu chiŵakwete akanaŵe kuumbala.

Chilanga cha Akunnungu chikupochelwa kwa chikulupi

13 Akunnungu ŵapele chilanga che Iblahimu ni uŵelesi ŵakwe kuti chachapa chilambo
chose. Chachapa chilambo cho ngaŵa kuti che Iblahimu ŵagajitichisye Malajisyo
nambo ligongo ŵaakulupilile Akunnungu ni Akunnungu ŵammalanjile kuŵa jwambone
paujo pao. 14 Pakuŵa iŵaga ŵakugapilikanichisya Malajisyo ni ŵachapochele chilanga cha
Akunnungu, kwayele chikulupi changalimate, iyoyo peyo chilanga cha Akunnungu
changali chindu. 15 Pakuŵa Malajisyo ni gakwikanago lutumbilo lwa Akunnungu,
nambo ngakagapagwe Malajisyo, ngakukapagwe kuleŵa.

16 Kwa ligongo lyo chilanga chikukuyana ni chikulupi, kuti chilanga cho chili ntuuka
wa Akunnungu ni kuti chili chimanyisyo chachikulosya kuti isyene chilanga chili kwa
uŵelesi wose u che Iblahimu, ngaŵa kwa aŵala pe ŵakugapilikanichisya Malajisyo nambo
kwa aŵala ŵakwete chikulupi mpela che Iblahimu, jwali atati ŵetu uweji wose. 17 Mpela
Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nammisile mme atati jwa ŵandu ŵa
ilambo yejinji.” Chilanga cho chili chisyene paujo pa Akunnungu juŵakulupililwe ni
che Iblahimu. Akunnungu ŵakwasyusya ŵawe, ni kwa malajisyo gakwe indu yan-
ganiipagwe ikupagwa. 18 Nachiŵamuno nganichipagwa chindu chichantesile che
Iblahimu akulupilile chilanga. Che Iblahimu ŵaakulupilile Akunnungu ni kuchilolela
chilanga ni ŵatendekwe “Atati jwa ŵandu ŵa ilambo yejinji.” Mpela Malembelo ga
Akunnungu yagakuti pakusala, “Uŵelesi ŵenu chiuŵe wejinji nti ndondwa.” 19 Che
Iblahimu ŵaŵandichile yaka mia moja, nambo chikulupi chao nganichiweseka, na-
muno ŵaimanyilile kuti ngakukombola kuŵeleka, pakuŵa chiilu chao chaliji nti mundu
jwammwe, ni che Sala ŵankwakwe nganakombola kuŵeleka. 20 Che Iblahimu nganaleka
kukulupilila pane kuchikolela lipamba chilanga chapegwilwe ni Akunnungu, nambo
ŵapatile machili kwa chikulupi chakwe, kwa yele ŵaakusisye Akunnungu. 21 Ŵaimanyi
kwa usyene kuti Akunnungu akukombola kuitendekanya aila yalanjile. 22 Kwa ligongo

lya chikulupi chao, Akunnungu ŵammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao. 23 Ni maloŵe ga, “Akunnungu ŵammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao,” nganigalembekwa kwa ligongo lyakwe nsyene pe, 24 nambo galembekwe ni kwa ligongo lya uweji utuŵalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pao, uŵeji ŵatukwakulupilila Akunnungu ŵaŵasyusisye Che Yesu Ambuje ŵetu. 25 Che Yesu ŵatyosyekwe kuwa kwa ligongo lya sambi syetu ni ŵasyuchile kuti tuŵalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu.

5

Kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu

1 Sambano pakuŵa tuŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi, kwapele tukutama kwa chitendewele pasikati jetu ni Akunnungu kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. 2 Kwa litala lya chikulupi chetu, Che Yesu atutesile tuumanye umbone wa Akunnungu mwatukutama mu, noweji tukusangalala kwa chilolelo cha kukamulangana mu ukulu wa Akunnungu. 3 Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya malagasyo gatukugapata, pakuŵa tukumanyilila kuti malagasyo gakuichisya upililiu, 4 ni upililiu ukuichisya kulimbangana ni kulimbangana kukuichisya chilolelo. 5 Ni chilolelo cho ngachikunsupusya ntima mundu, ligongo Akunnungu aŵisile unonyelo wao mu mitima jetu kwa litala lya Mbumu jwakwe jwatupele.

6 Pakuŵa patwaliji tukanaŵe kola ni machili, pakaichile katema kaŵakasagwile Akunnungu, Kilisito ŵawile kwa ligongo lyetu uweji ŵachigongomalo. 7 Ili ya kulimba kwa mundu jwalijose kuwa kwaligongo lya mundu jwambone paujo pa Akunnungu, nambo ikomboleka mundu kuwa kwaligongo lya mundu jwambone. 8 Nambo Akunnungu akutulosya kuti akutunonyela, pakuŵa patwaliji chiŵela ŵandu ŵa sambi, Kilisito ŵawile kwaligongo lyetu. 9 Pakuŵa sambano tuŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya miasi ja Kilisito, isyene chitukulupuswe ni ŵelewo kutyochela mu lutumbilo lwa Akunnungu. 10 Pakuŵa patwaliji ŵammagongo ŵa Akunnungu, Akunnungu ŵatujilenye ni nsyene kwa chiwa cha Mwanagwe. Ni sambano pakuŵa tujilanikwe nawo, isyene tutukulupuswe kwa litala lya umi wa Kilisito. 11 Ni ngaŵa iyoyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya aila yaitesile Akunnungu kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito jwatujilenye ni Akunnungu.

Che Adamu ni Kilisito.

12 Kwa litala lya mundu jumo sambi syajinjile mu chilambo muno ni kuichisya chiwa. Kwayele chiwa chaichilile ŵandu wose, ligongo wose atesile sambi. 13 Akunnungu akanaŵe kwapa che Musa Malajisyo, sambi syajinjile mu chilambo. Nambo sambi ngasikuŵalanjikwa kuti sili sambi pangali Malajisyo. 14 Nambo chitandile katema ka che Adamu kwichila katema ka che Musa, chiwa chaatawele ŵandu wose namose aŵala ŵanganatenda sambi chisau sambi siŵasitesile che Adamu.

Che Adamu ali mpela Kilisito juchaiche. 15 Nambo chileŵo chi che Adamu ngachikomboleka kulandanywa ni ntuuka wa Akunnungu. Pakuŵa iŵaga sambi sya mundu jumo syaichisye chiwa kwa wose, ikulosya kuti ntuuka wa Akunnungu upundile nnope ni ntulilo wao uli kwa ŵandu ŵajinji, nombewo ukukopoka kwa mundu jumo, jwele mundu ali Che Yesu Kilisito. 16 Ntuuka wa Akunnungu ngaukulandana ni sambi sya mundu jumo. Akunnungu ŵanlamwile jwaleŵile kwa ligongo lya mundu jumo, nambo ŵandu ŵajinji paŵatesile sambi, Akunnungu ŵaichisye ntulilo wa kwaŵalanjila aŵe ŵandu ŵambone paujo pao. 17 Ili isyene kuti kwa litala lya chileŵo cha mundu jumo, chiwa chatawele. Nambo achila chiŵachitesile mundu jumo, yaani Che Yesu Kilisito chili chambone mwakupunda. Ŵandu wose chapochele umbone wekulu wa Akunnungu ni

ntulilo wekulu wakutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu, chatawale mu umi kwa litala lya mundu jumo, mundu jo ali Che Yesu Kilisito.

18 Nipele iŵaga kwa chileŵo cha mundu jumo ŵandu wose ŵalamulikwe kwamukwa, iyoyo peyo kwa chipanganyo chambone cha mundu jumo, chikwawombola ŵandu wose ni kwapa umi. 19 Pakuŵa kwa litala lya ungajitichisya wa mundu jumo, ŵandu ŵajinji ŵatendekwe ali ni sambi, iyoyo peyo kwitichisya kwa mundu jumo, kukwatenda ŵandu ŵajinji aŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu.

20 Malajisyo gaiche kuti ŵandu alimanyilile yatite kukola sambi, nambo ŵandu paŵapundile kutenda sambi, ntuuka wa umbone wa Akunnungu wapundile nnope. 21 Mpela ila sambi syasitite pakutawala ni kwichisya chiwa, iyoyo peyo ntuuka wa umbone wa Akunnungu chiutawale kwa kwatenda ŵandu aŵe ŵambone paujo pao ni kwalongosya akole umi wa moŵa gose pangali mbesi kwa litala li Che Yesu Kilisito Ambuje ŵetu.

6

Umi nkulumbikana ni Kilisito

1 Nipele, sambano tujileje uli? Ana tujendelechele kusigala mu sambi kuti umbone wa Akunnungu upunde? 2 Ngwamba! Patukusala nkati machili ga sambi syasili mwetuwe, uweji tuli mpela ŵatuwile, ana tutukombole uli kutama sooni mu sambi? 3 Pakuŵa nkumanyilila kuti twabatiswe nkulumbikana ni Kilisito Che Yesu, ni kwa litala lya ubatiso twalumbikene nawo mu chiwa chao. 4 Patwabatisilwe twalumbikene ni chiwa chao ni kusikwa pamo nawo, kuti mpela iŵatite pakusyuswa Kilisito mu ŵawe kwa litala lya ukulu wa Atati, iyoyo peyo noweji tukombole kutama mu umi wa sambano.

5 Pakuŵa iŵaga uweji twalumbikene ni Kilisito kwa chiwa chao, iyoyo peyo tutulumbikane nawo kwa kusyuswa mpela ŵelewo. 6 Tukumanyilila kuti wende wetu wa kalakala waŵambikwe pa nsalaba pamo ni Kilisito kuti chiilu cha sambi chijonasiche, tukasitumichila sooni sambi. 7 Pakuŵa mundu jwawile ngakuŵa sooni paasi pa machili ga sambi syasikupanganya masengo nkati mwao. 8 Nambo iŵaga tuwile pamo ni Kilisito, tukukulupilila kuti chitutame pamo nawo. 9 Pakuŵa tukumanyilila kuti Kilisito asyuchile, nombewo ngaawa sooni, pakuŵa chiwa ngachatawala sooni. 10 Pakuŵa ŵawile kamo pe kwa ligongo lya sambi, ngaawa sooni, nambo kwakutama kwakwe, sambano akutama nkulumbikana ni Akunnungu. 11 Iyoyo peyo ni ŵanyamwe nombe nliŵalanje ŵawe nkati ngani ja machili ga sambi ni kutama pamo ni Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

12 Nipele, nkasileka sooni sambi sitawale mu iilu yenu ya kuwa, kuti nkasijitichisya tama sya pachiilu. 13 Kasinyikoposya iŵalo yenu nachiŵamuno chimo kwa ligongo lya kutenda sambi. Nambo nlityosye mwachinsyene kwa Akunnungu nti ŵandu ŵasyuswe, ni nnyityosye iŵalo yenu itumiche kwa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. 14 Sambi sinantawale sooni, ligongo nganimma paasi pa malajisyo nambo nkulongoswa ni ntuuka wa Akunnungu.

Kapolo jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu

15 Nipele, tujileje uli? Ana tujendelechele kutenda sambi pakuŵa nganituŵa paasi pa malajisyo, nambo tukulongoswa ni ntuuka wa umbone wa Akunnungu? Ngwamba! 16 Nkumanyililanga kuti mwalityosyaga mwachinsyene mpela achikapolo kwa kunjitichisya mundu jwine, isyene nkuŵa achikapolo ŵa mundu jo. Mwaŵaga achikapolo ŵa sambi, mbesi jakwe chiwa ni mwaŵaga achikapolo ŵa kwajitichisya Akunnungu, mbesi jakwe nkutendekwa kuŵa ŵambone paujo pao. 17 Nambo ngwatogolela Akunnungu, namose mwaliji achikapolo ŵa sambi kalakala ko, nambo sambano mpochele kwa ntima wose usyene wauli mmajiganyo gimpochele. 18 Mmombochekwe kutyochela mu ukapolo wa sambi, ni sambano mmele achikapolo ŵakupanganya yaili

yambone paujo pa Akunnungu. 19 Nguŵecheta kwa maloŵe ga moŵa gose pakuŵa
ngankukombola kumanyilila. Pakuŵa kalakala ko mwalityosisye iilu yenu mme
achikapolo ŵa usakwa ni ugongomalo. Iyoyo peyo sambano nlityosye mwachinsyene
mme achikapolo ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu kuti nkombole kuswe-
jeswa.
20 Pamwalinji achikapolo ŵa sambi, nganintaŵikwa kupanganya indu yambone
paujo pa Akunnungu. 21 Ana mwapochile chichi pa moŵa go pamwapangenye indu
yankuiwona kuti ili indu ya soni sambano jino? Pakuŵa kumbesi kwa indu yo kuli
chiwa. 22 Nambo sambano mmasile kuwombolwa mu ukapolo wa sambi ni kuten-
dekwa achikapolo ŵa Akunnungu. Chinkupoka sambano chili kutama mu kuswejeswa
kwakukwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. 23 Pakuŵa mbote ja sambi jili
chiwa nambo ntuuka waakukoposya Akunnungu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi
mu kulumbikana ni Kilisito Yesu Ambuje ŵetu.

7

Malajisyo gankati ulombela

1 Achalongo achinjangu, sambano ngukunguluka ni ŵandu ŵakugamanyilila Mala-
jisyo. Ngankumanyilila kuti lilajisyo likuntawala mundu aŵaga jwanjumi? 2 Tujile
jwankongwe jwalombekwe ataŵikwe ni lilajisyo mu utame wakwe ni ŵankwakwe,
ŵankwakwe aŵaga jwanjumi. Nambo ajasikaga ŵankwakwe, jwankongwe jo chaaŵe
jwangataŵikwa ni lilajisyo lya ulombela. 3 Nipele, iŵaga chalombekwe ni jwan-
nume jwine ŵankwakwe ali jwanjumi, jwankongwe jo chaŵilanjikwe jwa chikululu.
Nambo ajasikaga ŵankwakwe, jwankongwe jo nganataŵikwa ni malajisyo, ni iŵaga
akulombekwa ni jwannume jwine, jwelejo nganaŵa jwa chikululu. 4 Achalongo achin-
jangu, iyoyo peyo ŵanyamwe nganimma paasi pa Malajisyo, pakuŵa mwalumbikene ni
chiilu cha Kilisito ni malumbo gakwe gali yele, Kilisito paŵawile ni ŵanyamwe mwawile
pamo nawo. Sambano nli ŵakwe ŵelewo ŵaŵasyuchile kuti mwatumichile chambone
Akunnungu. 5 Pakuŵa patwatemi nkulongoswa ni tama syangalumbana sitwapagwile
nasyo, tama sisyaliji nkuchiswa ni malajisyo, syapanganyisye masengo mu iilu yetu ni
yose itwatendaga yamalile mu chiwa. 6 Nambo sambano tulechelelwe kutyochela mu
Malajisyo gagatutaŵile nti ŵakutaŵikwa, pakuŵa twawile pamo ni Kilisito. Sambano
tukwatumichila Akunnungu mu umi wa sambano wa Mbumu, ngaŵa nti kalakala kwa
Malajisyo gagalembekwe.

Malajisyo ni sambi

7 Nipele, ana tujileje uli? Malajisyo gali sambi? Ngwamba! Nambo pangali Malajisyo
ngangasimanyilile sambi sili chichi. Pakuŵa ngangaimanye kuti kulajila kuli kuleŵa,
iŵaga Malajisyo ngagakasale, “Kasinlajila.” 8 Nambo kutyochela ni makanyo go, sambi
syapatile lipesa lya kwimusya tama jangalumbana jajili mwa uneji. Pakuŵa pangali
Malajisyo sambi sili chindu chewe. 9 Kundanda ko naliji jwanjumi pangagamanyilila
Malajisyo, nambo pagaiche makanyo, sambi syajenele mu utame wangu, noneji naliji
mpela jwammwe. 10 Ni naiweni kuti makanyo gagasachilwe kunyigalila umi, kwaune
ganyigalile chiwa. 11 Pakuŵa sambi syapatile lipesa kwa litala lya makanyo galagala,
syanambwisye ni kumulaga.
12 Nipele Malajisyo gali gamaswela ni makanyo nombe nago gali gamaswela ni
gakwanonyelesya Akunnungu ni gali gambone. 13 Ana ni kuti chelecho chichaliji
chambone chinyichisye chiwa? Ngwamba. Nambo sambi, pakuti siwoneche kuti sili
sambi sisyene, sitesile achila chambone chinyichisye chiwa. Kwayele sambi kwa litala
lya Makanyo syalosisye pangasisika sambi syasitite kuŵa syangalumbana kwannope.

Ngondo mu chiilu mwa mundu

14 Tukumanyilila kuti Malajisyo gali nkati indu ya chimbumu ni une nganiŵa mundu
jwachimbumu, jusumichikwe nti kapolo mu sambi. 15 Pakuŵa nganguchimanyilila
chinguchitenda, ligongo achila chinguchisaka nganguchitenda nambo achila chin-
ganguchisaka kuchitenda chelecho ni chinguchitenda. 16 Nipele, iŵaga nguchitenda
achila chinganguchisaka kuchitenda, ngwitichisya kuti Malajisyo gala gali gambone.
17 Nipele nganima une nansyene junguchitenda chelecho, nambo asila sambi syasiku-
tama mwangu une. 18 Ngumanyilila kuti nkati mwangu une, malumbo gakwe mu
chiilu changu cha sambi ngachikutaama chindu chambone. Ligongo namuno ngusaka
kuchitenda chambone ngangukombola. 19 Pakuŵa chambone chinguchisaka ngangu-
chitenda, nambo changalumbana chinganguchisaka kuchitenda, chelecho ni chingu-
chitenda. 20 Nipele, iŵaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, nganima
une junguchitenda, nambo asila sambi syasikutama nkati mwangu ni syasikuchitenda
chelecho.
21 Nipele, nachiweni chindu chi chikupanganya masengo nkati mwangu, pakuŵa
pangusaka kuchitendekanya chambone, kutenda ungalumbana ni unguusagula.
22 Pakuŵa mu ntima mwangu ngugasengwela Malajisyo ga Akunnungu. 23 Nambo ngu-
gaona malajisyo gane mu chiilu changu gachimenyanaga ni ng'anisyo syangu. Ni gelego
gakundendekasya meje jwantaŵikwe ni malajisyo ga sambi syasikupanganya masengo
mu chiilu mwangu. 24 Kulaga kwangu une! Ana ŵaani ŵachangulupusye ndyoche mu chi-
ilu chachikunongosya mu chiwa? 25 Ngwatogolela Akunnungu ŵakuitendekanya yeleyo
kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni yandi une, kwa lunda lwangu
ngugatumichila malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa tama syangu syangalumbana
sya chiilu simbagwile nasyo, ngugatumichila malajisyo ga sambi.

8

Kutama mmachili ga Mbumu jwa Akunnungu

1 Kwa yeleyo, sambano nganikupagwa kulamulikwa kwa kwamukwa kwa aŵala
ŵakutama mu kulumbikana ni Kilisito. 2 Pakuŵa malajisyo ga Mbumu jwa Akunnungu
jwakwichisya umi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu gaamombwele une kutyochela mu
lilajisyo lya sambi ni chiwa. 3 Akunnungu achitesile achila changanichikomboleka ku-
tendekwa ni malajisyo ga che Musa pakuŵa tama syetu syangalumbana syatupagwile
nasyo syatesile Malajisyo go gaŵe gakulepetala. Akunnungu ŵantumile Mwanagwe jwa
jika juŵaliji ni chiilu chisau ni iilu yetu uweji ŵatuli ni sambi, kuti asilamule sambi mu
iilu yetu, ni kwa chiilu chakwe cho ŵasiuleje sambi. 4 Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti
aila yaikusachilwa mu Malajisyo ga che Musa gatendekwe kwa uchenene nkati mwetu
uwe ŵatukutama ngaŵa kwa machili ga tama syangalumbana sya chiilu syatupagwile
nasyo, nambo kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. 5 Pakuŵa ŵelewo ŵakutama
kwa kusikuya tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo, nganisyo syao siku-
longoswa ni tama syao syangalumbana. Nambo ŵelewo ŵakulongoswa ni Mbumu jwa
Akunnungu, akuiganisya indu ya mu Mbumu. 6 Kuipanganya indu yaikusachilwa
ni tama syangalumbana sya chiilu kukuichisya chiwa. Nambo, kuipanganya indu
yaikusachilwa ni Mbumu kukuichisya umi ni chitendewele. 7 Pakuŵa mundu jwaku-
longoswa ni tama syangalumbana syapagwile nasyo pe ali jwammagongo jwa Akun-
nungu, ngakugapilikanichisya malajisyo ga Akunnungu, namose ngakupakombola
kugapilikanichisya. 8 Ni ŵelewo ŵakulongoswa ni tama syangalumbana sya chiilu
syapagwile nasyo ngakupakombola kwanonyelesya Akunnungu.
9 Nambo iŵaga Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu, ŵanyamwe nganku-
longoswa ni tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo nkulongoswa ni
Mbumu. Mundu jwalijose jwanganakola Mbumu jwa Kilisito nganaŵa mundu jwa
Kilisito. 10 Nambo iŵaga Kilisito akutama nkati mwenu, Mbumu jwa Akunnungu

akumpanga umi pakuŵa mmalanjikwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu, namuno iilu yenu chiiwe kwa ligongo lya sambi. 11 Ni iŵaga Mbumu jwa Akunnungu juŵansyusisye Kilisito Yesu akutama nkati mwenu, jwelejo juŵansyusisye Kilisito Yesu, iyoyo chachiipa umi iilu yenu yaikuwa. Chatende yeleyo kwa litala lya Mbumu jwao jwakutama nkati mwenu.

12 Nipele, achalongo achinjangu, tukwete ligambo, nambo ngaŵa lya kusikuya tama syetu syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo syasikuti pakutusaka. 13 Pakuŵa mwatamaga kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, isyene chinjasiche. Nambo kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu chinyiulaje isambo yangalumbana iyatendekwe ni chiilu nipele chinchilama. 14 Ŵandu wose ŵakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu ŵelewo ali ŵanache ŵa Akunnungu. 15 Pakuŵa nganimpochela Mbumu jwakuntenda ŵanyamwe achikapolo ni kwichisya lipamba, nambo mumpochele Mbumu jwakuntenda ŵanyamwe ŵanache ŵa Akunnungu, ni kwa Mbumu jo, uweji tukwaŵilanga Akunnungu, “Aba” malumbo gakwe Atati. 16 Ni Mbumu jwa Akunnungu nsyene akuŵalanga umboni pamo ni mbumu syetu, yakuti uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu. 17 Pakuŵa uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu, tutupochele aila yatugosele Akunnungu tutupochele pamo ni Kilisito, pakuŵa iŵaga tulageswe pamo ni ŵelewo, iyoyo chitutame pamo ni ŵelewo mu ukulu wao.

Ukulu waukwika

18 Pakuŵa nguŵalanga kuti masausyo ga moŵa gano ngaŵa chindu ni ngagakuŵajilwa kulinganichikwa ni ukulu utichimanyiswa kukwetu. 19 Nombe yepanganyikwe yose ikulindilila kwa lung'wanu lwekulungwa kuunukulikwa kwa ŵanache ŵa Akunnungu. 20 Pakuŵa yepanganyikwe yose yagalauchikwe ni kuŵa yangalimate, ngaŵa kwa kusaka yepanganyikwe isyene, nambo yatendekwe yeleyo kwa kusaka kwakwe Akunnungu nsyene. Namose kwana chilolelo, 21 pakuŵa yepanganyikwe yo nombe chiilecheleswe kutyochela mu ukapolo wa konanga ni kwinjila mu kulechelelwa kwekulu kwa ŵanache ŵa Akunnungu. 22 Pakuŵa tukumanyilila kuti mpaka sambano yepanganyikwe yose ikuwuwula mpela ila jwankongwe yakuti pakupikana chilungusi katema ka kuligopola. 23 Ngaŵa yepenganyikwe yo pe ni ichiwuwule, nambo nowe ŵakwe ŵatukwete mbumu, nti ntuuka waandanda wa Akunnungu, iyoyo tukuwuwula mu mitima jetu, tuchilindililaga kwa lung'wanu lyuŵa lyati Akunnungu litachituunukule kuti tuli ŵanache ŵao ŵa usyene ni kuigalausya iilu yetu kuŵa ya sambano. 24 Pakuŵa twakulupwiswe, nombe tuli mu chilolelo. Nambo mundu achionaga chindu chakuchilolela, chelecho ngaŵa chilolelo sooni. Pakuŵa ana ŵaani ŵakukombola kuendelechela kuchilolela chindu chakuchiona? 25 Nambo twachilolelaga chindu chingatukuchiona tukuchilindilila mu upililiu.

26 Iyoyo peyo, ni Mbumu jwa Akunnungu akutukamuchisya mu kulepetala kwetu. Pakuŵa ngatukumanyilila itukuŵajilwa kupopela, nambo Mbumu nsyene akutupopelela kwa Akunnungu nkuwuwula kwangatukukombola kukuŵalanga. 27 Ni Akunnungu ŵakwiwona yaili mu mitima jetu, iyoyo akuimanyilila chakuchiganisya Mbumu jo, pakuŵa Mbumu akwapopelela ŵandu ŵa Akunnungu mpela yaikuti kwanonyela Akunnungu.

28 Tukwimanyilila kuti mu indu yose, Akunnungu akupanganya masengo kwa upoche wa aŵala ŵakwanonyela, yaani ŵeŵala ŵaŵilanjikwe kutenda malinga ni lisosa lyao. 29 Pakuŵa aŵala Akunnungu ŵaŵamanyilile chitandile kundanda ni ŵaŵasagwile kuti alandane ni Mwanagwe, kuti Mwanagwe jo aŵe jwandanda kupagwa pasikati ja achapwakwe ŵajinji. 30 Ni aŵala ŵaŵasagulikwe chitandile kundanda, ni ŵawowo ŵaŵaaŵilasile, ni ŵele ŵaŵaaŵilasile, ŵelewo ŵaŵalanjile kuŵa ŵambone paujo pao, ni ŵele ŵaŵaŵalanjile kuŵa ŵambone paujo pao, ŵelewo ni ŵaŵaakusisye.

Unonyelo wa Akunnungu

31 Kwapele, Ana tujileje uli nkati yeleyi yose? Iŵaga Akunnungu ali upaande wetu,
ŵaani ŵachakombole kutukanila uwe? 32 Akunnungu nganankolela chanasa Mwanagwe
jwa jikape, nambo ŵantyosisye kwa ligongo lya uweji wose. Iŵaga atesile yeleyo, ana
chalepele chinauli kutupa indu yose pangalipila pamo ni Mwanagwe? 33 Ana ŵaani
ŵachakombole kwaŴechetela magambo ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu? Akunnungu
nsyene ŵaŴalanjile kuŵa ŵangali ileŴo. 34 Ana ŵaani ŵachachitulamula? NgaŴa Kilisito
Yesu! PakuŴa Kilisito Yesu ni juŴawile, ni kupunda yeleyo ŵasyuchile, ni sambano aku-
tama kundyo kwa Akunnungu, ni ŵelewo ni ŵakutupopelela. 35 Ana ŵaani ŵakukombola
kutulekanganya ni unonyelo wa Kilisito? Ana kulaga pane kusauka pane ipwetesi
pane sala pane usauchi pane kogoya pane chiwa? 36 Mpela Malembelo ga Akunnungu
yagakuti pakusala,

"Kwa ligongo lyenu tukutama mu chakogoya cha chiwa moŴa gose,
tuŴalanjikwe nti ngondolo sya kusinga."

37 Nambo mwa yele yose uweji tukupunda, elo kupunda mwakupunda mwa ŵele
ŵakutunonyela. 38 PakuŴa ngumanyilila isyene kuti, ngapagwa chindu chachikukom-
bola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, atamuno chiwa, atamuno umi,
atamuno achikatumetume ŵa kwinani, atamuno machili gane ga kwinani, atamuno
indu yaikukopochela sambano yi, atamuno ichikopochele yo, atamuno ŵakutawala,
39 atamuno yaili mwinani, atamuno yaili paasi, atamuno yepanganyikwe yaili yose
ngaikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, wauli mwa Kilisito Yesu
Ambuje ŵetu.

9

Akunnungu ni ŵandu ŵakwe

1 NguŴecheta isyene kuti une ndili jwa Kilisito, ngangusala unami. Nningwa wangu
ukuumalanjila umboni kwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, isyene ngangu-
lambusya. 2 Ngusupuka kwannope ni ndili ni ipwetesi yangamala mu ntima mwangu,
3 pakuŴa ngakombwele kupopelela nweseche ni kulekanganywa ni Kilisito kwa ligongo
lya achinjangu ŴaisilaeIi, ŵaali lukosyo lumo ni une kwa chiilu. 4 ŴelewO ali ŴaisilaeIi
ŵaŴasagulikwe ni Akunnungu aŴe ŵanache ŵao ŵaŴalosisye ukulu wao. ŴalangeNe nawo
ni kwapa Malajisyo, ŵaalosisye yakuti pakwapopelela ni kwapa ilanga yakwe. 5 ŴanyawO
ali isukulu ya achambuje ŵetu, ni kutyochela mu uŴelesi wao, Kilisito ŵapagwile kwa
chiilu. ŴelewO ali Akunnungu ŵakutawala yose, alapikwe moŴa gose pangali mbesi.
Eloo.

6 NganguŴecheta kuti chilanga cha Akunnungu nganichimalila. PakuŴa nganaŴa
ŴaisilaeIi wose ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu. 7 Atamuno nganaŴa uŴelesi wose u
che Iblahimu ŵaali ŵanache ŵa Akunnungu, nambo Akunnungu ŵapele chilanga che
Iblahimu achitiji, "UŴelesi wenu chiutyochele ni che Isaka." 8 Malumbo gakwe gali,
ngaŴa ŵanache ŵaŴapagwile kwa chiilu ni ŵaali ŵanache ŵa Akunnungu, nambo aŴala
ŵanache ŵaŴapagwile kwa chilanga cha Akunnungu ni ŵachaŴilanjikwe uŴelesi u che
Iblahimu. 9 PakuŴa chilanga chiŴachilanjile Akunnungu ni chelechi, "Katema kakasag-
ulikwe chingaiche, ni che Sala chaligopole mwanache jwannume."

10 Ni ngaŴa yeleyo pe, nambo che Lebeka ŵakwete ŵanache ŵaŴili ŵachilume
ŵaŴaŴelekwe ni atati ŵamo, ŵaali che Isaka ambuje ŵetu. 11 PakuŴa akanapagwe
maŴila, namose akanatende indu yambone pane yangalumbana, pakuti nningwa wa
Akunnungu wa kusagula uwoneche. 12 Akunnungu ŵansalile che Lebeka, "Jwanku-
lungwa chachintumichila mpwakwe." Lusagu lwa Akunnungu lukutendekwa malinga

ni uŵilanje wakwe ni ngaŵa kwa ipanganyo ya ŵandu. 13 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Naanonyele a Yakobo nambo a Esau naachimile.”

14 Nipele, ana tujileje uli? Ana Akunnungu ngakulamula yaikuti pakusachilwa? Namuno kanandi! 15 Pakuŵa ŵaasalile che Musa, “Chinjintendela wema jungunsaka kuntendela wema, ni chinjimpililila ajula jungunsaka kumpililila.” 16 Nipele, yele yose ikukulupilila chanasa cha Akunnungu ni ngaŵa kwa kuchalila kwa mundu atamuno kwa usache wa mundu. 17 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi kwa mwenye jwa ku Misili, “Nanjimiche mme mwenye melepe, kwa litala lya mmwejo nosye machili gangu ni kuti liina lyangu limanyiche pachilambo pose.” 18 Kwayele, Akunnungu akunkolela chanasa ajula jwakunsaka nsyene, nombe jwakusaka aŵe jwa kulimba ntima, akunlimbisya.

Lutumbilo ni chanasa cha Akunnungu

19 Pane chimuusye, “Iŵaga ili yele, ana ligongo lyachi Akunnungu akuti ŵandu aleŵile? Pakuŵa ŵaani ŵakukombola kukanilana ni aila yakuisaka Akunnungu?” 20 Nambo mmwe mundu, ana mmwe nduni junkwajanga Akunnungu? Ana chiŵiga chikukombola kummusya juŵachigumbile, “Kwachichi mung'umbile yeleyi?” 21 Jwakugumba akukombola kugumba iŵiga iŵili kwa lilongo limo yakuti pakusaka, chiŵiga chimo kwa ligongo lya masengo gakuchimbichikwa ni chine kwa ligongo lya masengo gangachimbichikwa.

22 Yeleyo ni iyaliji kwa Akunnungu. Ŵasachile kulosya lutumbilo lwao ni kugamanyisya machili gao. Nambo ŵaapililile nnope aŵala ŵandu ŵaŵaŵajilwe kulamulikwa ni lutumbilo lwao, ŵelewo ni ŵaakuŵajilwa konangwa. 23 Sooni ŵasachile aumanyisye winji wa ukulu wao uŵapele aŵala ŵaŵaŵajilwe kupochela chanasa chao, aŵala ŵaŵaŵichikwe chile kalakala apochele ukulu wakwe. 24 Uweji ni ŵatuŵilanjikwe ni jwelejo, ngaŵa kutyochela kwa Ŵayahudi pe nambo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe nawo. 25 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala mu chitabu chi che Hosea jwakulondola jwa Akunnungu,

“Aŵala ŵangaŵa ŵandu ŵangu,
chinaŵilanje, ‘Ŵandu ŵangu.’
Ni aŵala ŵangangwanonyela,
‘Chinanonyele.’

26 Ni pamalo paŵaŵilanjikwe, ‘Ŵanyamwe nganimma ŵandu ŵangu,’
chaŵilanjikwe ‘Ŵanache ŵa Akunnungu ŵajumi.’ ”

27 Nombe che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu akwakalipila Ŵaisilaeli kuti, “Namose winji wa uŵelesi wa Ŵaisilaeli uli mpela nsanga wa kumbwani, nambo nganatupa ŵachachikulupuswa. 28 Pakuŵa, Ambuje ngaakaŵa kwalamula ŵandu ŵa pachilambo pa.” 29 Mpela che Isaya iŵalongolele kusala, “Ambuje ŵa ukombole ngakatulechele uŵelesi wa Ŵaisilaeli, wose tukaawile mpela ŵandu ŵa ku Sodoma, tukalandene ni ŵandu ŵa ku Gomola.”

Che Paolo akwapopelela Ŵaisilaeli

30 Nipele, ana tujileje uli? Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵanganatenda chindu chachili chose kuti aloleche ŵambone paujo pa Akunnungu, ŵaloleche ali ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. 31 Nambo Ŵaisilaeli ŵasosile malajisyo gakatesile aloleche ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya malajisyo, nganalolecheka ŵambone paujo pa Akunnungu. 32 Ligongo lyachi nganalolecheka ŵambone paujo pa Akunnungu? Pakuŵa ŵasosile kutendekwa ŵambone kwa ipanganyo yao, ngaŵa kwa litala lya chikulupi. Ŵalikuŵele pa “Liganga lya kulikuŵalila.” 33 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Nnole chimiche liganga ku Sayuni,
lichilyatende ŵandu agwanje,
misile lwala luchilwagwisye ŵandu.
Nambo juchankulupilile jwelejo, jwelejo ngajaluswa kose.”

10

1 Achalongo achinjangu, chingulajila kwannope mu ntima mwangu, ni ngwapopelela
Akunnungu kwaligongo lya Ŵaisilaeli, kuti akulupuswe. 2 Pakuŵa isyene ngunsalila
umboni kuti akuchalila kwatumichila Akunnungu, nambo ngaŵa mu umanyilisi
wambone. 3 Pakuŵa nganaimanyilila yakuti Akunnungu pakwaŵalanjila ŵandu kuŵa
ŵambone paujo pao, nombewo atandisye litala lyao achinsyene. Ngakulikuya litala lya
kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu. 4 Pakuŵa kwa kwika kwakwe Kilisito,
malajisyo gaichile kumbesi kwakwe, pakuŵa mundu jwalijose jwakunkulupilila Kil-
isito aŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

Ukulupusyo uli kwa ŵanawose

5 Nkati ngani ja kuŵalanjikwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kukamula
Malajisyo, che Musa ŵalembile yele, “Mundu jwakugakamulichisya Malajisyo chatame
kwa litala lya Malajisyo go.” 6 Nambo nkati ngani ja kuŵalanjikwa ŵambone paujo
pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi, ikuŵechetekwa yele: “Kasinliusya mu ntima
mwenu kuti, ana ŵaani ŵachakwele kwinani kuti annyichisye Kilisito paasi kukwetu?”
7 Atamuno kasinliusya kuti, “Ŵaani juchatuluche mu lisimbo lyangali mbesi kuti
annyichisye Kilisito pachanya?” 8 Nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi:
“Liloŵe lya Akunnungu liŵandikene nomwe, lili mu kang'wa jenu ni mu ntima wenu.”
Liloŵe lyo lili utenga wa chikulupi chachitukwalalichila ŵandu. 9 Mwajitichisyaga
ni kuŵecheta kwa kang'wa jenu kuti Che Yesu ali Ambuje ni kukulupilila mu ntima
mwenu kuti Akunnungu ŵasyusisye mu ŵawe, chinchikulupuswa. 10 Pakuŵa kwa ntima
mundu akukulupilila ni kuŵalanjikwa kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu, sooni kwa
kang'wa jakwe pakwitichisya ni kuŵecheta, akukulupuswa. 11 Pakuŵa Malembelo
ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose jwakunkulupilila jwelejo ngajakola soni.”
12 Chindu chi chili kwa ŵandu wose, nganikupagwa kulekangana pasikati ja Ŵayahudi ni
ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, pakuŵa Akunnungu ali Ambuje ŵa ŵandu wose, ni sooni ali
ŵambone kwa ŵandu ŵakwapopela. 13 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu
jwalijose juchaŵilanje kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.”

14 Nipele, ana champopele chinauli jwelejo jwanganankulupilila? Ana chankulupilile
uli iŵaga nganapilikana utenga wakwe? Sooni chapilikanile chinauli utenga wakwe
pangali ŵandu ŵakwalalichila? 15 Ana chalalichile chinauli Ngani Jambone pangaala-
jisya? Mpela Malembelo gamaswela yagakuti pakusala, “Nlole yaikuti kuseng-
wasya kwika kwa aŵala ŵakulalichila Ngani Jambone!” 16 Nambo ngaŵa ŵandu wose
ŵaŵakulupilile Ngani Jambone. Pakuŵa che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ŵatite,
“Ambuje, ana nduni jwaukulupilile utenga wetu?” 17 Kwayele, chikulupi chikuika kwa
kupilikana utenga, ni utenga wo ukwika kwa kulalichilwa Liloŵe lya Kilisito.

18 Nambo nguusya, ana nganaupilikana utenga wo? Elo, kupilikana ŵapilikene! Mpela
Malembelo ga Akunnungu yagakuti,
“Liloŵe lyao lyapikaniche mu chilambo mose
ni maloŵe gao gaichile mpaka kumbesi kwa chilambo chose.”
19 Nguusya sooni, ana Ŵaisilaeli nganaimanyilila? Akunnungu ŵatandite kuŵecheta kwa
litala li che Musa,
“Chinantende nkole wiu
kwa litala lya ŵandu ŵangaŵa chilambo,

chinantesye ntumbile
kwa litala lya ŵandu ŵakuloŵela."
20 Che Isaya jwakulondola ŵaŵechete pangali woga maloŵe ga, Akunnungu ŵatite,
"Mbatikene kwa ŵandu ŵanganasosasosa une,
naliunukwile kwa ŵandu ŵanganausya nkati ngani jangu."
21 Nambo nkati Ŵaisilaeli, che Isaya akutusalila kuti, "Akunnungu ŵatite yeleyi, 'Lyuŵa tetete najongwele makono gangu kwa ŵandu kwaŵilanga ŵandu ŵangakunyitichisya ni ŵamakani.' "

11

Chanasa cha Akunnungu kwa Ŵaisilaeli

1 Nipele, nguusya, ana Akunnungu ŵakanile ŵandu ŵakwe? Ngwamba! Uneji nansyene ndili Mwisilaeli jwa uŵelesi u che Iblahimu ni jwa lukosyo lu che Benyamini.
2 Akunnungu nganiŵakana ŵandu ŵakwe ŵaŵasagwile chitandile kundanda. Nkukumbuchila yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu nkati che Elia, katema paŵalalatile Ŵaisilaeli paujo pa Akunnungu? 3 Ŵatite, "Ambuje, ŵauleje ŵakulondola ŵenu ni kugumula ilisa yenu, noneji sigalile jika. Ni ŵanyawo akuusosa amulaje." 4 Nambo Akunnungu ŵanjanjile uli? Ŵansalile, "Nalisigachisye ŵandu elufu saba ŵaŵakanile kuntindiŵalila Baali nnungu jwa unami." 5 Ni iyoyo peyo katema ka sambano kano, apali ŵandu kanandi ŵasigalile ŵasagulikwe ni Akunnungu ligongo lya umbone wao.
6 Lusagu lwa Akunnungu lukukulupilila umbone wakwe, ni ngiiŵa kwa ipanganyo ya ŵandu, iŵaga Akunnungu akwasagula ŵandu kwa litala lya ipanganyo yao, nipele umbone wakwe ngaukaŵe umbone wa usyene.

7 Nipele, itite uli? Chindu chiŵachisosaga Ŵaisilaeli nganachisimana, nambo aŵala ŵaŵasagulikwe ŵachisimene, ni ŵane ŵaŵasigalile wo Akunnungu ŵatesile aŵe ŵakukakatima ntima. 8 Mpela yaitite kulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, "Akunnungu ŵaapele lunda lwangamanyilila, ŵaapele meeso nambo ngakulola ni ŵaapele mawiwi nambo ngakupilikana mpaka lelo jino." 9 Ni che Daudi akuti,
"Chindimba chao chiŵe chitanje chakwatanjisya,
agwanje ni kulagaswa.
10 Meeso gao gatajikwe chipi kuti akalola
ni migongo jao jipindiche moŵa gose."

11 Nipele, nguusya sooni, ana Ŵayahudi alikuŵele kwichila kugwa kusyene? Ngwamba! Nambo kwa chileŵo cha Ŵayahudi, ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi waichilile ukulupusyo, kuti Ŵayahudi ŵakolele wiu. 12 Kuleŵa kwa Ŵayahudi kuichisye upile weujinji pachilambo, ni kupunguchilwa kwao kwa chikulupi kuichisye upile weujinji kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Ana ngakukuichisya upile wakupunda nnope katema Ŵayahudi wose pachiŵaujilile Akunnungu?

Ukulupusyo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi

13 Sambano, nguŵecheta ni mwanya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Pakuŵa uneji ndili nduna kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ngulilapila masengo gangu. 14 Pane chingombole kwatenda Ŵayahudi akole wiu kuti ngombole kwakulupusya ŵampepe mwa ŵelewo.
15 Pakuŵa iŵaga kukanikwa kwao ni Akunnungu kuichisye kwilana pasikati ja Akunnungu ni ŵandu wose ŵa pachilambo, isyene pachakundikwe ni Akunnungu chikuŵe mpela kuichisya umi kwa ŵandu ŵawile.
16 Naga chipande chandanda cha nkate chityochekwe ligongo lya Akunnungu, nkate chiuŵe wakwe iyoyo peyo, ni nchiga watyochekwaga ligongo lya Akunnungu, nipele

nyambi syakwe chisiŵe syakwe iyoyo peyo. 17 Nyambi simpepe sya mseituni wepande
syekate ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji upandichikwe pachanya chitela cha
mseituni wepande. Ŵanyamwe ŵangaŵa Ŵayahudi nkulandana ni mseituni wa mwitinji,
sambano nkupoka umi wa chimbumu wa Ŵayahudi. 18 Kwayele kasimwajalusya aŵala
ŵakatikwe mpela nyambi. Ŵanyamwe nganinkola chakulifunila, pakuwa nganimma
ŵanyamwe ŵankujikamulila michiga, nambo michiga jo ni jajikunkamulila ŵanyamwe.
19 Panepa chinjile, “Nyambi syakatikwe melepe kuti une ngapandichikwe pachanya
pakwe.” 20 Mwambone! Syakatikwe kwaligongo lya ungakulupilila wao ni mmwejo
ntemi pamalo pao kwaligongo lya kukulupilila. Sambano nkalifuna nambo njogope.
21 Pakuŵa iŵaga Akunnungu nganiŵalechelela Ŵayahudi ŵakulandana ni nyambi sisyene,
ana Akunnungu channechelele mmwe? 22 Nipele, nganichisye yankati umbone wa
Akunnungu ni chikali chao nombe nacho. Ŵelewo ali ŵachikali kwa aŵala ŵagwile
nambo ŵelewo ali ŵambone kwa aŵala ŵakutama mu umbone wao. Naga ngaŵa yele,
nomwe ŵakwe tachintyosya. 23 Ni Ŵayahudi nombe nawo alekaga ungakulupilila wao
chapandichikwe peuto paŵaliji kundanda, pakuŵa Akunnungu akupakombola kwa-
pandichisya sooni. 24 Ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nkulandana ni lujambi lwa
mseituni wa mwitinji lwekate ni kupandichikwa pa mseituni waupandikwe. Nambo
chelechi nganichiŵa chindu chachipago. Ŵayahudi akulandana ni mseituni wepande
ni chiiŵe yangasakalisya kwa Akunnungu kupandichisya sooni nyambi sisyakatikwe
pa chitela chao cha chipago.

Chanasa cha Akunnungu kwa ŵandu wose

25 Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile usyene wausisiche, nambo ngusaka
mmanyilile kuti nkalilapa nkwete lunda nnope. Makani ga Ŵaisilaeli galiji ga katema pe
mpaka ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose ŵakusachilwa pachiŵaujilile Akunnungu. 26 Pelepo
Ŵaisilaeli wose chakulupuswe mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akun-
nungu,

“Mu Sayuni chachityochela nkulupusyo
chachichityosya chigongomalo pasikati ja uŵelesi u che Yakobo.
27 Lyeleli lili lilangano lyangu lichindende ni ŵelewo
katema pachinaalechelesye sambi syao.”

28 Pakuŵa akujikana Ngani Jambone, Ŵayahudi aŵele ŵammagongo ŵa Akunnungu
nambo kwa kupoka kwenu ŵanyamwe ŵangaŵa Ŵayahudi. Nambo pakuŵa Akun-
nungu ŵaasagwile, chiŵela Akunnungu akwanonyela kwa ligongo lya achambuje ŵao.
29 Pakuŵa Akunnungu ngakugalausya nganisyo syao kwa aŵala ŵaŵasagwile ni kwapa
upile. 30 Kalakala ko ŵanyamwe nganimwajitichisya Akunnungu nambo sambano
ankolele chanasa ŵanyamwe ligongo lya ungapilikanichisya wa Ŵayahudi. 31 Iyoyo peyo
mpela ŵanyamwe yantite pakukolelwa chanasa, Ŵayahudi nombewo ngakwajitichisya
Akunnungu melepe kuti nombewo akolelwe chanasa. 32 Pakuŵa Akunnungu ŵaatesile
ŵandu wose aŵe ŵangajitichisya kuti ŵakolele chanasa ŵanawose.

33 Ipanje ya Akunnungu ni lunda ni umanyilisi wao ili yekulungwa kupunda! Nga-
pagwa jwakupakombola kusosasosa ulamusi wao natamuno kugamanyilila matala
gao.

34 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Ana ŵaani ŵakusimanyilila ng'anisyo sya Ambuje?
Ana ŵaani uchiŵasalile chakupanganya?
35 Ana ŵaani ŵalongolele kwapa Akunnungu chindu
kuti ni ŵelewo ŵauchisye?”

36 Pakuŵa indu yose ipanganyikwe ni ŵelewo, ni ili kwa ukombole wao ni kwa liwamba lyao. Akunnungu akuswe moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

12

Kutama kwa kwatumichila Akunnungu

1 Kwayele, achalongo achinjangu, pakuŵa Akunnungu annosisye chanasa chao, ngunchondelela ntyosye iilu yenu mpela mbopesi jejumi ni jeswela ni jajikwanonyelesya Akunnungu. Lyele lili litala lya usyene lya kwapopelela Akunnungu. 2 Nkansyasya indu ya pachilambo pano nambo Akunnungu ajigalausye miningwa jenu kuti mmanyilile unonyelo wa Akunnungu. Nipele chinkombole kulimanyilila lisosa lya Akunnungu lyalili lyambone ni yakuti pakusaka ŵanyamwe mme.
3 Pakuŵa kwa umbone waambele Akunnungu, ngunsalila ŵanyamwe wose, mundu akasaliganichisya kuti ali jwankulu kupunda yaikuti kwaŵajila. Nambo mmeje ŵa lunda pankuganisya, ni kulilamula mwachinsye malinga ni chikulupi chimpegwile ni Akunnungu. 4 Mu chiilu chimo mwana iŵalo yejinji, ni kila chiŵalo chikupanganya masengo gakwe. 5 Uweji ŵatuli ŵajinji tuli chiilu chimo mu kulumbikana ni Kilisito, noweji wose tulumbikenywe jumo kwa jwine nti iŵalo ya kupisyangana ya pachi-ilu. 6 Nipele, pakuŵa tuli ni mitulilo jakupisyangana, malinga ni ntuuka watupele Akunnungu. Jwapegwilwe ntulilo wa kuŵecheta utenga kutyochela kwa Akunnungu, aŵechete malinga ni chikulupi chakwe. 7 Iŵaga mundu apegwilwe ntulilo wa ku-tumichila, nneche atumichile. Jwapegwilwe ntulilo wa kwiganya, nneche ajiganye. 8 Jwapegwilwe ntulilo wa kutusya ntima, atendeje yeleyo. Ni jwapegwilwe ntulilo wa kutyosya kwa ŵane, atyosye kwa lulele. Jwakwimilila, ajimilile kwa kuchalila ni jwa chanasa, atendekanye yeleyo kwa kusangalala.

Unonyelo

9 Unonyelo wenu uŵe wangali ulamba. Nchichime changalumbana chilichose, mnyambatilane ni yambone. 10 Nnonyelane jwine ni jwine mpela achalongo ni kuchim-bichisyana jwine ni jwine. 11 Npanganye masengo kwa kuchalila, nkaŵa ŵa ulesi. Mwatumichile Ambuje, kwa ntima wenu wose. 12 Nsengwanje nli ni chilolelo. Mpililile mu kulagaswa, ni kupopela katema kose. 13 Mwakamuchisye ŵandu ŵa Akunnungu mu yaikwasoŵa yao ni kwapochela achalendo kwa unonyelo.
14 Mwape upile ŵakunnagasya, mwape upile ngasimwalwesya. 15 Nsengwanje pamo ni ŵakusengwa, nlile pamo ni ŵakulila. 16 Ntame yambone jwine ni jwine. Kasinlifuna nambo nkunde kutama kwa kulitulusya. Kasinliganichisya kuti nkwete lunda nnope.
17 Ngasimwauchisya yangalumbana mundu jwampanganyichisye yangalumbana. Mpanganye yambone kwa ŵandu wose. 18 Yaikuti pakukomboleka kukwenu nchalile kutama mu chitendewele ni ŵandu wose. 19 Achalongo achinjangu, kasimmuchisyana yangalumbana jwine ni jwine, nambo mwalechele Akunnungu atende chindu cho kwa lutumbilo lwakwe, pakuŵa ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, Ambuje akuti, “Kuuchisya chisasi kuli kukwangu, uneji chimuchisye.” 20 Mpela Malembo ga Akunnungu yagakuti, “Jwammagongo jwenu jakolaga sala mwape chakulya ni jankamulaga njota mwape meesi ang'weje. Pakuŵa kwakutenda yeleyo chimwatende akole soni jajikulungwa nti mwaŵichile makala ga mooto pantwe pakwe.” 21 Nkakunda ungalumbana umpunde, nambo nkaupunde ungalumbana kwa kuitendekanya yam-bone.

13

Kwapilikanichisya achakulu ŵa chilambo

1 Kila mundu ŵajitichisye ŵaali ni ulamusi ŵa pachilambo, pakuŵa ngapagwa mundu
jwakukombola kulongosya iŵaga nganaŵichikwa ni Akunnungu kuti alongosye, Akun-
nungu jika pe ni ŵakwapa ŵandu machili ga kulongosya. 2 Jwakukanilana ni ŵakwete
ulamusi, akugakana malajisyo ga Akunnungu, ni ŵakuitendekanya yeleyo akuliichisya
kulamulikwa nsyene. 3 Pakuŵa ŵakutawala ngakogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yam-
bone, nambo akogopeka ni ŵandu ŵakwitendekanya yangalumbana. Ana ngankusaka
kunjogopa jwali ni ulamusi? Ntendeje yaili yambone nombejo chanlape, 4 pakuŵa
jwelejo ali katumetume jwa Akunnungu jwakupanganya masengo kwa kupoka kwenu.
Nambo iŵaga nkuitenda yangalumbana munjogope, pakuŵa isyene akwete ulamusi
wa kunnagasya. Jwelejo ali jwakwatumichila Akunnungu, akulosya lutumbilo lwa
Akunnungu ŵandu ŵakwitendekanya yangalumbana. 5 Kwa ligongo lyo ikuŵajilwa kwa-
jitichisya ŵakwete ulamusi, ngaŵa kwa ligongo lya kogopa kulamulikwa ni Akunnungu,
nambo kwa ligongo lya nningwa wenu nkumanyilila chinkusachilwa kuchitenda.
6 Kwa ligongo li, ŵanyamwe nkupeleka nsongo, pakuŵa ŵakulongosya wo ali achika-
tumetume ŵa Akunnungu pakuŵa pakupanganya masengo go akuntumichila Akun-
nungu. 7 Mwape ŵandu wose indu iyaŵajile, jwakupochela nsongo mwape nsongo ni
jwakupochela ushulu mwape ushulu ni luchimbichimbi kwa jwakuŵajilwa kuchim-
bichikwa.

Yaikusachilwa kutendelana jwine ni jwine

8 Nkakola ligambo kwa mundu jwalijose, ikaŵe kunonyelana. Pakuŵa jwakun-
nonyela njakwe amalisisye Malajisyo ga che Musa. 9 Pakuŵa malajisyo gakuti, “Kas-
intenda chikululu, ni kasimmulaga ni kasinjiŵa ni kasinnajila,” ni malajisyo ga ni
malajisyo gane gose gataŵikwe mu lilajisyo limo lyalikuti, “Munnonyele njenu mpela
inkuti pakulinonyela mwasyene.” 10 Jwakunnonyela njakwe ngaakombola kumpan-
ganyichisya yangalumbana. Nipele, unonyelo uli utindimisyo wa Malajisyo gose.
11 Ntende yele, nchimanyililaga katema, yakuti ndaŵi ja kwimuka mu lugono jiiche,
pakuŵa sambano ukulupusyo wetu uli pachiŵandi ni uweji kupunda iyaliji patwatan-
dite kukulupilila. 12 Chilo chiŵandichile kumala ni muusi uŵandichile. Nipele tuleche
ipanganyo ya muchipi ni kuwala yakumenyanilana ya lilanguka. 13 Tujende yambone
nti ŵandu ŵatukutama muusi. Tuleche chindimba chachili ni ipanganyo yangalumbana,
kukolelwa ni chigwagwa ni usakwa ni umenyani ni wiu. 14 Mwatende ŵandu ammone
Ambuje Che Yesu Kilisito mu utame wenu, kasinganisya tama syangalumbana syam-
pagwile nasyo ni kusikuya.

14

Kasimunlamula mpwenu

1 Mumpochele jwelejo jwakulepetala mu chikulupi nkakanilana nawo nkati
ng'anisyo syao. 2 Mundu jumo akwete chikulupi, akulya indu yose, nambo jwine
jwalepetele mu chikulupi, akulya maponda pe. 3 Mundu jwakulya indu yose,
akasanjalusya jwelejo jwangakulya indu yose. Ni mundu jwakulya maponda pe,
akasanlamula jwelejo jwakulya indu yose, pakuŵa Akunnungu ankundile jwelejo.
4 Ana mmwejo nduni junkunlamula jwakutumichila jwa jwine? Ajimaga uchenene
pa masengo gao pane agwaga, lyele lili pachanya pa mmbujegwe. Nombejo chajime
mwakulimbila, pakuŵa Ambuje chakombole kunjimika.
5 Mundu jumo akukombola kuganisya kuti lyuŵa limo lili lyambone kupunda moŵa
gane nambo jwine akukombola kuganisya kuti moŵa gose gali yalumo. Kwapele
mundu jwalijose ajitichisye yakuti pakuganisya nsyene. 6 Mundu jwalijose jwakuli-
wona lyuŵa lili lyambone, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje. Ni jwakulya
indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, pakuŵa akwatogolela Akunnungu

kwaligongo lya chakulya chiŵapele. Iyoyo ni jwangakulya indu yose, akutenda yeleyo
kwakwakusya Ambuje, ni jwelejo nombe akwatogolela Akunnungu. 7 Pakuŵa nga-
pagwa namose jumo pasikati jetu jwakutama kwa liwamba lyakwe nsyene atamuno
ngapagwa jwakwasika kwa liwamba lyakwe nsyene. 8 Pakuwa iŵaga tukutama,
tukutama kwa liwamba lya Ambuje ni iŵaga tukwasika, tukwasika kwa liwamba lya
Ambuje. Nipele, iŵaga tukutama pane tukwasika, uwe tuli ŵandu ŵa Ambuje. 9 Pakuŵa
Kilisito ŵajasiche ni kusyuka kwa ligongo lyo, melepe aŵeje Ambuje ŵao ŵaajasiche ni
ŵajumi nombe nawo. 10 Kwachichi mmwe nkunlamula mpwenu jo? Pane uli alakwe
kunjalusya mpwenu jo? Pakuŵa uweji wose tutujime paujo pa chitengu cha ulamusi
cha Akunnungu. 11 Pakuŵa mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,
Ambuje akuti, “Isyene indite kuŵa Akunnungu jwanjumi,
kila mundu chachitindiŵala paujo pangu
ni kila mundu chachijitichisya kuŵecheta nsyene kuti Une ndili Akunnungu jwanjumi.”
12 Kwayele, kila jwalijose pasikati jetu chaliŵalanje nsyene kwa aila iyaitesile paujo pa
Akunnungu.

Kasinchijonanga chikulupi cha ŵandu ŵane

13 Nipele, tukasalamulana twachinsyene nambo tulilolechesye, mundu
akasammichila njakwe chakukuŵasya pane kuntenda agwilile mu sambi. 14 Une
jwanumbikene ni Ambuje Che Yesu, ngumanyilila kuti ngapagwa chakulya chachili
chakusakala paujo pa Akunnungu. Nambo mundu aganisyaga kuti chakulya chine
chili chakusakala paujo pa Akunnungu, chele chakulya cho chili chakusakala kwa
jwelejo. 15 Nambo mwansupusyaga mpwenu kwa ligongo lya yakulya inkulya, nlesile
kutenda mu unonyelo. Chakulya chinkulya chikaŵa ligongo lya kunsoyasya mpwenu
juŵawililwe ni Kilisito. 16 Iyoyo kasinjitichisya kuti chindu chinkuchiwona ŵanyamwe
chambone chijaluswe. 17 Pakuŵa, Umwenye wa Akunnungu nganiuŵa kulya ni kug'wa,
nambo kuli kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni chitendewele ni sangalala
jajikwika ni Mbumu jwa Akunnungu. 18 Pakuŵa mundu jwalijose jwakuntumichila
Kilisito kwanti yeleyo, akwanonyelesya Akunnungu, sooni akukundikwa ni ŵandu.
19 Nipele, iŵaga yeleyo, tulimbile nnope kutendekanya indu yaikwikanawo chiten-
dewele ni yaikutukamuchisya kulimbisyana mitima mu chikulupi. 20 Kasingajonanga
masengo ga Akunnungu kwa ligongo lya yakulya. Isyene yakulya yose yeswejeswe,
nambo ngaŵa yambone kulya chakulya chachikuntendekasya jwine agwilile mu
sambi. 21 Ili yambone kuleka kulya nyama ni kung'wa divai, pane kuleka ineine
yaikukombola kuntendekasya mpwenu agwilile mu sambi. 22 Chikulupi chinkwete cho
chisigalile kukwenu ni Akunnungu. Jwana upile jwelejo jwangakulilamula nsyene,
pakuŵa akukulupilila kuti aila yaitesile ikwanonyelesya Akunnungu. 23 Nambo mundu
jwakwete lipamba ni indu yakulya, Akunnungu akunlamula pakulya pakuŵa chaku-
chitenda akutenda pangali chikulupi. Ni chindu chachili chose chakupanganya mundu
iŵaga akuchipanganya pangali chikulupi, chelecho chili sambi.

15

Twanonyelesye ŵane ngaŵa twachinsyene

1 Uweji ŵatuli ni chikulupi chakulimbangana tukuŵajilwa kwakamusya ŵaali ni
chikulupi chakulepetala, ngaŵa kutenda indu yakulinonyelesya twachinsyene pe.
2 Mundu jwalijose pasikati jetu akusachilwa annonyelesye njakwe, kwa kwapan-
ganyichisya yambone kuti anlimbisye mu chikulupi. 3 Pakuŵa, namose Kilisito nganali-
nonyelesya nsyene, nambo mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, “Ku-
tukana kose kuŵantukene mmwe, kumujilile une.” 4 Pakuŵa yose iyalembekwe kalakala
mu Malembelo ga Akunnungu, yalembekwe kuti itujiganye uwe, kuti kwa upililiu ni

kutuswa ntima kwatupatile ni malembelo go, tukole chililelo. 5 Akunnungu ŵakwapa
ŵandu machili gakupilililа ni kutulasika antende nkole nningwa umo, nchikuyaga
chitagu cha Kilisito Yesu. 6 Kuti kwa ntima umo ni liloŵe limo nkombole kwakusya
Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Ngani Jambone kwa ŵandu wose

7 Nipele, mpochelane jwine ni jwine mpela Kilisito iŵatite pakutupochela kwa ligongo
lya ukulu wa Akunnungu. 8 Pakuwa, isyene ngunsalila, Kilisito atendekwe katumetume
jwa ŵaumbale kuti alosye usyene wa Akunnungu, kuti amalichisye ilanga iŵapegwilwe
achambuje ŵetu. 9 Sooni kuti ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi ŵakusye Akunnungu ligongo lya
chanasa chao. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Kwayele chinamlape pasikati ja ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi,
chinyimbe kunlapa mmwe.”

10 Ni sooni Malembelo gakuti,

“Nsengwanje ŵanyamwe ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi pamo ni ŵandu ŵakwe Akunnungu.”

11 Malembelo ga Akunnungu gakuti sooni,

“Mwalape Ambuje, ŵanyamwe ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi,
ngosyo syose mwalape!”

12 Ni che Isaya nombe akuti,

“Mu uŵelesi u che Yese chakopochele mundu,
juchiŵalongosye ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi,
nombewo chankulupilile.”

13 Nipele, Akunnungu jwali ndande ja chililelo angumbalichisye ŵanyamwe
lukondwa lusyene ni chitendewele nkukulupilila kwenu namose chililelo chenu
chipunde kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

Ukatumetume u che Paolo

14 Achalongo achinjangu, uneji nansyene ngumanyilila kuti ŵanyamwe mgumbele
umbone, ni umanyilisi wose ni sooni nkukombola kujiganyana yambone. 15 Nambo
mu chikalata chi, nanlembele mwakulimbila nkati indu impepe kuti nankumbusye
sooni indu yo. Ndesile yeleyo kwa ligongo lya umbone wambele Akunnungu, 16 kuti
meje katumetume jwa Kilisito Yesu pasikati ja ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi. Nagapan-
ganye masengo ga chimbopesi ga kulalichila Ngani Jambone ja Akunnungu kuti ŵandu
ŵangaŴa Ŵayahudi aŴe mbopesi jajikundikwe ni Akunnungu, ni mbopesi jajiswejeswe
ni Mbumu jwa Akunnungu. 17 Kwayele, nkulumbikana kwangu ni Kilisito Yesu,
ngwete chakulilapa pa masengo gakwatumichila Akunnungu. 18 PakuŴa ngangulinga
kuŴecheta chindu chine, ikaŴe yele yatesile Kilisito kwa litala lyangu une kwak-
walongosya ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi ŵajitichisye Akunnungu. Ŵatesile yeleyo kwa
maloŴe ni ipanganyo, 19 kwa machili ga imanyisyo ni yakusimonjeka ni kwa machili
ga Mbumu jwa Akunnungu. Kwayele mu ulendo wangu kutyochela ku Yelusalemu ni
mwingulugulu mwakwe mpaka kwichila ku Iluliko naalalichile ŵandu Ngani Jambone
ja Kilisito kwa utindimisyo. 20 Katema kose nningwa wangu uli umo pe kuti nalichile
Ngani Jambone palipose panganilipikaniche liina lya Kilisito, melepe ninaiche kutaŴa
pachanya pa nsingi wauŴichikwe ni mundu jwine. 21 Mpela Malembelo ga Akunnungu
yagakuti pakusala,

“AŴala ŵanganasalilwa nkati jwelejo chachilola
ni aŴala ŵanganapikane ngani syakwe chachimanyilila.”

Che Paolo akusaka kwimajimila ku Loma

22 Lyelelyo lili ligongo lilyanekasisye kakajinji kwika kukwenu. 23 Nambo sambano
malisisye masengo gangu mu ilambo yi, ni sooni chitandile kalakala nasachile nnope

kwika kukwenu, 24 ngukulupilila kutenda yele sambano. Patinyaule ku Isipania, ngulolela kupitila kwele ni kuonegana ni ŵanyamwe ni kusangalala kanandi pamo ni ŵanyamwe, ni ngulolela ukamuchisyo wenu mu ulendo wangu. 25 Nambo sambano ng-waula kaje ku Yelusalemu kukwatumichila ŵandu ŵa Akunnungu kweleko. 26 Pakuŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Makedonia ni ku Akaya, yanonyele ku-songanya indu yakwakamuchisya ŵakulaga ŵaali mumpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu ŵakutama ku Yelusalemu. 27 Elo, yanonyele kuitenda yeleyo, nambo kusyene akuŵajilwa kwakamuchisya mu yeleyo. Pakuŵa iŵaga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi akamulene ni Ŵayahudi mu upile wa chimbumu ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, akuŵajilwa kwaka-muchisya Ŵayahudi mu indu yaikwasoŵa ya pachilambo. 28 Pachimalisye masengo go ni kwapa Ŵayahudi ukamuchisyo wo, chisepuchile kukwenu ndi mu ulendo wa ku Isipania. 29 Ngumanyilila kuti patiiche kukwenu tiiche ni upile weujinji nnope wa Kilisito.

30 Achalongo achinjangu, ngunchondelela kwa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni kwa unonyelo waukwika ni Mbumu jwa Akunnungu, mungamuchisye une kwa kumbopelela kwannope kwa Akunnungu. 31 Mumbopelele ngulupuche kutyoka mu makono ga ŵandu ŵangakunkulupilila Kilisito ŵakutama ku Yudea, nombe kutumichila kwangu ku Yelusalemu ko kukundikwe ni ŵandu ŵa Akunnungu ŵaali kweleko. 32 Kwayele, Akunnungu asakaga chiiche kukwenu kwa kusengwa, none sisimiswe ntima pamo ni ŵanyamwe. 33 Akunnungu ŵakwikanacho chitendewele aŵe pamo ni ŵanyamwe wose. Eloo!

16

Che Paolo akwakomasya ŵandu ŵa ku Loma

1 Ngusaka kummanyisya kukwenu che Foibe mlumbu gwetu, jwali katumetume jwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito waali ku Kenkelea. 2 Mumpochele kwa ligongo lya Ambuje mpela yakuti kuŵajilwa ŵandu ŵa Akunnungu kupochelwa. Munkamuchisye mu yose yaikwasoŵa, pakuŵa nsyene jo nombe ŵaakamuchisye ŵajinji, ni une jwakwe.

3 Mungomachisye che Pilisila ni che Akila achikatumetume achinjangu mu masengo ga Kilisito Yesu. 4 Ŵanyawo ŵautyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. Ngwatogolela, ngaŵa une jika pe nambo ni mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jose ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, nombewo akwatogolela. 5 Sooni mungomachisye mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wakusongangana mu nyuumba jao.

Mungomachisye mmbusanga jwangu jungunnonyela che Epaineto juŵaliji jwan-danda kwakulupilila Kilisito ku chilambo cha Asia. 6 Mungomachisye che Maliamu jwa-pangenye masengo kwannope ligongo lya ŵanyamwe. 7 Mungomachisye che Andiloniko ni che Yunia, Ŵayahudi achinjangu ŵaŵataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa pamo ni une. Ŵanyawo akumanyika nnope pasikati ja achinduna, nombewo ŵanongolele une kuŵa Ŵakilisito.

8 Mungomachisye che Ampuliato, mmbusanga jwangu jungunnonyela nkulumbikana ni Ambuje. 9 Mungomachisye che Ulubano katumetume njetu pa masengo ga Kilisito ni che Sitakisi mmbusanga jwangu jungunnonyela. 10 Mungomachisye che Apele pakuŵa alosisye chikulupichiko chakwe kwa Kilisito. Mungomachisye ŵandu wose ŵakutama mu nyuumba ji che Alisitabulo. 11 Mungomachisye che Helodiana, myahudi njangu. Mungomachisye mpingo wa ŵandu wose ŵakunkulupilila Ambuje ŵakutama mu nyuumba ji che Nalikisi.

12 Mungomachisye che Tilifena ni che Tilifosa achakongwe ŵakupanganya masengo ga Ambuje ni che Pelisi mmbusanga jwangu jungunnonyela, jwalimbichile kupanganya

masengo ga Ambuje. 13 Mungomachisye che Lufo mundu juŵasagulikwe kwatumichila
Ambuje ni achikulugwe jwaali nti achikulu ŵangu none. 14 Mungomachisye che
Asinkilito ni che Fulego ni che Helime ni che Patuloba ni che Helima ni achinjetu wose
ŵakunkulupilila Kilisito ŵakutama nawo. 15 Mungomachisye che Filologo ni che Yulia ni
che Neleo ni nlumbugwe ni che Olimpa ni ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵakutama nawo.
16 Nkomasyane jwine ni jwine kwa unonyelo wa chikilisito. Mipingo ja ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito jose jikunkomasya ŵanyamwe.

Malajisyo ga mbesi

17 Ngunchondelela, achalongo achinjangu, mwalosye pangasisika ŵakwikanawo
utinda ni kwatendekasya ŵandu ŵane aleche kugakamula majiganyo gaŵapochele.
Nlisepusye nawo. 18 Pakuŵa ŵandu ŵanti yeleyo ngakuntumichila Kilisito Ambuje ŵetu,
nambo akugatumichila matuumbo gao achinsyene. Sooni kwa maloŵe gao gakooloŵa
ni gagakunyenga, akwalambusya ŵandu ŵambone. 19 Ŵandu wose akumanyilila inkuti
pakumpilikanichisya Ambuje, ni kwa ligongo li ngusengwa liŵamba lyenu. Nambo
ngusaka ŵanyamwe mme ŵa lunda kwa kupanganya yambone, ni mme ŵangali ileŵo mu
indu yangalumbana. 20 Akunnungu ŵakwikanawo chitendewele ngaakaŵa kunliŵatila
Shetani paasi pa makongolo genu.

Umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni ŵanyamwe.

21 Che Timoseo katumetume njangu akunkomasya. Iyoyo peyo che Lukio ni che
Yasoni ni che Sosipateli ŵaali Ŵayahudi achinjangu akunkomasya.

22 None che Telitio, jungulemba chikalata chi che Paolo chi, ngunkomasya mu liina
lya Ambuje.

23 Che Gayo, juŵambochele une ni juŵaupochele mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila
Kilisito ŵakusongangana kukwakwe akunkomasya. Che Elasto jwakugosa mbiya sya
musi wu pamo ni nlongo njetu che Kwalito akunkomasya. 24 Umbone wa Ambuje ŵetu
Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni ŵanyamwe wose. Eloo!

Che Paolo akumalichisya kwa mapopelo

25 Sambano Akunnungu akuswe! Ŵelewo akukombola kunlimbisya mu chikulupi
malinga ni Ngani Jambone jingulalichila ji yankati Che Yesu Kilisito, ni malinga ni
uunukuko wa usyene uwaliji usisikwe chitandile kalakala. 26 Nambo sambano usyene
wo uunukulikwe kwa litala lya malembelo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu. Ni kwa
makanyo ga Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi umanyiche kwa ngosyo syose
kuti ŵandu akombole kwakulupilila ni kwajitichisya.

27 Nipele, kwa Akunnungu jika pe, ŵakwete lunda lose, upagwe ukulu kukwakwe kwa
litala lya Che Yesu Kilisito, moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo!

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Ŵakolinto

Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa Wakolinto chalembekwe ni nduna che Paolo, chalembekwe pa yaka ya hansini na tano pakumala kupagwa ku Che Yesu (1.1). Chikalata chi chaliji chandanda mwa ikalata iŵili iyalembekwe ni che Paolo kwa ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Kolinto. Ŵalembile chikalata chi panepa alinkutama ku Efeso, akanaŵe kwajimajimila wandu wa ku Kolinto mpela yatite pakuamua mu ulendo wao wakwaula ni kuuja ku Makedonia. (16:5-9).

Chikalata chi chili majanjo ga che Paolo mpela iŵapochele kutyochela kwa ŵandu ŵane ŵakunkulupilila Kilisito yankati indu ineine yangalumbana iyatendekwaga pasikati ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto, yangalumbana yo ili pamo ni kusapulana ni chikululu. Ŵandu ŵa ku Kolinto ŵamanyiche kwaligongo lya usyoŵelo wao wa kunonyela nnope chikululu, kwayele nganichiŵa chindu cha kusimonjeka, che Paolo kwalembela ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito indu yo. Chikalata chaandanda kwa Ŵakolinto chi, chikwete liunjili lya 13 lyalikukunguluchila ngani ja unonyelo.

Yaili mu chitabu chi

Che Paolo akwakomasya Ŵakolinto ni kwatogolela Akunnungu ligongo lyao (1:1-9).

Che Paolo akukunguluchila ngani ja kusapulana kwa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Kolinto (1:10-4:21).

Che Paolo akukunguluchila yankati chikululu ni ngani ja kwausyana achinsyene pe mmikungulu (5-6).

Che Paolo akwapa malango gankati kulombela, kupeleka mbopesi kwa inyago, ni kusongangana kwaligongo lya kupopelela, ni ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, ni kusyuka (7-15).

Akumalichisya kwa kusala ngani syakwe nsyene ni kukunguluchila nkati indu ine (16).

1 Une che Paolo jumilanjikwe kuti meje nduna jwa Kilisito Che Yesu kwa kusaka
kwakwe Akunnungu ni alongo ajetu che Sositene 2 tukunnembela mwanya ŵanli ŵandu
ŵa Akunnungu ŵa ku Kolinto, ŵanyamwe mmilanjikwe mme ŵandu ŵa Akunnungu mu
kulumbikana ni Kilisito Che Yesu, pamo ni ŵandu wose ŵaali papalipose ŵakwapopelela
Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito jwali chilongola jwao ni jwetu.
3 Tukunsachila umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni
Ambuje Che Yesu Kilisito.

Umbone mu kulumbikana ni Kilisito

4 Ngwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu moŵa gose kwa ligongo lya umbone
wa Akunnungu umpatile kwa litala li Che Yesu Kilisito. 5 Pakuŵa mu kulumbikana
ni Kilisito mmele ŵakusichila mu indu yose, mpatile umanyilisi wose ni ukombole
wose wa kulalichila. 6 Pakuŵa umboni nkati Kilisito ulimbichikwe mwa ŵanyamwe,
7 kwayele nganimma ŵakusoŵekwa ni ntuuka wauliwose kutyochela kwa Mbumu jwa
Akunnungu, mpela inkuti kulolela kuunukulikwa kwa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.
8 Ŵelewo chanlimbisye mpaka kumbesi kuti mme ŵangali chileŵo pa lyuŵa lichauje
Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. 9 Akunnungu ali ŵakukulupilichika, ŵelewo ŵammilasile
kuti ntame mu kukamulangana ni Che Yesu Kilisito mwanagwawo ŵaali Ambuje ŵetu.

Kulekangana kwa ŵakunkulupilila Kilisito

10 Achalongo achinjangu, ngunchondelela mlina lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito,
njilane wose mu inkuŵecheta kuti kukapagwa kulekangana pasikati jenu, nnopennope
nkole nganisyo simo ni nningwa umo. 11 Achalongo achinjangu, ŵandu ŵane ŵaali
mu mpingo u che Kiloe asalile kuti ŵanyamwe nkulekangana kwa maloŵe. 12 Ngusaka
sale chimbilikene kukwenu, mundu jwine akuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine
akuti, “Une ngwakuya che Apolo,” jwine akuti, “Une ngwakuya che Kefa,” ni jwine
akuti, “Une ngwakuya Kilisito.” 13 Ana nkuganisya kuti Kilisito agaŵaniche? Ana che
Paolo ni juŵaŵambikwe pa nsalaba kwaligongo lyenu? Pane ana mwabatiswe kuti mme
ŵakulijiganya ŵa che Paolo? 14 Ngwatogolela Akunnungu pakuŵa nganinambatisya
jwalijose pasikati jenu ikaŵe che Kilispo ni che Gayo pe. 15 Kwayele ngapagwa mundu
jwakukombola kusala kuti abatiswe aŵe jwakulijiganya jwangu. 16 Ngukumbuchila,
iyoyo nambatisye che Sitefano ni ŵaali mu nyuumba jao, nambo ngangukumbuchila
kuti nambatisye mundu jwine. 17 Pakuŵa Kilisito ngananajichisya kwabatisya ŵandu,
nambo naalalichile ŵandu Ngani Jambone, ni ngaŵa kwa maloŵe gakwanonyelesya
ŵandu, kuti chiwa cha Kilisito pa nsalaba chinaŵe cha bule.

Kilisito ali machili ni lunda lwa Akunnungu

18 Pakuŵa utenga nkati chiwa cha Kilisito pa nsalaba ukuwoneka uloŵelo kwa
ŵakusochela, nambo kwetuwe ŵatukukulupuswa, tukugaona machili ga Akunnungu.
19 Malembelo ga Akunnungu gakusala,

“Chinalujonanje lunda lwa ŵandu ŵaali ni lunda,
ni umanyilisi wa ŵandu ŵaali ni umanyilisi chinaukane.”

20 Alikwapi jwakwete lunda? Alikwapi jwakwiganya malajisyo? Alikwapi jwakumany-
ilila kutagula indu ya pachilambo? Akunnungu alutesile lunda lwa chilambo chino
luŵe uloŵelo.
21 Nti yalutite lunda lwa Akunnungu, ŵandu ŵa pachilambo ngakukombola kwa-
manyilila Akunnungu kwa lunda lwao achinsyene. Nambo Akunnungu ŵasachile
kwakulupusya ŵandu ŵakwakulupilila kwa litala lya utenga utukwalalichila, aula
waukuoneka uli uloŵelo kwa aŵala ŵaali ni lunda lwa chiundu. 22 Ŵayahudi akusaka
imanyisyo ni Ŵagiliki akusosa lunda. 23 Nambo uweji tukunlalichila ngani ja Kilisito
juŵaŵambikwe pa nsalaba. Ngani jajikuloleka chakukuŵasya kwa Ŵayahudi ni uloŵelo
kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. 24 Nambo kwa ŵele uŵaŵilanjikwe ni Akunnungu,
Ŵayahudi pane ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, Kilisito ali machili ga Akunnungu ni lunda
lwa Akunnungu. 25 Pakuŵa chachikuloleka uli uloŵelo wa Akunnungu chikwete
lunda kupunda lunda lwa ŵandu, nombe chachikuloleka uli ulepetelo wa Akunnungu
chikwete machili kugapunda machili ga ŵandu.
26 Nipele achalongo achinjangu, nkumbuchile imwaliji paŵammilasile Akunnungu.
Kwa chipimo cha ŵandu nganimma ŵajinji ŵaŵakwete lunda, iyoyo nganimma ŵajinji
ŵamwaliji ni machili, nombe nganimma ŵajinji umwamanyiche nnope. 27 Nambo Akun-
nungu ŵaisagwile indu yaikuwoneka ili yakuloŵela pachilambo kuti ŵataje soni ŵandu
ŵaali ni lunda, sooni Akunnungu aisagwile yakulepetala ya pachilambo kuti ŵataje soni
ŵandu ŵaali ni machili. 28 Akunnungu aisagwile indu ya pachilambo yakunyeluswa
ni kukanikwa ni yaikuwoneka yangalimate, kuti aijonanje aila yaikuwoneka ni ŵandu
kuti yanamate mu nganisyo sya ŵandu. 29 Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti akapagwa
mundu ŵakulilapa paujo pao. 30 Akunnungu nsyene anlumbikenye mwanya ni Che
Yesu Kilisito. Nombe Akunnungu antesile Kilisito aŵe lunda lwetu. Tukuŵalanjikwa
ŵambone paujo pa Akunnungu, ni kuŵa ŵandu ŵatuŵichikwe pa jika kwa ligongo lya
Akunnungu ni ŵawombweche. 31 Mpela itite kulembekwa Mmalembelo Gamaswela,
“Jwalijose jwakulilapa alilape kwa achila chatesile Ambuje.”

2

Utenga nkati Kilisito juŵaŵambikwe pa nsalaba

1 Achalongo achinjangu, uneji panaiche kukwenu kukunnalichila ngani ja ntemela
wa Akunnungu, nganimecheta maloŵe ga kunonopa namose lunda lwa chiundu.
2 Pakuŵa panaliji kukwenu nawamwiwe ninamanyilile chindu chachili chose nambo
kwamanyilila Che Yesu Kilisito pe, ajula juŵaŵambikwe pa nsalaba. 3 Panaiche kukwenu
naliji jwakulepetala, ni natetemele kwa lipamba. 4 Majiganyo gangu ni kulalichila
kwangu nganikuŵa kwa lunda lwa kwanyenga ŵandu, nambo yaliji kwa machili ga
Mbumu jwa Akunnungu. 5 Natesile yele kuti chikulupi chenu chikakulupilila lunda lwa
ŵandu, nambo chikulupililo cha machili ga Akunnungu.

Luunda lwa Akunnungu

6 Tukulalichila utenga wa lunda kwa aŵala ŵakusile mu chikulupi nambo ngaŵa
lunda lwa chilambo chino, namose ngaŵa lunda lwa aŵala achakulu ŵa chilambo
chi ŵaali mumpingo wakupotela. 7 Tukunlalichila lunda lwa Akunnungu lwalu-
sisiche, alula lunda luŵalusagwile Akunnungu kwaligongo lya kulumbikana mu ukulu
wao chikanaŵe gumbikwa chilambo. 8 Nganijupagwa namose jwankulu jumo mwa
ŵakutawala chilambo chi jwalumanyilile lunda lu. Akalumanyilile ngakammambe
pa nsalaba Ambuje ŵa ukulu. 9 Nambo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo
Gamaswela,

“Indu yanganiiwoneche atamuno kupikanika
indu yanti ngapagwa mundu jwawayiye kuganisya
yele ni indu iŵaŵichile chile Akunnungu aŵala ŵakwanonyela.”

10 Nambo Akunnungu atuunukulile uweji yantemela yakwe kwalitala lya Mbumu
jwakwe. Pakuŵa Mbumu jo akulolesyalolesya kila chindu natamuno indu yantemela
yaikwagamba Akunnungu. 11 Ngapagwa mundu jwakwimanyilila nganisyo sya mundu
ikaŵe mundu nsyenepe. Iyoyo ni indu ya Akunnungu ngapagwa jwakwimanyilila
ikaŵe Mbumu jwa Akunnungu. 12 Uwe nganitupochela mbumu jwa pachilambo pano,
nambo twampochele Mbumu jwatyochele kwa Akunnungu, kuti tumanyilile indu yose
yatupele Akunnungu.

13 Kwapele ngatukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni ŵandu nambo
tukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni Mbumu jwa Akunnungu. Tuku-
tagula indu ya Mbumu jwa usyene kwa aŵala ŵaali ni Mbumu jwa Akunnungu.
14 Nambo mundu jwanganakola Mbumu jwa Akunnungu ngakukombola kuipochela
indu yaikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa kukwakwe akuiwona
ili uloŵelo ni ngakukombola kuimanyilila pakuŵa ikumanyika kwa ukamusyo wa
Mbumu jwa Akunnungu. 15 Mundu jwali ni Mbumu jwa Akunnungu akukombola
kuipima indu yose nambo ngapagwa mundu jwakukombola kunlamula. 16 Mpela itite
pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela “Nduni jwaaumanyi umanyilisi wa Ambuje?
Nduni jwakukombola kwajiganya?” Nambo uweji tukwete umanyilisi wa Kilisito.

3

Achikatumetume ŵa Akunnungu

1 Achalongo achinjangu, uneji nganiŵecheta nomwe mpela ŵandu ŵakulongoswa ni
Mbumu jwa Akunnungu nambo naŵechete ni ŵanyamwe mpela ŵandu ŵa pachilambo
pa nti twanache mu kwakulupilila Kilisito. 2 Nang'wesisye maŵele, ngaŵa yakulya
yakulimba, pakuŵa nganinkombola kulya, namose sambano ngankupakombola kulya.
3 Pakuŵa ŵanyamwe chiŵela nkutama mpela ŵandu ŵa pa chilambo yakuti pakutama.
Uli pasikati jenu nganiupagwa wiu ni utinda? Yele yose ikulosya kuti ŵanyamwe chiŵela
nli ŵandu ŵa chilambo chino, ni ŵanyamwe nkutama mpela chilambo ichikuti pakusaka.

4 Jumo jwenu pakuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine asalaga, “Une ngwakuya che
Apolo,” uli ngankutenda mpela ŵandu ŵa pa chilambo yakuti pakutenda?
5 Ana che Apolo ali ŵaani? Ni che Paolo ali ŵaani? Uweji tuli achikatumetume ŵa
Akunnungu utukunnyichisya chikulupi. Jwalijose apanganyisye masengo gapegwilwe
ni Ambuje. 6 Une napandile mbeju ni che Apolo ŵajitilile meesi nambo Akunnungu
ni uŵajimelesye. 7 Nambo ŵapandile ngaŵa chindu sooni ŵajitilile meesi ngaŵa chindu
nambo Akunnungu pe ŵaŵajimelesye mbeju ali jwankulu. 8 Mundu juŵapandile ni
juŵajitilile meesi wose ali yalumo ni Akunnungu chachimpa jwalijose mbote jakwe
malinga ni masengo gakwe gapangenye. 9 Pakuŵa uwe wose tuli achikatumetume ŵa
Akunnungu, ŵanyamwe nli ngunda wa Akunnungu, iyoyo nli nyuumba ja Akunnungu.
10 Kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu ambele masengo, misile nsingi mpela
jwakutaŵa jwambone yakuti kukolosya, ni mundu jwine akutaŵa pachanya pakwe.
Nambo jwalijose jwakutaŵa alilolechesye yakuti pakutaŵa pachanya pakwe. 11 Pakuŵa
ngapagwa mundu jwakupakombola kuŵika nsingi wine kupunda aula wemale
kuŵichikwa, yaani Che Yesu Kilisito. 12 Pachanya nsingi wo mundu akukombola kutaŵa
kwa sahabu pane kwa feza pane kwa maganga ga ntengo wekulungwa pane kwa itela
pane kwa manyasi pane kwa masamba. 13 Usalale wa masengo ga mundu jwalijose
chiuwoneche ni kuŵichikwa pangasisika, pa lyuŵa litaiche Kilisito kukwalamula ŵandu.
Pakuŵa pa lyuŵa lyo, mooto chiuunukule masengo ga kila mundu ni wele mooto
chiulinje umbone wa masengo ga mundu jwalijose ni kulosya iŵaga gali gakusalala.
14 Iŵaga chataŵile mundu pachanya pa nsingi wo ngachipya kwa mooto wo, mundu jo
chapochele ntulilo. 15 Iŵaga chataŵile cho chichipye, nipele mundu jo ngaapata ntulilo
wao, nambo nsyene jo chakulupuswe mpela ila apokweche pa mooto.
16 Ana ngankumanyilila kuti ŵanyamwe nli Nyuumba ja Akunnungu ni kuti Mbumu
jwa Akunnungu akutama nkati mwenu? 17 Nipele naga mundu akujijonanga Nyuumba
ja Akunnungu, nombe Akunnungu chanjonanje mundu jo. Pakuŵa Nyuumba ja
Akunnungu jili jeswela, ni ŵanyamwe nli Nyuumba jo.
18 Mundu jwalijose akalilambusya nsyene, iŵaga mundu mwa ŵanyamwe akuligan-
isya kuti ali ni lunda lwa chilambo chino, mbaya aŵeje jwakuloŵela kuti akole ni lunda
lusyene. 19 Pakuŵa lunda lwa chilambo chino luli uloŵelo paujo pa Akunnungu pakuŵa
ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Akunnungu akwatanjisya ŵandu ŵaali ni lunda
mu ukalamuche wao.” 20 Ni sooni ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Ambuje akusi-
manyilila nganisyo sya ŵandu ŵaali ni lunda lwa pachilambo kuti syangali chindu.”
21 Pele mundu jwalijose ngasalilapila ŵandu. Pakuŵa indu yose ili yenu ŵanyamwe.
22 Aŵaga che Paolo pane che Apolo pane che Kefa pane chilambo pane umi pane chiwa
pane katema ka sambano pane katema kakakwika, yoseyo ili yenu ŵanyamwe, 23 ni
ŵanyamwe nli ŵandu ŵa Kilisito ni Kilisito ali ŵa Akunnungu.

4

Achinduna ŵa Kilisito

1 Mundu atuŵalanje kuti tuli achikatumetume ŵa Kilisito ŵatupegwilwe masengo
ga kwalalichila ŵandu mitemela ja Akunnungu. 2 Pelepo kwa jwalijose jwapeg-
wilwe masengo go ikusachilwa aŵeje jwakukulupichika. 3 Nambo kwa une ngaŵa
chindu, nalamulikwaga ni ŵanyamwe pane ni mundu jwalijose, ni une ngangulila-
mula nansyene. 4 Mu ntima mwangu ngangulamulikwa ni chindu chachilichose,
nambo chindu cho ngachikulosya kuti nganingola chileŵo, Ambuje ni ŵakunamula une.
5 Nombe mwanya ngasinlamula liloŵe kakanaŵe kwika katema kakwe, nneche mpaka
pachaiche Ambuje. Ŵelewo chaiunukule indu yesisiche mu chipi ni kuŵika palulanga
nganisyo sya mitima ja ŵandu. Nipele kila mundu chapochele ulape wakwe kutyochela
kwa Akunnungu.

6 Achalongo achinjangu, mechete yankati che Apolo ni une, kuti kwalitala lya uweji
nlijiganye chiŵecheto chi, “Nkamulichisye maloŵe ga.” Kuti mwa ŵanyamwe akapagwa
mundu jwalijose jwakulilapila mundu ju ni kunnyelusya mundu jwine. 7 Ŵaani
ŵansagwile mmwe mme jwakwapunda ŵane? Ana ngaŵa Akunnungu ŵampele indu yose
inkwete? Iŵaga mpegwilwe kwachichi nkulifuna mpela ila ngaŵa yakupegwa?
8 Sambano mmasile kupata yose yaikunsoŵa! Sambano nsichile. Mmele mamwenye
pangali uweji! Mbaya nkaliji mamwenye kuti nowe ŵakwe tuŵe mamwenye pamo
nomwe. 9 Ikuloleka kukwangu kuti Akunnungu atuŵisile uweji achinduna nti ŵambesi
ŵa wosepe, mpela ŵandu ŵalamulikwe kuulagwa paujo pa ŵandu, tuŵele chindu
chakusekasya paujo pa chilambo ni mmbujo mwa achikatumetume ŵa kwinani ni
mmbujo mwa ŵandu. 10 Tuli ŵakuloŵela kwa liwamba lya kwatumichila Kilisito, nambo
ŵanyamwe nli ŵa lunda mu kulumbikana ni Kilisito! Uwe tuli ŵakulepetala nambo
ŵanyamwe nkwete machili, ŵanyamwe nkuchimbichikwa nambo uwe tukwaluka.
11 Namuno sambano tukwete sala ni njota ni usauchi, tukuputikwa nnope ni ngani-
tukola pakutama. 12 Tukulaga kupanganya masengo ni makono getu twachinsyene.
Paakutulwesya uweji tukwapa upile, pakutusausya tukupililila, 13 paakututukana
uweji tukwajanga kwa kwachimbichisya. Namuno sambano tukuoneka mpela usakwa
wa pachilambo, ni kila mundu akutulola mpela ŵapugwe.
14 Ngangulemba yelei kuti nantesye soni nambo ngunjiganya mpela achiŵanangu
ŵakunonyelwa. 15 Namose nkwete ŵakunnela achajinji nkulumbikana ni Kilisito nambo
nganinkola achatati ŵajinji. Pakuŵa mu kulumbikana ni Kilisito une mele atati ŵenu
kwakunlalichila Ngani Jambone.
16 Nipele ngunchondelela ntende mpela ingutendaga une. 17 Kwaligongo li ngun-
tuma che Timoseo kukwenu, mwanangu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika nku-
lumbikana ni Ambuje. Ŵelewo chankumbusye litala lyangukuya une nkulumbikana ni
Kilisito. Litala lingwiganya papali pose mmipingo ja ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito.
18 Ŵane mwa ŵanyamwe atandite kulifuna achiganisyaga kuti nganyika sooni kuk-
wenu. 19 Nambo chiiche kukwenu chitema pe Ambuje asakaga, nipele chinaiwone
nansyene ngaŵa maloŵe gao gakulifuna pe nambo ni machili galinago ŵele ŵakulifuna.
20 Pakuŵa umwenye wa Akunnungu ngaŵa kwa kusala pe nambo mu machili. 21 Chichi
chachikunnonyela? Iche kukwenu ndili ni lubokola, pane iche ni ntima wa unonyelo ni
wakulitimalika?

5

Nliŵambasye ni chikululu ni chigwagwa

1 Ipikaniche isyene kuti pasikati jenu chipali chikululu, sooni chikululu cho chili
chakogoya, ni nganichipagwe namose kwa ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu.
Mundu akugona ni jwankongwe jwa atatigwe. 2 Ni ŵanyamwe nkukombola chinauli
kulilapa? Ikaliji mbaya kukwenu kunkolela chanasa mundu jo ni mundu jwate-
sile chindu cho aŵinjikwe pasikati jenu. 3 Uneji ndili kwakutalichila ni ŵanyamwe
mchiilu, nambo ntima wangu uli pamo ni ŵanyamwe. Jwampagwe mmbumu nan-
syene masile kunlamulila jwelejo jwatesile chindu cha soni mpela ila ndili papopo.
4 Pankusongangana kwa lina lya Ambuje wetu Che Yesu, noneji ndili pamo ni ŵanyamwe
kwa mbumu, ni machili ga Ambuje Che Yesu gali papopo, 5 muntyosye mundu jo kwa
Shetani kuti chiilu chao chijonasiche ni mbumu jao jikulupuswe pa lyuŵa lya kwika
kwa Ambuje Che Yesu kukwalamula ŵandu.
6 Kulilapa kwenu ngaŵa kwambone. Ana ngankumanyilila kuti amila kanandi
jikuchesula utandi wejinji? 7 Nipele, ntyosye amila ja kalakala kuti nswejele
mbee. Nipele chinlandane ni utandi wasambano wa nkate wangataga amila, mpela

yaikusachilwa kuŵa. Pakuŵa Kilisito ŵaali Mwanangondolo jwa Pasaka atyosyekwe
kuti aŵe mbopesi jetu. 8 Nipele tutende chindimba cha Pasaka, ngaŵa kwa amila ja
kalakala, ajila amila ja sambi ni ugongomalo. Nambo kwa nkate wangataga amila,
wauli ntima weswela ni wausyene.
9 Nannembele mu chikalata changu chiine kuti nkasyoŵekana ni ŵandu ŵa chikululu.
10 Ngangusala kuti nkasyoŵekana ni ŵandu wose pachilambo, aŵala ŵachikululu, pane
ŵakunyela, ni ŵakusumula ni ŵakuipopelela inyago. Pakuŵa kuliŵambasya ni ŵandu wo
ikambajile kutyoka pachilambo. 11 Nambo sambano ngunlembela ŵanyamwe kuti
ngasinsyoŵekana ni mundu jwalijose jwakuti akunkulupilila Kilisito akuno ali jwa
chikululu pane jwakunyela pane jwakuipopelela inyago pane jwakwatindanya ŵandu
pane jwakolelwa pane jwakusumula. Mundu jwanti yele ngasinkunda namose kulya
nawo.
12 Nganigaŵa masengo gangu kwalamula ŵandu ŵanganaŵa mu mpingo wa
ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ŵanyamwe nkusachilwa kwalamula ŵaali mu mpingo
wo. 13 Nambo Akunnungu nsyene chiŵalamule ŵanganaŵa mu mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito. Pakuŵa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Mumminje
mundu jwangalumbana jwali pasikati jenu.”

6

Ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito amalisye magambo gao achinsyene

1 Mundu pasikati jenu amenyanaga ni njakwe iŵele uli akunjausya kukummechetela
pa nkungulu wa ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu badala ja kunjausya paujo pa
ŵandu ŵa Akunnungu? 2 Ana ngankwimanyilila kuti ŵandu ŵa Akunnungu chachichila-
mula chilambo? Iŵaga ŵanyamwe chinchalamula ŵandu wose ŵa pachilambo kwachichi
ngankukombola kugalamula magambo gamwana ga? 3 Ana ngankumanyilila kuti
chinchalamula achikatumetume ŵa kwinani? Ana gelego ngaŵa gamakulungwa
kupunda gelega ga pachilambo? 4 Pankuŵa ni umenyani wa pakang'wa, kwachichi
nkwaŵilanga ŵandu ŵangachimbichikwa mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito
anlamule? 5 Nguŵecheta yele kuti nanjalusye. Ana nganapagwa mundu mu mpingo
wenu jwali ni lunda lwa kukombola kwajilanya ŵakukulupilila achinjakwe? 6 Nambo
isyoŵeleche, jwakukulupilila akunjausya jwakukulupilila njakwe paujo pa nkungulu ni
kwaleka ŵandu ŵangakunkulupilila Kilisito anlamule.
7 Kujausyana mwachinsyene kunkungulu kukulosya kuti ntesile chileŵo. Ana
ngaikaŵe mbaya kukwenu kuleŵelwa? Ngaikaŵe mbaya kukwenu kusumulwa
ipanje yenu? 8 Nambo ŵanyamwe mwachinsyene nkwatendela ŵandu ya yangalum-
bana ni kwasumula ipanje yao, nkwatendela gagogo namuno ŵakukulupilila achin-
jenu. 9 Ana ngakwimanyilila kuti ŵachigongomalo ngajinjila mu umwenye wa Akun-
nungu? Ngasinlilambusya, ngaŵa ŵachigwagwa namose ŵakwipopelela inyago, namose
ŵachikululu atamuno ŵakugonana jwannume ni jwannume, nombe jwankongwe ni
jwankongwe, 10 atamuno ŵa wiyi atamuno ŵakunyela atamuno ŵakolelwa atamuno
ŵakunong'ona atamuno ŵakusumula, ŵanawose wo ngajinjila mu umwenye wa Akun-
nungu. 11 Ŵane mwa ŵanyamwe ŵaliji ŵanti iyoyo, nambo sambi syenu silecheleswe, ni
mmichikwe pajika kwa ligongo lya Akunnungu ni mmoneche ŵambone paujo pao kwa
litala lya Ambuje Che Yesu Kilisito ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu ŵetu.

Iilu yenu yakusye Akunnungu

12 Mundu akukombola kuti nyi, “Kukwangu nechelelwe kuipanganya indu yose.”
Nambo ngaŵa kila chindu chachikufai. Ngukunda kuti ngukombola kupanganya
kila chindu nambo nganguchileka chindu chachilichose chindawale. 13 Nkukombola
kusala, “Yakulya kwa ligongo lya lutumbo ni lutumbo kwa ligongo lya yakulya.” Nambo

Akunnungu chaijonanje yose. Chiilu ngaŵa kwa chikululu nambo chili kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje nombe Ambuje akuchigosa chiilu. 14 Kwa machili gao Akunnungu ŵaasyusisye Ambuje, nombe chatusyusye noweji kwa machili gakwe.

15 Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ŵanyamwe ili iŵalo ya Kilisito? Ana nyigale iŵalo ya Kilisito kuilumbikanya ni chiilu cha jwachigwagwa? Ngwamba! 16 Ngankwimanyilila kuti jwalumbikene ni jwachigwagwa ali chiilu chimo ni jwele? Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Ŵele ŵaŵili wo chaŵe chiilu chimo." 17 Nambo jwelejo jwalumbikene ni Ambuje ali pamo najo mu mbumu. 18 Ntame kwakutalichila ni chikululu. Sambi sine syose syasikutendekwa ni ŵandu ngasikutendekwa mu iilu yao, nambo jwachigwagwa akuchitendela sambi chiilu chakwe nsyene. 19 Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ili nyuumba ja Mbumu jwa Akunnungu, jwali munkati mwenu, jumwampochele kutyochela Akunnungu? Kwapele, ŵanyamwe umi wenu ngaŵa umi wenu mwachinsyene nambo nli ŵandu ŵa Akunnungu. 20 Nsumikwe kwa ntengo wekulungwa. Nipele, sambano mwalape Akunnungu kwa iilu yenu.

7

Ngani jankati ulombela

1 Sambano tulole imwanembele ila, kwambone ŵalume atame pangalombela. 2 Nambo kwaligongo lya chikululu, kila jwannume akole ŵankwakwe nsyene, nombe kila jwankongwe akole ŵankwakwe nsyene. 3 Ikusachilwa jwannume ŵapeje ŵankwakwe yaikuŵajilwa, iyoyopeyo ikusachilwa ni jwankongwe ŵapeje ŵankwakwe yaikuŵajilwa. 4 Jwankongwe nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene nambo ŵankwakwe, iyoyopeyo jwannume nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene ikaŵe ŵankwakwe. 5 Nkajimana, nambo njitichisyane kwa moŵa kanandi kuti nkole katema kambone ka kupopela. Nkakaŵa kwonegana sooni, Shetani ngasaika kunlinga kwakulepela kupililila.

6 Maloŵe ganansalile nganigaŵa malajisyo, nambo nkukombola kusagula. 7 Ngulajila ŵandu wose aŵeje mpela indite pakuŵa une, nambo jwali jose akwete ntulilo wakwe nsyene kutyochela kwa Akunnungu, jwine akwete ntulilo wu ni jwine akwete ntulilo aula.

8 Nipele aŵala ŵangalombela ni kulombwa ni ŵawililwe ni achiŵankwawo, ngwasalila nyi, mbaya atame mpela mungutamila une. 9 Nambo iŵaga mundu ngakukombola kulisiŵila, alombele. Ili mbaya kulombela ngaŵa kukolelwa ni msese.

10 Kwa aŵala ŵamasile kulombana ngumpa malajisyo ga, ngaŵa gangu une nambo ga Ambuje, jwankongwe ngasalekana ni ŵankwakwe. 11 Nambo iŵaga alekengene atameje pangalombekwa, pane ajilane ni ŵankwakwe, iyoyo peyo ni jwannume ngasiŵaleka ŵankwakwe.

12 Nombe kwa ŵane uneji nguti nyi, gelega ngaŵa malajisyo ga Ambuje, iŵaga jwannume akwete jwankongwe jwangankulupilila Kilisito ni jwankongwe jo akundile kutama ni ŵankwakwe, jwannume jo akasanleka ŵankwakwe. 13 Jwankongwe jwakwete ŵankwakwe ŵangakunkulupilila Kilisito ni jwannume jo akundile kutama ni ŵankwakwe, jwankongwe jo akasanleka ŵankwakwe. 14 Pakuŵa jwele jwannume jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya ŵankwakwe. Ni jwankongwe jwangakunkulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya ŵankwakwe. Ikaŵaga yeleyo ŵanache ŵao akaliji mpela ŵanache ŵa ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu nambo sambano akundikwe ni Akunnungu. 15 Iŵaga jwangakunkulupilila Kilisito jula akusaka kunneka njakwe jwali jwakukulupilila, munneche atende yeleyo, pelepo jwankongwe pane jwannume jwakunkulupilila Kilisito ngaakutaŵikwa. Akunnungu atuŵilasile uwe tutame mu chitendewele. 16 Pakuŵa nkwimanyilila uli mwe jwankongwe junkwakulupilila Kilisito panjipa chinkombole

kwakulupusya ŵankwenu? Pane nkwimanyilila uli mwe jwannume junkwakulupilila Kilisito panjipa chimpakombole kwakulupusya ŵankwenu?

Ntame mpela intite kuŵilanjikwa ni Akunnungu

17 Mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame wapegwilwe ni Ambuje, atame
mpela yatite kutama paŵaŵilanjikwe ni Akunnungu. Gelega ni gangwasalila ŵandu wose
mu mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 18 Iŵaga mundu ŵaŵilanjikwe ni Akun-
nungu ali aumbele, ngasalitesya mpela nganaumbala. Ni iŵaga mundu ŵaŵilanjikwe
ni Akunnungu akanaŵe kuumbala, ngasaumbala. 19 Kuumbala ngaŵa chindu ni
ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikusachilwa chili kugakamulisya
makanyo ga Akunnungu. 20 Jwalijose asigalile iyoyo mpela iŵaliji paŵaŵilanjikwe ni
Akunnungu. 21 Ana mwaŵilanjikwe nli kapolo? Nkaikosya, nachiŵamuno nkwete lipesa
lya kuŵa mundu jwanganintaŵikwa nambo ntumiye lye lipesa kupanganya yambone.
22 Pakuŵa jwele jwaŵilanjikwe ni Ambuje ali kapolo, jwelejo chaŵe jwalechelelwe ni
Ambuje. Iyoyo peyo jwelejo jwaŵilanjikwe ali alechelelwe, jwelejo akuŵa kapolo jwa
Kilisito. 23 Akunnungu ansumile kwa ntengo wekulungwa, ngasimma achikapolo ŵa
ŵandu. 24 Achalongo achinjangu, mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame
ulaula mpela iŵaliji paŵaŵilanjikwe, pakuŵa Akunnungu ali pamo ni ŵanyamwe.

Mausyano gankati ulombela ni ŵakuwililwa ni achiŵankwawo

25 Sambano, nkati aila innembile kukwangu nkati ŵaliŵali pe ni ŵangalombela, une
nganingola malajisyo kutyochela kwa Ambuje nambo nguŵecheta yeleyo mpela mundu
jwakukulupilichika ni jumbochele chanasa cha Ambuje. 26 Kwaligongo lya kulaga
kunkulaga, une nguganisya kuti, ili yambone mundu atameje iyoyo yaali. 27 Ana
nnombele? Nkasaka kulekangana ni ŵankwenu. Ana nganinnombele? Nkasaka
kulombela. 28 Nambo iŵaga chinnombele, ngankola sambi, ni mwali ŵalombwagwa,
ngakola sambi, ŵandu ŵanti yele talaje mu umi wa pachilambo pa, nambo une ngusaka
ganansimane gelego.

29 Achalongo achinjangu, ngusaka sale nyi: Katema kakasigalile kali kakajipi, ku-
tandilila sambano aŵala ŵalombele aŵeje mpela ila nganalombela. 30 Aŵala ŵakulila
aŵeje mpela ngakulila. Aŵala ŵakusengwa aŵeje mpela ngakusengwa. Aŵala ŵakusuma
aŵeje mpela ŵangali chindu. 31 Ŵakulichenjeusya ni indu ya pa chilambo pano aŵeje
mpela ngaakulichenjeusya ni indu yo. Pakuŵa indu ya pa chilambo pano ikuŵandichila
kupita.

32 Ngusaka ŵanyamwe nkaŵa ni lipamba. Mundu jwangalombela akulichen-
jeusya ni masengo ga Ambuje, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya Ambuje.
33 Nambo jwannume jwalombele akulichenjeusya ni masengo ga pachilambo chi,
pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya ŵankwakwe, 34 nombejo asigalile pamalekano.
Jwankongwe jwangalombekwa pane mwali akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje
kuti aliŵiche pa jika kwa chiilu ni mbumu kwa ligongo lya Ambuje. Nambo jwankongwe
jwalombekwe akulichenjeusya ni indu ya pachilambo chi, pakuŵa akusosa itajile
pakwanonyelesya ŵankwakwe.

35 Ngusala yele kuti nankamusye, ngangusaka kummichila chakusiŵila, nambo
ngusaka ntendekanye yaikusachilwa kuti nkombole kwatumichila Ambuje, kwa ntima
umo ni nningwa umo. 36 Nambo mundu jwalijose iŵaga akuganisya kuti ngakumpan-
ganyichisya yambone mwali jwantomele kwa kuleka kwalombela, ni aiwonaga kuti
yaka ikupita, ni misese jakwe jikwatesya alepele kulisiŵila, atende yakuti pakusaka,
alombane. Kwa kutenda yeleyo ngakutenda sambi. 37 Nambo jwannume jo asak-
aga nsyene pangakanganichiswa kuti ngaalombela, ni iŵaga ngaakwakolela mis-
ese achakongwe, jwelejo akutenda yambone pangannombela mwali jwantomele jo.

38 Nipele jwele jwakulombela akupanganya yambone ni jwele jwangakulombela akupanganya yambone nnope.
39 Jwankongwe jwalombekwe akutaŵikwa ni ŵankwakwe kwa katema kose ŵankwakwe ali ŵajumi. Nambo ŵankwakwe ajasikaga, akukombola kulombwa sooni ni mundu jwakunsaka, nambo jwannume jo aŵeje jwakunkulupilila Kilisito. 40 Nambo inguti pakuganisya une, jwankongwe jo chasangalale kwannope iŵaga chatame iyoyo pangalombekwa. Syele sili nganisyo syangu, none nguganisya yakuti ngwete Mbumu jwa Akunnungu.

8

Yakulya yetajikwe mbopesi sya inyago

1 Sambano kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukumanyilila kuti wose tukwete umanyilisi. Umanyilisi ukututendekasya tulilape twachinsyene nambo unonyelo ukutugumba. 2 Mundu aganisyaga kuti akuchimanyilila chindu, nganaŵe kuchimanyilila chachili chose mpela yakuti pakusachilwa kwimanyilila. 3 Nambo iŵaga mundu akunnonyela Akunnungu, akumanyika ni Akunnungu.
4 Nipele, kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukwimanyilila kuti inyago ngaŵa chindu pachilambo, ni kuti ngapagwa Akunnungu ŵane ikaŵe Akunnungu ŵamo pe. 5 Namuno ipali indu yejinji yati ŵandu akuiŵilanga minnungu, pachilambo pano ni kwinani, namuno kwana minnungu ni achambuje ŵajinji, 6 nambo kukwetuwe Akunnungu ali ŵamo pe ŵaali Atati jwagumbile yose, ni uweji tukutama kwa ligongo lya ŵelewo. Sooni tukwete Ambuje ŵamo pe ŵelewo ali Che Yesu Kilisito, kwalitala lya ŵelewo indu yose yagumbikwe, noweji tukutama kwalitala lya ŵelewo.
7 Nambo ngaŵa kila mundu jwakwimanyilila yose yi, ŵandu ŵane ŵasyoŵelele kutaga mbopesi kwa inyago, mpaka sambano alyaga chakulya cho akuganisya chili cha inyago. Pakuwa miningwa jao jili jakulepetala akuliganisya kuti akulisakasya kwakulya chakulya cho. 8 Chakulya ngachikukombola kutujausya chiŵandi ni Akunnungu, twalekaga kulya ngapagwa chachikutusoŵa, ni twalyaga ngapagwa chachikonjecheka kukwetu.
9 Nambo nlilolechesye ni kulechelelwa kwenu, nkaika kwatendekasya ŵaali ni chikulupi cha kulepetala kwinjila mu sambi. 10 Pakuŵa mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala, ammonaga mmwe junkwimanyilila nkulya mu nyuumba ja inyago, ana ngasanyengeka nombejo kulya yakulya yetaje mbopesi kwa inyago? 11 Kwayele, mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala chasocheye kwa ligongo lya umanyilisi wenu, ni Kilisito ŵawile kwa liwamba lya jwelejo! 12 Iŵaga nkwasoyasya achinjenu ŵakunkulupilila Kilisito kwanti yeleyo, ni kujiulasya miningwa jao jakulepetala, nkwaleŵela Kilisito. 13 Nipele chakulya chankuŵasyaga njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi, ngangulya nyama ng'o, pakuŵa nalyaga chinaneŵesye njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi.

9

Masengo ga achinduna

1 Ana une ngaŵa mundu junechelelwe? Ana une ngaŵa nduna? Ana une nganinawona Ambuje ŵetu Che Yesu? Ana ŵanyamwe nganintyochela ni masengo gangu ga kwatumichila Ambuje? 2 Natamuno une nganiŵa nduna kwa ŵandu ŵane nambo isyene ndili nduna kukwenu mwanyamwe. Ŵanyamwe nli ŵaumboni ŵa unduna ŵangu pakuŵa nlumbikene ni Ambuje.
3 Yele ni inguti pakulichenjela kwa ŵandu ŵakuusya une. 4 Ana ngatukusachilwa kulya ni kung'wa kwaligongo lya masengo getu? 5 Ana ngatukusachilwa kulongana nawo ulendo umo achiŵankwetu ŵakunkulupilila Kilisito mpela yakuti kupanganya achinduna

ŵane ni achapwakwe Ambuje ni che Kefa? 6 Pane uweji jikape, uneji ni che Banaba
ni ŵatukusachilwa kupanganya masengo kuti tukole yatukuisaka? 7 Ana jwangondo
chi jwakwaula ku ngondo ni kulilipila nsyene? Ana jwakulima chi jwa ngunda wa
misabibu jwangalya isogosi ya itela yakwe? Ana jwakuchinga chi jwangakug'wa
maŵele ga ilango yakwe?

8 Ana nguŵecheta gelego chiundu? Ana Malajisyo ga Che Musa ngagakusala maloŵe
gagogo pego? 9 Pakuŵa ilembekwe Mmalajisyo ga che Musa, “Ngasimwataŵa ng'ombe
kang'wa pakujiliŵata ngano.” Ana pele Akunnungu akukunguluchila nkati ng'ombe?
10 Ana paŵaŵechete yeleyo nganatugambaga uwe? Eloo, yele yalembekwe kwa li-
wamba lyetu kuti jwakulima ni jwakugowola wose akusachilwa apanganye masengo
go kwa kulolela kukola mmagowolo. 11 Uweji twapandile mbeju ja mmbumu mwa
ŵanyamwe. Ana ngaŵa chindu chachikulungwa uweji kupata yaikutusoŵa kutyochela
kukwenu? 12 Iŵaga ŵandu ŵane akusachilwa kupata indu kutyochela kukwenu, ana
uwe ngatukusachilwa kwannope kupata kwapunda ŵelewo?

Nambo uweji nganitutumia lipesa lyo, nambo twapililile kila chindu kuti tuka-
jisiŵila Ngani Jambone ja Kilisito kulalichilwa kwa ŵandu. 13 Ngankwimanyilila kuti
ŵakupanganya masengo pa Nyuumba ja Akunnungu, akupata chakulya chao pa Nyu-
umba ja Akunnungu, ni aŵala ŵakutumichila pakutyochesya mbopesi akupata liunjili
mu mbopesi jo? 14 Ambuje iyoyopeyo ŵalajisye kuti aŵala ŵakwalalichila ŵandu Ngani
Jambone apate yaikwasoŵa kila lyuŵa kutyochela mmasengo go.

15 Nambo une nganindumia namose lipesa limo mwa gelego. Namose ngangulemba
gelega kuti iŵeje yeleyo kukwangu, mmbaya une nyasiche kupunda kuilechelela
yeleyi inguipanganya, ni mundu amone kuti ngulilapa pangali chindu. 16 Naga une
ngwalalichila ŵandu Ngani Jambone, chelecho ngaŵa chindu chakulilapila, gele gali
masengo gangu gambegwilwe ni Ambuje kugapanganya, ulaje kukwangu naga ngang-
walalichila ŵandu Ngani Jambone! 17 Ikaliji ngwalalichila ŵandu Ngani Jambone kwa
lisosa lyangu, ngalolele mbote, nambo pakuŵa ngusachilwa mbanganye masengo go,
yeleyo ikulosya kuti Akunnungu angulupilile kuti mbanganye. 18 Sambano ngupochela
mbote chi? Mbote jangu jili lipesa lindinalyo lya kwalalichila ŵandu Ngani Jambone
pangali malipilo, pangaŵenda indu yaikusachilwa kupegwa kwaligongo lya masengo
ga kulalichila Ngani Jambone.

19 Uneji nechelelwe kwa ŵandu wose, nambo nalitesile kapolo jwa wose kuti naichisye
Kilisito ŵandu achajinji. 20 Panaliji nkupanganya masengo ni Ŵayahudi naliji mpela
Myahudi, kuti napate Ŵayahudi ŵakulupilile Kilisito. Namose une nansyene nganima
paasi pa Malajisyo ga che Musa, nambo naliji mpela ndili paasi pa Malajisyo go
kuti napate aŵala ŵaali paasi pa Malajisyo ga che Musa. 21 Panaliji nkupanganya
masengo ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, natamaga mpela ŵanyawo, kuti napate ŵelewo
ŵakulupilile Kilisito. Pakusala yeleyo ngawa kuti une ngangugakamula malajisyo paujo
pa Akunnungu, kusyene une ngugajitichisya malajisyo ga Kilisito. 22 Panaliji nkutama
ni ŵandu ŵakulepetala, natemi mpela jwakulepetala kuti napate ŵele ŵaali ŵakulepetala.
Nalitesile yailiyose kwa ŵandu wose kuti natesye akulupuswe kwa litala lyalili lyose.

23 Noneji ngutenda yele yose kwaligongo lya Ngani Jambone kuti mbate ntuuka
wakwe. 24 Ana ngankwimanyilila kuti aŵala ŵakuutuka luwilo, akuutuka wosepe,
nambo jwakwalongolela achinjakwe ni jwakupochela ntulilo? Mbutuche iyoyopeyo
kuti ni ŵanyamwe mpochele ntulilo. 25 Mundu jwalijose jwakusaka kwapunda achin-
jakwe mu ung'asi wa kuutuka, akulekaga yose kaje, akutenda yele kuti apochele chindu
chachili mpela singwa chakwonasika nambo uweji tutupochele chindu mpela singwa
changajonasika. 26 Noneji nguutuka iyoyopeyo mpela mundu jungusaka kupunda.

Nganguputana mpela mundu jwakujiputa mbungo lingumi. 27 Nambo nguchila-
gasya chiilu changu kuti ngombole kuchitawala, ngutenda yeleyo kuti pangumalisya
kwalalichila ŵandu ŵane, une nansyene ngasaika kukanikwa.

10

Che Paolo akwajamuka yankati kuipopelela inyago

1 Achinjangu ngusaka mmanyilile yakuti, achatati ŵetu ŵaliji wose paasi liunde,
ni wose ŵajombweche salama Bahali ja Shamu. 2 Wose ŵabatiswe mu liunde ni mu
bahali, kuti alumbikane ni che Musa. 3 Wose ŵalile chakulya chilachila cha mbumu.
4 Iyoyo wose ŵang'wele chakung'wa chilachila cha mbumu, pakuŵa ŵang'wele meesi
gagatyochele mu lwala lwa mbumu luŵalukuiye, lwala lula lwaliji Kilisito nsyene.
5 Nambo achajinji nnope mu wele mpingo wo, Akunnungu ngananonyelwa nawo,
kwapele ŵawile ni iilu yao yajenele mwipululu.

6 Kwapele indu yo yose yatyochele kutujamuka uwe tukaŵa ŵandu ŵakulajila yan-
galumbana mpela ŵanyawo iŵatite pakulajila. 7 Ngasinnyipopelela inyago mpela ŵane
iŵatite kutenda, mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu, “Ŵandu
ŵatemi kulya ni kung'wa, nipele ŵajimi ni kutyala kwa kupunilana.” 8 Tukatenda
chigwagwa mpela ŵane mwa ŵanyawo iŵatite pakupanganya, pa lyuŵa limo ŵajasiche
ŵandu elufu ishilini na tatu. 9 Tukaalinga Kilisito mpela ŵane mwa ŵanyawo iŵalinjile,
wose ŵajasiche kwa kulumikwa ni majoka. 10 Ngasinnyinyita mpela ŵane mwa ŵanyawo
iŵatite kunyinyita, ŵaulajikwe ni katumetume jwa kwinani jwakuichisya chiwa.

11 Yeleyo yose yaagwilile ŵanyawo kuti uŵe tujiganyikwe, yalembekwe kutujamuka
uweji ŵatuli mmoŵa gaambesi. 12 Kwapele mundu jwakuliganisya kuti ajimi kwakulim-
bila alilolechesye anaiche kugwa. 13 Kulinjikwa kunkulinjikwa kuli kwa kawaida
kwapata ŵandu. Akunnungu ali ŵakukulupilichika, nombewo ngasanneka nlinjikwe
kupunda ukombole wenu. Nambo pankulinjikwa, ŵelewo champe machili ga kupililila
ni litala lya kukopochela.

14 Kwaligongo lyo achalongo achinjangu ŵakunonyelwa ntame kwakutalichila
kuipopelela inyago. 15 NguŵecheTa ni ŵanyamwe ŵandu ŵaali ni umanyilisi,
muiganisyeje ingunsalila yi. 16 Chikombe chitukuchitumia pa chakulya cha Ambuje
ni chitukwatogolela Ambuje, tukulumbikana ni miasi ja Kilisito. Patukulya nkate,
tukulumbikana ni chiilu cha Kilisito. 17 PakuŵA nkate uli umo, namuno tuli ŵajinji,
tuli chiilu chimo, pakutipala wose tukugaŵana nkate umo pewo. 18 Nchilole achila
chakuchipanganya ŵandu ŵa ku Isilaeli, ŵelewo ŵakulya mbopesi sya pa chilisa,
akukamulangana pamo kutyosya mbopesi syo kwa Akunnungu. 19 Ana nyile uli?
Chakulya chachitajikwe mbopesi kwa inyago, chikwete malumbo? Pane chinyago
chikwete malumbo? 20 Ngwamba! Chingusaka kusala chili chelechi: Mbopesi
sya ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu akusityosya kwa masoka ni ngaŵa kwa
Akunnungu. Noneji ngangusaka ŵanyamwe nlumbikane ni masoka. 21 Ngankombola
kuching'welela chikombe cha Ambuje akuno nkung'welela chikombe cha masoka.
Ngankombola kulya chakulya cha Ambuje ni papopo nkulya chakulya cha masoka.
22 Ana tukusaka kwatendekasya Ambuje akole wiu? Ana tukuganisya tukwete machili
nnope kwapunda ŵelewo?

Mpanganye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu

23 Ŵandu ŵane akuti, “Indu yose ngaikukanywa,” nambo une nguti, ngaŵa yose pe
yaikuŵajila. Ni ŵandu ŵane akuti, “Indu yose ngaikukanywa,” nambo une nguti, ngaŵa
yose pe yaikukamuchisya. 24 Mundu jwalijose mwa ŵanyamwe akalisosela kupoka
kwakwe nsyene pe, nambo asoseje ni kupoka kwa achinjakwe.

25 Yose yaikusumikwa pakusumichisya malonda nlyeje pangausya, kwa liwamba lya
miningwa jenu. 26 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Chilambo chili chao Am-
buje ni yose yaili mwelemo ili yakwe.” 27 Naga mundu jwangakunkulupilila Kilisito an-
naliche pa chakulya, ni ŵanyamwe nkusaka kwaula, nlyeje yaili yose ichammichile pan-
gausyausya kwa liwamba lya miningwa jenu. 28 Nambo ansalilaga mundu, “Chakulya
chi chetaje mbopesi kwa inyago,” nkalya, kwaligongo lya mundu jwammanyisye ni kwa
liwamba lya miningwa, 29 nguti, kwa liwamba lya miningwa, nambo ngaŵa miningwa
jenu nambo nningwa wa ajula jwammanyisye.

“Kwa chichi kulechelelwa kwangu une kulamulikwe ni nningwa wa mundu jwine?
30 Iŵaga une ngwatogolela Akunnungu kwa chakulya chingulya, kwa chichi mundu
alalatile une kwa ligongo lya chakulya chinaatogolele Akunnungu?”

31 Nipele, pankutenda chachilichose iŵeje kulya namuno kung'wa mwitendekanye
yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu. 32 Nkasamwakuŵasya Ŵayahudi atamuno
Ŵagiliki atamuno mpingo wa Akunnungu, wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 33 Mmeje
mpela une, ngusaka kwanonyelesya ŵandu wose mu indu yose inguipanganya. Pakuŵa
nganguliso sela kupoka kwangu nansyene, nambo ngwasosela ŵandu kupoka kuti
akulupuswe.

11

1 Muusyasye une mpela une inguti pakwasyasya Kilisito.

Nkati kuunichila ntwe

2 Ngunlapa ŵanyamwe pakuŵa nkungumbuchila mu indu yose, mwanya nkamulisye
majiganyo ilaila mpela inatite pakumpa. 3 Nambo ngusaka mmanyilile kuti Kilisito
ali ntwe wa jwannume jwalijose, ni jwannume ali ntwe wa ŵankwakwe, ni Akun-
nungu ali ntwe wa Kilisito. 4 Jwannume jwali jose jwakuunichila ntwe katema
pakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu, akuujalusya ntwe wakwe
ŵali Kilisito. 5 Nambo jwankongwe jwalijose jwakupopela pane jwakulalichila utenga
wa Akunnungu jwangaunichila ntwe akunjalusya ŵankwakwe jwali ntwe wakwe,
jwankongwe jo ali chisau ni jwankongwe jwammyole umbo sya ntwe wakwe. 6 Iŵaga
jwankongwe ngakuliunichila ntwe wakwe mbaya amyole umbo syakwe, nambo
iŵaga ili soni jwankongwe kuutula umbo syakwe pane kumyola mbaya aunichile
ntwe wakwe. 7 Jwannume ngakusachilwa kuunichila ntwe wakwe pakuŵa ŵelewo
ali chisau ni Akunnungu ni ukulu wa Akunnungu. Nambo jwankongwe ali ukulu
wa jwannume. 8 Pakuŵa jwannume nganagumbikwa kutyochela kwa jwankongwe
nambo jwankongwe ni juŵagumbikwe kutyochele kwa jwannume. 9 Sooni jwannume
nganagumbikwa kwaligongo lya jwankongwe nambo jwankongwe ni juŵagumbikwe
kwaligongo lya jwannume. 10 Kwa ligongo li ni kwa ligongo lya achikatumetume ŵa
Kwinani, jwankongwe aunichile ntwe ŵakwe, kuti chiŵe chimanyisyo cha ulamusi
wauli pachanya pao. 11 Natamuno yeleyo, nkulumbikana ni Ambuje, jwankongwe
pangali jwannume ngaŵa chindu, ni jwannume pangali jwankongwe ngaŵa chindu,
wose akukulupililana. 12 Pakuŵa, iŵaga jwankongwe ŵagumbikwe kutyochela kwa
jwannume, iyoyo jwannume nombe akupagwa ni jwankongwe, ni indu yose yo iku-
tyochela kwa Akunnungu. 13 Nlamule mwachinsyene. Ana ikuŵajilwa jwankongwe
ŵapopele Akunnungu pangaunichila ntwe? 14 Ana upagwe usyene ngaukujiganya kuti
jwannume aŵaga ni umbo syasileu akulitesya soni nsyene? 15 Nambo jwankongwe
akolaga umbo syasileu, chili chindu chakuchimbichikwa kukwakwe, pakuŵa ateku-
pegwa umbo syasileu kuti syaunichile. 16 Iŵaga mundu akukola makani kwa yeleyo,
kukwetu uwe atamuno mu mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, uweji nganitukola
masyoŵelo ga makani.

Nkate wa kwakumbuchila Ambuje
(Matayo 26:26-29; Maliko 14:22-25; Luka 22:14-20)

17 Nambo mmalajisyo ga gangumpa ngangunlapa, pakuŵa pankusimana kwapopela
Akunnungu, nkutendekanya indu yangalumbana kwipunda indu yambone.
18 Kundanda napilikene kuti, pankusimana pamo nti mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila
Kilisito, kukutyochela kulekangana, ni une ngukulupilila kanandi kuti pane ili isyene.
19 Pakuŵa iŵele yambone kupagwe kulekangana pasikati jenu kuti aŵala ŵakukundikwa
ni Akunnungu amanyiche pangasisika. 20 Nipele pankusimana, nkuganisya kuti nkulya
nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje nambo ngaŵa, 21 pakuŵa pankulya,
kila mundu akulya chakulya pangaalindilila achinjakwe, ni kwatenda ŵane asigalile
ni sala ni ŵane akolelwe. 22 Ana ngankukombola kulya ni kung'wa mmajumba genu?
Pane ana nkuunyelusya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni kwachembulusya
ŵandu ŵangali ni chindu? Ana sambano nansalile ichichi? Ana nanlape kwa yeleyo?
Ngwamba, ngangunlapa kwaligongo lya chindu cho.

23 Pakuŵa une napochele kutyochela kwa Ambuje majiganyo ganampele ŵanyamwe,
yakuti, Ambuje Che Yesu, chilo chila paŵangalawiche, ŵaujigele nkate, 24 ni paŵatogolele
Akunnungu ŵaugaŵenye nkate ni kuti, “Achi ni chiilu changu chachityochekwe kwali-
wamba lyenu. Ntendeje nyi kwakungumbuchila une.” 25 Iyoyo paŵamasile kulya
ŵachinyakwile chikombe ni kuti, “Achi chikombe chi chili lilangano lya sambano lya-
likulimbichikwa kwa miasi jangu. Ntendeje nyi kila pankung'wa, kwakungumbuchila
une.”

26 Pakuŵa kila pankulya nkate wu, ni kuching'welela chikombe chi, nkwenesya chiwa
cha Ambuje mpaka pachaiche sooni. 27 Kwapele kila mundu juchalye nkate wu ni
kuching'welela chikombe chi kwa litala lyangasachilwa, jwelejo chakole magambo
mchiilu ni mmiasi ja Ambuje. 28 Kwapele kila mundu alilolechesye kaje nsyene nipele
akukombola kulya nkate wo ni kuching'welela chikombe cho. 29 Pakuŵa jwalijose
jwakulya ni kung'wa pangaimanyilila malumbo ga chiilu cha Ambuje, jwelejo akulil-
amula nsyene. 30 Kwa ligongo lyo, ŵandu achajinji mŵa ŵanyamwe ali ŵakulepetala ni
ŵakulwala, ni ŵane ŵakwe ajasiche. 31 Nambo tukalilolechesye yambone twachinsyene,
ngatukalamulikwe ni Akunnungu. 32 Nambo patukulamulikwa ni Ambuje akutuja-
muka kuti tukasalamulwa pamo ni ŵandu ŵa pachilambo. 33 Kwayele achalongo
achinjangu pankusimana pamo kulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje
ndindililane. 34 Naga mundu jakwete sala alye kaje kumusi, melepe pankusimana pamo
Akunnungu akasanlamula. Indu ine yo chinjinjiganya pachiiche.

12

Mituuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu

1 Sambano achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile yambone yankati mituuka
jajikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. 2 Nkumanyilila kuti pamwaliji ngankwa-
manyilila Akunnungu, mwatawalikwe ni kulongoswa mpopelele minungu jangali ni
umi yaani inyago. 3 Kwaligongo lyo ngusaka mmanyilile kuti, ngapagwa mundu jwaku-
longoswa ni Mbumu jwa Akunnungu jwakukombola kuŵecheta, “Che Yesu alweseche.”
Ni sooni ngapagwa mundu jwakukombola kuŵecheta kuti, “Che Yesu ali Ambuje,”
pangalongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu.

4 Jipali mituuka jakupisyangana, nambo Mbumu jwakupeleganya ali jumope.
5 Sooni kutumichila kuli kwa kupisyangana nambo Ambuje ŵakutumichilwa ali ŵamope.
6 Ni sooni kupali kupisyangana kwa masengo, nambo Akunnungu ali ŵalaŵala
ŵakupanganya masengo gose kwa ŵandu wose. 7 Mbumu jwa Akunnungu akuliunukula
kwa kila mundu kwa uŵele wakupisyangana kwaligongo lya upoche wa ŵandu wose.

8 Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine liloŵe lya lunda, ni Mbumu jwa Akunnungu jujojo akumpa mundu jwine liloŵe lya umanyilisi yakuti pakusaka. 9 Mbumu jujojo akumpa mundu jwine chikulupi, Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kwalamya ŵandu. 10 Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine ntuuka wa kupanganya yakusimonjeka. Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kulondola, ni Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kujimanyilila mbumu ja unami ni Mbumu ja usyene. Ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kuŵecheta iŵecheto ineine ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kugopolela. 11 Nambo masengo gose go akugapanganya Mbumu jwa Akunnungu jumo pejo, achingaŵilaga kila mundu ntuuka wakupisyangana mpela yakuti pakusaka nsyene.

Chiilu chimo, iŵalo yejinji

12 Mpela ila chiilu yachitite kuŵa chimo chachili ni iŵalo yeijinji, ni iŵalo yo namuno ili yejinji, ikuchigumba chiilu chimo, ni yaitite kuŵa kwa Kilisito. 13 Pakuŵa uweji wose twabatiswe kwa Mbumu jumo tuŵe chiilu chimo, iŵaga tuli Ŵayahudi pane ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, iŵaga tuli achikapolo pane ŵandu ŵalechelelwe, wose twang'wechekwe Mbumu julajula jumo.

14 Pakuŵa chiilu nganichigumbikwa kwa chiŵalo chimo pe, nambo kwa iŵalo yejinji. 15 Lukongolo lwatiji, “Une nganima nkono, kwapele une ngaŵa ŵa chiilu,” Ana lukongolo ngaluŵa lwa chiilu kwa ligongo lyo? 16 Ni liwiwi lyatiji, “Pakuŵa une ngaŵa liso, une ngaŵa lya chiilu,” Ana liwiwi ngaliŵa lya chiilu kwa ligongo lyo? 17 Naga chiilu chose chikaliji liso kupikana kukaliji kwapi? Ni chiilu chose chikaliji liwiwi, mundu akakombwele chinauli kunusya? 18 Nambo Akunnungu aiŵisile iŵalo yose mu chiilu cha kila mundu mpela iŵatite pakusaka. 19 Nambo iŵalo yose ikaliji chiŵalo chimo, chiilu chikaliji kwapi? 20 Mpela yachitite kuŵa, chikwete iŵalo yejinji nambo chiilu chili chimo pe.

21 Liso ngalikukombola kuusalila nkono, “Ngangunsaka!” Namose ntwe nawo ngaukukombola kugasalila makongolo kuti, “Ngangunsaka!” 22 Kupunda pele chiiwoneche kuti iŵalo ya chiilu yaili yakulepetala ni yaili yakusachilwa nnope. 23 Sooni aila iŵalo yatukwiganisya kuti yangali uchimbichisyo ni yatukuichimbichisya, ni iŵalo ya chiilu yaikuwoneka ili ya soni ni itukuiunichila nnope. 24 Nambo iŵalo yaikuwoneka pa meeso pa ŵandu, ngaikusaka kuunichikwa. Akunnungu nsyene achiŵisile chiilu mu chikotopasyo chanti yele ni kuipa uchimbichisyo aila iŵalo yaili yakulepetala. 25 Kwapele kukaŵa ni kulekangana muchiilu, nambo iŵalo inayose igosane. 26 Chiŵalo chimo chapotekaga iŵalo ine ikupoteka pamo nacho. Chiŵalo chimo chalapikwaga iŵalo ine ikusengwa pamo nacho.

27 Nipele ŵanyamwe wose ndi chiilu cha Kilisito, kila jumo jwenu ali chiŵalo cha chiilu cho. 28 Mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, Akunnungu ŵaŵisile ŵandanda achinduna ni ŵaŵili ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵatatu ŵakwiganya, sooni ŵakupanganya yakusimonjeka ni sooni ŵaali ni mituuka jakulamya ŵakulwala, ni ŵakukombola kwakamusya ŵandu, ni ŵakukombola kwimilila masengo ni ŵakukombola kuŵecheta iŵecheto ineine. 29 Ana wose ali achinduna? Ana wose ali ŵakulondola? Ana wose ali ŵakwiganya? Ana wose ali ŵakupanganya yakusimonjeka? 30 Ana wose akwete mituuka jakulamya ŵakulwala? Ana wose akuŵecheta iŵecheto ineine? Ana wose akwete ntuuka wa kugopolela iŵecheto ineine? 31 Nipele nlajile kwannope kupata mituuka jajili jekulungwa. Nambo sambano chinannosye litala lyambone kupunda matala gose.

13

Unonyelo

1 Namose ngaŵechete iŵecheto ya ŵandu ni iŵecheto ya achikatumetume ŵa kwinani,
naga nganingola unonyelo, ngulandana ni chikungu chachikusona pane njuga.
2 Namose nakolaga ntuuka wa kulalichila utenga wa Akunnungu ni kwimanyilila
yantemela yose ni kumanyilila kila chindu, namose ngakwete chikulupi chakomboleka
kuchityosya chitumbi, naga nganingola unonyelo, une ngaŵa chindu. 3 Namose
natyosyaga ipanje yangu yose ni kwalisya ŵakulaga, namuno nachityosyaga chiilu
changu chitiniche pa mooto, naga nganingola unonyelo ngamboka kwakulikose.
4 Mundu jwaali ni unonyelo akupililila, ni akusalala ntima, ni ngakukola wiu,
ni ngakulifuna, ni ngakulikwesya. 5 Mundu jwaali ni unonyelo akwachimbichisya
ŵandu ŵane, ni ngakulisosela kupoka kwakwe nsyene, ni ngakutumbila kwachitema,
ni ngakukumbuchila yangalumbana. 6 Mundu jwaali ni unonyelo ngakuchinilila
chigongomalo nambo akuuchinilila usyene. 7 Mundu jwaali ni unonyelo moŵa gose
ngakupwa ntima, ni moŵa gose akukulupilila, ni moŵa gose akulolela pangali kupela
ni akuipililila indu yose. 8 Unonyelo wangali mbesi. Iŵaga kwana ntuuka wa kulondola
tiuiche mbesi, iŵaga kwana ntuuka wa iŵecheto ineine, yeleyo chiimale, pane iŵaga
kwana kulijiganya ni kumanyilila indu chikupite. 9 Pakuŵa kulijiganya kwetu ni
kwimanyilila indu kuli kwangamalilwa, iyoyo kulalichila kwetu utenga kutyochela
kwa Akunnungu kuli kwangamalilwa. 10 Nambo Akunnungu chaitende yose iŵe
yemalilwe, ni indu yangamalilwa yose chiityochekwe.
11 Panaliji mwanache jwannandi, naŵechete chiwanache, naimanyi chiwanache, ni
naganisisye chiwanache, nambo pangusile indu yachanache yose nesile. 12 Pakuŵa
sambano tukulola mpela usyo wangaloleka yambone mlindala, nambo katema ko
chitulolegane usyo kwa usyo. Sambano nguimanyilila panondi, nambo katema ko
tinaimanye yose kwauchenene mpela Akunnungu yakuti pakumanyilila une kwauch-
enene. 13 Nipele, sambano indu itatu yi ni ichitame, chikulupi ni chilolelo ni unonyelo,
nambo chindu chachili chechikulungwa kupunda yose, uli unonyelo.

14

Mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu

1 Nlimbile kukola unonyelo, iyoyo ni kusaka kwannope mituuka jine ja Mbumu
jwa Akunnungu, nambo nnopennope, mpate ntuuka wa kwalalichila ŵandu utenga
kutyochela kwa Akunnungu. 2 Mundu jwakuŵecheta chiŵecheto changamanyika
jwelejo ngakuŵecheta ni ŵandu nambo akuŵecheta ni Akunnungu, pakuŵa ngapagwa
mundu jwakumanyilila, jwelejo akuŵecheta kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu
indu yesisiche. 3 Nambo mundu jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu
akuŵecheta ni ŵandu maloŵe ga kwalimbisya mu chikulupi ni kwakamulisya ntima ni
kwatulasya ntima. 4 Jwakuŵecheta chiŵecheto changamanyika akulilimbisya nsyene,
nambo ajula jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuulimbisya mpingo
wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.
5 Uneji ngusaka ŵanyamwe wose mmechete iŵecheto yangamanyika, nambo
nnopennope ngusaka ŵanyamwe nlalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu.
Pakuŵa mundu jwaali ni ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu
akutenda yambone kumpunda jwakuŵecheta iŵecheto yangamanyika, iŵaga apali
mundu jwine jwakukombola kwagopolela ŵandu ŵane chaŵechete cho, kuti mpingo
wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ukombole kugumbikwa. 6 Sambano achalongo
achinjangu, iŵaga ngwika kukwenu ni kuŵecheta iŵecheto yangamanyika, ana chinkole
ichichi? Kusyene ngampoka ikaŵe nguntagulila kwalitala lya chiunukuko kutyochela
kwa Akunnungu pane kwa umanyilisi pane kwa liloŵe lya Akunnungu pane kwa
majiganyo? 7 Namose indu yangali umi ikwete liloŵe lyakwe, chindu mpela chitolito
pane chityatya, iŵaga ngaikutyosya liloŵe lya kulekangana, mundu chalumanyilile

chinauli lujimbo lwalukung'andikwa? 8 Lipenga lyasonaga pangamanyika usone
wakwe, ŵaani ŵachaliŵiche chile kwaula kungondo? 9 Ŵanyamwe iyoyo, mwaŵechetaga
chiŵecheto changamanyika, ŵandu chaimanye chinauli inkuŵecheta yo? Pelepo nkuŵa
mpela ŵandu ŵakuŵecheta ni mbungo. 10 Ipali iŵecheto yejinji pachilambo pano
nombe iŵecheto yose ikwete mate. 11 Iŵaga ngangombola kugamanyilila mate gakwe
chiŵecheto chakuŵecheta mundu, chime jwannendo kwa mundu jwakuŵecheta, ni
jwelejo kukwangu chaŵe jwannendo. 12 Iyoyo peyo ni ŵanyamwe, pakuŵa nkulajila
kwannope kupochela mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu, nlimbile kwannope kukola
mituuka jajikukamusya kuugumba mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 13 Nipele
ŵakuŵecheta chiŵecheto changamanyika, apopele kuti akombole kwagopolela ŵandu
chaŵechete cho. 14 Pakuŵa pangupopela mchiŵecheto changamanyika, mbumu jangu
ni jajikupopela, nambo lunda lwangu ngalukupanganya chachili chose. 15 Ana
sambano ndende uli? Chimbopele kwa mbumu jangu, nombe chimbopele kwa
umanyilisi wangu, chinyimbe kwa mbumu jangu, nombe chinyimbe kwa umanyilisi
wangu. 16 Mwalapaga Akunnungu kwa mbumu jenu pe, Iwaga kwana mundu jwine
jwangamanyilila chinkuŵecheta cho, chajitichisye chinauli “Eloo,” kwa kwatogolela
Akunnungu iŵaga ngaimanya chinkuŵecheta? 17 Namuno nkukombola kwatogolela
Akunnungu kwa usyene, nambo ngaikwakamuchisya mundu jwine.

18 Ngwatogolela Akunnungu kuti uneji nguŵecheta iŵecheto yangamanyika
kumpunda ŵanyamwe wose. 19 Nambo naŵaga pasikati ja mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito, mbaya mechete maloŵe nsano gagakumanyika kuti najiganye
ŵane kupunda kuŵecheta maloŵe gamajinji nnope kwa iŵecheto yangamanyika.
20 Achalongo achinjangu, nkaganisya mpela ŵanache achanandi, nambo mme mpela
ŵanache achanandi mu igongomalo. Pankuganisya mmeje mpela ŵandu ŵakule.
21 Malajisyo ga Akunnungu gakuti:

“Ambuje akuti, ‘Chimechete ni ŵandu ŵa
kwa chiŵecheto cha chilendo.
Ni chimechete ni ŵandu ŵa kwa ngomo sya achalendo,
namose yeleyo ŵandu ŵa ngasambilikanila.’ ”

22 Nipele kuŵecheta iŵecheto yangamanyika kuli chimanyisyo kwa ŵandu
ŵangakukulupilila, ni ngaŵa kwa ŵandu ŵakukulupilila. Nambo kusala utenga kutyochela
kwa Akunnungu kuli kwa ligongo lya ŵandu ŵakukulupilila ni ngaŵa kwa ŵandu
ŵangakukulupilila.

23 Nipele iŵaga mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ukuchingangana pamo, ni
kila mundu kuŵecheta chiŵecheto changamanyika, ni aŵala ŵandu ŵangamanyilila ni
ŵangakulupila ajinjilaga mwelemo ngasasala kuti ŵanyamwe nli ŵampugwe? 24 Nambo
iŵaga ŵandu wose nkulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu, ajinjilaga mundu
jwangamanyilila pane jwangakulupilila yose ichapilikane chiyalosye ungalumbana
wakwe nsyene ni aila yaipilikene chiyalamule. 25 Yaisisiche mu ntima wakwe chiŵe
yeunukukwe, nombejo chatindiŵale ni kwalamba Akunnungu achitiji, “Isyene Akun-
nungu ali pasikati jenu mwanya pelepa!”

Ukotopasyo kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

26 Ana tujile uli achalongo achinjangu? Pankuchingangana pamo kwapopelela
Akunnungu, jwine ajimbe lujimbo ni jwine ajiganyisye, ni jwine akole uunukuko
waukutyochela kwa Akunnungu ni jwine aŵechete kwa chiŵecheto changamanyika ni
jwine ŵagopolele ŵandu chachiŵechetekwe cho. Indu yose itendekwe kwa kwagumba
ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu. 27 Iŵaga ŵandu akuŵecheta iŵecheto yangamanyika,
aŵecheteje ŵaŵili pane ŵatatu, ngasapunda, nambo aŵecheteje jumojumo ni kuŵeje
ni mundu jwakugopolela. 28 Nambo iŵaga ngapagwa mundu jwakwagopolela ŵandu

chachiŵechetekwe cho, jwele jwakuŵecheta chiŵecheto changamanyika atame jii mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, aŵechete ni nganisyo syakwe nsyene ni Akunnungu. 29 Ŵandu ŵakusala utenga kutyochela kwa Akunnungu, asaleje ŵaŵili pane ŵatatu ni ŵane agapime agala gakugasala. 30 Nambo iŵaga apali mundu panchin-gangene po apochele utenga kutyochela kwa Akunnungu, juŵatandite kuŵecheta jula amyalale. 31 Pakuŵa ŵanyamwe wose nkukombola kulalichila jumo jumo utenga umpegwilwe ni Akunnungu kuti kila mundu alijiganye ni kutulaswa ntima. 32 Ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu ukusachilwa kulongoswa ni ajula jwaali ni ntuuka wo, 33 pakuŵa Akunnungu ngaŵa Akunnungu ŵakuwatanganya nambo ali Akunnungu ŵa chitendewele. Mpela yaikuti pakuŵa kwa mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu, 34 achakongwe amyalale mmipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito pakusongangana. Ŵelewo ngakusachilwa kuŵecheta. Nambo akusachilwa ajitichisye, mpela igakuti kusala Mala-jisyo ga Ŵayahudi. 35 Iŵaga akwete mausyo ga kuusya, akaausye achiŵankwawo kumusi, pakuŵa jili soni kwa achakongwe kuŵecheta chachilichose pa nsongangano wa ŵandu ŵakunkulupillila Kilisito. 36 Ana liloŵe lya Akunnungu lyatyosile kukwenu? Pane ana lyannyichilile mwanya pe? 37 Mundu jwalijose aliganisyaga kuti akwete ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu pane akwete Mbumu jwa Akunnungu, aimanyilile kuti ingulemba yi, ngulemba makanyo ga Ambuje. 38 Nambo mundu agajalusyaga agaga, nombejo ajaluswe.

39 Kwayele, achalongo achinjangu, nlajile kwannope kwalalichila ŵandu utenga kutyochela kwa Akunnungu ni ngasimwakanya ŵandu kuŵecheta chiŵecheto changa-manyika. 40 Nambo indu yose ipanganyikwe mwambone ni mwaukotopasyo.

15

Kusyuka kwa Kilisito

1 Sambano achalongo achinjangu, ngusaka nankumbusye yankati Ngani Jam-bone jinanlalichile, jimwajipochele jajili nsingi wa chikulupi chenu. Ni ŵanyamwe nkwima chilimbile pa wele nsingi wo. 2 Utenga unanlalichile wo uli Ngani Jambone, ŵanyamwe nkukulupuswa mwaikamulisyaga yambone yeila inannalichile, ikaŵaga yeleyo chikulupi chenu ngaŵa chindu.

3 Pakuŵa kundanda nampele ŵanyamwe indu yaili ni mate nnope inapochele une nansyene: Kuti Kilisito ŵawilile sambi syetu mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, 4 ni ŵaŵichikwe mwilembe ni kusyuka pa lyuŵa lyaatatu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, 5 kundanda ŵaakopochele che Petulo, ni kanyuma ŵaakopochele aŵala likumi ni ŵaŵili. 6 Sooni ŵaakopochele achalongo achinjetu kupunda mia tano kwa pamo ni ŵane mwa ŵanyawo ali chiŵela ni umi ni ŵane ajasiche. 7 Kanyuma ŵakopochele che Yakobo ni sooni ŵaakopochele achinduna wose. 8 Mbesi ŵangopochele une jundi mpela jumbagwile ngaŵa katema kao. 9 Pakuŵa une ndili nduna jwamwana kupunda achinduna wose, nganguŵajilwa kuŵilanjikwa nduna, ligongo nalagasisye mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu. 10 Nambo, kwa upile wa Akunnungu mele yele indi, ni upile wambele, nganamba kwa iyiyi peyi. Ngaŵa kuti napanganyisye masengo kwakuchalila kwa-punda achinduna wose, nganiŵa une, nambo umbone wa Akunnungu ŵaliji pamo none. 11 Nipele yaŵaga une ni jungulalichila pane ŵelewo, chelecho ni chatukulalichila, ni chelecho ni chinkuchikulupilila.

Kusyuka kwa ŵandu

12 Iŵaga yalalichikwe kuti Kilisito ŵasyuchile, ŵampepe mwa ŵanyamwe akukombola chinauli kusala, ngapagwa kusyuka? 13 Nambo iŵaga kwangali kusyuka, nipele Kilisito

nganasyuka. 14 Iŵaga Kilisito nganasyuka, kulalichila kwetu kuli kwangali chindu,
ni kukulupilila kwenu kuli kwangali chindu. 15 Kupunda yeleyo, tukuloleka kuŵa
ŵaumboni ŵa unami paujo pa Akunnungu, pakuŵa twasasile kuti Akunnungu ŵasyusisye
Kilisito, nambo nganiŵasyusya, iŵaga ili isyene, ŵawile ngaasyuka. 16 Pakuŵa naga
ŵawile ngakusyuswa nipele Kilisito nombe nganasyuka. 17 Iŵaga Kilisito nganasyuka,
chikulupi chenu changali chindu ni ŵanyamwe ndi chiŵela mu sambi. 18 Sooni
ŵakukulupilila wose ŵaŵawile achakulupililaga Kilisito asoiye. 19 Ni iŵaga tukwalolela
Kilisito mu umi awuwupewu, uweji tukusachilwa tukolelwe chanasa kwapunda ŵandu
wose.
20 Nambo isyene, Kilisito asyuchile, Jwelejo ali jwaandanda ni chimanyisyo chisyene
kwa aŵala ŵandu ŵaŵawile kuti chasyuchikwe. 21 Pakuŵa mpela ila chiwa chaichiswe
ni mundu jumo, iyoyopeyo, kusyuka kwaichiswe ni mundu jumo. 22 Mpela ila ŵandu
wose iyakuti pakuwa kwaligongo lya kulumbikana ni che Adamu, iyoyopeyo wandu
wose akutendekwa ŵajumi kwaligongo lya kulumbikana ni Kilisito. 23 Nambo kila
mundu chasyuche kwa katema kakwe, Kilisito ŵasyuchile kundanda nipele aŵala
ŵaali ŵandu ŵakwe Kilisito chasyusikwe, apala Kilisito pachaiche. 24 Pele mbesi chi-
jiiche katema Kilisito pachachapa Akunnungu Atati umwenye, pachamale kwonanga
mbumu sya ulamusi ni mbumu sya ukulu ni mbumu sya machili. 25 Pakuŵa Kilisito
tachitawala mpaka Akunnungu pachachaŵika ŵammagongo ŵao paasi pa makongolo
gao. 26 Jwammagongo jwambesi kwonasika ali chiwa. 27 Pakuŵa Malembelo ga
Akunnungu gakuti, “Akunnungu aŵisile yose paasi pa makongolo gakwe.” Nambo
Malembelo pagakusala, “Indu yose iŵichikwe paasi pa makongolo gakwe aitawale,”
ikuwoneka pangasisika yakuti Akunnungu nganapagwa mu indu yo, pakuŵa welewo
ni ŵaiŵisile indu yose paasi pa makongolo ga Kilisito. 28 Indu yose yaŵichikwaga paasi
pa ulamusi wa Kilisito nombe Mwana chaliŵiche nsyene paasi pa Akunnungu, kuti
Akunnungu aitawale indu yose ni papali pose.
29 Sambano, iŵaga nganikupagwa kusyuka, chatendeuli aŵala ŵaŵabatiswe
kwaligongo lya ŵawe? Iŵaga ŵawe ngaasyusikwa, kwachichi ŵandu akubatiswa
kwaligongo lyao? 30 Ni kwetu uwe, kwachichi tukulitaga mu yakogoya katema kose?
31 Achalongo achinjangu, une nguutyosya umi wangu moŵa gose! Isyene ngusala!
Ngulilapa kwaligongo lyenu kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito Ambuje
ŵetu. 32 Kumenyana kwangu ni ŵandu ŵaŵaliji mpela inyama yakalipa ku Efeso kula,
namenyene kwa usache wa ŵandu, ana napatile ichichi? Iŵaga ŵawe ngaasyusikwa
sambano nneche, “Tulye ni kung'wa, pakuŵa malaŵi chituwe.”
33 Ngasinlambuchikwa: “Umbusanga ŵakusakala ukonanga wende wambone.”
34 Mpitikusye ng'anisyo syenu, mpanganye yambone, pakuŵa ŵampepe mwa ŵanyamwe
ngakwamanyilila Akunnungu ng'oo. Nguŵecheta yeleyi kuti nantesye soni.

Chiilu chachisyuchikwe

35 Nambo mundu akukombola kuusya, “Ana ŵawe akusyuswa chinauli? Ana
chachiŵa ni iilu yantiuli?” 36 Ŵakuloŵela mmwe! Chinkuchipanda ngachimela mpaka
chiwe kaje. 37 Pankupanda, nkupanda lusongolo pe, lwaŵaga lusongolo lwa ngano pane
mbeju jine, ngawa mmela wansima waukutyochela kanyuma. 38 Nambo Akunnungu
akujipa mbeju jo uloleche mpela yakuti kusaka nsyene, ni kila lusongolo lukwete
uloleche wakwe.
39 Iilu ya yepanganyikwe yose ngaikulandana. Ŵandu akwete iilu yao ni inyama
ikwete iilu yao, ijuni ikwete iilu yao ni somba sikwete iilu yao. 40 Sooni ipali iilu ya
kwinani ni iilu ya pachilambo, nambo usalale wa iilu ya kwinani ngaukulandana ni
usalale wa iilu ya pachilambo. 41 Lyuŵa likwete usalale wakwe ni lwesi lukwete usalale
wakwe, ni ndondwa sikwete usalale wakwe. Namose ndondwa nasyo silekangene kwa
usalale.

42 Ni ichiiŵe katema ka kusyuswa kwa ŵawe. Mpela ila mbeju, chiilu chikusikwa
akuno chili chiosile nambo chikusyuka akuno chili chejumi. 43 Chiilu chikusikwa mwa
kwaluka chikusyuka mu lumbili, chiilu chikusikwa mwakulepetala chikusyuka mu
machili. 44 Chiilu pachikusikwa, chikusikwa kwa chiilu chatupagwile nacho, nambo
pachikusyuswa, chikusyuswa kwa chimbumu, iŵaga kwana chiilu chatupagwile nacho
nipele chipali nombe chiilu cha chimbumu. 45 Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu,
“Mundu jwaandanda, che Adamu, ŵaliji mundu jwanjumi,” nambo Adamu jwambesi
ali Mbumu jwakwapa ŵandu umi. 46 Ngaŵa chiilu cha chimbumu chichalongolele,
nambo chiilu chitupagwile nacho, ni mbesi achila chiilu cha chimbumu. 47 Che
Adamu jwaandanda ŵagumbikwe kutyochela mu litaka, nambo che Adamu jwaaŵili
jwatyochele kwinani. 48 Wose ŵali pachilambo ali mpela ajula juŵagumbikwe mu
litaka, nambo aŵala ŵaa kwinani ali mpela ajula juŵatyochele kwinani. 49 Ni mpela
itutite kulandana ni mundu juŵagumbikwe kwa litaka, iyoyo chitulandane ni mundu
juŵatyochele kwinani.
50 Ngunsalila achinjangu, chiilu cha mundu ngachikombola kwinjila mu umwenye
wa Akunnungu, atamuno chiilu chachikuwola ngachikukombola kwinjila peuto paik-
winjila iilu yangaikuwola.
51 Mpilikanile, ngunsalila yantemela, ngatuwa wose, nambo wose chitugalauswe,
52 indu yi chiikopochele katema lipenga lya mbesi pachilisone, chisisimuchile.
Pakuŵa lipenga pachilisone, ŵawe chachisyuswa akawa sooni, noweji chitugalauswe.
53 Pakuŵa chiilu chakonasika chikusachilwa chigalauswe ni kuŵa changajonasika,
ni chiilu chakuwa chikusachilwa chigalauswe chiŵe changawa. 54 Nipele chi-
ilu chakonasika cho pachichigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa
pachichigalauswe kuŵa changawa, nipele alila liloŵe lyalilembekwe patiliŵe isyene,
“Chiwa chijonasikwe ni kupunda kumalile!”
55 “Ana ugwe chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi?
Ana ugwe chiwa machili genu gagakwika nako kupoteka galikwapi?”
56 Chiwa chikukola machili gakuulasya kutyochela mu sambi, ni sambi sikukola machili
kutyochela mmalajisyo ga che Musa. 57 Nambo twatogolele Akunnungu, ŵelewo akutu-
tenda tupunde kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.
58 Nipele achalongo achinjangu, njimanje kwakulimbila, nkatinganyika. Moŵa
gose mpunde kulityosya mmasengo ga Ambuje pakuŵa nkuimanyilila kuti masengo
gankugapanganya kwa ligongo lya Ambuje nganigaŵa ga iyiyi peyi.

16

Nanjenunanjenu kwakwakamuchisya ŵakukulupilila

1 Sambano ngusala yankati mbiya kwa ligongo lya kwakamuchisya ŵandu ŵa Akun-
nungu: Mpanganye achila chinalajisye mmipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa
ku Galatia. 2 Kila chijuma, kila mundu mwa ŵanyamwe asapule mbiya syasikutyochela
mu yakupata yakwe, nipele agose kuti pachiiche ngasindenda nanjenunanjenu sooni.
3 Namalaga kwika kukwenu, aŵala ŵandu uchimwasagule pasikati jenu, chinaatume
ni chikalata chakwamanyisya, ni ajausye mbote syenu ku Yelusalemu. 4 Iŵaga chii-
woneche ili yambone noneji nyaule, nipele ŵele ŵanduwo chalongane none.

Ikotopasyo i che Paolo

5 Chiiche kweleko namalaga kupita ku Makedonia, pakuŵa ngusaka kwaula ku Make-
donia. 6 Panjipa chindame ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi pane chindame katema
kose kambepo kuti mpakombole kungamusya mu ulendo wangu kulikose kuchinyaule.
7 Pakuŵa ngangusaka kuonegana ni ŵanyamwe ni kupelenganya. Ngulolela kutama ni
ŵanyamwe kwa katema kakajinji Ambuje asakaga.

8 Chindame ku Efeso mpaka lyuŵa lya Pentekosite, 9 pakuŵa Ambuje amugulile
nnango kupanganya masengo gamakulungwa, namuno kweleko kwana ŵandu acha-
jinji ŵakunganila.
10 Che Timoseo aikaga kukwenu, nkantendekasya akole lipamba pachatame ni
ŵanyamwe, pakuŵa ŵelewo akugapanganya masengo ga Ambuje mpela une. 11 Nipele
mundu jwalijose akasannyelusya jwelejo, nambo munkamusye ajendelechele ni
ulendo kwa chitendewele kuti apakombole kumujila. Pakuŵa ngwalolela auje pamo
ni achalongo ŵane.
12 Sambano ngusala yankati ngani ja nlongo njetu che Apolo: Nachondelele
kwannope aiche kukwenu pamo ni achalongo ŵane. Nambo ngakusaka kwika kweleko
katema kano, nambo chaiche pachachikola lipesa.

Chikomasyo cha mbesi

13 Nchesye, njime uchenene mu chikulupi, mmeje ŵakulimbila ni mmeje ŵamachili.
14 Kila chindu chinkupanganya mpanganyeje kwa unonyelo.
15 Sambano achalongo achinjangu, nkwamanyilila che Sitefano ni ŵandu ŵaali mu
nyuumba jakwe, ŵelewo ŵalongolele kuŵa Ŵakilisito ku Akaya ko, nipele ŵalityosisye
achinsyene kwatumichila ŵandu ŵa Akunnungu. Kwapele achalongo achinjangu
ngunchondelela, 16 mwajitichisye ŵandu mpela ŵelewo ni kila mundu jwakupanganya
masengo ni kutumichila pamo nawo.
17 Ngusengwa nnope paikangene che Sitefano ni che Futunata ni che Akaiko, pakuŵa
ŵelewo ŵangamuchisye kupanganya masengo agala gamwapanganyaga ŵanyamwe
katema kanganimpagwa. 18 Ŵelewo angonjile ntima wangu mpela iŵatite pakujikonga
mitima jenu, ŵandu mpela ŵelewo ili yambone kwakumbuchila.
19 Mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Asia jikunkomasya. Che Akila
ni che Pilisila pamo ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito waukusongangana mu
nyuumba jao, akunkomasya kwa lina lya Ambuje. 20 Ni achalongo wose ŵaali pelepa
akunkomasya. Nkomasyane kwakulosya unonyelo wa Kilisito.
21 Uneji, che Paolo ngunkomasya, ngulemba kwa nkono wangu nansyene. 22 Mundu
jwalijose jwangasaka kwanonyela Ambuje, jwelejo alwesechekwe! Maranatha
malumbo gakwe njise Ambuje ŵetu.
23 Ngunsachila umbone kutyochela kwa Ambuje Che Yesu. 24 Unonyelo wangune uŵe
pamo ni mwanyamwe wose ŵanlumbikene ni Kilisito Che Yesu.

Chikalata chaaŵili cha Paolo kwa Ŵakolinto

Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto chalembekwe ni nduna che Paolo pa yaka ya hansini ni nsano pakumala kupagwa Kilisito (1:1). Chelechi chili chikalata chaaŵili chatulinacho pasikati ja ikalata iŵili iŵalembile che Paolo kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Ŵaumanyilisi akukulupilila kuti che Paolo ŵalongolele kuchilemba chikalata chine chakalipa kwa Ŵakolinto kuchipunda chikalata chaaŵili chi. Kwa sambano nganitukola chikalata cho chachikukunguluchilwa mu Liunjili lyaaŵili msitali waatatu mpaka waancheche. Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto ikuganichikwa kuti chalembekwe ni che Paolo ali ku Makedonia (2:13).

Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto chili chajikajika pe chati chikulosya nganisyo. Che Paolo ŵalosisye kusengwa kwao yankati ngani jakusalala jiŵapochele kutyochela ku che Tito jajikwagamba ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Mu chikalata chi, tukugasimana majiganyo gamakulungwa gankati kupeleganya kwa uloleche wautyochele mu Lilangano lya Sambano. Pa liunjili lyaakusala che Paolo yakuti, pakukumbikanya mbiya ni kusijausya kukwakamusya ŵakukulupilila ŵakutama ku Yelusalemu (4:4 mpaka 5: 4). Ikuwoneka kuti achinduna ŵampepe ŵa unami ŵakutyochela mu mpingo wa ŵandu ŵangakunkulupilila Kilisito ŵatumie ungajilana wa ŵandu ŵampepe mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kunkanila che Paolo kuti alikusye achinsyene. Ŵaliji ni lipamba nkati ulamusi u che Paolo, chele ni chichantesile che Paolo alimbile mu ulamusi wa unduna u Che Yesu Kilisito mpaka kumbesi kwa chikalata chaaŵili chi kwa Ŵakolinto.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chao kwa kwakomasya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto (1-7).

Che Paolo akukunguluchila yankati kugalausya ukotopasyo wao wa ulendo ni yankati ngani jiŵajipatile jankati ŵanyawo ni iŵatite pakuchikunda chikalata chakwe chandanda (1:8 mpaka 7:16).

Che Paolo akwalajisya kukumbikanya mbiya kwaligongo lya kwakamusya ŵakukulupilila ŵa ku Yelusalemu (8:1 mpaka 9:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kuuchenjela unduna wakwe ni kwajamuka yankati ulendo wao wine wakwajimajimila Ŵakolinto (10: mpaka 13:10).

1 Uneji che Paolo nduna ju Che Yesu Kilisito kwa usache wa Akunnungu, ndili
pamo ni nlongo njetu che Timoseo. Ngunnembela ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu
unkwakulupilila Kilisito ŵanli ku Kolinto pamo ni ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵaali ku
Akaya kose. 2 Tukwaŵenda Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito ampe
ntuuka ni chitendewele.

Che Paolo akwatogolela Akunnungu

3 Alapikwe Akunnungu ŵaali Atati ŵa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni Atati ŵaali
ni chanasa ni Akunnungu ŵa utulasyo wose. 4 Akunnungu akututulasya mitima
mmalagasyo gose kuti noweji tukombole kwatulasya mitima aŵala ŵaali mmalagasyo
gagaligose. Tukwatulasya mitima mpela ŵelewo iŵatite pakututulasya uwe. 5 Mpela
ila igakuti kupunda kukwetu malagasyo kwaligongo lya kwatumichila Kilisito, iyoyopeyo ni itukuti kutulaswa kwannope ni Kilisito. 6 Iŵaga uwe tukulagaswa, tukulagaswa kuti ŵanyamwe ntulaswe mitima ni kukulupuswa. Pane iŵaga tukutulaswa
mitima, ŵanyamwe nkutulaswa mitima iyoyopeyo ni kupata machili gakunkombolesya

kugapilililila malagasyo galagala gatukugapilililila. 7 Kwayele chilolelo chatulinacho kukwenu chili chakulimba, pakuŵa tukuimanyilila kuti mwaŵaga noweji mmalagasyo chinchiŵa pamo noweji mu kutulaswa kwetu.

8 Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya kulaga kwatwalasile ku chilambo cha Asia, pakuŵa kulaga ko kwagapundile machili getu ni kwichila mwakupwa mitima ja kupunda kukola umi. 9 Isyene mmitima jetu twaganisisye kuti tuli mpela ŵalamulikwe kuulagwa. Yakopochele yeleyo kuti tukagakulupilila machili getu twachinsyene nambo twakulupilile Akunnungu ŵakwasyusya ŵandu ŵawile. 10 Ŵelewo ŵatukulupwisye mmalagasyo gala gagasachile kutuulaga ni chapunde kutukulupusya. Noweji tukwalolela ŵelewo kuti chatukulupusye sooni. 11 Ŵanyamwe nkutukamusya uwe kwakutupopelela. Nipele Akunnungu chagajanje mapopelo genu ni chatupe upile, ni ŵandu achajinji chiŵatogolele Akunnungu kwaligongo lyetu.

Che Paolo akugalausya ikotopasyo ya ulendo wao

12 Uweji tukulifunila chindu chimo, miningwa jetu jikutuŵalanjila kuti utame wetu pachilambo pano nnopennope ni ŵanyamwe kutama kwauswela ni ntima wambone utupegwilwe ni Akunnungu. Nganitutenda yeleyo kwa lunda lwa chiundu nambo kwa ntuuka wa Akunnungu. 13 Tukunnembela ŵanyamwe indu yankukombola kusyoma ni kuimanyilila. Ngulolela chinnyimanyilile yambone, 14 nachiŵamuno sambano nkutumanyilila kanandi, nipele pa lyuŵa lichauje Ambuje chinlifune kwaligongo lyetu ni uweji yachitujile pa kulifuna kwaligongo lyenu.

15 Isyene naliji ni chele chilolelo, nasachile kaje kwika kukwenu kuti nkole upile kwa kumona une kaaŵili. 16 Ngulapilila kupitila kukwenu ndili ngwaula kuchilambo cha ku Makedonia ni pakuuja, kuti mungamusye mu ulendo wangu wa kwaula ku Yudea. 17 Ana panasachile kutenda yeleyo nkuganisya naliji jwagalaukagalauka? Pane inguganisya nguganisya kwa nganisyo sya chiundu pinguti, “Elo,” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo? 18 Akunnungu ali ŵakukulupilichika, utenga wetu kukwenu ngaŵa liloŵe lyakuti “Elo,” ni “Ngwamba” kwakatema kamo. 19 Pakuŵa Mwana jwa Akunnungu, Che Yesu Kilisito, jutwanlalichilaga kukwenu une ni che Siluwano ni che Timoseo, nganaŵa mundu jwa “Elo” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo, nambo moŵa gose ali “Elo” ja Akunnungu. 20 Pakuŵa ilanga yose ya Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito ikuŵa “Elo”. Kwa ligongo lyo tukuti “Eloo” kwa litala lya ŵelewo kwa kwakusya Akunnungu. 21 Akunnungu nsyene ni ŵakutulimbisya uwe ni ŵanyamwe mkulumbikana ni Kilisito. Ni uŵatusagwile, 22 atupele Mbumu jwakwe mmitima jetu aŵe chimanyisyo chachikulosya kuti tuli ŵandu ŵakwe, nombewo aŵele poni kwa indu yose yaatugosele.

23 Akunnungu ali jwaumboni jwangu, ŵelewo akuumanyilila mtima wangu. Uneji naamwiwe ninaiche sooni ku Kolinto kukunsupusya kwakunsalila maloŵe gakalipa. 24 Ngatukusaka kunkanganichisya nkati aila inkuikulupilila, pakuŵa tukwimanyilila kuti nli ŵakulimba mu chikulupi chenu, nambo tukupanganya masengo pamo ni ŵanyamwe ligongo lya kusengwa kwenu.

2

1 Nambo, nalilapilile kuti nganyika sooni kukwenu kukunsupusya. 2 Pakuŵa nansupusyaga ŵanyamwe, ana ŵaani chachisengwasya une? Ali ŵandu ŵalaŵala unaasupwisye. 3 Noneji nanlembele lyele liloŵe kuti naikaga kukwenu ninasupuswe ni aŵala ŵakusachilwa kundenda sangalale. Nguimanyilila isyene, nasangalalaga une ni ŵanyamwe wose nkusangalala. 4 Pananlembelelaga ndili ngusongoneka akuno ndili ngulilasika ni misosi, ngaŵa kuti nansupusye ŵanyamwe nambo kuntenda mmanyilile kuti ngunnonyela kwannope.

Kwalechelesya ŵaleŵile

5 Ni sambano apali mundu jwansupwisye, mundu jo nganasupusya une nambo ni
ŵanyamwe wose ni ngangusaka meje jwakalipa nnope. 6 Kwamukwa kwajamwikwe
mundu jo ni ŵandu achajinji kwakwanile. 7 Ikusachilwa kunnechelesya mundu jo ni
kuntulasya ntima kuti akapunda kusupuka nnope ni kupwa ntima. 8 Nipele ngunchon-
delela mwalosye kuti nkwanonyela kwannope. 9 Pakuŵa nalembile chikalata chila
kuti naimanyilile iŵaga nkukombola kwitichisya mu yosepe. 10 Mwannechelesyaga
mundu jwalijose chileŵo chakwe noneji ngunnechelesya chileŵo chakwe. Pakuŵa
pangulechelesya, ni iŵaga isyene ngwete chakulechelesya, ngulechelesya paujo pa
Kilisito kwaligongo lyenu, 11 kuti Shetani ngasatulambusya pakuŵa tukuumanyilila
ukalamuche wakwe.

Che Paolo mmusi wa ku Tuloa

12 Panaiche ku Tuloa kukulalichila Ngani Jambone ja Kilisito, nakusimene kuli
kuŵichikwe chile ni Ambuje kwaligongo lya masengo gao. 13 Nambo nganingombola
kutulala muntima pakuŵa nganinasimana nlongo njangu che Tito kweleko. Nipele
nalangene nawo ŵandu ŵa kweleko ni kwaula ku Makedonia.

Kukombola kwa ukamuchisyo wa Kilisito

14 Nambo tukwatogolela Akunnungu pakuŵa moŵa gose akutulongosya tuli mu
mpingo wa kulosya kupunda mu kulumbikana pamo ni Kilisito. Nombewo akutu-
tenda uwe tujenesye umanyilisi wa kwamanyilila ŵelewo, papali pose patukumpan-
ganyichisya masengo mpela nnunji wambone. 15 Pakuŵa kwa Akunnungu uweji tuli
mpela nnunji wambone wa Kilisito utupegwilwe ni Akunnungu, waukwenela pasikati
ja ŵakukulupuswa ni ŵakusochela. 16 Kwa aŵala ŵakusochela nnunji wo uli chiwa nambo
kwa ŵakukulupuswa nnunji wo ukwikanawo umi. Ana ŵaani ŵakukombola kuipanganya
yeleyo? 17 Uweji nganituŵa mpela ŵane ŵakulisumisya liloŵe lya Akunnungu, nambo
kwakulumbikana ni Kilisito tukulalichila mu usyene paujo pa Akunnungu mpela ŵandu
ŵatumikwe ni Akunnungu.

3

Achikatumetume ŵa chilanga cha sambano

1 Uli, tukutanda sooni kulilapa twachinsyene? Pane tukusaka chikalata cha kutu-
manyisya kukwenu pane chikalata kutyochela kukwenu kutumanyisya uwe mpela
ŵandu ŵane yakuti pakupanganya? 2 Ŵanyamwe nli chikalata chetu, chikalata
chachilembekwe mmitima jetu chikumanyika ni kusyomekwa ni jwalijose. 3 Isyene
kuti ŵanyamwe nli chikalata chachilembekwe ni Kilisito, chachikulosya isogosi ya
masengo getu pasikati jenu. Chele chikalata cho nganichilembekwa ni wino, nambo
kwa Mbumu jwa Akunnungu ŵajumi ni nganichilembekwa pachanya chipande cha
liganga chachisepekwe nambo mmitima ja ŵandu.

4 Tukukombola kusala yeleyo pangali woga kwaligongo lya chikulupi chatulinacho
paujo pa Akunnungu kwa aila yatesile Kilisito. 5 Ngaŵa kuti uweji tukukombola
kuchipanganya chachili chose mu ukombole wetu twachinsyene nambo ukombole
wetu ukutyochela kwa Akunnungu. 6 Nombewo ni ŵakututenda uwe tukombole kuli-
tumichila Lilangano lya Sambano, ni ngaŵa lilangano lya malajisyo gagalembekwe,
nambo kwa lilangano lya Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa malajisyo gagalembekwe
gakwikanawo chiwa, nambo Mbumu jwa Akunnungu akwikanawo umi.

7 Malajisyo gagalembekwe mu ipande ya maganga gagasepekwe, ni ukulu wa
Akunnungu wakopochele pajatyosyekwe. Namuno ukulu wa ku meeso ku Che Musa
waliji wa katema pe, waliji ni machili gati Ŵaisilaeli nganakombola kukulolechesya ku
meeso ku Che Musa ligongo lya kung'alima kwakwe. Iŵaga malajisyo gagakwikanawo
chiwa pagakupanganya masengo gaiche ni ukulu wo, 8 uli ana utumichile wa Mbumu

ngaupunda kuŵa ni ukulu wakupunda nnope? 9 Iŵaga kwaliji ni ukulu mu aula utumichile uwaichenawo ulamusi, isyene utumichile waukwatenda ŵandu aŴe ŵambone paujo pa Akunnungu chiupunde kukola ukulu nnope. 10 Kwapele, achila chichaliji ni ukulu kalakala chisoyesye ukulu wakwe, pakuŵa chiiche chachili ni ukulu nnope. 11 Pakuŵa, iŵaga achila chichaliji cha kupita chaliji ni ukulu nipele achila chakulama chichikole ni ukulu wakupunda nnope.

12 Nipele pakuŵa tukwete chilolelo chati nyi tukuŴecheta pangali lipamba. 13 Uweji ngatukutenda mpela Che Musa juŴaunichile ku meeso kwao ni chiguo cha mwana kuti Ŵaisilaeli akakulola kumbesi kwa kung'alima kwakukusisina. 14 Nambo nganisyo syao syalepele kumanyilila, pakuŵa mpaka lelo jino, palikusyomekwa lilangano lya kalakala chitambaa cho chipali, chiunichile nganisyo syao. Chitambaa cho chichityochekwe apala pe mundu pakulumbikana ni Kilisito. 15 Nambo mpaka lelo jino pagakusyomekwa malajisyo ga Akunnungu gaŴapele Che Musa chitambaa cho chikuunichila nganisyo syao. 16 Nambo chitambaa cho chikutyochekwa apala pe mundu pachiŴagalauchile Ambuje Che Yesu. 17 Nipele, Ambuje ali Mbumu jwa Akunnungu, ni paali Mbumu jwa Ambuje pelepo pali ni kulechelelwa.

18 Nipele noweji wose ŵanganituunichilwa ku meeso kwetu, tukuulosya ukulu wa Ambuje mpela kung'alima kwakukutyochela mu lindala. Noweji tukugalauswa tulandane nawo kutyochela mu ukulu kwaula mu ukulu wine mpela ukulu waukutyochela kwa Ambuje, ŵaali Mbumu jwa Ambuje.

4

KuŴika indu ya mmbumu mu yoombo ya litaka

1 Nipele kwa chanasa cha Akunnungu atupele masengo ga, kwaligongo lyo ngatukupwa ntima. 2 Tuilesile indu yose ya mitemela ni ya soni, ngatukunlambusya mundu jwalijose namuno kulilyungasya liloŴe lya Akunnungu, nambo kwakusala usyene pelanga chikwatende ŵandu amanyilile mmitima jao yatutite kuŵa paujo pa Akunnungu. 3 Nambo iwaga Ngani Jambone jitukujilalichila uwe jiunichikwe, jele jiunichikwe kwa ŵandu ŵakonasika pe. 4 Ni ŴelewO ngakukulupilila pakuŵa nganisyo syao syetaje chipi ni achisoka, ŵaali nnungu ŵa pachilambo pano, kuti akakombola kuliwona lilanguka lya Ngani Jambone ja ukulu wa Kilisito, ŵaali chisau ni Akunnungu yatite kuŵa. 5 Pakuŵa ngatukulalichila ngani syetu twachinsyene nambo tukunlalichila Che Yesu Kilisito ŵaali Ambuje, noweji tuli achikapolo ŵenu kwaligongo li Che Yesu Kilisito.

6 Akunnungu ŵalaŴala uŴasasile kuti, “Lilanguka lilanguchisye mu chipi,” ŵawowo ni ŵalanguchisye mitima jetu, atupele lilanguka lya umanyilisi wa ukulu wa Akunnungu waukung'alima ku meeso kwa Kilisito.

7 Nambo uwe ŵatukwete mbiko ji tuli mpela yombo ya litaka yaiŴichikwe indu ya mmbumu nkati mwakwe, pakuti gawoneche machili gamakulungwa go, gakutyochela kwa Akunnungu ngaŴa kutyochela kukwetu twachinsyene. 8 Uweji tukupata masausyo gakupisyangana nambo ngatukulepela. Tukukola lipamba nambo ngatukupwa mitima. 9 Tukulagaswa nambo ngatukulekwa pangali ukamuchisyo. Namuno tugwisisiswe nambo ngatukujonasika. 10 MoŴa gose tukwenda ni chiwa chi Che Yesu pa iilu yetu, kuti umi u Che Yesu uwoneche iyoyo mu iilu yetu. 11 PakuŴa uweji ŵatuli ŵajumi tukuulajikwa moŴa gose kwaligongo lyakwatumichila Che Yesu, kuti umi wao uwoneche mu iilu yetu yaikuwa. 12 Kwapele uwe tuli chile namose kuwa kwaligongo lyakunlalichila ŵanyamwe kuti ŵanyamwe mpate umi wa moŴa gose pangali mbesi.

13 Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nakulupilile ni kwa ligongo lyo naŴechete.” Uwe nowe tukwete ntima uwowo wa chikulupi, tukukulupilila kwayele tukuŴecheta,

14 pakuŵa tukuimanyilila kwaisyene kuti Akunnungu ni uŵansyusisye Ambuje Che Yesu,
chatususye noweji pamo ni Ambuje Che Yesu ni kutuŵika paujo pao pamo ni ŵanyamwe.
15 Yele yose itendekwe kwa liwamba lyenu kuti ntuuka wa Akunnungu paukwaichilila
ŵandu achajinji, chiŵatende ŵatogolele kwannope Akunnungu, ni kwakusya Akun-
nungu.

Kutama kwa chikulupi

16 Kwapele ngatukupwa mitima, namuno iilu yetu ikuwisala nambo mbumu
syetu munkati mwetu sikutendekwa syasambano moŵa gose. 17 Kulaga kwetu kuli
kwamwana sooni kuli kwa katema kakajipi nambo kukutupa ukulu waukupunda
nnope, ukulu wa moŵa gose pangali mbesi wauli wambone kupunda kulaga kwatuli
nako. 18 Tukailolela yaikuwoneka nambo tuilolele yangaikuwoneka. Pakuŵa aila
yaikuwoneka ili ya katema kakajipi nambo yangaikuwoneka ili ya moŵa gose pangali
mbesi.

5

Iilu ya sambano

1 Pakuŵa tuimanyi yakuti chiilu chetu cha paasi pano chili mpela lisakasa lya-
likukomboleka konasikwa, ni chajonasikwaga, Akunnungu chachitupa chiilu chachili
mpela nyuumba kwinani, nyuumba jangataŵikwa ni makono ga ŵandu nambo jitaŵikwe
ni Akunnungu nsyene ni jichijitame moŵa gose pangali mbesi. 2 Ni sambano mu-
tukutama mu tukuwuwula akuno tuchilolelaga kwakulajila kwannope kupata chiilu
chetu cha kwinani. 3 Pakuŵa twamalaga kupegwa chiilu cha kwinani ngatulolechela
sooni nganitukola chiilu. 4 Twaŵaga chiŵela mu chiilu chi chachili mpela lisakasa
lya pachilambo tukuwuwula ni kutopelwa pakuŵa ngatukusaka kuchileka chiilu chi
chachikuwa, nambo tukusaka kupegwa chiilu cha kwinani kuti chiilu chachikuwa chi-
galauswe ni umi wa moŵa gose pangali mbesi. 5 Akunnungu nsyene ni ŵatukolochesye
indu yi, nombewo ni ŵatupele Mbumu jwakwe aŵeje poni ja indu yose yatugosele.

6 Nipele katema kose tukulimbiswa mitima, sooni tukumanyilila kuti katema
katukuŵa mchiilu chi, tukutama kwakutalika ni Ambuje. 7 Pakuŵa tukutama kwa
chikulupi ngaŵa kwa yatukuiwona pe. 8 Nambo tukulimba mitima ni ikaliji mbaya
tuchileche chiilu chi ni kwaula kukutama pamo ni Ambuje. 9 Nambo chindu chachili
chambone kupunda yose, chili kwanonyelesya Ambuje tuli mu iilu ya pachilambo
pano pane tuli mu iilu ya kwinani. 10 Kwayele uweji wose tukusachilwa tujime paujo
pa Kilisito ni kulamulikwa kuti mundu jwalijose apochele nti iŵatite pa kupanganya
paŵaliji pachilambo, iŵaga yambone pane yangali mate.

Kwilana ni Akunnungu kwalitala lya Kilisito

11 Nipele, tukugamanyilila malumbo ga kwajogopa Ambuje kwayele tukuchalila
kwachisya ŵandu. Akunnungu akutumanyilila uchenene, noneji ngwete chilolelo
chakuti ni ŵanyamwe ŵakwe nkutumanyilila uchenene. 12 Uweji ngatukulilapa sooni
twachinsyene paujo penu nambo tukusaka kumpa ŵanyamwe ligongo lya kulilapa
kwaligongo lyetuwe kuti mpakombole kwajanga ŵakulilapa kwa indu yaikuwoneka
ni ngaŵa kwa indu ya muntima. 13 Iŵaga tukulolechela ŵaapugwe, tuli ŵaapugwe
kwaligongo lya kwanonyelesya Akunnungu, ni iŵaga tukwete umanyilisi wambone,
yeleyo ili kwa liwamba lyenu. 14 Pakuŵa unonyelo wa Kilisito ukutulongosya, sambano
tukumanyilila kuti mundu jumo pe ni juŵawile ligongo lya ŵandu wose, nipele ŵandu
wose tuwile pamo nawo. 15 Nombewo ŵawile ligongo lya ŵandu wose, kuti ŵandu ŵaali
ŵajumi anaŵe ŵajumi sooni kwa kulinonyelesya achinsyene, nambo kwakwanonye-
lesya ŵelewo uŵawile ni kusyuka kwa liwamba lya ŵanyawo.

16 Kwayele chitandilile sambano ni kwendelechela ngatukumpima mundu jwalijose
kwa lunda lwa chiundu. Namuno twampimile Kilisito kwa lunda lwa chiundu, nambo
sambano ngatukutenda yeleyo sooni. 17 Iŵele kuti mundu aŵaga munkati mwa Kilisito
apanganikwe mundu jwasambano ni yakalakala ipiite, nnole, itendekwe yasambano.
18 Ayiyi yose ikutyochela kwa Akunnungu ŵatujilenye ni nsyene kwalitala lya chiwa
cha Kilisito, ni ŵatupele masengo ga kwajilanya ŵandu ŵane ni Akunnungu. 19 Welewu
uli utenga wetu, Akunnungu ŵaajilenye ŵandu ŵa chilambo chino ni asyene kwalitala
lya chiwa cha Kilisito pangaŵalanjila sambi syao. Nombe atupele uweji utenga wa
kwilanya.
20 Nipele, uwe tukuŵecheta pamalo pakwe Kilisito, mpela ila Akunnungu asyene
akunchondelela ŵanyamwe kwa kang'wa syetu. Tukunchondelela ŵanyamwe pamalo
pakwe Kilisito njilanikwe ni Akunnungu. 21 Kilisito nganakola sambi nambo kwa
liwamba lyetu Akunnungu ŵantesile ajigale sambi syetu kuti kwakulumbikana ni
ŵelewo tukombole kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu.

6

1 Nipele uweji ŵatukupanganya masengo pamo ni Akunnungu, tukunchondelela nkaut-
enda ntuuka wa Akunnungu mpela nganiukola masengo kukwenu. 2 Pakuŵa Mmalem-
belo Gamaswela Akunnungu akuti,
"Pa katema kangu ka chanasa nampikene,
ni pa lyuŵa lya ukulupusyo nankamuchisye."
Nnole, sambano kali katema ka chanasa cha Akunnungu ni lelo lili lyuŵa lya ukulu-
pusyo! 3 Uweji ngatukusaka kuŵa chakukuŵasya chakwatenda ŵandu akasankulupilila
Kilisito, kuti masengo getu ganalalatilwe. 4 Nambo mu indu yose itukuipanganya
tukulosya kuti, uweji tuli achikatumetume ŵa Akunnungu, kwa upililiu katema ka
masausyo ni katema ka kusoŵekwa ni indu ni katema ka kulaga. 5 Twaputikwe
ni twataŵikwe ni twasokolekwe pa ŵandu ni twapangenye masengo gakulimba, ni
katema kakajinji twachesisye ni twatemi pangalya. 6 Tukulosya kuti uweji tuli achika-
tumetume ŵa Akunnungu kwa kutama chambone ni kwa umanyilisi ni kwa upililiu
ni kwa umbone. Tukunkulupilila Mbumu jwa Akunnungu ni tukwanonyela ŵandu
kwausyene. 7 Twalalichile utenga wa usyene kwa machili ga Akunnungu. Yakuputilana
yetu yakulichenjela ni yakwaputila ili kupanganya yambone paujo pa Akunnungu.
8 Tuli chile kuchimbilichikwa ni kujaluswa, kutukanwa ni kulapikwa. Tukuwoneka
nti ŵaunami nambo tukuŵecheta usyene. 9 Tukuwoneka mpela ŵangatukumanyika
nambo tukumanyika nnope, twaputikwe nambo nganituwa, mpela inkuti pakulola
uweji tuli ŵajumi. 10 Nachiŵamuno tukuwoneka mpela ŵakusupuka nambo tukusengwa
moŵa gose. Nachiŵamuno tukuwoneka mpela ŵakulaga nambo tukwasichisya ŵajinji.
Nachiŵamuno tukuwoneka mpela ŵangali chindu nambo tukwete indu yose.
11 Achalongo achinjangu ŵa ku Kolinto, tukungulwiche ni ŵanyamwe pangasisika,
ni tukunnonyela ŵanyamwe kwa mitima jetu jose. 12 Nganitulisiŵila kunnonyela
ŵanyamwe, nambo ŵanyamwe mpungwisye kutunonyela. 13 Sambano nguŵecheta ni
ŵanyamwe mpela achiŵanangu nipele ŵanyamwe ntunonyele uweji mpela itutesile.

Nkakamulana ni ŵandu ŵangakwakulupilila Kilisito

14 Nkakamulana ni ŵandu ŵangakwakulupilila Kilisito pakuŵa kwana uganja chi
pasikati ja umbone ni ungalumbana? Ana lulanga ni chipi komboleka kutama pamo?
15 Ana kwana kwilana pasikati ja Kilisito ni Shetani? Ana ŵandu ŵakukulupilila ni
ŵangakukulupilila akukombola kutama pamo ni kwilana? 16 Sooni ana kwana kwilana
pasikati ja Nyuumba ja Akunnungu ni kuipopelela inyago? Pakuŵa uweji tuli Nyuumba
ja Akunnungu, Akunnungu ŵaali ŵajumi mpela iŵatite asyene,
"Chindame mwa ŵelewo,

ni chinjijenda pasikati jao.
Chinjiŵa Akunnungu ŵao,
nombewo chaŵe ŵandu ŵangu."
17 Kwapele Ambuje akuti,
"Ntyoche pasikati jao,
nkalisepusye nawo.
Nkakwaya chachili cha usakwa,
noneji chinampochele.
18 Ambuje jwali ni ukombole akuti yele,
Chinjiŵa Atati ŵenu,
ŵanyamwe chinchiŵa achiŵanangu."

7

1 Nipele, achambusanga ŵangu pakuti tukwete ilanga yose yi menema tuliswejesye iilu ni mbumu ni tuŵeje ŵaswela mbee tuchitamaga nkwalamba Akunnungu.

Kusangalala ku Che Paolo

2 Ntupochele mmitima jenu. Nganitunneŵela jwalijose atamuno kummulasya mundu jwalijose atamuno kunlambusya mundu jwalijose. 3 Ngangusala yeleyi kwakunlamulila ŵanyamwe. Mpela inatite pakusala katasi kuti ŵanyamwe nli mmitima jetu, iŵaga mchiwa pane mkulama, tuli pamo. 4 Uneji ngunkulupilila ŵanyamwe kwannope ni kulifuna kwaligongo lyenu. Nkulaga kwetu une nansyene ndusiswe ntima, ni lukondwa lwangu lwangali chiwani.

5 Pakuŵa namose patwaiche ku Makedonia nganitukombola kupumulila mu iilu yetu. Twalasile mosemose, kwa paasa kwaliji kwana umenyani ni muntima mwaliji ni lipamba. 6 Nambo Akunnungu ŵakwatulasya mitima ŵakupwa ntima ŵatutulasisye mitima jetu pakwika Che Tito. 7 Ni ngaŵa kwa kwika Che Tito pe nambo tupilikene imwatite pakuntulasya ntima. Atusalile inkuti pakulajila kumona ni inkuti pakusupuka kwa aila iyangopochele ni inkuti pakusaka kunjenjela une, chelecho chikusengwasya kwannope une.

8 Nipele, namose nansupwisye kwa chikalata chila une ngangulilasika. Namuno nalilasiche kwa katema pe, ngangulilasika sooni, pakuŵa naimanyi kuti chikalata changu chansupwisye kwakatema pe. 9 Sambano ngusengwa, ngaŵa ligongo mwasupwiche, nambo ligongo kusupuka kwenu kwantesile ngalauche ni kuleka sambi. Pakuŵa mwasupwiswe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, kwapele nganitumpanganyichisya chachili chose changalumbana. 10 Pakuŵa kusupuka kwakukuichiswa ni Akunnungu kukwapitikusya ŵandu mitima jao ni kuuleka sambi, ni kupochela ukulupusyo wangali kulilasika, nambo pachilambo kusupuka kwa chiundu kukunnyichisya mundu chiwa. 11 Sambano nnole yaikopochele nkati mwenu kwaligongo lya kusupuka kwenu mpela Akunnungu yakuti pakusaka. Kuntesile mme ŵakuchalila kwannope kwakulosya kuti nganimpanganye chileŵo chachili chose. Mwapotekwe muntima ni kutojima, nkwete lung'wanu lwa kumona, ni nkunonyelana ni nkunlechela Akunnungu alamule. Kwa yailiyose nlilosisye kuti nganinkola chileŵo mu yele yose.

12 Kwapele namose nanlembele, nganinanlembela ligongo lya jwaleŵile atamuno jwaleŵelwe. Nambo nasachile iloleche paujo pa Akunnungu inkuti pakutukamusya uweji. 13 Kwapele twatusiswe mitima jetu. Ngaŵa kutuswa ntima pe nambo Che Tito ŵatusengwasisye kwannope kwaligongo lyakusangalala kwakwe pakuŵa mwaukonjisye ntima wao. 14 Uneji nalilapile paujo pa Che Tito kwaligongo lyenu ni ŵanyamwe nganimundaga soni. Nambo kila chindu chitunsalile chaliji usyene ni kunlapa ŵanyamwe paujo pa Che Tito chaliji chindu cha usyene. 15 Unonyelo wakwe kukwenu ukupunda nnope paakukumbuchila ŵanyamwe wose imwatite pakwitichisya ni

imwatite pakumpochela kwa ntima ni kwa kunchimbichisya. 16 Ngusangalala pakuŵa ngukombola kunkulupilila ŵanyamwe mu indu yose.

8

Kupeleganya kwa unonyelo

1 Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya yatite Akunnungu kwapa ntuuka mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ja chilambo cha ku Makedonia. 2 Ŵakukulupilila ŵa kweleko ŵalinjikwe nnope kwa kulagaswa nambo kusangalala kwao kwaliji kwakukulungwa mpaka ŵapundile kupeleganya mwakupunda kwa ntima wa unonyelo namuno ŵaliji ŵakulaga nnope. 3 Isyene ngunsalila umboni, ŵapelegenye kwa ukombole wao ni ŵapundile kupeleganya kupunda ukombole wao ni nganapagwa mundu juŵaakanganyichisye nambo kwa kusaka kwao achinsyene. 4 Ŵatuchondelele kwannope tukamulangane nawo kwatumichila ŵandu ŵa Akunnungu ŵaali ku Yudea. 5 Nganapanganya mpela itutite kulolela, nambo ŵalityosisye achinsyene kaje kwa Ambuje ni kwetuwe, malinga ni yaikuti pakwanonyela Akunnungu. 6 Ni twanchondelele che Tito juŵagatandite masengo go ankamusye ŵanyamwe mmalichisye masengo go gakupeleganya kwa ntima wa unonyelo. 7 Ŵanyamwe nkupanganya yambone mu yaili yose, mchikulupi ni ukombole wa kuŵecheta ni umanyilisi ni kuchalila kose ni unonyelo wenu kukwetu. Kwayele tukunchondelela nkole unonyelo wakupunda mmasengo gakupeleganya ga.

8 Nganguŵecheta kwa kunkanganyichisya nambo ngusaka kuulola unonyelo wenu iŵaga uli wausyene kwa kuulandanya ni unonyelo wa ŵandu ŵane. 9 Pakuŵa ŵanyamwe muumanyi ntuuka wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito, namuno ŵaliji ŵakusichila nambo ŵalitesile ŵakulaga kwa liwamba lyenu kuti kwa kulaga kwao ŵanyamwe ntendekwe ŵakusichila. 10 None pa liloŵe li ngunshauli yelei, ili yambone kukwenu kumalichisya aila imwaitandisye mwacheso. Ŵanyamwe mwaliji ŵandanda kupeleganya ni mwaliji ŵandanda kuŵa ni lung'wanu lwakutenda yeleyo. 11 Sambano mmalichisye masengo gakupeleganya go mpela ila imwatite pakuŵa ni lung'wanu lwa kukamusya. Ni kwa lung'wanu lulalula lumwakwete lwakukamusya, iyoyo peyo mmalichisye masengo go kwa kupeleganya malinga ni ukombole wenu. 12 Iŵaga mundu akwete ntima wa kupeleganya, Akunnungu akupochela chindu chakutyosya cho kwakuchilola achila chakwete, ngaŵa kwakuchilola achila changanakola. 13 Nningwa wangu ngaŵa kuti ŵanyamwe nlajeje kuti ŵane apocheje ngwamba nambo iŵeje imo. 14 Aka katemaka ŵanyamwe nkwete indu yaijinji nnope, nipele mwakamuchisye aŵala ŵaikwasoŵa. Ni ŵanyawo patachipata indu yejinji akombole kunkamuchisya ŵanyamwe yaikunsoŵa. Ni pelepo chiiŵe imo. 15 Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala,

“Juŵakumbikenye yejinji nganakola yakupunda,
ni ajula juŵakumbikenye kanondi nganakola litika.”

Che Tito ni achinjakwe

16 Ngwatogolela Akunnungu ŵaŵapele che Tito ntima wa kunkamusya ŵanyamwe mpela indite kunkamusya une. 17 Ngaŵa kuti ajiitichisye itwaŵendile pe nambo ŵaliji ni lung'wanu lwalukulungwa lwa kunkamusya mpaka ŵasachile nsyene kwika kukwenu. 18 Pamo nawo tukunlajisya njetu, jwakulapikwa ni mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kwa kulalichila Ngani Jambone. 19 Kupunda gelego asagulikwe ni mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kuti alongane ni uweji patukuijausya indu yetyosekwe, masengo gatukugapanganya kwa ligongo lya ukulu wa Ambuje ni kulosya kuti tukusaka kwakamusya ŵandu.

20 Tuchilisepusyaga ni lilowe li kuti mundu jwalijose ngasakola ni chachili chose
chakutulalatila yankati itukuti kuutumichila ntuuka wu. 21 Tukusaka kupanganya
yambone ngaŵa kwa Ambuje pe nambo ni kwa ŵandu nombe.
22 Kwayele tukunnajisya nlongo njetu jwine pamo ni ŵanyawo jwatunlinjile ni
kunkulupilila, nombejo akusaka kwannope kunkamusya, ni sambano akulajila
kwannope pakuŵa akwete chikulupi chachikulungwa ni ŵanyamwe. 23 Che Tito jwele
ali njangu, jwatukutumichila pamo kwaligongo lyenu. Nambo kwagamba achalongo
achinjetu ŵane ŵaŵili ŵakulongana nawo wo ŵelewo ali ŵantenga kutyochela mu mpingo
wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito nombewo akunchimbichisya Kilisito. 24 Sambano
mwalosye ŵandu wo unonyelo wenu kuti mipingo jao ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito
jiŵatumile amanyilile kuti patukulilapa kwaligongo lyenu kuli kwakusyene.

9

Kwakamusya ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

1 Kwa ngani jankati kwajauchisya indu yetyosekwe kwa ŵandu ŵa Akunnungu
ŵakutama ku Yudea, nganingola ligongo lya kunnembela sooni. 2 Pakuŵa ngumanyilila
intite pakukola ntima wa kupeleganya, noneji ngulilapa nkati ngani jo kwa ŵandu
ŵa ku Makedonia, njasalilaga kuti ŵandu ŵa ku Akaya aliŵisile chile kupeleganya
chitandilile mwacheso. Nipele ntima wenu wakupeleganya wachisisye ŵandu achajinji,
akole ntima wakupeleganya. 3 Nambo sambano ngwatuma achalongo achinjetu ŵa kuti
kulilapa kwetu nkati ŵanyamwe kunaŵe kwa iyiyipeyi, mpela indite pakusala nliŵiche
chile kwakamusya. 4 Iŵaga akwika ŵa ku Makedonia pamo ni une ni kunsimana
nganinliŵiche chile, tutujaluche pakuŵa twalilapile kwaligongo lyenu, ni ŵanyamwe
ŵakwe chinchikola soni. 5 Kwayele, naiweni yambone naŵende achalongo ŵa alongolele
kwika kweleko kuti aŵiche chile mitulilo jimwalanjile kupeleganya. Mitulilo jo chi-
jilosye kuti nkupeleganya kwa usache wenu ni ngaŵa kwa kukanganichiswa.
6 Nkumbuchile yakuti, jwakupanda kanondi chagungule kanondi, nombe jwaku-
panda yeijinji chagungule yeijinji. 7 Mundu jwalijose apeleganye chasachile muntima
mwakwe kupeleganya, ngaŵa kwa kukanganichiswa namose kwakusupuka, pakuŵa
Akunnungu akunnonyela jwakupeleganya kwa kusangalala. 8 Ni Akunnungu akukom-
bola kumpa ŵanyamwe kupunda aila yaikunsoŵa kuti katema kose nkole indu yejinji
yakupanganyichisya masengo gagali gambone. 9 Mpela Malembelo ga Akunnungu
igakuti kusala,

“Jwele jwakwapa ŵakulaga kwa kusangalala.
Umbone wakwe ukutama moŵa gose pangali mbesi.” 10 Akunnungu ni ŵakwapa
jwakupanda mbeju ni chakulya. Iyoyo champe ŵanyamwe mbeju syasikunsoŵa
ni kusimelesya nombewo chachinjonjechesya magungulo kwa upeleganyo wenu
wambone. 11 Ŵanyamwe chimme ŵakusichila kuti mme ŵakupeleganya kwa kusan-
galala moŵa gose ni ŵandu chiŵatogolele Akunnungu kwa ligongo lya mitulilo
japochele kwa litala lyetu uwe. 12 Pakuŵa masengo gakupeleganya gankugapan-
ganya ga, ngaŵa kwakwakamuchisya ŵandu ŵa Akunnungu indu yaikwasoŵa
pe, nambo chigakamusye ŵandu achajinji kwatogolela Akunnungu. 13 Malinga
ni kupeleganya kwenu kwaunonyelo, ŵandu chiŵakusye Akunnungu kwaligongo
lya kwitichisya kwenu ni kujikamulisya Ngani Jambone ja Kilisito pamo ni ntima
wa kupeleganya kunkwapa ŵele ni ŵandu wose. 14 Nombewo chachimpopelela
ŵanyamwe kwa ntima wa unonyelo, kwaligongo lya indu yekulungwa yampan-
ganyichisye Akunnungu. 15 Twatogolele Akunnungu kwa ntulilo wao wejinji
wangaukuŵalanjika.

10

Che Paolo akugachenjela masengo gao

1 Nipele une che Paolo nansyene junguwoneka jwakulitimalika pinguŵa ni ŵanyamwe
nambo natalichilaga ni ŵanyamwe nguŵa jwachikali mpela ŵane yakuti kusala. Ngun-
chondelela kwa chanasa ni umbone wakwe Kilisito. 2 Ngunchondelela ngasimunden-
dekasya meje jwakalipa pachinjiika kukwenu pakuŵa ikomboleka chinjiŵa jwa chikali
kwa ŵandu ŵakutuganichisya kuti tukutama mpela ŵandu ŵa pachilambo chi. 3 Isyene
tukutama pachilambo, nambo ngatukumenyana mpela ŵandu ŵa pachilambo yakuti
pakumenyana. 4 Pakuŵa, yakumenyanilana yetuwe ngaŵa ya pachilambo, nambo
gali machili ga Akunnungu gagakukombola kugumula maboma gose ga ŵammagongo,
tukusijonanga nganisyo syosye sya unami, 5 ni kugwisya nganisyo ni indu yose yaikuli-
tutumula kuukanila umanyilisi wa Akunnungu, ni kusikamula nganisyo syose kuti
sinjitichisye Kilisito. 6 Mwaŵaga ŵa utindimisyo mu kwitichisya pelepo ni pachituŵe
chile kunjamuka mundu jwalijose jwakukana kwitichisya.

7 Ŵanyamwe nkulolesya indu chapasa pe. Ana kwana mundu jwakuliganichisya kuti
jwelejo ali jwa Kilisito? Ili yambone, nambo aganichisyeje iyoyo kuti noweji tuli ŵa
Kilisito mpela jwelejo yatite kuŵa jwa Kilisito. 8 Namose iŵaga mbundile kulilapa
ligongo lya ukombole watupele Ambuje nganingola soni pakuŵa ukombole wo uli
kwaligongo lya kunlimbisya mchikulupi ni ngaŵa kungwisya ŵanyamwe. 9 Ngangusaka
nganisye kuti ngusaka kunjogoya ni ikalata yangu. 10 Pakuŵa ŵandu ŵane akuti, “Ikalata
i che Paolo ili yachikali yaili ni maloŵe gakutopela, nambo nsyene jo pakuŵaga noweji
akuŵa mundu jwakulepetala, ni pakukunguluka, maloŵe gao gakuŵa gangali chindu.”
11 Mundu jwakuŵecheta yeleyo aimanyilileje kuti, pangali utinda wa yaili mu ikalata
tuli tutalichile ni yachituitendekanye twaŵaga pamo ni ŵanyamwe.

12 Ngatukuliŵika mu mpingo umo namuno kulilandanya ni ŵele ŵakulilapa achin-
syene. Ŵelewo ali ŵakuloŵela, akulipima malinga ni chipimo chao achinsyene ni
kulilandanya achinsyene kwa achinsyene. 13 Uweji ngatukulilapa mwakupelenganya,
nambo kulilapa kwetu chikusigalile mu chipimo cha masengo gaatupele Akunnungu,
masengo gatukugapanganya kukwenu nombe. 14 Kulilapa kwetu nganitupelenganya,
pakuŵa patwannyichisye Ngani Jambone ja Kilisito twaliji mmipika jetu. 15 Nipele
ngatukulilapila masengo gapangenye ŵandu ŵane nambo tukulolela kuti, chikulupi
chenu chichipunde konjecheka, masengo getu kukwenu chigapunde kwenela malinga
ni mipika jatupele Akunnungu. 16 Pelepo chitukombole kulalichila Ngani Jambone
mu ilambo ine, kwapele chitulilapilile masengo gatupangenye twachinsyene ni ngaŵa
masengo gapangenye ŵandu ŵane.

17 Nambo, mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, “Jwakulilapa alilape
kwa achila chapangenye Ambuje.” 18 Pakuŵa jwakukundikwa ngaŵa mundu
jwakulilapa nsyene nambo ajula jwakulapikwa ni Ambuje.

11

Che Paolo ni achinduna ŵa unami

1 Ikaliji mbaya nkaambililile kanondi mu kuloŵela kwangu, ngummenda, mum-
bililile kanondi. 2 Ngunkolela wiu mpela ila Akunnungu yakuti kunkolela wiu,
pakuŵa ŵanyamwe nli mpela mwalimwalipe junantomele kwaligongo lya jwannume
jumo pe, jwele jwannume jo ali Kilisito. 3 Nambo ngogopa kuti, mpela ila lijoka
ilyatite pakunlambusya che Hawa kwa ukalamuche wakwe, iyoyopeyo nganisyo syenu
sikalyungaswa mpaka kuleka kulityosya kwenu kwa ntima wambone kwa Kilisito.
4 Pakuŵa aikaga mundu jwalijose kukunlalichila Che Yesu jwine jwanganitunlalichila
uwe, ngunsimonga pakuŵa ŵanyamwe nkupililila. Ni ŵanyamwe nkumpochela mbumu

jwine jwangaŵa Mbumu jwa Akunnungu, ajula jumwampochele. Ni nkujipochela
ngani jambone jiine ni ngaŵa Ngani Jambone jimwalalichilwe jila!
5 Nganguganisya kuti chiisoŵile chindu chalinacho ŵakuliŵilanga, “Achinduna
ŵakulu.” 6 Nachiŵamuno nganingola umanyilisi wakuŵecheta yambone nambo ngwete
umanyilisi. Noweji tulosisye yelei paujo penu papali pose ni katema kose.
7 Uli, natesile sambi panalitulwisye nansyene ni kunkusya ŵanyamwe, pananlalichile
Ngani Jambone ja Akunnungu pangali malipilo? 8 Panatumikaga pasikati jenu, napoc-
hele ukamusi kutyochela kwa mipingo jine ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ni kwa
yele naliji mpela ngwapokola ŵelewo kuti ngombole kuntumichila ŵanyamwe. 9 Panaliji
ni ŵanyamwe, nganinanlagasya jwalijose panasakaga chindu chachili chose. Pakuŵa
achinjetu ŵaŵaumile ku Makedonia ŵambelechele yose iyasoŵaga. Nganisaka kum-
menda ŵanyamwe chachili chose ni napundile kutenda yeleyo. 10 Mpela ila usyene wa
Kilisito yautite kuŵa nkati mwangu, ngapagwa mundu jwali jose mu chilambo chose
cha ku Akaya juchakombole kusiŵila une kulilapila chelecho. 11 Kwa chichi nguŵecheta
yele? Ana ligongo ngangunnonyela ŵanyamwe? Ngwamba! Akunnungu akuimanyilila
kuti ngunnonyela.
12 Nambo indu inguipanganya chimbunde kuipanganya, kuti naajime lipesa aŵala
ŵakuliŵilanga “Achinduna ŵakulu,” aŵala ŵakusosa lipesa lya kulilapa kuti akupanganya
masengo mpela uwe. 13 Ŵandu ŵanti yeleyo ali achinduna ŵa unami, akupanganya
masengo gao kwakulambusya achilitendaga kuti ali achinduna ŵa Kilisito. 14 Ngaŵaŵa
chindu chakusimonga, pakuŵa namose Shetani nsyene akukombola kulitenda kuti, ali
katumetume jwa kwinani jwa lilanguka. 15 Kwapele ngaŵa chindu cha kuchisimonga,
yaŵaga nombewo achikatumetume ŵa Shetani akulitenda ali ŵakutumichila ŵambone
paujo pa Akunnungu. Nambo mbesi jao chalamulikwe malinga ni ipanganyo yao.

Che Paolo akulagaswa kwa ligongo lya unduna

16 Nguti sooni, mundu jwalijose ngasang'anichisya jwakuloŵela une, nambo
mwang'anichisyaga yeleyo, mumalanjile mpela jwakuloŵela, kuti none nalilape
kanandi. 17 Chinguŵechetaŵa sambano ngaŵa chanajisye Ambuje mechete, nambo
yankati chindu chakulilapa chi, uneji nguŵecheta mpela jwakuloŵela. 18 Ŵandu ŵajinji
akulilapa mpela ŵandu ŵa pachilambo yakuti pakulilapa. Kwaligongo lyo, noneji
chinalilape iyoyo peyo. 19 Ŵanyamwe nkuliganichisya kuti nkwete lunda, kwayele
nkwapililila ŵakuloŵela nkusengwa. 20 Pakuŵaŵa nkumpililila mundu jwakuntenda
ŵanyamwe achikapolo, ni jwakunjiŵila ipanje yenu ni jwakunjigala pangankusaka,
achinnyelusyaga ni kumputa majanda ku meeso. 21 Ngwete soni pangwitichisya kuti
twaliji ŵakulepetala mkupanganya yeleyo.
Iŵejeŵa yanti yose, iŵaga kwana mundu jwalijose akukombola kulilapila chindu, none
jwakwe ngulinga kulilapa, sambano nguŵecheta mpela jwakuloŵela. 22 Ana ŵelewo ali
Ŵaebulania? None jwakwe ndili Mueblania. Ana ŵelewo ali Ŵaisilaeli? None jwakwe ndili
mu Isilaeli. Ana ŵelewo ali ŵa lukosyo lu che Iblahimu? None jwakwe ndili jwa lukosyo
lu che Iblahimu. 23 Ana ali ŵakutumichila ŵa Kilisito? Une ndili jwakwapunda ŵelewo,
none nguŵecheta mpela jwampugwe kuti uneji ndili jwakutumichila jwambone. Une
nagapangenye masengo gakulimba kwapunda ŵelewo ni nataŵikwe kwapunda ŵelewo
ni naputikwe kwapunda ŵelewo ni kakajinji naŵandichile kuwa kwapunda ŵelewo.
24 Kasano Ŵayahudi ŵambutile iboko selasini ni tisa. 25 Katatu Ŵaloma ŵambutile iboko
ni kamo naponyekwe maganga. Ni katatu jangasichile ngalaŵa jajikulungwa mu
bahali ni nalonjele mu bahali chilo ni musi. 26 Najesile kakajinji, naliji mchakogoya
chakukumbwa ni meesi, naliji mchakogoya ni ŵachiswamba ni naliji mchakogoya ni
Ŵayahudi achinjangu ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Naliji mchakogoya mu mmisi ni
naliji mchakogoya mwipululu ni naliji mchakogoya mu bahali ni naliji mchakogoya

kwa achambusanga ŵangu ŵa unami. 27 Ndesile masengo gakulimba ni kulaga ni
njesisye kakajinji. Kakajinji jangwete sala ni njota ni kakajinji nganingola chakulya ni
kakajinji naliji mu mbepo ni nganingola nguo. 28 Kupunda yeleyo yose, lyuŵa ni lyuŵa
ngujiganisya mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 29 Iŵaga mundu jwalijose
ali jwa kulepetala ni une nguŵa jwakulepetala iyoyo, iŵaga mundu akwatendekasya
ŵandu atende sambi une ikumbeteka muntima.
30 Nalilapaga, chinalilape kwa indu yaikulosya kulepetala kwangu. 31 Akunnungu,
Atati ŵa Ambuje Che Yesu akuswe moŵa gose pangali mbesi. Ŵelewo akuimanyilila
kuti ngangulambusya. 32 Katema kanaliji ku Damesiki, nkamusi jwa mwenye che Aleta
ŵaŵisile ŵakulindilila mminango ja musi wa ku Damesiki kuti angamule. 33 Nambo
ŵamisile mu chitundu ni kundulusya kwakupitila palidilisha lyalili pa lipupa lya musi.
Noneji nakombwele kwapeleta mmakono mwao.

12

Che Paolo akusagamila

1 Chinalilape namose ngaikuŵajilwa, nambo chisale yankati yakwiwona ni uunukuko
umbatile kutyochela kwa Ambuje. 2 Ngummanyilila mundu jumo mwa Kilisito, ni
sambano ipitile yaka likumi ni ncheche, mundu jo ŵajigalikwe kwinani. Ngang-
wimanyilila kanga mchiilu pane mu mbumu nambo Akunnungu akwimanyilila.
3 Une nguimanyilila yakuti mundu jo ŵajigalikwe kwinani, nambo nganguimanyilila
kanga ŵatemi kweleko mchiilu pane ngaŵa mchiilu, Akunnungu nsyene akwimany-
ilila. 4 Kweleko kumbepo ko, ŵaipilikene indu yanti, indu yo ngaikusachilwa mundu
kuiŵalanga. 5 Nipele chinalilape kwaligongo lya mundu jwanti yele nambo ngan-
gulilapa nansyene, ikaŵe chinalilape kwaligongo lya kulepetala kwangu. 6 Ngasachile
kulilapa ngangaŵe jwakuloŵela, pakuŵa ngasasile isyene pe. Nambo ngulisiŵila, kuti
jwalijose atakung'anichisya une mbundile nnope kwipunda yakwiwona njitendaga ni
kwipilikana kutyochela kwangune.
7 Nambo kuti aasiŵile une kulilapa kwannope kwa winji wa iunukuko, napotekwe
mchiilu changu mpela ila ngusomwa ni miiŵa, jijaliji mpela jwantenga jwa Shetani kwa
kunagasya ni kusiŵila kuti ngasililapa kwakupunda. 8 Nachondelele Ambuje katatu
kuti kupeteka ko kundyoche. 9 Nombewo ŵaasalile, “Ntuuka wangu ukunjenela, pakuŵa
ukombole wangu ukumalichika mu kulepetala.” Kwayele chinalilape kwa kwangala
mu kulepetala kwangu kuti machili ga Kilisito gatame pachanya pangu. 10 Kwa yele
ngusengwa pangulepetala ni pangutukanwa ni pangusoŵekwa ni indu ni pangulagaswa
ni pangusauka ligongo lya Kilisito. Pakuŵa naŵaga jwakulepetala, katema ko ni
pingukola machili.

Che Paolo akwaganichisya Ŵakolinto

11 Ndili mpela jwakuloŵela, nambo ŵanyamwe ni mundesisye meje jwanti nyi.
Ŵanyamwe mwaŵajilwe kunapa une, pakuŵa naŵajilwe kulapikwa ni ŵanyamwe, ligongo
atamuno nganima chindu nambo ngakunyichilila ŵele ŵakuliŵilanga, “Achinduna
achakulu.” 12 Imanyisyo ni yakusimonjeka yaikumanyisya kuti une ndili nduna
yapanganyikwe kukwenu kwa upililiu wose. 13 Ana chindu chi changanimbanganya
kukwenu chinachipangenye mu mipingo jine ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito? Ngani-
nansausya kwakusaka mungamuchisye. Munechelesye chileŵo chi. 14 Nnole, sambano
naliŵichile chile kunjimajimila kaatatu ni ngasinantopela. Ngangusaka ipanje yenu
nambo ngunsaka mwachinsyene. Pakuŵa achaŵelesi akwaŵichila mbiko achiŵana
ŵao nambo ŵanache ngakwaŵichila mbiko achaŵelesi ŵao. 15 Chinjisengwa nnope
kupeleganya yose ingwete ni namose kulityosya nansyene kwaligongo lya kunkamusya
ŵanyamwe. Ana chimunonyele kanandi pakuŵa nannonyele kwannnope?

16 Nipele chinjitichisye kuti nganinantopela. Nambo ŵane akuganisya kuti, “Pakuŵa
che Paolo ali jwakalamuka, antanjisye kwakunlambusya.” 17 Ana panamtumile
jwantenga kukwenu nampokwele chachili chose kwa litala lya jwantenga jula?
18 Nanchisisye che Tito ni kwatuma pamo ni nlongo njetu jwine. Uli che Tito ŵanjiŵile?
Ana ngankuimanyilila kuti uwe twapanganyisye masengo kwa nningwa umo, ni tukupanganya chindu kwa litala lilalila?

19 Ana nkuganisya kuti mpaka sambano tukulichenjela twachinsyene kukwenu?
Uweji tukuŵecheta paujo pa Akunnungu tuli tulumbikene ni Kilisito. Achambusanga
ŵangu yele yose tukwipanganya kwa kunlimbisya ŵanyamwe. 20 Ngogopa, apala pachinjiika kukwenu ndakunsimana nganimma inguti pakusaka une, mbesi chimoneche
kukwenu ingangusaka moneche. Ngogopa kunsimana nli ni umani ni wiu ni ugongomalo ni makani ni kulambuchisyana ni kunong'onana ni kulifuna ni utindiganyo
pasikati jenu. 21 Ngogopa kuti pachiiche sooni, Akunnungu ŵangu chanyalusye mmbujo
mwenu, noneji chinjililasika kwaligongo lya aŵala ŵandu ŵatesile sambi kalakala
nambo nganaleka usakwa wao ni chigwagwa ni chikululu chiŵatesile.

13

Che Paolo akuujamuka mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu

1 Au uli ulendo wangu waatatu uchiiche kukwenu. Mpela Malembelo ga Akunnungu
igakuti kusala, “Magambo gose chigakaluche kwa kang'wa sya ŵandu ŵaŵili pane
kupunda” 2 Natandite kunjamuka panaiche kukwenu pa ulendo wangu waaŵili, ni sambano ngunjamuka sooni pandi kwakutalichila, yakuti pachinjiika ngaangola chanasa
kwa aŵala wose ŵalongolele kutenda sambi ni akwendelechela kutenda sambi, ni ŵane
wose. 3 Chimuumanyilile usyene wose, kuti Kilisito akuŵecheta ni ŵanyamwe kwalitala
lya kang'wa jangu. Kukwenu Kilisito nganaŵa ŵakulepetala paakulichenjeusya ni indu
yenu, nambo akugalosya machili gao pasikati jenu. 4 Atamuno ŵaliji ŵakulepetela
paŵaŵambikwe pansalaba, nambo sambano akutama kwa machili ga Akunnungu.
Iyoyopeyo noweji tuli ŵakulepetala kwakulumbikana nawo, nambo patukulilagasya
kwa ligongo lyenu chitutame nawo kwa machili ga Akunnungu.

5 Nlipime mwachinsyene, nnyimanyilile kanga nlimbilichile mu chikulupi. Ana,
ngankwimanyilila kuti Che Yesu Kilisito akutama munkati mwenu? Naga ngakutama
nkati mwenu, nlepele. 6 Nambo ngwete chilolelo chakuti ŵanyamwe nkuimanyilila kuti
uweji nganitulepela. 7 Noweji tukwapopelela Akunnungu, nkantenda chachili chose
changalumbana, ni uwe ngatukusaka tulolechele ni ŵandu kuti ŵakombole. Nambo,
nkombole kuipanganya yaili yambone, namose yalolechelaga mpela ŵalepele. 8 Pakuŵa
ngatukukombola kupanganya chachili chose chachikukanilana ni usyene. Nambo kuujimilila usyenepe. 9 Tukusengwa patukuŵa ŵakulepetala, ŵanyamwe nli ŵakulimbangana.
Kwayele tukwapopela Akunnungu kuti mmeje ŵamalile. 10 Kwaligongo lyo, ngulemba
aga ndili ndalichile ni ŵanyamwe, melepe kuti katema kachiiche kweleko, ngasima
jwachikali malinga ni ukombole wambele Ambuje wa kunlimbisya ŵanyamwe ngaŵa
kunlepetesya.

Chikomasyo chakumalichisya

11 Pambesi achalongo achinjangu nguti nne mwanja. Mmeje ŵamalilwe, mpembesyaneje jwine ni jwine, mmeje ni nningwa umo, ntame mu chitendewele. Nombe
Akunnungu ŵa unonyelo ni chitendewele chachiŵa ni ŵanyamwe.

12 Nkomasyane kwakulosyana unonyelo wa Kilisito. 13 Ntuuka wa Ambuje Che Yesu
Kilisito, ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbumu jwa Akunnungu
utame ni ŵanyamwe wose.

14 Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano
wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata cha Paolo kwa Ŵagalatia

Chilongolelo

Chikalata cha Ŵagalatia chalembekwe ni nduna che Paolo (1:1) Achi chili chikalata chati che Paolo ŵalembele ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵaali chilambo cha ku Galatia pa yaka ya 48 ni 57 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Ikukomboleka kuti Ŵagalatia ŵatamaga ku chilambo cha Galatia chichaliji mu liuto lya mwenye jwa chiloma. Ŵaumanyilisi ŵa ngani ja Bibilia nganakola usyene nkati liuto kuŵaliji che Paolo katema kaŵalembaga chikalata chi, nambo ŵandu ŵajinji akuganisya kuti chikalata chi chalembekwe mu musi wa ku Efeso pane ku Kolinto.

Che Paolo ŵalembile chikalata chi kwa nningwa wa mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵaali ku Galatia yaani ŵaali Ŵayahudi ni ŵanganaŵa Ŵayahudi. Chikalata chi chalembekwe kwa ligongo lya kumenyana ni majiganyo ga unami gagasachile akuyanje majiganyo ga Chiyahudi gagali mmalembelo ga kalakala nti mashalaiti ga chikulupi, nnopennope lijiganyo lya kuumbala. Kwaliji ni mpingo wa ŵandu pasikati ja ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵaŴaliŴilangaga Ŵayahudi ŵaŴakanganichisyaga ŵakukulupilila ŵanganaŵa Ŵayahudi aumbale. Nombe ŵandu wo ŵausyaga nkati usyene wa ulamusi u che Paolo wa kuŵa nduna. Che Paolo ŵauchenjele unduna wakwe kwa kusala ngani syakwe simpepe (1:11-2:14) Ni ŵajichenjele ngani jambone kwa kutagula kuti ukulupusyo ukukomboleka kupatikana pe kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito (2:16). Yeleyo ikukopochela kwa ligongo lya wema waulosisye Akunnungu kwa ŵandu namose ukulupusyo ngaukukulupilila ipanganyo ya ŵandu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda chikalata chao kwa kwakomasya ŵakukulupilila ŵaali ku chilambo cha Galatia (1:1-5).

Sooni che Paolo akusala indu impepe yaikwagamba asyene achisakaga kuuchenjela ulamusi wao wa kwiganya ni kulosya kwa usyene kuti ŵalinjile kutama kwa kugakamulisya malajisyo nambo ŵalepele (1:6-2:21).

Nombe akupunda kusala nkati masengo ga malajisyo ni ntuuka mu ukulupusyo (3-4).

Sooni akusala indu impepe kulosya yakuti pakutama uchenene mu utame wa chikilisito (5-6:10).

Che Paolo akumalichisya chikalata chao kwa kwakomasya ni kupopela kwa mbesi achakumbusyaga kuti kugalauswa ni Akunnungu ni kutendekwa kuŵa mundu jwa sambano kuli kwambone nnope kugapunda malajisyo ni kanuni sya paasa, chisau majiganyo ga kuumbala (6:11-18).

1 Une che Paolo, jundi nduna ngaŵa kwa kusagulikwa ni ŵandu atamuno ngaŵa
kwa ukombole wa ŵandu, nambo sagulikwe ni Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati,
ŵaŴansyusisye Che Yesu, 2 ni achapwetu wose ŵaali pamo ni une tukunkomasya
mwanya mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha ku Galatia.
3 Tukummendela upile ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni kwa
Ambuje Che Yesu Kilisito.
4 Kilisito ŵalityosisye asyene kuŵa mbopesi kwa ligongo lya sambi syetu kuti atukulupusye pachilambo changalumbana cha sambano chi, kwa usache wa Akunnungu ŵetu
ni Atati. 5 Twakusye Akunnungu moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Jipali Ngani Jambone jimope

6 Nkusimosya inkuti pakwaleka chitemape Akunnungu ŵammilasile kwa upile wa
Kilisito ni nkujikuya ngani jambone jine jine. 7 Isyene ngapagwa Ngani Jambone
jine. Nambo apali ŵandu ŵakuntindanya ŵanyamwe, ŵandu ŵakusaka kujigalausya Ngani
Jambone ja Kilisito. 8 Nambo, iŵaga jumo jwetu pane achikatumetume ŵa kwinani,
channalichile ngani jine jine jangajikulandana ni ajila jitwannalichile uweji, al-
wesechekwe ni Akunnungu! 9 Twamasile kuŵecheta, ni sambano nguujila nguŵecheta,
iŵaga chachinnalichila mundu jwine Ngani Jambone jine, jangajikulandana ni jejila
jimwamasile kupochela, alwesechekwe ni Akunnungu!
10 Sambano ngusaka nanonyelesye ŵaani! Nanonyelesye ŵandu, pane Akunnungu?
Ngasachile kwanonyelesya ŵandu, ngangaŵe kose jwakutumichila jwa Kilisito.

Che Paolo iŵatite kuŵa nduna

11 Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti Ngani Jambone jinanlalichile jila
nganijiŵa ngani ja kutyochela kwa mundu. 12 Nipele une nganinajipochela kutyochela
kwa mundu jwalijose atamuno nganapagwa mundu juŵanyigenye. Che Yesu Kilisito
asyene ni jwamunukulile une.
13 Usyene mwamasile kupilikana indite pakutama kalakala kwa kulikuya litala lya
Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu ni indite pakwalagasya kwa nnope mpingo
wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni kusaka kwajonanga pangali chanasa. 14 Elo, une
naapundile Ŵayahudi achinjangu achajinji ŵa lisusa limo ni une kwa kulikuya litala lya
Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu, ni nachalile kuchikamulisya chisyoŵelo cha
achambuje ŵetu.
15 Nambo Akunnungu, kwa upile wao ŵasagwile une namose ngunaŵe kupagwa,
ŵamilasile naatumichile. 16 Paŵasachileŵ kuumunukulila Mwanagwe munkati mwangu
kuti nalichile Ngani Jambone nkati Che Yesu Kilisito kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi,
nganinyaula kukwausya ŵandu ŵane yakuti kuganisya, 17 namose nganinyaula ku
Yelusalemu kukuwonegana ni aŵala ŵaŵaliji achinduna kabula nganime nduna nambo
najawile kaje ku Alabia, nipele nausile sooni ku Damesiki. 18 Payapite yaka itatu pe,
nipele nakwesile kwaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni che Kefa jwakumanyika
kwa liina lya che Petulo, nalonjele nawo kwa moŵa likumi ni nsano. 19 Nambo
nganinaawona achinduna ŵane ikaŵe che Yakobo, apwao Ambuje.
20 Gelega gingunnembela gali ga isyene, Akunnungu akumanyilila kuti ngan-
guŵecheta ya unami.
21 Kanyuma najawile ku chilambo cha Silia ni Kilikia. 22 Nambo katema ko, mipingo
ja ŵandu ŵakunkukulupilila Kilisito ŵa chilambo cha ku Yudea ŵaliji nganamone une.
23 Chiŵachimanyaga ni chechila pe chiŵachipilikene, “Jwejula mundu juŵatusawisye uwe
kalakala, sambano akulalichila chikulupi chilachila cha Ngani Jambone chiŵalingaga
kuchijonanga kalakala chila.” 24 Nipele, ŵaakusisye Akunnungu kwa ligongo lyangu une.

2

Che Paolo akukundikwa ni Achinduna ŵane

1 Payamasile yaka likumi ni ncheche, une ni che Banaba twajawile sooni ku
Yelusalemu, twalongene ni che Tito. 2 Najawile kweleko pakuŵa Akunnungu
ŵamunukulile kuti nyaule. Patwatemi nkungulu pamo ni achakulu pe, naasalile nkati
Ngani Jambone jinalalichile ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Natesile yele kuti masengo
gangu ganatesile, ni gangugapanganya sambano, ganaŵe gangalimate. 3 Nambo,
namose ajangu che Tito, jwali Mgiliki, nganakanganichiswa kuumbala, 4 atamuno
kwaliji ni ŵandu ŵaŵalitendaga ŵakukulupilila achinjetu ŵaŵasachile aumbale. Ŵandu
ŵaŵalijinjisye kwa chisyepela ni kuuchilichisya kulecheleswa kwetu kutuli nako kwaku-
lumbikana ni Kilisito Che Yesu, kuti atutende achikapolo. 5 Nambo nganitusaka

kwajitichisya namose kanandi, kuti usyene wa Ngani Jambone usigale ni ŵanyamwe katema kose.
6 Nambo ŵandu ŵakutinji ali ilongola, iŵaga isyene ŵaliji ilongola pane ngaŵa ilongola, ngaŵa chindu kukwangu, pakuŵa Akunnungu ngakulamula kwa kulolechesya indu ya paasa, ŵandu wo nganakola indu yasambano yakunyonjechesya une. 7 Kwayele, ŵaimanyilile kuti Akunnungu ŵangulupilile kuti nalalichile Ngani Jambone kwa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi mpela iŵatite pakwakulupilila che Petulo kwalalichila Ŵayahudi. 8 Pakuŵa Akunnungu ŵantesile che Petulo kuŵa nduna kwa Ŵayahudi, ni jujojo jwandesile une nombe kuŵa nduna kwa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi. 9 Nipele, che Yakobo, che Petulo ni che Yohana, ŵaŴaliji ilongola achakulu, paŴaimanyilile kuti Akunnungu ŵambele upile wa masengo ga jikajikape ga, ŵatukamwile uwe makono, une ni che Banaba, chiŴe chimanyisyo cha kuti tuli ŵamo. Uwe twajawile kupanganya masengo kwa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi ni ŵanyawo kwa Ŵayahudi. 10 Nambo ŵatuŴendile chindu chimo kuti, tukaaliŵalila ŵakulaga ŵaali mu mpingo wa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu, chelecho none nachikamulichisye kuchitendekanya.

Che Paolo akunkalipila che Petulo

11 Nambo che Petulo paŴaiche ku Antiokia naakanile paujo pa ŵandu pakuŵa ŵaliji aleŴile. 12 Kundanda, akanaiche ŵandu ŵampepe kutyochela ku che Yakobo, che Petulo ŵalyaga pamo ni ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi. Nambo paŴaiche pe, ŵalesile kulya ni ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi, ni kulisepusya nawo kwa ligongo lya kwajogopa ŵandu ŵaŴakanganichisye ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi aumbale. 13 Nombe achinjangu Ŵayahudi ŵane ŵaliunjile pamo ni che Petulo kutendekanya ya ulamba, nombe che Banaba ŵajinjilwe ni ulamba wao. 14 Nipele, panaiweni kuti indu yakupanganya ngaikwilana ni usyene wa Ngani Jambone, nansalile che Petulo paujo pa ŵandu wose kuti, "Namuno mmwe nli Myahudi, nkutama mpela ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi ni ngaŴa mpela Myahudi! Nipele nkukombola chinauli kulinga kwakanganichisya ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi kutama mpela Ŵayahudi?"

Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi akuwombolwa kwa chikulupi

15 Isyene, uwe tuli Ŵayahudi chipagwile, ni ngaŴa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi ŵaali ni sambi! 16 Isyene tukwimanyilila kuti ngaikukomboleka mundu kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Noweji ŵakwe tumasile kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Tutendekwe ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi chetu kwa Kilisito, ni ngaŴa kwa kugajitichisya Malajisyo. Pakuŵa ngapagwa mundu jwakutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugakuya Malajisyo. 17 Sambano, iŵaga tukusosa kutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kulumbikana ni Kilisito, uweji tukuŴalanjikwa kuti tuli ŵa sambi, uli, achi chitendo chikulosya kuti Kilisito akwatenda ŵandu apanganye sambi? Ngwamba! 18 Nambo iŵaga ngugumba sooni Malajisyo gunagagumwile, nipele nguti une ndili jwakuleŴa. 19 Malajisyo gandesile naimanyilile kuti ngusachilwa kuwa. Kwayele nawile kuti ndyoche mu ulamusi wa malajisyo go kuti ndame kwa ligongo lya kwatumichila Akunnungu. None ŵambikwe pamo ni Kilisito pansalaba. 20 Sambano ngaŴa une sooni jungutama, nambo Kilisito ni ŵakutama nkati mwangu. Umi ungwete sambano mu chiilu, ngwete pakuŵa ngunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, juŴanonyele une mpaka ŵautyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. 21 Ngangusaka kuukana upile wa Akunnungu. Iŵaga mundu akutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nipele, chiwa cha Kilisito changalimate!

3

Chikulupi pane Malajisyo

1 Ŵanyamwe Ŵagalatia ŵakuloŵela! Ana ŵaani annosile ŵanyamwe? Ntekusalilwa
pangasisika nkati chiwa chi Che Yesu Kilisito, kuti ŵaŵambikwe pansalaba mpela ila
mwachinsyene intite pakulola kwa meeso genu. 2 Ngusaka kuchimanyilila chindu
chimo kutyochela kukwenu, ana mwampochele Mbumu jwa Akunnungu kwa ligongo
lya kutendekanya yaikusachilwa ni Malajisyo pane kwa ligongo lya kujipilikanila ni
kujikulupilila Ngani Jambone? 3 Ana ŵanyamwe ndi ŵakuloŵela kwanti yelei? Ŵanyamwe
mwatandite yose kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu, sambano nkusaka ku-
malichisya kwa machili genu mwachinsyene? 4 Ana, malagasyo gamwalasile ŵanyamwe
galiji gangalimate? Ngaikomboleka! 5 Ana, Akunnungu akumpanga Mbumu jwakwe
ni kupanganya yakusimonjeka kukwenu kwa ligongo nkupanganya yaikusachilwa ni
Malajisyo, pane kwa ligongo nkujipilikanila Ngani Jambone ni kujikulupilila?

6 Munnole che Iblahimu, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala “Che
Iblahimu ŵaakulupilile Akunnungu, ni kwachikulupi cho ŵatendekwe kuŵa ŵambone
paujo pa Akunnungu.” 7 Nipele sambano, mmanyilile kuti ŵandu wose ŵakwakulupilila
Akunnungu, ŵelewo ali ŵanache ŵa usyene ŵa che Iblahimu. 8 Malembelo ga Akun-
nungu galongolele kulosya kuti, Akunnungu chiŵatende ŵambone paujo pao ŵandu
ŵangaŵa Ŵayahudi kwa litala lya chikulupi. Pakuŵa Akunnungu ŵansalile kaje che
Iblahimu Ngani Jambone ji achitiji, “Kwalitala lyenu, ngosyo syose chisikole upile.”
9 Nipele, ŵakwete chikulupi akukola upile pamo ni che Iblahimu ŵaŵakulupilile.

10 Nambo ŵanawose ŵakukulupilila pe kupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo al-
weseche. Pakuŵa, Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Jwalijose jwangakukamulisya
ni kupanganya yose yailembekwe mchitabu cha Malajisyo, jwele jwanlweseche.”
11 Sambano ikulosya kuti Malajisyo ngagakuntenda mundu aŵe jwambone paujo pa
Akunnungu, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwambone paujo pa
Akunnungu chatame kwa chikulupi.” 12 Nambo Malajisyo ngagakukulupilila chikulupi,
nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwakupanganya yaikusachilwa ni
Malajisyo chatame kwa Malajisyo go.”

13 Kilisito ŵatuwombwele kutyochela pa malweso ga Malajisyo kwa kulijigalila mal-
weso go kwa ligongo lyetu, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Alweseche
mundu jwalijose jwaŵichikwe pa chitela.” 14 Chiwombosyo cho chatendekwe kuti upile
wapegwilwe che Iblahimu watuluchile ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kwa litala lya Kilisito
Yesu, ni kuti kwa litala lya chikulupi tumpochele Mbumu juŵatulanjile Akunnungu.

Malajisyo ni Chilanga

15 Achalongo achinjangu, chinampe chitagu kutyochela mu umi wetu wa lyuŵa ni
lyuŵa. Iŵaga ŵandu ŵaŵili aŵichilene malangano kwa kulumbilila, ni ngapagwa mundu
jwakukombola kupungusya pane kujonjechesya chindu mu gele malangano. 16 Nipele,
Akunnungu ŵampele che Iblahimu chilanga ni uŵelesi wao. Malembelo ga Akunnungu
ngagakusala, “Ni iŵelesi yao” nambo gakuti, “Ni uŵelesi wao,” yaani jumo pe, ni jwelejo
ali Kilisito. 17 Chingusaka kuŵecheta ni achi, Akunnungu ŵatesile lilangano lyakwe,
ŵaŵechete isyene. Malajisyo gaiche payapite yaka machila ncheche ni makumi gatatu.
Malajisyo go ngagakukombola kulityosya lilangano lya Akunnungu namose kuchitema
chilanga. 18 Pakuŵa, chilanga cha Akunnungu chikakulupilile kugajitichisya Malajisyo,
nipele, ntuuka wo ngaukakombole kukulupilila chilanga cha Akunnungu. Nambo
Akunnungu kwa ligongo lya wema wakwe, ŵapele ntuuka che Iblahimu, kwa ligongo
lya lilangano lyo. 19 Sambano Malajisyo gana masengo gachi? Malajisyo gajonjechekwe
pelepo ligongo lya kulosya sambi sili chindu chachi, mpaka pataiche ajula uŵelesi u che
Iblahimu juŵapele chilanga chila. Malajisyo gaiche ni achikatumetume ŵa kwinani kwa

litala lya che Musa juŵaliji jwakwilanya. 20 Nambo jwakwilanya ngakusachilwa kwa ligongo lya chindu chachikungamba mundu jumo, ni Akunnungu ali ŵamo pe.

Nningwa wa Malajisyo

21 Uli, Malajisyo gakukanilana ni chilanga cha Akunnungu? Ngwamba! Pakuŵa, naga gakakopweswe malajisyo gagakukombola kwapa ŵandu umi, nipele, tukakombwele kutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugajitichisya malajisyo. 22 Nambo, Malembelo ga Akunnungu gamasile kuŵecheta kuti chilambo chose chili paasi pa ulamusi wa sambi, kwayele, aŵala ŵaakukulupilila apegwe ntuuka waulanjile Akunnungu, kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito.

23 Nambo chikanaiche chikulupi, twataŵikwe ni Malajisyo nti ŵataŵikwe, mpaka chikulupi cho pachichiunukulikwe. 24 Nipele, Malajisyo galiji ni ulamusi pachanya uwe mpaka paŵaiche Kilisito, kuti kwa litala lya chikulupi tukundikwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu. 25 Nambo pakuŵa chikulupi chiiche, malajisyo nganigakola ulamusi pachanya petu.

26 Kwa litala lya chikulupi, ŵanawose ndi ŵanache ŵa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito. 27 Pakuŵa ŵanyamwe wose umwabatiswe ni kulumbikana ni Kilisito, ntame mpela yakuti pakusaka Kilisito. 28 Kwayele ngapagwa sooni kutindana pasikati ja Myahudi ni jwangaŵa Myahudi, kapolo ni jwalechelelwe, jwankongwe ni jwannume. Ŵanawose ndi chindu chimo kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito. 29 Iŵaga ŵanyamwe ndi ŵandu ŵakwe Kilisito, sambano ndi uŵelesi u che Iblahimu, chimpochele achila chalanjile Akunnungu.

4

1 Nambo une nguti yeleyi, juchajigale indu iŵagosele, aŵaga mwanache akuŵa mpela kapolo namuno ali nsyene ipanje. 2 Katema kose ko jwelejo ali paasi pa ulamusi wa ŵandu ŵakunlela ni ŵakwajimilila ipanje yakwe mpaka katema kakaŵichikwe ni atatigwe. 3 Iyoyo noweji patwaliji ngatukuumanyilila usyene twaliji achikapolo ŵa masoka gagakutawala pachilambo. 4 Nambo pakaichile katema kakaŵichikwe, Akunnungu ŵannajisye Mwanagwe, ŵaŵapagwile ni jwankongwe ni kulongoswa ni Malajisyo, 5 kuti ŵawombole aŵala ŵakulongoswa ni Malajisyo kuti uwe tukombole kutendekwa ŵanache ŵa Akunnungu.

6 Ni pakuŵa ndi achiŵanagwe, Akunnungu ŵannajisye Mbumu jwa Mwanagwe mmitima jetu, Mbumu jwakuŵilanga, “Aba”, malumbo gakwe “Atati!” 7 Nipele mmwe nganimma kapolo sooni, nambo mwana ni pakuŵa mmwe ndi mwana, Akunnungu champe indu yose yaŵisile chilanga kwa achiŵanagwe.

Che Paolo akwaganichisya Ŵagalatia

8 Kalakala pamwaliji ngakwamanyilila Akunnungu, mwaliji achikapolo ŵa minungu jangalimate. 9 Nambo sambano nkwamanyilila Akunnungu pane nkumanyika ni Akunnungu, kwa chichi nkugaujilila sooni majiganyo gandanda gagali gakulepetela ni gamapunguchilwe? Nkusaka kugatumichila sooni? 10 Kwa chichi nkuchenjeuka ni kukamulisya masyoŵelelo genu ga moŵa ni miesi ni katema ni yaka? 11 Ngwete lipamba nkati ŵanyamwe, pakuŵa ikukomboleka kuti nalisawisye pangali chindu kwa ligongo lyenu.

12 Achalongo achinjangu, ngunchondelela mmeje mpela une, pakuŵa namose une naliji mpela ŵanyamwe. Nganimumbanganyichisya ungalimate wauli wose. 13 Nkumanyilila kuti ulwele uwasimene wambele lipesa lya kunlalichila Ngani Jambone kaandanda. 14 Namuno ulwele wangu waliji mpela malagasyo gamakulungwa kukwenu, nganimunyelusya namose kuungana, nambo mwambochele mpela katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu ni mwambochele mpela nkumpochela Kilisito Yesu

nsyene. 15 Ŵanyamwe mwaliji ŵakusengwa! Sambano chinsimene chichi? Pakuŵa
ngunsalila umboni usyene kuti pa moŵa gala ikakomboleche, nkatyosisye meeso genu
ni kuumba une. 16 Ana, une mele jwammagongo jwenu ligongo ngunsalila yaili ya
usyene? 17 Ŵele ŵandu akulosya kuti akunchenjeuchila ŵanyamwe, nambo nningwa
wao nganiuŵa wambone. Ŵanyawo akusaka ŵanyamwe ni une tutindane kuti nkom-
bole kwachenjeuchila. 18 Ili yambone kukola lung'wanu kupanganya indu yambone
moŵa gose, ngaŵa katema pangutama ni ŵanyamwe pe. 19 AchiŵanangU ŵangunnonyela,
mpela jwankongwe yakuti pakukola chilungusi pakuligopola, none iyoyo, ngunkolela
chilungusi sooni mpaka pachimme ni uŵele wa Kilisito nkati mwenu. 20 Ngasachile
kuŵa nomwe sambano, kuti mechete ni ŵanyamwe kwa kulitimalika. Pakuŵa ngwete
lipamba kwa ligongo lyenu.

Majiganyo nkati che Hajili ni che Sala

21 Musalile ŵanyamwe ŵankusaka kulongoswa ni Malajisyo, ana ngankumanyilila
igakuti kusala Malajisyo? 22 Ilembekwe muitabu ya Malajisyo kuti che Iblahimu
ŵakwete achiŵanagwe ŵaŴili, jumo ŵapagwile ni jwankongwe kapolo ni jwine ŵapagwile
ni ŵankwakwe juŵalombele. 23 JuŵapagwileNi jwankongwe kapolo jula ŵapagwile mpela
yakuti pakupagwa ŵandu ŵane ni juŵapagwile ni ŵankwakwe jula ŵapagwile kwa chilanga
cha Akunnungu. 24 MaloŵeGa gali mpela chitagu, ŵele achakongwe ŵaŴili ali chitagu
cha malangano gaŴili. Lilangano lyaandanda lili lyelila lilyatendekwe pa chitumbi cha
Sinai lyalikungamba che Hajili ni achiŵanagwe ŵaŵapagwile mu ukapolo. 25 Che Hajili
akulandanywa ni chitumbi cha Sinai chachili mu chilambo cha Alabia, nombe chili
chitagu cha musi wa Yelusalemu ja sambano, pakuŵa weleu uli musi wauli mu ukapolo
pamo ni ŵakutama mwelemo. 26 Nambo Yelusalemu ja kwinani uli musi waulechelelwe,
ni musi wo uli achikulu ŵetu. 27 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti,

“Nsengwe, mmwe ŵanganku*ŵ*eleka,
nlulute mmwe ŵanganimmeleche mwanache,
Pakuŵa ŵanache ŵa jwankongwe jwalekangene ni ŵankwawo ali achajinji,
kupunda ŵanache ŵa jwankongwe jwakwete ŵalume.”

28 Nipele achalongo achinjangu, ndi ŵanache ŵa Akunnungu ŵampagwile kuty-
ochela mu chilanga chao mpela yaili ku che Isaka. 29 Nambo mpela ila moŵa gala,
ajula mwanache juŵapagwile mpela yakuti pakupagwa ŵandu ŵane ŵanlagesye ajula
juŵapagwile kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu, iyoyo ni yaili mpaka sambano.
30 Nambo ana Malembelo ga Akunnungu gakuti uli? Gakuti, “Mumminje jwankongwe
kapolo jo ni mwanagwe, ligongo mwanagwe kapolo ngaapochela yaigosekwe pamo
ni mwanache jwa jwankongwe jwalechelelwe.” 31 Nipele achapwanga, uwe ngan-
ituŵa ŵanache ŵa jwankongwe kapolo jula, nambo tuli ŵanache ŵa jwankongwe
jwalechelelwe.

5

Kilisito atutesile tukaŵa achikapolo

1 Pakuŵa Kilisito atulechelele kutyochela mu ukapolo. Nipele njimanje mpela
ŵandu ŵalechelelwe, ni kasinjitichisya kuŵa mu itaŵiko ya ukapolo sooni. 2 Mpilikane!
Une che Paolo ngunsalila ŵanyamwe kuti mwajitichisyaga kuumbala, Kilisito cha-
woneche ngaŵa chindu kukwenu. 3 Uneji ngusala pangasisa, mundu jwakwitichisya
kuumbala akusachilwa akamulisye Malajisyo gose ga Akunnungu gaŵapele che Musa.
4 IŵagaNkusosanga tuŵalanjikwe ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya
kugakamulisya malajisyo, nlisapwile kwakutalichila ni Kilisito ni nkanile wema wa
Akunnungu. 5 Nambo uweji tukulolela kutendekwa ŵandu ŵambone paujo pa Akun-
nungu kwa litala lya chikulupi ni kwa litala lya machili ga Mbumu jwa Akunnungu,

tukulindilila chele chindu. 6 Pakuŵa twalumbikanaga ni Che Yesu Kilisito, kuumbala pane ungaumbala ngakukutenda chindu. Nambo chachili chambone chili chikulupi chachikuloswa kwa kunonyelana.

7 Mwaliji nkupanganya yambone mu utame wenu! Ana ŵaani annekasisye kuti nkaupilikanichisya usyene? 8 Jwatesile chelechi nganaŵa Akunnungu ŵakumbilanga ŵanyamwe. 9 Majiganyo ga unami ga, gali mpela amila kanandi jajikututumusya utandi wantundu. 10 Nkulumbikana kwetu ni Ambuje ngukulupilila kuti chituŵe ni ntima umo. Jwelejo jwakunsupusyanga chalamulikwe ni Akunnungu, namose aŵe ncheni.

11 Achalongo achinjangu, iŵaga ngwendelechela kwalalichila ŵandu aumbale, ligongo chi ngusauswa? Ikaliji yeleyo, ŵandu ngakachimwe ni kulalichila kwangu yankati nsalaba wa Kilisito. 12 Mmbaya ŵele ŵakunsausya ŵanyamwe kwa kunkanganichisya mmumbale akalikatile iŵalo yao ya uŵelesi.

13 Ŵanyamwe achalongo achinjangu mwaŵilanjikwe ni Akunnungu nlechelelwe kutyochela mu ukapolo. Nambo kulecheleswa kwenu kunaŵe ligongo lya kujikuya tama simpagwilwe nasyo, nambo ntumichilane kwa unonyelo. 14 Pakuŵa Malajisyo gose gakumalila kwakukamula lilajisyo limo, nombelyo, "Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene." 15 Nambo mwalumanaga ni kulyangana mpela inyama ya chikali ya mwikonde, nlilolechesye kuti ngasinjonangana.

Umi waukulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu

16 Nipele nguti yelei: Utame wenu ulongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ni ŵanyamwe ngasankuya sooni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. 17 Pakuŵa tama simpagwilwe nasyo sikukanilana ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ikukanilana ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. Yeleyo indu iŵili ikukanilana, kwa ligongo lyo ngankombolanga kupanganya inkusaka mwachinsyene. 18 Nambo iŵaga nkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nganimma sooni paasi pa ulamusi wa Malajisyo.

19 Nipele masengo gagakutyochelela ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni, chigwagwa ni chikululu ni lipamo, 20 kupopelela inyago ni usaŵi ni umagongo ni uwanga ni wiu ni lutumbilo ni chilema ni makani ni kujitindanya mipingo ja ŵandu, 21 kuchimwa ni kukolelwa ni chindimba changalumbana ni indu ine yaikulandana ni yeleyo, ngunjamuka mpela inatite pakulongolela kunjamuka, ŵandu ŵakupanganya yeleyo ngaajinjila mu Umwenye wa Akunnungu.

22 Nambo mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu akuŵa ni unonyelo ni lukondwa ni chitendewele ni upililiu ni ntima wa kutyosya ni umbone ni chikulupilichiko, 23 kulitimalika ni kulisiŵila kutenda sambi. Ngapagwa malajisyo gagakukombola kuikanila indu yi. 24 Nombe ŵandu ŵaali ŵakwe Kilisito Yesu, asiŵambile tama syao syangalumbana syapagwile nasyo ni kuleka kuipanganya indu yangalumbana iŵanonyelaga kuipanganya. 25 Twatamaga kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nipele tukuye yakuti kusaka Mbumu jwa Akunnungu. 26 Tukalilapa, ni tunatandane atamuno kukolelana wiiu.

6

Tupilililane ni kukamusyana

1 Achalongo achinjangu, iŵaga mundu chapanganye sambi, ŵanyamwe ŵankulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu munjamuche mundu jo kwa kulitimalika. Nambo nlilolechesye mwachinsyene kuti nkalinjikwa. 2 Njigalilane misigo, kwakupanganya yeleyo chingamalichisye malajisyo ga Kilisito. 3 Pakuŵa mundu aliganisyaga kuti ŵelewo ali chindu, namuno ŵelewo nganaŵa chindu, akulilambusya asyene. 4 Nambo jwalijose alolechesye yakuti pakutama. Iŵaga akutama yambone, chakombole kusangalalila

nsyene pangalilandanya ni utame wa mundu jwine. 5 Pakuŵa jwalijose chalamulikwe
kwa ipanganyo yakwe nsyene.
6 Mundu jwalijose jwakujiganywa Ngani Jambone akusachilwa angaŵile jwakunji-
ganya indu yambone yakwete.
7 Nkalambusyana, Akunnungu ngakutendelwa chipongwe, pakuŵa chachili chose
chakupanda mundu, chelecho ni chaagungule. 8 Pakuŵa mundu jwakupanda
kwakusikuya tama syangalumbana syapagwile nasyo, chaagungule uwonasi nambo
jwakupanda kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, chagungule umi wa
moŵa gose pangali mbesi. 9 Sooni tukapela kutendekanya yambone, pakuŵa naga
ngatukupwa ntima chitugungule kwa katema kakwe. 10 Nipele, kila patukukola lipesa,
twatendele ŵandu wose indu yambone, nnopennope kwa achinjetu ŵakunkulupilila Che
Yesu.

Kwamuka kwa mbesi ni chikomasyo

11 Nlole inguti pakunnembela malembo gamakulungwa kwa nkono wangu
nansyene! 12 Aŵala wose ŵakusaka kuloleka ŵakusalala kwa indu ya mchiilu ni
ŵakunkanganichisya ŵanyamwe mmumbale. Akupanganya yeleyo kuti anasauche kwa
ligongo lya kujiganya pe nkati nsalaba wa Kilisito. 13 Pakuŵa namose ŵaumbele ŵala
ngakugapilikanichisya Malajisyo, nambo akusaka ŵanyamwe mmumbaswe akombole
kulifuna kuti ntekwajitichisya ligongo lya kuumbala kwa iilu yenu. 14 Nambo une
ngangulifuna kwa chachili chose, ikaŵe ngulifunila kuŵambikwa pansalaba Ambuje
ŵetu Che Yesu Kilisito, pakuŵa kwa litala lya nsalaba wo, indu yose ya pachilambo
ili yangalimate kukwangu ligongo ndili nti mundu juwile kwa indu yo. 15 Pakuŵa
kuumbala atamuno ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikulungwa
chili mundu kutendekwa jwasambano. 16 Ni wose ŵakukulupilila yeleyo, ngwasachila
chitendewele ni chanasa, ŵandu ŵa ku Isilaeli, ni ŵandu wose ŵa Akunnungu.
17 Chitandile sambano anaasausye mundu sooni nkati indu yi, pakuŵa ngwete
chimanyisyo pa chiilu pangu chachikulosya kuti une ndili jwakwe Che Yesu Kilisito.
18 Achalongo achinjangu, upile wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito utame ni ŵanyamwe
wose. Eloo.

Chikalata cha Paolo kwa Ŵaefeso

Chilongolelo

Chikalata kwa Ŵaefeso chalembekwe katema kampepe ni chikalata kwa Ŵakolosai mu yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa ku Che Yesu Kilisito. Jwalembile chikalata chi akulimanyukusya nsyene kuti ali Nduna che Paolo (1:1). Ŵaumanyilisi achajinji akwitichisya kuti che Paolo ŵalembele chikalata Ŵaefeso nachiŵamuno nganichipagwa chikomasyo chakwe nsyene mpela yaili mu chikalata chiŵalembele ŵakolosai. Kwa ligongo lyo nningwa wao waliji kuti chikalata cho chisyungule pasikati ja mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu jajili mu musi wo. Nombe che Paolo akuti ŵaliji ataŵikwe katema paŵalembaga chikalata (3:1; 4:1, 6:20). Che Paolo ŵampele che Tukiko chikalata chi paŵajawile kujijimajimila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu jajili mu musi wa Efeso (6:21-22).

Musi wa Efeso waliji musi wekulungwa ni likome lya Ŵaloma kwa chilambo chachinandi cha Ŵaasia. Musi wa Efeso wamanyiche kwannope kwa ligongo lya nyuumba ja nnungu jijataŵikwe mwelemo ni kuŵichikwa chile kwa ligongo lya nnungu jwa chikongwe kwa Chigiliki juŵaŵilanjikwe Atemi (Masengo 19:23-31). Mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Efeso watandite kwa machili nambo mbesi jakwe wabweteche (Chiunukuko 2:1-7).

Che Paolo akusala munusu ja chikalata yatite Akunnungu pakwasagula ŵandu ŵao ni kwawombola kutyochela mu sambi syao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Akwalandanya ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ni chiilu cha Kilisito, Kilisito nti ntwe ni sooni akwalandanya ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu mpela nyuumba ni Kilisito nti liganga lyekulungwa lya nsingi. Ni nusu jine ja chikalata, Che Paolo akuchityosya chilongolelo cha yakuti pakusachilwa kutama ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akulimanyukusya nsyene ni kwakomasya Ŵaefeso (1:1-2).
Che Paolo akuŵecheta yankati ulongo wauli pasikati ja ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ni Kilisito (1:3-3:21).
Che Paolo akulemba yakuti pakusachilwa kutama ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu (4:1-6:20).
Mbesi che Paolo akumalichisya kwakusala yakuti pakuganisya (6:21-24).

1 Une che Paolo, nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu. Ngunnembela ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu ŵankutama ku Efeso, ŵankukulupilichika nkulumbikana ni Kilisito Yesu. 2 Ngummendela upile ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

Upile mu kulumbikana ni Kilisito

3 Twakusye Akunnungu ŵaali Atati ŵa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Pakuŵa nkulumbikana ni Kilisito, atupele uwe upile wose waukutyochela kwinani kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. 4 Namose chilambo chikanaŵe gumbikwa, Akunnungu ŵatusagwile uwe kuti tuŵe ŵandu ŵakwe nkulumbikana ni Kilisito, kuti tuŵe ŵaswela ni ŵangali sambi paujo pao. Kwa ligongo lya unonyelo wao, 5 Akunnungu ŵasachile chitandile kundanda, ni ŵatusagwile uwe, kuti tutendekwe ŵanache ŵao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni iŵatite pakunonyelwa ni kusaka. 6 Nipele twalape Akunnungu kwa ligongo lya umbone wao wekulu, pakuŵa ŵatupele Mwanagwao juŵannonyele nti ntuuka.

7 Kwa kulumbikana ni Kilisito uwe tukuwombolwa kwa miasi jao, yaani
tukulecheleswa sambi syetu. Yele ni wautite ukulu wa upile wao, 8 uŵatujitilile
kwakuchuluka kwa lunda lose ni umanyilisi wakwe wose. 9 Akunnungu atesile achila
chiŵasakaga kuchipanganya. Atumanyisye yantemela yaisachile amalichisye kwa
litala lya Kilisito. 10 Yeleyo chiitendekwe pa katema kakaŵichikwe ni Akunnungu,
pachasonganganye indu yose pamo yaili kwinani ni yaili mu chilambo ni yose
ilongoswe ni Kilisito.
11 Kwa kulumbikana ni Kilisito, uwe twasagulikwe tuŵe ŵandu ŵakwe mpela iŵatite
pakusaka Akunnungu chitandile kalakala. Akunnungu akupanganya indu yose mpela
yakuti pakusaka ni kulamula nsyene. 12 Kwa yeleyo, uweji ŵatulongolele kwakulupilila
Kilisito, tuulape ukulu wa Akunnungu.
13 Ni ŵanyamwe ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi nombe, mwapilikene utenga wa usyene,
yaani Ngani Jambone jajikunnyichisya ukulupusyo. Mwakulupilile Kilisito, nombe
Akunnungu kwakulosya kuti ŵanyamwe ndi ŵandu ŵakwe, kwakulumbikana ni Kilisito
annembile chimanyisyo kwakumpa Mbumu jwa Akunnungu mpela iŵatite pakulanga
kalakala. 14 Mbumu jo ni jwakwimilila indu yose yalanjile Akunnungu kwa ŵandu
ŵakwe. Chindu chi chikutumanyisya kuti Akunnungu chiŵawombole ŵandu ŵakwe.
Tuulape ukulu wakwe.

Kupopela ku che Paolo

15 Kwa ligongo lyo, chitandile panapilikene inkuti pakwakulupilila Ambuje Che
Yesu ni inkuti pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu, 16 une nganguleka
kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu. Ngunkumbuchila mmapopelo gangu.
17 Ngwendelechela kwapopela Atati ŵaali ni ukulu, Akunnungu ŵa Ambuje ŵetu Che
Yesu Kilisito, ampe ŵanyamwe Mbumu jwakwe kuti nkole lunda ni chiunukuko kuti
nkombole kwamanyilila ŵelewo uchenene. 18 NgwaŴenda Akunnungu ambunukule
mitima jenu kuti nkombole kulola lilanguka lyakwe kuti mmanyilile chilolelo cham-
milasile ni ukulu wekulungwa wa upile uŵaagosele ŵandu ŵakwe, 19 ni kugamany-
ilila machili gakwe gamakulungwa nnope kwetu uwe ŵatukwakulupilila. Machili
gagakupanganya masengo mwa uweji ni gakulandana ni machili gamakulungwa gala,
20 gaŴatumie paŴansyusisye Kilisito ni kuntamika kunkono wakwe wa kundyo wa
machili kwinani. 21 Kweleko Kilisito ali jwankulu pachanya pa achakulu wose ni ŵaali
ni ulamusi wose ni machili ni mamwenye. Ni liina lyakwe lili lyekulu pachanya meena
gaakupegwa ŵandu pa chilambo chi ni chilambo chachikwika. 22 Akunnungu ŵapele
Kilisito ulamusi pa indu yose. Nombe Akunnungu ammisile aŵe ntwe wa mpingo wa
ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kuti alongosye indu yose. 23 Ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito
ali chiilu cha Kilisito, nombewo ali utindimisyo wa Kilisito ŵakutimisya indu yose.

2

Kutyochela mu chiwa kwinjila mu umi

1 Ŵanyamwe kalakala mwaliji ŵawe mu utame wa mmbumu kwa ligongo lya un-
gaajitichisya Akunnungu ni sambi syenu. 2 Katema ko mwatemi malinga ni wende
wangalimate wa ŵandu ŵa chilambo chino. Mwampilikanichisye jwankulu jwa ma-
soka ga machili jwa kwiunde, lisoka lyalikwatawala sambano ŵandu ŵangakwajitichisya
Akunnungu. 3 Kalakala, noweji twaliji mpela ŵelewo. Twatemi kwakukuya tama
syangalumbana sitwapagwile nasyo ni kutendekanya yeila pe yakuinonyelesya iilu ni
lunda lwetu. Kwa ligongo lya kulandana kwetu nkupagwa, twaŵajilwe kulamulikwa ni
Akunnungu mpela ŵandu ŵane.
4 Nambo Akunnungu ali ŵa chanasa chachijinji, ŵatunonyele uweji kwa unonyelo
wao wekulungwa, 5 namose patwaliji mpela tuwile mu utame wetu wa chimbumu,

kwa ligongo lya sambi syetu, Akunnungu ŵatutesile ŵajumi pamo ni Kilisito. Kwayele
tukulupwiswe kwa upile wa Akunnungu. 6 Kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu
Kilisito, Akunnungu atusyusisye pamo nawo kuti tukatawale pamo nawo kwinani.
7 Ŵatesile yeleyo kuti alosye umbone wao wekulungwa wangaukupimika kwa iŵelesi
yose ichiiche kwa litala lya unonyelo wakwe nkulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito.
8 Pakuŵa, kwa umbone wa Akunnungu, nkulupwiche kwa litala lya chikulupi. Ch-
elecho ngachikutyochela kukwenu mwachinsyene nambo uli ntuuka wa Akunnungu.
9 Ngaŵa kwa ipanganyo yenu, kwayele mundu jwalijose akalikusya kwa chachili chose.
10 Akunnungu atugumbile ni kuŵa ŵasambano, ni kwa kulumbikana kwetu ni Che
Yesu Kilisito, ŵatugumbile kuti tutame ni kupanganya yambone yaiŵichikwe chile ni
Akunnungu tuipanganye.

Umo mwa Kilisito

11 Nipele nkumbuchile imwatite pakuŵa kalakala ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa
Ŵayahudi ŵankuŵilanjikwa ŵangaumbala ni Ŵayahudi ŵakuliŵilanga ŵaumbele, kwa
ligongo lya chindu chachitendekwe ni ŵandu mu iilu yao. 12 Kele katema ko mwaliji
ngankwamanyilila Kilisito, ŵanyamwe mwasapulikwe kutyochela mu Ŵaisilaeli
ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu. Mwaliji achalendo pasikati jao. Nganinkola chachili
chose pa chilanga cha Akunnungu chiŵachilanjile kwa ŵandu ŵakwe ni mwatemi
pachilambo pangali chilolelo ni kwamanyilila Akunnungu. 13 Nambo sambano,
nkulumbikana ni Kilisito Yesu, ŵanyamwe umwaliji kwakutalika kalakala, nli
pachiŵandi kwa litala lya miasi ja Kilisito. 14 Pakuŵa Kilisito nsyene atujigalile
chitendewele chakwatenda Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kuŵa ŵamo. Kwa
litala lya kuchityosya chiilu chao mpela sadaka, ŵautyosisye umagongo uwaliji
nkwalekanganya mpela likumba pasikati jao. 15 Ŵelewo ŵagatyosisye Malajisyo ga
Chiyahudi pamo ni majiganyo gakwe kuti ŵaatende Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa
Ŵayahudi kuŵa ŵamo nkulumbikana nawo, ni kwa kutenda yele ŵachiichenawo
chitendewele. 16 Kwa kuchityosya chiilu chakwe mpela sadaka pa nsalaba, Kilisito
aujonasile umagongo wao. Kwa nsalaba ajitesile mipingo jiŵili jo kuŵa ŵamo ni
kwajilanya ni Akunnungu.

17 Nipele, Kilisito ŵaiche kukulalichila Ngani Jambone ja chitendewele kukwenu
ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ŵandi kwakutalikangana ni Akunnungu ni kwa
Ŵayahudi ŵaali chiŵandi ni Akunnungu. 18 Pakuŵa kutyochela ni aila yaitesile Kilisito,
uweji wose, Ŵayahudi ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, tukukombola kwajaulila Atati kwa
litala lya Mbumu jwa Akunnungu jumo.

19 Nipele chitandile sambano, ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nganimma achal-
endo sooni namose nganimma ŵakupita. Sambano ndi ŵandu ŵa nnango umo pamo ni
ŵandu ŵa Akunnungu, ni sooni ŵaali mu nyuumba ja Akunnungu. 20 Iyoyo ŵanyamwe
ntaŵikwe pa nsingi wauŵichikwe ni achinduna ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ni Che
Yesu Kilisito asyene lili luchanamila lwekulungwa lwakwimichila nyuumba. 21 Ŵelewo
ni ŵakujilumbikanya nyuumba jose ni kujikusya mpaka jiŵe Nyuumba ja Akunnungu
jajiswela jajityosyekwe kwa ligongo lya Ambuje. 22 Nkulumbikana ni Kilisito, nomwe
ŵakwe nkutaŵikwa pamo ni ŵandu ŵane wose, mme pakutama pao Akunnungu kwa
litala lya Mbumu jwakwe.

3

Masengo ga che Paolo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi

1 Kwa ligongo li, une che Paolo, ndili jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Che
Yesu Kilisito ni kwa ligongo ngunnalichila ŵanyamwe ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi. 2 Isyene
mpilikene kuti, kwa upile wao, Akunnungu ambele masengo ga kwa ligongo lyenu.
3 Akunnungu amunukulile nachimanye chindu chantemela chachisisiche, mpela in-
alongolele kunnembela kwa wipi. 4 Ni ŵanyamwe mwasyomaga yeleyi, chinkombole
kumanyilila inguti kuumanyilila ntemela wa Kilisito. 5 Kalakala ŵandu nganamanyiswa
chantemela cho, nambo sambano Akunnungu ŵaunukulile achinduna ni ŵakulondola
ŵao ŵaswela achimanyilile chantemela cho kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu.
6 Ntemela wene ni weleu, kwa litala lya Ngani Jambone ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi
akupegwa ni Akunnungu upile wao yalumo ni Ŵayahudi. Ŵandu wo ali iŵalo ya chiilu
chimo, nombewo akupochela iyoyo liuto lya indu ya chilanga cha Akunnungu kwa
litala lya Kilisito Yesu.
7 Natendekwe katumetume jwa Ngani Jambone kwa litala lya ntuuka wa um-
bone wambele Akunnungu kwa litala lya machili gao. 8 Uneji ndili mundu jwan-
nandi kupunda ŵandu wose ŵa Akunnungu, nambo Akunnungu ambele ntuuka
wa kwalalichila ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi Ngani Jambone ja upile wa Kilisito wan-
gaukukomboleka kuŴalanjikwa. 9 Nasagulikwe kuti naalosye ŵandu wose chantemela
cha Akunnungu yachikuti pakupanganya masengo. Akunnungu ŵaŴagumbile indu
yose, ŵasisile chantemela cho kwa iŵelesi yose chitandile kalakala. 10 Nambo sambano,
kwa litala lya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni ŵakutawala ni ŵaali ni machili
kwinani alumanyilile lunda lwa Akunnungu mu indu yose. 11 Akunnungu ŵatesile yele
kwa litala lya Ambuje ŵetu Kilisito Yesu mpela iŵasachile moŴa gose pangali mbesi.
12 Kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito ni kwa kwakulupilila ŵelewo tukukombola
kwajaulila Akunnungu nkulimbila ni pangali lipamba. 13 Nipele ngunchondelela kuti
kasintenguka ntima kwa kulaga kungulaga kwa ligongo lyenu, pakuŴa ayi yose ili kwa
ligongo lya ukulu wenu.

Unonyelo wa Kilisito

14 Kwa ligongo li ngutindiŵala kwapopela Atati, 15 kutyochela kukwao ngosyo syose
kwinani ni pachilambo tutupochele meena ga usyene. 16 NgwaŴenda Akunnungu, ŵaali
winji wa ukulu, anlimbisye mitima jenu kwa machili ga Mbumu jwakwe. 17 Ni Kilisito
atame mmitima jenu kwa chikulupi. Ngumpopelela kuti nkole michiga ni kwima
nkulimbila mu unonyelo wa Akunnungu, 18 kuti ŵanyamwe pamo ni ŵandu wose ŵa
Akunnungu nkombole kuumanyilila unonyelo wa Kilisito, yauli chitando ni uleu ni mu
chikwesya ni mu kwendesya. 19 Isyene, nkombole kuumanyilila unonyelo wa Kilisito,
waukupunda umanyilisi wose ni kwayele ngumbaswe ni ujenelo wose wa Akunnungu.
20 Twakusye Akunnungu ŵakukombola kutendekanya gamakulungwa nnope kupunda
itukuiŵenda ni kuiganisya, kwa litala lya machili gao gagakupanganya masengo nkati
mwetu. 21 Elo, twakusye Akunnungu kwa litala lya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila
Kilisito ni kwa litala lya Kilisito Yesu nsyene, katema kose ni moŴa gose pangali mbesi.
Eloo.

4

Kulumbikana mu chiilu cha Kilisito

1 Nipele, uneji jundi jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje, ngunchon-
delela ntame mpela yatite kunsalila Akunnungu ntame paŴammilasile. 2 Mmeje
ŵakulitimalika ni chitungato ni ŵakupililila, mpilililane jwine ni jwine kwa unonyelo.
3 Nlimbile nnope kuugosa umo wauichiswe ni Mbumu jwa Akunnungu kwa litala lya
chitendewele chachikunlumbikanya. 4 Chipali chiilu chimo cha Kilisito ni Mbumu jwa
Akunnungu jumo, nti chilolelo chimwaŴilanjikwe ni Akunnungu chachitite kuŴa chimo.

5 Apali Ambuje ŵamo ni chikulupi chimo ni ubatiso umo. 6 Akunnungu ŵamo, ŵaali Atati
ŵa wose, ŵelewo ali pachanya pa wose ni akupanganya masengo kupunda wose ni ali
nkati mwa ŵandu ŵakwe wose.
7 Kila mundu pasikati jetu apochele ntuuka kutyochela kwa Akunnungu mpela yatite
pakupegwa ni Kilisito. 8 Mpela ila igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu,
"PaŴakwesile kwinani,
ŵaulongwesye mpingo wa ŵandu ŵataŴikwe,
ni ŵapele ŴŴandu mituuka."
9 Nipele, pakuŴecheta, "ŴŴakwesile kwinani," ana malumbo gakwe chichi? Malumbo
gakwe ni kuti ŵatulwiche kaje mpaka paasi chilambo. 10 ŴŴelewo ŵaŴatulwiche ali
ŵawowo ŵaŴakwesile kwinani nnope kupunda kwiunde kose kuti aitende indu yose
yaigumbile imalile. 11 Jwelejo ni juŴasagwile ŵandu ŵane kuŴa achinduna ni ŵane kuŴa
ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵane kuŴa ŵakulalichila Ngani Jambone ni ŵane kuŴa
ŵakuchinga ni ŵakwiganya. 12 ŴŴatesile yeleyo kuti akombole kwaŴika chile ŵandu wose ŵa
Akunnungu kwa ligongo lya masengo ga Chikilisito, kuti achigumbe chiilu cha Kilisito.
13 Kwayele uweji wose tulumbikane kwapamo mu chikulupi ni kummanyilila Mwana
jwa Akunnungu, tuŴe ŵatukusile mu chikulupi ni kuuichila utindimisyo wa Kilisito.
14 Nipele, ngatuŴa sooni mpela ŵanache, tuchijigalikwaga akuno ni akuno mpela
matumbela gagakuutwa ni mbungo jajilijose ja majiganyo gagakutyosekwa ni ŵandu
ŵakwalambusya ŵane ni kwasoyasya ŵandu kwa kwalyungasya. 15 Nambo twaŴechetaga
yankati usyene kwa unonyelo, tutukule mu chikulupi ni kwaichilila Kilisito, ŵaali ntwe
wa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila. 16 Kwa kulongoswa ni Kilisito, iŴalo yose ya chiilu
ikulumbikana pamo kwa ntasi ni chiilu chose chikukamulangana kwa ukamuchisyo
wa iŴalo yakwe. Nipele chiŴalo chachili chose chapanganyaga masengo uchenene,
chiilu chose chikukula ni kuligumba mu unonyelo.

Umi wa sambano mwa Kilisito

17 Nipele, kwa liina lya Ambuje ngunjamuka yeleyi, kasinjenda sooni mpela ŵandu
ŵangakwamanyilila Akunnungu, ŵakusikuya ng'anisyo syao syangalimate. 18 ŴŴandu wo
lunda lwao luli mu chipi, ni alekangenywe ni umi wa Akunnungu kwa ligongo lya
kuloŴela kwao ni kukakatima kwa mitima jao. 19 ŴŴanyawo nganakola soni ni ajinjile
mu chigongomalo ni akusaka kupanganya indu ya soni pangaleka.
20 Nambo ŵanyamwe nganinlijiganya yeleyo nkati Kilisito. 21 Isyene mwapilikene
uchenene nkati Che Yesu ni ŵanyamwe ndi ŵakulijiganya ŵakwe, mwajiganyikwe mwa
ŵelewo ni usyene wauli nkati mwao. 22 Mwajiganyikwe kuula utame wenu wa kalakala,
yaani undu wenu wa kalakala uwaliji nkonasikwa kwa ligongo lya misese ja kulam-
busya. 23 Mpanganyikwe ŵa sambano mmitima ni ng'anisyo syenu. 24 Mmwale undu
wa sambano waupanganyichikwe chisau ni Akunnungu, waukuloleka kwakutama
yambone ni uswela wa usyene.
25 Kwa yeleyo, nneche unami. Jwalijose aŴechete usyene ni njakwe, pakuŴa uwe
wose tuli iŴalo ya chiilu cha Kilisito. 26 Mwatumbilaga, ni lutumbilo lwenu lukanten-
dekasya kupanganya sambi, ni lutumbilo lwenu lukalonjela muusi wose. 27 Kasimwapa
lipesa Shetani. 28 JuŴajiŴaga akajiŴa sooni, nambo apanganye masengo gambone
kwa makono gakwe kuti akole chindu chakwakamuchisya ŵakulaga. 29 NkaŴecheta
maloŴe gangalimate, nambo mmechete maloŴe gambone gagakwalimbichisya ŵandu
kuti maloŴe gunkuŴecheta gakamuchisye ŵandu ŵakugapilikana. 30 Ngasimunsupusya
Mbumu jwa Akunnungu pakuŴa ŵelewo ali chimanyisyo cha Akunnungu kukwenu
chakulosya kuti ŵanyamwe ndi ŵandu ŵakwe, nombe mbumu akulosya lyuŴa lichaiche
Akunnungu kukwawombola ŵandu ŵakwe. 31 Ngasimma ni ligogo mu ntima mwe
ni ngasimwatumbilila ŵandu ŵane ni ngasimma ni uchimwa ni ngasimmenyana ni

kutukana ni kuleka chigongomalo chachili chose. 32 Nambo mme ni mitima jambone
ja kukolelana chanasa jwine ni jwine, nnechelesyane mpela yatite pakunnechelesya
Akunnungu kwa litala lya Kilisito.

5

Kutama mu lulanga

1 Mwasyasye Akunnungu pakuŵa ŵanyamwe ndi ŵanache ŵao ŵakunonyelwa.
2 Ntameje kwa kunonyelana, mpela Kilisito iŵatite pakutunonyela ni kuutyosya
umi wakwe kwaligongo lyetu nti mbopesi jakununjila ni sadaka jajikwanonyela
Akunnungu.
3 Nambo pakuŵa ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Akunnungu, nipele chikululu ni usakwa
wauli wose pane chilema chikakolanjikwa pasikati jenu. 4 Ngasimecheta maloŵe ga
soni ni gangalimate pane ga makani ngagakuŵajilwa kose kukwenu, nambo mmbaya
kuŵecheta maloŵe gakwatogolela Akunnungu. 5 Mmanyilile isyene kuti jwachiku-
lulu jwalijose ni jwausakwa ni jwalipamo, mundu jwanti yele ali chisau mundu
jwakuchipopelela chinyago ni mundu jwalijose jwanti yele ngaapata chindu mu
Umwenye wa Kilisito ni wa Akunnungu.
6 Akanlambusya mundu kwa maloŵe gangalimate, kwa ligongo lya gelego Akun-
nungu akwalamula ŵele ŵangakwapilikanichisya. 7 Nipele ŵanyamwe nkakamulangana
nawo. 8 Ŵanyamwe kalakala mwaliji pa chipi, sambano ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Ambuje,
nkutamanga palulanga. Kwayele ntamanje mpela ŵandu ŵaali mu lulanga, 9 pakuŵa ku-
tama palulanga kukuntenda mpanganye indu yambone ni kupanganya indu yakusaka
Akunnungu ni kuŵecheta ya usyene. 10 Nchalile kuimanyilila yaikwanonyelesya Am-
buje. 11 Nipele nkaliwanganya nkupanganya ipanganyo yangalimate ya mu chipi,
nambo mwaichisye ŵandu palulanga. 12 Ligongo indu yakuipanganya kwachisyepela
ikutesya soni namose kuiŵalanga. 13 Nambo yose yaikwichiswa palulanga, ikuloleka
pangasisika, 14 pakuŵa lulanga ni lwalukulosya indu yose pangasisika. Kwa ligongo lyo
Malembelo gakuti,
“Njimuche mmweji ungonile,
nsyuche,
nombe Kilisito chanlanguchisye.”
15 Nipele nlilolechesye inkuti kutama. Nkatama mpela ŵandu ŵakuloŵela nambo
ntame mpela ŵandu ŵandi ni lunda. 16 Ntumie uchenene katema kandi nako kwa
kupanganya indu yambone, pakuŵa moŵa ga gali gakusakala. 17 Kwa ligongo lyo
nkaŵa ŵakuloŵela, nambo nsose kuimanyilila aila yakuisaka Ambuje mpanganye.
18 Kasinkolelwa divai pakuŵa kukolelwa kukuntesya mundu apanganye indu yan-
galumbana pangaganisya ichikopochele. Nambo ngumbaswe Mbumu jwa Akun-
nungu. 19 Pankukunguluka, mmechete kwa maloŵe ga Sabuli ni nyimbo sya kulapa
ni nyimbo sya kupopelela. Mwajimbile Ambuje ni kwajangalalila kwa mitima jenu.
20 Mwatogolele Akunnungu Atati, moŵa gose kwa indu yose, mu liina lya Ambuje ŵetu
Che Yesu Kilisito.

Majiganyo gankati achimbumba ni achalume

21 Kila mundu annolechesye njakwe kwa kulitulusya kwa ligongo lya kwachim-
bichisya Kilisito.

22 Ŵanyamwe achimbumba, mwapilikanichisye achiŵankwenu mpela inkuti kwapi-
likanichisya Ambuje. 23 Pakuŵa jwannume akunlongosya ŵankwakwe, mpela Kilisito
nombe ali jwakuulongosya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Nombe Kilisito
nsyene ali ŵakwakulupusya ŵandu ŵakunkulupilila, ŵaali chiilu chao. 24 Mpela ila mpingo

wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito yakuti pakwapilikanichisya Kilisito, iyoyo achimbumba nombe ŵapilikanichisye achiŵankwawo mu yose.

25 Ni ŵanyamwe achalume, mwanonyele achiŵankwenu mpela Kilisito yatite pakwanonyela mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kwa kuutyosya umi wao kwa ligongo lyao. 26 Ŵatesile yeleyo kuti auŵiche pajika mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kwa ligongo lya Akunnungu, ni kwajosya kwa liloŵe lyao mpela akwajosya ni meesi, 27 kuti akombole kuliichisya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵaswela ni ŵambone, ŵangali chileŵo, atamuno ngwinyata, atamuno chachili chose chati iyoyo. 28 Iyoyo peyo achalume akusachilwa ŵanonyele achiŵankwawo mpela yakuti kuinonyela iilu yao achinsyene. Jwannume jwakunnonyela ŵankwakwe akulinonyela nsyene. 29 Pakuŵa ngapagwa mundu jwaakuchichima chiilu chakwe nsyene, nambo akuchilisya ni kuchigosa mpela Kilisito yakuti pakuugosa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, 30 ligongo uwe wose tuli iŵalo ya chiilu chao. 31 Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Kwa ligongo li, jwannume chiŵaaleche atatigwe ni achikulugwe ni chalumbikane ni ŵankwakwe, nombe ŵaŵili wo chaŵe ŵamo." 32 Kwana usyene wausisiche waunukulikwe kukwangu mmalembelo nkati Kilisito ni mpingo wa ŵandu ŵakwe ŵakunkulupilila. 33 Nambo ukungamba ni ŵanyamwe ŵakwe: Jwannume jwalijose annonyele ŵankwakwe mpela yakuti kulinonyela nsyene, ni jwambumba nombe ampilikanichisye ŵankwakwe.

6

Ŵanache ni Achaŵelesi

1 Ŵanyamwe ŵanache mwapilikanichisye achaŵelesi ŵenu ligongo nkunkulupilila Ambuje, pakuŵa chelecho chili chambone kuchipanganya. 2 Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, "Mwachimbichisye atati ŵenu ni achikulu ŵenu." Lyeleli lili lilajisyo lyaandanda lyalili ni chilanga, 3 ni, "Pachinkole upile ni kutama yaka yejinji pa chilambo."

4 Ni ŵanyamwe achatati kasimwatanda ŵanache ŵenu, nambo mwalele mpela yakuti pakusaka Ambuje kwakwalosya yakuti pakusachilwa kutama ni kwajiganya yele indu.

Achikapolo ni Achambuje ŵao

5 Ŵanyamwe achikapolo mwapilikanichisye achambuje ŵenu ŵa pachilambo pano kwa kwachimbichisya ni kwapilikanichisya ni kwa ntima wambone mpela nkwatumichila Kilisito. 6 Ntendeje yeleyo ngaŵa pe katema pakumbona ŵandu kuti mmoneche ŵambone, nambo mpanganye yaili unonyelo wa Akunnungu ni kwa ntima wose pakuŵa ŵanyamwe ndi achikapolo ŵa Kilisito. 7 Mpanganye masengo genu kwakusangalala mpela nkwatumichila Ambuje ni ngaŵa mpela nkwatumichila ŵandu. 8 Mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakutenda yambone, atamuno ali kapolo pane jwalechelelwe chapochele mbote jakwe kutyochela kwa Ambuje.

9 Ni ŵanyamwe achakulu ŵa pachilambo ntende iyoyo kwa achikapolo ŵenu, nneche kwajogoya. Mmanyilile kuti ŵanyamwe ni ŵelewo, nkwetenje Ambuje ŵamo pe kwinani, nombewo nganakola lusagu.

Ngondo ja Mmbumu

10 Nipele kwakumalichisya, njime nkulimbila nkulumbikana ni Ambuje ni kwakukamuswa ni machili gao gamakulungwa. 11 Njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti nkombole kugakanila malindi ga Shetani. 12 Ligongo ngondo jetu ngatukumenyana ni ŵandu, nambo tukumenyana ni masoka gagakutama mu chilambo cha mbumu yaani achakulu ni ŵakwete ulamusi ni ŵakwete machili, ŵakuchilongosya chilambo cha chipi cha chigongomalo. 13 Kwa ligongo lyo njigale yakumenyanila yose

yampegwilwe ni Akunnungu kuti pachijiiche ngondo nkombole kugapunda machili ga jwachigongomalo jula, pachimmale kumenyana chinkombole kwima nkulimbila.
14 Nipele, njime nkulimbila, usyene uŵeje mpela nkanda mchiunu mwenu, ni kuwoneka kwenu wambone paujo pa Akunnungu kuŵeje mpela chiwalo cha chisyano chakulichenjela pa ntima, 15 ni kukola lungwanu lwa kwalalichila ŵandu Ngani Jambone ja chitendewele luŵeje mpela inkuti pakuwala ilatu ya ngondo. 16 Kupunda yeleyo yose, chikulupi chenu chichiŵe mpela ngao mmakono genu kuti nkombole kujisima mipamba jose ja mooto ja Jwachigongomalo. 17 Mpochele ukulupusyo mpela chisoti cha chisyano, ni lilowe lya Akunnungu mpela lipanga lyankupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu. 18 Mpopelele katema kose, nchiŵendaga ukamuchisyo wa Akunnungu. Mpopelele katema kose mpela inkuti pakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. Nchesyanje pangapela nkwapopelela ŵandu wose ŵa Akunnungu. 19 Iyoyo mumbopelele, kuti Akunnungu ambe malowe gakuŵecheta ni ngombole kwamanyisya ŵandu yantemela ya Ngani Jambone pangali lipamba. 20 Une ndili jwantenga kwa ligongo lya Ngani Jambone namuno sambano ndili mu chitaŵiko. Mumbopelele, kuti ngombole kujilalichila Ngani Jambone pangali lipamba mpela inguti pakusachilwa.

Chikomasyo chakumalichisya

21 Che Tukiko, njetu jwakunonyelwa ni jwakutumichila jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje chansalile ngani syangu syose ni inguti pakwendelechela ni mmanyilile inguti pakupanganya masengo. 22 Nguntuma kukwenu kwa ligongo lya chindu chi, ansalile ngani sya nkati uweji ni kuntulasya mitima jenu.
23 Achalongo achinjangu, ngummendela chitendewele ni unonyelo ni chikulupi kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito. 24 Ngwaŵendelaŵ umbone kwa Akunnungu aŵala wose ŵakwanonyela Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito kwa unonyelo wangali mbesi.

Chikalata chi che Paolo kwa Ŵafilipi

Chilongolelo

Che Paolo ŵalembele chikalata chi mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaŵaliji ku Filipi. Pa yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, katema che Paolo ali ataŵikwe. (1:13) Komboleka yaliji ku Loma. Chikalata chi ŵalembele mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaŵaliji ku musi wa ku Filipi.

Tukukombola kusyoma kanandi nkati musi wa ku Filipi mu chitabu cha Masengo ga achinduna. Musi wa ku Filipi ŵaliji wekulungwa mu chilambo cha ku Makedonia. Nombe kwaliji ni mpingo waandanda wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito mu chilambo cho.

Che Paolo ni che Sila ŵautandisye mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wo pamo, kwa nningwa wa kuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu paŵaliji kweleko. (Masengo 16) Che Paolo ŵaliji ni miningwa jakupisyangana kwa kuchilemba chikalata chi. Ŵatumiye lipesa li kwa kwatogolela mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kwa ligongo lya ntuuka uŵapelechele paŵapikene kuti ataŵikwe mu liunjili lya 4:10-19, ni ŵasalile yakuti pakwendelechela ali mu chitaŵiko. Ŵalajisye che Timoseo ni che Epafladito kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito mu liunjili lya 2:19-30, kuti ŵapochele ni kwachimbichisya ilongola ŵao.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata kwa kwakomasya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Filipi (1:1-2).
Sooni akwasalila nkati yakuti pakwendelechela ni yakuti pakusauka (1:3-2:30).
Sooni akwasalila yaikuti pakusachilwa ŵakilisito kutama (3:1-4:9).
Che Paolo akumalichisya kwa kwatogolela mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Filipi kwa mituuka jiŵapelechele ni pa mbesi akwakomasya (4:10-23).

Chikomasyo

1 Une che Paolo pamo ni che Timoseo, ŵakutumichila ŵa Kilisito Yesu, tukunnembela ŵanyamwe, ŵandu ŵa Akunnungu wose ŵankutama ku Filipi ŵanlumbikene ni Kilisito Yesu, pamo ni achakulu ni achikamusi ŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 2 Tukummendela umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni kwa Ambuje ŵetu Kilisito Yesu.

Che Paolo akwapopelela Ŵafilipi

3 Ngwatogolela Akunnungu ŵangu katema kose pangunkumbuchila. 4 Katema kose pangumpopelela ŵanyamwe wose, ngupopela njisengwaga, 5 kwa yankuti kamulangana ni une, pa masengo ga kwalalichila ŵandu Ngani Jambone, chitandile lyuŵa lyaandanda lila mpaka lelo jino. 6 Isyene ngumanyilila kuti Akunnungu juŵagatandisye masengo gambone ga mmitima mwenu, chagajendelechesye mpaka pachigamalile pa lyuŵa lya kuuja Kilisito Yesu lila. 7 Nguŵajilwa kuganisya kwanti nyi nkati ŵanyamwe, ligongo ngunkumbuchila katema kose. Pakuŵa mwakamulene none pa umbone ula umbeg-wilwe ni Akunnungu wa kujichenjela ni kujilimbisya Ngani Jambone katema panaliji mu chitaŵiko ni panaliji nechelelwe. 8 Akunnungu ali jwaumboni jwangu kuti ngusala isyene kuti ngunnonyela ŵanyamwe kwa ntima wangu wose, kwa unonyelo ulaula wa Kilisito Yesu.

9 Ngwapopelela Akunnungu kuti unonyelo wenu ujonjecheke kukula nnopennope ni nkole lunda ni umanyilisi, 10 kuti nkombole kusagula indu yaili yambone. Sooni

mitima jenu jiwoneche jeswela, ŵangali magambo mpaka lyuŵa lya kuuja Kilisito lila.
11 Utame wenu tiugumbaswe ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu yaikutyochela
kwa Kilisito Yesu pe, kwa ligongo lya ukulu ni ulape wa Akunnungu.

Kutama kwa kwatumichila Kilisito

12 Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile kuti, iyasimene yangamwisye
kwannope kwenesya Ngani Jambone. 13 Kwa ligongo lyo ŵakulindilila wose ŵa
nyuumba ja mwenye, pamo ni ŵane wose, akumanyilila kuti ndili mchitaŵiko,
ligongo ngwatumichila Kilisito. 14 KutaŵiKwa kwangu kwatesile achalongo ŵajinji
ŵaŵankulupilile Ambuje kuchalila kwannope mu kulalichila LiloŴe lya Akunnungu
pangali lipamba. 15 Isyene, ŵampepe mwa ŵandu wo akulalichila Ngani Jambone ja
Kilisito kwa wiu ni umenyani, nambo ŵandu ŵane akulalichila Ngani Jambone ja
Kilisito kwa ntima wambone wa kwakamuchisya ŵandu. 16 Ŵandu ŵa ntima wambone
akulalichila Ngani Jambone kwa ntima wa unonyelo, akumanyilila kuti Akunnungu
ambele masengo ga, gakujichenjela Ngani Jambone. 17 Ŵandu ŵane wo akulalichila
Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wangalumbana ni ngaŵa kwa ntima wambone.
ŴanyawoKwa akuganichisya kuti tanyonjechesye kulaga nkutaŵikwa kwangu.

18 NgaŵaKwa chindu kwangu une! Une ngusengwa iŵaga ŵandu akulalichila Ngani
Jambone ja Kilisito mwamulimose, atamuno kwa ntima wambone pane kwa ntima
wangalumbana. Sooni tinyendelechele kusengwa, 19 pakuŵa ngumanyilila kuti
kwakupopela kwenu ni kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Che Yesu Kilisito chin-
gulupuswe kutyochela nkutaŵikwa. 20 Chingusaka ni chingulolela, ninajaluche kwa
kuleka kupanganya ingusachilwa kupanganya. Nambo ngamuliswe ntima moŵa gose
nnopennope sambano, kuti nankusye Kilisito mu utame mu chiilu changu, iŵaga ndili
jwanjumi pane ndili wile. 21 PakuŵaKwa kwa uneji kutama kuli kwatumichila Kilisito ni
kuwa kuli kwambone nnope. 22 Nambo iŵaga kwendelechela kutama chingombole
kupanganya masengo kwa kwakamuchisya ŵandu ŵane, pelepo nganguchimanyilila
chakusagula. 23 Ndili pamalekano, ngusaka kutyoka mu chilambo chino nyaule
kutama ni Kilisito pakuŵa chelecho chili chindu chambone kupunda, 24 nambo chili
chindu chambone nnope kwa ligongo lya ŵanyamwe najendelechelaga kutama. 25 None
ngumanyilila kuti chindame. Ni chinyendelechele kutama ni ŵanyamwe wose kuti
nyendelechele kunkamuchisya mchikulupi ni kukola lukondwa. 26 Nipele pachinjiŵa
sooni ni ŵanyamwe chinkole ligongo lya kupunda kulifunila nkati une mu utame wenu
nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

27 Nipele, chachikusachilwa utame wenu uŴe wakuŵajilana ni Ngani Jambone ja
Kilisito, kuti atamuno naikaga pane iŵaga ngangwika, mbilikane kuti nkwima chiimile
ni kwa ntima umo, ni wose kwa pamo nchichichenjelaga chikulupi chachikwika ni
Ngani Jambone. 28 Ngasimwajogopa kose ŵammagongo ŵenu, katema kose muuka-
mulisye ntima. Chelechi chichiŴe chimanyisyo chisyene kwa ŵanyawo kuti chajona-
siche, nambo ŵanyamwe chimpunde pakuŵa ukulupusyo ukutyochela kwa Akunnungu.
29 PakuŵaKwa Akunnungu ampele ŵanyamwe lipesa lya kwatumichila Kilisito, ngaŵa kwa
kukulupilila pe, nambo ni kwakulagaswa kwa ligongo lyao. 30 Sambano nkukamulana
none pa ngondo. Ngondo jijojo jimwaweni njimenyanaga kalakala mpaka sambano
ndili kungondo mpela inkuti pakupilikana.

2

Mme mpela Kilisito

1 Ana umi wenu nkulumbikana ni Kilisito ukuntaga machili? Ana unonyelo wao
ukuntulasya? Ana nkwete umo ni Mbumu jwa Akunnungu ni kukolelana chanasa ni
kukosyana jwine ni jwine? 2 Nipele ngummenda nlugumbasye lukondwa lwangu kwa

nganisyo simo ni kwa unonyelo umo ni kwa ntima umo ni nningwa umo. 3 Kasintenda
chindu chachili chose kwa kukangana atamuno kwa kulikanganichila nambo nlitu-
lusye jwine kwa jwine, jwalijose ammalanjile njakwe jwambone kumpunda nsyene.
4 Mundu jwalijose akasosa kutenda indu yaikunsangalalisya nsyene nambo asose
kutenda indu yaikwasangalalisya ŵandu ŵane. 5 Nkolanje ntima uwowo waalinawo
Kilisito Yesu.
6 Namose Kilisito ŵaliji chisau Akunnungu,
nambo nganaganichisya kuti kuŵa chisau Akunnungu,
chili chindu chakukamulana nacho.
7 Nambo ŵalesile indu yose yaili yakwe,
ŵaliji mpela jwakutumichila,
ŵapagwile ni kuŵa mundu mpela ŵandu ŵane.
8 Ŵalitulwisye ni kwajitichisya Akunnungu mpaka kwasika,
elo, kwasika pa nsalaba.
9 Kwa ligongo lyo Akunnungu ŵannyakwile mwinani nnope,
ŵapele liina lyekulu kugapunda meena gose,
10 kuti kwakuchimbichikwa kwa liina lya Che Yesu,
yepanganyikwe yose yaili kwinani, ni yaili pachilambo, ni indu yaili paasi chilambo
chitindiŵale paujo pao,
11 ni mundu jwalijose asale kwa kang'wa jakwe kuti, Che Yesu Kilisito ali Ambuje
kwa ukulu wa Akunnungu Atati.

Mme mpela lilanguka pachilambo

12 Nipele, achambusanga ŵangu ŵakunonyelwa, mpela imwatite kwitichisya moŵa
gose panaliji kukwenu, chiŵe yambone mwajendelechelaga kunyitichisya pa moŵa
gano pandalichile ni ŵanyamwe. Njendelechele kuipanganya yambone yaikuilana ni
ukulupusyo wenu kwa kutetemela ni kwa lipamba mpaka ukulupusyo wenu pachiu-
malile. 13 Pakuŵa Akunnungu akupanganya masengo munkati mwenu ni kumpa ntima
wakusaka ni ukombole wa kupanganya aila yakuisaka asyene.
14 Mpanganye yaili yose panganyinyita atamuno pangakangana, 15 kuti mme ŵanache
ŵa usyene ŵa Akunnungu ni ŵangali ni sambi, ŵankutama pasikati ja chilambo
changalumbana ni chelyungasiche. Mmoneche pasikati jao nti ndondwa, syasiku-
languchisya kwiunde, 16 akuno nli nkamulile uchenene liloŵe lyalikwichisya umi.
Mwapanganyaga yeleyo chingole chindu chakulifunila kukwenu pa lyuŵa lya kuuja
kwa Kilisito, pakuŵa chichiŵe chimanyisyo chakulosya kuti, kulimbila kwangu, ni
masengo gangu, nganigaŵa ga bule.
17 Namose naulajikwaga ni miasi jangu jajitikaga kuŵa mbopesi pamo ni chikulupi
chenu ni masengo genu paujo pa Akunnungu, ngusengwa ni kusangalala pamo ni
ŵanyamwe wose. 18 Ni ŵanyamwe iyoyo nsangalale, sooni nsangalaleje pamo ni une.

Che Timoseo ni che Epaflodito

19 Nambo asakaga Ambuje Che Yesu, ngulolela kuntuma che Timoseo kukwenu pan-
gakaŵa, kuti ngamuliswe ntima pachachimba ngani syenu. 20 Nganingola mundu jwine
jwali ni nningwa mpela wangu jutachichenjeuchila utame wenu. 21 Ŵandu ŵampepe
akusosasosa kupoka kwao achinsyene pe, ngakuchenjeuka ni Ngani sya Che Yesu
Kilisito. 22 Nkumanyilila mwachinsyene che Timoseo yatite kulosya kuti akuŵajilwa,
pakuŵa ŵelewo atumichile pamo ni une nti mwanache ni atatigwe kunlalichila Ngani
Jambone. 23 Ngulolela chinjintuma kukwenu chitema patinjiimanyilila itiingopochele
apano. 24 None ngwakulupilila Ambuje kuti tiiche kukunnola pangakaŵa.
25 Nambo yamajile kummusya kukwenu nlongo njetu che Epaflodito katumetume
njangu pa masengo ga kujichenjela Ngani Jambone. Iyoyo ali jwantenga jwenu

jumwantumile achenjeuchile yaikuusoŵa. 26 Jwelejo akunnajila kwannope kwawona ŵanyamwe wose, ŵasongoneche nnope pakuŵa mwapilikene kuti alwasileje. 27 Kusyene, alwasileje mwa kuŵandichila kuwa. Nambo Akunnungu ŵankolele chanasa, nganankolela chanasa jwelejo pe, nambo ni une jwakwe kuti ninapunde kusongoneka. 28 Kwayele, nguntuma kukwenu chitema pe kuti pachimwaone sooni nsangalale ni une kulilasika kwangu kumale. 29 Nipele mumpochele kwa lukondwa lose nti nlongo njenu, nkulumbikana ni Ambuje. Mwachimbichisye ŵandu ŵaali mpela jwelejo. 30 Pakuŵa ŵaliji mchakogoya cha kuwa kwa liwamba lya masengo ga Kilisito. Nombewo ŵaliji mchakogoya kuti angamuchisye une apala pamwalepele mwachinsyene kungamuchisya.

3

Kukundikwa ni Akunnungu

1 Mbesi, achalongo achinjangu, nsengweje kwa ligongo lya kulumbikana ni Ambuje. Ngangupela kunlembela sooni indu ilaila inalongolele kunnembela, pakuŵa yeleyo chiinfai ŵanyamwe. 2 Nlilolechesye ni aŵala ŵakuitendekanya ya chigongomalo, ŵaali mpela mbwa, ŵandu ŵakukanganyichisya kuumbala. 3 Uweji tuli ŵandu ŵaumbale isyene, ngaŵa ŵanyawo, pakuŵa tukwapopelela Akunnungu kwa kulongoswa ni Mbumu jwao ni tukulilapa kwakulumbikana ni Kilisito Yesu. Ngatukuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. 4 Nambo uneji ngakombwele kuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. Iŵaga kwana mundu jwakuganisya kuti akukombola kulifunila chisyoŵelo cha kuumbala, une naapundile. 5 Naumbele panaliji ni moŵa nane pakumala kupagwa. Uneji ndili Mwisilaeli jwa lukosyo lwa Benyamini ni Mwebulania kwa chipago. Nkati kugakamulisya malajisyo, naliji Mfalisayo, 6 nachalile nnope kwalagasya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Nkati kutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, naliji jwangali chileŵo. 7 Aila indu yose inaiweni ili yakupoka kwaune, sambano nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya Kilisito. 8 Elo, ngaŵa yeleyo pe, indu yose nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya chindu chachikulungwa chambone cha kwamanyilila Kilisito Yesu, Ambuje ŵangu. Kwa ligongo lyao nyasile indu yose ni kwiŵalanjila usakwa kuti naapate Kilisito 9 ni kulumbikana nawo kuli kusyene. None nganguŵalanjilwa sooni jwambone paujo pa Akunnungu kwakujitichisya malajisyo, nambo nguŵalanjilwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwakulupilila Kilisito. Kwele kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kukutyochela kwa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. 10 Ngusaka namanyilile Kilisito ni machili ga kusyuka kwakwe, ngusaka laje mpela iŵatite kulaga ni kuwa kwa ligongo lyao mpela iŵatite kuwa kwa ligongo lyangu, 11 akuno njilolelaga kuti Akunnungu chasyusye.

Nguutuka kuti iche pangusaka kwika

12 Ngangusaka kusala kuti masile kwika kumbesi pane ndili jwamalilwe. Nambo nguchalila kuti mbate ntulilo, kwa litala lya wele ntulilo wo Kilisito Yesu asyene ambatile une meje jwao. 13 Achalongo achinjangu, nganguliganichisya kuti masile kupochela ntulilo, nambo nguchitenda chindu chimo pe, nguiliŵalila indu yepite ni nguchalila kuti ngole indu yaikwika. 14 Nguutuka kuti nyiche kumbesi luwilo, kuti mbochele ntulilo wa Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi, aula uŵilanje watuŵilasile Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. 15 Uwe wose ŵatukusile mmbumu, tuganisyeje yimo. Naga nkwete maganisyo gane, Akunnungu tambunukulile chindu cho. 16 Nambo, kwa yailiyose tujendelechele mmbujo mu litala lilyolyo lyatukuiye mpaka sambano.

17 Achalongo achinjangu, musyasye une. Mwaloleje yambone ŵakuchikuya chisyasyo cha majende gatumpele ŵanyamwe. 18 Nansalile kakajinji chindu chi, ni sambano

ngunsalila sooni akuno njililaga, ŵandu ŵajinji akutama nti ŵammagongo ŵa nsalaba wa Kilisito. 19 Mbesi jao jili wonasi, pakuŵa nnungu wao ali misese ja chiilu. Akulilapila indu ya soni, ni ng'anisyo syao sili pachanya pa indu ya pachilambo pa. 20 Nambo uweji kumangwetu kwinani, ni kutyochela kweleko tukwalolela Nkulupusyo jwetu kwa lungwanu Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito aiche kutyochela kwinani. 21 Ŵelewo chaigalausye ilu yetu ya kuwola, ni kuilandanya iŵe mpela ni chilu chao cha ukulu. Kwa ukombole wo akukombola kuilongosya indu yose.

4

Malowe ga kulimbisya ntima

1 Kwayele, achalongo achinjangu ŵakunonyelwa, ngulajila kwannope kwaona sooni. Ŵanyamwe ni ŵanli lukondwa lwangu ni chindu changu chachili mpela singwa. Ŵakunonyelwa ŵangu ngummenda njime kwakulimbangana nkulumbikana ni Ambuje.
2 Ngunchondelela che Euodia ni che Sintike mme ni nningwa umo nti achalongo kwa kulumbikana ni Ambuje. 3 Nomwe katumetume njangu jwakukulupichika, ngummenda mwakamuchisye achakongwe ŵa, pakuŵa ŵalasile kwannope pamo noneji, pamasengo ga kwenesya Ngani Jambone pamo ni che Kelementi ni achinjangu ŵane ŵaŵapanganyisye masengo pamo noneji, wosewo meena gao galembechekwe mchitabu cha umi.
4 Nsengweje moŵa gose nkulumbikana ni Ambuje. Ngusala sooni nsengweje! 5 Kulitimalika kwenu kumanyiche kwa ŵandu wose, Ambuje ali chiŵandi kuuja. 6 Kasinlisausya nkati chindu chachili chose, nambo kwa chachili chose mwasalile Akunnungu kwa kupopela ni kwachondelela ni kwatogolela. 7 Ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu chachikupunda umanyilisi wauli wose wa ŵandu, tichigose mitima jenu ni miningwa jenu uchenene mu kulumbikana kwenu ni Kilisito Yesu.
8 Mbesi, achalongo achinjangu nganisyeje nkati yose yambone ni yaikuŵajilwa kulapikwa ni indu yose ya usyene ni indu yambone ni indu yaikwanonyelesya Akunnungu ni yose yaili yambone, ni yakuŵajilwa kwilapa, ni yose yakusalala ni yakuchimbichikwa. 9 Ntendeje indu yose imwalijigenye ni imwaipochele kutyochela kwangune, ni yanayose imwaipilikene ni imwaiweni kwangune. Ni Akunnungu ŵakwatenda ŵandu atame kwa chitendewele chaŵe pamo ni ŵanyamwe.

Che Paolo akwatogolela Ŵafilipi

10 Nasengwile nnope nkulumbikana ni Ambuje, pakuŵa nkungumbuchila sooni. Isyene nguti, ngangusala kuti mwandiŵalile nambo lyansoŵile lipesa lya kulosya kuti nkuungumbuchila. 11 Nganguŵecheta yelei pakuŵa ngwete yaikuusoŵa, ligongo nalijigenye kulisinga mu indu indi nayo. 12 Nakumanyi kutama ndili jwangali chindu ni sooni ngumanyilila kutama ndili ngwete ipanje. Nalijigenye indu yose, kola sala pane kwikuta, kukola yachuluka ni kusoŵekwa nombe. 13 Ngukombola kupanganya indu yose kwa litala lya Kilisito ŵakuumba machili. 14 Nambo mwatesile yambone kukamulangana none nkulaga kwangu.
15 Ŵanyamwe Ŵafilipi nkumanyilila yambone kuti, panatyosile ku Makedonia, chitandilile kundanda panalalichilaga Ngani Jambone, nganiupagwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito uŵakamulene noneji kwa ngani jakwausya ni kupochela, ikaŵe ŵanyamwe pe. 16 Pakuŵa, namose panaliji ku Sesalonike mwambelechele indu yakungamuchisya kakajinji. 17 Ngaŵa kuti ngusaka mbochele mbote pe nambo ngusaka upile ujonjechekwe kukwenu. 18 Ngwete indu yose ni yakupunda, sooni igumbele, pakuŵa che Epaflodito ambelechele yose yaityosile kukwenu. Mitulilo ji jili nti sadaka jajikununjila yambone ni mpela mbopesi jakukundikwa ni jajikwanonyelesya Akunnungu. 19 Nipele Akunnungu ŵangu tangumbalichisye kwa ukombole wao wekulu yaikunsoŵa

kwa litala lya Kilisito Yesu malinga ni ipanje yakwe ni ukulu wakwe. 20 Ukulu uŵe kwa
Akunnungu Atati ŵetu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Chikomasyo cha kumalichisya

21 Mungomachisye ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵakwakulupilila Kilisito Yesu. Acha-
longo achinjetu ŵaali pamo ni une akunkomasya. 22 Ŵandu wose ŵa Akunnungu
ŵakutama pelepa akunkomasya, nnopennope ŵandu ŵaali mu nyuumba ja Mwenye jwa
ku Loma.
23 Umbone wa Ambuje Che Yesu Kilisito utame pamo ni ŵanyamwe.

Chikalata chi che Paolo kwa Ŵakolosai

Chilongolelo

Chikalata kwa ŵakolosai chalembekwe ni Nduna che Paolo, liunjili lya 1:1. Ŵalembile chikalata chi ali mchitaŵiko mmusi wa ku Loma. Ikukomboleka chalembekwe pa yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chikalata kwa ŵandu ŵa ku Kolosai pamo ni ikalata ine, kwa ŵandu ŵa ku Efeso ni chikalata kwa che Filimoni ikuŵilanjikwa ikalata ya mchitaŵiko pakuŵa che Paolo ŵalembile ikalata yo ali mchitaŵiko. Ŵalembile chikalata chi kwa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai. Che Paolo nganautandisya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai mpela yatite pakusala mu liunjili lya 2:1, nambo ikukomboleka ŵaliweni kuti akusachilwa ni ŵele ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu wo. Pane mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu watandiswe ni che Epafula pakuŵa ŵaliji mundu jwa ku Kolosai.

Che Paolo ŵatojime kwa ligongo lya majiganyo gampepe ga unami pasikati ja mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai. Liuto lyalikulungwa lya chikalata cho lyakunguluchile ngani jo. Ikukomboleka kwaliji ni mpingo wa Ŵakilisito ŵaali Ŵayahudi ŵalinjile kwakanganichisya Ŵakilisito ŵane akuyanje malajisyo ga Chiyahudi gagakutyochela mu Lilangano lya Kalakala, nnopennope yankati kuumbala. Che Paolo akulemba yambone, kuti Ŵakilisito ngakuchilajila chachilichose pane mundu jwalijose ikaŵe Kilisito kuti akombole kukundikwa ni Akunnungu, liunjili lya 1:15-20, ni kuti majiganyo gasyene gali ga chiundu ni ngagakukombola kwapokasya kose, liunjili lya 2:8.

Yaili mwalemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kwakomasya ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku Kolosai, liunjili lya 1:1-2.

Ni sooni akulemba nkati ukulu wa Kilisito, kweleku kuli kwanga kusyene nkati majiganyo ga unami gagajenele mu Kolosai, liunjili lya 1:3-3:4.

Mpela yaitite pakusyoŵeleka mu ikalata yakwe yejinji, che Paolo akulemba mbindikati jine ja chikalata kwa kulemba malajisyo kulosya yakuti kusachilwa Ŵakilisito kutama, liunjili lya 3:5-4:6.

Che Paolo akumalichisya kulemba chikalata chakwe kwa kwakomasya ni kwasalila kuti chikalata chi chisomekwe paujo pa ŵakukulupilila ŵaali mu mipingo jine ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu, liunjili lya 4:7-18.

1 Une che Paolo, Nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu ndili ni mp-
wanga jwetu che Timoseo, 2 tukunnembela ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu ŵankutama
ku Kolosai, achinjetu ŵakukulupilichika mu kulumbikana ni Kilisito. Tukumpopelela
umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu.

Kwatogolela Akunnungu

3 Moŵa gose patukumpopelela ŵanyamwe, tukwatogolela Akunnungu, Atati ŵa Am-
buje ŵetu Che Yesu Kilisito. 4 Pakuŵa tupilikene inkuti pakwakulupilila Kilisito Yesu ni
inkuti pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu. 5 Chikulupi chenu ni unonyelo wenu
ikukulupilila chilolelo chammichile chile kwinani. Mwapilikene kaandanda nkati
chilolelo cho, katema pamwalalichilwe Ngani Jambone ja usyene. 6 Ngani Jambone
jo jannyichilile ŵanyamwe ni kwenela mu chilambo chose ni kumpelechela umbone,
ni kukula mpela ijitite kula pasikati jenu chitandile lyele lyuŵa pamwapilikene ni

kuumanyilila umbone wa Akunnungu wautite kuŵa. 7 Che Epafula kapolo njetu
jwakunonyelwa, jwelejo ni juŵanjigenye ŵanyamwe jele ngani jo. Jwelejo ali jwakutu-
michila jwakukulupilichika jwa Kilisito pamalo petu kwa ligongo lyenu. 8 Jwelejo ni
jwatusalile ngani ja unonyelo wenu umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. 9 Kwa
ligongo li nowe ŵakwe chitandilile lyuŵa litwapilikene nkati ŵanyamwe, ngatukuleka
kumpopelela. Tukwachondelela Akunnungu antende mmanyilile aila yakwisaka
mpanganye mu lunda lose ni umanyilisi wose umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu.
10 Tukupopelela yeleyi kuti nkombole kutama mpela yakuti pakusaka Ambuje, njend-
elechele kupanganya yaikwanonyela ŵelewo moŵa gose. Kwa litala lyo chinkombole
kupanganya masengo gagali gose gambone ni kupunda kwamanyilila Akunnungu.
11 Akunnungu amlimbisye kwa litala lya ukombole wose ni ukulu wao, kuti nkom-
bole kupilililа indu yose pangapela, 12 ni kwakusengwa mwatogolele Atati, ŵantesile
ŵakuŵajilwa kupochela indu yose iŵagosele ŵandu ŵakwe mu umwenye wa lilanguka.
13 Pakuŵa ŵelewo atukulupwisye kutyochela mmachili ga chipi ni kutujinjisya mu
umwenye wa Mwanagwe jwakunnonyela. 14 Kwa litala lya jwelejo tuwombolechekwe
ni kulecheleswa sambi syetu.

Kilisito ni masengo gakwe

15 Kilisito akulandana kwa usyene ni Akunnungu ŵangakuwoneka. Jwelejo ŵapali
ikanaŵe yepanganyikwe yose kugumbikwa. 16 Pakuŵa kwa litala lya jwelejo, Akun-
nungu ŵaigumbile indu yose ya kwinani ni indu yose ya pachilambo ni yaikuwoneka
ni yangaikuwoneka pamo ni ŵaali ni machili pane achakulu pane ilongola pane ŵaali
ni ulamusi. Akunnungu ŵaigumbile indu yose kwa litala lyakwe ni kwa liwamba
lyakwe. 17 Kilisito ŵapali ikanaŵe indu yose kugumbikwa ni kwakulumbikana ni ŵelewo
indu yose ilumbikene pamo. 18 Kilisito ali ntwe wa chiilu chakwe ni chiilu cho chili
mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, nombejo ali ndande ja umi wa chiilu cho
nombe ali ndande. Jwelejo ali jwaandanda kusyuka kuti aŵe jwaandanda mu indu
yose. 19 Pakuŵa yanonyelesye Akunnungu asyene kuti utindimisyo wakwe wose uŵe
mu nkati mwa Kilisito. 20 Akunnungu ŵaijilenye indu yose kwa litala lya Kilisito, ni
kwa miasi jakwe jijamwasiche pa nsalaba jatesile chitendewele ni indu yose yaili
pachilambo ni kwinani.

21 Ni ŵanyamwe kalakala mwaliji ntalikangene ni Akunnungu, nombe mwaliji
ŵammagongo ŵao pakuŵa mwaganisisye yachigongomalo ni mwatesile yachigongo-
malo. 22 Nambo sambano, Akunnungu ŵantesile mwanya mme achambusangagwe
kwa litala lya chiwa cha chiilu cha Kilisito kuti anjausye paujo pao akuno ndi ŵaswela,
ŵangali sambi namose chileŵo. 23 Nambo ŵanyamwe nkusachilwa kwendelechela
kutama mu chikulupi, namose nkakunda kutinganyikwa ni kusaama mu chilolelo chila
chimwachipatile katema pamwapilikene Ngani Jambone. Une che Paolo natendekwe
kuŵa jwakutumichila jwa Ngani Jambone jila jijalalichile kwa ŵandu wose pachilambo
pose.

Masengo ga che Paolo kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

24 Sambano ngusengwa kwa masausyo gangupata kwa ligongo lyenu. Kwa litala
lya kulaga kwangu kwa chiilu, ngugumbalichisya aila yaipungwiche mu kulaga kwa
chiilu cha Kilisito, yaani mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. 25 Ni une naten-
dekwe ni Akunnungu kuŵa katumetume jwa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Masengo
gasyene gali, kulalichila Liloŵe lyao kwa utindimisyo, 26 ni liloŵe lyo lili chantemela
chichasisiche kwa ŵandu wose chitandile kalakala, nambo sambano chimanyichikwe
kwa ŵandu ŵakwe. 27 Pakuŵa Akunnungu asachile kwamanyisya ŵandu chantemela
cho yachitite pakuŵa chachikulungwa ni cha ukulu chichajenele kwa ŵandu ŵangaŵa
Ŵayahudi wose. Chantemela cho chili achi, Kilisito ali nkati mwenu, ni ŵanyamwe

wakwe chinkole liunjili lya ukulu wa Akunnungu. 28 Kwa ligongo lyo, tukunlalichila
Kilisito kwa ŵandu wose. Tukunjamuka ni kunjiganya kila mundu kwa lunda lose, kuti
tukombole kunnyikanawo kila mundu paujo pa Akunnungu ali jwautindimisyo mu
nkulumbikana ni Kilisito. 29 Kuti ndende yeleyo ngupanganya masengo ni kuchalila
kwa machili gamakulungwa ga Kilisito gagakupanganya masengo nkati mwangu.

2

1 Ngusaka mmanyilile inguti pakupanganya masengo kwa kuchalila kwa ligongo
lyenu ni kwa ligongo lya ŵandu ŵa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wose ŵanganamone
une. 2 Ngupanganya yelei kuti atulaswe mitima ni kulumbikana pamo mu unonyelo
ni pakupunda yeleyo akombole kugumbalichiswa upile kwa winji ni kumanyilila kwa
kusyene. Pele chakombole kuchimanyilila chantemela cha Akunnungu, malumbo
gakwe kwamanyilila Kilisito asyene. 3 Ŵelewo pe ni ŵakukombola kwatenda ŵandu
alumanyilile lunda lose ni umanyilisi wose wa Akunnungu.
4 Ngunsalila ŵanyamwe maloŵe ga kuti mundu akanlambusya kwa maloŵe gakun-
nyenga namuno gakuwoneka gambone. 5 Pakuŵa atamuno ndalichile kwa chiilu,
nambo ndili pamo ni ŵanyamwe mu mbumu, none ngusengwa kwiwona ipanganyo
yenu ikwendelechela kwa ukotopasyo ni inkuti pakwima chimile nkwakulupilila Kil-
isito.

Umi wa usyene nkulumbikana ni Kilisito

6 Nipele pakuŵa mwapochele Kilisito Yesu kuŵa Ambuje ŵenu, iyoyo njendeje
nkulumbikana ni ŵelewo. 7 Njendelechele kukamulangana nawo mpela ila nkuŵika
michiga nkati mwakwe ni umi wenu utaŵikwe pachanya pakwe ni kwima nkulim-
bangana mu chikulupi mpela imwatite kujiganyikwa. Pakupunda yeleyo mmeje
ŵakutogolela nnope.
8 Nlilolechesye akaika mundu kukunnambusya kwa maloŵe ga majiganyo gaunami,
ndande jakwe jili mapochelo ga ŵandu ni ga masoka gagakulamula pachilambo nambo
ngagakutyochela kwa Kilisito asyene. 9 Pakuŵa chinungu chose cha Akunnungu chili
mu nkati mwa chiilu cha Kilisito. 10 Ni nkulumbikana nawo, ŵanyamwe nkwete umi
wautindimisyo. Ŵelewo akwete ulamusi pa masoka gagakutawala ni achakulu wose.
11 Nkulumbikana ni Kilisito ŵanyamwe mwaumbele ni kusileka tama syangalum-
bana simpagwile nasyo nambo kuumbala kwangatendekwa kwa makono ga ŵandu
nambo mmumbeswe ni Kilisito nsyene. 12 Pakuŵa pamwabatisilwe mwasichikwe
pamo ni Kilisito, ni mu ubatiso wo iyoyo ŵanyamwe mwasyuchile pamo nawo ligongo
mwakulupilile machili ga Akunnungu, juŵansyusisye Che Yesu. 13 Kalakala mwaliji
ŵawe ligongo lya sambi syenu ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo
syasikusaka kupanganya sambi syaliji syangatyochekwa. Nambo sambano Akun-
nungu ampele umi pamo ni Kilisito. Nombe Akunnungu atulechelesye sambi syetu
syose, 14 paŵachipukwite chikalata chachilembekwe magambo getu pamo ni malajisyo
gakwe chati Akunnungu akatulamulile uwe, ŵachipukwite kusyene kwa kuchiŵamba
pa nsalaba. 15 Pa nsalaba po Kilisito ŵagasumwile machili masoka gagakutawala ni
achakulu ŵakutawala. Ŵatasile soni paujo pa ŵandu kwa kwakwekwelemya nti ŵandu
ŵataŵikwe mu ulendo kwalosya kuti ŵapundile.
16 Nkakunda mundu jwalijose kummichila lilajisyo nkati chakulya ni yakung'wa
atamuno yankati lyuŵa lya chindimba pane Lyuŵa lyakuwoneka lwesi pane Lyuŵa
lya Kupumulila. 17 Ayiyi yose ili chiwilili cha indu yaikwika yo, nambo usyene wa yele
yose uli Kilisito nsyene. 18 Nkajitichisya kulamulikwa ni mundu jwalijose jwakulilola
kwa paasa kuti ali jwakulitulusya ni jwakwapopelela achikatumetume ŵa kwinani.
Mundu jwanti yele akulifuna kwa indu yaiweni ni kwa ligongo lya lunda lwakwe.

19 Mundu jo alesile kukamulangana ni Kilisito ŵaali ntwe wa chiilu. Kwa litala lya ŵelewo chiilu chose chikutagwa machili ni kulumbikanywa pamo kwa iŵalo ni mitasi jakwe, nombecho chikukula kwa unonyelo wa Akunnungu.

Kuwa ni kutama pamo ni Kilisito

20 Ŵanyamwe mwawile pamo ni Kilisito ni kuwombolwa kutyochela mu machili ga masoka gagakulamula pa chilambo. Ana ligongo chi nkutama mpela ŵandu ŵa pa chilambo? Kwa chichi nkugajitichisya malajisyo gati yeleyo, 21 "Nkakamula chelechi, nkapasya chelechi, nkakwaya achila"? 22 Yeleyo yose chiŵe yangalimate yamalaga kutumika. Yeleyo yose ili malajisyo ni majiganyo ga ŵandu pe. 23 Isyene malajisyo ga gakuwoneka kuŵa ga lunda, nkupopela kwaliŵichile achinsyene ni nkulitulusya kwao ni nkuchilongosya chiilu kwakuchisausya. Nambo yele yose nganikola machili ga kusilekasya tama sya chiilu.

3

1 Nsyuchile pamo ni Kilisito, kwayele muiganisye indu yaili kwinani kwali Kilisito atemi upande wauli ni ulamusi wa Akunnungu. 2 Nganisyeje indu yaili kwinani ni ngaŵa yaili pa chilambo pano. 3 Pakuŵa ŵanyamwe mwaliji ŵawe ni umi wenu usisiche pamo ni Kilisito munkati mwa Akunnungu. 4 Kilisito ali umi wenu wa usyene, nombewo pachawoneche sooni nipele ŵanyamwe chimmoneche pamo nawo mu ukulu wao.

Utame wa kalakala ni utame wa sambano

5 Nipele, nsiulaje kila tama syangalumbana simpagwile nasyo sya pachilambo yaani chikululu ni usakwa ni tama ni nganisyo syangalumbana ni lipamo yaili nti kupopela inyago. 6 Kwa ligongo lya sambi si, lutumbilo lwa Akunnungu lukwaichilila ŵelewo ŵakukana kupilikanichisya. 7 Kalakala, ŵanyamwe mwatamaga nkusikuya tama syangalumbana simpagwile nasyo. 8 Nambo sambano nneche yeleyi, lutumbilo ni tama ni chigongomalo ni kwatukana Akunnungu. Maloŵe gangalimate ganakopoche nkang'wa mwenu. 9 Kasinnambusyana, pakuŵa ntyosisye tama syangalumbana simpagwile nasyo pamo ni isambo yakwe yose, 10 ni kuuwala umi wa sambano, aula umi waukwendelechela kutendekwa wa sambano ni Akunnungu ŵakugumba. Ni kwa kwamanyilila uchenene chikuntende mme mpela ŵelewo. 11 Kwa ligongo lyo, ngapagwa sooni utinda pasikati ja Ŵayahudi ni Ŵagiliki, ŵaumbele ni ŵangaumbala, jwasyomile ni jwangasyoma, kapolo ni jwalechelelwe. Nambo Kilisito ali yose nombe ali mu yose.

12 Ŵanyamwe ndi ŵandu ŵa Akunnungu, jwelejo ŵannonyele ni kunsagula kuti mme ŵandu ŵakwe. Kwa yele mmanje ni ntima wa chanasa ni ntima wambone ni wa kulitulusya ni kulitimilika ni upililiu. 13 Mpilililane jwine ni jwine ni kulechelesyana katema kakalikose mundu akolaga ni maloŵe gakummechetela jwine. Nnechelesyane mpela Ambuje yatite pakunnechelesya ŵanyamwe. 14 Pakupunda indu yose, njonjechesye unonyelo pakuŵa unonyelo ukutaŵikanya indu yose mu umo uuli utindimisyo. 15 Chitendewele cha Kilisito chitawale mmitima jenu, pakuŵa Akunnungu ammilasile ŵanyamwe kuti chipagwe chele chitendewele mu chiilu chimo, ni mme ŵakutogolela. 16 Utenga wa Kilisito ugumbale nkati mwenu. Njiganyane ni kujamukana kwa lunda lose. Njiimbe sabuli ni nyimbo syakwalapa Akunnungu ni nyimbo sya kwapopela akuno nchajimbilaga Akunnungu kwa kutogolela mmitima jenu. 17 Chichintende chose pane kuŵecheta, mpanganye yose kwa liina lya Ambuje Che Yesu ni kwatogolela Akunnungu Atati kwa litala lyao Che Yesu.

Mundu yakusachiwa pakutama mu utame wa sambano

18 Ŵanyamwe achakongwe, mwapilikanichisye achiŵankwenu, yeleyi ni yakuti pakwanonyelesya Ambuje. 19 Ni ŵanyamwe achalume, mwanonyele achiŵankwenu, ni kasimma ŵakalipa kukwao.

20 Ni ŵanyamwe ŵanache mwapilikanichisye achaŵelesi ŵenu mu yose, pakuŵa chelechi chikwanonyelesya Ambuje.

21 Ni ŵanyamwe achaŵelesi kasimwalipula ŵanache ŵenu, kuti akapwa ntima.

22 Ni ŵanyamwe achikapolo mwapilikanichisye aŵala ŵaali achakulu ŵenu kwa chiilu mu indu yose, nkapilikanichisya pe katema pakummona kuti mmoneche ŵambone kukwao nambo ntendeje yeleyo ni ntima wenu wose ligongo lya kwachimbichisya Ambuje Che Yesu. 23 Chinkutenda chachilichose, ntende ni ntima wenu wose, mpela nkwatendela Ambuje ni ngaŵa nkwatendela ŵandu. 24 Nkumbuchile kuti Ambuje chachimpa ŵanyamwe mbote jakwagosela ŵandu ŵao. Pakuŵa Kilisito ali Ambuje ŵa usyene unkwatumichila. 25 Pakuŵa jwalijose jwakupanganya yangalumbana, chapochele malipilo ga yangalumbana yapangenye, ligongo Akunnungu nganakola lusagu kose.

4

1 Ni ŵanyamwe achakulu mpanganye yaili yambone kwa achikapolo ŵenu mpela yakuti pakusaka Akunnungu, nchimanyililaga kuti nomwe ŵakwe nkwete Ambuje kwinani.

Malajisyo kwa Ŵakilisito wose

2 Mwapopelele Akunnungu pangapela ni pankupopela mmeje meeso ni kwatogolela Akunnungu. 3 Iyoyo ntupopelele nowe, kuti Akunnungu atupe lipesa lya kulalichila ntemela nkati Kilisito. Kwa ligongo lya utenga wo, une ndili mu chitaŵiko. 4 Nipele mumbopelele kuti ngombole kuŵecheta yaikuti kuŵajilwa kwa litala lyalikukombola kuchiŵika chantemela cho pangasisika.

5 Njendeje kwa lunda pankutama ni ŵandu ŵangakunkulupilila Kilisito, nchitumiyaga yambone lipesa linkwete. 6 Moŵa gose aila yose inkusala yakamuchisye ŵandu, ni nkusachilwa kunjanga chambone mundu jwalijose.

Chikomasyo chakumalichisya

7 Nguntuma che Tukiko kukwenu, jwelejo ali nlongo njetu jwakunonyelwa, jwakutumichila jwakukulupilichika ni kapolo njetu mmasengo ga Ambuje, chammanyisye ŵanyamwe ngani syangu syose. 8 Kwa ligongo lyo nguntuma kukwenu kuti ajitusye mitima jenu kwakunsalila ngani syetu. 9 Akwika pamo ni che Onesimo nlongo njetu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika, jwelejo ali mundu jwa kukwenu. Ŵanyawo ni uchansalile yose yaikutendekwa apano.

10 Jwantawe njangu che Alisitako akunkomasya. Nombe che Maliko mwipwagwao che Banaba iyoyo akunkomasyanga. Malajisyo gakwe mmasile kugapochela, aikaga kukwenu mwapochele chambone. 11 Nombe che Yoshua, jwakuŵilanjikwa Yusto iyoyo akunkomasya. Mwa Ŵayahudi ŵaŵakulupilile ni ŵatatu pewo ŵakupanganya masengo pamo ni une kwa ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, ŵanyawo ni ŵakungamusya une. 12 Che Epafula, njenu, kapolo jwa Kilisito Yesu akunkomasya. Moŵa gose ngaakupela kumpopelela kuti nlimbangane ni kwima chiimile ni kwendelechela kukulupilila ni kupanganya yakuisaka Akunnungu. 13 Ngukombola kusala umboni nkati ŵelewo kuti akupanganya nnope masengo kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya ŵandu ŵa ku Laodikia ni kwa ligongo lya ŵandu ŵa ku Hielapoli. 14 Che Luka jwantela jwetu jwaunonyelo ni che Dema akunkomasya.

15 Mwakomasye achalongo achinjetu ŵa ku Laodikia pamo ni che Nimfa ni mpingo
wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵakusimana mu nyuumba jao. 16 Mwamalaga kusy-
oma chikalata chi mwape mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia
achisyome. Nombe chikalata chinalembele ŵandu ŵa ku Laodikia ampanje ŵanyamwe
nsyome. 17 Mwasalile che Alikipo kuti masengo gapegwile ni Ambuje kupanganya
amalichisye. 18 Uneji che Paolo ngulemba yeleyi ni nkono wangu nansyene kunko-
masya. Kasindiŵalilaŵiko. Ngummendela umbone kutyochela
kwa Akunnungu.

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Ŵasesalonike

Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike chalembekwe ni Nduna che Paolo (1:1). Mu ikalata iŵalembile che Paolo, chikalata chi chikuloleka chaliji chandanda kuŵichikwa mu Bibilia ni chalembekwe pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo ŵaliji ku Kolinto katema paŵaalembele chikalata chi ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike, ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaŵapatile katema ka ulendo wao waaŵili wa kwalalichila ŵandu ngani sya Che Yesu, (Masengo ga achinduna 17:1-10). Mu chitabu cha Masengo ga achinduna asasile kuti mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wo waliji ni Ŵayahudi ŵampepe ni Ŵagiliki achajinji.

Che Paolo nganakombola kutama ku Sesalonike katema kakajinji pakumala kwapata ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, kwapele kanyuma ŵaapelechele chikalata chi kwatulasya ntima Ŵakilisito kweleko. Chikalata cho chisasile indu yose ni chikwete malajisyo gampepe gankati yakuti kusachilwa Mkilisito kutama. Che Paolo asasile indu impepe ya kuliŵika chile katema Kilisito pachaiche kaaŵili. Panepa Ŵakilisito ŵaali mumpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike ŵasengwile kwa ligongo lya ngani ji. Che Paolo atumie kuika kwa Kilisito kaaŵili mpela ligongo lya kutama utame waukwakusya Akunnungu (5:6-8).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chi kwa kwakomasya ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni kwatogolela Akunnungu kwaligongo lyao (1).

Che Paolo akusala yankati ipanganyo yao ni yankati ngani jiŵasalilwe ni che Timoseo (2:3).

Che Paolo akwasalila yakuti kusachilwa kutama Ŵakilisito mu lilanguka lya kwika kwa Che Yesu kaaŵili (4:1-5:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaaŵili ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni sooni akwachondelela kila mundu mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito atende yakuti kukombola asyome chikalata cho (5:16-28).

1 Une che Paolo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela ŵanyamwe mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa kwele ku Sesalonike ŵandi ŵandu ŵakwe Akunnungu Atati ni Ambuje ŵetu che Yesu Kilisito. Tukummendela ntuuka ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu.

Umi ni chikulupi cha Ŵasesalonike

2 Tukwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu wose ni kunkumbuchilanga mmapopelo getu pangapela. 3 Pakuŵa paujo pa Akunnungu Atati ŵetu tukukumbuchila inkuti pakutumichila kwa chikulupi ni inkuti pakulisausya ni masengo ligongo lya unonyelo wenu. Iyoyo tukukumbuchila ichitite kulimbichika chilolelo chenu kwa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. 4 Achalongo achinjetu ŵakunonyelwa ni Akunnungu, tukumanyilila kuti ŵelewo ansagwile mme ŵandu ŵakwe. 5 Pakuŵa patwalalichile Ngani Jambone kukwenu nganitulalichila kwa maloŵe pe, nambo kwa machili ni ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu tuchimanyililaga kuti utenga wo uli wa usyene. Nkumanyilila itwatite kutama pamo ni ŵanyamwe, twatemi yambone kwa kunkamuchisya ŵanyamwe. 6 Ŵanyamwe mwatusyasisye uweji ni mwasyasisye Ambuje. Namuno mwalageswe kwannope mwalipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lukondwa lwalukutyochela mu Mbumu jwa Akunnungu. 7 Kwa litala li ŵanyamwe mwatendekwe

chisyasyo kwa ŵakukulupilila wose ŵa ku Makedonia ni ku Akaya nombe nako. 8 Pakuŵa
kutyochela kukwenu lisonile liloŵe lya Ambuje, ngaŵa pa Makedonia ni pa Akaya
pe, nambo posepose ngani ja chikulupi chenu kwa Akunnungu chijenele. Kwa pele
uweji nganitukola chindu chakusala. 9 Achinsyene wo akuŵalanga ngani ja ulendo
wetu patwanjimajimile, intite pakutupochela ni intite kuileka inyago ni intite pak-
wagalauchila Akunnungu. Mwatesile yeleyo kuti mwatumichile Akunnungu ŵajumi
ni ŵausyene. 10 Sambano nkunlindilila Mwanagwe juchatuluche kutyochela kwinani,
yaani Che Yesu juŵansyusisye mu ŵawe, nombewo ni ŵakutukulupusya mlutumbilo lwa
Akunnungu lwalukwika.

2

Ukatumetume u che Paolo ku Sesalonike

1 Achalongo achinjetu, mwanya mwachinsyene nkumanyilila kuti kunjimajimila
kwetu nganikuŵa kwa iyiyi peyi. 2 Mpela inkuti kumanyilila, tukanaŵe kwika kukwenu
twalageswe kaje ni kutukanwa ku Filipi ko. Namose kwaliji ni kutukanila kwannope,
Akunnungu ŵetu ŵatukamuchisye kunlalichila Ngani Jambone jakwe pangajogopa.
3 Utenga watukuulalichila kukwenu ngaukukulupilila unami atamuno nningwa wan-
galumbana atamuno ngatukusaka kunlambusya mundu jwalijose. 4 Nambo moŵa gose
tukusala mpela yakuti kutukulupilila Akunnungu pakuŵa ŵelewo paŵatukundile kuti
tukuŵajilwa, ŵatupele masengo ga kulalichila Ngani Jambone ji kwa ŵandu. Nningwa
wetu ngaŵa kwanonyelesya ŵandu nambo tukusaka kwanonyelesya Akunnungu,
ŵakusimanyilila nganisyo sya mitima jetu. 5 Akunnungu ali jwaumboni jwetu, ni
ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti namose lyuŵa limo nganituŵa ni maloŵe
ga kulikombakomba kwa ŵandu atamuno maloŵe ga kunyenga, namose kukola ipanje
yenu kwa kalamuka. 6 Nganitusaka kulapikwa ni ŵandu atamuno ni ŵanyamwe
atamuno ni ŵandu ŵane, 7 namuno uweji tuli achinduna ŵa Kilisito, tukakombwele
kunkanganichisya kuti ntujitichisye uwe. Nambo uweji twalitimaliche pasikati jenu
mpela achikulu yakuti kwalela achiŵanagwe. 8 Uweji twannonyele nnope mwanya
namose kuŵa chile ngaŵa kwa kunnalichila Ngani Jambone ja Akunnungu pe, nambo
ni kukoposya umi wetu iyoyo kwa ligongo lyenu, pakuŵa kusyene mwanya ndi
ŵakunonyelwa ŵetu.

9 Achalongo achinjangu, nkukumbuchila itwatite kulaga ni kugapanganya masengo
ga kulimba. Patwalalichilaga Ngani Jambone ja Akunnungu, twapanganyisye masengo
muusi ni chilo kuti tukantopela atamuno jumo jwa ŵanyamwe. 10 Ŵanyamwe ndi
ŵaumboni ŵetu, ni Akunnungu nombe ali jwaumboni jwetu itwatite pakutama pasikati
jenu mwanya ŵankukulupilila, twatemi yaikuti pakuŵajilwa kwa uswela ni pangali
kulalatilwa. 11 Nkumanyilila kuti twanjamwiche jwalijose nti atati yakuti kwapan-
ganyichisya achiŵanagwe. 12 Twanlimbisye ni kwatusya mitima ni kwajamuka kuti
nkombole kutama kwa kwaŵajila Akunnungu ŵakummilanga kwinjila mu Umwenye ni
ukulu wao.

13 Sooni tukwete ligongo liine lya kwatogolela Akunnungu pangaleka pakuŵa pat-
wannyichisye Ngani Jambone ja Akunnungu, mwajipilikene ni kujipochela. Mwa-
jipochele ngaŵa nti liloŵe lya ŵandu nambo nti liloŵe lya Akunnungu, ni isyene
ni ilitite pakuŵa. Pakuŵa Akunnungu ni ŵakupanganya masengo mmitima jenu
mwanya ŵankukulupilila. 14 Achalongo achinjangu, indu iyaakopochele mipingo ja
ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu ŵa ku Yudea, ni ŵanyamwe
ŵakwe inkopochele iyoyo peyo. Pakuŵa mwanya mwalageswe ni ŵandu ŵa mu chil-
ambo chenu ilaila mpela iŵalageswe ŵanyawo ni Ŵayahudi achinjao. 15 Aŵala Ŵayahudi
ŵangakukulupilila ni uŵammuleje Ambuje Che Yesu ni ŵakulondola ŵa Akunnungu ni kutu-
lagasya nowe ŵakwe. Ŵandu ŵa ngakwanonyelesya Akunnungu, sooni ali ŵammagongo

ŵa ŵandu wose! 16 Namose ŵalinjile kutukanya kulalichila Ngani Jambone kwa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi kuti akakombola kukulupuswa. Kwa kutenda yeleyo ŵajonjechesye sambi ni kugumbalichisya ngoo pachanya sambi syatesile moŴa gose. Nambo mbesi jakwe lutumbilo lwa Akunnungu lwaichilile.

Che Paolo akulajila kwajimajimila sooni ŵandu ŵa ku Sesalonike

17 Achalongo achinjetu, uwe twalekangene nomwe kwa moŴa pe, sooni kwaliji kwa ungawonegana nambo ngaŴa kwa nganisyo syetu. Kanyuma kanandi twasachile kummona sooni. 18 Kwa yele twasachile kunjimajimila sooni, uneji che Paolo, nalinjile kaŴilikaŴili kuti iche kukwenu, nambo Shetani ŵatulekasisye.

19 Uli, patutujime paujo pa Ambuje ŵetu Che Yesu pataiche tutulilapile chichi nkati kupunda kwetu? Chitulilapilile ŵanyamwe mwachinsyene. Ŵanyamwe ni ŵandi chilolelo chetu, ni lukondwa lwetu ni ŵandi chindu mpela singwa. 20 Kusyene kwaligongo lyenu, uwe tukulilapa ni kusengwa.

3

1 Mbesi nganitukombola kupilililа kwakupunda, nipele, twaiweni yambone kusigalila uwe pe ku Asene. 2 Twantumile kukwenu nlongo njetu che Timoseo, jwakwatumichila Akunnungu pamo ni uwe mmasengo ga kulalichila Ngani Jambone ja Kilisito. Twantumile kukwenu kuti anlimbisye mwanya ni kuntusya ntima nkati chikulupi chenu, 3 kuti chikulupi cha jwalijose pasikati jenu chinatinganyiche kwaligongo lya malagasyo getu ga. Mwachinsyene nkumanyilila kuti chitupate malagasyo go pakuŴa uli usache wa Akunnungu kulagaswa. 4 PakuŴa, patwaliji pamo ni ŵanyamwe twansalile chile kuti tutulagaswe, ni mpela inkuti pakumanyilila ni iyoyo yaitite pakuŴa. 5 Kwa ligongo lyo panalepele kwendelechela kupilililа, nantumile che Timoseo kuti manyilile ngani sya chikulupi chenu. Najogwepe kuti pane jwachigongomalo jula anaiche kukunnyenga ni masengo gose gatupanganyisye kukwenu gaŴe gangali chindu.

6 Nambo sambano che Timoseo ausile kukwetu kutyochela kukwenu, nombejo atusalile ngani sya kusengwasya sya chikulupi ni unonyelo wenu. Atusalile kuti nkutukumbuchilanga moŴa gose, ni kuti nkulajila kutuwona mpela ila nowe ŵakwe itukuti kulajila kumbona. 7 Kwa yeleyo achalongo achinjetu, mkusauka kwetu ni malagasyo gatukugapata tukutulaswa ntima nomwe kwa kupilikana nkati chikulupi chenu. 8 PakuŴa sambano tukwete umi, kwa kummona ŵanyamwe ndi chiimilile nkutama kwa kulumbikana kwenu ni Ambuje. 9 Sambano tukukombola kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu, malinga ni lukondwa lwatukwete paujo pao kwa ligongo lyenu. 10 Muusi ni chilo tukwapopelela Akunnungu kwa kuchalila nnope kuti tukole lipesa lya kuonegana sooni kuti tumpe chachilichose chachipungwiche mu chikulupi chenu.

11 Nipele tukwapopelela Akunnungu ŵaali Atati ŵetu ni Ambuje ŵetu Che Yesu atukolochesye litala lya kwika kukwenu. 12 Ambuje anjonjechesye ni kunchuluchisya unonyelo wa jwine ni jwine ni kwanonyela ŵandu wose mpela itukuti kunnonyela ŵanyamwe. 13 Kwayele Akunnungu anlimbisye mitima jenu ni ŵanyamwe ngamma ni chileŴo ni chimme ŵaswela paujo pa Akunnungu ŵaali Atati ŵetu pachauje Ambuje ŵetu Che Yesu pamo ni ŵandu ŵao wose.

4

Utame waukwanonyelesya Akunnungu

1 Mbesi achalongo achinjetu uweji tunjiganyisye yakuti pakutama kuti nkombole kwanonyelesya Akunnungu. Kusyene ntameje yeleyo. Ni sambano tukunchondelela ni kunchisya mu liina lya Ambuje Che Yesu njendelechele kwannope mu utame wo. 2 PakuŴa nkugamanyilila malajisyo gatumpele kwa ukombole wa Ambuje Che

Yesu. 3 Akunnungu akusaka ŵanyamwe mme ŵaswela ni ngasimma ŵandu ŵa chikululu. 4 Jwannume jwalijose pasikati jenu akuŵajilwa kumanyilila yakuti pakutama yambone ni ŵankwawo mu uswela ni kuchimbichikwa, 5 ngaŵa kwa tama jangalimate mpelaga ŵandu ŵa ilambo ine ŵangakwamanyilila Akunnungu. 6 Kwa chindu cho, mundu jwalijose akasanneŵela jwakunkulupilila Kilisito njakwe namuno kunnyenga, pakuŵa Ambuje ni ŵakwalamula wose, mpela ila itwamasile kunsalila ni kunjamuka kwachikali. 7 Pakuŵa Akunnungu nganatuŵilanga kuti tutame mu usakwa nambo tutame mu uswela. 8 Kwayele, mundu jwalijose jwakugakana majiganyo ga, ngakunkana mundu, nambo akwakana Akunnungu ŵakumpa ŵanyamwe Mbumu jwao.

9 Nambo yankati unonyelo wa ŵakukulupilila achinjetu, ngatukusaka kunlembela chachili chose, pakuŵa Akunnungu nsyene anjigenye mwanya inkuti pakusachilwa kunonyelana. 10 Ŵanyamwe kusyene nkwanonyela achinjenu wose ŵa pa Makedonia pose. Ni sambano tukunchondelela achinjetu mpundisye kwannope kupanganya yeleyo. 11 Nchalile nnope kuti nkombole kutama kwa kutulala. Mpanganye indu yenu mwachinsyene ni kupanganya masengo ŵanyamwe mwachinsyene mpela itwannajisye ila. 12 Kwanti yeleyo utame wenu chiuŵe wa kuchimbichikwa mmbujo mwa ŵandu ŵangakwakulupilila Kilisito, nombe ngannajila kukamuswa ni mundu jwalijose mu yaikunsoŵa.

Kuuja kwa Ambuje

13 Achalongo achinjetu ngatukusaka mme ŵangamanyilila yankati ngani sya ŵandu ŵajasiche, kuti nkasupuka mpela ŵandu ŵane ŵanganakola chilolelo. 14 Tukukulupilila kuti Che Yesu ŵajasiche ni ŵasyuchile, iyoyo peyo tukukulupilila kuti Akunnungu chiŵaichenawo kukwakwe pamo ni Che Yesu, wose ŵawile achakulupililaga Che Yesu.

15 Pakuŵa malinga ni majiganyo ga Ambuje, tukunsalila yeleyi, uweji ŵatuli chiŵela ŵajumi, ŵachitusigale mpaka pa lyuŵa lya kuuja kwa Ambuje, isyene ngatwalongolela ŵelewo ŵajasiche. 16 Pakuŵa lilamulo chilityosyekwe kaje ni liloŵe lya katumetume jwankulu jwa kwinani ni lipenga lya Akunnungu, nombe Ambuje nsyene chatuluche kutyochela kwinani. Nipele ŵele ŵajasiche achakulupililaga Kilisito chasyuche kaje. 17 Pakumala yeleyo uweji ŵatuli ŵajumi, ŵatusigele, chitunyakulikwe pamo ni ŵelewo mmaunde kuti tukasimane ni Ambuje kwiunde. Kwayele chitutame pamo ni Ambuje moŵa gose pangali mbesi. 18 Nipele, ntusyane mitima jenu ni maloŵe go.

5

Ndiŵiche chile kwa kwika kwa Ambuje

1 Nambo achalongo achinjangu, ngapagwa ligongo lya kunnembela ngani jankati saa ni ndema pachiikopochele yeleyo. 2 Pakuŵa mwachinsyene nkumanyilila kuti lyuŵa lya kuuja Ambuje likwika chisisimuchile mpela jwawiyi yakuti pakwika chilo. 3 Ŵandu pachaŵechete, “Indu yose itulele ni kwana chitendewele,” papopo wonasi ukwaichilila mpela chilungusi cha kuligopola chachikunsimana jwankongwe jwakwete chitumbo, namose ŵandu wose ngaakombola kuŵambala. 4 Nambo ŵanyamwe, achalongo achinjangu nganimma mchipi, namose lyuŵa lyo linnyichilile chisisimuchile mpela yakuti pakwika jwawiyi. 5 Ŵanyamwe wose ndi ŵandu ŵankutamanga mu lilanguka, ni ŵandu ŵa muusi. Uweji nganituŵa ŵandu ŵa chilo atamuno ŵa chipi. 6 Nipele tukagona mpela ŵane wo, nambo tuchesye ni kulilongosya twachinsyene. 7 Pakuŵa ŵandu ŵakugona ŵala, akugona chilo ni ŵandu ŵakukolelwa, akukolelwa chilo. 8 Nambo uwe tuli ŵandu ŵa muusi, tukusachilwa kulilongosya twachinsyene. Tukusachilwa kukamulangana ni chikulupi ni unonyelo mpela chakuwala cha chisyano cha kulichinga pantima, ni chilolelo chetu cha ukulupusyo nti chisoti cha chisyano chakulichinga mu ntwe. 9 Pakuŵa Akunnungu nganatuŵika tujonasiche kwa lutumbilo lwao, nambo kuti

tukulupuswe kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito, 10 juŵawile kwa ligongo
lyetu kuti namose twaŵaga ŵajumi pane tujasiche tukombole kutama nawo pachauje.
11 Nipele ntusyane ntima jwine ni jwine ni kulimbisyana jwine ni jwine mpela inku-
tenda sambano.

Malajisyo gambesi ni chikomasyo

12 Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwachimbichisye ŵelewo ŵakupanganya
masengo pasikati jenu ni ŵakunnongosya ni ŵakunjiganya mu utame wa kunkulupilila
Kilisito. 13 Mwachimbichisye nnope ni kwanonyela kwa liwamba lya masengo gaaku-
panganya. Ntameje mu chitendewele pasikati jenu.
14 Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwajamuche ŵandu ŵaali ni ulesi, mwaka-
mulisye ntima ŵaali ni lipamba, mwakamuchisye ŵakulepetala, mwapililile ŵandu wose.
15 Nlilolechesye mwachinsyene kuti akasauchisya mundu chakusakala ku chakusakala,
nambo moŵa gose ntendelane yaili yambone kwa jwine ni jwine ni kwa ŵandu wose.
16 Nsangalale moŵa gose, 17 mwapopelele Akunnungu pangapela, 18 mwatogolele
Akunnungu mu yose yaikutyochela pakuŵa yeleyo ni yakuti pakusaka Akunnungu
kukwenu ŵanlumbikene ni Che Yesu Kilisito.
19 Nkausima mooto wa Mbumu jwa Akunnungu, 20 nkaupwanya utenga wauku-
tyochela kwa Akunnungu. 21 Nsosesose yose ni kukamulisya chachili chambone,
22 nchiŵambale chachilichose chachikuwoneka changalumbana.
23 Akunnungu asyene ŵakutupa chitendewele answejesye mose, mu mbumu syenu ni
mitima jenu ni mu iilu yenu, yele yose ikasimanikwa ni ileŵo kukwenu katema kakwika
Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. 24 Akunnungu ŵammilasile ŵanyamwe chaitendekanye
yeleyo pakuŵa ŵelewo ali ŵakulupilichika.
25 Achalongo achinjetu, ntupopeleleje.
26 Mwakomasye achalongo wose kwa kwalosya kuti nkwanonyela.
27 Ngunnajisya mu liina lya Ambuje kuti mwasyomele chikalata chi ŵandu wose
ŵakunkulupilila Kilisito.
28 Tukunsachilanga umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Ŵandu ŵa ku Sesalonike

Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike chalembekwe ni Nduna che Paolo (1:1). Ŵalembile chikalata chi katema kakajipi pakumala kuchilemba chikalata chandanda kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike, pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Che Yesu. Che Paolo ŵaliji nganatyoche ku Kolinto, ŵaalembelaga chikalata chi ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike, ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaŵaapatile katema ka ulendo wao waaŵili wa kulalichila ngani ja Che Yesu (Masengo ga achinduna 17:1-10). Asasile mchitabu cha Masengo ga achinduna kuti mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wo waliji ni Ŵayahudi ŵampepe ni Ŵagiliki achajinji.

Ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike ŵaliji nkuganisya kwannope nkati moŵa ga mbesi ga chilambo ni kwika ku Che Yesu kaaŵili, pakuŵa che Paolo alembile indu yejinji nkati chelecho mu ikalata yakwe yose kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike. Kuŵandichila nusu ja chikalata chaaŵili chi kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike chikusala yankati moŵa gambesi ga chilambo. Sooni che Paolo akwajamuka yankati kuleka sambi. Kila mundu apanganyeje masengo kwa ligongo lya kukola chakulya chakwe nsyene, (3:6-10).

Yaili mwelemo

Nduna che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene ni kwamanyisya achinjakwe ŵaali nawo, (1:1-2).

Che Paolo akwatogolela Akunnungu kwa ligongo lya ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ku Sesalonike ni sooni akwapopelela (1:3-12).

Mu liunjili lyaaŵili che Paolo akukunguluchila nkati moŵa gambesi.

Che Paolo akukunguluchila yankati kuleka ulesi ni akwasaka ŵandu apanganye masengo (3:1-15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaaŵili ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito (3:16-18).

1 Une che Paolo pamo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela chikalata
ŵanyamwe mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Sesalonike, ŵanlumbikene ni
Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.
2 Tukummendela umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni
Ambuje Che Yesu Kilisito.

Ulamusi katema ka kwika ku Che Yesu Kilisito

3 Achalongo, ikutuŵajila kwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu. Ili
yambone kutendekanya yeleyo ligongo chikulupi chenu chikukula nnope ni kunonye-
lana kwenu kukuchuluka. 4 Kwa ligongo lyo, uweji tukulilapa kwa ligongo lyenu,
mu mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu. Tukulilapa
pankwendelechela kwakulupilila Ambuje ni kupililila malagasyo ni masauko gagakun-
simana.
5 Yeleyo yose ikulosya isyene kuti Akunnungu akulamula kwa umbone kuti mmalan-
jikwe ŵakuŵajilwa kwinjila mu umwenye wa Akunnungu waunkulajila. 6 Akunnungu
chachitendekanya yaili yambone, chiŵauchisye malagasyo aŵala wose ŵakunlagasya
ŵanyamwe, 7 ni kumpumusya mwanya ŵankulagaswa pamo nowe. Chelecho chichiten-
dekwe pachaoneche Ambuje Che Yesu achityochelaga kwinani pamo ni achikatume-
tume ŵakwe ŵa kwinani ŵaali ni machili. 8 Akunnungu chiŵajamuche kwa malamba ga

mooto wekolele aŵala ŵandu ŵakunkana ni ŵangakujitichisya Ngani Jambone jankati Ambuje ŵetu Che Yesu. 9 Kwamukwa kwawo chikuŵe konangwa kwa moŵa gose pangali mbesi ni kutalikanganywa ni Ambuje ni kutalikanganywa ni ukulu wa ukombole wao, 10 patachiika lyuŵa lyo kuti akuswe pasikati ja ŵaswela ŵakwe ni kusimonjekwa ni ŵandu wose ŵakwakulupilila. Mwanya iyoyo peyo chimme pamo ni ŵanyawo pakuŵa nkulupilile umboni utwansalile ula.

11 Kwa ligongo lyo tukumpopelelanga moŵa gose kuti Akunnungu ŵetu ankombolesye kutama malinga ni inkuti pakusachilwa kutama. Tukupopelela kuti kwa ukombole wao amalichisye yose yambone inkusaka kupanganya ni kila masengo ga chikulupi. 12 Tukupopelela yele kuti liina lya Ambuje ŵetu Che Yesu likuswe nkati mwenu, ni ŵanyamwe nkuswe kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

2

Mundu Jwachigongomalo

1 Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa, aji jili ngani ja kwika kwa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni kusongangana kwetu pamo paujo pao. Kwayele tukunchondelela nnope, 2 kasimpweleswa chitema namuno unantojimye utenga, namose ni liloŵe, namose ni chikalata chachikuganichikwa kuti chityochele kukwetu, chachikusala kuti lyuŵa lya kuuja kwa Ambuje limasile kwika. 3 Nkakunda kulambuchikwa ni mundu jwalijose kwa litala lyalili lyose. Pakuŵa lyuŵa lyo ngaliika mpaka uiche kaje utindiganyo wekulungwa ni Jwachigongomalo awoneche, mundu jo mbesi jakwe jili kujonangwa tikitiki pa mooto wangali mbesi. 4 Jwelejo akulikwesya pachanya pa kila chindu chakuchiŵilanga ŵandu kuti achiminungu pane kuchipopelela. Kwayele chajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu ni kutama mwelemo achiliŵilangaga nsyene kuti ali Akunnungu.

5 Ana ngankukumbuchila kuti panaliji pamo ni ŵanyamwe nansalile indu yose yi? 6 Nambo kwana chindu chachikulekasya kopochela yeleyo sambano, ni ŵanyamwe nkuchimanyilila chelecho. Kwayele lyuŵa pachiliiche Jwachigongomalo chawoneche pa katema kambone. 7 Pakuŵa machili gagasisiche ga chigongomalo cho gakupanganya masengo, nambo Jwachigongomalo jula yaani Shetani ngawoneka kose mpaka jwele jwakunlekasya jo pachatyosyekwe. 8 Pelepo ni pachakopochele Mundu Jwachigongomalo, nambo Ambuje Che Yesu pachaiche chambulaje kwa mbumu ja pakang'wa pao ni kunjonanga kwa ung'alime wa ukulu pachaiche. 9 Mundu Jwachigongomalo chachiika ni machili ga Shetani ni kutendekanya imanyisyo yaili yose ni yakusimonjeka ya unami, 10 ni kutumia chigongomalo chachili chose kwalambusya wose ŵakusochela. Ŵanyawo chasochele ligongo nganaunonyela usyene kuti akulupuswe. 11 Kwa ligongo lyo Akunnungu ŵapelechele machili ga kusoyasya kuti aukulupilile unami. 12 Kwayele ŵandu wose uŵakanile kuukulupilila usyene nambo akusisangalalila sambi, chalamulikwe.

Nsaagulikwe kuti ankulupusye

13 Nambo ikutuŵajila kwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu, achalongo ŵankunonyelwa ni Ambuje, pakuŵa Akunnungu ansagwile ŵanyamwe chitandile kundanda kuti nkulupuswe kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu kuti ntendekwe ŵandu ŵao ŵaswela kwa chikulupi chenu mu usyene. 14 Akunnungu annaliche mwanya kwa litala lya Ngani Jambone jitwalalichile uwe kuti mpochele liuto lya ukulu wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. 15 Nipele, achalongo achinjetu, njimeje chilimbile ni kukamulisya majiganyo gamwalijiganyisye kukwetu kwa ulalichile wetu pane chikalata chitwannembele.

16 Tukwaŵendaŵenda asyene Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati ŵetu juŵatunonyele ni kwa umbone wao, ŵatupele utulasyo wa moŵa gose pangali mbesi ni

chilolelo chambone, 17 ajitusye mitima jenu ni kunlimbisya mmasengo ni kuŵecheta gambone.

3

Ntupopeleleje kwa Akunnungu

1 Mbesi, achalongo achinjetu, ntupopeleleje kuti utenga wa Ambuje ujenele
kwa chitema ni kupochelwa kwa kuchimbichikwa mpela ilitite kuŵa kukwenu.
2 Iyoyo mpopelele kwa Akunnungu kuti atukulupusye ni ŵandu ŵachigongomalo ni
ŵangalumbana, pakuŵa nganaŵa wose ŵakukunda kujikulupilila Ngani Jambone.
3 Nambo Ambuje ali ŵakukulupichika, nombe chanlimbisye ni kungosa ni
Jwachigongomalo jula yaani Shetani. 4 Tukumanyilila isyene mwa Ambuje yakuti
nkuitenda ni chinjendelechele kuitenda aila itukunlajisya.
5 Ambuje anlongosye mu kuumanyilila kwannope unonyelo wa Akunnungu ni up-
ililiu umpegwile ni Kilisito.

Majiganyo nkati kupanganya masengo

6 Kwa liina lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito tukunnajisya achalongo achinjetu,
nlisepusye ni achalongo achinjetu wose ŵaali ŵa ulesi ni ŵangakugakuya majiganyo
gatwanjiganyisye. 7 Ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila inkuti pakusachilwa ku-
tusyasya. Pakuŵa patwaliji pasikati jenu, uwe nganituŵa ŵa ulesi. 8 Uweji nganitulya
chakulya cha mundu jwalijose panganlipa. Nambo twapanganyisye masengo kwa
kuchalila ni nkulaga muusi ni chilo, kuti tukampa mundu jwalijose masengo ga
kutulela. 9 Tukakombwele kutumia ulamusi wetu kuti ntukamuchisye, nambo ngan-
itutenda yeleyo ligongo twasachile tunnosye inkuti pakusachilwa kutenda. 10 Pakuŵa,
namose patwaliji nomwe twannajisye yeleyi, “Mundu jwalijose jwangasaka kupan-
ganya masengo, akasalya iyoyo peyo.”
11 Tukuŵecheta yeleyi ligongo tupilikene kuti ŵampepe pasikati jenu ali ŵa ulesi,
ŵangakupanganya masengo kose, nambo akwamba kulijinjisya mu indu ya ŵandu ŵane.
12 Kwa liina lya Ambuje Che Yesu Kilisito tukwalajisya ni kwajamuka ŵele ŵandu kuti
atulale ni kupanganya masengo kwa ligongo lya kulikolela chakulya chao achinsyene.
13 Nambo ŵanyamwe, achalongo achinjangu, kasimpela kutendekanya yambone.
14 Naga apali mundu jwangasaka kugakamulichisya malajisyo gatukunlembela
nchikalata chi, munlolechesye kwannope mundu jo, nkasyoŵekana najo melepe akole
soni. 15 Ngasimummalanjila jwelejo nti jwammagongo, nambo munjamuche chisau
nlongo njenu.

Maloŵe ga kumalichisya

16 Ambuje ŵachitendewele asyene ampe chitendewele moŵa gose ni mulimose. Am-
buje atame ni ŵanyamwe wose.
17 Chelechi ni chikomasyo chingulemba ni makono gangu une che Paolo nansyene.
Chelechi ni chimanyisyo changu cha ikalata yangu yose, yeleyi ni inguti pakulemba.
18 Ngummendela umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chaandanda cha Paolo kwa Timoseo

Chilongolelo

Chitabu cha ndanda chi che Timoseo, chili chikalata chiŵalembile nduna che Paolo kwapelechela ŵakulijiganya ŵa che Timoseo. Chikalata chaandanda chi che Timoseo ikomboleka chalembekwe pa chaka cha 62 mpaka 64 Pakumala kupagwa Che Yesu. Yeleyi ikomboleka yaliji chiŵandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Che Paolo ŵaliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kakajinji ŵammilangaga mwanagwe (Filipo 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Chikalata chi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iŵaijawisye kwa mundu badala ja kwajauchisya mpingo wa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu yo ili 2 Timoseo ni Tito ni Filimoni. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo nkati kwalamba Akunnungu kwa mpingo wa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu (2:1-15) Yakutikusachilwa kuŵa ilongola kwa mipingo ja ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu (3:1-13) Ni makanyo nkati ŵakwiganya ŵa unami (1:3-11; 4:1-15; 6:2-5). Chikalata chi chikulosya che Paolo iŵatite pakwajiganya che Timoseo kuŵa chilongola pasikati ja mpingo wa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo gagakwakamusya ilongola ya mipingo ja ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu agano moŵa gano kukombola kwalongosya ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).
Ni sooni che Paolo akwajamuka che Timoseo nkati ŵakwiganya ŵa unami (1:3-11).
Nipele che Paolo akwendelechela kuŵecheta yakuti pakwatogolela Che Yesu Kilisito (1:12-19).
Sooni akwalajisya che Timoseo nkati kwalamba Akunnungu ni ilongola ya mipingo ja ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu (2-3).
Che Paolo akuchimalichisya chikalata chakwe kwa kwapa che Timoseo malajisyo gakumalichisya (4-6).

1 Une che Paolo nduna jwa Che Yesu Kilisito kwa kulajiswa ni Akunnungu Nkulupusyo jwetu pamo ni Che Yesu Kilisito chilolelo chetu. 2 Ngunnembela che Timoseo mwanangu jwa usyenesyene mu chikulupi.

Ngummendela umbone ni chanasa ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni kwa Che Yesu Kilisito Ambuje ŵetu.

Kwamuka nkati majiganyo ga unami

3 Ngusaka nnonjele ku Efeso mpela ila inatite pakunchondelela katema panaliji nkwaula ku Makedonia. Kweleko kwana ŵandu ŵakujiganya majiganyo ga unami nkaakanye. 4 Mwasalile alekangane ngano sya unami ni moŵa gose kugatanga meena ga achambuje ŵao pangali mbesi. Yele yose ikutandisya makani. Ngaikwalimbisya ŵandu mmasengo ga Akunnungu gagakutendeka kwa litala lya chikulupi. 5 Nningwa wa lyele lilajisyo uli unonyelo waukutyochela mu ntima weswela ni nkuimanyilila kuitenda yaili yambone ni chikulupi cha usyene. 6 Nambo ŵandu ŵane gasoŵile gelego ni kugalauchila kuusyanausyana indu yangalimate. 7 Ŵelewo akusaka aŵeje ŵakwiganya Malajisyo nambo achinsyene ngaakugamanyilila maloŵe gaakugaŵecheta atamuno indu yaakulimbila kuisala.

8 Tukumanyilila kuti Malajisyo ga Akunnungu gali gambone, iŵaga mundu chagawone kwa litala lyalikusachilwa kugawona. 9 Tukumanyilila kuti Malajisyo nganigaŵichikwa kwa ligongo lya ŵandu ŵambone, nambo gaŵichikwe kwa ligongo lya ŵandu

ŵangalumbana ni ŵangakugajitichisya Malajisyo, ni ŵandu ŵangakwapopela Akunnungu ni ŵaali ni sambi, ni ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu ni ŵakutukana ni ŵandu ŵakwaulaga atati ni achikulu ŵao ni kwaulaga ŵandu ŵane. 10 Malajisyo gaŵichikwe kwa ligongo lya ŵachigwagwa ni kwa achalume ŵakugonana achinsyene pe ni kwa ŵakwasumisya ŵandu kuŵa achikapolo ni kwa ŵaunami ni kwa ŵakulumbilila unami ni kwa ŵakupanganya ipanganyo yangaikulandana ni majiganyo gausyene. 11 Majiganyo ga gakutyochela mu Ngani Jambone jambele Akunnungu jwangulupilile lalichile Ngani Jambone jajikutyochela kwa Akunnungu ŵaali ni ukulu ni ŵakulapikwa moŵa gose.

Che Paolo akutogolela ligongo lya chanasa cha Akunnungu

12 Ngwatogolela Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ŵandasile machili pa masengo gangu, pakuŵa amweni ndili jwakukulupilichika nipele ŵasagwile kuti natumichile. 13 Namuno kalakala naliji ngwatukana Akunnungu ni kwalagasya ŵandu ni naliji mundu jwaumenyani, Akunnungu ŵaangolele chanasa, ligongo natesile yeleyo nkuloŵela kwangu ni kwa ungamanyilila wangu ni pakuŵa nganingola chikulupi. 14 Ambuje ŵetu ŵambele umbone wao wejinji ni chikulupi ni unonyelo watulinawo nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito. 15 Liloŵe li lili lyakukulupilichika ni kukundikwa, yakuti Che Yesu Kilisito ŵaiche pachilambo kukwakulupusya ŵaali ni sambi. None ndili jwa sambi kwapunda wose, 16 nambo kwa lye ligongo lyo Akunnungu ŵangolele chanasa. Ŵatesile yele kuti kwa litala lyangune jwa sambi kwapunda ŵandu wose, Che Yesu Kilisito akombole kulosya upililiu wao. None mme chisyasyo kwa wose uchakulupilile ni kupochela umi wa moŵa gose pangali mbesi. 17 Sambano kwa Mwenye ŵa moŵa gose pangali mbesi, nombe ŵangakuwa namose ŵangakuwoneka, ni ŵaali Akunnungu ŵajika, ŵandu wose ŵaape luchimbichimbi ni ukulu mmoŵa gose pangali mbesi! Eloo.

18 Mwanangu che Timoseo, ngumpa ali lilajisyo li malinga ni maloŵe gakulondola gagaŵechetekwe kalakala gankati mwe. Maloŵe go ni gachigantende nkombole kumenyana ngondo jambone, 19 mpunde kukamulisya chikulupi chenu ni majiganyo ga usyene ga chikulupi ni kuitenda yaili yambone pe. Ŵandu ŵane akanile kugajitichisya majiganyo ga usyene, kwayele achijonasile chikulupi chao. 20 Mwa ŵelewo apali che Himeneyo ni che Alekisanda unajamwiche kwa kwalechela mmakono mwa Shetani kuti ajiganyikwe anaatukane Akunnungu.

2

Majiganyo gankati kupopela

1 Nipele, chikanaŵe chachili chose mwasalile Akunnungu yankwisaka ni mwapopele Akunnungu ni mwapopelele ŵandu ŵane ni mwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya ŵandu wose. 2 Mwapopelele mamwenye ni ŵandu ŵaali ni ulamusi kuti tutame kwa kutulala ni chitendewele pamo ni kwachimbichisya Akunnungu ni lwendo lwambone. 3 Chindu chi chili chambone ni chakukundikwa paujo pa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, 4 jwakusaka ŵandu wose akulupuswe ni akombole kuumanyilila usyene. 5 Pakuŵa Akunnungu ali ŵamo pe, nombe kwana jwakwilanya jumo pe pasikati ja Akunnungu ni ŵandu, ni mundu jo ali Che Yesu Kilisito, 6 uŵalityosisye nsyene kwawombola ŵandu wose. Ayiyi ikulosya kuti kele kaliji katema kakasachikwe kanti Akunnungu akusaka kwaŵombola ŵandu ŵakwe. 7 Kwayele naŵichikwe me jwantenga ni jwakwajiganya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni nalichile ngani ja chikulupi ni usyene. Une nguŵecheta yausyene nganguŵecheta ya unami.

8 Nipele papali pose pankusimana kwapopelela Akunnungu, ngusaka achalume ŵakulityosya kwaligongo lya Akunnungu anyakule makono gao gakusalala apopele pangali lutumbilo atamuno makani. 9 Iyoyopeyo ngusaka achakongwe alitulusye ni

kuwala minjilo yaikuchimbichikwa ni kulikwatula kwao kukaŵa kwa kutiŵa utiŵe wakusimosya pane kulilemba kwa indu yekolochekwe kwa sahabu atamuno igogo ya lulu pane minjilo ja ndalama jekulungwa. 10 Nambo kulikwatula kwao kuŵeje kwa isambo yambone ikuŵajilwa kutendekwa ni achakongwe ŵakwapopelela Akunnungu. 11 Achakongwe atameje jii ni mkulitulusya katema ka kulijiganya Liloŵe lya Akunnungu. 12 Une ngangumpa jwankongwe lipesa lya kwiganya, atamuno kwatawala ŵankwakwe, nambo atame jii. 13 Pakuŵa che Adamu ali jwaandanda kugumbikwa ni kwikaga che Hawa. 14 Ni che Adamu ngaŵa juŵanyenjekwe, nambo jwankongwe ni juŵanyenjekwe ni kulipwanya Lilamulo lya Akunnungu. 15 Nambo jwankongwe chakulupuswe ni chaligopole uchenene, naga chalonjele mu chikulupi ni unonyelo ni uswejelo pamo ni kuligosa.

3

Ilongola mwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

1 Ali liloŵe li lili lya usyene lyati, naga mundu asakaga aŵe chilongola jwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, akulajila masengo gambone. 2 Nipele chilongola akusachilwa aŵeje mundu jwangali chileŵo, akusachilwa aŵeje ni ŵankwakwe ŵamope ni jwangakutolwa ni jwalunda ni jwakulichimbichisya ni jwapochela achalendo ni jwakukombola kwiganya. 3 Ngakusachilwa aŵe jwakolelwa ni jwaumenyani, nambo aŵeje jwakulitimalika ni jwakusaka chitendewele, atamuno jwangakunonyela nnope mbiya. 4 Akusachilwa aŵeje mundu jwakwajimilila uchenene ŵandu ŵaali mu nyuumba jakwe ni kwajiganya achiŵanagwe aŵe ŵa kupilikanichisya kwa luchimbichimbi lose. 5 Pakuwa iŵaga mundu ngakukombola kwajimilila uchenene ŵandu wa mu nyuumba jakwe, chakombole chinauli kuujimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito yaani ŵandu ŵa Akunnungu? 6 Ngakusachilwa aŵe jwakukulupilila jwasambano, atakulifuna ni kugwa ni kulamulikwa mpela ila iyaliji kwa Shetani. 7 Sooni ikummajila aŵe mundu jwaali ni umboni wambone pasikati ja ŵandu ŵa paasa pa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, kuti atakunyeluswa ni kugwa pa chitanje cha Shetani.

Ŵakamusi ŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

8 Iyoyopeyo ŵakupanganya masengo ga kwakamusya ŵandu ŵane ŵaali mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito aŵeje ŵaali ni lwendo lwambone ni ŵandu ŵakusala chindu chimo ni ŵangakung'wa nkologo kwannope ni ŵandu ŵangali ni lipamo. 9 Akusachilwa kukamulangana kwannope ni usyene wausisikwe wa chikulupi kwa nningwa wambone. 10 Ikuŵajilwa alinjikwe kaje ni awonekaga kuti akufai nipele apanganye masengo ga ukamusi. 11 Achakongwe ŵao iyoyo aŵe ŵandu ŵa mbili jambone, akaŵa ŵakulambusya, ni aŵeje ni ukombole wakulitawala ni ŵakukulupilichika mu yose. 12 Jwakupanganya masengo ga kuukamusya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, aŵe mundu jwa ŵankwawo ŵamo pe ni kwalongosya achiŵanagwe uchenene pamo ni ŵandu ŵaali mu nyuumba jao. 13 Pakuŵa ŵakamusi ŵakupanganya masengo uchenene akulapikwa ni ŵandu, nombewo akupakombola kwasalila ŵandu chikulupi chakwete nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito pangajogopa.

Usyene wauunukulikwe

14 Ngunnembela chikalata chi, akuno ndi ngulolela kwika kukwenu pangakaŵa. 15 Nambo naga chingaŵe kwika, chikalata chi chichimmanyisye lwendo lwa ŵandu yalukuti kusachilwa kuŵa mu nyuumba ja Akunnungu, yaani mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ŵandu wo ali chimila ni nsingi wa usyene ni ali ŵandu ŵakwe Akunnungu ŵajumi. 16 Usyene, nganitukola lipamba nkati usyene wa chikulupi chekulu chachiunukulikwe, usyene wo ni kuti,

Ŵelewo ŵawonechekwe mu chiilu cha chiundu,
ŵaŵalanjikwe ni Mbumu jwa Akunnungu kuti ali ŵakupanganya yakusaka Akunnungu,
ŵaloleche ni katumetume jwa kwinani.
Ŵalalichikwe pasikati ja ŵandu ŵa ilambo,
ŵakulupilichikwe papali pose mu chilambo,
ŵanyakulikwe kwinani mu ukulu.

4

Ŵakwiganya ŵa unami

1 Mbumu jwa Akunnungu akusala pangasisa kuti moŵa ga mbesi ŵandu ŵane
chaleche chikulupi chao ni kusipilikachisya mbumu syasikulambusya ni majiganyo
ga masoka. 2 Majiganyo ganti yele gakujenechekwa ni ŵandu ŵa unami, ŵaati mitima
jakukumbuchila kupanganya yambone jiwile mpela ila jijochekwe ni chisyano cha
mooto. 3 Ŵele ŵandu wo akwiganyanga kuti ili sambi kulombela ni sooni kulya yakulya
impepe. Nambo Akunnungu ŵaigumbile yele yakulya lyo kuti, ŵandu ŵakwakulupilila ŵele
ni kuumanyilila usyene alyanje kwa kwatogolela Akunnungu. 4 Pakuŵa chili chose
chachipanganyikwe ni Akunnungu chili chambone ni nganichipagwa chakukanilwa,
nambo ipochelwe kwa kwatogolela Akunnungu. 5 Pakuŵa kwa litala lya Liloŵe lya
Akunnungu ni kwa kupopelela, kukuchitenda chindu cho chikundikwe ni Akunnungu.

Jwakutumichila jwambone jwa Kilisito Yesu

6 Iŵaga chimwasalile achalongo achinjetu wose malajisyo ga, chimme jwakutu-
michila jwambone jwa Kilisito Yesu, chinkule mu chikulupi kwa maloŵe ga chikulupi
ni majiganyo ga usyene gankugakuya. 7 Nambo nnekangane ni ngano syakalakala
sya unami syanganisiŵa sya Akunnungu ni syangalumbana. Nchalile nkole mbili
ja kwanonyelesya Akunnungu. 8 Pakuŵa kulijongola kukuchikamusya chiilu nambo
kupanganya aila yakuisaka Akunnungu kwana ukamuchisyo mu indu yose, pakuŵa
ikutulanjila umi mu utame wa sambano ni waukwika wo. 9 Ali liloŵe li lili
lyakukulupilichika, sooni lyalikuŵajilwa kukundikwa ni kukulupilichika. 10 Uwe
tukusauka ni kupanganya masengo kwa kuchalila pakuŵa tukwete chilolelo chetu kwa
Akunnungu ŵaali ŵajumi, ni ŵaali Nkulupusyo jwa ŵandu wose nnopennope jwa ŵele
ŵakukulupilila.
11 Gele ni maloŵe gagakuŵajilwa kugalajisya ni kugajiganya. 12 Nkajitichisya kuti
mundu jwalijose anyosye pakuŵa ndi jwanchanda, nambo mme chisyasyo cha ŵandu
ŵakukulupilila, mu uŵechete wenu ni mu lwendo lwenu ni mu unonyelo wenu ni
mu chikulupi chenu ni mu utame waukwanonyelesya Akunnungu. 13 Moŵa gose
nlimbile kwaŵalanjila ŵandu Malembelo ga Akunnungu pangalisisa, ni kulalichila
Ngani Jambone ni kwiganya mpaka patiiche. 14 Nkaleka kuupanganyichisya masengo
ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu umpochele kwa litala lya utenga
wa ŵakulondola ŵa Akunnungu ni apala nkungulu wa achachekulu paŵansajichile
makono. 15 Nganichisye nkati gelego ni kulityosya mwasyene nkupanganya indu yose.
16 Nlilolechesye inkuti pakutama ni inkuti pakwiganya. Njendelechele kutenda yeleyo
kuti nkombole kulikulupusya mwasyene ni ŵelewo ŵakumpilikana wo.

5

Yaikuti pakusachilwa kwapanganyichisya ŵakukulupilila

1 Nkankalipila jwannume jwanchekulu, nambo mmechete nawo nti atati ŵenu.
Mwapanganyichisye achachanda nti achapwenu, 2 mwapanganyichisye achakongwe
achachekulu nti achikulu ŵenu ni achiŵali nti achalumbu ŵenu, pangaganichisya
yangalumbana.

3 Mwakamuchisye achakongwe ŵawililwe ni achiŵankwawo, ŵanganakola mundu jwak-
wakamuchisya. 4 Nambo iŵaga jwawililwe akwete ŵanache pane isukulu, ŵanyawo
akusachilwa alijiganye kupanganya indu yaikusachilwa kupanganyikwa ni ŵandu
ŵakwapopelela Akunnungu kwa ŵandu ŵaali mu nyuumba jao. Ni kwa kutenda
yeleyo akwauchisya kwalela achaŵelesi ni achachekulu ŵao mpela yatite kulelekwa
ŵanyawo paŵaliji achanandi. Pakuŵa achichi chili chakunonyelesya paujo pa Akun-
nungu. 5 Jwele jwankongwe jwawililwe kusyene jwanganakola mundu jwakunnela,
achiŵisile chilolelo chakwe kwa Akunnungu ni kutama nkwapopelela Akunnungu
muusi ni chilo kuti akole ukamuchisyo. 6 Nambo jwankongwe jwawililwe jwakutama
kwa kusaka kulinonyelesya nnope jwelejo jwammwe, namuno ali jwansima chiŵela.
7 Mwape ŵandu malajisyo ga, kuti ŵandu ŵane akasaona ŵana ileŵo. 8 Nambo iŵaga
mundu ngakwakamuchisya achapwakwe nnopennope aŵala ŵandu ŵaali mu nyuumba
jakwe asyene, jwelejo achikanile chikulupi chakwe nombe ali jwangalumbana nnope
kumpunda mundu jwangakukulupilila.
9 Kasimwalemba mu chitabu cha meena ga achakongwe ŵawililwe, jwawililwe jwal-
ijose jwanganamalila yaka sitini. Sooni aŵeje jwalombekwe kamo pe. 10 Sooni aŵe
jwana umboni wa ipanganyo yambone, jwalelite achiŵanagwe uchenene, jwaŵapochele
achalendo mu nyuumba jakwe, ŵakundile sajo sya ŵandu ŵa Akunnungu, ŵakamuchisye
ŵakulaga ni ŵakupanganya indu yambone yailiyose. 11 Nambo mu chitabu cho nk-
agalemba meena ga ŵawililwe ali achiŵali, pakuŵa ŵajinjilwaga tama ja kusaka ku-
lombekwa sooni, chaleche kwatumichila Kilisito. 12 Kwayele chaaŵe ni chileŵo kwa
kuleka chikulupi cha kwatumichila Akunnungu chiŵachiŵisile kundanda. 13 Nkupunda
yeleyo, akuŵa ŵa ulesi, achendajendaga mu nyuumba jimo mpaka jine, ni akuŵa
ŵandu ŵakwasongona ŵandu ŵane ni kulijinjisya mu indu ya ŵandu ŵane ni kusala indu
yangaŵajilwa kuisala. 14 Kwa ligongo lyo ngusaka ŵele ŵawililwe ni achiŵankwawo ali
achiŵali alombekwe, aŵeleche ŵanache ni kusigosa nyuumba syao kuti ŵammagongo
ŵetu anakombole kukola lipesa lya kuŵecheta indu yangalumbana yaikutugamba
uwe. 15 Pakuŵa ŵane ŵawililwe ni achiŵankwawo, amasile kulyungasika ni kunkuya
Shetani. 16 Iŵaga jwankongwe jwalijose jwakunkulupilila Kilisito, akwete ŵawililwe
ni achiŵankwawo mwa achalongo achinjakwe, jwelejo akusachilwa kwagosa ni ngaŵa
kuulechela masengo go mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, kuti mpingo wo
ukombole kwagosa ŵawililwe ni achiŵankwawo ŵanganakola ukamuchisyo wauli wose.
17 Achachekulu ilongola ŵakuulongosya uchenene mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila
Kilisito akuŵajilwa kuchimbichikwa ni kupegwa malipilo gambone, nnope nnope
ŵakuchalila kulalichila Ngani Jambone ni kujiganya. 18 Pakuŵa Malembelo ga Akun-
nungu gakuti, “Nkantaŵa kang'wa ng'ombe pakupanganya masengo ga kuputukula
magowolo,” ni “Jwa masengo akuŵajilwa malipilo gakwe.” 19 Ngasimpochela magambo
gagakungamba jwanchekulu chilongola jwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito
ikaŵe kwa umboni wa ŵandu ŵaŵili pane ŵatatu. 20 Ŵele ŵakutenda ya sambi mwaja-
muche paujo pa ŵandu kuti ŵandu ŵane wo ajogope.
21 Ngunlajisya mmbujo pa Akunnungu ni mmbujo pa Kilisito ni mmbujo mwa
achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela ŵasagulikwe, nkamulisye malajisyo ga pangaleka
nachiŵamuno limo ni kutenda yaikusachilwa pangali lusagu. 22 Kasintenda chitema
kunsajichila makono mundu pakusagulikwa kuŵa chilongola nkupanganya masengo
ga Ambuje. Sooni nkalijinjisya mu sambi sya ŵandu ŵane, nambo nligose mwasyene,
mpanganye yaikwanonyelesya Akunnungu.
23 Ngasinng'wa meesi pe, nambo mng'weje divai kanandi ligongo lya lutumbo lwenu
pakuŵa nkulwalalwala.
24 Sambi sya ŵandu ŵane sikuwoneka pangasisika namose kakanaŵe katema ka
kulamulikwa, nambo sambi sya ŵandu ŵane sikuwoneka kanyuma pakumala kula-

mulikwa. 25 Iyoyopeyo ipanganyo yambone ikuwoneka pangasisika, namose aila yangaikuwoneka pangasisika ngaikomboleka kusisika.

6

1 Achikapolo wose akuŵajilwa kwachimbichisya kwannope achakulu ŵao kuti akapagwa mundu jwa kwatukana Akunnungu ni kugatukana majiganyo getu. 2 Nombe achikapolo ŵaali ni achakulu ŵao ŵakukulupilila akasaŵanyosya pakuŵa ali achalongo achinjao mwa Kilisito. Nambo akuŵajilwa kwatumichila uchenene, pakuŵa nombewo akupochela indu yambone kutyochelela mmasengo ga Ŵakilisito ŵakwanonyela. Gelego ni maloŵe gankusachilwa kujiganyikwa ni kulalichikwa.

Majiganyo ga unami ni Chipanje chisyene

3 Mundu jwalijose ajiganyaga majiganyo gagakupisyangana ni aga ni ngakugakunda maloŵe ga usyene ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, atamuno majiganyo ga kutama nkwanonyelesya Akunnungu, 4 jwelejo aguumbele kuligamba ni jwangachimanyilila chachili chose. Jwele ali mundu jwakusaka makani ni umenyani wa maloŵe gangalimate gagakwikanawo wiu ni ngondo ni kutukana pane tama syangalumbana, 5 ni ukangani wangali mbesi kutyochela kwa ŵandu ŵasakele mmitima jao ni ŵangali usyenesyene. Ŵakuganichisya kuti kwatumichila Akunnungu lili litala lya kulipatila chipanje.

6 Isyene kwatumichila Akunnungu ngakukuntenda mundu aŵe jwachipanje, iŵaga mundu inkwanile indu yalinayo. 7 Pakuŵa nganituika ni chindu chachili chose mchilambo muno, namuno ngatutyoka ni chindu mu chilambo muno.

8 Nipele iŵaga tukwete yakulya ni yakuwala, yeleyo ikutukwana. 9 Nambo ŵele ŵakusaka kusichila wo akugwa mu yakulinjikwa ni kutanjila mu chitanji cha tama syasijinji syangalumbana, syasikwautila ŵandu mu kukongoloka ni chiwa. 10 Pakuŵa kujinonyela kwannope mbiya jili ndande ja ungalumbana wose. Ŵandu ŵajinji asachile kwannope akole mbiya, kwayele achilesile chikulupi ni kulipoteka mitima jao kwa kupeteka kwakukulungwa.

Malajisyo ku che Timoseo

11 Nambo mmwe mundu jwa Akunnungu nlisepusye ni yeleyo, nsose kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu ni kutama mu utame wa kwatumichila ni iyoyo nkole chikulupi ni unonyelo ni upililiu ni kulitimalika. 12 Mmeje jwakupunda mu kumenyanila liloŵe lyambone lya chikulupi, nkakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, uwammilanjile katema pamwajitichisye mwasyene kwakuchitanga chikulupi chenu paujo pa ŵandu ŵa umboni ŵajinji. 13 Ngunnajisya paujo pa Akunnungu ŵakuitenda indu yose iŵe yejumi ni paujo pa Yesu Kilisito uŵaŵalasile usyene paujo pa Pontio Pilato, 14 kuti nlikamulichisye lilajisyo li kwa kulupilichika pangaleŵa mpaka lyuŵa litachiuja Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. 15 Kuuja kwakwe chikutendekwe pa katema kakakusachilwa kakaŵichikwe ni Akunnungu. Akunnungu jwakulapikwa ni jwakulongosya ni Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje ŵa achambuje. 16 Ŵelewo pe ni ŵakukombola kutama moŵa gose pangali mbesi nombe akutama palilanguka kwanti mundu jwalijose ngapakombola kuŵandichila ni ngapagwa mundu jwawaiye kwaona ni jwakukombola kwaona. Ŵandu wose ŵachimbichisye ŵelewo nombewo alongosye moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

17 Mwasalile ŵaali ŵachipanje mu chilambo chasambano chino kuti akalifuna, atamuno akasachiŵika chilolelo chao mu ipanje yangaikukulupilichika. Nambo ŵakulupilile Akunnungu ŵakutupa indu yose mkuchuluya kuti tukole lukondwa mu yele. 18 Mwasalile atende yambone, atende isambo yejinji yambone, aŵe ŵandu ŵakwakamusya ŵandu ŵane kwa ntima wambone ni atame chile kwagaŵila ŵandu ŵane ipanje yao. 19 Kwa kutenda yele chikunkamusye kukola chipanje mu umi waukwika

yaani umi usyene mpela ila mundu jwakulikumbila indu yejinji kuti yakamusye mmoŵa gagakwika.

20 Che Timoseo, choonde ngose aila imwapegwilwe. Nlisepusye ni iŵecheto ya wamba
ni ukangani wangalumbana yaikuŵilanjikwa ni ŵandu ŵane, “Umanyilisi.” 21 Pakuŵa
ŵandu ŵane akuliwona akwete umanyilisi wo, ni kwakutenda yeleyo alesile kutenda
yaikuŵajilwa kutendekwa mu chikulupi chao.
Umbone wa Akunnungu uŵe kukwenu.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Che Timoseo

Chilongolelo

Chitabu cha 2 Timoseo chili chikalata chaaŵili chiŵalembile nduna che Paolo kwalembela che Timoseo jwakulijiganya jwao. Chikalata chaaŵili chalembekwe chiŵandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Kele katema ko che Paolo ŵaliji ataŵikwe ku Loma (2 Timoseo 1:16). Che Paolo ŵaliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kose ŵammilangaga mwanagwe (Filimoni 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Achi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iŵaijawisye kwa mundu badala ja kuchijausya kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu ili 1 Timoseo, ni Tito ni Filimoni. Katema paŵalembile chikalata cha 2 Timoseo, ŵandu ŵakwe Kilisito ŵaŵatamaga ku Loma ŵalinji nkulagaswa. Ali likukomboleka kuŵa ni ligongo lya che Paolo kutawa ni kwapa malajisyo che Timoseo gati apililile mu ulendo wao. Mpela yaitite kuŵa mu Timoseo jwaandanda, che Paolo akwajamuka kwannope che Timoseo nkati ŵakwiganya ŵa unami (1 Timoseo 16-18). Sooni akwasalila che Timoseo kuti chikupagwe kulaga pa katema kakakwika (3:1).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).
Nipele che Paolo akwasalila che Timoseo nkati kupililila (2:1-13).
Sooni akwapa malajisyo (2:14-26).
Nombe akwasalila che Timoseo nkati indu ichikopochele kanyuma ni kwasalila litala lyambone lya kuipanganya yele indu (3:1-4:8).
Che Paolo akumalichisya kwa kuŵecheta maloŵe gakwe nsyene kwa che Timoseo (4:9-24).

1 Une che Paolo nduna jwa Kilisito Yesu, kwa kusaka Akunnungu uŵasagwile une kuti
nyenesye chilanga cha umi watulinawo nkulumbikana ni Kilisito Yesu. 2 Ngunnembela
mmwe che Timoseo mwanangu jwaunonyelo.
Ngunsachila umbone ni chanasa ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati
ni kwa Ambuje ŵetu Kilisito Yesu.

Chitogolelo ni maloŵe ga kutusya ntima

3 Ngwatogolela Akunnungu ungwatumichila kwa ntima waukuunosya kuti jwangali
chileŵo mpela iŵatite achambuje ŵetu, ngwatogolela Akunnungu kila pangunkum-
buchila mmapopelo gangu muusi ni chilo. 4 Ngujikumbuchila misosi jenu, ngulajila
kwannope kummona kuti ng'umbaswe lukondwa. 5 Nguchikumbuchila chikulupi
chisyenesyene chachili mwenumwe, chikulupi chakwete anganga ŵenu che Loisi ni
iyoyopeyo achikulu ŵenu che Eunike. Isyene nguimanyilila kuti nomwe nkwete. 6 Kwa
ligongo lyo ngunkumbusya kuti nkwisile ntuuka wa Akunnungu wauli nkati mwenu
umwapochele panansajichile makono gangu. 7 Pakuŵa Mbumu jwatupele Akunnungu
ngaŵa jwakututenda tuŵe ŵakogopa, ngwamba, nambo ali Mbumu jwao jwakutupa
machili ni unonyelo ni ntima wa kulisiŵila.
8 Ngasinkola soni nkwasalila ŵandu ŵane umboni wa ngani sya Ambuje ŵetu atamuno
nkakola soni kwanguune jwandaŵikwe kwa ligongo lyao. Nambo mme pamo none nku-
laga kwa ligongo lya Ngani Jambone malinga ni machili gampegwilwe ni Akunnungu.
9 Ŵelewo ŵatukulupwisye ni kutuŵilanga kuti tuŵe ŵandu ŵakwe, ngaŵa kwa isambo yetu
yambone itwaitesile, nambo kwa ligongo lya kusaka kwao asyene ni kwa umbone wao.
Ni ŵatupele umbone wao kwa litala lya Kilisito Yesu chitandilile moŵa gose pangali
mbesi. 10 Nambo sambano umbone wa Akunnungu uwunukulikwe kwa kwika kwakwe

Nkulupusyo jwetu, Kilisito Yesu. Ŵelewo agapundile machili ga chiwa ni kwa litala lya
Ngani Jambone atuwunukulile umi wa moŵa gose pangali mbesi.
11 Kwayele une nasagulikwe ni Akunnungu kuti me nduna ni jwakwiganya kwa
ligongo lya kwalalichila ŵandu Ngani Jambone. 12 Kwa ligongo lya yele ngusauka ni
indu yi. Nambo ngangujogopa kwa ligongo lya yele pakuŵa ngwamanyilila ŵelewo
unakulupilile ni ngumanyilila kusyene kuti akukombola kuchigosa achila chiŵambele
mpaka lyuŵa lichauje. 13 Mgakamulichisye majiganyo ga usyenesyene gananjiganyisye, mu chikulupi ni unonyelo wauli nkulumbikana ni Kilisito Yesu. 14 Mchigose
yambone chimpegwile kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu jwakutama
mwetuwe.
15 Mpela inkuti pakuimanyilila kuti ŵandu achajinji wa kuchilambo cha Asia anesile,
mwa ŵele apali che Fugelo ni che Helimogene. 16 Ambuje ŵatendele chanasa ŵandu ŵa
pannango u che Onesifolo, pakuŵa ŵausengwasisye ntima wangu katema kakajinji kwa
kwika kukumona. Ni nganijatenda soni kwa chitaŵiko changu. 17 Katema paŵaiche ku
Loma ŵatandite kusosasosa kwannope mpaka ŵasimene. 18 Ngwachondelela Ambuje
ŵatendele chanasa che Onesifolo pa lyuŵa lya kulamulikwa! Nomwe nkuimanyilila
yambone iŵandendele une ku Efeso kula.

2

Jwangondo jwakulupilichika jwa Kilisito

1 Nipele mmwe mwanangu nlimbichikwe mu umbone wa Akunnungu utukupochela
nkulumbikana ni Kilisito Yesu. 2 Ngajigale majiganyo gimpikene kwanguune ginagasasile mmbujo mwa ŵaumboni ŵajinji, ilaila mwape ŵandu ŵakukulupichika uchakombole kwajiganya ŵane. 3 Mpililile mmalagasyo pamo nowe nti jwangondo jwambone
jwa Kilisito Yesu. 4 Jwangondo jwakumenyana ngondo akuliŵambasya ni indu ya umi
wa moŵa gose nambo akupanganya indu yaikunnonyelesya jwankulu jwakwe. 5 Iyoyo
mundu jwakupunda mu luwilo lwa kuutuka ngakupata chindu mpela singwa iŵaga
nganakuya malajisyo ga luwilo lo. 6 Jwakulima jwalimile kwa kuchalila akusachilwa
aŵe jwaandanda kupata milimbu. 7 Mganisye ingusala yi, pakuŵa Ambuje champe
lunda lwa kuimanyilila yose.
8 Mwakumbuchile Che Yesu Kilisito ŵasyuchile, ŵa lukosyo lu che Daudi mpela ijikuti
kusala Ngani Jambone jingulalichila. 9 Une ngusauka ni kutaŵikwa ni minyolo nti
mundu jwachigongomalo kwa ligongo lya kulalichila Ngani Jambone ji. Nambo Liloŵe
lya Akunnungu ngalikutaŵikwa ni minyolo. 10 Kwa ligongo li ngupilililila yose kwa
ligongo lya ŵandu ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kuti ŵelewo nombe akulupuswe kwa
litala lya Kilisito Yesu ni kwichisya ukulu wa moŵa gose pangali mbesi. 11 Au uŵechete
u uli wausyene wati,
“Iŵaga twawile pamo nawo,
iyoyo tutulame pamo nawo.
12 Iŵaga tutupunde kupilililila,
sooni tutulongosye pamo nawo.
Iŵaga tutwakane,
nombewo chatukane uweji.
13 Iŵaga ngatukukulupilichika,
ŵele chapunde kukulupilichika,
pakuŵa ngakukombola kugagalauka gaŵechete nsyene.”

Jwamasengo jwakundikwe ni Akunnungu

14 Yele indu yi mwakumbusye ŵandu ŵenu ni kwajamuka paujo pa Akunnungu kuti
aleche kukanilana nkati maloŵe. Kukanilana kwangali malumbo pakuŵa kukwalyungasya ŵandu ŵakugapilikana. 15 Nchalile kwannope kuti nkombole kukundikwa ni

Akunnungu nti jwa masengo jwangaikuntesya soni pa masengo gakwe, ni jwakwiganya
uchenene ntenga wa usyenesyene wa Akunnungu. 16 Nliŵambasye mu iŵecheto ya
wamba ni yangalumbana, pakuŵa yele ikwatenda ŵandu akaanonyelesya Akunnungu.
17 Majiganyo ganti yele gali mpela liŵanga ndonde lyalikutauna chiilu. Mwa ŵele
ŵajiganyisye yele apali che Himeneyo ni che Fileto. 18 Ŵele ŵandu alilesile litala lya
usyene ni kuchiŵika chikulupi cha ŵandu ŵane mu lipamba achitiji kusyuka kwa ŵandu
wose kumasile kutendekwa. 19 Nambo usyene wa Akunnungu ujimi kwa kulimba nti
liganga lya nsingi ni pachanya pakwe galembechekwe, “Ambuje akwamanyililа ŵandu
ŵakwe,” ni “Jwalijose jwakuti aŵele jwa Ambuje, aleche sambi.”
20 Mu nyuumba jajikulungwa kwana yoombo yaikolochekwe kwa sahabu ni kwa
mbiya, ni yoombo ine ikolochekwe kwa itela ni kwa litaka, nombeyo ikutumikwa kwa
masengo katema kose. 21 Nipele iŵaga mundu chaliswejesye kwa kulitalikanganya ni
sambi, chaaŵe jwasagulikwe ni kuŵichikwa pajikajika pe kwa kwatumichila Ambuje
ŵao. Nombewo ali chile kwa masengo gambone. 22 Nliŵambasye ni tama ja uchanda
ni nsose kupanganya yakusaka Akunnungu ni nkole chikulupi ni unonyelo ni chiten-
dewele pamo ni ŵandu wose ŵakwapopelela Ambuje kwa ntima wambone. 23 Ngakane
makani ga kuloŵela gangalimate pakuŵa nkuimanyililа kuti gelego gakutandisya
umenyani. 24 Jwakwatumichila Ambuje akakanilana. Akusachilwa aŵeje jwakulitima-
lika kwa ŵandu wose ni jwakwiganya jwambone ni jwakupilililа, 25 jwakwajamuka kwa
kulitimalika aŵala ŵakwakanila pakuŵa panepa Akunnungu akukombola kwapa lipesa
lya kuleka sambi syao ni kuumanyililа usyene. 26 Kwa litala lyo lunda lwao chilwaujile,
kwayele chakulupuche pa chitanji cha Shetani chiŵatanjisye ni kwatenda ajitichisye
kupanganya yakusaka.

3

Moŵa ga mbesi

1 Mmanyilile kuti moŵa ga mbesi chikuŵe ni ndaŵi sya malagasyo gamakulungwa.
2 Pakuŵa ŵandu chachiŵa ŵakulinonyelesya achinsyene ni ŵakusinonyela mbiya ni
ŵakulilapa ni ŵachibuli ni ŵakwatukana Akunnungu ni ŵangakwapilikanichisya achaŵelesi
ni ŵangali ni kutogolela ni ŵandu ŵachigongomalo. 3 Chapagwe ŵandu ŵangali ni un-
onyelo muntima ni ŵangakusaka kwilana ni ŵakulambusya ni ŵakutolwa ni ŵachikali ni
ŵangakuinonyela indu yambone. 4 Chachiŵa ŵakugalaukana jwine ni jwine ni ŵandu
ŵangakukosya ni ŵa chibuli ni ŵakusaka kulinonyelesya kwa indu kupunda kwanonyela
Akunnungu. 5 Kwa paasa chaoneche mpela ŵandu ŵakwapopelela Akunnungu nambo
akugakana machili gakwe. Nliŵambasye ni ŵandu wo. 6 Mwa ŵelewo akwaula mma-
jumba ga ŵandu ni kwalambusya achakongwe ŵakuloŵela ni kwatenda ŵapikanile
ŵanyawo pe. Achakongwe wo aguumbele sambi ni kulongoswa ni tama ja kupisyan-
gana. 7 Achakongwe wo akusaka kulijiganya moŵa gose nambo ngakukombola kwika
mwa kuumanyilila usyene. 8 Ŵakwiganya wo akuukanila usyene mpela ila che Yane
ni che Yambule iŵatite kwakanila che Musa. Nganisyo sya ŵele ŵandu syejonasiche ni
chikulupi chao chili chaunami. 9 Nambo ŵelewo ngasajendechela kose pakuŵa kuloŵela
kwao chikuwoneche pakulanguka kwa ŵandu wose. Yele ni iyatite kwa che Yane ni che
Yambule.

Malajisyo ga kumalichisya

10 Nambo mmwejo ngakuyiye majiganyo gangu ni lwendo lwangu ni aila inasakaga
kuitenda ni chikulupi changu ni upililiu wangu ni unonyelo wangu ni kulindilila
kwangu nkupilililа, 11 masausyo gangu ni kulaga kwangu. Nkumanyilila indu yose
iyangopochele une ku Antiokia ni ku ikonio ni ku Lisita. Nagapilililе masausyo
gamakulungwa nnope! Nambo Ambuje ŵangulupwisye mu yose. 12 Elo, ni wose ŵakusaka

kutama ni kwapopelela Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu alindilile kulagaswa. 13 Nambo ŵandu ŵangalumbana ni ŵakulambusya chapunde kuŵa ŵangalumbana, chiŵalambusye ŵandu ŵane ni welewo chachilambuswa ni ŵandu ŵane. 14 Nambo mmwejo nlimbile kutama mu usyene umwajiganyikwe ni kuukunda. Pakuŵa nkwamanyilila ŵaani ŵanjigenye ni ŵankwakulupilila. 15 Nkumbuchile kuti chitandile uwanache wenu mkugamanyilila Malembelo ga Akunnungu yagakuti kumpa lunda lwalukuikanawo ukulupusyo kwa litala lya kwakulupilila Kilisito. 16 Malembelo ga Akunnungu gose galembekwe kwa kulongoswa ni Akunnungu nombe gana masengo gakwiganya usyene ni gakwamuka ni gakulinganya ileŵo ni kwajiganya ŵandu atame mu utame wambone paujo pa Akunnungu, 17 kuti mundu jwakuntumichila Akunnungu aŵe jwakomboleswe mu indu yose kuti aŵe chile kupanganya masengo gagali gambone.

4

1 Ngunnajisya mmbujo mwa Akunnungu ni Kilisito Yesu uchiŵalamule ŵajumi ni ŵawe, pakuŵa akwika kulongosya ali Mwenye, 2 nnalichile Liloŵe lya Akunnungu katema pakusaka ŵandu pane ngakusaka, njamuche ni kukalipila kwa upililiu wose ni kwajiganya majiganyo gambone. 3 Pakuŵa chikaiche katema ŵandu pachagakane kugapilikana majiganyo ga usyene, nambo chasache kugakuya agala gakugasaka achinsyene kugapilikana ni kulisonganyichisya ŵakwiganya ŵajinji kuti ŵajiganye indu yakuisaka nnope kuipilikana. 4 Chakane kuupilikana usyene ni chapilikanile ngano sya unami. 5 Nambo mmwe, nligose mu yose, ngapililile malagasyo, mpanganye masengo genu ga kulalichila Ngani Jambone ni kupanganya masengo genu ga kwatumichila Akunnungu.

6 Pakuŵa katema kangu ka kuwa kaŵandichile ni chajijite miasi jangu mpela ila ŵambopesi yakuti kupungula sadaka ja divai paujo pa Akunnungu. 7 Menyene ngondo jambone, utwiche mpaka kumbesi kwa luwilo lwangu ni nachigosile chikulupi. 8 Ni sambano isigalile kupegwa chindu mpela singwa wauli ntuuka uŵagosele ŵandu ŵaali ŵambone paujo pa Akunnungu. Ambuje ŵakwalamula ŵandu yaikusachilwa chachimba une pa lyuŵa lyo, ngaŵa une pe, nambo ŵandu wose ŵakulolela kwa unonyelo kuuja kwao.

Malajisyo gakumalichisya

9 Nchalile kwika kukwangu chitema. 10 Pakuŵa che Dema ŵainonyele indu ya pachilambo chino, ŵanesile ni kwaula ku Sesalonike. Che Kilesike ajawile ku Galatia ni che Tito ajawile ku Dalimatia. 11 Che Luka jika pe ni ŵaali none. Muntole che Maliko njise pamo nawo, kuti akombole kungamuchisya mu masengo gangu. 12 Nambo che Tukiko nantumile ku Efeso. 13 Pachinchiika munyigalile likoti lyangu linalesile ku che Kalipo ku Tuloa, nombe pankwika po munyigalile itabu, nnope nnope yeila yekolochekwe kwa mapende.

14 Che Alekisanda jwakusyana isyano ambanganyichisye yakusakala yejinji, Ambuje chiŵauchisye kwa agala gagapanganyisye. 15 Nomwe nlilolechesye ni jwelejo pakuŵa ŵagakanile kwachikali maloŵe getu.

16 Katema panaliji nkulichenjela pa nkungulu kandanda nganapagwa namose jumo juŵangamwisye, nambo wose ŵalesile. Ngwachondelela Akunnungu kasiŵaŵalanjila gele magambo go. 17 Nambo Ambuje ŵaliji pamo ni une ŵambele machili none nakombwele kulalichila utenga wose kwa utindimisyo kuti aupikane ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose. None nakulupwiswe kutyochela nkulamulikwa chiwa mpela ila mu nkang'wa mwa lisimba. 18 Ambuje changulupusye ni indu yose yangalumbana ni kung'osa mpaka ichile ku umwenye wao wa kwinani. Ukulu uŵe kwa ŵele moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

19 Mwakomasye che Pilisila ni che Akila, pamo ni ŵandu wose ŵa pannango u che
Onesifolo. 20 Che Elasto ŵatemi ku Kolinto nombe che Tilofimo naalesile ku Mileto
ligongo ŵaliji nkulwala.
21 Njanguye kwika kakanaŵe kwika katema ka mbepo. Che Eubulo ni che Pude
ni che Lino ni che Kilaudia akunkomasya iyoyopeyo achalongo ŵenu ŵane wose
akunkomasya.
22 Ambuje aŵe pamo nomwe. Umbone wa Akunnungu uŵe ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Tito Chilongolelo

Chitabu chi che Tito chili chikalata chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo chiŵannembele mundu jumo jumo pamalo pa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ikalata ine itatu ili Timoseo jwaandanda ni Timoseo jwaaŵili ni Filimoni. Che Paolo ŵannembele chikalata cho che Tito, nambo sooni ŵalembile nti chikalata cho chikukomboleka kusyomekwa kwa lilowe pa ŵandu. Tukukombola kumanyilila chelechi ligongo akulisala nsyene nti nduna, chindu chakuchimanyilila che Tito chitandile kalakala. Che Paolo ŵalembile chikalata chi pa yaka ya 63-65 pakumala kupagwa Che Yesu.

Che Paolo akunsalila che Tito kuti ŵalongosye ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali mu chilumba cha Kilete. Che Paolo ŵalembile chikalata chi kwa ligongo lya kunsalila che Tito itajile pakwasagula ilongola ŵa mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni kwajiganya, ni indu iŵansalile mu chikalata ikulanda ni yeila yaisasile mu ikalata iŵili iŵalembele che Timoseo. Chikalata chao chikusala yakuti kusachilwa kulongosya kwa chambone nnope ilongola ŵa mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Kwayele ilongola pamo ni mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa lelo jino akusachilwa atendeje yeleyo.

Yaili mwelemo

Che Paolo akunsalila che Tito ŵasagule ilongola ŵakwajogopa Akunnungu (1:1-16).
Sooni akunsalila ŵajiganye ŵandu kutama yakuti pakusaka Akunnungu (2:1-3:11).
Mbesi, che Paolo akumalichisya kwa kulemba malowe gampepe gakumalichisya (3:12-15).

1 Une che Paolo, jundi jwakutumichila jwa Akunnungu ni nduna jwa Che Yesu Kilisito,
ngunnembela chikalata chi mwe che Tito. Uneji najichikwe kwalongosya ŵandu
ŵasagulikwe ni Akunnungu kuti ŵakulupilile ni kuumanyilila usyenesyene ni kutama
yaikuti pakwanonyelesya Akunnungu. 2 Chikulupi ni umanyilisi wa usyene wu ikutupa
chilolelo cha umi wa mowa gose pangali mbesi. Akunnungu ŵangakombola kusala ya
unami, ŵatupele chilanga cho chikanawe kugumbikwa chilambo. 3 Ŵaliunukwile lilowe
lyakwe pa katema kakwe. Une napegwilwe utenga wo kwa lilajisyo lya Akunnungu
Nkulupusyo jwetu juŵangulupilile kuti naulalichile kwa ŵandu.
4 Chikalata chi ngunnembela mmwe che Tito, mwanangu jwa usyenesyene jutukuka-
mulangana mu chikulupi chimo. Ngunsachila umbone ni chitendewele kutyochela
kwa Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito nkulupusyo jwetu.

Masengo ga che Tito ku Kilete

5 Nanlesile ku Kilete kuti nkombole kuikolosya yanayose yaisigalile ni kwaŵika
achakulu ŵa mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito mu musi wauli wose mpela indite
kunnajisya, 6 chilongola jwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito akusachilwa
kuŵa mundu jwangali magambo gagali gose, ni jwali ni jwankongwe jumo, ni ŵanache
ŵakunkulupilila Kilisito ni ŵangaŵechetelwa nkati wende wangalumbana atamuno un-
gapilikanichisya. 7 Pakuŵa jwakuujimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito
akusachilwa kuŵa mundu jwangali magambo gagali gose, ligongo jwelejo ali jwak-
wimilila masengo ga Akunnungu. Ngakusachilwa kuŵa mundu jwa chibuli ata-
muno jwakalipa atamuno jwakolelwa atamuno jwakuputa atamuno kuŵa mundu
jwakunonyelwa nnope mbiya. 8 Nambo ikuŵajilwa awe jwakunonyelwa kwapochela
achalendo ni jwakunonyelwa ni indu yambone ni jwakulitulusya ni jwakupanganya
yaikwanonyelesya Akunnungu ni jwanswela ni jwakukombola kulilongosya nsyene.

9 Akusachilwa kulikamulisya lilowe lyakukulupilichika mpela yaitite kujiganyikwa,
kuti akombole kwalimbisya mitima wandu wane kwa majiganyo ga usyene ni kwalosya
ilewo yao wandu wakugakana majiganyo go.
10 Pakuwa kwana wandu wajinji nnopennope waali mu mpingo wa Wayahudi
wawagalawiche ni kunkulupilila Kilisito, wele wakukanila kupilikana, akuwecheta wamba
ni akwalyungasya wandu wane. 11 Wele wandu akanyichikwe kuwecheta, pakuwa
akwatindiganya wandu wa majumba gamajinji kwa kwiganya indu yangawajilwa
kwiganya, akutenda yele kwa nningwa wangalumbana wa kupatila mbiya. 12 Namose
jumo jwa wakulondola wao achinsyene jwali Mkilete watite, "Wakilete ali wa unami
mowa gose, ali mpela ijama yakusakala, waulesi ni wakunyela." 13 Umboni wu uli
wausyenesyene. Kwa ligongo lyo, mwajamuche kwa kalipa kuti akole chikulupi
chisyene. 14 Mwajiganye aleche kupilikanila ngano sya unami sya Wayahudi namose
malajisyo ga wandu wakuukanila usyene. 15 Kila chindu chili cheswejele kwa wandu
waswejele paujo pa Akunnungu, nambo ngapagwa chindu chachili cheswela kwa wandu
wangalumbana ni wangakwakulupilila Akunnungu, pakuwa nganisyo syao ni ntima wa
kukumbuchila kuitenda indu yambone ijonasiche. 16 Wandu wa akwitichisya kuti
akwamanyilila Akunnungu, nambo mu ipanganyo yao akwakana. Wandu wo ali
wakuchima ni wakutindiganya tindiganya, namose ngakukombola kupanganya masengo
gagali gose gambone.

2

Majiganyo gagali ga usyene

1 Nambo mmwejo njiganye majiganyo ga usyene. 2 Mwasalile achalume wachekulwipe
awe wakukombola kulilongosya achinsyene ni wakuchimbichikwa, ni wakulitulusya, ni
wautindimisyo mu chikulupi ni mu unonyelo ni mu upililiu.
3 Ni achakongwe wachekulwipe iyoyo peyo mwasalile atameje mu utame wa kwajo-
gopa Akunnungu. Analambusye atamuno akawa achikapolo wakukolelwa divai, nambo
wakwiganya yaili yambone pe, 4 kuti wajiganye achiwali kwanonyela achiwankwawo
ni kwanonyela wanache wao, 5 ni wakukombola kulilongosya achinsyene ni waswejele,
wakugagosa yambone majumba gao ni wa ntima wambone ni wakwapilikanichisya
achiwankwawo kuti Lilowe lya Akunnungu likasatukanwa ni wandu.
6 Ni iyoyo achachanda mwalimbisye kuti akombole kulilongosya achinsyene. 7 Mu
indu yose mwasyene mme chisyasyo cha kupanganya yambone nchilosyaga usyene
ni mmajiganyo genu nlosye kuti mmwe mwasyene nkugakulupilila ni kugakuya.
8 Malowe gankuwecheta ganawe ni chilewo chachilichose kuti wammagongo wenu jatende
soni, pakuwa nganakola chachilichose changalumbana chakusala nkati ngani syetu.
9 Achikapolo wapilikanichisye achakulu wao wa pachilambo ni kwanonyelesya mu
yanayose. Alisepusye kwangangana nawo, 10 pane kwajiwa indu yao. Nambo alosye
katema kose kuti ali wa ntima wambone ni wakukulupichika, kuti majiganyo ga Akun-
nungu Nkulupusyo jwetu galoleche yambone mu yose.
11 Pakuwa umbone wa Akunnungu waukwikanawo ukulupusyo kwa wandu wose
uwunukulikwe. 12 Nombewo ukutujiganya kuti tuleche chigongomalo ni tama syan-
galumbana sya pachilambo pano, tutameje kwa kulilongosya achinsyene ni kuwa
wambone paujo pa Akunnungu ni kutama kwa kwanonyelesya Akunnungu mu chil-
ambo chino, 13 tuchilindililaga lyuwa lya upile lyatukulilolela, pelepo chiutyochele
ukulu wa Akunnungu Wakulu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. 14 Jwelejo
walityosisye nsyene kwa liwamba lyetu uwe kuti atuwombole mu ilewo yose ni kutuswe-
jesya kuti tuwe wakwe asyene, wandu waali ni lung'wanu lwakupanganya ipanganyo
yambone.

15 Sambano mwajiganye indu yi kwa ulamusi wose, mwalimbisye mitima ni kwajamuka. Mundu jwalijose anannyosye.

3

Kutendekanya yaili yambone

1 Mwakumbusye ŵandu kulitulusya paujo pa ilongola ni ŵakutawala ni ulamusi, ŵapilikanichisye ni kuŵa chile kupanganya ipanganyo yambone. 2 Mwasalile akasantukana mundu jwalijose, anaŵe ŵaumani, aŵeje ŵambone achilosyaga kulitulusya katema kose kwa ŵandu wose. 3 Pakuŵa nowe ŵakwe kalakala ko twaliji ŵakuloŵela, ŵakukanila ni ŵakulyungasika. Twaliji achikapolo ŵa tama syangalumbana ni kulinonyelesya kwa pachilambo. Twatemi mu chigongomalo ni kukolelana wiu, ŵandu ŵatuchimile ni uweji twachimile ŵanyawo. 4 Nambo pawawoneche umbone ni unonyelo wa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, 5 ŵatukulupwisye uweji, ngaŵa kwa ligongo lya chindu chachilichose chambone chitutesile uwe, nambo kwa ligongo lya chanasa chao. ŵatujosisye sambi syetu ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatutesile tupagwe kaaŵili ni kuŵa ni utame wa sambano. 6 Pakuŵa Akunnungu ŵatujitilile kwa winji Mbumu jwa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito Nkulupusyo jwetu, 7 kuti kwa umbone wao tukombole kuŵalanjikwa ŵambone ni kuukola umi wa moŵa gose pangali mbesi utukuulolela. 8 Liloŵe li lili lya usyene.

Ngusaka nsale chindu chi kwakulimbila, kuti ŵandu ŵaŵakulupilile Akunnungu, akumbuchile kulimbila mu ipanganyo yambone. Chelecho chili chambone ni chakwakamuchisya ŵandu. 9 Nambo nlisepusye ni mausyano ga kuloŵela, ni kugamanya meena ga ngosyo ngano ni kulipulana pamo ni makani gankati Malajisyo, pakuŵa indu yo ngaŵa chindu kwa Akunnungu ni yangalimate. 10 Mundu jwakwikanawo kulekangana, pakumala kunjamuka kaandanda ni kaaŵili, munnecheje. 11 Nipele nkumanyilila kuti mundu jwati iyoyo alyungasiche, ni kukola sambi, ni sambi syakwe sikunlamula nsyene.

Maloŵe ga kumalichisya ni malajisyo

12 Pachinannajisye che Atema pane che Tukiko kukwenu njanguye kwika ku Nikapoli kukuunola une pakuŵa ngusaka ndame kweleko katema kambepo. 13 Ntende inkuti pakukombola munkamuchisye che Sena, mundu jwakugamanyilila malajisyo pamo ni che Apolo kuti akombole kuutanda ulendo wao, nipele nnole kuti anasoŵekwe ni chindu chachilichose chakusaka mu ulendo wao. 14 Ikusachilwa ŵandu ŵetu alijiganye kulimbichila kupanganya masengo gambone, kuti akombole kwakamuchisya ŵandu ŵakusoŵekwa ni indu ya kila lyuŵa ni anatame utame wangaukwapokasya.

15 Ŵandu wose ŵaali pamo ni une akunkomasya. Mungomachisye mpingo wa ŵandu ŵakutunonyela, ŵakunkulupilila Kilisito.

Umbone wa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Filimoni Chilongolelo

Chitabu cha mwana chi che Filimoni chilembekwe ni nduna che Paolo, (1:1). Che Paolo ŵaliji ataŵikwe katema paŵalembile chitabu chi, malumbo gakwe ikukomboleka ŵalembile chitabu chi ku Loma. Iŵaga ŵaliji ku Loma, nipele chalembekwe yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, kali katema kakoko kaŵalembile chitabu cha Ŵakolosai.

Ŵannembele chikalata chi mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Filimoni. Che Filimoni ŵaliji jumo jwa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu, ni iyoyo ŵaliji ni kapolo jwakwe juŵaŵilanjikwe che Onesmo. Che Paolo ŵannembele che Filimoni kunchondelela kuti akanjamuka che Onesimo kapolo jwakwe juŵautwiche kutyochela ku che Filimoni. Kwa malajisyo ga umwenye wa Chiloma che Filimoni akakombwele kummulaga che Onesimo. Che Paolo ŵanyenjile che filimoni kwa kunlimbisya ntima ankunde che Onesimo nti Mkilisito njakwe, iyoyo peyo che Paolo akummenda che Filimoni annechelele che Onesimo kuti ŵakamuchisye che Paolo kwa chiŵandi, (1:13-14).

Yaili mwelemo

Che Paolo akunkomasya che Filimoni (1:1-3).
Che Paolo akunchondelela che Filimoni ampochele che Onesimo nti Mkilisito njakwe (1:4-21).
Che Paolo akumalichisya kwa kwasalila kwa chichi akusaka kwajimajimila ni kwakomasya (1:22-25).

1 Une che Paolo jundaŵikwe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito.
Une pamo ni che Timoseo nlongo njetu, tukunnembela alakwe che Filimoni
jwakunonyelwa jwetu, ni junkupanganya masengo pamo nowe, 2 ni kwa mpingo
wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose waukusongangana mu nyuumba jenu, ni kwa
alumbu ŵetu che Afia ni kwa che Alikipo jwangondo njetu.
3 Tukunsachilanga umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu,
ni Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito.

Unonyelo ni chikulupi chi che Filimoni

4 Nlongo njangu che Filimoni, katema kose pangupopela, ngunkumbuchila mmwe, ni
kwatogolela Akunnungu ŵangu, 5 pakuŵa ngupilikana inkuti pakwakulupilila Ambuje
Che Yesu ni inkuti pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu. 6 Ngumpopelela kwa
Akunnungu kuti mme ni machili ga kwasalila ŵandu ŵane chikulupi chenu, kuti
akombole kumanyilila indu yambone itukwete uwe ŵatulumbikene ni Kilisito. 7 Nlongo
njangu, unonyelo wenu usengwasisye kwannope ni kulimbisya ntima. Pakuŵa njisengwasisye mitima ja ŵandu ŵa Akunnungu.

Che Paolo akwaŵenda che Filimoni nkati che Onesimo

8 Kwa ligongo lyo, naŵaga nlongo njenu nkulumbikana ni Kilisito, ngakombwele
kunnajisya pangali lipamba mpanganye chinkusachilwa kuchipanganya, 9 nambo
kwa ligongo lya unonyelo, mmbaya nammende. Ngutenda yeleyi namuno uneji
che Paolo jundi jwanchekulwipe, ni sambano ndaŵikwe kwa liwamba lya Che Yesu
Kilisito. 10 Kwayele ngunchondelela munkamuchisye che Onesimo jwali mwanangu
nkulumbikana ni Kilisito. Pakuŵa ndili atatigwe chimbumu kutyochela patwaliji pamo
mu nyuumba jakutaŵilwa ŵandu. 11 Jwelejo kalakala nganakola masengo kukwenu,
nambo sambano akwete masengo kukwenu ni kukwangu.

12 Sambano ngummusya kukwenu, namuno ngwanonyela kwannope. 13 Ngasachile
atame none papapa kuti angamuchisye pamalo penu pandili jwantawe ligongo nal-
iji nkulalichila Ngani Jambone. 14 Ngangusaka kunkanganichisya mungamuchisye,
nambo ngusaka mpanganye inkuti pakusaka mwasyene. Kwayele ngangupanganya
chachilichose mpaka pachinsache.
15 Panepa lyeleli lili ligongo, che Onesimo ŵalekangene ni mmwe kwa katema, kuti
auje sooni kukwenu ni kutama ni jwelejo moŵa gose pangali mbesi. 16 Sambano
jwelejo nganaŵa kapolo sooni nambo jwambone kumpunda kapolo, sambano jwelejo
ali nlongo nkulumbikana ni Kilisito. Jwelejo ali jwambone nnope kwangune, nombe
kukwenu chaŵe ŵambone mwakupunda, pakuŵa jwelejo ali njetu ni nlongo njenu kwa
chiilu ni nkulumbikana ni Ambuje.
17 Nipele, iŵaga nkuumona ndili jwamasengo njenu, mumpochele che Onesmo mpela
inkatite pakuumbochela une nansyene. 18 Iŵaga annewele chachili chose, pane akwete
ligambo, chinanlipe. 19 Une che Paolo ngulemba kwa nkono wangu nansyene kuti
chilipe. Ngangusachilwa kunkumbusya kuti nkwete magambo kukwangu lyalili umi
wenu. 20 Kwayele, nlongo njangu, ngunchondelela mungamuchisye kwa litala li kwa
liwamba lya Ambuje, sambano nti nlongo njangu nkulumbikana ni Kilisito, muunonye-
lesye ntima wangu.
21 Ngunnembela njimanyililaga kuti chimumbilikanile, sooni ngumanyilila isyene
kuti chimumpanganyichisye yakupunda ni ingusala yi. 22 Pamo ni yose yi, mumichile
chile chuumba chakugona, pakuŵa ngulolela kuti Akunnungu chajanje mapopelo genu
ni une chinechelelwe ni chinanjimajimile.

Chikomasyo cha kumalichisya

23 Che Epafula jwantawe pamo ni une kwa ligongo lya kwatumichila Kilisito Yesu
akunkomasya. 24 Iyoyo che Maliko ni che Alisitako ni che Dema ni che Luka
ŵakutumichila achinjangu akunkomasya.
25 Umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni ŵanyamwe wose.

Chikalata kwa Ŵaebulania
Chilongolelo

Chitabu cha Ŵaebulania chachikwalimbisya ŵandu chikulosya yatite Che Yesu kumalichisya ulondole umpepe wauli mu Lilangano lya Kalakala. Chalembekwe nti malalichilo. Kwana misitali kupunda 60 mu chitabu chi, yati che Paolo aisasile kutyochela mu Lilangano lya Kalakala yaikulosya pangasisika iŵatite Che Yesu kumalichisya ulondole ni masengo ga umbopesi wekulu wa Chiyahudi. Kwa ligongo lyo chitabu chi chilembekwe kuti chalimbisye ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali Ŵayahudi. Chitabu cha Ŵaebulania chikulosya yatiteje Che Yesu kumalichisya malajisyo, kuti ŵambopesi akatyosya sooni mbopesi sya kutinisya. Che Yesu ŵaliji mbopesi ja sambi syose, kamo pe ni kwa moŵa gose. Ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito mmoŵa gano nombe akukombola kulimbichikwa kwa chikalata cha Ŵaebulania kuti ajendelechele kwakuya Che Yesu Kilisito mpela jumo jwakukombola kututenda twakulupilile Akunnungu (12:2).

Ngapagwa mundu jwakummanyilila jwalembile chitabu cha Ŵaebulania, nambo ŵaumanyilisi atyosisye maoni gao kuti pane nduna che Paolo pane che Luka pane che Banaba. Nombe chaka chiŵalembile ngachikumanyika, nambo ŵane akuganisya kuti chalembekwe pa yaka ya 70 pakumala kupagwa Kilisito. Katema musi wa Yelusalemu pawagumulikwe pa yaka 70 pakumala kupagwa Kilisito, nambo jwalembile chikalata chi akunguluchile nkati musi wa Yelusalemu mpela waliji ukanaŵe gumulikwa. Chikalata cha Ŵaebulania chalembekwe mu musi wa ku Loma (13:24). Ni pane chaliji chejausye mu mipingo jine jajijinji ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

Yaili mwelemo

Jwakulemba alosisye kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda ŵakulondola ŵa Akunnungu ni achikatumetume ŵa kwinani (1:1-4:13).

Sooni ajendelechele kulosya kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda ŵambopesi ŵaŵatumiche pa Nyuumba ja Akunnungu jajili ku Yelusalemu (4:14-7:28).

Sooni masengo ga Che Yesu gali gambone kupunda malangano ga kalakala gaŵatesile Akunnungu ni ŵandu ŵakwe kwa litala lya malajisyo gaŵapele che Musa (8:1-10:31).

Pakumala kusala yeleyo kuti Che Yesu ali jwankulu mmatala gose, ŵakulemba akugatyosya malajisyo nkati yakuti pakutama (10:32-13:17).

Mbesi jwakulemba amalichisye chikalata kwa indu yakulimbisya ntima ni ikomasyo (13:18-25).

Lilowe lya Akunnungu kwa litala lya Mwanagwe

1 Kalakala ko Akunnungu ŵakungulwiche ni achambuje ŵetu kakajinji ni matala
gamajinji kwa litala lya ŵakulondola ŵakwe. 2 Nambo moŵa ga mbesi gano aŵechete
nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iŵe yakwe,
nombe kwa litala lya jwelejo ŵachigumbile chilambo chose. 3 Ŵelewo ali ung'alime wa
ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyenesyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose
ikwendelechela kupagwa mpela yaitite kuŵa pachilambo malinga ni ukombole wa
lilowe lyao lyalili ni machili. Nombewo paŵamasile kwaswejesya ŵandu mu sambi syao,
ŵatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu Ŵakulu.

Ukulu wa Mwana jwa Akunnungu

4 Mwana ali jwankulu kwapunda achikatumetume ŵa kwinani mpela ila ilitite liina
lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao. 5 Pakuŵa Akun-
nungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani katema
kakali kose kuti,
“Mmwejo ndi Mwanangu
lelo une ndili Atati ŵenu.”
Ni sooni nganansalila katumetume jwa kwinani jwalijose kuti,
“Une chime Atati kwa jwelejo
nombejo chaŵe Mwanangu.”
6 Ni sooni Akunnungu paŵantumile mu chilambo mwanache jwannume jwakwitiwo
ŵatite,
“Achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu wose akuŵajilwa kwapopelela.”
7 Nambo nkati achikatumetume ŵa kwinani wo ŵatite,
“Akunnungu akwatenda achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani kuŵa nti mbungo
ni ŵakutumichila ŵakwe ŵa kwinani nti malamba ga mooto.”
8 Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti,
“Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chiutame moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose
pangali mbesi.
Nkwalongosya ŵandu ŵenu kwa kwanonyelesya Akunnungu.
9 Mwainonyele aila yaili yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongo-
malo.
Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu ŵenu ansagwile mmwe
ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya
kwapunda achinjenu wose.”
10 Sooni Akunnungu ŵatite,
“Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo,
ni kwinani gali masengo ga makono genu.
11 Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale moŵa gose.
Nombe yose chiichiwisala mpela nguo.
12 Chimpindanye mpela mwinjilo,
nombe chiigalauchikwe nti nguo.
Nambo alakwe nli julajula
ni umi wenu ngaumala.”
13 Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani pa
katema kakalikose kuti,
“Ntameje kundyo kwangu,
mpaka pachinaaŵiche ŵammagongo ŵenu
paasi pa sajo syenu.”
14 Ana achikatumetume ŵa kwinani ali ŵaani? Ŵele ali mbumu ŵakwatumichila
Akunnungu, akulajiswa kwakamuchisya ŵandu ŵachachipochela ukulupusyo.

2

Ukulupusyo wekulu

1 Nipele, tukuŵajilwa kuukamulichisya nnope usyene utwaupilikene kuti
tukaupelela. 2 Pakuŵa aula utenga uwatangeswe ni achikatumetume ŵa kwinani
kalakala waliji wa usyene, ni mundu jwalijose jwanganajitichisya ŵalamulikwe yaikuti
pakusachilwa. 3 Nipele, ana uwe chitulame chinauli natukuunyosya ukulupusyo
wekulu wati nyi? Kundanda waŵechetekwe ni Ambuje nsyene, ni aŵala ŵaŵapilikene
ŵala ŵatusalile kuti uli usyene. 4 Iyoyo Akunnungu akulosya kuti ili isyene, kwa kutenda
imanyisyo ni yakusimonjeka, ni kwapa ŵandu mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu
malinga ni iŵasachile nsyene.

Che Yesu ni ŵakutulongosya ku ukulupusyo

5 Akunnungu nganiŵapa achikatumetume ŵa kwinani ulamusi wa kuchilongosya
chilambo chachikwika, achila chitukuchisala. 6 Nambo kwana liuto line Mmalembo ga
Akunnungu likusala,
"Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakumbuchile,
atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi, chati mwagose?
7 Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa achikatumetume ŵa kwinani.
Munchimbichisye kwannope mpela mwenye yakuti pakuchimbichikwa kwa
kuwasikwa chindu mpela singwa.
8 Mwaiŵisile yose paasi pa sajo syakwe."
Paikusalikwa kuti Akunnungu ŵambisile mundu jwakulongosya indu yose pangasigasya namuno chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatukuwona achilongosyaga
indu yose. 9 Nambo chitwawone Che Yesu ŵati kwa katema kakajipi nganapegwa
ukombole nti wa achikatumetume ŵa kwinani kuti kwa umbone wa Akunnungu
awe kwa liwamba lya ŵandu wose. Ni kwa ligongo lya masauko mpaka chiwa chao,
sambano tukwawona ŵawasisye chindu mpela singwa ja ukulu ni luchimbichimbi.
10 Yawoneche yambone kuti Akunnungu ŵaigumbile indu yose ni kuiŵika mpela yaitite
kuwa. Ŵantesile Che Yesu aŵe jwamalilwe kwa litala lya masauko, kuti ŵaichisye ŵandu
ŵajinji mu ukulu wakwe, pakuŵa Che Yesu ni jwakwalongosya ŵandu mu ukulupusyo.

11 Ŵelewo akwaswejesya ŵandu sambi syao, ni ŵelewo pamo ni aŵala ŵaŵaswejekwe,
wose Atati ŵao ŵamope. Kwa ligongo lyo ngasikwatenda soni kwaŵilanga ŵandu wo
achalongo achinjakwe. 12 Ŵaasalile Akunnungu,
"Chingaasalile ŵandu ŵangu aila intesile,
chinanlape pakusongangana kunlamba."
13 Sooni akuti, "Chinaaŵichile Akunnungu chilolelo changu." Ni sooni akuti, "Une ndili
apano pamo ni ŵanache ŵambele Akunnungu kuti aŵe achiŵanangu."

14 Nipele, pakuŵa ŵanache ŵa mpela ila inkuti pakwaŵilanga ali ŵandu ŵaali ni chiilu
ni miasi, Che Yesu asyene ŵaiche ni ŵaliji mpela ŵanyawo ni kulumbikana nawo mu
undu wao. Ŵatesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde Jwaulamba jwaali
ni machili nkati chiwa, 15 kuti ŵakulupusye aŵala ŵaŵaliji mpela achikapolo mu utame
wao wose kwa kuchijogopa chiwa. 16 Pakuŵa isyene nganaika kukwakamuchisya
achikatumetume ŵa kwinani, nambo ŵaiche kukwakamuchisya uŵelesi u che Iblahimu.
17 Ligongo lyo, ŵaliji mpela ŵandu yaali mu indu yose, kuti aŵe Jwambopesi jwao
Jwankulu jwakukulupilichika ni jwali ni chanasa mu kwatumichila Akunnungu, kuti
sambi sya ŵandu silecheleswe. 18 Ni pakuŵa asyene wo ŵalageswe paŵalinjikwe, akukombola kwakamuchisya aŵala ŵakulinjikwa.

3

Che Yesu ali jwankulu kwapunda che Musa

1 Achalongo achinjangu, ŵandu ŵa Akunnungu, ŵammilanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisye Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu aŵe Jwambopesi Jwankulu
jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukuchikulupilila. 2 Jwelejo jwaliji jwakukulupichika paujo pa Akunnungu juŵammisile kupanganya masengo gao,
mpela ila che Musa iŵatite kukulupilichika mu kwatumichila ŵandu ŵa Akunnungu
ŵaŵaŵilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. 3 Mundu jwakutaŵa nyuumba akuchimbichikwa kujipunda nyuumba jisyene. Iyoyo Che Yesu akuŵajilwa kuchimbichikwa
kwapunda che Musa. 4 Pakuŵa nyuumba jajilijose jikutaŵikwa ni mundu, nambo Akunnungu ni ŵaipangenye indu yose. 5 Che Musa jwaliji katumetume jwakukulupilichika
mu kwatumichila ŵandu ŵa Isilaeli ŵaŵaŵilanjikwe nyuumba ja Akunnungu. Kuti

aŵalanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma. 6 Nambo Kilisito ali
jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimilila nyuumba ja Akunnungu, nyuumba ja
Akunnungu jo jili uweji, iŵaga chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa
ntima mu chilolelo chitukuchilolela.

Chipumulilo chapegwilwe ŵandu ni Akunnungu

7 Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbumu jwa Akunnungu,
"Lelo mwapilikanaga Akunnungu achiŵechetaga ni ŵanyamwe,
8 nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje ŵenu,
paŵakanile kunyitichisya,
katema paŵaningaga mwipululu. 9 Kweleko achambuje ŵenu ŵaninjile ni kumbima,
namuno ŵagaweni masengo gangu yaka alobaini.
10 Kwa liwamba lyo nautumbilile uŵelesi wo ni natite,
'Moŵa gose ŵandu ŵa, nganisyo syao silyungasiche,
nombewo nganagamanyilila kose matala gangu.'
11 Kwa liwamba lyo nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti,
'Ngaajinjila ng'o mu chipumulilo changu.' "

12 Nipele, nlilolechesye achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwalijose mwa
ŵanyamwe jwali ni ntima wangalumbana wangaukukulupilila, ni kwakana Akun-
nungu ŵajumi. 13 Nambo pankupunda kupilikana liloŵe lyo "Lelo" lili nkusomekwa
Mmalembo ga Akunnungu, ntusyane mitima moŵa gose kuti jwalijose mwa ŵanyamwe
akasalambuchikwa ni sambi ni kuŵa jwamakani. 14 Pakuŵa uweji tukukamulangana
ni Kilisito iŵaga tukuchikamulisya mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilila
kundanda cho mpaka kumbesi.

15 Malembelo ga Akunnungu gakuti,
"Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuŵecheta,
nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje ŵenu
iŵatite kupanganya paŵakanile kunyitichisya."

16 Ana ŵaani ŵaŵapilikene Akunnungu ali nkuŵecheta ni kukana kunjitichisya? Ngaŵa
aŵala wose ŵaŵalongweswe ni che Musa kutyochela ku Misili? 17 Sooni ana ŵaani
ŵaŵantumbilisye Akunnungu yaka alobaini? Ali ŵandu ŵaŵatesile sambi, ni mitembo jao
jajenele mwipululu. 18 Sooni Akunnungu paŵalumbile ni kuti, "Ngaajinjila mu chilambo
changu ni kupata chipumulilo changu," ŵaasalilaga ŵaani? Ali ŵelewo ŵanganajitichisyа.
19 Nipele tukuwona kuti ŵelewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo
nganakulupilila.

4

1 Pakuŵa Akunnungu atupele chilanga cha kupochela chipumulilo, nipele tulilolech-
esye kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho. 2 Pakuŵa
nowe ŵakwe twalalichilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite paku-
lalichilwa kwa ŵanyawo. Nambo utenga wo nganiwakamuchisya chachili chose pakuŵa
aŵala ŵaŵapilikene nganaupochela mu chikulupi. 3 Nambo uweji ŵatukulupilile tutujin-
jile mu chipumulilo cho mpela iŵatite kusala,
"Natumbile ni nalumbile kuti
'Ngaajinjila peuto pakupumulila pangu,' "
Akunnungu ŵatite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile paŵagumbile chil-
ambo. 4 Pakuŵa, mu liuto line Mmalembo Gamaswela gakuti, "Akunnungu ŵalesile
kupanganya masengo gao gose pa lyuŵa lya saba, ŵapumulile" 5 Ni mu ngani jo liuto
lyo likusala, "Ngaajinjila ng'o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile." 6 Ŵandu
ŵaŵalalichilwe Ngani Jambone kundanda nganapochela chipumulilo ligongo nganaa-
jitichisya. Namuno chilanga cho chipali chiŵela kwa ŵane kupochela. 7 Kwa ligongo lyo,

Akunnungu aŵisile sooni lyuŵa lyalikuŵilanjikwa “Lelo.” Yaka yejinji yapite nombewo
ŵasasile kwa litala li che Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala,
“Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuŵecheta
kasinjilimbisya mitima jenu.”
8 Pakuŵa ikaliji che Yoshua ŵapele ŵandu liuto lya kupumulila, Akunnungu
ngaakaŵechete sooni nkati yeleyo lyuŵa line. 9 Kwayele, kupali kupumulila kwa ŵandu
ŵa Akunnungu mpela iŵatite pakupumulila Akunnungu pa Lyuŵa lya Kupumulila.
10 Pakuŵa ŵandu wose ŵakwinjila peuto pakupumulila paakupakunguluchila Akun-
nungu, chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iŵatite pakuleka
masengo gao ni kupumulila. 11 Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho,
kuti akapagwa mundu mwa ŵanyamwe juchakose kwinjila mpela ila aŵala ŵaŵakanile
kwitichisya.
12 Pakuŵa Liloŵe lya Akunnungu lili lyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda
lipanga lyalikutema kuŵili. Sooni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima
ni mbumu, iyoyo likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iŵalo ni wongo wa
mmaupa. Nombelyo likukombola kulamula kwa chitema maganisyo ni miningwa ja
mitima ja ŵandu. 13 Ngapagwa chindu chachikusisikwa paujo pa Akunnungu nambo
indu yose ili yeunukukwe paujo pao, ŵelewo ni ŵakulamula indu yose itutesile.

Che Yesu ali Jwambopesi Jwankulu

14 Nipele, pakuŵa tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwinani kwa Akun-
nungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulisye kwannope chikulupi
chitukuchisala. 15 Jwambopesi Jwankulu ni jwakutukolela chanasa kwa kulepetala
kwetu. Ŵelewo ŵalinjikwe mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambi. 16 Kwa
ligongo lyo, tuchiŵandichile pangali woga chitengu cha ulamusi cha Akunnungu papali
ni umbone, kuti tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema
ka kulaga.

5

1 Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja ŵandu, aŵichikwe kwa-
tumichila Akunnungu kwa liwamba lya ŵandu kuti apeleche sadaka ni kutyosya
mbopesi kwa ligongo lya sambi sya ŵandu. 2 Pakuŵa asyene wo nombe alepetele mu
matala gamajinji, kuti akombole kwatendela chanasa ŵandu wose ŵakutenda sambi
ni ngakuchimanyilila chindu. 3 Kwa ligongo lyo akuŵajilwa kutyosya mbopesi ngaŵa
kwa liwamba lya sambi sya ŵandu pe, nambo ni kwa liwamba lya sambi syakwe
nsyene. 4 Ngapagwa mundu jwakuliŵika nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulitenda
aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo akusachilwa aŵe jwaŵilanjikwe ni Akunnungu
mpela ila che Haluni iŵatite pakuŵilanjikwa.
5 Iyoyo Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuliŵika aŵe
Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni juŵansagwile ni kunsalila kuti,
“Mmwejo ndi Mwanangu,
lelo mechete une ndili atati ŵenu.”
6 Iyoyo ŵatite sooni peuto pane Mmalembo ga Akunnungu kuti,
“Mmwejo ni Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi
mpela uwatite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.”
7 Che Yesu paŵatamaga pa chilambo pano ŵapopele kwannope ni kunlilila ajula
juŵakombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akun-
nungu, Akunnungu ŵampilikene. 8 Namose ŵaliji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko
gao ŵaimanyi kunjitichisya Akunnungu. 9 Ni paŵamasile kuŵa ŵa utindimisyo mu
yose, ŵaliji ndande ja ukulupusyo wa moŵa gose pangali mbesi kwa ŵandu wose

ŵakwajitichisya. 10 Nipele, Akunnungu ŵansagwile aŴe Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kuŴa umbopesi wa Melikisedeki.

Lijamuko lyankati kuchileka chikulupi

11 Tukwete indu yejinji yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila ŵanyamwe pakuŴa ŵanyamwe ngankumanyilila kwa chitema. 12 Isyene pa katema kano ikaŴajile mme ŵakwiganya nambo ikunsoŴa chiŴela kuti mundu jwine anjiganye majiganyo gandanda nkati maloŴe ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung'wa maŴele mpela mwanache. 13 PakuŴa mundu jwalijose jwakutama kwa kung'wa maŴele pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu. 14 Nambo chakulya chakulimba chili kwa ŵandu ŵaŴakusile, ŵalijigenye kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6

1 Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechele mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chimbumu, ni ngaŴa kwendelechela kukunguluchila nkati kuleka sambi ni ipanganyo yaikwikanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu. 2 Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila ŵandu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa ŵawe ni majiganyo nkati kulamula kwa moŴa gose pangali mbesi. 3 Yeleyo chitutende Akunnungu asakaga.

4 PakuŴa ŵandu ŵaunukulikwe usyene wa Akunnungu, ni ŵaupasisye ntuuka wa kwinani ni ŵampochele Mbumu jwa Akunnungu nti ŵandu ŵane, 5 ni ŵaupasisye umbone wa LiloŴe lya Akunnungu ni machili ga chilambo chachikwika cho, 6 ŵagwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda ŵelewo aleche sambi, ligongo ŵammambile pansalaba Mwana jwa Akunnungu kaaŴili kwa mele ni kuntesya soni paujo pa ŵandu.

7 Ngunda waukunyelelwa ula kaŴili kaŴili ni kumesya mimela jambone jajikwakamuchisya ŵelewo ŵalimile, ngunda wo upatile upile wa Akunnungu. 8 Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiŴa ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuŴandichila kulwesekwa ni Akunnungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto.

9 Nambo ŵakunonyelwa ŵangu, namose tukuŴecheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni ŵanyamwe, tukwete usyene kuti ŵanyamwe nkwete indu yambone nnope yaikutyochela mu ukulupusyo. 10 PakuŴa Akunnungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliŴalila masengo genu ni unonyelo unlosisye kukwakwe kwa kwakamusya ŵandu ŵakwe ni mpunde kwakamusya. 11 Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiŴe isyene. 12 Ngatusaka mme ŵa ulesi, nambo mwasyasye ŵelewo ŵakukulupilila ni ŵaali ni upililiu ni ŵachapochele aila yalanjile Akunnungu.

Chilanga cha Akunnungu chili chisyene

13 Akunnungu paŴampele che Iblahimu chilanga ŵalumbile kwa liina lyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpunda jwele Akunnungu jwakakombwele kulumbila kwa jwelejo. 14 Ni ŵalanjile, “Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe ŵanache ŵajinji.” 15 Che Iblahimu ŵalindilile kwa upililiu, nipele ŵachipatile achila chalanjile Akunnungu. 16 PakuŴa ŵandu pakulumbila kwa liina lya jwaali jwankulu kwapunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose. 17 Ni Akunnungu ŵachitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo ŵaalosisye pangasisika aŴala ŵaŴalangene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o. 18 Nipele kwana indu iŴili yangaikukombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusya. Nipele, uwe ŵatumbutuchile

tukulimbichikwa ntima nnope, ni tukuchikamulisya kwannope chilolelo chatuŵichile paujo petu. 19 Chilolelo cho chijimi mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chitaŵililo chachikwimika ngalaŵa. Ni chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyuumba ja Akunnungu jajili kwinani. 20 Che Yesu ŵalongolele kwinjila mwelemo kwa liwamba lyetuwe. Atendekwe Jwambopesi Jwankulu kwa moŵa gose pangali mbesi mpela wautite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

7

Che Melikisedeki Jwambopesi Jwankulu

1 Melikisedeki ŵaliji mwenye jwa musi wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu Ŵakulu. Che Iblahimu paŵaujaga kungondo kuŵauleje mamwenye kula, ŵasimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki ŵampele upile che Iblahimu. 2 Che Iblahimu nombe ŵampele liunjili lya kakumi lya indu iŵaijigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali “Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu”, ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe “Mwenye jwa chitendewele.” 3 Ngapagwa papalembekwe Mmalembo ga Akunnungu liina lya atatigwe Melikisedeki atamuno liina lya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila ŵapagwile chakachi atamuno ŵawile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kuŵa Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.

4 Nipele, nnoleje yatite kuŵa jwankulu mundu jo. Ambuje ŵetu che Iblahimu ŵampele liunjili lya kakumi lya indu iŵaijigele kungondo. 5 Tukumanyilila kuti malajisyo gakuti ŵanache ŵa che Lawi ŵaŵaliji ŵambopesi ni ŵakusachilwa kupochela liunjili lya kakumi kutyochela kwa ŵandu ŵa Isilaeli, ŵaali achalongo achinjao, nachiŵamuno ni ŵanyawo ali uŵelesi u che Iblahimu. 6 Melikisedeki nganaŵa mundu jwa lukosyo lu che Lawi nambo ŵajigele liunjili lya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni ŵampele upile che Iblahimu juŵapegwilwe chilanga ni Akunnungu. 7 Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwannandi. 8 Ŵambopesi ŵakwigala liunjili lya kumi ŵala ali ŵandu ŵachawe lyuŵa limo, nambo che Melikisedeki juŵapochele liunjili lya kakumi akuŵalanjilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu 9 Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu paŵatyosisye liunjili lya kakumi, namose che Lawi juŵaliji jwa uŵelesi u che Iblahimu pamo ni uŵelesi wao, ŵatyosisye liunjili lya kakumi. 10 Pakuŵa ikuŵechetekwa kuti Melikisedeki paŵasimene ni che Iblahimu, che Lawi ŵaliji akanaŵe kupagwa, ŵaliji mmiasi ja ambujegwe che Iblahimu.

11 Kopochela mu umbopesi wa Ŵalawi ŵandu ŵa ku Isilaeli ŵapegwilwe lilajisyo. Sambano iŵaga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine waukuyiye umbopesi wa Melikisedeki ni ngaŵa umbopesi u che Haluni. 12 Pakuŵa pakukutyochela kupisyangana kwa chimbopesi, ikuŵajila kugagalausya malajisyo. 13 Ni Ambuje ŵetu jwakuŵechetwa mu yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwao juŵatumichile pa chilisa nti jwambopesi. 14 Pakuŵa ikumanyika kuti Ambuje ŵetu ŵatyochele mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa nganaŵecheta chindu chachili chose yankati umbopesi.

Jwambopesi jwine chisau ni Melikisedeki

15 Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwakulandana ni Melikisedeki akopochele. 16 Jwele nganatendekwa aŵe jwambopesi kwa malajisyo ga ŵandu, nambo kwa machili ga umi wa moŵa gose pangali mbesi. 17 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gaŵalanjile umboni wati, “Mmwejo ndi Jwambopesi mpela wautite pakuŵa umbopesi wa Melikisedeki.” 18 Kwayele, alila lilajisyo lya kalakala lyaŵichikwe

pambali, pakuŵa lyaliji lyakulepetala nombelyo lyaliji lyangali chindu, 19 pakuŵa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ngagakukombola kupanganya chindu chiŵe chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisye chilolelo chambone nnope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukombola kwaŵandichila Akunnungu.

20 Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo ŵandu ŵane wo ŵatendekwe kuŵa ŵambopesi pangali chilumbilo. 21 Nambo Che Yesu atendekwe Jwambopesi nkulumbila, katema Akunnungu paŵansalile,

“Ambuje alumbile
ni ngasagalausya
‘Mmwejo ni jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.’ ”

22 Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda.

23 Sooni ŵambopesi ŵane ŵajinji ŵa lilangano lya kalakala, chiwa chalekasisye kwendelechela kupanganya masengo. 24 Nambo Che Yesu nganaŵa mpela ŵanyawo ni akutama moŵa gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngaukukombola kupegwa mundu jwine. 25 Ligongo li akupakombola kwakulupusya kusyene ŵelewo ŵakwaŵandichila Akunnungu kwa litala lyao pakuŵa akutama moŵa gose kuti ŵapopeleleje kwa Akunnungu.

26 Pakuŵa twasachilwe uweji tukole Jwambopesi Jwankulu jwanti nyi, yaani jwali jwanswela, jwangali chileŵo namose sambi ni jwalekangenywe ni ŵandu ŵa sambi, ni kunyakulikwa mwinani kupunda kwinani. 27 Jwelejo ngakulandana ni ŵambopesi achakulu ŵane ŵakusachilwa kutyosya mbopesi kila lyuŵa, kaje akutaga mbopesi kwa sambi syakwe nsyene, ni sooni kwa sambi sya ŵandu. Pakuŵa jwelejo ŵatesile kamo pe kwakatema kose paŵalityosisye nsyene kuwa. 28 Malajisyo ga che Musa gakwasagula ŵandu ŵakulepetala kuŵa ŵambopesi achakulu, nambo lilangano lya Akunnungu liŵaŵisile kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyo lyambisile Mwana, jwatendekwe jwamalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi.

8

Che Yesu jwambopesi jwetu jwankulu

1 Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwati nnyi, jwatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwinani. 2 Ŵelewo akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalitaŵikwe ni Ambuje, ni ngaŵa lyalitaŵikwe ni mundu.

3 Jwambopesi Jwankulu jwalijose asagulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nombejo akusachilwa akole chindu chakwatyochesya Akunnungu. 4 Nambo akaapali pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ng'o, ligongo apali ŵambopesi ŵane ŵakutyosya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyo ga che Musa. 5 Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila yaili kwinani. Pakuŵa che Musa paŵaŵandichile kulitaŵa lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu ŵansalile kuti, “Nlole, mpanganyeje indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi.” 6 Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga ŵanyawo, pakuŵa lilangano lya kwilanya lyaŵisile pasikati ja Akunnungu ni ŵandu lili lyambone kupunda, pakuŵa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu.

7 Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chileŵo ngalikasachilwe lilangano line. 8 Nambo Akunnungu ŵakuweni kuleŵa kwao paŵatite,

“Nlole gakwika moŵa, Ambuje akuti
gatinjitaŵa lilangano lyasambano pasikati ja ŵandu ŵa ku Isilaeli ni ŵandu ŵa ku Yuda.

9 Lilangano li ngaliŵa yalumo ni lilangano linataŵile ni achambuje ŵao
pa lyuŵa linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha
Misili.
Pakuŵa nganakulupilichika mu lilangano lyangu
noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje.
10 Sambano alili ni lilangano lichingataŵe ni ŵandu ŵa ku Isilaeli,
pa moŵa go, akuti Ambuje.
Chingagaŵiche malajisyo gangu mu nganisyo syao
ni kugalemba mmitima jao.
Uneji chime Akunnungu ŵao,
ni ŵanyawo chaŵe ŵandu ŵangu.
11 Ngapagwa juchanjiganye njakwe
namose kunsalila mpwakwe kuti
'Mwamanyilile Ambuje.'
Pakuŵa wose chachiimanyilila une
chitandile jwannandi mpaka jwankulungwa jwakwe.
12 Chinaalechelesye chigongomalo chao, ni sambi syao
ngangumbuchila sooni."
13 Kwa kusala lilangano lili "Lyasambano," Akunnungu alitesile lilangano lyaandanda liŵe lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwipe ni kuwisala chichisoŵe pangakaŵa.

9

Mapopelelo ga pachilambo ni ga kwinani

1 Lilangano lyaandanda lyakwete masyoŵelelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papataŵikwe ni ŵandu. 2 Pakolochekwe lisakasa lya yuumba iŵili, ni chuumba chakwe chandanda paŵilanjikwe papaswela nnope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuŵichila lumuli ni mesa ni mikate jijatyochekwe paujo pa Akunnungu. 3 Munkati mwa chuumba chandanda cho paliji ni nguo ja lusasa jijalekangenye yuumba iŵili ni panyuma pakwe paliji ni lisakasa lyalikuŵilanjikwa Papaswela nnope. 4 Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisya ubani ni lisanduku lya lilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiŵiga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasipwiche ula ni maganga gagasepekwe nti ibao gagalembekwe Malajisyo likumi. 5 Ni penani pa lisanduku lyo kwaliji ni inyago iŵili yesepekwe yaikuŵilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile kuunichila chiunichilo cha lisanduku lya lilangano peuto paakulechelesya Akunnungu sambi. Nambo sano ngatukukombola kwiŵecheta yeleyo yose kwannope.

6 Nipele, yeleyo ni yaitite kuŵichikwa indu yose. Ni ŵambopesi ŵajinjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuŵilanjikwa peuto Papaswela chila lyuŵa ni lyuŵa kupanganya masengo ga umbopesi. 7 Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwinjila mu chuumba chaŵili chachikuŵilanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochesya Akunnungu kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lya sambi sya ŵandu siŵasitesile pangamanyilila. 8 Mbumu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyakwinjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiŵela likanaŵe kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda. 9 Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyopeyo sadaka ni mbopesi sikutyosyekwa ni ŵandu kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda aŵe ŵamalilwe mmitima jao. 10 Pakuŵa yele indu yose yo ya chiilu, yaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyoŵelo ganegane ga kunaŵa ni kosya. Indu yose yo

ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iŵe yasambano.

11 Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Ŵelewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimisyo, lyanganilipanganyichikwe ni ŵandu malumbo gakwe nganiliŵa lya pachilambo pano. 12 Ŵelewo ŵajinjile peuto Papaswela nnope kamo pe. Nombewo nganajinjila mwelemo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo ŵajinjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa litala lyo ŵatupele chiwombosyo cha moŵa gose pangali mbesi. 13 Iŵaga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa ŵandu ŵaŵaliji ŵakusakala paujo pa Akunnungu kuti aswejekwe kwa kwatyochesya usakwa wao. 14 Ana miasi ja Kilisito ngajitenda kugapunda gelego? Kwa machili ga Mbumu jwakutama moŵa gose pangali mbesi, Kilisito ŵalityosisye nsyene kwa Akunnungu kuŵa mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswejesya miningwa jetu kutyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu ŵajumi.

15 Kwa ligongo lyo, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao ŵawombwele ŵandu mu ileŵo yaitesile katema ka lilangano lyaandanda kuti aŵala uŵaŵilanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iŵagosele moŵa gose pangali mbesi.

16 Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwajasiche, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile. 17 Lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiŵa ni machili iŵaga nsyene jo ali jwanjumi. 18 Kwayele lilangano lyaandanda nganiliŵichikwa pangali kwitika miasi. 19 Kundanda che Musa paŵasalile ŵandu wose makanyo gagali mmalajisyo, ni ŵajigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo ŵamisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa ŵandu wose kwa nyambi sya chitela chachikuŵilanjikwa esopo ni pamba jechejeu. 20 Ni ŵatite, “Ajiji ni miasi jajikulilimbisya lilangano lya Akunnungu lyannajichisye nlijitichisye.” 21 Iyoyo peyo che Musa ŵanyulwisye miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo. 22 Usyene mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita miasi, sambi ngasikomboleka kulecheleswa.

Chiwa chi Che Yesu chikusityosya sambi sya ŵandu

23 Nipele, indu yaili chisau ni indu ya kwinani yaŵajilwe iswejekwe kwa litala lyo. Nambo indu ya kwinani ikusaka mbopesi jajili jambone kupunda. 24 Pakuŵa Kilisito nganajinjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga ŵandu papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo ŵajinjile kwinani kusyene, pakwima sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu. 25 Jwambopesi Jwankulu akwinjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganajinjila kwinani kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji. 26 Ikaliji yeleyo, Kilisito akaŵajilwe kulagaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuŵandichila kumala, ŵelewo akopochele kamo pe, kulechelesya sambi sya ŵandu kwa kulityosya nsyene mbopesi. 27 Mundu jwalijose chawe kamo pe, ni kulamulikwa ni Akunnungu. 28 Iyoyo peyo Kilisito nombejo ŵalityosisye mbopesi kwa ŵawile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambi sya ŵandu ŵajinji. Nombejo chauje sooni ngaŵa kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambi, nambo kukwakulupusya aŵala ŵakunnindilila.

10

1 Nti ila Malajisyo igatite chiwilili pe, cha indu yambone yaikwika, ni ngaŵa indu
isyene yaitite kuŵa. Yeleyo usyene ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika
ngaikukombola kwakulupusya ŵandu mu sambi syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi
chaka ni chaka ni kwatenda aŵe ŵamalile. 2 Ikaliji apali ŵandu ŵakwapopelela Akun-
nungu ni sambi syao kuswejekwa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambi, ni
mbopesi syo syose sikalesikwe kutyochekwa. 3 Nambo pamalo pakwe kwa litala lya
mbopesi syo sikwakumbusya ŵandu sambi syao chaka ni chaka. 4 Ligongo miasi ja
mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambi.
5 Kwa ligongo lyo Kilisito paŵaiche pachilambo ŵasalile Akunnungu,
“Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka.
Nambo mwambanganichisye chiilu.
6 Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinnonyelwa nasyo.
7 Pelepo natite, ‘Ndili pelepa,
Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu
mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.’ ”
8 Kundanda Kilisito ŵatite, “Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi
sya kulechelesya sambi nganinsaka atamuno nganinnonyelwa nasyo.” Ŵatite yeleyo
namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo. 9 Sooni ŵatite “Uneji
Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu.” Kwapele Akunnungu
atyosisye mbopesi syakalakala, pamalo pakwe ŵammisile Kilisito aŵe mbopesi jimo
pe. 10 Pakuŵa Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatile
uswejelo kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liŵamba lya
ŵandu wose.
11 Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa achitumichi-
laga ni kutyosya kaŵili kaŵili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya
sambi. 12 Nambo Kilisito ŵatyosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambi, mbopesi
jajili ni machili moŵa gose pangali mbesi, nipele ŵatemi peuto pakuchimbichikwa
kundyo kwa Akunnungu. 13 Chitandilile katema ko akulindilila ŵammagongo ŵakwe
wose aŵichikwe ni Akunnungu paasi pa sajo syao. 14 Pakuŵa kwa mbopesi jimo pe
akwatenda aŵe ŵamalilwe kwa moŵa gose pangali mbesi ŵele wose ŵakuswejechekwa
sambi syao.
15 Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti,
16 “Alili ni lilangano lichindaŵe nawo
pa moŵa gagakwika, akuti Ambuje
chimiche malajisyo gangu mmitima jao
ni kugalemba mu nganisyo syao.”
17 Nombejo akupunda kusala, “Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose
yangalumbana yao yatesile.” 18 Nipele, sambi syamalaga kulecheleswa, ngapagwa
sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi.

Twaŵandichile Akunnungu

19 Nipele, achalongo achinjangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga
wa kupajinjila Peuto Papaswela Nnope. 20 Jwelejo atugopolele litala lyasambano,
lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chiilu chakwe nsyene. 21 Nipele,
tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusi pa nyuumba jose ja Akunnungu.
22 Kwayele twaŵandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe,
kwa mitima jeswejechekwe, jangajikunlamula kuti nkwete sambi kwa iilu yejosyekwe
kwa meesi gakusalala. 23 Tuchikamulisye chilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa
syetu, pakuŵa Akunnungu juŵatupele chilanga ali jwakulupichika. 24 Tukamuchisyane

jwine ni jwine kuti tuchisyane mu unonyelo ni masengo gambone. 25 Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuŵa masyoŵelelo ga ŵane. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona lyuŵa lya Ambuje lilinkuŵandichila.

26 Pakuŵa twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tuli tuumanyilile usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikukombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu. 27 Chachikusigalila kuli kulindilila mu woga kulamulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose ŵakwakanila Akunnungu. 28 Mundu jwalijose jwanyosisye Malajisyo, akuulajikwa pangali chanasa, kwaŵaga ni umboni wa ŵandu ŵaŵili pane ŵatatu. 29 Ana mundu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kujiwona miasi ja lilangano lya Akunnungu jiŵaswejechekwe najo kuŵa ngaŵa chindu, ni kuntukana Mbumu jwa Akunnungu jwakwikanawo umbone, nganisye ana ngakusachilwa kupegwa lijamuko lyalikulungwa? 30 Pakuŵa tukummanyilila jwelejo juŵatite, “Kuuchisya magambo kuli kwangune, uneji chiuchisye.” Sooni ŵatite, “Ambuje chachalamula ŵandu ŵakwe.” 31 Kugwilila mmakono mwa Akunnungu ŵajumi chili chindu chakogoya nnope!

32 Nkumbuchilanje iyakopochele mmoŵa gandanda go, pamwatandite kuumanyilila usyene wa Akunnungu. Namuno mwapatile masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganinlepela. 33 Katema kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni katema kane mwakundile kwakamuchisya aŵala ŵaŵatendelwe yeleyo. 34 Mwaatendele chanasa ŵelewo ŵataŵikwe, sooni mwakundile kunsumulanga ipanje yenu, ni mwapilililе kwa lukondwa, pakuŵa mwaimanyi kuti nkwete indu yejinji yambone nnope yaikulonjela. 35 Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuŵa chikumpe ntulilo weukulungwa. 36 Nkusachilwa kupilililа kuti nkombole kulitendekanya lisosa lya Akunnungu ni sooni chimpegwe aila iŵalanjile. 37 Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Pasigalile kanandi pe
jwakwika jo, chaiche,
nombejo ngasakaŵa.
38 Mundu jwali jwambone paujo pangu, chakulupilile ni kutama kwa chikulupi,
nambo alekaga kungulupilila
nganonyelwa najo.”
39 Uweji nganituŵa ŵandu ŵakuchileka chikulupi ni kusoŵa, nambo uwe tuli ŵandu ŵakukulupilila ni kukulupuswa.

11

Chikulupi

1 Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukuilolela ni kuitichisya kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali. 2 Pakuŵa, kwa chikulupi chao, achachekulu ŵetu ŵakundikwe ni Akunnungu.

3 Kwa chikulupi tukumanyilila kuti chilambo chagumbikwe kwa lilоŵe lya Akunnungu, namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka.

4 Kwa chikulupi che Habili ŵatajile Akunnungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele ŵakundikwe ni Akunnungu pakuŵa Akunnungu nsyene ŵajikundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutujiganya mpaka sambano.

5 Kwa chikulupi, che Enoki ŵanyakulikwe ni Akunnungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuŵa ŵajigalikwe ni Akunnungu. Malembelo ga Akunnungu gakusala kuti akanaŵe kwigalikwa che Enoki ŵaanonyelesye Akunnungu. 6 Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyelesya Akunnungu. Pakuŵa

mundu jwakusaka kwajaulila Akunnungu akusachilwa akulupilile kuti Akunnungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo ŵelewo ŵakwasosa.

7 Kwa chikulupi, che Nuhu ŵajamwikwe ni Akunnungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiŵela, ŵanjitichisye Akunnungu ni kukolosya ngalaŵa jajikulungwa jajikuŵilanjikwa safina. Mwelemo nsyene pamo ni ŵandu ŵa pannango wakwe chakulupuswe. Kwa chikulupi chakwe ŵandu ŵa pa chilambo wose ŵalamulikwe kuti akwete sambi nombejo ŵaŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

8 Kwa chikulupi, che Iblahimu ŵanjitichisye Akunnungu apala paŵaŵilanjikwe ajaule ku chilambo chiŵalanjikwe ni Akunnungu kuti chiŵe chao. Ŵatyosile pa chilambo chao ni kwaula kwiuto kwanganakumanyilila. 9 Kwa chikulupi, ŵatemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwannendo. Ŵatemi kweleko mu masakasa mpela iŵatesile che Isaka pamo ni che Yakobo, ŵati nombewo ŵapochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunnungu. 10 Pakuŵa che Iblahimu ŵaulolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunnungu nsyene ni uŵaganisisye ni kuutaŵa. 11 Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno ŵachekulwipe kwannope, ŵapochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuŵa ŵakulupilile kuti Akunnungu chatindimisye chilanga chakwe. 12 Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juŵaliji mpela jwammwe, ŵapagwile ŵandu ŵajinji ŵangaŵalanjikwa mpela ndondwa sya kwinani ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali.

13 Aŵa wose ŵawile ali nkwakulupilila Akunnungu nganapochela aila iŵalanjile, nambo ŵaiweni kwakutalichila ni kuisangalalila, ŵajitichisye kuti ŵaliji achalendo ni ŵandu ŵanganakola pakutama pa chilambo nti pao. 14 Pakuŵa ŵandu ŵakuŵecheta maloŵe gati iyiyi akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiŵe chao achinsyene. 15 Ikaliji akuganisya ku chilambo kuŵakopochele kula, akakwete lipesa lyakuujila kukoko. 16 Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha kwinani. Kwa ligongo lyo Akunnungu ngasikwatenda soni ŵandu wo pakwaŵilanga kuti ali Akunnungu ŵao pakuŵa ŵaŵichile chile musi.

17 Kwa chikulupi, che Iblahimu paŵalinjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, ŵantyosisye a Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu ŵapochele chilanga cho, ni ŵakundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe. 18 Namuno Akunnungu ŵaasalile, “Uŵelesi wenu chiutyochele ni che Isaka.” 19 Che Iblahimu ŵakulupilile kuti Akunnungu akukombola kwasyusya ŵandu ŵawile, ni tukukombola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu ŵakombwele kumpata sooni mwanagwe juŵaliji mpela jwammwe.

20 Kwa chikulupi che Isaka ŵapele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo.

21 Kwa chikulupi che Yakobo paŵaliji kuŵandichila kuwa, ŵampele upile kila jumo jwa ŵanache ŵa che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achijegamilaga nkongojo wakwe.

22 Kwa chikulupi, che Yusufu paŵaŵandichile kuwa, ŵaŵechete yankati kutyoka kwa Ŵaisilaeli mu chilambo cha Misili, ni ŵalajichisye agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili.

23 Kwa chikulupi che Musa paŵapagwilwe ŵasisikwe miesi jitatu ni achaŵelesi ŵakwe, pakuŵa ŵaiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajogopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili.

24 Kwa chikulupi che Musa paŵakusile, ŵakanile kuŵilanjikwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili. 25 Ŵaiweni mbaya kusauswa pamo ni ŵandu ŵa Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambi kwa katema kakajipi. 26 Ŵaimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuli kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, pakuŵa ŵaliji nkulolela mbote.

27 Kwa chikulupi che Musa ŵasaamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa
mwenye, ni ŵajendelechele mmbujo, pakuŴa ŵaliji mpela mundu juŴaweni Akunnungu
ŵangakuwoneka. 28 Kwa chikulupi ŵachipangenye chindimba cha Pasaka ni kulajisya
miasi jimisikwe pachanya nnango kuti katumetume jwa kwinani jwatumikwe
kwikanacho chiwa, akaulaga ŵanache ŵa kwitiwo ŵa chilume mu chilambo cha Isilaeli.
29 Kwa chikulupi ŴAisilaeli ŵajombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo
ŴAmisili paŴalinjile kutenda yeleyo, ŵatitimile ni kuwa mmeesi.
30 Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile ŴAisilaeli
paŴagasyungwile makumba go moŴa saba. 31 Kwa chikulupi che Lahabu jwakulaŴalaŴa
jula nganajonasikwa pamo ni ŵaŴakanile kwajitichisya Akunnungu ŵala, ligongo
ŵaapochele kwa chitendewele ŵakuuchilichisya ŵala.
32 None chinyonjechesye maloŴe chi? PakuŴa katema kapelembele kusala ngani si
che Gideoni ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samweli ni
ŵakulondola ŵa Akunnungu. 33 Kwa chikulupi ŵanyawo wose ŵamenyene ni mamwenye
ni ŵaapundile, ŵatesile indu yambone paujo pa Akunnungu, ŵapochele ilanga ya Akun-
nungu. ŴataŴile kang'wa sya masimba, 34 ŵagasimile machili ga mooto wakalipa,
ni ŵautwiche kuulajikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni ŵapatile
machili, ŵalimbichile mu ngondo ni kwapunda ŵangondo ŵachilendo. 35 Achakongwe
ŵane ŵaŴakulupilile ŵaapochele ŵandu ŵao ŵaŴasyusikwe paŴamasile kuwa.
Nambo ŵane ŵakanile kugopolwa, ŵakundile kulagaswa mpaka kuwa, kuti ausimane
usyusyo ni kwinjila mu utame wauli wambone mwakupunda. 36 Ŵane ŵanyelwiswe
ni kuputikwa mbokola, ni ŵane ŵataŴikwe nyolo ni kuponyekwa mu nyuumba jaku-
taŴilwa. 37 Ŵaulajikwe kwa kwaponya maganga, ŵane ŵaakatenye ipandeipande kwa
misumeno pane kuwa kwa lipanga. Ŵajendajendaga achiwalaga mapende ga ngondolo
ni mbusi, ŵaliji ŵa kulaga, ŵalageswe ni kupanganyichiswa yangalumbana. 38 Chilambo
nganichiŴajilwa kuŴa ni ŵandu mpela ŵanyawo. ŴajendajendagaŴ mwikonde ni mma-
tumbi achitamaga mu mbugu ni mmasimbo.
39 Ŵandu ŵa wose ŵawoneche ni Akunnungu kuti atesile yambone mu chikulupi
chao nambo nganachipochela chiŴalanjile Akunnungu cho, 40 pakuŴa Akunnungu
ŵalongolele kutuŴichila chindu chachili chambone mwakupunda kwa liwamba lyetu.
Akunnungu ŵasachile kuti ŵanyawo aŴaga ni uwe pe tutendekwe ŵamalile.

12

Akunnungu ali Atati ŵetu

1 Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa ŵaumboni wanti nyi waukutusyun-
gula, kwayele tutyosye indu yose yaikutusiŴilila, ni sambi syasikutukamulila kwa
chitema. Tuutuche pangapwa ntima mu luwilo lwaluli paujo petu. 2 Twalole Che
Yesu jwachitandisye chikulupi chetu, jwelejo ni juchachimalichisye. Kwa liwamba
lya lukondwa lulwaliji paujo pao, jwelejo jwapililile kuwa pa nsalaba, namose chaliji
chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha
Akunnungu.
3 Mwaganichisye kwannope Che Yesu, juŴapililile nkukanilwa kwekulungwa ku-
tyochela kwa ŵandu ŵa sambi. Nipele nkapela namose kupwa ntima. 4 PakuŴa,
mkulimbana ni sambi nganimme kuputana mpaka kuwa. 5 Sooni ana nliŴalile agala
maloŴe ga kuntusya ntima gakusala Akunnungu?
“Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka,
namuno nkapwa ntima pakunkalipila.
6 PakuŴa Ambuje akunjamuka jwalijose jwakunnonyela,
ni kumputa jwalijose jwakunkunda kuŴa mwanagwe.”

7 Mpilililе kujamukwa pakuŵa gali majiganyo. Akunnungu akuntendela ŵanyamwe
nti ŵanache ŵakwe, pakuŵa ana mwanache jwapi jwangakujamukwa ni atatigwe?
8 Iŵaga nganku̇amukwa ni Akunnungu chisau achiŵanagwe wose yakuti pakwamukwa,
ŵanyamwe nganimma ŵanache ŵausyene ŵa Akunnungu, mmele ŵanache ŵa kuichila.
9 Sooni, iŵaga achatati ŵetu ŵa chiilu ŵaŵatuŵeleche, paŵatujamwiche uwe twaachim-
bichisye, ana ngati tukusachilwa kulitulusya nnope kwa Atati ŵetu ŵa kwinani kuti tu-
tame? 10 Achatati ŵaŵatuŵeleche ŵatujamwiche mmoŵa kanandi mpela iŵatite kuwona
ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutuka-
musya, akutenda yeleyo kuti tutendekwe ŵaswela mpela asyene. 11 Pakukutyochela
kwamukwa ngakukuŵa kwakusengwasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa
aŵala ŵaŵajiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone
paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewele.

Malajisyo ni majamuko

12 Kwayele ngalimbisye makono genu ni malungo genu gagapesile. 13 Njendelechele
kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemele chikatininguka nambo chilame.
14 Nlimbile kutama kwa chitendewele ni ŵandu wose, sooni ntame kwa uswela
pakuŵa ngapagwa mundu juchiŵawone Ambuje iŵaga mundu jo nganaŵa jwanswela.
15 Nlilolechesye chenene, kuti jwalijose akasausoyasya upile wa Akunnungu, nlilolech-
esye kuti mundu akaŵa mpela chitela chakuŵaŵa pasikati jenu ni kwika nago mala-
gasyo, ni kuujonanga umi wa ŵandu ŵajinji. 16 Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu
jwangaajogopa Akunnungu mpela a Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda
kwa chakulya chimo. 17 Pakuŵa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma paŵasosile
sooni kuupochela upile wakwe kutyochela kwa atatigwe ŵakanilwe. Pakuŵa nganapata
lipesa lya kuleka sambi ni kugagalausya gaŵatesile, namuno ŵasosile nnope kwa misosi.
18 Ŵanyamwe ngininnyika ku chitumbi cha Sinai mpela iŵatite kuchiichilila ŵandu
ŵa ku Isilaeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mooto, pa
chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chimbunga, 19 ni lisegwe lya lipenga, ni liloŵe
lininkuŵecheta maloŵe. Aŵala ŵaŵapilikene usone wo ŵachondelele Akunnungu kuti
akakunguluka nawo sooni, 20 pakuŵa nganakombola kupililila lilajisyo lilyatyochekwe
lyalikuti, “Juchakwaye chitumbi chi namose chiŵe chinyama, chaponyekwe maganga.”
21 Ni indu iyaoneche yo yaliji yakogoya nnope, namose che Musa ŵatite, “Ngogopa ni
kutetemela.”
22 Nambo ŵanyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musi wa Akun-
nungu ŵajumi, nnyiche Yelusalemu wa kwinani kwakusongangene achikatumetume
ŵa kwinani ŵangakuŵalanjikwa, ŵakusangalala. 23 Nnyiche ku mpingo wekulungwa
wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali ŵandanda kupagwa wa Akunnungu ni meena
gao galembekwe kwinani. Nnyiche paujo pa Akunnungu jwali jwakulamula jwa
ŵandu wose, ni paujo pa mbumu sya ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu ŵatendekwe
ŵamalilwe. 24 Nnyiche ku Che Yesu jwakwilanya jwa lilangano lya sambano ni ku miasi
jakwe jajijitiche jajikuŵecheta yambone kupunda miasi ji che Habili.
25 Nipele, nlilolechesye kuti nkakana kumpilikanila jwelejo jwakuŵecheta nomwe.
Mpela aŵala Ŵaisilaeli ŵaŵakanile kumpilikanila che Musa, juŵaasalilaga utenga kutyoka
kwa Akunnungu paŵaliji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukom-
bola kukulupuka iŵaga tukukana kumpilikanila jwelejo jwakutusalila utenga ku-
tyochela kwinani. 26 Katema Akunnungu paŵaŵechete pa chitumbi cha Sinai
ŵachitenganyisye chilambo, nambo sambano alanjile kuti, “Chinachitenganye chilambo
ni ngaŵa chilambo pe nambo kwinani nombe nako.” 27 Liloŵe li “Sooni” likutulosya kuti
indu yose yepanganyikwe chiitenganikwe ni kutyosyekwa, kuti indu yangaikukom-
boleka kutenganyikwa isigalile.

28 Kwayele, pakuŵa tukupochela umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga
ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyelesye ni kwa kulitulusya ni
kwapopelela, 29 pakuŵa Akunnungu ŵetu ali mooto waukutinisya.

13

Yakuti pakwanonyelesya Akunnungu

1 Njendechele kunonyelana chiulongo. 2 Kasinliŵalila kwapochela achalendo,
pakuŵa kwa kutenda yeleyo ŵandu ŵane ŵaapochele achikatumetume ŵa kwinani
pangamanyilila. 3 Mwakumbuchile ŵandu ŵataŵikwe mpela ila ntaŵikwe pamo nawo,
ni mwakumbuchile ŵakulagaswa nti nomwe nkulagaswa mpela ŵanyawo.
4 Ulombela uchimbichikwe ni ŵandu wose, achalume ni achakongwe aŵe
ŵakukulupilichika kila mundu kwa njakwe, pakuŵa Akunnungu chiŵalamule
ŵachigwagwa ni ŵachikululu.
5 Nkaŵa ŵandu ŵakunonyela nnope mbiya, nlisinje ni indu inkwete yo pakuŵa Akun-
nungu nsyene atite, “Ngangunneka ng'o atamuno ngangunjasa ng'o.” 6 Kwa ligongo lyo
kwa ntima wakulimba tukuti,
“Ambuje ali ŵakungamuchisya une,
ngasinyogopa.
Mundu chandende chichi?”
7 Mwakumbuchile ilongola ŵenu ŵaŵansalile liloŵe lya Akunnungu. Nganichisye
lwendo lwao mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisyasya chikulupi chao. 8 Che Yesu
Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni moŵa gose pangali mbesi. 9 Nkajigalikwa akuno ni
akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ukujilimbisya mitima
jenu, ni ngaŵa makanyo nkati ja yakulya, pakuŵa makanyo go nganigankamuchisya
mundu jwali jose juŵagakuiye.
10 Tukwete chilisa, chakuti ŵandu ŵakutumichila mu lisakasa lya Ŵayahudi
lyakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyochekwa mbopesi pa chilisa pala.
11 Jwambopesi Jwankulu jwa Ŵayahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela
Nnope, kukutaga mbopesi kwa sambi nambo mitembo ja inyama yo ikochekwa paasa
pa chigono. 12 Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo ŵalageswe ni kuwa paasa musi
kuti ŵaswejesye ŵandu kwa miasi jao asyene. 13 Nipele, tukopoche twajaulile paasa
pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela ŵelewo yatite kunyeluswa. 14 Pakuŵa
pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukuusosa aula musi
waukwika. 15 Nipele, kwa litala li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa
moŵa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti,
ŵelewo ali Ambuje. 16 Nambo kasinliŵalila kutenda yambone ni kukamusyana pakuŵa
syelesi ni mbopesi syasikwanonyelesya Akunnungu.
17 Mwajitichisye ŵakunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuŵa ŵanyawo
akuchesyanga kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akun-
nungu. Mwapilikanichisyaga chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngaŵa kwa
kudandaula pakuŵa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya.
18 Ntupopelele ni uwe, pakuŵa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusalila
kuti tukwete chileŵo. Ni tukusaka kutenda yaili yambone moŵa gose. 19 Choonde
none ngunchisya kwannope kuti mumbopelele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti
ngombole kuuja kukwenu chitema.

Mapopelelo ga kuugala

20 Akunnungu ŵa chitendewele ŵaŵansyusisye Ambuje ŵetu Che Yesu, Jwakuchinga
Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti lilangano lya moŵa gose pangali
mbesi lili lya usyene. 21 Antende ŵanyamwe ŵamalilwe mu indu yose kuti nkombole

kupanganya lisosa lyao, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyelesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uŵe ni ŵelewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Maloŵe ga kumalichisya

22 Achalongo, ngunchisya mpochele maloŵe gangu gangunjamuka ga kuntusya
ntima, gangunnembela mu chikalata chachijipi chi. 23 Ngummanyisya kuti nlongo
njetu che Timoseo agopolekwe mu nyuumba jakutaŵilwa. Aikaga mwachitema, chiiche
pamo nawo pachiiche kukwenu.
24 Mwakomasye wose ŵakunlongosya, pamo ni ŵandu ŵa Akunnungu wose. Achalongo
achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya. 25 Umbone wa Akunnungu utame ni
ŵanyamwe wose.

Chikalata chiŵalembile Che Yakobo

Chilongolelo

Chitabu chi che Yakobo chalembekwe ni mundu jwakuŵilanjikwa che Yakobo. Ikukomboleka che Yakobo mpwakwe Che Yesu, juŵaliji chilongola mu mpingo waandanda wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, ni ŵaliji jumo jwa ŵankungulu ku Yelusalemu, (Masengo 15:13). Nduna che Paolo ŵammilasile jwelejo "Luchanamila," lwa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito (Ŵagalatia 2:9). Ŵaumanyilisi akukulupilila kuti chitabu chi che Yakobo chalembekwe ikanaŵe yaka 50 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chitandile katema che Yakobo paŵaliji chilongola jwa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ku Yelusalemu, ikuganichikwa kuti ŵalembile chitabu chi paŵatamaga kweleko.

Che Yakobo ŵaalembele chitabu chakwe ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapwilingene pasikati pachilambo, (1:1). Majiganyo mu chitabu chi che Yakobo gakwagamba ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose nambo utumiche wa maloŵe "Ngosyo kumi na mbili," kwa Chigiliki. Ikulosya kuti panepa che Yakobo ŵalembele ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali Ŵayahudi. Nningwa wa chitabu chi waliji kwaichila ŵakusyoma ŵajinji ni chikunguluchile indu yejinji. Che Yakobo akukunguluchila nnopennope nkati kwilana kwa chikulupi ni ipanganyo. Chikulupi chisyene cha mundu chikuoneka kwa ipanganyo yakwe (2:17). Sooni akwamuka nkati kutenda lusagu kwa ŵandu ŵaipanje (2:1-4), ni kutusalila uweji tulilolechesye nkati indu itukuiŵecheta (3:1-12).

Yaili mwelemo

Che Yakobo akwakomasya ŵakusyoma ŵakwe (1:1).
Akwakamulisya ntima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kupilililla katema pakulaga (1:2-22).
Akusala yaitite kuŵa lasima mundu kulosya chikulupi chakwe kwa ipanganyo (2:1-26).
Akusala yankati lulimi lwa mundu yalukuti kukola machili (3:1-12).
Che Yakobo akusala yankati lwalutite kulekangana lunda lwa Akunnungu ni lunda lwa pa chilambo (3:13-4:10).
Akwajamuka ŵakusyoma ŵakwe yankati kulilapa (4:11-5:6).
Che Yakobo akumalichisya chitabu chakwe kwakutyosya malajisyo gose (5:7-20).

1 Une che Yakobo, jwakutumichila jwa Akunnungu ni jwa Ambuje Che Yesu Kilisito,
ngunnembela mwanya ŵandu ŵa Akunnungu wose ŵampwilingene ku chilambo kose,
ngunkomasya.

Chikulupi ni lunda

2 Achalongo achinjangu, nnyiwone ili yakusengwa pe, pankukola masauko gagali gose. 3 Nchimanyililaga kuti kulinjikwa kwa chikulupi chenu kukunnyichisya upililiu. 4 Nkole usyene wakuti kupilililla kwenu kukupanganya masengo mu nkati mwenu mpaka kumbesi, kuti nkule ni kuŵa ŵamalilwe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, pangapunguchilwa ni chindu chachili chose. 5 Nambo mundu jwalijose mu mpingo wenu, lwansoŵaga lunda ŵapopelele Akunnungu ŵakwapa ŵandu wose mwamujinji ni kwa ntima wambone nombejo chachipegwa. 6 Nambo apopeleje ali akwete chikulupi pangali lipamba lyalili lyose. Pakuŵa mundu jwali ni lipamba ali mpela litumbela lya mu bahali lyalikujigalikwa ni mbungo ni kwauswa akuno ni akunokuno. 7 Mundu jwati yeleyo akaganisya kuti chapochele chachili chose kutyochela kwa Ambuje. 8 Jwelejo ali mundu jwagalaukagalauka ni ngakukombola kulamula chindu chakupanganya.

Jwakulaga ni Jwachipanje

9 Nambo nlongo jwakulupilile jwaali jwakulaga akusachilwa asengwe, katema Akun-
nungu pakunkwesya. 10 Nlongo jwakulupilile jwaali jwachipanje akusachilwa asen-
gwe, katema Akunnungu paakuntulusya. Pakuŵa jwachipanje chasoŵe mpela uluŵa
lwa mwikonde. 11 Lyuŵa likukopochela ni kuŵala nnope ni kuumusya masamba, uluŵa
wakwe ukugwa ni usalale wakwe ukusoŵa. Iyoyo peyo jwachipanje nombejo chawe
mmasengo gakwe.

Kulinjikwa

12 Jwana upile mundu jwakupililila nkulinjikwa, pakuŵa amalaga kupunda kulin-
jikwa chapegwe chindu mpela singwa ja umi, Ambuje jiŵalanjile ŵakwanonyela.
13 Mundu alinjikwaga akajila, “Ngulinjikwa ni Akunnungu.” Pakuŵa Akunnungu
ngakunlinga mundu kwa kutenda yangalumbana, nombe Akunnungu ngakulinjikwa
kwa kutendelwa yangalumbana. 14 Nambo mundu akulinjikwa pakukwekwelemwa ni
kutanjikwa ni tama jakwe atende yangalumbana. 15 Mwajilechelelaga tama jintawale
jikwichisya sambi ni sambi syapundaga sikwichisya chiwa.
16 Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa nkalambuchikwa. 17 Kila ntuuka wambone
ni waumalilwe ukutyochela kwinani kwa Atati Akunnungu ŵaŵagumbile lulanga,
jwangakugalaukagalauka, nombewo ngakulosya chimanyisyo chachili chose kuti cha-
galauche. 18 Kwa unonyelo wakwe nsyene ŵatuŵeleche kwa litala lya liloŵe lya usyene,
kuti tuŵeje mpela milimbu mu yepanganyikwe yakwe yose.

Kupilikana ni kupanganya

19 Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa, mmanyilile chindu chi, yakuti mundu jwal-
ijose aŵe jwachitema kupilikana, nambo ngasaŵa jwachitema kuŵecheta namose
kutumbila. 20 Pakuŵa ŵandu ŵaali ni lutumbilo ngakukombola kupanganya yambone
paujo pa Akunnungu. 21 Kwayele, nneche masyoŵelo genu gangalumbana ni ipanganyo
yenu yangalumbana. Mpochele kwa kulitulusya liloŵe lyalipandikwe mmitima jenu
lyalikukombola kunkulupusya.
22 Nkalilambusya mwachinsyene, nambo mmeje ŵandu ŵakupanganyichisya masengo
Liloŵe lya Akunnungu, ngaŵa ŵakupilikanila pe. 23 Pakuŵa naga mundu ali jwakupi-
likanila pe Liloŵe lya Akunnungu nombe ngaŵa ŵakulipanganya lyalipikene, chalan-
dane ni mundu jwakulilola ku meeso mu lindala. 24 Ni paakumalisya kulilola yatite
ni kutyoka, kwakamo akuliŵalila yatite pakuŵa. 25 Nambo mundu jwakugalolechesya
uchenene malajisyo ga usyene gagakwalechelesya ŵandu, ni akwendelechela kugapan-
ganyichisya masengo, pangapikanila pe ni kugaliŵalila, jwele mundu jo chapegwe upile
mu indu yose yakuipanganya.
26 Mundu aganisyaga kuti akwajogopa ni kwapopelela Akunnungu, nambo
ngakusiŵila lulimi lwakwe, kwapopelela kwao Akunnungu nganikukola mate ni
akulilambusya nsyene. 27 Litala lya kwapopelela Akunnungu lyalili lyambone lyangali
chileŵo paujo pao lili ali: Kwakamuchisya ŵamalekwa ni ŵawililwe ni achiŵankwawo ni
nkalisakasya kwa indu yangalumbana ya pachilambo.

2

Kwamuka nkati lusagu

1 Achalongo achinjangu, iŵaga nkwakulupilila Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito, Ambuje
ŵa ukulu, nkakola lusagu kwa ŵandu kwa kwalola ku meeso. 2 Tujileje, mundu jumo
awete pete jajikolochekwe kwa sahabu ni iwalo yakusalala, akwinjila mu nyuumba
jenu ja kupopelela, nombe akwinjila mundu jwa usauchi jwana iwalo yakuwisala.
3 Iŵaga ŵanyamwe nkunchimbichisya jwelejo jwawete iwalo yakusalala ni kunsalila
“Ntameje apano pa chitengu chambone,” nambo ajula jwa usauchi nkunsalila, “Mwe,

njimeje pelepo, pane ntameje paasi,” 4 ana lwele ngaŵa lusagu ni kulamula ko
ngakukuika ni nganisyo syangalumbana?
5 Mpilikanile achalongo achinjangu ŵakunonyelwa! Ana Akunnungu nganiŵasagula
ŵakulaga ŵa pachilambo kuti aŵe ŵachipanje mu chikulupi ni kupochela umwenye
uŵalanjile aŵala ŵakwanonyela? 6 Nambo ŵanyamwe nkunnyosya jwausauchi. Ana ngaŵa
ŵachipanje ŵakunliŵatilanga ni kunjausyanga pa nkungulu? 7 Ana ngaŵa ŵanyawo ni
ŵakulitukana alila liina lyambone lya Ambuje, jwati ŵanyamwe nli ŵandu ŵakwe?
8 Naga isyene nkugajitichisya malajisyo gamakulu mu umwenye wa Akunnungu,
gagali mu Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Munnonyele njenu jwammandichile
mpela inkuti pakulinonyela mwasyene,” nkutendekanya yambone. 9 Nambo iŵaga
nkutenda lusagu kwa ŵandu kwa kwalola ku meeso nkutenda sambi ni malajisyo ga
Akunnungu gakulosya kuti nganingajitichisya. 10 Pakuŵa mundu jwangakujitichisya
likanyo limo mmalajisyo gose ga Akunnungu, chaaŵe ngakugajitichisya malajisyo
gose. 11 Pakuŵa jwelejo juŵatite, “Nkatenda chikululu,” ni jujojo juŵatite, “Nkaulaga.”
Iŵaga ngankutenda chigwagwa nambo nkuulaga, nkutema malajisyo. 12 Nipele
mmecheteje ni kupanganya mpela ŵandu ŵachalamulikwe malinga ni malajisyo gagaku-
tuŵika ŵalechelelwe. 13 Pakuŵa Akunnungu ngaalosya chanasa pachiŵalamule ŵandu
ŵangalosya chanasa. Nambo ŵaali ni chanasa ngasajogopa kulamulikwa ko.

Chikulupi ni ipanganyo

14 Achalongo achinjangu, ana mundu akukola chichi asalaga kuti ngwete chikulupi
nambo ngakuchilosya kwa ipanganyo yambone? Ana chikulupi cho chichikom-
bole kwakulupusya? 15 Tujileje, jwakukulupilila njetu jwannume pane jwankongwe
nganakola chakuwala pane yakulya. 16 Mundu jumo jwenu ŵaasalilaga, “Njaulanje kwa
chitendewele nkajotele mooto ni kwikuta,” pangaapa iyasoŵile mu kutama ana chakole
chichi? 17 Iyoyo peyo chikulupi pe iŵaga changali ipanganyo chiwile.
18 Nambo mundu akombolaga kusala, “Mmwe nkwete chikulupi noneji ngwete
ipanganyo.” Uneji chinyanje, “Munosye chikulupi chenu pangali ipanganyo noneji
chinannosye chikulupi changu kwa ipanganyo yangu.” 19 Mmwejo nkukulupilila
kuti Akunnungu ali ŵamo, yambone. Nambo masoka nombego gakukulupilila iyoyo,
nombego gakutetemela. 20 Mmwe jwakuloŵela! Ana nkusaka kuloswa kuti chikulupi
changali chipanganyo chiwile? 21 Ana Atati ŵetu che Iblahimu ŵakundikwe uli ali
ŵambone paujo pa Akunnungu? Ŵakundikwe kwa chipanganyo paŵantyosisye a Isaka
mwanagwao pa chilisa. 22 Nkulola yakuti chikulupi chatesile masengo pamo ni
chipanganyo chakwe ni chikulupi chatindimiswe kwa litala lya chipanganyo yakwe.
23 Malembelo ga Akunnungu gala gamalile gagatite, “Che Iblahimu ŵankulupilile Akun-
nungu ni kwayele ŵakundikwe kuŵa ŵambone paujo pao.” Nombejo ŵaŵilanjikwe ambu-
sanga jwa Akunnungu. 24 Nkulola kuti mundu akukundikwa kuŵa jwambone paujo pa
Akunnungu kwa ipanganyo nambo ngaŵa kwa chikulupi pe. 25 Iyoyo peyo che Lahabu
jwakulaŵalaŵa jula, ŵakundikwe jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo yakwe
paŵapochele ŵakusosasosa ni kwakoposya paasa kwa litala line.
26 Mpela ila chiilu pangali mbumu cheewe, iyoyo peyo chikulupi pangali ipanganyo
chiwile.

3

Kulugosa lulimi

1 Achalongo achinjangu, nkaŵa ŵakwiganya ŵajinji pakuŵa nkumanyilila kuti uweji
utukwiganya tutulamulikwe kwa chikali nnope kwapunda ŵandu ŵane. 2 Uweji
wose tukuleŵa mwamujinji. Nambo iŵaga mundu ngakuleŵa mu nkuŵecheta
kwakwe, jwelejo ali jwamalilwe, nombejo akupakombola kuchilongosya chiilu chakwe

chose. 3 Uwe tukuŵika chipaande chamwana cha chisyano chachitaŵikwe kwa migoji nkang'wa sya falasi kuti tukombole kuilongosya iilu yao kwaula kwakuli kose kwatukusaka uweji. 4 Iyoyo ngalaŵa namose jili jekulungwa nnope jikujigalikwa ni mbungo jakalipa nambo jikugalauswa ni chipande cha mwana cha chibao, ni jikwaula kwakusaka jwakujilongosya. 5 Iyoyo peyo lulimi luli chiŵalo cha mwana nnope pa chiilu nambo lukulilapilila indu yekulungwa nnope.

Nganisye mooto kanandi yaukuti pakolesya litinji lyekulungwa nnope. 6 Nombe lulimi luli mpela mooto. Lugumbele igongomalo ya pachilambo. Lulimi luli chiŵalo cha mwana nambo lukukombola kuchinyakasya chiilu chose. Lukutinisya umi wetu chitandile kupagwa mpaka kuwa, kwa mooto waukutyochela ku jehanamu. 7 Mundu akukombola kulanga inyama yailiyose nombe amasile kukombola kulanga, inyama ya mwitinji ni ijuni yailiyose ni inyama yaikukwaŵa yailiyose ni yaikutama mmeesi. 8 Nambo ngapagwa mundu jwakukombola kululanga lulimi. Lulimi luli lwangalumbana ni ngalukukomboleka kululanga, ni lugumbele sumu jajikuulaga. 9 Kwa lulimi tukwalapa Ambuje ni Atati ŵetu, ni kwa lulimi lulolo tukwalwesya ŵandu ŵagumbikwe chisau cha Akunnungu. 10 Mu kang'wa jimo mukukopochela maloŵe ga upile ni maloŵe ga kulwesya. Achalongo achinjangu ngaikuŵajilwa indu iŵeje yeleyo. 11 Ana chisima chikukombola kukoposya kwanakamo meesi gambone ni meesi ga njete? 12 Ana achalongo achinjangu chitela cha ntini chikukombola kusogosya isogosi ya seituni pane chitela cha msabibu chikukombola kusogosya isogosi ya tini? Ngwamba, chisima cha meesi ga njete ngachikukombola kukoposya meesi gambone.

Lunda lwalukutyochela kwinani

13 Ana nduni jwali ni lunda ni umanyilisi pasikati ja ŵanyamwe? Nipele alosye yeleyo kwa lwendo lwakwe lwambone kwa litala lya ipanganyo yaikupanganyikwa kwa kulitulusya ni lunda. 14 Nambo iŵaga mmitima jenu mugumbele wiu ni uchimwa ni lipamo, nkasisa usyene kwa kulilapa ni kusala unami. 15 Lunda lwati yeleyo ngalukutuluka kutyochela kwinani nambo luli lunda lwa pa chilambo, lwele lunda luli lwa chiundu ni lukutyochela kwa Shetani. 16 Pakuŵa papali ni wiu ni lipamo, pana utindiganyo ni ipanganyo yose yangalimate. 17 Nambo lwele lunda lwalukutyochela kwinani, luli lwakusalala, lukusaka chitendewele ni kulitimalika, luli chile kupilikanila maloŵe ga ŵandu. Lugumbele chanasa ni ipanganyo yambone, nganilukola lusagu, namuno kulambusya. 18 Ŵandu ŵakuchinonyela chitendewele akupanganya indu yaikwikanawo chitendewele kwa ŵandu ŵane, mbesi jakwe ŵandu akutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu.

4

Uganja ni chilambo

1 Ngondo ni kuputana mwa ŵanyamwe ikukopochela kwapi? Ana ngaŵa ikutyochela mu tama syenu syasikukanilana mu nkati mwenu? 2 Nkulajila indu, ni pakuŵa ngankwipata, nkukombola kuulaga. Nkulajila kwannope kukola indu yejinji nambo ngankukombola kwipata, kwayele nkutandana ni kuputana. Ngankupata indu inkwisaka pakuŵa ngankwaŵenda Akunnungu. 3 Namose pankuŵenda, ngankupata pakuŵa nkuŵenda ni nningwa wangaŵa wambone, kuti nkombole kukwanisya tama syenu. 4 Mwanya ŵandu ŵangakulupilichika! Ngankwimanyilila kuti kutenda uganja ni chilambo uli umagongo ni Akunnungu? Kwapele jwalijose jwakusaka kutenda uganja ni chilambo akulitesya jwammagongo jwa Akunnungu. 5 Nkaganichisya kuti Malembelo ga Akunnungu gakuti maloŵe gangali chindu pagakuti, “Mbumu jwa Akunnungu jwaŵichikwe mwetuwe akwete wiiu ligongo lyetu.” 6 Nambo umbone wa Akunnungu

ukwete machili gamakulungwa nnope mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu akwakanila ŵaali ni chibuli nambo akwapa upile ŵakulitulusya.”
7 Kwayele nkunde kulongoswa ni Akunnungu. Mwakanile Shetani nombeŵo chambutuche. 8 MwaŵandichileAkunnungu nombewo chambandichile. Njosye makono genu mwanya ŵandi ŵa sambi. Nswejesye mitima jenu mwanya ŵaulamba. 9 Nsupuche, nlile ni kulila kwamalumbo. Lukondwa lwenu luŵe kusupuka ni kuseka kwenu kuŵe kulila kwamalumbo. 10 Nlitulusye paujo pa Ambuje nombewo chankwesye.

Lijamuko lyankati kwalamula ŵandu ŵane

11 Achinjangu nkalalatilana mwachinsyene. Mundu jwakunlalatila njakwe ni kunlamula, jwelejo akugalalatila ni kugalamula malajisyo. Naga nkugalamula malajisyo mmwe ngankugajitichisya malajisyo nambo nkugalamula. 12 Akunnungu jikape ni ŵakugatyosya Malajisyo ni kulamula. Ni ŵelewo pe ni ŵakukombola kukulupusya ni kuulaga. Ana mmwe nli ŵaani junkwalamula ŵandu ŵane?

Lijamuko lyankati kulilapa

13 Sambano mpilikanile mwanya ŵankuti, “Lelo pane malaŵi tutujaule lisi limo, tukatame chaka chansima kweleko, ni kusumisya malonda ni kupata mbiya.” 14 Mwanya ngankwimanyilila ichiikopochele malaŵi mu umi wenu. Mwanya ndi mpela lipundugulu lyalikuwoneka katema kakajipi ni kusoŵa. 15 Ŵanyamwe mwasachilwe kuŵecheta yeleyi: “Ambuje asakaga chitutame ni kuchipanganya achi ni chelechi.” 16 Nambo sambano, nkulilapa ni kuligamba. Kulilapa kwati yeleyo kuli chigongomalo.
17 Nipele, mundu jwalijose jwakumanyilila chachili chambone chakusachilwa kuchitenda, nambo ngakuchitenda, mundu jo akupanganya sambi.

5

Majamuko kwa ŵachipanje

1 Sambano mpilikane ŵanyamwe ŵaipanje! Nlile ni kulila kwa malumbo kwa ligongo lya kulaga kwakukunnyichilila. 2 Ipanje yenu iwosile ni minjilo jenu jililikwe ni chimbulukuku. 3 Sahabu jenu ni mbiya syenu sikamwile ukutu ni ukutu wakwe chiuŵe umboni pasikati jenu pakuŵa chiijonanje iilu yenu mpela mooto yaukuti kutinisya. Ŵanyamwe nliunjichile ipanje kwa moŵa ga mbesi. 4 Nganimwalipa aŵala ŵaŵapangenye masengo mmigunda mwenu. Mpilikanile yakuti kulalatila, kulila kwa ŵandu ŵakugowola mmigunda jenu kuiche mmapikanilo ga Ambuje ŵaali ni ukombole. 5 Ntemi mchilambo kwa utame wakulisengwasya kwannope. Nlijimbesye mwachinsyene mpela ng'ombe jajili chile kwa lyuŵa lya kusingwa. 6 Mwalamwile ni kwaulaga ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu, ŵanganankanila ŵanyamwe.

Kupililila ni kupopela

7 Kwayele achalongo achinjangu, mpililileje mpaka pataiche Ambuje. Nlole jwakulima yakuti pakulindilila kwa kupililila aila yaipandile, isogosye magungulo gambone ni yakuti pakujilindilila ula jandanda ni jambesi. 8 Iyoyo peyo ni ŵanyamwe ŵakwe mpililile, nkole mitima jakulimba ligongo kwika kwa Ambuje kuŵandichile.
9 Achalongo achinjangu, nkanyinyitilana mwachinsyene pe ntakulamulikwa ni Akunnungu. Jwakulamula aŵandichile kwika. 10 Achalongo achinjangu, mwasakaga kulola chisyasyo cha kulindilila ni kupililila mmasausyo, mwakumbuchile ŵakulondola ŵaŵasalaga utenga wa kutyochela kwa Ambuje ni ŵanyamwe nsyasye chitagu chao. 11 Tukwaŵilangaŵelewo akwete upile pakuŵa ŵapililile. Mpilikene ngani sya kupililila ku che Ayubu, ni nkwimanyilila Ambuje iŵantendele kumbesi. Pakuŵa Ambuje aguumbele chanasa ni umbone.

12 Kupunda yeleyo yose achinjangu nkalumbila kwa kwinani atamuno kwa chilambo
atamuno kwa chindu chachili chose. Njileje, “Elo” iŵaga nkusaka kuti elo ni “Ngwamba”
iŵaga nkusaka kuti ngwamba, pelepo nganlamulikwa ni Akunnungu.
13 Ana apali mundu jwalijose mu mpingo wenu jwakusauka? Apopeleje. Jwakusan-
galala ajimbe nyimbo sya kulapa. 14 Ana apali mundu mu mpingo wenu jwakulwala?
Ŵaŵilanje achakulu ilongola ŵa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵapopelele
ni kwapakasya mauta mu liina lya Ambuje. 15 Ni akula kupopelela kwa chikulupi
chikunnamisye jwakulwala jo, nombe Ambuje chanlamye. Naga ŵatesile sambi,
chalecheleswe. 16 Nsalilane sambi syenu kwa jwine ni jwine ni kupopelelana kuti
nlamiswe. Mapopelo gakwe mundu jwambone paujo pa Akunnungu gana machili
gakupanganya gamajinji. 17 Che Elia ŵaliji mundu mpela uwe, ŵapopelele kwa kuchalila
kuti jikanya ula ni nganijinya ula pachilambo yaka itatu ni miesi sita. 18 Nipele
ŵapopelele sooni ni ula janyele kutyochela kumaunde ni chilambo chasogwesye magun-
gulo.
19 Achalongo achinjangu, iŵaga mundu jwalijose mwa ŵanyamwe asochelaga ni ku-
uleka usyene, ni mundu jwine ammusyaga, 20 nipele mmanyilile kuti mundu jwalijose
jwakummusya jwa sambi kutyochela nkusoya kwakwe, jwelejo chankulupusye mundu
jo kutyochela mchiwa ni kwatenda Akunnungu ŵatyochesye sambi syao syejinji.

Chikalata chaandanda chi
Che Petulo
Chilongolelo

Chikalata cha 1 Petulo chalembekwe ni nduna che Petulo. Che Petulo ŵatandite kuchilemba chikalata kwa kulimanyisya kuti ŵele ali ŵaani ni ŵaalembele ŵandu chi. Ŵaalembele ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito ŵaali nti "Achalendo pachilambo pano." (1 Petulo 1:1) Katema kakajinji ŵalembele ŵakusyoma ŵakwe kwanti nyi. Kwa litala limpepe chikalata chi chikulandana kanandi ni chikalata chi che Paolo chiŵapelechele ŵandu ŵa kuchilambo cha ku Efeso. Ŵandu achajinji akukulupilila kuti chikalata cha ndanda chi che Petulo chalembekwe chili chimasile kulembekwa chikalata cha Ŵaefeso pa chaka cha 65 Pakumala kupagwa Che Yesu. Che Petulo ŵachilembile chikalata kutyochela ku Loma kwakuŵilasile ku Babeli (5:13).

Che Petulo akuŵecheta kuti chikalata chi ŵachilembile kwa ligongo lya "Kunlimbisya ŵanyamwe ni kuusala umboni kuti welewu uli umbone wa usyene wa Akunnungu" (5:12). Kwana kulandana kumpepe pasikati ja chikalata cha 1 Petulo 2:11-3:7, ni Waefeso 5:18-6:9, ni Wakolosai 3:18-4:6. Maunjili gose ganagatatu gakutyosya malajisyo nkati yakuti pakutama chambone ŵandu ŵa nnango umo ni kuujitichisya ulamusi. Sooni akwalimbisya mitima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kuti apililile katema ka masauko pakuŵa mbesi jili chiŵandi kwika (4:1).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisya ni kwamanyisya ŵakusyoma ŵakwe (1 Petulo 1:1-2).

Sooni akwatogolela Akunnungu kwa ukulupusyo aula waupatile pamo ni ŵandu ŵane ni yautite kuŵa ni malumbo mu umi wao (1 Petulo 1:3-2:10).

Ni akwasalila ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito yakuti pakutama yambone paujo pa Akunnungu pachilambo pa ni kwasalila nkati indu yineyine ya umi pasikati ja jwannume ni jwankongwe ŵaali mu ulombela, sooni kapolo ni mmbujegwe (1 Petulo 2:11-4:11).

Pakumala yele che Petulo akwalimbisya ŵandu kwa kwasalila kuti apililile katema kaakusauka (1 Petulo 4:12-5:11).

Nipele che Petulo akuchimalichisya chikalata chakwe (1 Petulo 5:12-14).

1 Une che Petulo, nduna ju Che Yesu Kilisito, ngunnembela ŵanyamwe ŵandu
ŵansagulikwe ni Akunnungu, ni ŵampwilingene ni ŵankutama nti achalendo ku Ponto ni
ku Galatia ni ku Kapadokia ni ku Asia ni ku Bisinia. 2 Akunnungu Atati ŵansagwile
ŵanyamwe malinga ni iŵasachile ni kuntenda mme ŵaswejekwe kwa litala lya Mbumu,
kuti nkombole kunjitichisya Che Yesu Kilisito ni kujosekwa ni miasi jao.
Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendewele chachijinji.

Chilolelo cha umi

3 Twalape Akunnungu, Atati ŵa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito! Kwa chanasa chao
chachikulungwa ŵatuŵeleche sooni kwa kunsyusya Che Yesu. Atupele chilolelo cha
umi, 4 nipele tukulolela kupochela indu yambone yejinji, yati Akunnungu ŵaŵichile
ŵandu ŵao kwinani kwangaikuwola atamuno kujonasika atamuno kusisina. 5 Chiuŵe
wenu ŵanyamwe ŵankugosekwa ni machili ga Akunnungu kwa litala lya chikulupi, kwa
ukulupusyo wauli chile kuunukukwa pa lyuŵa lya mbesi.
6 Msengwanje nkati yeleyo, namuno sambano, kwa katema kakajipi, chinsachilwe
kulaga kwa ligongo lya malinjilo gamajinji. 7 Kulinjikwa kwenu ko kuli kwa liŵamba
lya kuchipima chikulupi chenu iŵaga chili cha usyene. Pakuŵa namose sahabu jili
chindu cha konasika, jikulinjikwa ni mooto. Iyoyo peyo chikulupi chenu chachili cha

ndalama kupunda sahabu chichilinjikwe kuti chimanyiche iŵaga chili chisyene. Ni
kwa ligongo lyo chimpochele lumbili ni ukulu ni luchimbichimbi katema Che Yesu
Kilisito pachakopochele. 8 Ŵanyamwe nkwanonyela ŵelewo namuno nganimwawone ni
nkwakulupilila namuno ngankwawona kwa sambano. Nipele nkusengwa nnope kwa
lukondwa lwekulu lwangalukuŵechetekwa, 9 pakuŵa mkupochela mbote ja kukulupilila
kwenu, jelejo jili chiwombosyo chenu.

10 Ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵasosilesosile ni ŵalolitelolite yankati ukulupusyo
wo, ŵanyawo ŵasagamukwile yankati ntuuka wati Akunnungu chachimpa ŵanyamwe.
11 Ŵasosile kumanyilila chiiŵe katema chi ni chiŵeuli. Chindu chachiŵechetekwe ni
Mbumu jwa Kilisito ŵaali nkati mwao, juŵalongolele kusala nkati masauko gachi-
gaasimane Kilisito ni ukulu uchiukopochele pakumala yeleyo. 12 Akunnungu
ŵaunukulile ŵakulondola kuti utenga uŵajenesye ula nganiwagamba ŵele achinsyene,
nambo wangambaga ŵanyamwe. Ni sambano utenga wo ulalichikwe kukwenu ni
ŵele ŵaŵanlalichile ŵanyamwe Ngani Jambone kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu
juŵatumikwe kutyochela kwinani. Indu yo, namuno achikatumetume ŵa kwinani
akulajila kwimanya.

Ntame kwa kwanonyelesya Akunnungu

13 Kwa ligongo lyo, mmeje chile ni kuchesya. Mmichanje chilolelo chenu chose
mu umbone wa Akunnungu uchimpegwe katema Che Yesu Kilisito pachaunukulikwe.
14 Mmeje mpela ŵanache ŵa Akunnungu ŵakujitichisya, nkatama kwa kujikuya misese
jenu jangalumbana jimwaliji najo katema pamwaliji ngankuumanyilila usyene wa
Akunnungu. 15 Nambo mpela jwele jwammilasile yatite kuŵa jwanswela, nomwe
ŵakwe mme ŵaswela mu lwendo lwenu lose. 16 Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu
gakuti, “Mme ŵaswela, pakuŵa none ndili jwanswela.”

17 Pankwakolanga Akunnungu, ŵanyamwe nkwaŵilanga Atati. Nipele, mmanyililanje
kuti ŵelewo akunlamula jwalijose malinga ni aila yaitesile pangali lusagu.
Kwayele njendelechele kutama yambone pa katema kakasigalile pachilambo pano
nkwachimbichisya Akunnungu kwannope. 18 Pakuŵa ngumanyilila kuti ŵanyamwe
ŵammombwelwe mu wende wenu wangalimate, umwapochele kutyochela kwa
achachekulu ŵenu. Nambo nganammombola kwa indu yakuwola, pane kwa maganga
ga mbiya pane sahabu. 19 Nambo mwakulupwiswe kwa miasi ja ndalama jajikulungwa
ja Kilisito. Jwali mpela mwanangondolo jwangali chilema namose lidoa. 20 Ŵelewo
ŵasagulikwe ni Akunnungu chikanaŵe kugumbikwa chilambo, ŵaunukulikwe mmoŵa
ga mbesi gano kwa ligongo lyetu. 21 Kwa litala li Che Yesu Kilisito, nkwakulupilila
Akunnungu juŵansyusisye ni kwapa ukulu, ni mwa yeleyo chikulupi ni chilolelo chenu
ili kwa Akunnungu.

22 Pakuŵa sambano, kwa kuujitichisya usyene, ŵanyamwe nswejeswe mbumu syenu
ni kwanonyela achinjenu pangali ulamba. Nipele nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima
wenu wose. 23 Pakuŵa mpagwile kaaŵili ngaŵa kwa mundu jwakuwa nambo kwa
mundu jwangakuwa, lisyene lili Liloŵe lya Akunnungu lyalili lyalijumi, ni lyalikulama
moŵa gose pangali mbesi. 24 Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala,

“Ŵandu wose ali mpela masamba,
ni ukulu wao wose uli mpela uluŵa wa masamba.
Masamba gakuumula ni uluŵa ukupatuka.
25 Nambo, liloŵe lya Ambuje likulama moŵa gose pangali mbesi.”
Liloŵe lyo lili Ngani Jambone jajilalichilwe kukwenu.

2

Che Yesu ali liganga lyalijumi

1 Nipele, nnechanje ungalumbana wose, unami ni ulamba ni wiu ni kutukana
ikapagwa sooni. 2 Mowa gose nlajile lilowe lya uswela lya Akunnungu nti mwanache
yakuti pakulajila mawele, kuti kwa lyelelyo isyene nkombole kukula ni kukulupuswa.
3 Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Nnyimanyi mwachinsyene kuti
Ambuje ali wambone.”

4 Nipele, mwajaulile Ambuje! Welewo ali nti liganga lyalijumi lyekanikwe ni wandu,
nambo paujo pa Akunnungu lili liganga lyesagulikwe ni lya ndalama jajikulungwa.
5 Wanyamwe nombe nli nti maganga gamajumi nkagumbikwe ni kuwa nyuumba ja chim-
bumu muchinkatumichile mpela wambopesi waswela, nkatyosye mbopesi sya mmbumu
syasikukundikwa ni Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito. 6 Pakuwa Malembelo ga
Akunnungu gakuti,
“Sagwile liganga lya ndalama,
linguliwika nti liganga lya nsingi lya petumba ku Sayuni.
Mundu juchankulupilile jwelejo ngaintenda soni.”
7 Kukwenu wanyamwe wankukulupilila, liganga lyo lili lya ndalama jajikulungwa, nambo
kwa wele wangakukulupilila mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,
“Liganga lyalikanile wakutawa kuti ngalikufai,
sambano lilyolyo lili liganga lyalikusachilwa kwannope.”
8 Sooni Malembelo ga Akunnungu gakuti,
“Liganga lyo lili liganga lyalikwatenda wandu alikuwale,
lwala lukwagwisya wandu.”
Wandu akulikuwala kwa ligongo akanile kuukulupilila utenga wa Akunnungu. Yeleyo
ni iyatyochele mpela Akunnungu iwatite pakuganisisya.

9 Nambo wanyamwe nli wandu wansagulikwe, uwelesi wa wambopesi wa mwenye,
ni lukosyo lwaluswela ni mpingo wa wandu wa Akunnungu, wansagulikwe kugasala
masengo gakwe gamakulu gawammilasile ntyoche mu chipi, ni kunjinjisya mu lilanguka
lyakwe lyekulu. 10 Kalakala wanyamwe nganimma wandu wa Akunnungu, nambo
sambano wanyamwe nli wandu wakwe, kalakala Akunnungu nganantendela chanasa,
nambo sambano mpochele chanasa chao.

Achikatumetume wa Akunnungu

11 Achambusanga wangu wangunnonyela, ngunchondelela wanyamwe nti achalendo
ni wandu wa ulendo pa chilambo pano! Nnekangane ni tama syangalumbana
simpagwile nasyo syasikupisyangana ni mbumu. 12 Wende wenu pasikati ja
wandu wangakwamanyilila Akunnungu ukusachilwa uwe wambone, kuti pachachinnam-
buchisya po kuti nkupanganya ya sambi, chaiwone ipanganyo yenu yambone ni
Akunnungu pachaiche chiwakusye.

13 Nipele mwajitichisye wandu wose waali ni ukulu kwa ligongo lya Ambuje.
Munjitichisye mwenye jwali chilongola jwankulu, 14 ni mwajitichisye achakulu
wawasagulikwe ni mwenye kwalamula wandu wa sambi ni kwalapa wakupanganya yam-
bone. 15 Pakuwa Akunnungu akusaka ntende yambone kuti nkombole kusitawa
kang'wa sya wandu wangali lunda wangakwimanyilila aila yakuipanganya. 16 Mtameje nti
wandu wanganatawikwa, ni ungatawikwa wenu wo ukawa litala lya kuisisa yangalumbana
yenu, nambo mtameje nti wakutumichila wa Akunnungu. 17 Mwachimbichisye wandu
wose, mwanonyele wakukulupilila achinjenu, mwachimbichisye kwannope Akunnungu
ni kumchimbichisya mwenye.

Chitagu cha masauko ga Kilisito

18 Wanyamwe wakutumichila, mwapilikanichisye achakulu wenu kwakwachimbichisya,
ngawa kwa waali wambone ni chitungato pe, nambo ni wachikali. 19 Pakuwa iwaga

nkupilililа ipwetesi ya masauko gangankuŵajilwa ligongo nkumanyilila kuti Akunnungu akusaka yele, nipele Akunnungu champanje upile. 20 Pakuŵa, chimpate chichi mwapilililaga kuputwa kwankusachilwa mputwe ligongo lya ileŵo yenu? Nambo iŵaga nkupilililа kusauswa atamuno ntesile yambone, Akunnungu champe upile kwa ligongo lyo. 21 Yeleyo ni yammilanjikwe nayo, pakuŵa Kilisito nsyene ŵasawiche kwa ligongo lyenu, ni anlosisye ntende nti iŵatesile. 22 Ŵelewo nganatenda sambi, atamuno nganaŵecheta liloŵe lyalili lyose lya unami. 23 Ŵelewo paŵatukanikwe nganaliuchisya kwa kutukana. Ni paŵasawiche naniŵajogoya ŵandu kuti ŵajogope, nambo ŵachilesile chilolelo chakwe kwa Akunnungu, ŵakulamula mu usyene. 24 Ŵelewo asyene ŵasijigele sambi syetu mu chiilu chao pa nsalaba, kuti uwe tuleche kutenda sambi, ni kutama kwa kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Ni kwakupotekwa kwao, ŵanyamwe nlamiswe. 25 Pakuŵa mwaliji mpela ngondolo syesochelele, nambo sambano mmusile kwa jwakuchinga ni Jwakwimilila umi wenu.

3

Achalume ni achakongwe

1 Iyoyo ŵanyamwe achakongwe ŵannombilwe, mwajitichisye achiŵankwenu, kuti iŵaga kwana ŵampepe mwa ŵelewo ŵangakulikulupilila Liloŵe lya Akunnungu, apatanje kukulupilila kwa kuuwona wende wenu, pangaasalila chachili chose. 2 Pakuŵa chalole wende wenu yautite kuŵa wambone ni wakuchimbichisya. 3 Kulikwatula kwenu, kunaŵe kwa paasa mpela ila kutiŵa umbo yakusimosya ni kuwala indu yekolochekwe kwa sahabu ni kuwalila iwalo ya ndalama jekulungwa. 4 Nambo kulikwatula kwenu kuŵe mu ntima, kulikwatula kwangakukomboleka konasika yaani ntima wa kutulala ni wa kulitimalika. Kweleko ni kwakukusachilwa paujo pa Akunnungu. 5 Pakuŵa yeleyo ni iŵatite pakulikwatula achakongwe ŵaswela ŵachiikala ŵaŵaŵisile chilolelo chao kwa Akunnungu achajitichisyaga achiŵankwawo. 6 Mpela che Sala iŵatite pakwajitichisya che Iblahimu ni kwaŵilanga ambuje. Sambano ŵanyamwe nli achiŵali ŵakwe, iŵaga chintende yambone pangali kogopa chachili chose.

7 Ŵanyamwe achalume, iyoyo peyo ntameje kwa lunda ni achiŵankwenu akuno nchimanyililaga kuti nganakola machili nti ŵanyamwe. Nkusachilwa kwachimbichisya pakuŵa nombewo chapochele ntulilo wa umi pamo ni ŵanyamwe. Mwatendaga yeleyo ngansiŵililwa ni chachili chose pankwapopela Akunnungu.

Kusauka kwa ligongo lya kutenda yambone

8 Pakumalichisya, nguti yeleyi, ŵanyamwe wose mmeje ni ng'anisyo simo ni kukamuchisyana ni nnonyelane chiulongo nchikolelanaga chanasa ni kulitulusya mu ntima. 9 Ngasimwauchisya yangalumbana ŵandu ŵakumpanganyichisya yangalumbana pane kutukana mpela yakuti pakuntukana, nambo mwaŵendele upile, pakuŵa ŵanyamwe mwaŵilanjikwe ni Akunnungu kuti mpochele upile. 10 Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Jwakusaka kuunonyela umi,
Ni kuliwona lyuŵa lyambone,
Alusiŵile lulimi lukaŵecheta yangalumbana,
Ni kang'wa jikaŵecheta yakulambusya.
11 Aisepuche yangalumbana, atende yambone,
achisose chitendewele kwa ntima wakwe wose ni kuchikuya.
12 Pakuŵa Ambuje akwagosa ŵandu ŵambone ŵakwanonyelesya
ni kugapilikanichisya mapopelo gao,
nambo akwakanila aŵala ŵakutenda yangalumbana.”

13 Ana nduni juchampoteche, mwalimbilaga kutendekanya yambone? 14 Nambo
nachiŵamuno nkupotekwa kwa ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akun-
nungu, nkwete upile. Ngasimunjogopa mundu jwalijose, atamuno ngasimma ni
lipamba. 15 Nambo mwalambe Kilisito mmitima jenu pakuŵa ali Ambuje. Ntameje
chile kunjanga mundu jwalijose jwakummusya yankati chilolelo chachili nkati mwenu.
16 Nambo ntende yeleyo kwa chitungato ni luchimbichimbi. Mme ni ntima wan-
gaukulosya kuti nli ni sambi, kuti ŵele ŵakunnamanila ni kuntukana nkati wende
wenu wambone nkulumbikana kwenu ni Kilisito jatende soni. 17 Pakuŵa mmbaya
kusauswa kwa ligongo lya kutenda yambone, iŵaga lili lisosa lya Akunnungu, kupunda
kusauswa kwa ligongo lya kutenda yangalumbana. 18 Pakuŵa Kilisito asyene ŵawile
kamo pe kwa ligongo lya sambi syenu, mundu jwambone paujo pa Akunnungu
ŵasawiche ni kuwa kwa ligongo lya ŵandu ŵangalumbana, kuti anjigale mwanya kwa
Akunnungu. Ŵaulajikwe chiilu nambo ŵatendekwe ŵajumi kwa ukombole wa Mbumu
jwa Akunnungu. 19 Kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jo ŵajawile kweleko
kukusilalichila asila mbumu syasili mchitaŵiko. 20 Syelesyo sili mbumu sya ŵandu
ŵakanile kwajitichisya Akunnungu kalakala, paŵalindililaga nkupilililla katema che
Nuhu paŵakolosyaga ngalaŵa jajikulungwa jajikuŵilanjikwa safina. Nkati mwa chelecho
ŵandu kanandi pe, yaani ŵandu nane, ŵakulupwiche mmeesi. 21 Ni meesi go gali
chimanyisyo cha ubatiso waukunkulupusya sambano ji. Wele ubatiso uli ngaŵa kwa
ligongo lya kutyochesya likaku lya pa chiilu, nambo nti lilangano lyaliŵichikwe kwa
Akunnungu lyalikutendekwa mu ntima waukulosya kuti nganitukola sambi. Nombe
ubatiso wo ukunkulupusya ŵanyamwe kwa litala lya kusyuka ku Che Yesu Kilisito,
22 ŵajawile kwinani ni sambano atemi peuto pakuchimbichikwa kundyo kwa Akun-
nungu, akwalongosya achikatumetume ŵa kwinani ni achakulu ni ŵaali ni ukombole
wekulungwa wa kwinani.

4

1 Umi wa sambano

1 Nipele pakuŵa Kilisito ŵasawiche mu chiilu, nomwe ŵakwe nlilimbisye nkuganisya
iyoyo mpela yatite kuŵa jwelejo, pakuŵa jwelejo jwasawiche mu chiilu, alekangene ni
sambi. 2 Ni mmwe ŵakwe chitandile sambano, mmoŵa genu gagasigele pachilambo
pano, kasintama kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo
ntame kwa unonyelo wa Akunnungu. 3 Pakuŵa katema kakapite ka umi wetu mwak-
wete katema kakaleu kakupanganya indu yaakupanganya ŵandu ŵangakwamanyilila
Akunnungu. Mwatemi mu chigwagwa ni tama syangalumbana ni indimba yakuten-
dekasya soni ni kupopela inyago yaikwachima Akunnungu. 4 Sambano, ŵele ŵandu
ŵangakwamanya Akunnungu akunsimonga ŵanyamwe pakummona ndi nganku kamu-
langana nawo sooni mu ipanganyo yao ya soni, nipele akuntukananga. 5 Nambo
ŵele ŵandu chachiliŵalanga achinsyene indu yao paujo pa Akunnungu, ŵakutama chile
kwalamula ŵajumi ni ŵawe. 6 Lyele lili ligongo lyati Ngani Jambone jalalichilwe ilaila
kwa ŵawe, kuti alamulikwe mu iilu yao yakuti akusachilwa kuwa nti ŵandu ŵane. Ngani
Jambone ji jalalichilwe kwa ŵanyawo kuti mu utame wao wa chimbumu akole umi
mpela Akunnungu yatite kuŵa ŵajumi.

Kutumia yambone mitulilo ja Akunnungu

7 Nambo mbesi ja indu yose jiŵandichile. Nkusachilwa mme ni lunda, nlitawale
mwachinsyene ni kupopela. 8 Kwipunda yose nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima
wenu wose, pakuŵa unonyelo ukuunichila sambi syejinji. 9 Mpochelangane jwine ni
jwine pangadandaula. 10 Jwalijose akusachilwa atumichileje ntulilo wakwe wapeg-
wilwe ni Akunnungu kwa ligongo lya ŵane. Naga akutenda yeleyo chaŵe jwakulindilila

jwambone jwa ntulilo wauliwose umpegwilwe ni Akunnungu. 11 Jwakulalichila jwalijose, akusachilwa kuutyosya utenga wa Akunnungu. Ni jwakutumichila, atumichile malinga ni machili gapegwilwe ni Akunnungu, kuti ajinichilwe Akunnungu mu yose kwa litala li Che Yesu Kilisito. Ukulu ni ukombole uŵe kwa ŵelewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Kusauka kwa liwamba lya Kilisito

12 Ŵakunonyelwa, nkakusimonga kupotekwa ligongo lya kulinjikwa kwakukulungwa. Kasimmalanga kuti chili chindu chachilendo kukwenu. 13 Nambo nsengwanje pakuŵa nkusyoŵekana mmasausyo gao Kilisito, kuti nkombole kusengwa kwakupunda katema pachiunukulikwe ukulu wao. 14 Nkwete upile iŵaga ŵandu chantukane kwa ligongo lya Kilisito, chelechi chikulosya kuti Mbumu jwa ukulu, yani Mbumu jwa Akunnungu, akutama nomwe. 15 Akapagwa jwalijose mwenumwe jwakuŵajilwa kusauka ligongo ndi jwakuulaga pane jwawii pane jwakutenda yangalumbana ni jwakulijinjisya mmasengo ga ŵane. 16 Nambo iŵaga nkusauka ligongo ndi jwakunkuya Kilisito, ikantenda soni, nambo mwakusye Akunnungu pakuŵa mmwe ndi jwakwe Kilisito.

17 Pakuŵa katema ka ulamusi kaiche, ni ulamusi wo ukutanda kwa ŵandu wakwe Akunnungu asyene. Ni kulamulikwa ko iŵaga kukutanda kukwetu uwe, mbesi jakwe chijiŵe uli kwa ŵandu ŵangakujitichisya Ngani Jambone ja Akunnungu. 18 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,
"Iŵaga ili yakulimba kwa mundu jwali jwambone paujo pa Akunnungu kukulupuswa, chiŵe uli kwa jwangakwalamba Akunnungu ni jwali ni sambi?"
19 Nipele, ŵele ŵakusauka ligongo lya kusaka kwao Akunnungu, akusachilwa aliŵiche achinsyene mmakono mwa Akunnungu jwaali Jwakugumba jwao jwakukulupilichika, ni kwendelechela kupanganya yambone.

5

Kuugosa mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu

1 Une jwanchekulu chilongola jumo mwa ŵanyamwe achachekulu ilongola achinjangu ni jwa umboni junagaweni masauko ga Kilisito ni juchilumbikane nawo mu aula ukulu wauchiunukulikwe, ngunchondelela 2 nchinganje mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu umpegwile, ngaŵa kwa kunkanganichisya, nambo kwakusaka kwenu mwachinsyene mpela yakuti kusaka Akunnungu. Kasintumichila kwa misese jakukola mbiya, nambo kwa kulityosya kwa ntima wenu wose. 3 Kasimwalongosya kwa machili aŵala ŵandu ŵampegwile kwagosa, nambo ŵanyamwe mwachinsyene mme chitagu chambone kwa ŵandu wo. 4 Ni Jwakuchinga Jwankulu pachaiche sooni, ŵanyamwe chimpochele chindu mpela singwa ja ukulu jangajikusisina.

5 Iyoyopeyo ŵanyamwe achachanda nkusachilwa mwajitichisye achakulungwa. Ŵanyamwe wose nkusachilwa kulitulusya nkombole kutumichilana, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, "Akunnungu akwakanila ŵakulinamanila, nambo akwalosya umbone wao aŵala ŵakulitulusya." 6 Nipele nliŵiche paasi pa nkono wa Akunnungu wauli ni machili, kuti antende mme jwankulu kwa katema kakwe. 7 MwaŵichiIe indu yaikunsausya mmitima jenu, pakuŵa ŵelewo akungosanga ŵanyamwe.

8 Nlilolechesye ni nchesyanje! Pakuŵa jwammagongo jwenu Jwaulamba, akusyungulasyungula mpela lisimba lyalikutongola lichinsosaga mundu jwakummila. 9 Ni ŵanyamwe munkanile jwelejo, mkulimbichila mchikulupi, nchimanyililaga kuti ŵakukulupilila achinjenu wose pachilambo pose akusimanwa ni masauko ganti iyoyo. 10 Nambo mwamalaga kulagaswa kwa katema kakajipi, Akunnungu ŵaali ŵambone mu wose ŵaŵammilasile njinjile mu ukulu wao wa moŵa gose pangali mbesi nkulumbikana ni Kilisito. Ŵelewo asyene chantende ŵamalilwe ni kuntaga machili ni kuntenda njime

mwakulimbila mu nsingi wakulimba. 11 Kwa ŵelewo kupagwe ukombole moŵa gose
pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

12 Nannembele chikalata chachijipi chi kwa ukamusi u che Siluwano, nnongo
jungummanyilila ni kunkulupilila. Ngusaka kunlimbisya ntima ni kunsalila kuti
chindu chi uli umbone wa usyene wa Akunnungu. Ntameje nkulimbila mu umbone
wo.
13 Mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wauli ku chilambo cha Babeli, akunko-
masya. Iyoyopeyo che Maliko jwali nti mwanangu jwa usyene nombejo akunkomasya.
14 Nkomasyane kwa unonyelo wa Kilisito.

Ngunsachila chitendewele ŵanyamwe ŵanli ŵandu ŵakwe Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi
Che Petulo
Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Petulo chikusala kuti chalembekwe ni nduna che Petulo, nambo ŵaumanyilisi ŵajinji lelo jino ngakukunda kuti ili isyene. Ikukomboleka kuti kwana mundu jwine juŵalembile pamalo pa che Petulo. Jwalembile akuŵecheta kuti ŵelewo ŵammweni Che Yesu paŵaliji pachilambo pano nnopennope kugalauka ku meeso kwa Che Yesu (2 Petulo 1:17-18). Iŵaga che Petulo ni juŵachilembile chikalata chi, nipele ikukomboleka kuti ŵachilembile ali ku Loma pasikati ja yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu, che Petulo nsyene akanaŵe kuwa. Ni sooni che Petulo akuchiŵilanga chikalata chakwe, chikalata chaaŵili (2 Petulo 3:1), achilembaga talehe paŵachilembile pakumala kuchilemba chikalata chandanda. Ŵachilembile chikalata cho kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito.

Che Petulo ŵachilembile chikalata chi kwa ligongo lya kwalimbisya mitima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kutama kwakwanonyelesya Akunnungu ni kwajamuka akasagakuya majiganyo ga unami (2 Petulo 2). Ŵalimbisye kuti ŵaŵambale ŵandu ŵakusala kuti Che Yesu chakaŵe kuuja. Nambo akusala kuti Akunnungu ngakutenda mbolembole nambo akusaka kila mundu akulupuswe (2 Petulo 3:8-9). Lyeleli lili ligongo lyalikututesya tutame chambone (2 Petulo 3:1-14).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisya nsyene ni kwakunguluchila ŵakusyoma ŵakwe (2 Petulo 1:1-2).

Sooni akwakumbusya kutama yambone pakuŵa Akunnungu atukombolesye uweji kutama yeleyo (2 Petulo 1:3-21).

Kwayele akwajamuka yankati majiganyo ga unami ni kusala indu ichiyasimane ŵakwiganya ŵa unami kumbesi (2 Petulo 2:1-22).

Kumbesi Che Petulo akumalichisya kwa kwalimbisya mitima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kutama chambone paujo pa Akunnungu ni kuliŵika chile kwa kuuja kwa Che Yesu (2 Petulo 3:1-17).

1 Une che Simoni Petulo, jwakutumichila ni nduna ju Che Yesu Kilisito. Ngunnembela ŵanyamwe umpochele chikulupi chachikulu chambone nnope mpela chitwapochele uweji kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.
2 Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendewele kwa kuchuluka mkwamanyilila Akunnungu ni Che Yesu Ambuje ŵetu.

Akunnungu ni ŵambilasile ni kunsagula

3 Kwa ukombole wao, Akunnungu atupele yose itukuilajila mu umi wa kwalamba ni kwanonyelesya kwa litala lya kwamanyilila ŵelewo ŵatuŵilasile tujinjile mu ukulu wao ni umbone wao asyene. 4 Kwanti yele atupele chilanga chachikulungwa ni cha ndalama, kuti kwa litala lyo tukombole kuwambala uwonasi waukwika kwa ligongo lya misese jangalumbana ja pachilambo, ni kuŵa mpela Akunnungu yakuti pakusaka tuŵe. 5 Kwa ligongo lyo, nlimbichile nkonjechesya umbone mu chikulupi chenu ni mu umbone wo njonjechesye umanyilisi wenu. 6 Mu umanyilisi wenu njonjechesye kuukombola ntima ni mu kuukombola ntima mo njonjechesye upililiu ni mu upililiu wenu njonjechesye kwalamba Akunnungu. 7 Ni mu kwalamba Akunnungu kwenu njonjechesye umbusanga wa chilongo ni mu umbusanga wa chilongo njonjechesye unonyelo kwa ŵandu wose. 8 Pakuŵa indu yi yachulukaga kukwenu, chiintende ŵangaŵa ŵa ulesi nipele chintende yambone nkwamanyilila Ambuje ŵetu Che Yesu

Kilisito. 9 Nambo mundu jwanganakola yele yose ali jwangalola, ngakukombola kulola
indu yaitalichile, nombe aliŵalile kuti amasile kuswejekwa sambi syao sya kalakala.
10 Kwa ligongo lyo achinjangu nchalile kukutenda kuŵilanjikwa kwenu ni kusagu-
likwa ni Akunnungu kuŵe chindu chachikwendelechela pangali mbesi, mwatendaga
yele ngangwa ng'oo. 11 Pakuŵa mwatendaga yele, chinkundikwe kwinjila mu
Umwenye wa moŵa gose pangali mbesi wa Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu
Kilisito.
12 Kwa ligongo lyo chimbunde kumkumbusya gelego moŵa gose, namose mmasile
kwimanyilila ni nli chilimbile mu usyene wammupochele. 13 Nguganichisya kuti ili
yambone kwangune, pandili pachilambo pano, kunjimusya kwa kunkumbusya nkati
gelega. 14 Ngumanyilila kuti mandichile kuuleka umi wa pachilambo, mpela yatite
pakuunosya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. 15 Nipele chilimbile kutenda chachili chose
chingukombola kuti pachimale kuwa nkombole kuikumbuchila yele yose katema kose.

Ukulu wa Kilisito

16 Katema patwanjiganyaga nkati machili gaakwika nago Ambuje ŵetu Che Yesu Kil-
isito, nginitukuya ndamo syangalimate. Uweji twachinsyene twauweni ukulu wakwe.
17 Pakuŵa uweji twapali katema kaŵapegwile luchimbichimbi ni ukulu kutyochela kwa
Akunnungu Atati, palyaichile liloŵe kutyochela kwa ŵele ŵaali ukulu wekulu, lichitiji,
“Aju ni Mwanangu jwakunonyelwa, jungunonyelwa najo.” 18 Uweji twachinsyene
twalipikene lye liloŵe kutyochela kwinani patwaliji pamo nawo pachanya chikwesya
chachiswela.
19 Tukukulupilila kuti, utenga uŵaŵechetekwe ni ŵakulondola ŵa Akunnungu wal-
iji wa usyene, nomwe nkutenda yambone iŵaga chimuupikanile. Pakuŵa utenga
wo ukwikanawo lilanguka lyalikulanguchisya mu chipi mpaka kucha ni lilanguka
lya ndondwa ja nng'aandu pachililanguchisye mmitima jenu. 20 Nkupunda yeleyo,
mmanyilile kaje kuti ngapagwa mundu jwakukombola kusagamukula nsyene utenga
wa Akunnungu wauli Mmalembelo. 21 Pakuŵa utenga wa Akunnungu nganiuika kwa
usache wa mundu, nambo ŵandu ŵausasile achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu.

2

Ŵakwiganya ŵa unami

1 Kalakala ko ŵapali ŵakulondola ŵa unami pasikati ja ŵandu, iyoyo peyo chapagwe
ŵakwiganya ŵa unami pasikati jenu. Nombewo chajinjisye kwa kalamuka majiganyo
ga unami gagakwika nawo uwonasi ni kwakana Ambuje ŵaŵammombwele. Ni kwa
litala lyo chakuichisye konasika kwawo kwa chitema. 2 Sooni ŵajinji chagakuye matala
gao gangalumbana gagakwichisya soni, ni kwa ligongo lya ŵelewo, litala lya usyene
chilitukanikwe. 3 Ni kwa misese jao jangalumbana chalipatile mbiya kutyochela kuk-
wenu kwa litala lya kunsalila ngano syapanganyisye achinsyene. Nambo Akunnungu
ŵamasile kulamula chitandile kalakala kuti chiŵalamule. Nombewo ali meeso pe kuti
ŵajonanje.
4 Akunnungu nganatenda chanasa kwa achikatumetume ŵa kwinani paŵatesile
sambi, nambo ŵajasile ku jehanamu. Kweleko ataŵikwe minyolo mu chipi totoloo,
achilindililaga lyuŵa lya kulamulikwa. 5 Iyoyopeyo Akunnungu nganachitendela
chanasa chilambo cha kalakala, pelepo pajanyele ula jijaichenacho chikumba meesi
chichaunichile pachilambo chose cha ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu. Nambo
ŵankulupwisye che Nuhu juŵaliji nkulalichila indu yambone iŵasakaga Akunnungu pamo
ni ŵandu ŵane saba. 6 Ni Akunnungu ŵajilamwile misi ja ku Sodoma ni ku Gomola,
ŵajijonasile kwa mooto. Ni kwa litala lyo alosisye chitagu cha indu ichitendekwe
kwa ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu. 7 Ŵankulupwisye che Lutu, mundu jwambone,
juŵalasile nnope muntima kwa utame wa wamba wa ŵandu ŵaŵagakanile Malajisyo.

8 Pakuŵa che Lutu mundu jwambone jo ŵatemi pasikati jao, ŵaiweni ni kwipikana
indu yangalumbana iŵatendaga ŵandu wo ni kila lyuŵa ntima wao waliji nkulagaswa
kwannope. 9 Nipele, Ambuje akumanyilila yakuti pakwakulupusya nkulinjikwa ŵandu
ŵakwalamba Akunnungu, ni yakuti pakwaŵika ŵa sambi nkulaga mpaka lyuŵa lya
kulamulikwa kwawo. 10 Nambo nnopennope ŵelewo ŵakujikuya tama jangalumbana ja
chiilu ni kuunyelusya ukulu wa Akunnungu.

Ŵakwiganya ŵa unami ŵa ali ŵakukanila ni ŵakulifuna, akuitukana yepanganyikwe
ya kwinani yaili ni ukulu. 11 Nambo achikatumetume ŵa kwinani ali ni ukombole
ni machili kwapunda ŵakwiganya ŵa unami, ngakwaŵechetela atamuno kwatukana
ŵele ŵakwiganya ŵa unami paujo pa Ambuje. 12 Nambo ŵandu ŵa akuchitukana
chachilichose changakuchimanyilila. Ali mpela inyama yangali lunda, yaikuŵelekwa
kuti ikamulikwe ni kusinjikwa. Ni ŵele ŵandu wo chajonanjikwe mpela inyama yo.
13 Chalipwe malagasyo kwa ligongo lya malagasyo gagatesile. Ŵanyawo akusengwa
kwa kupanganya indu yaili yose yaikujisengwasya misese ja chiilu musimusi pe.
Ŵandu wo akwete wende wakusakala ni kwichisya soni paakuchingangana nomwe mu
chindimba cha yakulya akuno ali nkugasengwela matala gao ga kulambusya. 14 Meeso
gao gamagumbale igwagwa, ngaakuleka kutenda sambi ng'oo. Ŵakwanyenga ŵandu
ŵangakwima chilimbile mu itanje. Mitima jao jisyoŵelele kusaka mbiya. Akunnungu
ŵalwesisye ŵele ŵandu. 15 Alesile litala lyegoloche, asochele ni kulikuya litala lya
Balaamu, mwana ju che Beoli juŵanonyelwe nnope mbiya, syakapegwile kwa kutenda
yangalumbana, 16 nambo ŵakalipilwe kwa ligongo lya ungalumbana wakwe. Nipele
mbunda jingajikuŵecheta, jaŵechete mpela mundu, ni kugasiŵila masoka ga jwakulon-
dola jo.

17 Ŵele ŵandu ali mpela isima yangali meesi ni mpela maunde gamapujikwe ni
chimbunga. Akunnungu ŵaŵichile liuto lya kutama papali ni chipi totoloo. 18 Pakuŵa
ŵakwiganya ŵa unami wo, akuŵecheta maloŵe ga kulikanganichila ni gangalimate ni
kwa misese jao jangalumbana, akwatanjisya ŵandu ŵatandite kuliŵambasya kutyochela
mwa ŵandu ŵakutama mu sambi. 19 Akwapa ŵandu ŵane chilanga chakuti chalecheleswe
namuno achinsyene wo ali achikapolo ŵa indu yaikukombola kuujonanga umi wao.
Pakuŵa mundu akuŵa kapolo mu chachili chose chakukamulwa nacho. 20 Ŵandu
ŵamasile kukulupuka mu kusocheya kwa chilambo kwa kwamanyilila Ambuje ni
Nkulupusyo Che Yesu Kilisito, atanjilaga ni kulepela ni sambi, ŵandu wo chaŵe
ŵangalumbana kwannope kupunda iŵaliji kundanda. 21 Pakuŵa ikaliji mmbaya kwa
ŵanyawo iŵaga ngakanalimanyilile litala lyambone paujo pa Akunnungu, kupunda
kulimanyilila, nipele kulileka ni kulipotesya lilajisyo lyaliswela lyapegwilwe. 22 Nambo
iwoneche kukwao malinga ni chitagu cha usyenesyene chati, “Mbwa aujilile yaalukwile
nsyene,” ni “Liguluŵe lyejoje likuuja kugalagata pa matope.” Ni yaili kukwawo
sambano.

3

Lyuŵa lya kwika Ambuje

1 Achambusanga ŵangu, achichi chili chikalata chaaŵili chingunnembela mwanya.
Mu ikalata iŵili yo liinjile kusijimusya nganisyo syenu syambone kwa kunkumbusya
indu yi. 2 Ngusaka nkumbuchile maloŵe gaŵagaŵechete kalakala ŵakulondola ŵaswela
ŵa Akunnungu, ni lilajisyo lya Ambuje ni Nkulupusyo limpegwilwe ni achinduna
ŵenu. 3 Chikanaŵe chachili chose mmanyilile kuti moŵa gambesi chaiche ŵandu
ŵakulongoswa ni misese jao jangalumbana, nombewo chachimpanganyichisya ya

chipongwe, 4 achitiji, “Ŵalanjile kuti chaiche! Ana sambano ali kwapi? Pakuŵa chitandile lyuŵa liŵawile achambuje ŵetu, indu yose ili ilaila chitandile kugumbikwa chilambo.” 5 Pakuŵa ŵandu ŵa akuliŵalila melepe kuti kalakala Akunnungu paŵaŵechete liloŵe pe kwinani ni chilambo yagumbikwe. Ni ŵachigumbile chilambo kutyochela mmesi ni kwa meesi, 6 ni kwa malajisyo ga Akunnungu, chilambo cha ndanda chila chajonanjikwe kwa chikumbameesi. 7 Nambo kwinani kwa sambano ni chilambo iŵichikwe kwa Liloŵe lya Akunnungu ligongo lya kujonanjikwa kwa mooto. Iŵichikwe mpaka lyuŵa lya kulamulikwa ni konanjikwa kwa ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu.

8 Nambo, ŵakunonyelwa ŵangu, ngasinliŵalila chindu chimo chati, kwa Ambuje, lyuŵa limo lili nti yaka elufu moja ni yaka elufu moja nti lyuŵa limo. 9 Ambuje ngakukaŵa kuchitimisya chilanga chao mpela ŵane yakuti kuganisya kuti chakaŵe. Ŵelewo akwete upililiu kukwenu, pakuŵa ngakusaka hata mundu jumo ajonanjikwe nambo kuti wose aleche sambi.

10 Nambo lyuŵa lya Ambuje chiliiche chisisimuchile mpela kwika kwa jwawii, pa lyuŵa lyo kwinani chikutyoche kwa chisindo chachikulungwa ni indu yose yaili kwinani mpela ila lyuŵa, ni ndondwa ni lilanguka lineline chiijonanjikwe kwa mooto. Chilambo chino ni indi yose yaili mwelemo chijonanjikwe. 11 Pakuŵa indu yose chijonanjikwe kwanti yele, ana nkusachilwa ŵanyamwe kuŵa ŵandu ŵanti uli? Nkusachilwa ntameje mu uswela ni kwalamba Akunnungu, 12 nchilindililaga Lyuŵa lya Akunnungu ni kulitenda liiche kwakwanguya, pa lyele lyuŵa lyo kwinani chikutiniswe kwa mooto ni konanjikwa ni indu yose yaili kwinani chiinyelenduche. 13 Nambo malinga ni chilanga chao, tukulolela kwinani kwasambano ni chilambo chasambano mwati jwalijose akuipanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.

14 Kwayele achambusanga ŵangu, nchilolelaga Lyuŵa lyo, nlilimbisye kuti mmoneche ŵaswela ni ŵangali chileŵo paujo pa Akunnungu ni kutama nawo kwa chitendewele. 15 Ni ŵanyamwe nkumbuchile kuti upililiu wa Ambuje ŵetu uli lipesa lyakumpa kuti nkulupuswe, mpela njetu che Paolo iŵatite pakunnembela kwa lunda lwapegwilwe ni Akunnungu. 16 Gele ni gaŵaŵechete mu ikalata yao yose pakukunguluchila indu yo. Mu ikalata yao kwana indu impepe yakulimba kuimanyilila, indu yati ŵandu ŵakuloŵela ni ŵandu ŵakugalaukagalauka akuilyungasya mpela yakuti kugagalausya Malembelo ga Akunnungu gane. Kwayele akuliulaga achinsyene.

17 Nambo ŵanyamwe achambusanga ŵangu, mmasile kuimanyilila chile ayi. Nlilolechesye kuti nkalyungasikwa ni uwonasi wa majiganyo gangalumbana ga ŵandu ŵangakugajitichisya malajisyo kuti nkagwa kutyochela mu aila indu inkuikulupilila. 18 Nambo njendelechele kukula mu umbone wa Akunnungu, ni iyoyo mu nkwamanyilila Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. Kwa ŵelewo uŵe ukulu sambano namose moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikalata chaandanda chi Che Yohana

Chilongolelo

Chikalata chaandanda chi che Yohana chalembekwe ni Nduna che Yohana mu yaka ya 85-90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juŵalembile, nambo liunjili lyaandanda likusala kuti nsyene ammweni Che Yesu iŵatite pakutama pachilambo pano ni kusyuka kwakwe, liunjili lya 1:1-3. Sooni yatite kulemba chikalata chi, ikulandana kwannope ni yaitite kulembekwa mu Ngani Jambone mpela yatite kulemba che Yohana. Ikukulupilichika kuti che Yohana ŵalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata itatu, yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana ŵalembele chikalata chi mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito katema paŵaliji mmalagasyo gagaiche ni ŵandu ŵakuliŴilanga "Ŵaginostiki." Malumbo gakwe Ŵakumanyilila. ŴanyaŴa ŵakulupilile kuti Che Yesu ŵaliji Akunnungu kusyene nambo nganaŵa mundu kusyene, katema paŵatamaga pachilambo pano. Kwaligongo lyo che Yohana akulisala kuti ali mundu juŵammweni Che Yesu kwa meeso gakwe, ni kwa makono gakwe nsyene ŵankwaiye Che Yesu, (1 Yohana 1:1-3). Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kukutindimisya kusengwa kwakwe nsyene (1 Yohana 1:4), nningwa wine waliji kwasiŴila ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito akapanganya sambi (1 Yohana 2:1), ni kwaŴambasya ŵakunkulupilila Kilisito nkati majiganyo ga unami (1 Yohana 2:26), ni kwasalila ŵandu ŵa Akunnungu kuti akulupwiche kusyene (1 Yohana 5:13).

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, sooni akusala nningwa wa kuchilemba chikalata cho (1 Yohana 1:1-4).

Akusala sooni Akunnungu yatite kuŵa lilanguka ni itukuti pakusachilwa kutama mpela Che Yesu iŵatite pakutama (1 Yohana 1:5) mpaka (3:10).

Akutukumbusya sooni malajisyo ga kunonyelana jwine ni jwine (1 Yohana 3:11) mpaka (5:12).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe (5:13-21).

Liloŵe lyalikwichisya umi

1 Tukunlembela ŵanyamwe utenga wa Ngani ja ajula jwakuŵilanjikwa Liloŵe jwakwikanawo umi, juŵapali chitandile kundanda. Uwe twampikene ni kumbona kwa meeso getu twachinsyene, twammweni ni kunkwaya kwa makono getu twachinsyene. 2 Jwele jwakwikanawo umi wo paŵaiche, twammweni, noweji tukuŵalanga umboni ni kunlalichila ŵanyamwe nkati umi wa moŵa gose pangali mbesi. Jwelejo ŵaliji kwa Atati ni sambano atukopochele uweji. 3 Tukunlalichila nkati Che Yesu, jutwammweni ni kumpilikana, kuti nombe ŵanyamwe nlumbikane pamo noweji mu umo watukwete nkulumbikana kwetu ni Akunnungu Atati ŵetu ni Che Yesu Kilisito Mwanagwe. 4 Tukunlembela ŵanyamwe indu yi kuti lukondwa lwenu ni lwetu lumalilwe.

Akunnungu ali lilanguka

5 Ngani jitwajipikene kutyochela ku Che Yesu ni jitukunlalichila ŵanyamwe jili: Akunnungu ali lulanga, ni ngapagwa chipi munkati mwakwe. 6 Twasalaga tulumbikene ni Akunnungu, akuno tuli nkupanganya ya chigongomalo ili mpela tukutama muchipi, tukusala unami ni indu yatukuitendekanya ngaŵa ya usyene. 7 Nambo twatamaga mu lulanga, mpela Akunnungu nsyene yakuti kutama mu lulanga, tukulumbikana pamo jwine ni jwine, ni miasi ji Che Yesu jwaali Mwanagwao, jikutuswejesya sambi syose.

8 Twajilaga nganitukola sambi, tukulilambusya twachinsyene, ni usyene nganiuŵa
mwetuwe. 9 Nambo twajitichisyaga ni kusala kwa Akunnungu kuti tukwete sambi,
ŵelewo ali ŵakulupilichika ni ali ŵambone moŵa gose, nombejo chatulechelesye sambi
syetu ni kutuswejesya ni yakunyakasya yose. 10 Twajilaga nganitukola sambi tukun-
tenda Akunnungu ali jwaunani, ni liloŵe lyao nganilipagwa mwetuwe.

2

Yesu Kilisito ni jwakutukamuchisya

1 Achiŵanangu ŵakunonyelwa, ngunlembela maloŵe ga, kuti nkatenda sambi. Iŵaga
jwalijose atesile sambi, tukwete nkamusi jwakutupopelela kwa Akunnungu Atati pa-
malo petu, jwele ali Che Yesu Kilisito, jwali jwambone paujo pa Akunnungu. 2 Kilisito
nsyene ali mbopesi jajityochekwe kwa ligongo lya kulecheleswa sambi syetu, ni ngaŵa
kwa sambi syetu pe, nambo iyoyo kwa ligongo lya sambi sya ŵandu wose ŵaali
pachilambo.
3 Twajitichisyaga Malajisyo ga Akunnungu, pelepo, tukukombola kuimanyilila isyene
kuti tukwamanyilila Akunnungu. 4 Mundu jwakuti akwamanyilila Akunnungu, nambo
ngakugajitichisya malajisyo gakwe, jwele mundu ali jwaunami ni usyene nganiupagwa
munkati mwakwe. 5 Nambo jwalijose jwakwitichisya Liloŵe lya Akunnungu, unonyelo
wa Akunnungu umalilwe munkati mwakwe. Kwanti yele tukukombola kumanyilila
isyene kuti tukulumbikana ni Akunnungu. 6 Mundu jwakusala kuti alumbikene ni
Akunnungu, atameje mpela iŵatamaga Che Yesu nsyene.

Lilajisyo lya sambano

7 Achambusanga ŵangu ŵangunnonyelA, lilajisyo lingunlembela li ngaŵa lilajisyo lya
sambano, nambo lilajisyo lya kalakala, limwaliji nalyo kutyochela kundanda. Lilajisyo
lya kalakala lyo, lili utenga umwaupikene. 8 Atamuno, ngunlembela lilajisyo lya
sambano, liloŵe lya usyene lili munkati mwa Kilisito iyoyopeyo likuwoneka munkati
mwenu. Pakuŵa chipi chimasile ni lilanguka lya usyene litandite kulanguchisya.
9 Mundu jwalijose jwakuti akutama mu lilanguka nambo akunchima nlongo njakwe,
mundu jo akutama mu chipi mpaka lelo jino. 10 Ni mundu jwalijose jwakunnonyela
nlongo njakwe, jwelejo akutama mu lulanga, nombe munkati mwakwe ngapagwa
chindu chachikwatendekasya ŵandu ŵane atende sambi. 11 Nambo mundu jwalijose
jwakunchima nlongo njakwe jwelejo akutama muchipi, ni akwenda muchipi, ngakuku-
manyilila kwakwaula, ligongo chipi chatuswile meeso gakwe.
12 Ngunlembela ŵanyamwe ŵanache ligongo nnecheleswe sambi syenu kwa litala
lya aila yaitesile Kilisito. 13 Ngunlembela ŵanyamwe achatati ligongo mummanyi
Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlembela ŵanyamwe achachanda ligongo
mumpundile Shetani.
14 Ngunlembela ŵanyamwe ŵanache pakuŵa mummanyi Akunnungu Atati ŵetu.
Ngunlembela ŵanyamwe achatati, pakuŵa mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kun-
danda. Ngunlembela ŵanyamwe achachanda ligongo nkwete machili ni Liloŵe lya
Akunnungu likutama nkati mwenu, ni ŵanyamwe mumpundile Jwangalumbana jula.
15 Nkachinonyela chilambo atamuno chachilichose chachili mu chilambo. Iŵaga
mundu akuchinonyela chilambo ngaakombola kwanonyela Akunnungu Atati ŵetu.
16 Pakuŵa indu yose yaili pachilambo, mpela ila tama sya chiilu syangalumbana
simpagwile nasyo ni tama ja indu yaikulolecheka kwa meeso, ni kulifunila ipanje
inkwete, yele yose ngaikutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu nambo ikutyochela
pachilambo. 17 Chilambo ni indu yakuilajila ŵandu ikupita, nambo mundu jwakuipan-
ganya yaikwanonyelesya Akunnungu, jwelejo chatame moŵa gose pangali mbesi.

Jwammagongo jwa Kilisito

18 Achiŵanangu, aka kali katema kambesi. Mpela imwatite kupilikana kuti chaiche
jwakunkanila Kilisito, ni sambano ŵakwakanila Kilisito aikangene achajinji. Ni kwayele
tukuimanyilila kuti akano kali katema kambesi. 19 Ŵandu wo ŵatyochele pasikati jetu,
nambo nganaŵa mu mpingo wetu pakuŵa akaliji mu mpingo wetu, akasigalile ni uweji.
Nambo ŵatulesile, kuti ilolechele pangasisika kuti nganaŵa mu mpingo wetu.
20 Nambo ŵanyamwe mumpochele Mbumu jwa Akunnungu ni Kilisito ni wose nku-
umanyilila usyene. 21 Ngunnembela ŵanyamwe ngaŵa pakuŵa ngankuumanyilila
usyene, nambo ligongo nkuumanyilila ni sooni nkuimanyilila yakuti, unami wauli
wose ngaukutyochela mu usyene.
22 Ana nduni jwaali jwaunami? Ŵandu ŵakukanila kuti Che Yesu nganaŵa Kilisito.
Ŵandu mpela ŵelewo ali ŵammagongo ŵa Kilisito, pakuŵa akunkana Akunnungu Atati
ŵetu pamo ni Mwana. 23 Mundu jwakunkana Mwana iyoyo akunkana Atati nombe, ni
mundu jwakunjitichisya Mwana iyoyo akunjitichisya Atati nombe.
24 Nipele, utenga umwaupilikene chitandile kundanda utame mmitima jenu. Utenga
wo watamaga mmitima jenu, nipele, ŵanyamwe chinlonjele nkulumbikana ni Mwana
ni Atati. 25 Achi ni chilanga chaatulanjile Kilisito, chaatupe umi wa moŵa gose pangali
mbesi.
26 Nanlembele ŵanyamwe gelega nkati ŵandu ŵakusaka kunlyungasya ŵanyamwe.
27 Nambo ŵanyamwe, mumpochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Kilisito.
Nombejo akwendelechela kutama munkati mwenu, kwayele ngankulajila mundu an-
jiganye. Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu akunjiganya indu yose, ni majiganyo gakwe
gali ga usyene, ni nganigaŵa ga unami. Nipele ngakamulichisye majiganyo ga Mbumu
jwa Akunnungu ni kulonjela nkulumbikana ni Kilisito.
28 Sambano achiŵanangu, nlonjele nkulumbikana nawo kuti katema kachauje ngatu-
jogopa ni ngatukola soni paujo pao lyuŵa lyakwika kwakwe. 29 Nkumanyilila kuti
Kilisito ali jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, iyoyo mmanyilile kuti
ŵandu ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ŵelewo ali ŵanache ŵa Akunnungu.

3

Ŵanache ŵa Akunnungu

1 Nnole yatite kutunonyela Atati, mpaka tukuŵilanjikwa ŵanache ŵa Akunnungu,
noweji ni yatuli. Kwaligongo lyo ŵandu ŵa pachilambo pa ngaakutumanyilila, pakuŵa
nganiŵamanyilila Akunnungu. 2 Achambusanga ŵangu, sambano uweji tuli ŵanache
ŵa Akunnungu, nambo nginiŵe kumanyika chituŵe ŵanti uli. Nambo tukwimanyilila
yakuti pachachiika Kilisito, chitulandane nawo pakuŵa chitwawone uŵele waali nawo.
3 Nipele, jwalijose jwakulolela kwawona Kilisito aliswejesye, mpela ila Kilisito nsyene
yatite kuswejela.
4 Mundu jwalijose jwakutenda sambi ngakulikamulisya lilajisyo lya Akunnungu,
pakuŵa kutenda sambi kuli kuleka kukamulisya lilajisyo. 5 Nkumanyilila kuti Kilisito
ŵaiche kuti asityosye sambi syetu, nombewo nganakola sambi syasili syose. 6 Kwayele
mundu jwalumbikene ni Kilisito ngakwendelechela kutendekanya sambi. Nambo
jwakwendelechela kutendekanya sambi nganaŵe kwawona ŵelewo atamuno kwa-
manyilila. 7 Achiŵanangu, mundu jwalijose ngasanlyungasya. Mundu jwakutenda
ipanganyo yambone, mundu jo akwanonyelesya Akunnungu mpela ila Kilisito yatite
kwanonyelesya Akunnungu. 8 Mundu jwalijose jwakwendelechela kutendekanya
sambi jwelejo ali jwa Shetani, pakuŵa Shetani atesile sambi chitandile kundanda. Kwa
ligongo li, Mwana jwa Akunnungu ŵaiche pachilambo kukugajonanga masengo ga
Shetani.
9 Mundu jwalijose jwaali mwanache jwa Akunnungu ngakwendelechela kuten-
dekanya sambi, pakuŵa umi wa Akunnungu ukutama munkati mwakwe, kwapele

ngaakukombola kuendelechela kutendekanya sambi ligongo Akunnungu ali Atati ŵao.
10 Mundu jwalijose jwangakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, pane jwangakunnonyela nlongo njakwe, jwelejo nganaŵa mwanache jwa Akunnungu. Yele ni yakuti pakumanyika ŵanache ŵa Akunnungu ni ŵanache ŵa Shetani.

Nnonyelane

11 Pakuŵa ngani jimwajipikene chitandile kundanda ni aji: Tunonyelane jwine ni jwine. 12 Tukaŵa mpela che Kaini juŵalongweswe ni Shetani ni kumbulaga che Abeli mpwakwe. Kwa chichi ŵammuleje? Ligongo ipanganyo yao yaliji yangalumbana ni mpwakwe ŵaliji ni ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu.
13 Achalongo achinjangu nkasimonga naga ŵandu ŵa pachilambo pa akunchima.
14 Uweji tukwimanyilila yakuti tupitile kutyochela mu chiwa ni kwinjila mu umi, pakuŵa tukwanonyela achalongo achinjetu. Mundu jwanganakola unonyelo akutama mmachili ga chiwa. 15 Mundu jwalijose jwakunchima njakwe ali jwauulasi ni ŵanyamwe nkwimanyilila, jwauulasi nganakola umi wa moŵa gose pangali mbesi munkati mwakwe. 16 Yeleyi ni yatukuti pakuumanyilila unonyelo yauli, pakuŵa Kilisito ŵautyosisye umi wao kwa ligongo lyetu. Noweji tukuŵajilwa kuutyosya umi wetu kwaligongo lya kwakamuchisya achalongo achinjetu. 17 Nambo mundu akolaga chipanje cha pachilambo, ni kummona mpwakwe akwete yaikwasoŵa, nombejo ngakwakolela chanasa, ana mundu jo akukombola chinauli kusala akwanonyela Akunnungu? 18 Achiŵanangu, tuleche kwanonyela ŵandu kwa maloŵe pe, nambo twanonyele kwa kwalosya isambo.

Mitima jetu jikaŵa ni lipamba paujo pa Akunnungu

19 Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila kuti uweji tuli ŵa usyene ni mitima jetu nganijikola lipamba paujo pa Akunnungu. 20 Pakuŵa atamuno mitima jetu ngajikutulamula kuti tuleŵile, tukwimanyilila kuti Akunnungu ali jwankulu kujipunda mitima jetu, nombeŵo akwimanyilila indu yose. 21 Achambusanga ŵangu naga mitima jetu ngajikutulamula kuti tuleŵile, nipele nganitukola lipamba paujo pa Akunnungu. 22 Ni chilichose chatukuŵenda kukwao tukupochela, pakuŵa tukwitichisya malajisyo gao ni kuipanganya yaikwanonyelesya. 23 Ni lilajisyo lyao lili lyeleli, tulikulupilile lina lya Che Yesu Kilisito, Mwanagwe ni kunonyelana jwine ni jwine mpela yatite pakutulajisya.
24 Ŵandu wose ŵakwitichisya malajisyo ga Akunnungu, akutama nkulumbikana ni Akunnungu ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni ŵandu wo. Tukumanyilila yeleyo kuti Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatupele.

4

Kummanyilila mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami

1 Achambusanga ŵangu, ngasimunkulupilila mundu jwalijose jwakuti akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nambo munninje nnole kanga mbumu jo akutyochela kwa Akunnungu pane ngaŵa, pakuŵa ŵakulondola ŵa unami ŵajinji akopochele pachilambo. 2 Yeleyi ni ichinjile pakummanyilila mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, mundu jwalijose jwakuitichisya kuti Che Yesu Kilisito ŵaiche ni kuŵa mundu, mundu jo akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. 3 Nambo mundu jwalijose jwangakunjitichisya Kilisito yeleyi, jwelejo nganakola Mbumu jwakutyochela kwa Akunnungu. Mundu jo akulongoswa ni mbumu jwakwakanila Kilisito, ni mbumu jumwapilikene akwika, sambano amasile kwika pachilambo.

4 Ŵanyamwe ŵanache ndi ŵanache ŵa Akunnungu ni mwampundile ŵakulondola ŵaunami, ligongo mbumu jwa Akunnungu jwali munkati mwenu ali jwankulu

kumpunda jwele jwali munkati mwa ŵandu ŵa pachilambo. 5 Ŵakulondola ŵaunami
akuŵecheta indu ya pachilambo, ni ŵandu ŵa pachilambo akwapilikanila ligongo
ŵelewo ali ŵa pachilambo pano. 6 Uweji tuli ŵandu ŵa Akunnungu, ni mundu jwalijose
jwakwamanyilila Akunnungu, jwelejo akutupilikanila. Nambo mundu jwalijose jwan-
gakummanyilila Akunnungu, jwelejo ngakutupilikanila. Yeleyo ni yatukuti pakum-
manyilila Mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami.

Akunnungu ali unonyelo

7 Achambusanga ŵangu, tunonyelane, pakuŵa unonyelo ukutyochela kwa Akun-
nungu. Ni mundu jwalijose jwakwete unonyelo ali mwanache jwa Akunnungu ni ak-
wamanyilila Akunnungu. 8 Mundu jwalijose jwanganakola unonyelo, jwelejo ngakum-
manyilila Akunnungu, pakuŵa Akunnungu ali unonyelo. 9 Akunnungu ŵaulosisye
unonyelo wao kukwetu kwa kuntuma Mwanagwe jwajikajikape pachilambo, kuti
kwa litala lya jwelejo tukole umi wa usyene. 10 Weleu ni unonyelo, ngaŵa kuti
uweji twanonyele Akunnungu, nambo kuti ŵelewo ŵatunonyele uweji, ni ŵantumile
Mwanagwe aŵe mbopesi kuti tulecheleswe sambi syetu.

11 Ŵakunonyelwa ŵangu, naga Akunnungu ŵatunonyele kwanti yeleyo, nipele nowe
ikutuŵajila tunonyelane jwine ni jwine. 12 Ngapagwa mundu jwawayiye kwawona
Akunnungu, nambo twanonyelanaga Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe, ni
unonyelo wakwe ukumalila mwetuwe.

13 Kwa litala li tukumanyilila kuti tukutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akun-
nungu akutama nkulumbikana ni uweji, pakuŵa atupele Mbumu jwao. 14 Noweji
tuiweni ni tukwasalila ŵandu ŵane umboni kuti, Atati antyosisye Mwanagwe aŵe
Nkulupusyo kwa ŵandu ŵa pachilambo. 15 Mundu jwalijose jwakuitichisya ni kuti
Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu, Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwele,
nombejo akutama nkulumbikana ni Akunnungu. 16 Noweji tuumanyi ni kuukulupilila
unonyelo wa Akunnungu walinawo kukwetu.

Akunnungu ali unonyelo ni mundu jwalijose jwakutama mu unonyelo aku-
tama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni
jwelejo. 17 Unonyelo umalile mwetuwe, kuti tukole chilolelo pa lyuŵa Akunnungu
pachiŵalamule ŵandu. Nombe chitukole chelecho pakuŵa umi wetu pachilambo pa,
ukulandana ni umi wa Che Yesu Kilisito. 18 Mu unonyelo mwangali lipamba. Unonyelo
waumalilwe ukutopola lipamba, pakuŵa mundu jwakwete lipamba nganaŵe ku-
malilwa mu unonyelo. Pakuŵa mundu jwakwete lipamba akukujogopa kulamulikwa.

19 Uweji tukunonyelana pakuŵa Akunnungu ŵatunonyele uweji kaje. 20 Mundu
atiji ngwanonyela Akunnungu, akuno alinkunchima nlongo njakwe, ali jwaunami.
Pakuŵa mundu jwangakunnonyela nlongo njakwe jwakumbona, ngakupakombola
kwanonyela Akunnungu ŵangakwaŵona. 21 Kilisito ŵatupele lilajisyo li: Mundu jwak-
wanonyela Akunnungu akusachilwa iyoyo annonyele ni nlongo njakwe.

5

Kuchipunda chilambo

1 Mundu jwalijose jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Nkulupusyo, mundu jo ali
mwana jwa Akunnungu. Ni mundu jwakwanonyela atati akunnonyela ni mwanagwe
nombe. 2 Yeleyi ni yatuimanyi kuti tukwanonyela ŵanache ŵa Akunnungu, apala
patukwanonyela Akunnungu ni kugakunda malajisyo gakwe. 3 Pakuŵa kwanonyela
Akunnungu kuli kugajitichisya malajisyo gakwe. Ni malajisyo gakwe ngagakulimba,
4 pakuŵa jwali mwana jwa Akunnungu akukombola kuipunda indu ya pachilambo.
Nowe tukukombola kuipunda indu ya pachilambo kwa chikulupi chetu. 5 Ana,

nduni jwakukombola kuchipunda chigongomalo cha pachilambo? Ali jwejula pe jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu.

Umboni nkati Che Yesu Kilisito

6 Che Yesu Kilisito ni juŵaiche kwa meesi katema paŵaliji nkubatiswa ni kwa miasi paŵawile. Nganaika kwa meesi pe nambo kwa meesi ni miasi. Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni kuti ili isyene, pakuŵa Mbumu ali usyene. 7 Pakuŵa apali ŵaumboni ŵatatu. 8 Mbumu jwa Akunnungu ni meesi ni miasi, wose ŵatatu akuŵalanga umboni waukwilana. 9 Twaukundaga umboni wa ŵandu, umboni wa Akunnungu uli wekulu nnope kupunda wa ŵandu, ni umboni wauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe uli wausyene. 10 Mundu jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu akwete umboni wo mu ntima mwakwe. Jwangakunkulupilila Akunnungu, antesile Akunnungu ali jwa unami, pakuŵa nganaukulupilila umboni uŵauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe. 11 Umboni wene ni au, Akunnungu ŵatupele umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni umi wo ukupatikana kwa Mwanagwe. 12 Mundu jwalijose jwali Mwana jwa Akunnungu akwete umi wo, ni mundu jwangaŵa Mwana jwa Akunnungu nganakola umi wo.

Umi wa moŵa gose pangali mbesi

13 Ngunlembela ŵanyamwe aga, kuti mmanyilile yakuti nkwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ŵanyamwe ŵankunkulupilila Mwana jwa Akunnungu. 14 Ni tukwima pangali kuogopa paujo pa Akunnungu, pakuŵa twaŵendaga chindu chachilichose mpela yakuti pakusaka akutupilikanila. 15 Iŵaga tukumanyilila kuti akutupilikanila patukwaŵenda chachilichose, iyoyopeyo tukuimanyilila kuti chitupochele chachilichose chitukwaŵenda.

16 Iŵaga mundu ammweni nlongo njakwe ali nkutenda sambi syasikwikanasyo chiwa, ampopelele kwa Akunnungu, nombe Akunnungu champe umi. Nguŵecheta yeleyi nkati aŵala ŵatesile sambi syangasikwajausya ku chiwa. Nambo sipali sambi syasikwikanasyo chiwa, ni une ngangusala kuti ampopelele kwa Akunnungu kwa ligongo lya sambi syo.

17 Ipanganyo yose yangaikwanonyelesya Akunnungu ili sambi, nambo sipali sambi sine syangasikunjausya mundu ku chiwa.

18 Tukwimanyilila kuti kila jwali Mwana jwa Akunnungu ngakwendelechela kutenda sambi, pakuŵa Mwana jwa Akunnungu akungosa, ni ajula jwachigongomalo ngakupakombola kuntenda chachilichose.

19 Tukumanyilila kuti uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu namuno chilambo chose chikulongoswa ni Jwachigongomalo.

20 Noweji tukumanyilila kuti Mwana jwa Akunnungu amasile kwika, nombejo atupele umanyilisi kuti twamanyilile Akunnungu ŵa usyene. Noweji tukutama nkulumbikana ni Akunnungu ŵali ŵa usyene kwa litala lya Mwana gwao Che Yesu Kilisito. Aŵa ali Akunnungu ŵa usyene ni awu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi.

21 Achiŵanangu nlilolechesye ni achiminungu jaunami.

Chikalata chaaŵili cha Yohana

Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Yohana chalembekwe ni Nduna che Yohana pa yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juŵalembile, nambo pamalo pakwe akuliŵilanga jwanchekulu. Indu yaili mu chikalata chaaŵili chi che Yohana ikulandana kwachiŵandi nnope ni aila yaili mu Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana. Chelechi chikuwoneka pangasisika, nnopennope apala pakugasalichisya malajisyo ga Che Yesu ga kunonyelana, ni akuti kwanonyela Che Yesu kuli pamo ni kugakuya malajisyo gakwe (2 Yohana 1:5-6), Yohana (15:9-10). Ikukulupilichika kuti che Yohana ŵalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata yakwe itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana ŵalembile chikalata chi kwa jwankongwe juŵasagulikwe pamo ni achiŵanagwe. Kwa maloŵe go ŵaliji nkwagamba ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Sooni ŵasasile kuti chikalata cho chaliji kwaligongo lya ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito. Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kwalimbisya ntima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni sooni kwajamuka nkati ŵakwiganya ŵa unami.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe ni kusala kuti ŵalembele ŵandu chi ni sooni akwakomasya (2 Yohana 1:1-3).

Sooni akwalimbisya ntima ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni kwakumbusya nkati lilajisyo lyalili lyekulu (2 Yohana 1:4-6).

Akwajamuka alilolechesye ni ŵakwiganya ŵaunami (2 Yohana 1:7-11).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe kwakwakomasya ni kwalanga (2 Yohana 1:12-13).

1 Une chilongola junjekulwipe, ngunnembela mmwe Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu pamo ni achiŵana ŵenu ŵangwanonyela mu usyene. Ngaŵa une jikape jungwanonyela, nambo iyoyo ni aŵala wose ŵakuumanyilila usyene akunnonyela ŵanyamwe, 2 ligongo lya usyene wo waukutama munkati mwetu, nombe chiutame nowe moŵa gose pangali mbesi.

3 Akunnungu Atati, ni Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Atati, atupe umbone ni chanasa ni chitendewele mu usyene ni unonyelo.

Usyene ni unonyelo

4 Nasengwile nnope panaiweni ŵanache ŵenu ŵampepe, akulonjela mu usyene mpela ila Atati yatite pakutulajisya. 5 Ni sambano Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu, ngummenda ngaŵa kwakunlembela lilajisyo lyasambano, nambo ngunnembela lilajisyo lilalila litwalipochele chitandile kundanda kuti tunonyelane jwine ni jwine. 6 Weleu ni unonyelo, kuti tutamaje nkugakunda malajisyo ga Akunnungu. Lyeleli ni lilajisyo lya Akunnungu, limwalipikene chitandile kundanda kuti, ntameje nkunonyelana jwine ni jwine.

7 Ŵakulambusya achajinji akopochele pachilambo, ŵandu ŵa ngakwitichisya kuti Che Yesu Kilisito ŵaiche ni ŵaliji mundu. Mundu mpela jwelejo ali jwaunami ni jwakwakanila Kilisito. 8 Nipele, nlilolechesye mwachinsyene, kuti nkaisoyasya aila indu imwaipanganyichisye masengo, mwatendaga yeleyo ngampochela mbote jemalilwe.

9 Mundu jwalijose jwangakutama mmajiganyo ga Kilisito nambo akonjechesya ine mmajiganyo go, jwelejo ngakukamulangana ni Akunnungu. Nambo mundu jwalijose

jwakutama mmajiganyo go, akukamulangana ni wose ŵanaŴaŵili, Atati ni Mwanagwe.
10 Mundu jwalijose aikaga kukwenu ni ngakunjiganya majiganyo ga Kilisito, nkam-
pochela mmajumba genu namose kunkomasya. 11 Pakuŵa jwakumpochela mundu
mpela jwelejo akukamulangana nawo mu ipanganyo yao yangalumbana.

Chikomasyo chakumalichisya

12 Ngwete gamajinji gakunsalila, nambo ngangusaka kutenda yele kwa kunlembela,
nambo ngulolela chiiche kukwenu ni kukunguluka ni ŵanyamwe tuchiloleganaga kuti
lukondwa lwetu lumalilwe. 13 Ŵanache ŵa alumbu ŵenu jwasagulikwe ni Akunnungu
akunkomasya.

Chikalata chaatatu cha Yohana

Chilongolelo

Chikalata chaatatu chi che Yohana chalembekwe ni Nduna che Yohana kuŵandichila ni yaka ya hansini na nne pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulimanyukusya nsyene kuti ni juŵalembile, nambo pamalo pakwe akuliŵilanga jwanchekulu, 3 Yohana 1:1. Atesile iyoyo peyo mu chikalata cha 2 Yohana 2:1. Ikukulupichika kuti che Yohana ŵalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana ni ikalata itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana ŵalembile chikalata chi kwa jwakunkulupilila Kilisito juŵaŵilanjikwe che Gayo. Ŵansasile che Gayo nti mbusanga ni kunnajisya alosye ntima wa unonyelo kwa achalongo Ŵakilisito ŵaŵaliji mu ulendo kwalitala lya liuto lyakwe.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, (1:1).
Sooni che Yohana akwalimbisya ntima che Gayo achinnajisyaga alosye ntima wa kwapochela achalongo ŵakukulupilila (1:2-8).
Che Yohana akwakunguluchila sooni achalongo ŵaŵili, che Deotelefe ni che Demetilio (1:9-12).
Kumbesi che Yohana akumalichisya chikalata chakwe (1:13-14).

1 Une chilongola jwankulu, ngunnembela alakwe che Gayo mbusanga jwangu jungunnonyela kwa usyenesyene.

2 Ambusanga ŵangu, ngumpopelela kwa Akunnungu kuti nsichile mu yose ni kukola umi wambone malinga ni yajikuti kusichila mbumu jenu. 3 Nasengwile nnope paŵaiche achalongo achinjetu ni kuuŵalanga umboni nkati chikulupilichiko chenu mu usyene ni inkuti kuendelechela kutama kwa kuukuya usyene. 4 Ngapagwa chachikusengwasya une kwannope kupunda kupikana kuti achiŵanangu akutama kwa kuukuya usyene.

Kukulupichika ku che Gayo

5 Mbusanga jwangu, mmwe nli jwakukulupilichika mu yose inkwapanganyichisya achalongo achinjetu, nnopennope kwa achalendo. 6 Achalongo wo ŵauŵalasile umboni kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito nkati unonyelo wenu. Choonde mwakamuchisye apunde kwaula mmbujo mu ulendo wao, kwa litala lyalikwanonyelesya Akunnungu. 7 Pakuŵa akuutanda ulendo wao wakwatumichila Kilisito, ni nganasaka kupochela ukamuchisyo wauliwose kutyochela kwa ŵandu ŵangakunkulupilila Kilisito. 8 Uweji ŵatukunkulupilila Kilisito tukusachilwa kwakamusya ŵandu mpela aŵa, kuti nowe tupanganye masengo pamo nawo kwa ligongo lya kuulalichila usyene.

Che Diyotelefe ni che Demetilio

9 Nalembile chikalata chachijipi kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa kweleko nambo che Diyotelefe jwakusaka aŵe chilongola ŵao ngakusaka kumbilikanila. 10 Nipele pachinjiika chinjiiumbukulanya yose yaitesile, aila yangalumbana yakutuŵechetela uwe ni unami wakwe. Kupunda yeleyo akukananga kwapochela achalongo ŵali mu ulendo, ni kwasiŵila ŵane ŵakusaka kwapochela ni kwatopola mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

11 Ambusanga ŵangu nkaisyasya yangalumbana, nambo nsyasye yaili yambone. Mundu jwalijose jwakutendekanya yambone ali jwa Akunnungu, nambo mundu jwalijose jwakutendekanya yangalumbana ngakwamanyilila Akunnungu.

12 Ŵandu wose akwakunguluchila yambone che Demetilio, ni usyene nombe
ukwaŵalanjila umboni. Noweji tukukunguluka yambone nkati ŵelewo, nomwe
nkwimanyilila kuti tukuŵecheta usyene.

Chikomasyo cha mbesi

13 Ngwete yejinji yakunsalila, nambo ngangusaka kunlembela mu chikalata.
14 Ngulolela kuti chituwonegane pangakaŵa ni kukunguluka ni ŵanyamwe tuchilole-
ganaga.
15 Ngunsachila mme ni chitendewele. Achambusanga ŵenu akunkomasya. Nipele
mwakomasye achambusanga ŵetu wose ŵaali kweleko jumo jumo.

Chikalata chiŵalembile Che Yuda

Chilongolelo

Chikalata chi chikuŵilanjikwa Yuda pakuŵa jwalembile akuŵilanjikwa che Yuda. Che Yuda aliŵalanjile nsyene kuti ali mpwakwe che Yakobo, juŵaliji mpwakwe Che Yesu. Kwapele ikukulupilichika kuti che Yuda ali jumo jwa achapwakwe Che Yesu, Yuda liunjili lyandanda. Ngatukumanyilila iŵaga chikalata chi chatumikwe kwa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa mpingo umo, nambo kwa agala gagali Mmalangano gakalakala, ikuloleka kuti ŵandu ŵa kuundanda ŵaŵalembelwe ni che Yuda ŵaliji Ŵayahudi. Namuno chikalata chakwe chikulosya kuti ŵaalembele ŵaŵaŵilanjikwe, "Ŵakunonyelwa ni Akunnungu Atati ni ŵakugosekwa kwa ligongo lya Che Yesu Kilisito," Yakobo liunjili lyandanda. Iyoyo chikalata chi chikulosya kuti chilembekwe mpela mu yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu.

Nningwa wao wa kulemba chikalata chi uli kwajamuka ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose akalambuchikwa ni ŵakwiganya ŵa unami, Yuda liunjili lya 4. Ajigele kumbukumbu sya indu iyakopochele mu Malangano gakalakala ni kugapa machili maloŵe gakwe. Iyoyo mu chikalata chi kwana ngani syasikulanda ni ngani syasili mu chikalata chaaŵili chi che Petulo syasikulosya ngani ja nkati kwajamuka ŵakwiganya ŵa unami, Yuda liunjili lyancheche, 2 Petulo 2:1, ni ngani sya achikatumetume ŵakwinani ni musi wa ku Sodoma ni ku Gomola.

Yaili mwelemo

Che Yuda akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene kwa ŵakusyoma ŵakwe, Yuda liunjili lya 1:1-2.

Akuŵecheta yankati nningwa wao wa kulemba chikalata chi, kwajamuka ŵandu yankati ŵakwiganya ŵa unami, Yuda liunjili lya 1:3-4.

Akutupa chisyasyo kutyochela kwa ŵandu ni yaikopochele Mmalangano gakalakala, Yuda liunjili lya 1:5-16.

Akwasalila yakuti pakusachilwa kulisepusya ni majiganyo ga unami, Yuda liunjili lya 1:17-23.

Akumalichisya chikalata chakwe kwakwatogolela Akunnungu, Yuda liunjili lya 1:24-25.

1 Uneji che Yuda jundi jwakutumichila ju Che Yesu Kilisito ni mpwao che Yakobo,
ngunnembela ŵanyamwe ummilanjikwe ni Akunnungu ni ŵakunonyelwa ni Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito ŵakungosa ŵanyamwe.
2 Ngwapopelela Akunnungu kuti chanasa ni chitendewele ni unonyelo ichuluche kukwenu.

Ŵakwiganya ŵa unami

3 Achambusanga ŵangu, panaliji nkulimbichila kunlembela nkati ukulupusyo watuli
nawo uwe wose, naiweni yambone kunlembela ni kunlimbisya ntima kwa ligongo lya
kuchichenjela chikulupi, Akunnungu chiŵapele ŵandu ŵao kamope kwa katema kose.
4 Pakuŵa ŵandu ŵangakwajogopa Akunnungu ŵaŵajinjile kwa chisyepela mu mpingo
mwetu. Ŵandu wo atindenye utenga wa umbone wa Akunnungu ŵetu kuti atende
chikululu, ni kwakana Che Yesu Kilisito jwaali Chilongola ni Ambuje pe. Nambo Malembelo ga Akunnungu galondwele chitandile kalakala kuti kulamulikwa kukwalolela
ŵandu wo.
5 Namose nkuimanyilila yeleyi yose, ngusaka kunkumbusya yatite Ambuje pakwakulupusya Ŵaisilaeli kutyochela ku Misili, kanyuma kakwe ŵaauleje aŵala wose

ŵaŴakanile kukulupilila. 6 Ni achikatumetume ŵa kwinani ŵanganakwanikwa ni ulamusi
wao, ni kupaleka paŴasachilwe kutama, Akunnungu ŵaŴisile mu chipi ni kwataŵa kwa
nyolo moŴa gose pangali mbesi kwa ligongo lya kulamulikwa pa lyuŴa lyekulungwa
lila. 7 Iyoyopeyo, ŵandu ŵa ku Sodoma ni ku Gomola ni misi jajiŴandikene nawo
ŴalinonyeleSye kwa chigwagwa ni kupanganya indu yangaikusachilwa kutendekwa pa
chiilu. Alamulikwe kwa kutama pa mooto wa moŴa gose pangali mbesi kuti aŴe
chitagu kwa ŵandu ŵane.
8 Iyoyo ni yatite kuŴa ŵandu wa, sagamisi syao sikwalongosya kuchisakasya chiilu
chao achinsyene, ni kuujalusya ulamusi wa Akunnungu ni kwatukana achikatume-
tume ŵa Akunnungu ŵakwete ukulu kwinani. 9 Nambo namose Mikaeli katumetume
jwankulu jwa kwinani paŴakanilanaga ni Shetani nkati chiilu chi che Musa, nganalinga
kwalalatila, nambo ŵatite, “Ambuje ankalipile.” 10 Nambo ŵandu ŵa, akuitukana yaili
yose yanganaimanyilila. Kwana indu yakuimanyilila nambo akuitendekanya panga-
ganisya mpela inyama yaikuti kupanganya pangali lunda, ni yele indu ikwajonanga
achinsyene. 11 Ulaje uŴe kukwao, pakuŴa ŵandu wo akuiye litala li che Kaini. Kwa
liwamba lya tama ja kukola ipanje agwilenje mu chileŴo chiŴapanganyisye che Balaamu.
PakuŴa ŴatindigenYe mpela iŴatindigenye che Kola ni ŵaulajikwe mpela iŴaulajikwe che
Kola. 12 Ŵandu ŵa akwika ku chindimba chenu cha chakulya chachikulosya unonyelo,
ŵanya ŵa ali ŵakwajogopa pakuŴa kwa wende wao wangalumbana akutaga soni. ŴanYa
wo akulandana ni ŵakuchinga ŵakujijikutisya achinsyene pe. ŴanYa wo ali mpela maunde
gangali ula gagakujigalikwa ni mbungo. Akulandana ni itela yaipukutiche masamba,
yangali isogosi yetupulwe ni kuumula chwa. 13 Ŵandu ŵa ali mpela matumbela gakalipa
ga mu bahali, ni ipanganyo yao ya soni ikukopoka nti chiulo. Ŵandu ŵa ali mpela
ndondwa syasikwendajenda, syasiŴichikwe pa chipi cha moŴa gose pangali mbesi.
14 Ni che Enoki, mundu jwa uŴelesi wa saba chitandile che Adamu ŴalondWele nkati
ŵandu ŵa, achitiji, “Mpilikane naweni Ambuje achiikaga ni mianda kwa mianda ja
achikatumetume ŵa kwinani ŵakwe ŵaswela, 15 kukwalamula ŵandu wose ni kukwaja-
muka wose ŵangakwajogopa Akunnungu, kwa ligongo lya ipanganyo yao yangalumbana
iŴapanganyisye, pamo ni maloŴe ga wamba gakuŴecheta ŵandu ŵa sambi, ga kwatukana
Akunnungu.”
16 Ŵandu ŵa ali ŵa kusongoneka ni kwaŴecheta ŵandu ŵane, ni akutamanga malinga
ni tama syao syangalumbana. Akulifuna ni kwalapa ŵandu ŵane kwa ligongo lya
kupoka kwao achinsyene.

Majamuko ni malajisyo

17 Nambo ŵanyamwe achambusanga ŵangu, ngakumbuchile maloŴe gaŴagasasile
kalakala achinduna ŵa Ambuje ŴetU Che Yesu Kilisito. 18 Ŵansalile mwanya yakuti,
“Pa moŴa gambesi, chaachikopochela ŵandu ŵangakwajogopa Akunnungu achitamaga
malinga ni tama syao syangalumbana. Ni ŵanyawo chansechanje ŵanyamwe.” 19 ŴeleŴa
ali ŵandu ŵachansapulanye mwanya, ŵandu ŵakusikuya tama syao siŴapagwile nasyo,
ŵanganakola Mbumu jwa Akunnungu. 20 Nambo ŵanyamwe achambusanga ŵangu,
njendelechele kulitaŴa pa nsingi wa chikulupi chenu chachiswela nnope, ni kupopela
kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. 21 Ntame mu unonyelo wa Akunnungu
nchalolelaga Ambuje ŴetU Che Yesu Kilisito kuti kwa chanasa chakwe ampeleche ku
umi wa moŴa gose pangali mbesi.
22 Mwakolele chanasa ŵandu ŵane ŵaali ni lipamba, 23 ni ŵandu ŵane mwakulupusye
kwakwanyakula kwatyosya pa mooto. Ni ŵane mwakolele chanasa nchililolesyaga,
nchimeje tama syao syangalumbana nchichimaga namose iwalo yao yaili ni madoa ga
tama syao syangalumbana.

Mapopelo ga kwalapa Akunnungu

24 Akunnungu akukombola kungosa kuti nkagwa mu sambi, ni kumpeleka mpaka
mu ukulu wao kwa lukondwa lwakupunda akuno ndi nganikola chilewo. 25 Welewo
waali Akunnungu wamope, Nkulupusyo jwetu, akole ukulu, ni umwenye ni ukombole
ni ulamusi kwa litala lya Che Yesu Kilisito Ambuje wetu, chitandile kalakala, sambano
ni mowa gose pangali mbesi! Eloo.

Chiunukuko chiŵapegwilwe che Yohana
Chiunukuko
Chilongolelo

Chitabu cha Chiunukuko chili chitabu cha mbesi mu Lilangano lya Sambano. Nipele chalembekwe ni nduna che Yohana, Chiunukuko liunjili lya 1:1, kumbesi kwa chaka cha 95 pakumala chiwa chi Che Yesu. Sooni ŵalembile chikalata cha Ngani Jambone ja che Yohana ni ikalata itatu yaani chikalata cha ndanda cha che Yohana ni chikalata chaaŵili chi che Yohana ni chikalata chaatatu chi che Yohana. Nipele che Yohana ŵamanyiche kuti ali jumo mwa ŵandu ŵaŵanonyelwe ni Che Yesu, Yohana liunjili lya 13:23. Ŵachilembile chitabu cha chiunukuko ali kuchilumba cha ku Patimo kuŵajawiswe kukutaŵikwa kweleko pakuŵa ŵawoneche kuti aleŵile kwa ligambo lya kulalichila Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Chiunukuko liunjili lya 1:54.

Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chitabu cha chiunukuko waliji kwalimbisya ntima ŵakusyoma kuti asigale kuŵa ŵakukulupilichika kwa Che Yesu Kilisito ni kwapa chilolelo, ligongo katema ka kuuja kwakwe Che Yesu kaŵandichile, liunjili lya 1:3; 32:52. Ŵalembele ŵandu wose ŵakunkulupilila Kilisito nnopennope mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jajili mu liunjili lya 2 ni lya 3. Che Yohana ŵagamanyisye malembo gakwe kuti kuli kulondola, Chiunukuko liunjili lya 1:3, ni akulosya kwa picha syasijinji sya indu iŵaiweni mu chitabu. Chitabu cha chiunukuko chikulandana ni mauto gane ga Lilangano lya kalakala, nnopennope mu chitabu cha Sakalia liunjili lya 6:1-8. Mapenga saba ni mbale saba ikulandana kwannope ni iputiko iŵapeleche Akunnungu ku Misili kwa liwamba lya kwajamuka, Kutyoka liunjili lya 7-9. Chiunukuko chikukunguluchila katema kambesi, katema Che Yesu kachaŵe jwakupunda, ni ŵandu wose ŵakunkulupilila che Yesu chatame pamo nawo moŵa gose pangali mbesi. Chitabu chi chinjamuche ni kumpa chilolelo mmwe unkuchisyoma kuti Che Yesu akuuja pangakaŵa.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala yatite pakupochela yakwiwona yi ya ulondole, liunjili lya 1:1; 1:20.

Akuutyosya utenga kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, utenga uŵaupatile kutyochela ku Che Yesu, liunjili lya 1:1-3:22.

Sooni akuisalichisya imatilo saba, liunjili lya 4:1-8:5, ni mapenga saba, liunjili lya 8:6-11:19.

Pakumala yele Che Yohana akukunguluchila yankati ngondo pasikati ja mwanache jwannume ni lijoka lyalili ni mitwe saba, liunjili lya 12:1-14:20.

Sooni akulemba yankati mbale saba syasili ni iputiko ya Akunnungu, liunjili lya 15:1-16:18.

Nipele che Yohana akuŵecheta yatite Akunnungu pakwapunda ŵammagongo ŵakwe kwinani, liunjili lya 17:1-20:15.

Mbesi che Yohana akukunguluchila yankati kwinani kwasambano ni chilambo chasambano ichikopochele kumbesi, liunjili lya 21:1-22:21.

1 Achichi ni chiunukuko chi Che Yesu Kilisito chiŵapegwile ni Akunnungu kuti ŵalosye ŵakutumichila ŵakwe ichiiwoneche pangakaŵa. Kilisito ŵantumile katumetume jwa kwinani jwakwe ŵamanyisye katumetume jwakwe che Yohana yeleyo. 2 Nombe che Yohana ŵasasile yose iŵaiweni nkati Liloŵe lya Akunnungu ni umboni u Che Yesu Kilisito. 3 Akwete upile mundu jwakusyoma maloŵe ga utenga waukulondola, akwete upile ŵakupilikana ni kukamulisya gagalembekwe mwelemu, pakuŵa moŵa gakutyochela indu yi gaŵandichile.

Chikomasyo kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito

4 Une che Yohana ngujilembela mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito jajili
ku chilambo cha Asia. Umbone uŵe kukwenu ni chitendewele kutyochela kwa
Akunnungu jwapali ni juŵapali ni juchaiche, ni kutyochela kwa mbumu saba syasili
mmbujo mwa chitengu cha umwenye, 5 ni kutyochela ku Che Yesu Kilisito. Jwaum-
boni jwakukulupilichika ni jwaandanda kusyusikwa, ni jwakwatawala mamwenye ŵa
pachilambo.

Ŵelewo akutunonyela, ni kwa miasi jao atulechelele kutyochela mu kutaŵikwa ni
sambi syetu. 6 Atutesile tuŵe ŵambopesi mu umwenye kuti twatumichile Akunnungu
Atati ŵao. Ku Che Yesu Kilisito upagwe Ukulu ni ukombole moŵa gose pangali mbesi!
Eloo.
7 Nnole chaiche mmaunde ni mundu jwali jose chiŵawone. Nombe aŵala ŵaŵansomile ni
mpamba, ni ŵandu ŵa ngosyo syose sya pachilambo chalile malilo ligongo lyao.
Eloo.
8 Ambuje Akunnungu jwali ni ukombole wose, jwapali ni juŵapali ni juchaiche akuti,
“Une ndili jwaandanda ni jwambesi.”

Indu iyaiweni che Yohana nkati Kilisito

9 Uneji che Yohana, mpwenu, jungulumbikana ni ŵanyamwe mmasauko ni mu
umwenye wa Akunnungu ni mu upililiu kwa ligongo lya kwakulupilila Che Yesu
Kilisito. Une ŵambeleche mu kutaŵikwa chilumba cha ku Patimo kwa ligongo lya
kwalalichila ŵandu Liloŵe lya Akunnungu ni kuŵalanga umboni nkati Che Yesu. 10 Pa
lyuŵa lya Ambuje Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye, ni napilikene liloŵe lyeku-
lungwa mu nyuma jangu mpela kusona kwa lipenga, 11 lichitiji, “Nnembe mu chitabu
chinkuchiwona ni kuchijausya kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito, jajili
mu misi ja Efeso ni Similina ni Peligamo ni Siatila ni Sadi ni Filadefia ni Laodikia.”
12 Nipele nagalawiche naalole ŵelewo ŵakuŵecheta none. Mkugalauka mo, naiweni
indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu, 13 ni pasikati jakwe indu
yakuŵichila imuli paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu jwawasile mwinjilo
weleu ni jwantaŵe mkaanda wa sahabu pantima wakwe. 14 Umbo syakwe syaliji
syeswela mbee ni meeso gakwe ganyesimaga mpela mooto waukukolela. 15 Makongolo
gakwe gang'alime mpela shaba jajikundikwe uchenene pa mooto ni liloŵe lyao lyaliji
mpela kukukuma kwa meesi. 16 Nombewo ŵakamulile ndondwa saba kunkono wao wa
kundyo, ni mu kang'wa mwakwe mwakopweche lipanga lyenole kosekose ni ngope jao
jaliji mpela lyuŵa lyalikuti kung'alima kwa machili gakwe gose.
17 Noneji panammweni nagwilile pamakongolo gao mpela mundu jwawile. Nombejo
ŵasajichile nkono wao wa kundyo achitiji, “Ngasinjogopa, une ni jwaandanda ni
jwambesi. 18 Sooni ndili jwanjumi, naliji wile, nnole ndili jwanjumi moŵa gose pangali
mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Ngwete ukombole wa kwatenda ŵandu awe ni
ngwete ukombole wa kwiuto kwa ŵandu ŵawile. 19 Nipele, nnembe indu inkwiwona ni
indu yaipali sambano jino ni indu yachiityochele paujo. 20 Chantemela cha ndondwa
saba simwasiweni ku nkono wangu wa kundyo, ni aila indu saba yakuŵichila imuli
yekolochekwe ni sahabu imwaiweni ni chelechi: Asila ndondwa saba sili achikatume-
tume ŵa kwinani ŵakwima peuto pa mipingo saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Ni
indu saba yakuŵichila imuli ili mipingo jisyene saba ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

2

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Efeso

1 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Efeso, ngunsalila aga.

“Uneji ni jungukamulila ndondwa saba kunkono wangu wa kundyo ni sooni ni
jungwendajenda pasikati pa indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu.
2 Nguimanyilila ipanganyo yenu ni kuchalila kwenu ni upililiu wenu mu kundumichila
une, nguimanyilila kuti nganku kombola kwapilililа ŵandu ŵangalumbana ni sooni mwal-
injile aŵala ŵakuliŵilanga achinduna akuno nganaŵa achinduna ni mwamanyilile kuti
ali ŵakulambusya. 3 Mmweji nli jwakupilililа ni mwasawiche kwa liwamba lya liina
lyangu pangapela. 4 Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe, yakuti: nganku-
unonyela une mpela imwatiji kundanda. 5 Nipele nkumbuchile imwaliji nkanaŵe
kulyungasika, ngalauche ni kuleka sambi ni ntende imwaitesile kundanda. Nambo
iŵaga ngantenda yeleyo, ngunnyichilila ni kuchityosya chindu chenu chakuŵichila
lumuli kutyochela peuto pakwe. 6 Nambo ngusengwa kwa ligongo lya chindu chimo:
nkuichima ipanganyo ya Ŵanikolai inguichima none jwakwe.

7 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu
gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

“Jwakupunda chinannechele alye isogosi ya chitela cha umi chachili mungunda wa
Akunnungu kumbepo.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Similina

8 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Similina.

“Gelega ni gakusala ajula jwali jwaandanda ni jwambesi, juŵajasiche ni sambano ali
jwanjumi. 9 Ngugamanyilila masausyo genu ni iyoyo nguumanyilila ulaje wenu nambo
isyene mwe nli ŵakusichila! Ngumanyilila yakuti pakuntukana ŵanyawo ŵakuliŵilanga
Ŵayahudi akuno nganaŵa Ŵayahudi, nambo ali nyuumba ja kupopelela mpingo wa
Shetani. 10 Nkajogopa masausyo gachigansimane. Mpilikane! Shetani chachaponya
ŵampepe ŵenu mu nyuumba jakutaŵilwa kuti anlinje, ni ŵanyamwe chinsauche moŵa
likumi. Mmeje ŵakukulupilichika mpaka kuwa, ni une chinampe chindu mpela singwa
ja umi nti mbote kwa ligongo lya kupunda.

11 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu
gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito!

“Jwakuipunda yeleyo ngapotekwa ng'o ni chiwa chaaŵili.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Peligamo

12 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Peligamo.

“Gelega ni gakusala ajula jwakwete lipanga lyenole mosemose. 13 Ngumanyilila
kuti nkutama mu musi waukulongoswa ni umwenye wa Shetani. Nambo mwe
nkwendelechela kulikamulisya liina lyangu. Nganinchikana chikulupi chandinacho
kukwangu, namose mmoŵa ga che Antipa jwaumboni jwangu jwakukulupilichika,
juŵaulajikwe mu chilambo chenu chachikulongoswa ni Shetani. 14 Nambo ngwete
indu kanandi yangaŵa yambone nkati mmwe pakuŵa mwalesile ŵandu ŵane mwa
ŵanyamwe ajiganyikwe majiganyo gaŵajiganyaga che Balaamu kalakala. Ŵanjigenye
che Balaki ŵanyenje ŵandu ŵa Isilaeli atende sambi. Usyene ŵajigenye alye chakulya
chachityochekwe mbopesi kwa inyago, ni kutenda chigwagwa. 15 Sooni nkwete ŵane
ŵakugajitichisya majiganyo ga Ŵanikolai. 16 Ngalauche ni kuleka sambi, pangatenda
yeleyo chinanyichilile chitema ni kumenyana nawo ŵandu wo kwa lipanga lyalikuty-
ochela mu kang'wa jangu.

17 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu
gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito!

“Jwakupunda, jwelejo chinaape chakulya chachikuŵilanjikwa mana jajisisiche kwinani ni sooni chinaape ŵelewo liganga lyeswela ni peganga po palembekwe liina lya sambano lyangalikumanyika ni jwine ikaŵe ajula pe jwakulipochela.”

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Seatela

18 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Siatila.

“Ayi ni yakuisala Mwana jwa Akunnungu, jwakwete meeso mpela lilamba lya mooto ni makongolo gakwe gali mpela shaba jajikundikwe kwannope. 19 Nguimanyilila ipanganyo yenu ni unonyelo ni chikulupi ni utumichile wenu ni upililiu wenu. Ngumanyilila kuti sambano nkupanganya yambone nnope kupunda imwaliji kundanda. 20 Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe chingachikusengwasya chakuti: nkunkunda jwankongwe Yesebeli jwakuliŵilanga jwakulondola, ni kwajiganya ŵakutumichila ŵangu ni kwalyungasya kuti atende chigwagwa ni kulya indu yetajikwe mbopesi kwa inyago. 21 None naapele lipesa kuti aleche sambi, nambo ngakusaka kugalauka ni kuleka sambi sya chikululu chakwe. 22 Mpilikane! Chinaajamuche kwa kwataga ulwele wakalipa. Sooni aŵala ŵakutenda nawo chikululu chasauche kwannope, iŵaga ngakugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo. 23 Sooni chinaaulaje achalongo ŵakwe. Ni mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito chijimanyilile kuti une ni jungujimanya mitima ni nganisyo sya ŵandu. None chinaalipe jwalijose jwa mwenumwe malinga ni yakuitenda.

24 “Nambo mwanya ŵane ŵanli ku Seatela ŵanganinkuye majiganyo ga ŵakwiganya ŵa unami ni nganinlijiganya indu yaikuŵilanjikwa kuti ili indu ya munkati nnope ya Shetani. Ngunsalila kuti ngisinantwika nsigo wine kupunda agala gunkwete. 25 Nkusachilwa kwendelechela kukulupilila ni kuujitichisya utenga wa chikulupi umpochele, mpaka pachiiche po. 26 Ni jwele jwakupunda ni kwendelechela kupanganya ingusaka mpaka kumbesi chinampe ulamusi ulaula umbochele kutyochela kwa Atati ŵangu, pachanya pa ŵandu ŵa ilambo yose. 27 Nombejo chachalamula ŵandu ŵa ilambo kwa nkongojo wa chisyano ni kwaliŵata mpela yaikuti kukasikwa yombo ya lilongo. 28 Chinampe ndondwa ja mng'andu mpela indite kupochela ulamusi kutyochela kwa Atati ŵangu.

29 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito!

3

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Sadi

1 “Mwalembele katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Sadi.

“Yeleyi ni yakuti jwali ni Mbumu saba sya Akunnungu ni ndondwa saba. Nguimanyilila isambo yenu, nkumanyika kuti nli jwanjumi nambo, usyene mmwile. 2 Njimuche, ngalimbisye agala gambone gagasigalile kukwenu ni gelego gakaika kuwa. Pakuŵa mpaka sambano nganinagaona masengo genu kuŵa gemalilwe paujo pa Akunnungu wangu. 3 Nipele nkumbuchile imwatite kupochela ni imwatite kupilikana ni imwatite kwitichisya yeleyo ni kugalauka ni kuleka sambi. Nambo iŵaga nganjimuka, chiiche mpela jwa wiyi, nomwe ngisimmanyilila ndaŵi jachinannyichilile. 4 Nambo nkwete ŵandu ŵangatupa ku Sadi ŵangananyakasya nguo syao. Ŵelewo chajende none ali awete iwalo yeswela pakuŵa akuŵajilwa.

5 “Juchapunde chinawasye iwalo yeswela mpela ŵanyawo, none ngisinalityosya ng'o liina lyakwe mu chitabu cha umi. Sooni chinyitichisye kwa kang'wa jangu paujo pa Atati ŵangu, ni paujo pa achikatumetume ŵao ŵa kwinani kuti jwelejo ali jwangu.

6 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu
gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Filadefia

7 “Kwa katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila
Kilisito wa ku Filadefia mwalembele yelei.

“Yeleyi ni yakuti kusala ajula jwanswela ni jwausyenesyene, jwakwete ukombole wa
kwalechela ŵandu ajinjile mu umwenye wakwe. Ni jwakuugula nnango, ni ngapagwa
jwakukombola kuugala. Ni jwakuugala nnango ni ngapagwa jwakukombola kuugula.
8 Nguimanyilila ipanganyo yenu, ngumanyilila kuti nkwete machili gamanandi nambo
nkamulisye lilowe lyangu ni nganinlikana liina lyangu. Mpilikane! Misile paujo penu
nnango weugule, ngapagwa mundu jwakukombola kuugala. 9 Mpilikane! Ngumpa
mpingo wa ŵandu ŵa nyuumba ja kupopelela ja Shetani, ŵakuliŵilanga Ŵayahudi nambo
nganaŵa ŵayahudi, nambo ali ŵakulambusya. Mpilikane! Chinaatende aichanje ni
kuntindiŵalila paujo pa sajo syenu ni amanyilile kuti nannonyele. 10 Pakuŵa nlika-
mulisye lilowe nkupililila, none jwakwe chinangose katema ka malagasyo, kakali chile
kuchiichilila chilambo chose, kuti ŵaalinje ŵelewo ŵakutama pachilambo. 11 Ngwika
chitema, muukamulisye kwannope utenga wa chikulupi umpochele, kuti mundu
jwalijose anakombole kunsumula mbote jenu.

12 “Juchapunde chinantende aŵe luchanamila pa Nyuumba ja Akunnungu nombe
ngasakopoka mwelemo ng'o. Sooni chilembe pachanya pakwe liina lya Akunnungu
ŵangu ni liina lya musi wa Akunnungu ŵangu, yaani Yelusalemu wa sambano, musi
uchiutuluche kutyochela kwinani kwa Akunnungu ŵangu. Iyoyo chinembe pachanya
pakwe liina lyangu lya sambano.

13 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu
gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Laodikia

14 “Mwalembele yeleyi katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu
ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Laodikia.

“Uneji nguŵilanjikwa Eloo, jwaumboni jwakukulupilichika jwausyene, ndande ja
yepanganyikwe yose yaigumbile Akunnungu, nguti yelei. 15 Nguimanyilila ipanganyo
yenu, kuti nganimma ŵa kusisima atamuno ŵa mooto. Ikaliji mmbaya nkaliji ŵa
kusisima pane ŵa mooto. 16 Nipele pakuŵa ndi ŵantukuta, nganimma ŵa kusisima
namuno ŵa mooto, chinanlukule ntyoche mukang'wa jangu. 17 Ligongo nkuti, ‘Ndili
jwakusichila ni ngwete ipanje, ngangulajila chindu chachili chose.’ Nambo ngank-
manyilila kuti nli jwausauchi ni jwakulaga ni jwaulanda ni jwangalola sooni nli
matakope. 18 Ngumpa lunda kuti, nsuume kwangune sahabu jejenjetukule ni mooto,
kuti nsichile ni kusuma iwalo yeswela kuti mbwale, ni kusisa soni sya kutama kwenu
matakope. Iyoyopeyo nsuume ntela ni kupakala mmeeso genu kuti nkombole kulola.
19 Uneji ngwajamuka ni kwalamula wose ŵangwanonyela. Nipele nlimbile ni kuleka
sambi syenu. 20 Mpilikane! Ngwima pannango ni kupoposya, mundu apilikanaga
lilowe lyangu ni kuugula, chinyinjile kwa jwelejo, none chilye pamo ni jwelejo ni jwelejo
pamo ni une.

21 “Juchapunde chinjalechelela kutama chiŵandi ni une pa chitengu changu cha
umwenye, mpela une indite kupunda ni kutama chiŵandi ni Atati ŵangu pachitengu
chao cha umwenye.

22 “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu
gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.”

4

Kwapopelela Akunnungu kwinani

1 Pakumala kugaona gelego, nauweni nnango weugule kwinani. Ni lilo͡we
linalipikene kundanda lilyapikaniche mpela lipenga lichitiji, “Nkwele akuno, none
chinannosye indu yachiikopochele mmbujo.” 2 Papopo Mbumu jwa Akunnungu
͡wanongwesye une. Nachiweni chitengu cha umwenye kwinani kula ni jumo atemi pa
chitengu chila. 3 Ju͡watemi pa chitengu jula jwang'alime mpela liganga lya alumasi ni
mpela liganga lyakusalala lyechejeu lya akiki. Ukunje wa ula wanyesime mpela liganga
lya chisamba lyaliku͡wilanjikwa sumalidi uli usyungwile chitengu cha umwenye chila
mbande syose. 4 Paliji ni itengu ine ya chimwenye ishilini na nne iyachisyungwile
achila chitengu cha umwenye. Ni pa itengu yo ͡watemi achachekulu ishilini na nne.
͡Wawete iwalo yeswela ni pa mitwe jao indu mpela singwa yaikolochekwe ni sahabu.
5 Pa chitengu cha umwenye po pakopokaga kumesya ni ilindimo ni njasi. Paujo pa
chitengu cha umwenye chila pakolelaga imuli saba, yeleyo ikulosya mbumu saba
sya Akunnungu. 6 Sooni paujo pa chitengu cha umwenye chila kwaliji ni chindu
chichawonekaga mpela litanda lilyakolochekwe ni lindala, chichanyesimaga nnope
mpela ligilasi.

Achila chitengu cha umwenye chichaliji pambindikati, chaliji chesyungule ni yepan-
ganyikwe yejumi ncheche yegumbale meeso paujo ni kunyuma. 7 Chepanganyikwe
chandanda chalandene ni lisimba ni chepanganyikwe chaa͡wili mpela ng'ombe
jamwana ni chepanganyikwe chaatatu chalandene ni mundu ni chepanganyikwe
chancheche chaliji mpela kapungu jwakuguluka. 8 Yepanganyikwe yejumi ncheche yo,
kila chimo chana mapapiko sita, ni igumbele meeso mbande syose mpaka kuusi kwa
ipapiko, nombe nganileka ku͡wecheta muusi ni chilo ichitiji:

“͡Waswela, ͡waswela, ͡waswela, Ambuje Akunnungu ͡waali ni ukombole wose,
͡waali ͡wa͡waliji ni ͡wachaiche.”

9 Yepanganyikwe yejumi yo ikwimba nyiimbo sya kwakusya ni kwalapa ni kwato-
golelo ͡welewo ͡wakutama pa chitengu cha umwenye, ͡welewo ͡waali ͡wajumi mo͡wa gose
pangali mbesi ni mo͡wa gose pangali mbesi. 10 Ni paikutenda yeleyo, achachekulu
ishilini na nne ͡wala akuligoneka manguku pa sajo sya ͡welewo ͡wakutama pachitengu
cha umwenye, ni akwapopelela ͡wele ͡wakutama mo͡wa gose pangali mbesi ni mo͡wa gose
pangali mbesi. ͡Wa͡wikaga indu yao yaili mpela singwa paujo pa chitengu cha umwenye
achitiji:

11 “Nku͡wajilwa mmwe Ambuje ͡wetu ni Akunnungu ͡wetu,
kupochela lumbili ni luchimbichimbi ni machili,
paku͡wa alakwe ni umwaipanganyisye yose yaili,
ni kwa kusaka kwenu indu yose yapanganyikwe ni ipali.”

5

Chitabu ni Mwanangondolo

1 Nipele nachiweni chitabu mu nkono wa kunlyo wa jwelejo jwakutama pa chitengu
cha umwenye, chilembekwe nkati ni paasa pakwe ni kuugalikwa kwakulimba ni
imatilo saba. 2 Sooni nammweni katumetume jwa kwinani jwali ni machili ali
nku͡wilanga kwakunyanyisya achitiji, “Ana ͡waani ͡waku͡wajilwa kumatukula imatilo ni
kuchiunukula chitabu?” 3 Nambo nganapagwa mundu kwinani namose pa chilambo,
namose paasi chilambo, ju͡wakombwele kuchiugula chitabu cho atamuno kuchilola
chachilembekwe nkati mwakwe. 4 None nalisile nnope ligongo nganapagwa mundu
ju͡wawoneche kuti jwaku͡wajilwa kuchiugula chitabu atamuno kuchilola chachilem-
bekwe nkati mwakwe. 5 Nipele jumo jwa achachekulu ͡wala ͡wasalile, “Nkalila. Nnole!

Lisimba lya lukosyo lwa Yuda, uŵelesi u che Daudi, ŵelewo ampundile Shetani ni kuŵajilwa kukutula imatilo saba ni kuchiugula chitabu."
6 Nipele nammweni Mwanangondolo ajimi chiŵandi ni chitengu cha umwenye pasikati ja yepanganyikwe yejumi nchechе ni achachekulu. Nombejo ŵaoneche nti jwammulajikwe, jwana misengo saba ni meeso saba, yaikulosya Mbumu saba sya Akunnungu syasitumikwe mchilambo chose. 7 Mwanangondolo ŵajawile ni kuchijigala chitabu chila ku nkono wa kunlyo wa ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye chila.
8 Paŵachijigele chitabu chila, yepanganyikwe yejumi nchechе ila, pamo ni achachekulu ishilini na nne ŵala ŵagonile manguku paujo pa Mwanangondolo. Kila mundu akwete ching'wenyeng'wenye ni mbale sya sahabu syasigumbele ubani, gele ni mapopelo ga ŵandu ŵa Akunnungu. 9 Nombewo ŵajimbile lujimbo lwa sambano achitiji:
"Mmwe ni ŵankuŵajilwa kuchiunukula chitabu,
ni kuitupula imatilo yakwe.
Pakuŵa mwasikitwe, ni kwa miasi jenu mwawombolele Akunnungu ŵetu,
ŵandu ŵa ngosyo ni ŵa ndimi ni ŵandu ŵa ilambo yose ni ŵa mitundu jajili jose.
10 Mwatesile aŵe ŵambopesi mu umwenye wa Akunnungu kuti ŵatumichile,
ni ŵanyawo chiŵaatawale ŵandu wose ŵa pa chilambo."
11 Ni panapundile kulola, nagapilikene maloŵe ga achikatumetume ŵa kwinani ŵajinji nnope ŵangakuŵalanjika. Ŵajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye pamo ni yepanganyikwe yejumi nchechе ila ni achachekulu ŵala. 12 Ŵajimbaga kwa liloŵe lyekulungwa:
"Mwanangondolo jwaulajikwe akuŵajilwa
kupochela ukombole ni usichilo ni lunda ni machili
ni luchimbichimbi ni ukulu ni lumbili."
13 Naipilikene yepanganyikwe yose yaili kwinani ni pachilambo ni paasi pachilambo ni mu bahali ni yose yaili mwelemo naipilikene ilinkwimba:
"Ukulu ni luchimbichimbi ni lumbili ni ukombole,
uŵe kwa ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye ni kwa Mwanangondolo
moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi".
14 Ni yepanganyikwe yejumi nchechе yo yatite, "Eloo!" Ni achachekulu ŵala ŵagonile manguku ni kwapopelela Mwanangondolo.

6

Mwanangondolo akumatukula imatilo

1 Nipele nambweni Mwanangondolo achimatukulaga chimo mwa imatilo saba ila, ni nampilikene jumo jwa yepanganyikwe yejumi yo alinkuŵecheta kwa liloŵe lyakulindima, "Njise!" 2 Nipele nachiweni chinyama chachiswela chachikuŵilanjikwa falasi. Ajula jwachikwesile ali ajigele ukunje. Akunnungu ŵampele jwelejo chindu mpela singwa ja chimwenye. Nipele ajula juŵapundile jwatyosile ni kwaula kwapunda ŵandu.
3 Sooni paŵachimatukwile chimatilo chaŵili, nampilikene jwaaŵili jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" 4 Pelepo jwakopochele falasi jwine jwanchejeu. Juŵankwesile falasi jo ŵapegwilwe masengo ga kuchisumula chitendewele pa chilambo kuti ŵandu aulagane achinsyene, nombewo ŵapegwilwe lipanga lyalikulungwa.
5 Ni paŵachimatukwile chimatilo chaatatu, nampilikene jwaatatu jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, "Njise!" Nipele nammweni falasi jwampiliu ni juŵankwesile falasi jo ali ajigele chindu chakupimila chisilo mu nkono wakwe. 6 Nipele napilikene mpela liloŵe pasikati ja yepanganyikwe yejumi nchechе yo lichitiji, "Chibaba cha utandi wa shayili chikusumikwa kwa malipilo ga masengo ga lyuŵa limo, ni ibaba itatu ya shaili ikusumikwa iyoyo nambo ngasingajonanga mauta ni divai!"

7 Paŵachimatukwile chimatilo cha ncheche, nampilikene jwa ncheche jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” 8 Ni nammweni falasi jwa chiliu. Ni jwankwesile jwele falasi jo liina lyakwe lili Chiwa alongene ni liuto lya ŵandu ŵawile. Nombe wose ŵaŵili ŵapegwilwe ulamusi wa mbua ja ncheche ja chilambo, ŵaulaje ŵandu kwa lipanga pane kwa sala pane kwa ilwele pane kuulagwa ni inyama ya mu chilambo.

9 Paŵachimatukwile chimatilo cha nsano nasiweni paasi pa chilisa cha kwinani, mbumu sya ŵandu ŵaŵaulajikwe kwa ligongo lya kulalichila liloŵe lya Akunnungu ni ligongo lya umboni uŵautyosile. 10 Ŵalisile kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ambuje ŵaali ni ukombole ni ŵaswela ni ŵausyenesyene chinkaŵe mpaka chakachi, kwika kukwalamula ŵandu ŵa pa chilambo ni kwajamuka ŵelewo ŵaŵatuuleje!” 11 Akunnungu ŵapele kila jumo chiwalo cheleu ni cheswela ni kwasalila kuti apunde kulindilila kwa moŵa kanandi mpaka pachamalile kuulajikwa achikapolo achinjao ni achalongo achinjao mpela yatite kuulajikwa ŵanyawo.

12 Nipele naiweni mwanangondolo paŵachimatukwile chimatilo cha sita, kwaliji ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo, lyuŵa lyatendekwe lyepiliu ŵii, ni lwesi lwatendekwe lwechejeu nti miasi. 13 Ni ndondwa syagwile pachilambo, chisau chitela cha ntini yachikuti pakulakatisya isogosi yakwe yangakomala paukupukunyikwa ni mbungo jajikulungwa. 14 Kumaunde kwaŵiligwe mpela mpasa ni kutyochekwa. Itumbi yose ni ilumba yose chisejechekwe kutyochela kwiuto kwakwe. 15 Mamwenye ŵa pachilambo, achakulu ni achakulungwa ŵa ngondo ni ŵandu ŵa kusichila ni ŵandu ŵa machili ni kapolo jwalijose ni mundu jwangaŵa kapolo, ŵalisisile mmbugu ni pasikati ja lwala syasili mmatumbi. 16 Achigasalilaga matumbi ni lwala kuti, “Ntugwilile ni kutusisa kuti tukaloleka paujo pa ngope ja ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye ni lutumbilo lwa Mwanangondolo! 17 Pakuŵa lyuŵa lyekulungwa lya lutumbilo lwao liiche. Ana ŵaani uchakombole kulama?”

7

Ŵandu 144,000 ŵa ku Isilaeli

1 Pakumala yeleyo naweni achikatumetume ŵa kwinani ncheche ali ajimi mu mbande ncheche sya chilambo. Ŵajimi kuti asiŵile mbungo jajikutyochela kila mbande kuti jikasapuga pachilambo pane mu bahali pane pa chitela chachili chose. 2 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine achikwelaga kutyochela kungopochelo lyuŵa, achikamulilaga chimanyisyo cha Akunnungu ŵajumi. Ŵanyanyisye ni kwasalila achikatumetume ŵa kwinani ncheche ŵala ŵaŵapegwile ulamusi wa kuchijonanga chilambo ni bahali ŵatite, 3 “Nkachijonanga chilambo atamuno bahali atamuno itela mpaka pachitumale kuŵika imanyisyo pa usyo sya ŵakutumichila ŵa Akunnungu ŵetu.” 4 Nipele naupilikene uŵalanjikwe wa ŵelewo ŵaŵalembekwe chimanyisyo cha Akunnungu ŵalinji ŵandu laki jimo ni alobaini ni nne elufu. Ŵandu ŵa ŵalinji kutyochela mu ngosyo sya ŵandu ŵa Isilaeli. 5 Mu lukosyo lwa Yuda ŵatajikwe chimanyisyo ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lobeni ŵatajikwe chimanyisyo ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Gadi ŵatajikwe chimanyisyo ŵandu elufu kumi na mbili. 6 Mu lukosyo lwa Asheli ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Nafutali ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Manase ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili. 7 Mu lukosyo lwa Simeoni ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lawi ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Isakali ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili. 8 Mu lukosyo lwa Sabuloni ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Yusufu ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Benyamini ŵatajikwe ŵandu elufu kumi na mbili.

Mpingo wa ŵandu achajinji

9 Pakumala yeleyo naliweni liunjili lyekulungwa lya ŵandu lyakanapakombola
kuŵalanga mundu, ŵandu kutyochela kila chilambo, ni ŵandu ŵa mitundu ni kila
lukosyo ni ŵandu ŵa kila iŵecheto, ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa
Mwanangondolo, ali awete iwalo yeswela ni kukamulila nyambi sya itela ya mitende
mmakono mwao. 10 Ŵandu ŵala ŵanyanyisye achitiji, "Ukulupusyo wetu ukutyochela
kwa Akunnungu ŵetu ŵakutama pa chitengu cha umwenye, ni sooni kutyochela kwa
Mwanangondolo!" 11 Ni achikatumetume ŵa kwinani wose ŵaŵajimi kuchisyungula
chitengu cha umwenye ni achachekulu ŵala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila.
Ŵagwile manguku paujo pa chitengu cha umwenye chila ni kwapopelela Akunnungu,
12 achitiji, "Eloo! Ulape ni ukulu ni lunda ni utogolelo ni luchimbichimbi ni ukombole
ni machili iŵe kwa Akunnungu ŵetu moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali
mbesi! Eloo!"
13 Jumo jwa achachekulu ŵala ŵausisye, "Ana ŵaani ŵeleŵa ŵakuwala iwalo yeswela,
nombewo aumile kwapi?" 14 None najanjile, "Ambuje ŵangu mmwe nkumanyilila."
Nombewo ŵasalile une kuti, "Aŵa ni ŵeŵala ŵajombweche ni kulama mmasausyo
gamakulungwa gala. Achapilenje iwalo yao ni kuiswejesya kwa miasi ja Mwanan-
gondolo. 15 Kwaligongo lyo ali paujo pa chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ni
akwatumichila ŵelewo muusi ni chilo pa nyuumba jao. Ni ŵelewo ŵakutama pa chitengu
cha umwenye chaŵe nawo ni kwagosa. 16 Nombewo ngajakola sala sooni namose
njota, ngasilyasoma lyuŵa namose ntukuta wakalipa. 17 Pakuŵa Mwanangondolo jwali
pasikati pa chitengu cha umwenye chaŵe jwakuchinga jwao ni chiŵalongosye ku uliŵa
wa meesi ga umi. Ni Akunnungu chiŵasyule misosi jose pa meeso gao."

8

Chimatilo cha saba

1 Mwanangondolo paŵakutwile chimatilo cha saba, kwinani kwaliji jii katema ka
nusu saa. 2 None naweni achikatumetume ŵa kwinani saba, aŵala ŵakwima paujo pa
Akunnungu ali apegwilwe mapenga saba.
3 "Nipele ŵaiche katumetume jwa kwinani jwine ni ŵajimi paujo pa chilisa aka-
mulile cheteso cha sahabu. Ŵapegwilwe ubani wejinji kuti atyosye mbopesi pamo ni
mapopelo ga ŵandu wose ŵa Akunnungu pachanya pa chilisa cha sahabu chachili
paujo pa chitengu cha umwenye. 4 Lyosi lya ubani wo pamo ni mapopelo ga ŵandu
ŵa Akunnungu yakwesile paujo pa Akunnungu kutyochela mmakono ga katumetume
jwa kwinani jwakwima paujo pa Akunnungu. 5 Nipele katumetume jwa kwinani jula
ŵachijigele cheteso chila ni ŵachigumbesye mooto kutyochela pa chilisa, ni ŵachiponyisye
cheteso pachilambo. Kwatyochele ilindimo ni njasi ni kumesya ni chindendemesi cha
chilambo.

Mapenga saba

6 "Achikatumetume ŵa kwinani saba ŵaŵaliji ni mapenga saba ŵala ŵaliŵichile chile
kugomba.
7 Katumetume jwa kwinani jwaandanda ŵagombile lipenga lyekwe. Pelepo kwaty-
ochele ula ja maganga jewanganyiche ni mooto ni miasi, ni janyele mu chilambo.
Liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu chilambo lyatiniche ni mooto ni
liunjili liine lya itela lyatiniche ni mooto, ni masamba gamaŵisi gose gatiniche ni mooto.
8 Nipele katumetume jwa kwinani jwaaŵili ŵagombile lipenga lyakwe. Ni
chaponyekwe mu bahali chindu chachili mpela chitumbi chekulungwa chachikukolela
mooto ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mmeesi ga bahali
gasandwiche miasi. 9 Liunjili limo lya maunjili gatatu gagali yalumo ga yepanganyikwe
yaili mu bahali lyawile, liunjili limo lya maunjili gatatu ga ngalaŵa lyajonasiche.

10 Nipele katumetume jwa kwinani jwaatatu ŵagombile lipenga lyakwe. Ni ndondwa
jajikulungwa jijakolelaga mpela lumuli jagwile kutyochela kwiunde, ni jagwilile mu
liunjili limo mwa maunjili gatatu ga sulo ni pa iliŵa ya meesi. 11 Ndondwa jila
jaŵilanjikwe, "UŵaŴe." Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga meesi gaŵaŵile, ni ŵandu
ŵajinji uŵang'wele gele meesi go ŵawile ligongo lya kuŵaŴa kwa meesi.
12 Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche ŵagombile lipenga lyakwe. Ni liunjili
limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu lyuŵa lyaputikwe chipi, ni kuitenda lwesi
ni ndondwa itajikwe chipi. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka muusi
lyatajikwe chipi, ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka chilo lyatajikwe
chipi.
13 Nipele panaliji nkupunda kulola, nampilikene kapungu jumo juŵagulukaga
mwinani nnope achiŵechetaga kwa liloŴe lyekulungwa achitiji, "Ulaje! Ulaje! Ulaje kwa
ŵelewo ŵakutama mchilambo, ligongo mapenga gane ga achikatumetume ŵa kwinani
ŵatatu gali chiŵela nganagombe!"

9

1 Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano ŵagombile lipenga lyakwe. None
najiweni ndondwa jijagwilile pachilambo nombejo jwapegwilwe chiugulilo cha mbugu
chakuugulila Lisimbo lyangali mbesi. 2 Nipele paŵajiugwile mbugu ja Lisimbo lyangali
mbesi, lyosi lyatutwime kutyochela mwisimbo mula lyaoneche mpela lyosi lyalikutu-
tuma mu ng'aso jajikulungwa. Lyuŵa ni kwiunde kwaunikwe ligongo lya lyosi lyalikutu-
tuma mwisimbo mula. 3 Mu lyosi mo syakopweche sombe ni kwenela mchilambo, ni
syapegwilwe machili ga kuluma mpela machili ga makoloto. 4 Ŵaasalile anagajonanje
manyasi ga mchilambo, atamuno chachiŵisi chachili chose, atamuno chitela chachili
chose nambo ŵapeteche ŵandu pe, aŵala ŵanganakola chimanyisyo cha Akunnungu pa
usyo pao. 5 Sombe sila nganisilamulikwa kwaulaga ŵandu ŵala nambo kwapoteka kwa
miesi nsano. Upeteche wao waliji mpela wa likoloto palikunluma mundu. 6 Kele katema
ko ŵandu tachisosasosa chiwa nambo ngasachiwona ng'o, tasache kuwa nambo ngawa.
7 Syele sombe syaoneche nti falasi ŵaŵaŵichikwe chile kwa ngondo. Pa mitwe jao
paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni sahabu ni ngope syao sili chisau ngope
sya ŵandu. 8 Umbo syao syaliji syasileu mpela umbo sya achakongwe, ni meeno gao
galiji mpela meeno ga lisimba. 9 Nombewo ŵawete iwalo ya isyano ya kulichenjela pa
mitima jao. Paŵagulukaga, mapapiko gao gatyosyaga lisegwe mpela lisegwe lya mutuka
sya ngondo sya falasi ŵajinji pakuutuka kuputukuputu kwaula ku ngondo. 10 Ni ŵakwete
michila chisau ja makoloto jijasomaga nti miiŵa. Kwa jele michila ŵakwete ukombole
wa kwapoteka ŵandu kwa miesi nsano. 11 Sooni akwete mwenye jwakwatawala
nombejo ali katumetume jwa kwinani jwapegwile ulamusi nkati alila Lisimbo lyangali
mbesi, liina lyakwe mchiebulania lili Abadoni ni mchigiliki akuŵilanjikwa Apolioni,
meena ganagaŵili go malumbo gakwe "Jwakonanga."
12 Katema kandanda ka kulaga kapitile. Nnole, ndema siŵili sya kulaga sikwika.
13 Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita ŵagombile lipenga lyao. Ni nalipi-
likene liloŴe kopochela mu mbande ncheche sya chilisa chachikolochekwe ni sahabu
chichaliji paujo pa Akunnungu. 14 LiloŴe lila lyansalile katumetume jwa kwinani
jwa sita jula juŵakamulile lipenga, "Mwagopole achikatumetume ncheche ŵa kwinani,
ŵaŵataŵikwe ku lusulo lwekulungwa lwalukuŵilanjikwa Efulati!" 15 Ŵantenga ncheche
ŵala ŵagopolekwe. Nombewo ŵaŵichikwe chile kwa ligongo lya ndaŵi jijojo ni lyuŵa
lilyolyo ni mwesi ulaula ni chaka chilachila kuti ŵaulaje liunjili limo mwa maunjili
gatatu ga ŵandu gagali yalumo. 16 Napilikene uŵalanjikwe wa ŵangondo ŵaŵakwesile pa
falasi ŵala ŵaliji milioni mia mbili. 17 Nkulola kwangu kula, naweni falasi ni ŵakwela
falasi alinji yeleyi: Ŵaliji ni iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao yechejeu

mpela mooto ni kwine buluu mpela kwiunde ni yamanjano mpela utandi wa baluti. Mitwe ja falasi ŵala jaliji mpela mitwe ja masimba, ni mu kang'wa syao mwakopweche mooto ni lyosi ni maganga ga baluti gagakukolela. 18 Liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ŵandu gagali yalumo, lyaulajikwe kwa maputiko gatatu go, yaani mooto ni lyosi ni baluti jijakolelaga iyaumile mu kang'wa sya falasi. 19 Pakuŵa machili ga inyama yaikuŵilanjikwa falasi galiji mu kang'wa syao ni mmichila jao. Michila jao jaliji ni mitwe nti ja majoka ni kwa michila jo ŵakombwele kwaluma ŵandu.

20 Ni ŵandu uŵasigele, ŵanganaulajikwa ni iputiko itatu yo, nganaleka sambi sya kuipopelela indu iyaikolosisye achinsyene. Nganaleka kugapopelela masoka ni inyago ya sahabu ni ya feza ni ya shaba ni ya maganga ni ya itela, indu yangaikukombola kulola pane kupilikana namose kwenda. 21 Namose nganagalauka ni kuleka sambi syao sya kuulaga namose usaŵi wao namose ikululu yao ni wiyi wao.

10

Achikatumetume ŵa kwinani ni chitabu cha mwana

1 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine jwali ni machili achitulukaga kutyochela kwinani. Ŵaliji aunichikwe ni liunde pamo ni ukunje wa ula waliji pa ntwe wakwe, usyo wao wang'alimaga mpela lyuŵa ni makongolo gakwe gajimi mpela chanamila sya mooto. 2 Mmakono mwao ŵakamulile chitabu cha mwana cheugule. Ŵaluŵisile lukongolo lwao lwa kunlyo mu bahali ni lwa kunchiji pa nsanga. 3 Ni ŵanyanyisye kwannope nti lisimba palikutongola. Paŵanyanyisyaga, ilindimo saba ya njasi yajanjile kwa liloŵe lyekulungwa. 4 Payapikaniche ilindimo saba yo nasachile kulemba. Nambo napilikene liloŵe kutyochela kwinani lichitiji, “Maloŵe ga ilindimo saba yo ili ntemela, nkagalemba!”

5 Katumetume jwa kwinani junammweni achijimaga mu bahali ni pa nsanga jula, ŵaunyakwile nkono wakwe wa kunlyo kwinani, 6 ŵalumbilile kwa liina lya Akunnungu ŵakutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi, ŵagumbile kwinani ni indu yose yaili mwelemo, ni ŵagumbile chilambo ni indu yose yaili mwelemo, ni ŵagumbile bahali ni indu yose yaili mwelemo. Ŵatite, “Katema kakulindilila nnope kamasile! 7 Nambo katema katumetume jwa kwinani jwa saba jula pachachiti agombe lipenga lyao, Akunnungu chamalichisye ikotopasyo yao yaisisile malinga ni iŵatite kusala kwa kang'wa sya ŵakulondola ŵakwe ŵaŵaatumichile Ngani Jambone.”

8 Nipele liloŵe linalipikene kutyochela kwinani lichiŵechetaga none kundanda lyaŵechete sooni, “Njaule nkatole chitabu cheugule mmakono ga katumetume jwa kwinani jwajimi mu bahali ni pansanga jula.” 9 Nipele nanjaulile katumetume jwa kwinani jula, nansalile ambe chitabu cha mwana chila. Nombejo ŵasalile kuti, “Njigale ndye, mu nkang'wa mwenu chichilyelyepele mpela uchi nambo mlutumbo mwenu chichiŵaŵe.”

10 Nipele nachijigele chitabu cha mwana chila kutyochela pankono wa katumetume jwa kwinani jula ni nalile. Nombecho mu kang'wa mwangu chalyelyepele mpela uchi. Nambo panamisile, nlutumbo mwangu chaŵaŵile. 11 Nipele ŵaasalile, “Ikumbajila mmwejo kulalichila sooni utenga wa Akunnungu kwa ŵandu ŵajinji ni mu ilambo yejinji ni kwa ŵandu ŵa iŵecheto yejinji ni mamwenye ŵajinji.”

11

Ŵa umboni ŵaŵili

1 Nipele napegwile nnasi uwaliji mpela chitela cha kupimila ni kuusalila, “Njaule, nkajipime nyuumba ja Akunnungu ni chilisa ni kwaŵalanga ŵandu ŵakupopela mwelemo. 2 Nambo nkalupima luŵala lwa paasa lwa nyuumba ja Akunnungu, ligongo

lupegwilwe kwa ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi. Ni ŵanyawo chauliŵate musi wauswela kwa miesi alobaini na mbili. 3 None chinaatume ŵaumboni ŵangu ŵaŴili ali awete magunia kuti akalalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu kwa moŴa elufu moja na mia mbili na sitini.”

4 Ŵele ŵaumboni ŵaŴili wo ali itela iŵili ya miseituni ni indu iŵili yakuŵichila imuli yaikwima paujo pa Ambuje jwakutawala chilambo. 5 Ni iŵaga mundu akusaka kwapoteka, ukukopoka mooto nkang'wa mwao ni kummulaga jwammagongo jo. Ni jwalijose jwakulinga kwapoteka, akuulajikwa kwanti iyoyo. 6 Ŵanyawo akwete ukombole wa kukuugala kwiunde kuti jikanya ula kwa moŴa pakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu. Sooni akwete ukombole wa kugatenda meesi gaŴe miasi ni ukombole wa kuchiputa chilambo kwa maputiko gakupisyangana katema kakali kose pachasache.

7 Nambo patachimalisya kuŴalanga umboni wao, chinyama chachikali kutyochela Mwisimbo lyangali mbesi chichimenyane nawo ni kwapunda ni kwaulaga. 8 Mitembo jao chijisigale mmatala ga mmusi waukulungwa akula kuŴaŴambikwe Ambuje ŵao. Liina lya musi wo lili Sodoma pane Misili. 9 Ŵandu ŵa kila lukosyo ni kila kabila ni kila iŵecheto, chajilole mitembo jao kwa moŴa gatatu ni nusu. Nambo ngaasaka kuti jwali jose ajisiche mitembo jao. 10 Ŵandu ŵakutama mchilambo chasangalale ni kupelegana mituuka kwaligongo lya chiwa cha ŵandu ŵaŴili wo. PakuŴa ŵakulondola wo ŵaasawisyaga kwannope ŵandu ŵakutama mchilambo mo. 11 Nambo nkupita pe moŴa gatatu ni nusu, mbumu ja Akunnungu jajikwikanawo umi jajinjile mmitembo mo, nombewo ŵajimi. Ni wose ŵaŴaweni ŵanyawo ŵakamwilwe ni lipamba lyalikulungwa. 12 Nipele ŵakulondola ŵaŴili wo ŵapilikene liloŴe lyalikulungwa kutyochela kwinani lili nkwasalila, “Njise akuno!” Nombewo ŵakwesile kwinani mu liunde, ŵammagongo ŵao ali nkwalola. 13 Katema kakoko chatyochele chindendemesi chachikulungwa ni liunjili limo mwa maunjili kumi gagali yalumo pa musi lyajonasiche ni ŵandu elufu saba ŵawile ligongo lya chele chindendemesi. Nombe ŵaŴasigele ŵajinjilwe ni lipamba, ŵaakusisye Akunnungu ŵa kwinani. 14 Katema kaaŵili ka kulaga kapite, nambo katema kaatatu kakulaga kakwika chitema!

Lipenga lya saba

15 Nipele katumetume jwa kwinani jwa saba ŵagombile lipenga lyakwe. Ni maloŴe gamajinji gamakulungwa gapikaniche kwinani gachitiji, “Sambano umwenye wa chilambo utendekwe kuŴa umwenye wa Ambuje Akunnungu ŵetu ni Kilisito juŴansagwile aŴe Jwakuwombola. Nombewo chatawale moŴa gose pangali mbesi!” 16 Nipele, achachekulu ishilini na nne ŵakutama paujo pa Akunnungu mu itengu yao ya umwenye, ŵagwile manguku ni kwapopelela Akunnungu, 17 achitiji,

“Tukuntogolela alakwe Ambuje Akunnungu Asyene Ukombole wose,
ŵanli ni umwapali, pakuŴa nlosisye machili genu gamakulu,
ni kutanda kutawala.
18 Ŵandu ŵangaŴa Ŵayahudi ŵatumbile,
nambo lutumbilo lwenu luiche,
ni katema ka kwalamula ŵawe.
Katema ka kwapa ntuuka achikapolo ŵenu ŵakulondola ni ŵandu ŵenu wose,
wose ŵakulikusya liina lyenu,
achanandi ni achakulungwa.
Katema kaiche ka kwajonanga ŵakuchijonanga chilambo.”

19 Nipele nyuumba ja Akunnungu jajili kwinani jaugulikwe, ni nkati mwakwe lyawoneche lisanduku lya lilangano. Nombe kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi cha chilambo ni ula jekulungwa ja maganga.

12

Jwankongwe ni lijoka lyekulungwa

1 Nipele, chimanyisyo chakusimosya chawoneche kwinani. Kwaliji ni jwankongwe
jwambwechekwe lyuŵa ni lwesi pa sajo syakwe, ni pantwe pakwe paliji ni chindu
mpela singwa jajikolochekwe ni ndondwa kumi na mbili. 2 Nombe jwankongwe jo ŵaliji
pa chiilu. Nipele, ŵaliji nkulila ligongo lya kupotekwa ni chilungusi cha kuligopola.
3 Chimanyisyo chine chawoneche kwinani. Kwaliji ni lijoka lyekulungwa lyechejeu,
lyana mitwe saba ni misengo likumi. Pantwe wauli wose paliji ni chindu mpela
singwa. 4 Nchila wa lijoka lila, ukujiuta liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ndondwa
sya kwiunde ni kusiponya pa chilambo. Lijoka lyekulungwa lila lyajimi paujo pa
jwankongwe jula juŵaliji chile kuŵeleka kuti nkuŵeleka pe, akamile kanache kakwe.
5 Nipele jwankongwe jo ŵaligopwele mwanache jwannume, juŵaŵichikwe chile kuti
ŵalamule ŵandu ŵa ilambo yose kwa nkongojo wa chisyano. Mwanache jo ŵanyakulikwe
ni kunjausya kwa Akunnungu, pa chitengu chao cha umwenye. 6 Jwankongwe
jula ŵautuchile kwiuto kwangali ŵandu. Liuto liŵampanganyichisye Akunnungu kuti
agosekwe kweleko, kwa moŵa elufu moja mia mbili ni sitini.
7 Nipele, kwaliji ni ngondo kwinani. Che Mikaeli, katumetume jwankulu jwa kwinani
ni achikatumetume achinjakwe ŵa kwinani ŵamenyene ni lijoka lila, lijoka lila pampepe
ni ŵakutumichila ŵakwe lyamenyene nawo. 8 Nambo lijoka lila ni ŵakutumichila ŵakwe
ŵaputikwe, nipele ŵatopolekwe kwinani. 9 Lijoka lyalikulungwa lila, lyaponyekwe
paasa. Lyele ni lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani,
jwakwalambusya ŵandu ŵa chilambo chose. Jwaponyekwe pachilambo, pampepe ni
ŵakutumichila ŵakwe wose.
10 Nipele napilikene lilowe lyalikulungwa kwinani lichitiji, “Sambano ukulupusyo
wa Akunnungu uiche! Sambano ukulupusyo uiche ni machili ni umwenye wa Akun-
nungu ŵetu ni ulamusi wa Kilisito jwasagulikwe aŵe Jwakuwombola! Pakuŵa ajula
jwakwaŵechetela achalongo achinjetu paujo pa Akunnungu aponyekwe paasi. Jwelejo
akwaŵechetela muusi ni chilo. 11 Achalongo achinjetu wo ŵampundile Shetani kwa
machili ga miasi ja Mwanangondolo ni kwa kwasalila ŵandu ŵane umboni nkati
chikulupi chao ku Che Yesu. Nganaunonyela umi wao, ŵaliji chile kuutyosya mpaka
kuwa. 12 Kwayele, nsengwe mmwe kwinani ni wose ŵakutama mwelemo. Nambo, ulaje
kwa chilambo ni bahali, pakuŵa Ibilisi antuluchile ali ni lutumbilo lwalukulungwa,
pakuŵa akumanyilila kuti gaasigalile moŵa kanandipe.”
13 Lijoka lyo palyaimanyilile kuti liponyekwe paasi pa chilambo, lyatandite kummu-
tusya jwankongwe juŵambeleche mwanache jwannume jula. 14 Nambo jwankongwe
jula ŵapegwile mapapiko gaŵili nti ga kapungu jwankulungwa, kuti akombole kuguluka
mpaka mwipululu, kwiuto kuchagosekwe uchenene, kuti agosekwe kwa yaka itatu ni
miesi sita, kwati lijoka lila ngalikombola kwika. 15 Ni lyele lijoka lyakopwesye meesi
gamajinji kutyochela mu kang'wa mwakwe mpela lusulo, kuti gankumbe jwankongwe
jo. 16 Nambo litaka lyankamwisye jwankongwe jo, litaka lyaunukwiche mpela kang'wa
ni kugamila meesi gagakopweche nkang'wa mwa lijoka. 17 Lijoka lyantumbilile
jwankongwe jula, lyajawile kukumenyana ni iŵelesi ine ya jwankongwe jo, yaani
ŵakugajitichisya makanyo ga Akunnungu ni ŵakuukamulichisya umboni nkati usyene
wausasile Che Yesu. 18 Ni lijoka lila lyajimi mmbwani mwa bahali.

13

Inyama iŵili yachikali

1 Nipele nachiweni chinyama chachikali chili nkukopoka mu bahali, chana mitwe
saba ni misengo likumi ni pachanya pa kila msengo pana chindu mpela singwa. Ni
pachanya pa jele mitwe paliji ni meena ga kwatukana Akunnungu. 2 Ni chinyama

chachikali chinachiweni cho chalandene ni chisuŵi, ni sajo syakwe chisau chisuŵi ni kang'wa jakwe chisau kang'wa ja lisimba. Lijoka lyo lyachipele chinyama chachikali chila machili gakwe ni chitengu cha ulamusi ni ukombole waujinji. 3 Ntwe umo wa chinyama chachikali chila waoneche kuti waulele liŵanga lyakogoya nnope lily-atyochele ni kukapikwa ni lipanga, nambo liŵanga lyakogoya lyo lyaliji lilamile. Ŵandu wose ŵa pachilambo ŵachisimosile chinyama cho ni kuchikuya. 4 Ŵandu wose ŵalilambile lijoka lila ligongo lyachipele chinyama chachikali ukombole wakwe. Nombe ŵachipopelele chinyama achitiji, "Ana ŵaani ŵakulandana ni chinyama chi? Ana ŵaani ŵakukombola kumenyana nacho?"

5 Nipele chinyama chachikali chila chapegwile ukombole wa kuŵecheta maloŵe ga kuligamba ni ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chapegwile ulamusi wa kupanganya masengo kwa miesi alobaini na mbili. 6 Nombe chinyama chachikali chila chatandite kwatukana Akunnungu ni kulitukana liina lyao ni liuto lyakutama Akunnungu ni wose ŵakutama kwinani. 7 Sooni chapegwile machili ga kumenyana ngondo ni ŵandu ŵa Akunnungu ni kwapunda. Ŵapegwile ulamusi wa kwatawala ŵandu ŵa ngosyo ni kila chiŵecheto ni kila chilambo ni kila mitundu. 8 Ni ŵandu wose ŵakutama mu chilambo chaachipopelele chinyama chachikali cho, ikaŵe ŵeŵala pe ŵaŵalembekwe meena gao chitandilile kupagwa kwa chilambo mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo juŵaulajikwe.

9 "Ŵakwete mapikanilo, apikane!

10 Iŵaga mundu akusachilwa kujigalikwa migole chajigalikwe migole. Iŵaga mundu akusachilwa aulajikwe ni lipanga chaulajikwe ni lipanga. Kwa yele ŵandu ŵa Akunnungu akusachilwa aŵeje ni upililiu ni chikulupi."

11 Nipele nachiweni chinyama chine chachikali chili nkukopoka mu lisi. Chakwete misengo jiŵili jati mpela ja ngondolo ni chaŵechete mpela lijoka lyekulungwa lila. 12 Chinyama cho chaliji ni ukombole wemalile kutyochela kwa chinyama cha ndanda ni ŵautumiye ukombole ula paujo pa chinyama. Nombecho kwa machili ŵaatendaga ŵandu ŵa chilambo chose achipopelele achila chinyama chandanda chichaliji ni liŵanga lyakogoya lilyalamile. 13 Nipele, chinyama chachikali chaaŵili chatesile imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa ŵandu namose kuutenda mooto utuluche pachil-ambo kutyochela kwinani. 14 Kwa ukombole uŵapegwilwe wa kutendekanya imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa chinyama chandanda. Ŵalyungesye ŵandu ŵakutama pachilambo kwakwasalila akolosye chinyago chakulandana ni chinyama chichaliji ni liŵanga lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga ni kulama chila kuti achichimbichisye. 15 Chinyama chaaŵili chila chapegwile machili ga kuchitaga mbumu ja umi chinyago cha chinyama cha ndanda kuti chikombole kuŵecheta ni kwaulaga ŵandu wose ŵangakuchipopelela chinyago cho. 16 Nombe ŵaakanganichisye ŵandu wose, achanandi ni achakulungwa, ŵachipanje ni ŵakulaga, ŵanganaŵa achikapolo ni achikapolo, kuti atajikwe chimanyisyo pa nkono wao wa kundyo pane ku meeso kwao. 17 Ŵakanyisye akapagwa mundu jwalijose juchasume pane kusumisya chindu chachili chose akaŵe jwakwete chimanyisyo, yaani liina lya chinyama chila pane uŵalanjikwe wa liina lyakwe.

18 Pelepa pakusachilwa lunda! Jwakwete umanyilisi akukombola kuŵalanga uŵalanje wa chele chinyama, pakuŵa namba jo jili liina lya mundu jumpepe. Syele namba sili mia sita, sitini na sita.

14

Mwanangondolo ni ŵandu ŵakwe

1 Nipele namweni Mwanangondolo ali ajimi pachikwesya cha Sayuni. Pampepe
najo paliji ni ŵandu laki moja ni elufu alobaini na nne ŵaŵalembekwe pa usyo pao
liina lya mwanangondolo ni liina lya Atatigwe. 2 Nipele napilikene lilоŵe kutyochele
kwinani, lilоŵe lyaliji mpela lya meesi gamajinji ni mpela lilоŵe lya chilindimo
chachikulungwa. Ni lyele lilоŵe linalipikene lyaliji mpela malоŵe ga ŵandu ŵakutyala
ching'wenyeng'wenye achigombaga ing'wenyeng'wenye yao. 3 Ŵajimbaga lujimbo lwa
sambano paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa yepanganyikwe yejumi ncheche
ni achachekulu. Ni ngapagwa juŵakombwele kulijiganya lwele lujimbo akaŵe ŵandu
mia moja alobaini na nne elufu ŵaŵawombolekwe mchilambo. 4 Ŵele ŵandu ni ŵelewo
ŵanganalisakasya kwa kugona ni achakongwe, nombewo ali ŵakusalala paujo pa Akun-
nungu. Aŵa ni ŵakunkuya Mwanangondolo mwakwaula mose. Ŵele ŵawombolekwe
pasikati ja ŵandu ŵajinji, kuti aŵe mpela sadaka ja milimbu jajikutyochekwa kwa
Akunnungu ni kwa Mwanangondolo. 5 Ŵelewo ngakukombola kuŵecheta unami kose,
nganakola magambo gali gose.

Achikatumetume ŵatatu ŵa kwinani

6 Sooni namweni katumetume jwa kwinani jwine ali nkuguluka mwinani, jwana
Ngani Jambone ja Akunnungu moŵa gose pangali mbesi, alalichile kwa ŵandu wose
ŵakutama mchilambo ni kwa ilambo yose ni kwa ngosyo syose ni iŵecheto yose ni
kwa mitundu jose. 7 Nombewo ŵaŵechete kwa lilоŵe lyekulungwa, “Mwajogope
Akunnungu ni kwakusya! Pakuŵa katema ka kwalamula ŵandu kaiche. Mwapopelele
ŵelewo pe ŵakupangenye Kwinani ni chilambo ni bahali ni isima ya meesi.”

8 Katumetume jwa kwinani jwaaŵili ŵankuiye ajula jwaandanda nikuti, “Agwile,
Babeli jwankulu agwile, Babeli juŵapele ŵandu ŵa ilambo yose ang'we divai jakwe.
Divai jakwe ja kuchinonyela chikululu.”

9 Iyoyo katumetume jwa kwinani jwaatatu ŵakuiye ŵele ŵaŵili achiŵechetaga kwa
lilоŵe lyekulungwa, “Mundu jwalijose jwakuchipopelela chinyama pane chinyago
chakwe ni kukunda kutajikwa chimanyisyo pa usyo pakwe pane mu nkono wakwe,
10 chang'we divai ja lutumbilo lwa Akunnungu jajitajikwe mu chikombe cha lutumbilo
lwao ni jangawanganya ni meesi. Mundu jo chasauswe munkati mwa maganga
ga baluti gagakuulika paujo pa Achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela ni paujo pa
Mwanangondolo. 11 Lyosi lya mooto waukwasausya chilikwele kwinani moŵa gose
pangali mbesi. Ŵaŵachipopelele chinyama chachikali ni chinyago chakwe ni kutajikwa
chimanyisyo cha liina lyakwe, ngaapumulila muusi ni chilo.”

12 Kwa yele, ŵandu ŵa Akunnungu ŵakugakamulisya makanyo ga Akunnungu ni
kunkulupilila Che Yesu akusachilwa kola upililiu.

13 Nipele, napilikene lilоŵe kutyochela kwinani lichitiji, “Nnembe yelei: akwete upile
ŵandu ŵakuwa sambano ali pamo ni Ambuje.” Nombe Mbumu akuti, “Elo! Chapumulile
kutyochela mmasausyo gao, ni chapegwe ntulilo kwa aila yaitesile.”

Magungulo ga chilambo

14 Nipele, naliweni liunde lyeswela ni pa liunde po paliji ni jumo jwali mpela Mwana
jwa Mundu. Ali awete chindu mpela singwa cha sahabu mu ntwe wakwe ni mu nkono
wakwe ali akamulile chikwakwa chakutema. 15 Iyoyo katumetume jwa kwinani jwine
ŵakopochele mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani ni lilоŵe lyekulungwa ni kun-
salila juŵatemi mwiunde jula kuti, “Njigale chikwakwa chenu nkagungule magungulo,
pakuŵa katema ka magungulo kaiche ni magungulo ga chilambo gakomele.” 16 Nipele
juŵatemi penani liunde jula, ŵachisyungwisye chikwakwa pa chilambo ni kugungula
magungulo. 17 Sooni ŵakopochele katumetume jwa kwinani jwine mu Nyuumba ja
Akunnungu ja kwinani, nombejo iyoyo ali akamwile chikwakwa chakutema.

18 Katumetume jwa kwinani jwine ŵakopweche pa chilisa, jwelejo ni jwali ni ulamusi
wa pa mooto, ni ŵansalile juŵakwete chikwakwa chakutema jula kwa lilowe lyeku-
lungwa, “Nomwe ntole chikwakwa chenu chakutema, nkakate mikungu ja sabibu
ja chilambo, pakuŵa sabibu syakwe sijiwile.” 19 Katumetume jwa kwinani jula
ŵachisyungwisye chikwakwa chakwe pa chilambo, ŵakatile mikungu ja sabibu sya chil-
ambo, ŵasitasile mu chombo chakuminyila divai ja lutumbilo lwa Akunnungu. 20 Sabibu
sila syaminyikwe peuto pa kuminyila divai papali paasa musi. Ni divai jakopweche
peuto pa kuminyila ni ugumbale wakwe waliji mpela mita siŵili ni uleu wakwe waliji
mpela wa falasi, waliji kilomita mia tatu.

15

Achikatumetume ŵa kwinani ni iputiko yambesi

1 Nipele nachiweni chimanyisyo chine kwinani, chachikulungwa ni chakusimonjeka.
Paliji ni achikatumetume ŵa kwinani saba ŵana iputiko saba yakumalichisya, pakuŵa
mu yeleyo lutumbilo lwa Akunnungu lumalile. 2 Nipele nachiweni chindu mpela
bahali jajikolochekwe ni lindala, chachiwanganyiche ni mooto. Sooni naweni ŵandu
ŵaŵachipundile chinyama ni chinyago chakwe, ni liina lyakwe likumanyika kwa namba
jila. Ŵele ŵandu ŵajimi mungulugulu bahali jajikolochekwe ni lindala ali akamulile
ing'wenyeng'wenye iŵapegwile ni Akunnungu. 3 Ŵajimbaga lujimbo lu che Musa, jwaku-
tumichila jwa Akunnungu ni lujimbo lwa Mwanangondolo achitiji,
“Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole wose,
ntesile indu yekulungwa ni yakusimonjeka nnope!
Alakwe Mwenye jwa ilambo yose,
matala genu gali gagoloka ni ga usyene!
4 Ambuje, ana ŵaani jwangakunjogopa,
ŵaani jwangakulikusya liina lyenu?
Pakuŵa alakwe jikape ndi ŵaswela.
Ŵandu wose ŵa ilambo chachiika
ni kumpopelela,
pakuŵa masengo genu gambone gaunukulikwe kwa ŵandu wose.”

5 Pakumala yelei, nipele najiweni Nyuumba ja Akunnungu kwinani jiugulikwe ni
munkati mwakwe mwana lisakasa lya umboni wausyene. 6 Aŵala achikatumetume ŵa
kwinani saba ŵaŵakwete iputiko saba, ŵakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu jila ali
awete iwalo yeswela yakunyesima ni nkanda wa sahabu pa mitima jao. 7 Ni jumo jwa
ŵele ŵapanganyikwe ŵajumi ncheche ŵapele achikatumetume ŵa kwinani saba mbale
saba sya sahabu syasigumbule lutumbilo lwa Akunnungu, ŵaali ŵajumi moŵa gose
pangali mbesi. 8 Nyuumba ja Akunnungu jagumbele lyosi lyalikopweche mu ukulu
wa Akunnungu ni machili gakwe. Nganapagwa mundu juŵakombwele kwinjila mu
Nyuumba jila mpaka payamasile iputiko saba ya achikatumetume ŵa kwinani saba
ŵala.

16

Mbale saba sya Lutumbilo lwa Akunnungu

1 Nipele napilikene lilowe lyekulungwa kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu lili
nkwasalila achikatumetume ŵa kwinani saba, “Njaule nkajitile pachilambo mbale saba
sya lutumbilo lwa Akunnungu.”

2 Nipele katumetume jwaandanda ŵajawile ni kwita mbale jakwe pachanya chilambo.
Nombe yatyochele ipute ya koogoya ni ya kupeteka nnope pa ŵandu ŵaŵakwete chi-
manyisyo cha chinyama ni ŵaŵachipopelele chinyago chakwe.

3 Ni katumetume jwaaŵili ŵajitile mbale jakwe mu bahali. Nombe meesi gasandwiche
ni kuŵa mpela miasi ja mundu jwawile ni yepanganyikwe yose yejumi yaili mu bahali
yawile.
4 Ni katumetume jwaatatu ŵajitile mbale jakwe mu sulo ni mu iliŵa ya meesi,
nombeyo yasandwiche miasi. 5 Nampikene katumetume jwa kwinani jwakwimilila
meesi ali nkusala, “Alakwe Ŵaswela, ŵanli, ni jumwaliji! Alakwe kwanti nyi nkulamula
yaikuti kuŵajilwa. 6 Pakuŵa ŵajitile miasi ja ŵandu ŵa Akunnungu ni ŵakulondola,
nomwe mwapele miasi ang'we. Chelecho ni chaŵajilwe kupochela!” 7 Sooni napilikene
liloŵe lyatyochele pa chilisa lili nkusala, “Eloo, Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole wose!
Kulamula kwenu kuli kusyene ni kwa chigolochelo.”
8 Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche ŵajitile mbale jakwe pa lyuŵa, ni
lyuŵa lyapegwile machili ga kwajocha ŵandu kwa mooto wakwe. 9 Nombe ŵandu
ŵajochekwe ni mooto, sooni ŵantukene Akunnungu ŵaali ni ulamusi pa iputiko yose.
Nambo nganasaka kugalauka ni kuleka sambi ni kwakusya Akunnungu.
10 Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano ŵajitile mbale jakwe pa chitengu cha
umwenye cha chinyama chachikali chila. Umwenye wakwe watajikwe chipi ni ŵandu
ŵatandite kulilumanya ndimi syao ligongo lya kupoteka. 11 Ni ŵantukene Akunnungu
ŵa kwinani ligongo lya kupotekwa kwao ni ipute yao. Nambo nganagalauka ni kuleka
sambi sya ipanganyo yao yawamba.
12 Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita ŵajitile mbale jakwe pa lusulo lweku-
lungwa lwalukuŵilanjikwa Efulati. Meesi gakwe gajumwile, kuti litendekwe litala
ligongo lya Mamwenye kutyochela kungopochelo lyuŵa. 13 Nipele nagaweni ma-
soka gatatu gagali mpela moola, gali nkukopoka nkang'wa mwa lijoka lyekulungwa
ni nkang'wa mwa chinyama chachikali chila ni nkang'wa mwa jwakulondola jwa
unami. 14 Gele gali masoka gagakupanganya imanyisyo. Nombego ni gagakwaula
kwa mamwenye ŵa pachilambo chose ni kwasonganganya pamo ku ngondo pa lyuŵa
lyekulungwa lya Akunnungu ŵa Ukombole wose.
15 “Mpikane! Une ngwika mpela jwa wiyi! Akwete upile jwelejo jwali chile ali
awete iwalo yakwe kuti akajenda matakope akuno ni akunokuno ni kwaseka ni ŵandu
pachiŵaone ali nkwenda matakope.”
16 Nipele masoka gala gaasongangenye mamwenye peuto papakuŵilanjikwa kwa
Chiebulania Halimagedoni.
17 Nombe katumetume jwa kwinani jwa saba ŵajitile mbale jakwe mwinani. Liloŵe
lyekulungwa lyapikaniche kutyochela pa chitengu cha umwenye mu nyuumba ja
Akunnungu lili nkusala, “Iteendekwe!” 18 Nipele kwatyochele kumesya ni ilindimo
ni njasi ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo. Chindendemesi cho chaliji
chakogoya kwannope, ni chinganichityochele chitandile Akunnungu paŵangumbile
mundu. 19 Nipele musi waukulungwa ula wagaŵanyiche mbande sitatu, ni misi ja
ilambo yose jagumulikwe. Akunnungu nganauliŵalila Babeli musi waukulungwa.
Ŵaung'wesisye chikombe cha divai ja lutumbilo lwao lwalukulu. 20 Ilumba yose yapotele
ni ikwesya nganiwoneka sooni. 21 Nombe janyele ula ja maganga gamakulungwa gagali
ni chisilo, kila liganga kilo hansini ni kwaputa ŵandu. Nombewo ŵantukene Akunnungu
ligongo chiputiko cha ula jila chaliji chekulungwa nnope.

17

Jwachigwagwa jwankulu ni chinyama chachikali

1 Nipele jumo jwa achikatumetume saba ŵa kwinani juŵaliji ni mbale saba ŵaiche ni
kuusalila, “Njise akuno, chinannosye kulamulikwa kwa jwankongwe jwachigwagwa

jula, musi wautaŵikwe pa meesi gamajinji. 2 Mamwenye ŵa mchilambo ŵatesile nawo
chikululu, nombe ŵakutama mchilambo akolelwe divai ja chigwagwa chakwe."
3 Nipele Mbumu jwa Akunnungu ŵanyigele ni katumetume ŵanongwesye mpaka mwil-
ambo. Kweleko nammweni jwankongwe ali atemi pa chinyama chechejeu chegumbale
meena ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chaliji ni mitwe saba ni misengo likumi.
4 Ni jwankongwe jula ŵawete chiwalo cha sambalau ni chechejeu, ŵalisalesye ni indu
yekolochekwe kwa sahabu ni maganga ga ndalama ni lulu. Nombejo ŵakamulile
chikombe cha sahabu mu nkono wakwe, chachigumbele indu yaikuchima ni isambo
ya usakwa wa chikululu chakwe. 5 Nombewo ŵalembekwe pa usyo wakwe liina
lyanchitemela, "Babeli, musi waukulungwa, achikulugwe wa ŵachigwagwa ni wa yose
yaikuchima pachilambo." 6 Nammweni jwankongwe jo ali akolelwe miasi ja ŵandu ŵa
Akunnungu ni miasi ja ŵandu ŵaŵaulegwe kwa ligongo lya kwasalila ŵandu umboni wa
ngani ji Che Yesu.
Panammweni nasimosile nnope. 7 Nambo katumetume jwa kwinani jula ŵamusisye
une, "Ligongochi nkusimonga? Chinansalile indu yaisisiche ya jwankongwe jwa-
temi pachanya pa chinyama chachikwete mitwe saba ni misengo kumi. 8 Chinyama
chachikali chimwachiweni chili chachijumi kundanda, sambano chiwile. Nambo
pachiŵandi chakopoche mu Lisimbo lyangali mbesi nambo chajonanjikwe. Ŵandu
ŵakutama pa chilambo chasimonje, elo, ŵandu wose ŵanganalembekwa meena gao mu
chitabu cha umi chitandile kupagwa chilambo, chasimonje kuchiwona chinyama
chichaliji chachijumi kundanda, ni kuwa nambo sambano chikukopochela sooni.
9 "Pele lukusachilwa lunda ni umanyilisi. Jele mitwe saba jo, gali matumbi saba
gaakutama jwankongwe pachanya pakwe. Jele mitwe saba jo jili mamwenye saba.
10 Pasikati ja ŵele mamwenye saba wo, mamwenye nsano amasile kuwa, jumo aku-
longosya ni jwine nganaŵe kwika, nambo pachaiche po chalongosye kwa katema
kakajipi. 11 Ni chinyama chachikali chichaliji chachijumi kalakala, nambo sambano
nganichikola umi sooni, ali mwenye jwa nane. Ni jwelejo ali jumo jwa aŵala saba,
nombejo chaulajikwe.
12 "Ni misengo kumi jimwajiweni jili, ali mamwenye kumi ŵanganatande kutawala.
Nambo chapegwe ulamusi wa kulongosya kwa katema kamo pe pamo ni chinyama
chila. 13 Wose kumi chajilane nombewo chachimpa chinyama machili gao ni ulamusi
wao wose wa kwatawala ŵandu. 14 Chamenyane ni Mwanangondolo, nambo Mwanan-
gondolo pamo ni aŵala ŵaŵaaŵilasile ni kwasagula ŵaali ŵakukulupilichika, chiŵapunde
ligongo jwele ali Ambuje jwa achambuje ni Mwenye jwa mamwenye."
15 Nipele katumetume jwa kwinani ŵasalile une, "Meesi gamwagaweni pepala
paŵatemi jwachigwagwa jula, jili mipingo ja kila ngosyo ni kila chilambo ni kila
chiŵecheto ni kila mitundu. 16 Misengo kumi jimwajiweni ni chinyama chila,
chiŵachime jwakulaŵalaŵa. Chiŵasumule yose yalinayo ni kwaleka makonope, chaalye
nyama ja chiilu chakwe ni kwatinisya kwa mooto. 17 Pakuŵa Akunnungu ŵatasile
mmitima jao achila chakuchisaka kuti chitendekwe kuti ajilane achinsyene pe kuchipa
chinyama chila ulamusi wakulongosya, mpaka pele maloŵe ga Akunnungu pachiga-
malile.
18 "Ni jwankongwe jumwambweni jula uli musi waukulungwa waukwalamula
mamwenye ŵa pachilambo."

18

Konasika kwa Babeli

1 Pakumala yeleyo nammweni katumetume jwa kwinani jwine achitulukaga ku-
tyochela kwinani, akwete ulamusi wekulungwa, ni kung'alima kwakwe chilambo

chang'alime. 2 Nipele ŵanyanyisye kwa machili achitiji, “Ugwile, Babeli musi wekulungwa ugwile, utendekwe pakutama masoka ni mbumu sili syose syausakwa, utendekwe pakutama ijuni yose ya usakwa ni yaikuchima. 3 Pakuŵa ŵandu ŵa ilambo yose ŵakolelwe divai jakalipa ja chigwagwa cho. Nombe mamwenye ŵa pachilambo ŵatesile najo chikululu. Nombe ŵandu ŵa malonda ŵa pachilambo ŵapatile ipanje kutyochela ni machili ga tama jakwe ja kusaka kulisengwasya kwannope.”

4 Nipele napilikene lilowe line kutyochela kwinani lichitiji
“Nkopoche kukwakwe ŵandu ŵangu!
Nkaŵa chindu chimo mu sambi syakwe;
Ntakupochela iputo yakwe.
5 Pakuŵa sambi syakwe siunjikene mpaka kwinani,
ni Akunnungu aikumbuchile ileŵo yakwe.
6 Chimwatendele ilaila mpela iŵaitesile kwa ŵanyamwe,
mwauchisye kaŵili kwa aila iŵatendele ŵane.
Ngumbasye chikombe chakwe kaŵili chakung'wa chakalipa,
mpela iŵatite pakumgumbalichisya mmwe.
7 Mwape masausyo ni ipetesi malinga ni mwakulikusya ni kulipokasya kwakwe kwannope.
Pakuŵa akuŵecheta muntima mwakwe,
‘Ngutawala nti mwenye jwankongwe!
Nginima jwambwililwe ni jwannume,
Une ngasasupuka namose kanandi’
8 Kwa ligongo lyo iputiko yakwe tiiche pa lyuŵa limo pelyo,
chiwa ni kusupuka ni sala.
Kupunda ni gelego chajochekwe pa mooto
pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵakwalamula wo, akwete machili.”

9 Ni mamwenye ŵa pa chilambo ŵaŵatesile najo chigwagwa ni kupoka pampepe najo chalile ni kwalilila kwa malumbo pachaliwone lyosi lya kutinika kwakwe. 10 Chajime kwakutali pakugajogopa masausyo gakwe, achitiji, “Chanasa, chanasa kukwenu Babeli musi wekulungwa ni wauli ni machili! Pakuŵa kwa katema kamo pe kulamulikwa kwenu kuiche!”

11 Ŵa malondo ŵa pachilambo chalile ni kusupuka ligongo ngapagwa mundu jwakusuma malonda gao sooni, 12 ngapagwa sooni jwakusuma malonda ga sahabu ni feza ni maganga gandalama jajikulungwa ni lulu ni iwalo yeswela ni iwalo ya sambalau ni iwalo ya halili ni iwalo yechejeu, itela yose yakununjila uchenene, ni yoombo yose yekolochekwe ni misengo ja ndembo ni yose yesepekwe mu itela ya ndalama jajikulungwa, ni yoombo yose ya shaba ni ya chisyano ni yombo ya malumalu, 13 ni mdalasini ni iliki ni ubani ni mauta gambone ni divai ni mauta ga seituni ni utandi wambone ni ngano ni ng'ombe ni ngondolo ni falasi ni mutuka ja kukwekwelemya ni falasi ni achikapolo namose umi wa ŵandu. 14 Ŵandu ŵa malonda ŵala ŵansalile jwankongwe jula, “Indu yose ya kusalala imwasakaga mme nayo isoŵile, ni chipanje ni kulapikwa kummutwiche ni ngannyiwona sooni ng'o.” 15 Ŵandu ŵa malonda ŵaŵasichile ni jwelejo musi ula, chajime kwakutalika kwaligongo lya kogopa masausyo gakwe gakaika kwasimana ni ŵanyawo. 16 Chalile ni kulila kwamalumbo achitiji, “Chanasa! Chanasa kwa au musi wekulungwa wu. Ŵasyoŵelele kuwala iwalo yeswela, ni ya sambalau ni yechejeu ni kuliilemba kwa indu yaikolochekwe kwa sahabu ni indu yekolochekwe kwa maganga ga ndalama jajikulungwa ni kuwala lulu! 17 Kwa katema kamo pe ipanje yejinji yanti jeji namuna ji ijonasiche.” Ŵakusilongosya meli ni ŵakwenda mu bahali ni ŵakupanganya masengo mu meli ni ŵandu wose ŵakutenda malonda kwa litala lya bahali ŵajimi kwakutalika.

18 Ŵaliweni lyosi lya musi wo ni kuti, “Ngapagwa kose musi wekulungwa mpela musi
wu.” 19 Ŵalitasile luundu pa mitwe jao kulosya kulilasika kwao, ŵalisile kwa lilowe ni
kulila kwa malumbo achitiji “Kulaga! Kulaga kwa musi wekulungwa! Musi wati wose
ŵaali ni ngalaŵa syasikulungwa syasikwenda mmeesi ŵasichile kutyochela ni ipanje
yakwe yejinji. Nambo kwa katema kamo pe usoyesye indu yose.”
20 Nsangalale mmwe kwinani! Nsangalale ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu pamo ni
achinduna ni ŵakulondola ŵa Akunnungu! Kwaligongo lya indu yaikopochele mmusi
ula, pakuŵa Akunnungu aulamwile kwa ligongo lya ipanganyo yampanganichisye
ŵanyamwe!
21 Nipele katumetume jwa kwinani jwali ni machili ŵanyakwile lisyago, ŵaliponyisye
mu bahali achitiji, “Kwanti iyiyi musi wa Babeli ni uchijile pakugumulikwa kusyene
ni ngasiuwoneka sooni. 22 Namose lilowe lya ŵandu ŵakwimba ni lilowe lya
ing'wenyeng'wenye ni ŵakugomba ipeeta ni ŵakugomba mapenga ngasilipikanika sooni
mwenumwe ng'o. Nombe fundi jwa masengo gagali gose ngasaoneka mwenumwe
sooni ng'o namose lisegwe lya lisyago ngasilipikanika mwenumwe sooni ng'o.
23 Namose lilanguka lya lumuli ngasilumulika sooni mwenumwe ng'o. Lilowe lya
mlombela ni jwakulombwa ngasilipikanika sooni kukwenu ng'o. Ŵamalonda ŵenu ŵaliji
ni machili pachilambo ni usaŵi wenu walyungasisye ŵandu wose ŵa chilambo.”
24 Wele musi wa Babeli walamulikwe kwa ligongo mu nkati mwakwe jawoneche
miasi ja ŵakulondola ŵa Akunnungu ni ŵandu ŵa Akunnungu ni miasi ja aŵala wose
ŵaŵaulajikwe pachilambo.

19

1 Pagamasile gelego napilikene lilowe kutyochela kwinani mpela lilowe lyekulungwa
lya mpingo wa ŵandu ŵajinji lichitiji, “Alapikwe Akunnungu! Ukulupusyo ni ukulu ni
machili ili ya Akunnungu ŵetu. 2 Ulamusi wakwe uli wa usyene ni wagoloka. An-
lamwile jwankongwe jwachigwagwa jwakumanyika nnope, juŵachinyenjile chilambo
ni chikululu chao. Akunnungu annagasisye kwaligongo lya kwaulaga ŵakutumichila
ŵao!” 3 Nombewo kaaŵili ŵatite, “Alapikwe Akunnungu! Lyosi lya mooto waukutinisya
musi ula likukwela mwinani moŵa gose pangali mbesi!” 4 Ni achakulungwa ishilini
na nne ŵala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ŵaligwisisye manguku ni kwapopelela
Akunnungu ŵakutama pa chitengu cha umwenye. Ŵatite, “Eloo! Alapikwe Akunnungu!”

Chindimba cha ulombela wa Mwanangondolo

5 Nipele lilowe lyakopochele pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Mwalape Akun-
nungu ŵetu mwanya achikapolo ŵakwe wose, ŵanyamwe ŵankwajogopa ŵelewo, achaku-
lungwa ni achanandi!” 6 Nipele napilikene lilowe mpela lilowe lya mpingo wa ŵandu
ŵajinji sooni mpela ila lilowe lya meesi gamanjinji gagakwilima ni sooni mpela ila lilowe
lya ilindimo ichitiji, “Alapikwe Akunnungu! Pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵetu, ŵa
Ukombole wose ali Mwenye. 7 Ayaga tusengwe ni kusangalala, twakusye Akunnungu
kwa ukulu wakwe, pakuŵa ulombela wa Mwanangondolo uiche ni mwali jwaulombela
ali chile. 8 Mwali jwaulombela jo akundikwe kuwala chiwalo chachikunyesima nnope.”
Pakuŵa chiwalo chachikunyesima cho gali masengo gambone ga ŵandu ŵa Akun-
nungu.
9 Pelepo katumetume jwa kwinani ŵaasalile une, “Nnembe gelega: Akwete upile
ŵelewo ŵaŵilanjikwe ku chakulya cha ulombela wa Mwanangondolo.” Ŵasalile sooni,
“Agaga gali malowe ga usyene ga Akunnungu. 10 None naligwisisye manguku paujo
pa makongolo gakwe kuti naapopelele.” Nambo ŵasalile, “Ngasintenda yeleyo, uneji
ndili jwakutumichila jwa Akunnungu mpela mmwe ni mpela achinjenu ŵakuukulupila
umboni nkati usyene uŵauunukwile Che Yesu. Usyene uŵauunukwile Che Yesu wo

ukutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu jwakwakamuchisya ŵandu kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu."

Falasi jwanswela ni jwakwela falasi

11 Pelepo nakuweni kwinani kweuguche, nombeko kwana falasi jwanswela. Ni jwakwesile pachanya pakwe akuŵilanjikwa Jwakukulupilichika ni Jwausyene, sooni akwalamula ŵandu ni kumenyana ngondo kwa litala lyambone paujo pa Akunnungu. 12 Meeso gao galiji mpela lilamba lya mooto, ni pantwe pao ŵawete indu yejinji mpela singwa sya chimwenye. Akwete liina lyalembechekwe lyangakulimanyilila jwine akaŵe asyene wo. 13 Ŵawasile chiwalo chetoŵelele mmiasi, ni liina lyao likuŵilanjikwa, "Liloŵe lya Akunnungu." 14 Ni mipingo ja ŵandu ŵangondo ŵa kwinani jankuiye jichikwelaga falasi ŵaswela ni kuwala iwalo yakunyesima nnope. 15 Ni mu kang'wa mwao likutyochela lipanga lyakutema kuti ŵapute ŵandu ŵa ilambo yose. Nombejo chalongosye kwa nkongojo wa chisyano. Nombejo chiŵakasanye ŵandu nti mundu jwakuminya sabibu peuto pakuminyila divai ja lutumbilo lwekulu lwa Akunnungu ŵaali ni Ukombole. 16 Mu chakuwala chakwe ni mchiiga chakwe lilembekwe liina lyalikuti "Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje jwa achambuje."

17 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani ali ajimi pa lyuŵa. Ŵanyanyisye ni kuisalila ijuni yose iyagulukaga mwinani, "Njise! Ni kusongangana pamo ku chakulya chachikulu cha Akunnungu. 18 Njise kunlye iilu ya mamwenye ni ya achakulu ŵa ngondo ni ya ŵandu ŵa machili ni ya falasi ni ŵakukwela falasi ŵao, njise kundye iilu ya ŵandu wose ŵanganataŵikwa ni achikapolo, ŵakuchimbichikwa ni ŵangakuchimbichikwa."

19 Nipele nachiweni chinyama pamo ni mamwenye ŵa mchilambo ni ŵandu ŵao ŵa ngondo ali asongangene pamo kuti amenyane ni juŵatemi pa falasi jwanswela pamo ni ŵandu ŵa ngondo ŵakwe. 20 Nambo chinyama chila chakamwilwe pamo ni jwakulondola jwa unami juŵapangenye imanyisyo peuto pa ŵanyawo. Kwayele imanyisyo yo yalyungesye ŵandu ŵaŵaliji ni alama ja chinyama chila ni kuchipopelela chinyago chakwe. Chinyama chila ni jwakulondola jwa unami, wose ŵaŵili ŵaponyekwe ali ŵajumi mu litanda lya mooto lyaligumbele maganga ga baluti gagakukolela. 21 Ŵandu ŵa ngondo ŵakwe ŵaulajikwe ni lipanga lilyatyosile nkang'wa mwa juŵatemi pa falasi jwanswela. Ni ijuni yose yajikwite kwa minou ja aŵala ŵaŵaulajikwe.

20

Shetani akutaŵikwa yaka elufu moja

1 Nipele nammweni katumetume jwa kwinani achiikaga kutyochela kwinani mu nkono wakwe akamulile chiugulilo cha Lisimbo lyangali mbesi pamo ni unyolo weku-lungwa. 2 Ŵalikamwile lijoka, alila lijoka lya kalakala lyalikuŵilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani ni kulitaŵa minyolo kwa yaka elufu moja. 3 Katumetume jwa kwinani ŵaliponyele lijoka mu Lisimbo lyangali mbesi, ŵaugele nnango wa kwinjilila kweleko ni ŵaŵisile chimatilo kuti akakombola sooni kwalyungasya ŵandu ŵa ilambo mpaka pachiimale yaka elufu moja. Nambo pachiimale yele yaka chasachilwe kugopolekwa sooni kwa katema kakajipi.

4 Nipele naiweni itengu ya umwenye ni ŵandu ŵatemi mwelemo, ŵele ŵandu ŵapegwile ukombole wa kulamula. Nasiweni mbumu sya ŵandu ŵaŵakatikwe mitwe ligongo ŵaliji nkwasalila ŵandu ŵane umboni wa ngani ji Che Yesu ni kulalichila Liloŵe lya Akun-nungu. Aŵaŵa nganachipopelela chinyama ni chinyago chakwe atamuno nganatagwa chimanyililo pa usyo pao namose mmakono gao. Sooni ŵapegwilwe umi, ni ŵatawele pamo ni Kilisito yaka elufu moja. 5 Ŵandu ŵane ŵaŵasigele mwa ŵaŵawile nganapegwa umi mpaka imalile yaka elufu moja. Aku ni kusyuka kwaandanda. 6 Akwetenje upile, sooni mmbaya kukwawo ŵandu wose ŵa Akunnungu aŵala ŵaali nkusyuka

kwaandanda ku. Chiwa chaaŵili ngachikola machili pachanya pao, chaaŵe ŵambopesi ŵa Akunnungu ni ŵa Kilisito, nombewo chalongosye pamo nawo nti mamwenye kwa yaka elufu moja.

Shetani akulepela

7 Katema pachimalile yaka elufu moja, Shetani chaugulikwe mkutaŵikwa kwakwe.
8 Nombejo pachakopoche chatande kwalambusya ŵandu ŵapwilingene kila mbande ja
pachilambo, ŵandu wo akuŵilanjkwa Gogi ni Magogi. Shetani chiŴasonganganye pamo
kwaligongo lya ngondo. Nombewo chaaŵe achajinji mpela nsanga wa kumbwani.
9 Ŵapite mchilambo chose, ŵalisyungwile likambi lya ŵandu ŵa Akunnungu ni musi
waunonyelwe ni Akunnungu. Nambo watulwiche mooto kutyochela kwinani ni
kwatinisya. 10 Nipele, Jwaulamba juŵalambusyaga ŵandu jula ŵaponyekwe mu litanda
lya maganga ga baluti gagakukolela, ni mwelemo mwana chinyama chachikali ni
jwakulondola jwa unami, ni wose chasauswe muusi ni chilo, moŵa gose pangali mbesi.

Kulamulikwa kwa mbesi

11 Nipele nachiweni chitengu cha umwenye chachikulungwa cheswela ni ajula
juŵatemi pa chitengu cho. Kwinani ni chilambo yatisile paujo pao ni nganilipagwa liuto
kwa ligongo lyao. 12 None naweni ŵandu ŵaŵaliji awile achakulungwa ni achanandi
ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye, ni itabu ili iugulikwe. Ni chitabu chiine
chaugulikwe chele ni chitabu cha umi. Ŵandu ŵaŵaliji awile ŵalamulikwe malinga
ni ipanganyo yao, mpela yaitite kulembekwa mu itabu. 13 Bahali jakopwesye ŵandu
ŵaŵaliji awile ŵaŵaliji nkati mwakwe, chiwa ni kwiuto kwa ŵandu ŵawile kwakopwesye
ŵandu ŵaŵaliji awile ŵaŵaliji nkati mwao. Jwalijose ŵalamulikwe malinga ni ipanganyo
yakwe. 14 Nipele chiwa ni kwiuto kwa ŵandu ŵawile yaponyekwe mu litanda lya mooto.
Lyele litanda lya mooto lyo lili chiwa chaaŵili. 15 Mundu jwalijose jwangawoneka liina
lyakwe kulembekwa mu chitabu cha umi, ŵaponyekwe pa litanda lya mooto.

21

Kwinani kwa sambano ni Chilambo cha sambano

1 Nipele nakuweni kwinani kwa sambano ni chilambo cha sambano. Pakuŵa
kwinani kwaandanda ni chilambo cha ndanda ipiite, ni bahali nganijipagwa sooni.
2 None nauweni musi wauswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela
kwinani kwa Akunnungu uli uŵichikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwaŵichikwe
chile kwa ŵankwakwe. 3 Napilikene lilowe lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha
umwenye lichitiji, “Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja ŵandu! Nombewo
chatame pasikati ja ŵanyawo nombe ŵanyawo chaaŵe ŵandu ŵakwe. Akunnungu asyene
chatame nawo ni chaaŵe Akunnungu ŵao. 4 Ŵelewo chiŵasyule misosi jao jose. Chiwa
ngachipagwa sooni, atamuno ngaipagwa ipetesi, atamuno kulila, atamuno masauko
sooni, pakuŵa indu yose ya kalakala ipiite!”

5 Nipele jwakutama pa chitengu cha umwenye jula ŵaŵechete, “Nnole! Yose
nguipanganya ya sambano.” Sooni ŵasalile, “Nnembe indu yi, pakuŵa aga malowe
gali gakukulupilichika ni gasyene!” 6 Nipele ŵasalile, “Gamasile! Une ndili Alufa ni
Omega, yaani, Jwakuitandisya indu yose ni Jwakumalichisya indu yose. Jwakwete njota
chinaape meesi ga kung'wa kutyochela mu uliŵa wa meesi ga umi pangali malipilo.
7 Juchapunde chapochele gelega, ni une chime Akunnungu jwao, nombejo chaaŵe
mwanangu. 8 Nambo ŵandu ŵa woga ni ŵandu ŵangakukulupilila ni ŵandu ŵa wamba
ni ŵa kuulaga ni ŵandu ŵa chigwagwa ni ŵandu ŵa usaŵi ni ŵandu ŵakuchipopelela
chinyago ni ŵandu ŵa umani wose, liuto lyao lili litanda lya maganga gaakukolela
mooto, chele chili chiwa chaaŵili.”

Yelusalemu ja sambano

9 Nipele jumo jwa achikatumetume ŵa kwinani saba jwali ni mbale saba syasigumbele iputiko saba ya mbesi ŵaiche ni kuusalila, “Njise! Ni une chinannosye mwali jwaulombela, ŵankwakwe Mwanangondolo.” 10 Nipele Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye ni katumetume jwa kwinani jo ŵanyigele mpaka kuchikwesya chachileu. Ŵanosisye musi weswela yaani Yelusalemu uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu, 11 uching'alimaga kwa ukulu wa Akunnungu. Musi wo kung'alima kwakwe kukulandana ni lilanguka lya liganga lya ndalama jekulungwa lyalikuŵilanjikwa yaspi, lyalikuchenga mpela lindala. 12 Sooni musi wo waliji ni likumba lyalileu ni lyalikulungwa, lilyaliji ni minango kumi na mbili, ni kila nnango umo wagosekwe ni katumetume jwa kwinani. Ni pachanya pa kila nnango palembekwe liina limo mwa meena ga ngosyo kumi na mbili sya ŵandu ŵa ku Isilaeli. 13 Mbande syose syaliji ni minango jitatu, kulikukopoka lyuŵa kwana minango jitatu ni kumpoto kwana minango jitatu ni kulikutiŵila lyuŵa kwana minango jitatu ni kulujenda kwana minango jitatu. 14 Likumba lya wele musi lyataŵikwe pachanya misingi ja maganga kumi na mbili ni pa misingi jo galembekwe meena ga achinduna kumi na mbili ŵa Mwanangondolo.

15 Katumetume jwa kwinani juŵaŵechetaga none ŵaliji ni chitela cha kupimila chachikolochekwe ni sahabu, kuti akombole kuupima musi ni minango jakwe ni makumba gakwe. 16 Nipele musi ula waliji ni mbande ncheche syakulandana, uleu ni mapana gakwe yalandene, ŵaupimile musi ula kwa chitela chakwe, uleu ni wipi ni lisusa, mpela maili elufu moja na mia tano. 17 Katumetume jwa kwinani jula ŵapimile likumba lya musi ula, lyaliji makono sitini kwa chipimo chiŵasyoŵelele ŵandu. 18 Lyele likumba lyaliji litaŵikwe kwa maganga gamachejeu ga ndalama jekulungwa gagakuŵilanjikwa yasipi ni musi usyene waliji utaŵikwe ni sahabu jambone, jajikuchenga mpela lindala. 19 Maganga gagataŵile nsingi wa likumba lyo kusyungula musi gakolochekwe ni maganga ga ndalama. Nsingi waandanda wataŵikwe kwa maganga gamachejeu gagali mpela maganga ga yasipi, ni nsingi waŵili waliji wa maganga ga safilo ni nsingi waatatu wa maganga ga kalikedoni ni nsingi waancheche wa maganga ga sumalidi, 20 nsingi wa nsano waliji wa salidoniki ni nsingi wa sita waliji wa akiki ni nsingi wa saba waliji wa kilisolito ni nsingi wa nane waliji wa sabalajadi ni nsingi wa tisa waliji wa manjano ni nsingi wa kumi waliji wa kilisopiloso ni nsingi wa kumi na moja waliji wa yasinto ni nsingi wa kumi na mbili waliji wa ametisito. 21 Ni minango jajikulungwa kumi na mbili jila, kila umo wakolochekwe kwa lulu jimo. Litala lyekulungwa lya musi lyakolochekwe kwa sahabu jambone jajikuchenga mpela lindala.

22 Mmusi ula nganinajiwona Nyuumba ja Akunnungu, pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole ni Mwanangondolo alinji pelepo, kwayele Nyuumba ja Akunnungu ngajikusachilwa. 23 Nipele mu musi mo ngamukusachilwa lyuŵa liŵale atamuno lwesi, pakuŵa ukulu wa Akunnungu ukwalanguchisya kwa lumuli lwakwe lwaluli Mwanangondolo. 24 Ŵandu ŵa ilambo chatame mu lyele lilanguka ni mamwenye ŵa ilambo yose chauichisye musi wo ukulu. 25 Minango jekulungwa ja musi ula ngajiugalikwa kose, pakuŵa ngachipagwa chilo. 26 Ŵandu wose ŵa ilambo chaiichisye ukulu ni luchimbichimbi mmusi mo. 27 Nambo chachili chose chakunyakala ngachijinjila mwelemo ng'o, atamuno mundu jwalijose jwakuintendekanya yakuchima pane ya unami. Nambo chajinjile aŵala pe ŵaŵalembekwe meena gao mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo.

22

1 Nipele katumetume jwa kwinani ŵaanosisye lusulo lwa meesi gagakwikanago umi gagakung'alima mpela lindala, gachityochelaga pa chitengu cha umwenye wa Akun-

nungu ni Mwanangondolo. 2 Lwele lusulo, meesi gakwe gajilimaga pa mbindikati
ja litala lyalikulungwa lya musi. Mwingulugulu litanda paliji ni chitela cha umi
chachikusogola isogosi mala kumi na mbili pachaka, ni masamba gakwe gali ntela wa
kwalamya ŵandu ŵa ilambo yose. 3 Ngapagwa chindu chachilichose chachilwesekwe
ni Akunnungu chachichiwoneche pa musi wo.
Chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni cha Mwanangondolo chichiŵe mu wele
musi, ni ŵakutumichila ŵakwe Akunnungu chiŵapopelele. 4 Nombewo chiŵawone ku
meeso kwakwe ni liina lyao chililembekwe pa usyo pao. 5 Chilo ngachipagwa sooni,
atamuno ngaasaka lulanga lwa lumuli pane lyuŵa, pakuŵa Ambuje Akunnungu
chiŵaalanguchisye, nombewo chalongosye nti mamwenye moŵa gose pangali mbesi ni
moŵa gose pangali mbesi.

Kwika ku Che Yesu

6 Nipele katumetume jwa kwinani ŵasalile une, “Maloŵe ga gali gausyene ni
gakulupilichika. Ambuje Akunnungu ŵakwapa Mbumu jwakwe ŵakulondola, ŵantumile
katumetume jwao jwa kwinani ŵalosye ŵakutumichila ŵao indu yaikusachilwa
ikopochele pangakaŵa.”
7 Che Yesu akusala, “Mpilikane! Ngwika chitema! Jwana upile jwelejo jwakugaka-
mulichisya maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi.”
8 Une che Yohana, ni junaipilikene ni kwiwona yele indu yo. Panamasile kupilikana
ni kwiwona, naligwisisye pa makongolo ga jwele katumetume jwa kwinani juŵanosisye
une yele indu yo, ni nasachile kwapopelela. 9 Nambo ŵelewo ŵasalile une, “Nkatenda
yeleyo! Une ndili jwakutumichila mpela mmwe ni achapwenu ŵakulondola ni wose
ŵakwitichisya utenga wauli mu chitabu chi. Mwapopelele Akunnungu!” 10 Sooni
ŵasalile une, “Maloŵe ga kulondola gagali mu chitabu chi nkagasisa mpela chantemela,
pakuŵa katema ka kumalichikwa kwakwe kaŵandichile. 11 Sambano jwakutendekanya
yangalimate ajendelechele kutenda yangalimate ni jwausakwa apunde kutendekanya
ya usakwa. Ni jwakutendekanya yaili yambone apunde kutendekanya yaili yambone
ni jwali jwanswela apunde kuŵa jwanswela.”
12 Che Yesu ŵatite, “Mpikane! Ngwika chitema ni mituuka jichinampe jwalijose
mwenumwe malinga ni masengo gakwe. 13 Une ndili Alufa ni Omega, Jwandanda ni
Jwambesi, Junguitandisya indu yose ni Junguiichisya kumbesi.”
14 Akwete upile ŵele ŵakuchapa yakuwala yao, kuti akundikwe kwinjila mminango ja
musi ni kulya isogosi ya chitela cha umi. 15 Nambo ŵandu ŵakuitendekanya yangalum-
bana ŵaali mpela mbwa, ni ŵasaŵi ni ŵandu ŵa chigwagwa ni ŵandu ŵa kuulaga ni
ŵandu ŵakuipopelela inyago ni wose ŵaikwanonyela kuŵecheta ya unami, ngaajinjila ng'o
mu musi wo.
16 “Une, Che Yesu, nantumile katumetume jwa kwinani jwangu kusala ngani si, mu
mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito. Uneji ndili jwa uŵelesi u che Daudi, ndili
ndondwa ja ng'andu jajikung'alima.”
17 Mbumu jwa Akunnungu ni mwali jwaulombela akuti, “Njise!”
Jwakugapilikana maloŵe ga, akusachilwa asale, “Njise!”
Ni mundu jwakwete njota, ajise, ni mundu jwakusaka meesi gagali ni umi ajigale
pangali malipilo.

Pakumalichisya

18 Une che Yohana ngwajamuka wose ŵakuupilikanila umboni wa maloŵe ga kulondola
gagali mu chitabu chi: Mundu jwalijose juchajonjechesye chindu chachili chose mu
yelei, Akunnungu chiŵalagasye kwa iputiko yailembekwe mwelemu. 19 Mundu jwali-
jose atyosyaga liloŵe lyalililyose mmaloŵe ga ngani sya kulondola gagali mu chitabu
chi, Akunnungu chiŵasumule liunjili lyakwe lya chitela cha umi ni kulityosya liuto

lyakwe mmusi weswela, aula waulembekwe mu chitabu chi. 20 Che Yesu jwakusala nkati ngani ji, akuti ili isyene, “Eloo, ngwika chitema.”
Eloo! Njise Ambuje Che Yesu!
21 Ngunsachila umbone wa Ambuje uŵe ni ŵanyamwe wose. Eloo.